

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ,
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ»

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
«ΟΙ ΕΠΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΠΟΥ
ΔΙΑΝΥΟΥΜΕ ΣΤΟΥΣ Ο.Τ.Α. Α΄ ΒΑΘΜΟΥ ΚΑΙ ΣΤΗΝ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥΣ – ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ:
ΔΗΜΟΣ ΕΥΡΩΤΑ»

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ:
ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΜΑΝΑΚΟΥ
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ Π.Ε.,
Α.Μ. 4042201502043

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ:
Δρ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΛΙΑΡΓΚΟΒΑΣ,
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Π.Μ.Σ., ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

ΤΡΙΠΟΛΗ, Μάιος 2017

Copyright © ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΜΑΝΑΚΟΥ, 2017

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved

Η παρούσα διπλωματική εργασία εκπονήθηκε στο πλαίσιο των απαιτήσεων του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Ειδίκευσης «Οργάνωση και Διοίκηση Δημοσίων Υπηρεσιών, Δημοσίων Οργανισμών και Επιχειρήσεων» του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών. Η έγκρισή της δεν υποδηλώνει απαραίτητως και την αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα εκ μέρους του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.

Βεβαιώνω ότι η παρούσα διπλωματική εργασία είναι αποτέλεσμα δικής μου δουλειάς και δεν αποτελεί προϊόν αντιγραφής. Στις δημοσιευμένες ή μη δημοσιευμένες πηγές που αναφέρω έχω χρησιμοποιήσει εισαγωγικά και όπου απαιτείται έχω παραθέσει τις πηγές τους στο τμήμα της βιβλιογραφίας.

Υπογραφή:

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Νιώθοντας την βαθιά υποχρέωση να απευθύνω ΘΕΡΜΕΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ σε όλους όσους συνέβαλαν ποικιλοτρόπως και βοήθησαν στην υλοποίηση αυτής της διπλωματικής εργασίας που ακολουθεί, επιθυμώ να ευχαριστήσω ιδιαίτερω:

Αρχικά, οφείλω ένα Μεγάλο Ευχαριστώ στον Αξιότιμο Καθηγητή Κύριο Λιαργκόβα Παναγιώτη, όπου είχα την τιμή να είναι ο Επιβλέπων Καθηγητής στην εκπόνηση της παρούσας εργασίας και καθοδηγούμενη από την πολύτιμη γνώση και εμπειρία του σε όλα τα στάδια και τις διαδικασίες μέχρι την ολοκλήρωση της, κρίνω δε, ότι χωρίς τη δική του καθοδήγηση και εποικοδομητική συνεργασία, θα ήταν αδύνατη η επίτευξη του επιθυμητού αποτελέσματος, της ολοκλήρωσης αυτής της διπλωματικής εργασίας.

Παράλληλα, θέλω να Ευχαριστήσω τους Αξιότιμους Κ.Κ. Καθηγητές που ήταν μέλη της Εξεταστικής Τριμελούς Επιστημονικής Επιτροπής, επίσης για τον χρόνο που αφιέρωσαν στην περίπτωση μου.

Επί προσθέτως, θεωρώ απαραίτητο να απευθύνω τις Ευχαριστίες μου, σε όλο το Ανθρώπινο Επιστημονικό Δυναμικό του Πανεπιστημίου και ξεχωριστά στον καθένα που αξιώθηκα ως Καθηγητή και Καθηγήτριά μου καθ' όλη τη διάρκεια της φοίτησής σε αυτό το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα, γιατί από κάθε Διάλεξη Τους, αποκόμισα επιστημονική γνώση και εντρύφηση επί του αντικειμένου που δραστηριοποιήθηκα επαγγελματικά για σειρά ετών, αυτού της Οργάνωσης και Διοίκησης των Δημόσιων Οργανισμών και Επιχειρήσεων, όπου ένεκα αυτής της αποκτηθείσας ειδίκευσης, οδηγούμαι στην εκπλήρωση προσωπικών μου στόχων σχετικών με την αυτό - ολοκλήρωση και αυτοπραγμάτωση, που πλησιάζουν την κορυφή της «Πυραμίδας του Maslow».

Επίσης, απευθύνω τις Ευχαριστίες μου στους Πανεπιστημιακούς Καθηγητές Κυρίους Άγγελο Κότιο και Γεώργιο Γαλανό, γιατί με ενέργειές τους συνέβαλαν θετικά στην Μεταπτυχιακή εκπαίδευση που αξιώθηκα.

Επί πλέον, θέλω να Ευχαριστήσω συγκεκριμένα πρόσωπα με τη θεσμική τους ιδιότητα σε Φορείς και Πολίτες που συνέβαλαν στην ολοκλήρωση του ερευνητικού μέρους της παρούσας εργασίας, σχετικά με την μέτρηση των επιπτώσεων της οικονομικής κρίσης στον Δήμο Ευρώτα:

- Τον Δήμαρχο Δήμου Ευρώτα, Κύριο Ιωάννη Γρυπιώτη, ο οποίος ανταποκρινόμενος στο αίτημά μας, πρόθυμα μας παρείχε συνέντευξη σχετικά

με τα θέματα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και τις θέσεις του για την Αναπτυξιακή προοπτική του Δήμου που διοικεί. Επίσης γιατί επέτρεψε την διεξαγωγή συνέντευξης με τον Προϊστάμενο των Διοικητικών και Οικονομικών υπηρεσιών του Δήμου και ενέκρινε την παροχή στοιχείων από τις οικονομικές και κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου Ευρώτα, προς χρήση και εξαγωγή συμπερασμάτων στο ερευνητικό μας μέρος. Επιπροσθέτως οφείλω να ομολογήσω, ότι η εμπιστοσύνη που επέδειξε στο πρόσωπό μου και οι δικές του αποφάσεις που με κατέταξαν στην υψηλότερη βαθμίδα της ιεραρχίας του Ο.Ε.Υ. του Δήμου και η συνεπαγόμενη από αυτές συνυπευθυνότητα μου στην Οικονομική Διαχείριση του Οργανισμού, ήταν ένας από τους λόγους όπου συνειδητοποίησα την επιτακτική αναγκαιότητα της απόκτησης εξειδικευμένης γνώσης επί του αντικειμένου της Οργάνωσης και Διοίκησης των Δημόσιων Οργανισμών και Επιχειρήσεων.

- Τον Επί Κεφαλής της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης Δήμου Ευρώτα και πρώην Δήμαρχο Δήμου Σκάλας, Κύριο Παναγιώτη Μαστρογιαννάκο, ο οποίος ανταποκρινόμενος πρόθυμα σε αίτημά μας, μας παρείχε συνέντευξη σχετικά με θέματα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και τις επιδιώξεις του για την Αναπτυξιακή πορεία του Δήμου.
- Τον Αντιδήμαρχο Δήμου Ευρώτα, Κύριο Ηλία Παναγιωτακάκο για τη συμβολή του στην συλλογή των Ερωτηματολογίων της έρευνας του υλοποιήσαμε σε όλες τις Δημοτικές Ενότητες και σε κάθε μια από τις εικοσιπέντε (25) Κοινότητες ξεχωριστά.
- Τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Διοικητικών και Οικονομικών υπηρεσιών του Δήμου Ευρώτα, Κύριο Νικόλαο Ζαφείρη, που με τις απόψεις του επί θεμάτων προσωπικού και οικονομικής λειτουργίας του Δήμου, συνέβαλε στην εξαγωγή συμπερασμάτων ως προς το ερευνητικό μέρος της εργασίας μας.
- Την Προϊσταμένη του Αυτοτελούς Τμήματος Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας και Πολιτισμού Δήμου Ευρώτα, Κυρία Μαρία Μαυροματίδη για τα παρεχόμενα στοιχεία που άπτονται με τις δομές Κοινωνικής Πρόνοιας και Αλληλεγγύης στο Δήμο.
- Τον Δήμαρχο Σπάρτης Κον Βαλιώτη Ευάγγελο και την Προϊσταμένη των Κοινωνικών υπηρεσιών Δήμου Σπάρτης, Κα Μαχαίρα Παναγιώτα για τα στοιχεία Κοινωνικής Πρόνοιας που μας παρείχε.

- Τον Οικονομολόγο και Σύμβουλο ΟΤΑ Κύριο Στέλιο Καραγιάνη για την κατεύθυνση που μου παρείχε ως προς τις πηγές πληροφόρησης για τη διεξαγωγή της παρούσας μελέτης.
- Την Προϊσταμένη της Γενικής Διεύθυνσης Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής, Περιφερειακής Ενότητας Νομού Λακωνίας, Κυρία Βασιλική Θεοχαράκου, για τα στοιχεία που μας παρείχε σχετικά με τον Πρωτογενή Τομέα παραγωγής στο Δήμο Ευρώτα.
- Τους Πολίτες του Δήμου Ευρώτα που συμμετείχαν οικειοθελώς και πρόθυμα συμπλήρωσαν τα ερωτηματολόγια που διακινήσαμε στα πλαίσια της έρευνάς μας που αφορούσε στο Δήμο τους.
- Την Προϊσταμένη Διεύθυνσης του Επιμελητηρίου Λακωνίας Κυρία Γκαραβέλη Ελένη για την παροχή στοιχείων σχετικών με την Επιχειρηματικότητα στο Δήμο Ευρώτα.
- Τον Πρόεδρο του Ν.Π.Δ.Δ. «ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ΒΡΕΤΤΑΚΟΣ» Δήμου Ευρώτα, Κύριο Παναγιώτη Λυμπέρη και το προσωπικό αυτού, την Κυρία Σοφία Κωσταρέλου και την Κυρία Νεκταρία Λυμπέρη για τα στοιχεία που μας παρείχαν σχετικά με τις Κοινωνικές Δομές του Δήμου.
- Τον Κύριο Περδίκη Αντώνη και τους συναδέλφους του στην Διεύθυνση Υποστήριξης /Υπηρεσία Στατιστικής Ο.Α.Ε.Δ. για την παροχή των στοιχείων εγγεγραμμένων ανέργων στο Δήμο Ευρώτα.

Επιπροσθέτως, επιθυμώ να Ευχαριστήσω το συμφοιτητή μου Κύριο Λευτέρη Ανδρονικάκη, για την Άριστη συνεργασία στις εργασίες που αναλάβαμε από κοινού κατά τη διάρκεια της φοίτησής μας στο Πανεπιστήμιο αυτό και για την ηθική στήριξη που μου παρείχε σε μια στιγμή «αδυναμίας» στο Πρώτο Εξάμηνο, όπου νόμισα ότι δεν θα μπορέσω να ανταποκριθώ στις απαιτήσεις της συγκεκριμένης μαθησιακής διαδικασίας.

Τέλος, οφείλω να Ευχαριστήσω το οικείο περιβάλλον μου για την κατανόηση, την ανοχή και την «αντοχή» που επέδειξαν στην ειλημμένη απόφασή μου να καταταγούν σε «δεύτερη» ιεραρχικά προτεραιότητα μέχρι της ολοκλήρωσης της Μεταπτυχιακής μου φοίτησης.

Αφιέρωση

*Αφιερώνεται με πολύ αγάπη στη κόρη μου Ευθαλία – Αμαλία Κουλούρη
με την προτροπή, σ' αυτούς τους «δύσκολους καιρούς» να επενδύσει στο
ανθρώπινο κεφάλαιο και ει δυνατόν να αποτελέσει η μάνα της γι' αυτή,
«παράδειγμα προς αποφυγή» ως προς το χρόνο που επέλεξε ή μπόρεσε
να δεχθεί τα οφέλη της Μεταπτυχιακής Εκπαίδευσης.*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

ΣΚΟΠΟΣ: Σκοπός της έρευνάς μας είναι οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης που διανύει η χώρα μας στην οικονομική λειτουργία των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) Α΄ Βαθμού με μελέτη περίπτωσης το Δήμο Ευρώτα.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ: Για την διεξαγωγή της έρευνάς μας, τη συλλογή υλικού και την εξαγωγή αποτελεσμάτων, χρησιμοποιήθηκαν: 1. Συλλογή και καταγραφή δεδομένων που αφορούν στον Δήμο Ευρώτα. 2. Ανάλυση των χρηματοοικονομικών στοιχείων του Δήμου Ευρώτα. 3. Ερωτηματολόγιο με κλειστού τύπου ερωτήσεις. 4. Δομημένες (structured) συνεντεύξεις (interview).

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Αναλύοντας τις πηγές πληροφόρησης που χρησιμοποιήσαμε στην έρευνα μας, καθώς και τα αποτελέσματα της στατιστικής ανάλυσης, προκύπτει ότι η οικονομική κρίση έχει επιπτώσεις στην οικονομική λειτουργία του Δήμου Ευρώτα και στις συνθήκες ζωής και το εισόδημα των πολιτών αυτού.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ: Ο Δήμος Ευρώτα αποτελεί ένα μικρό πληθυσμιακά Δήμο με κύριο αντικείμενο δραστηριότητας τον Πρωτογενή Τομέα της οικονομίας και εμφανίζει χαμηλό Δείκτη Ανεξαρτησίας, υψηλό Δείκτη Εξάρτησης, χαμηλό Δείκτη Δανειακής Επιβάρυνσης και καλούς Δείκτες Ρευστότητας. Η οριζόντια μείωση των Κρατικών Επιχορηγήσεων από το 2011, καθώς και οι απαγόρευση των προσλήψεων, πλήττει το Δήμο Ευρώτα και τον υποχρεώνει με λιγότερους πόρους να προσπαθεί να καλύψει μεγαλύτερη ζήτηση δημοτικών υπηρεσιών. Διαχρονικά από το 2011, αξιοποιεί χρηματοδοτούμενα Ευρωπαϊκά και Εθνικά Προγράμματα, στα οποία εντάσσει και υλοποιεί μεγάλα Έργα Υποδομών με σεβασμό στο πολίτη και το περιβάλλον. Ο Δήμος Ευρώτα έχει αναλάβει και υλοποιεί σημαντικές θεσμοθετημένες δράσεις και Προγράμματα κοινωνικού χαρακτήρα με στόχο τη κάλυψη των αναδυόμενων από τη κρίση κοινωνικών αναγκών και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών του. Παράλληλα επιδιώκει την προώθηση και ανάπτυξη του Εθελοντισμού και της Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Το αναπτυξιακό όραμα του Δήμου Ευρώτα, καθώς και η βιωσιμότητα και η προοπτική ανάπτυξης του στο μέλλον έχουν επίκεντρο τον αγροτουρισμό και την ανάδειξη της «τοπικής ταυτότητας» με εξωστρεφή πολιτική και είναι άρρηκτα συνυφασμένα τόσο με ενδογενείς δυναμικούς παράγοντες όσο και με εξωγενείς παράγοντες.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ: Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) Α΄ Βαθμού, Διοικητική Μεταρρύθμιση « Πρόγραμμα ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ», οικονομική κρίση, Δήμος Ευρώτα, οικονομικές υπηρεσίες και προσωπικό Δήμου Ευρώτα.

ABSTRACT

AIM: The aim of our research is the impact of the economic crisis that our country faces in the economic function of the Local Authorities (AOAs) of A degree by studying the case in the Municipality of Eurotas.

METHODS: For the purpose of conducting our research, the collection of material and the extraction of results, we used: 1. Collection and recording of data concerning the Municipality of Eurotas. 2. Analysis of the financial data of the Municipality of Eurotas. Questionnaire with closed type questions. 4. Structured interviews (interview).

RESULTS: Analyzing the sources of information we used in our research and the results of the statistical analysis, it appears that the economic crisis has an impact on the economic function of the Municipality of Eurota and on the living and income conditions of the citizens.

CONCLUSIONS: The Municipality of Eurotas is a small population municipality with main activity in the Primary sector of the economy and it has a low index of independence, a high index of dependencies, loan charge index and good liquidity indices. The horizontal cut in state subsidies from 2011, as well as the ban on recruitment, hits the Eurotas Municipality and compels the population to try to meet the demand for municipal services with fewer resources. Over the course of 2011, it has funded European and National Programs, in which it integrates and implements large project infrastructures with respect for the citizen and the environment. The Municipality of Eurotas undertakes and implements important institutionalized actions and programs of a social nature with a view to meeting the emerging social needs of the crisis and aiming at improving the quality of life of the citizens. At the same time, it seeks to promote and develop Volunteerism and Social Solidarity. The development vision of the Eurotas Municipality, as well as its viability and future development prospects of its development, have a focus on agrotourism and the emergence of "local identity" with an outward-looking policy and are inextricably interwoven with both endogenous dynamic factors and exogenous factors.

KEY WORDS: Local Government Organizations (AO), Grade, Administrative Reform "KALLIKRATIS Program", financial crisis, Eurotas Municipality, financial services and staff of Eurotas Municipality

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	9
ABSTRACT.....	11
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	12
ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ.....	22
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	22
1.1 Εισαγωγή.....	22
1.2 Το Πρόγραμμα « ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ » (Ν. 3852/2010).....	25
1.2.1 Προβλήματα από την εφαρμογή του προγράμματος «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ» 28	
1.3 Η παροχή κοινωνικών υπηρεσιών στην τοπική αυτοδιοίκηση: η περίπτωση της Ελλάδας.....	35
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ.....	37
2.1 Ορισμός οικονομικής κρίσης	37
2.2 Η οικονομική κρίση που διανύουμε στην Ελλάδα.....	37
2.3 Οι συνέπειες των μνημονίων.....	43
2.3.1 Εισαγωγή	43
2.3.2 Η Βασική φιλοσοφία των μνημονίων	44
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ	47
3.1 Οικονομική βιωσιμότητα των ΟΤΑ α' βαθμού, Οικονομική αυτοτέλεια και Κατανομή δημοσίων πόρων.....	47
3.3 Οι στρατηγικές ανάπτυξης των ΟΤΑ α' βαθμού.....	49
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ.....	51

4.1	Θεσμικό πλαίσιο των οικονομικών των Ο.Τ.Α. και η οικονομική λειτουργία τους.	51
4.2	Οι κρατικές επιχορηγήσεις στους Δήμους	68
4.3	Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας των Ο.Τ.Α.	69
4.4	Συμπεράσματα	70
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: ΔΗΜΟΣ ΕΥΡΩΤΑ		73
5.1	Γεωγραφικά και διοικητικά χαρακτηριστικά Δήμου Ευρώτα	73
5.2	Περιβαλλοντικά στοιχεία	75
5.3	Δημογραφικά στοιχεία	77
5.4	Οικονομική εξέλιξη της περιοχής και απασχόληση	79
5.5	Δράσεις κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης Δήμου Ευρώτα	86
5.6	Υποδομές Δήμου Ευρώτα	102
5.7	Ο Δήμος Ευρώτα ως οργανισμός	119
5.8	Εσωτερική οργάνωση Δήμου Ευρώτα	122
5.9	Οργανόγραμμα υπηρεσιών Δήμου Ευρώτα	124
5.10	Νομικά πρόσωπα Δήμου Ευρώτα	130
5.11	Χρηματοοικονομικά αποτελέσματα Δήμου Ευρώτα	131
5.12	Ανάλυση αριθμοδεικτών	168
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ		216
6.1	Σκοπός	216
6.2	Το δείγμα της μελέτης	216
6.3	Εργαλείο συλλογής	216
6.4	Δεοντολογικά θέματα	218
6.5	Διαδικασία συλλογής δεδομένων	218
6.6	Στατιστική ανάλυση	218
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ		219
7.1	Αποτελέσματα ερωτηματολογίου	219

7.2	Αποτελέσματα συνεντεύξεων	232
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....		256
8.1	Συμπεράσματα ερωτηματολογίου	256
8.2	Συμπεράσματα συνεντεύξεων	261
8.3	Γενικά συμπεράσματα.....	274
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ		298
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ		303

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνα 1: Χάρτης Θέση του Δήμου Ευρώτα στην Πελοπόννησο.....	73
Εικόνα 2: Δημοτικές Ενότητες του Δήμου Ευρώτα Ν.3852/2010 «Πρόγραμμα Καλλικράτης»	74
Εικόνα 3: Διαγραμματική απεικόνιση οργάνων διοίκησης Δήμου Ευρώτα.....	122
Εικόνα 4: Οργανόγραμμα Υπηρεσιών Δήμου Ευρώτα.....	124

ΠΙΝΑΚΑΣ ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ

ΓΡΑΦΗΜΑ 1: ΠΟΣΟΣΤΟ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΠΟΥ ΥΠΟΒΛΗΘΗΚΑΝ ΣΕ ΕΛΕΓΧΟ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΗ ΝΟΜΙΚΗ ΜΟΡΦΗ ΤΩΝ ΕΛΕΓΧΘΕΝΤΩΝ.....	30
ΓΡΑΦΗΜΑ 2: ΥΠΟΒΛΗΘΕΙΣΕΣ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΕΣ ΣΤΟ ΣΩΜΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΩΝ - ΕΛΕΓΚΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΕΚΑΕΤΙΑ 2004-2014	31
ΓΡΑΦΗΜΑ 3.....	32
ΓΡΑΦΗΜΑ 4: ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΣΤΟΥΣ ΟΤΑ	34
ΓΡΑΦΗΜΑ 5: ΠΟΣΟΣΤΑ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΕΥΡΩΤΑ / ΠΗΓΗ: Α΄ ΦΑΣΗ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ 2015-2019 /ΑΔΣ 168/2016.....	80
ΓΡΑΦΗΜΑ 6: ΕΞΕΛΙΞΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ ΤΑΚΤΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ (ΤΑΜΕΙΑΚΗ ΒΑΣΗ) ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ.....	135
ΓΡΑΦΗΜΑ 7: ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΑΚΤΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ (ΤΑΜΕΙΑΚΗ ΒΑΣΗ) ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ ΕΤΟΥΣ 2011.....	136
ΓΡΑΦΗΜΑ 8: ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΑΚΤΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ (ΤΑΜΕΙΑΚΗ ΒΑΣΗ) ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ ΕΤΟΥΣ 2012.....	137
ΓΡΑΦΗΜΑ 9: ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΑΚΤΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ (ΤΑΜΕΙΑΚΗ ΒΑΣΗ) ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ ΕΤΟΥΣ 2013.....	138
ΓΡΑΦΗΜΑ 10: ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΑΚΤΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ (ΤΑΜΕΙΑΚΗ ΒΑΣΗ) ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ ΕΤΟΥΣ 2014.....	139
ΓΡΑΦΗΜΑ 11: ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΑΚΤΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ (ΤΑΜΕΙΑΚΗ ΒΑΣΗ) ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ ΕΤΟΥΣ 2015.....	140
ΓΡΑΦΗΜΑ 12: ΕΞΕΛΙΞΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΕΤΗ 2011 - 2015	141
ΓΡΑΦΗΜΑ 13: ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΕΤΟΥΣ 2011	142
ΓΡΑΦΗΜΑ 14: ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΕΤΟΥΣ 2012	142
ΓΡΑΦΗΜΑ 15: ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΕΤΟΥΣ 2013	143
ΓΡΑΦΗΜΑ 16: ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΕΤΟΥΣ 2014	143
ΓΡΑΦΗΜΑ 17: ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΕΤΟΥΣ 2015	144
ΓΡΑΦΗΜΑ 18: ΕΞΕΛΙΞΗ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΩΝ ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ (2011-2015)	146
ΓΡΑΦΗΜΑ 19: ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ ΕΤΟΥΣ 2011	147
ΓΡΑΦΗΜΑ 20: ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ ΕΤΟΥΣ 2012.....	148

ΓΡΑΦΗΜΑ 21: ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ ΕΤΟΥΣ 2013	149
ΓΡΑΦΗΜΑ 22: ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ ΕΤΟΥΣ 2014	150
ΓΡΑΦΗΜΑ 23: ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ ΕΤΟΥΣ 2015	151
ΓΡΑΦΗΜΑ 24: ΕΞΕΛΙΞΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ ΕΣΟΔΩΝ (ΑΠΟ ΚΟΜΒΟ) ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ ΕΤΗ 2011 - 2015.....	152
ΓΡΑΦΗΜΑ 25: ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΕΣΟΔΩΝ (ΑΠΟ ΚΟΜΒΟ) ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ ΕΤΟΥΣ 2011.....	153
ΓΡΑΦΗΜΑ 26: ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΕΣΟΔΩΝ (ΑΠΟ ΚΟΜΒΟ) ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ ΕΤΟΥΣ 2012.....	154
ΓΡΑΦΗΜΑ 27: ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΕΣΟΔΩΝ (ΑΠΟ ΚΟΜΒΟ) ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ ΕΤΟΥΣ 2013.....	155
ΓΡΑΦΗΜΑ 28: ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΕΣΟΔΩΝ (ΑΠΟ ΚΟΜΒΟ) ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ ΕΤΟΥΣ 2014.....	156
ΓΡΑΦΗΜΑ 29: ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΕΣΟΔΩΝ (ΑΠΟ ΚΟΜΒΟ) ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ ΕΤΟΥΣ 2015.....	157
ΓΡΑΦΗΜΑ 30: ΕΞΕΛΙΞΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ ΔΑΠΑΝΩΝ ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ ΕΤΗ (2011-2015).....	159
ΓΡΑΦΗΜΑ 31:ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ ΕΤΟΥΣ 2011.....	160
ΓΡΑΦΗΜΑ 32: ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ ΕΤΟΥΣ 2012.....	161
ΓΡΑΦΗΜΑ 33: ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ ΕΤΟΥΣ 2013.....	162
ΓΡΑΦΗΜΑ 34: ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ ΕΤΟΥΣ 2014.....	163
ΓΡΑΦΗΜΑ 35: ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ ΕΤΟΥΣ 2015.....	164

ΠΙΝΑΚΕΣ

Πίνακας 1: Παρουσίαση Δημοτικών Ενοτήτων και Κοινοτήτων Δήμου Ευρώτα	74
Πίνακας 2: Σύθεση πληθυσμού Δήμου Ευρώτα κατά υπηκοότητα.....	77
Πίνακας 3: Μόνιμος πληθυσμός Δήμου Ευρώτα κατά φύλλο και επίπεδο εκπαίδευσης	78
Πίνακας 4: Ενεργός και μη ενεργός οικονομικά πληθυσμός Δήμου Ευρώτα.....	79
Πίνακας 5: Σύνολο εγγεγραμμένων ανέργων Δήμου Ευρώτα Νοέμβριος 2011 /Πηγή: ΟΑΕΔ.....	82
Πίνακας 6: Σύνολο εγγεγραμμένων ανέργων Δήμου Ευρώτα Νοέμβριος 2013 /Πηγή: ΟΑΕΔ.....	83
Πίνακας 7: Σύνολο εγγεγραμμένων ανέργων Δήμου Ευρώτα Νοέμβριος 2016 /Πηγή: ΟΑΕΔ.....	83
Πίνακας 8: Στοιχεία Ειδικών Κοινωνικών Ομάδων Δήμου Ευρώτα 2011-2016 /Πηγή: ΟΑΕΔ.....	84
Πίνακας 9: Διακοπές επιχειρήσεων Δήμου Ευρώτα 2011 – 2015 Πηγή: Επιμελητήριο Ν. Λακωνίας	85
Πίνακας 10: Ενεργές σε ημερομηνία επιχειρήσεις Δήμου Ευρώτα 2011 - 2015. Πηγή: Επιμελητήριο Ν. Λακωνίας	85
Πίνακας 11: Ωφελούμενοι προγράμματος "Βοήθεια στο σπίτι" Δήμου Ευρώτα.....	91
Πίνακας 12: Απολογιστικά στοιχεία Εσόδων για την υλοποίηση του Προγράμματος << ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ>> Δήμου Ευρώτα κατ' έτος.	91
Πίνακας 13: Παιδικοί Σταθμοί Δήμου Ευρώτα ανά Δημοτική Ενότητα (Δ.Ε. ΣΚΑΛΑΣ)	93
Πίνακας 14: Παιδικοί Σταθμοί Δήμου Ευρώτα ανά Δημοτική Ενότητα (Δ.Ε. ΕΛΟΥΣ, ΒΛΑΧΙΩΤΗ)	93
Πίνακας 15: Παιδικοί Σταθμοί Δήμου Ευρώτα ανά Δημοτική Ενότητα (Δ.Ε. ΕΛΟΥΣ, ΑΓ. ΙΩΑΝΝΗ)	93
Πίνακας 16: Παιδικοί Σταθμοί Δήμου Ευρώτα ανά Δημοτική Ενότητα (Δ.Ε. ΚΡΟΚΕΩΝ).....	94
Πίνακας 17: Απολογιστικά στοιχεία Εσόδων για την υλοποίηση του Προγράμματος <<ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΖΩΗΣ>> Δήμου Ευρώτα κατ' έτος.....	94

Πίνακας 18: Επιδόματα Κοινωνικής Πρόνοιας ανά Δημοτική Ενότητα Δήμου Ευρώτα ετών 2012 - 2016	98
Πίνακας 19: Κατηγορίες προνοιακών επιδομάτων Δήμου Ευρώτα (ΕΤΗ 2012 - 2016) σε ποσοστά.....	99
Πίνακας 20: Ακίνητη περιουσία την 31/12/2013 από τον Ισολογισμό του Δήμου Ευρώτα.....	104
Πίνακας 21: Υποδομές Προσχολικής και Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Δήμου Ευρώτα	107
Πίνακας 22: Υποδομές Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Δήμου Ευρώτα.....	108
Πίνακας 23: Κατανομή Δημοτικών Συμβούλων Δήμου Ευρώτα ανά Φύλο και Δημοτική Ενότητα.	123
Πίνακας 24: Προσωπικό Δήμου Ευρώτα ανά Κατηγορία και Κλάδο	125
Πίνακας 25: Προσωπικό Τεχνολογικής Εκπαίδευσης Δήμου Ευρώτα	125
Πίνακας 26: Προσωπικό Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Δήμου Ευρώτα	126
Πίνακας 27: Προσωπικό Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης Δήμου Ευρώτα	126
Πίνακας 28: Προσωρινές θέσεις με σχέση εργασίας δημοσίου δικαίου	127
Πίνακας 29: Θέσεις εργασίας με σχέση εργασίας ΙΔΑΧ	127
Πίνακας 30: Κατανομή προσωπικού Δήμου Ευρώτα ανά επίπεδο εκπαίδευσης	128
Πίνακας 31: Απολογισμός Εσόδων Δήμου Ευρώτα σε ταμειακή βάση ετών 2011-2015	133
Πίνακας 32: Απολογισμός Εξόδων Δήμου Ευρώτα σε ταμειακή βάση ετών 2011-2015	134
Πίνακας 33: Εξέλιξη διάρθρωσης Τακτικών Εσόδων (σε Ταμειακή βάση) Δήμου Ευρώτα ετών 2011-2015.....	135
Πίνακας 34: Εξέλιξη διάρθρωσης Έκτακτων Εσόδων (σε Ταμειακή βάση) Δήμου Ευρώτα ετών 2011-2015.....	141
Πίνακας 35: Εξέλιξη Επιχορηγήσεων Δήμου Ευρώτα (σε Ταμειακή βάση) ετών 2011-2015.....	145
Πίνακας 36: Εξέλιξη διάρθρωσης Εσόδων Δήμου Ευρώτα (σε Ταμειακή βάση) ετών 2011-2015	152
Πίνακας 37: Εξέλιξη διάρθρωσης Εξόδων Δήμου Ευρώτα (σε Ταμειακή βάση) ετών 2011-2015	158
Πίνακας 38: Ισολογισμοί Δήμου Ευρώτα ετών 2011 - 2013.....	167
Πίνακας 39: Δείκτης Τακτικά Έσοδα προς Συνολικά Έσοδα	170

Πίνακας 40: Δείκτης Ανεξαρτησίας: Ίδια Έσοδα προς Συνολικά Έσοδα	172
Πίνακας 41: Δείκτης Εξάρτησης: Σύνολο Επιχορηγήσεων προς Συνολικά Έσοδα.	173
Πίνακας 42: Δείκτης Λειτουργικών Δαπανών: Σύνολο Εξόδων Χρήσης προς Συνολικά Έσοδα.....	174
Πίνακας 43: Δείκτης Συνολικά Έσοδα ανά Κάτοικο	175
Πίνακας 44: Δείκτης Συνολικά Ίδια Τακτικά Έσοδα ανά Κάτοικο	177
Πίνακας 45: Δείκτης Ανταποδοτικά Έσοδα ανά Κάτοικο.....	180
Πίνακας 46: Δείκτης Συνολικά Έξοδα ανά Κάτοικο.....	181
Πίνακας 47: Δείκτης Σύνολο Επιχορηγήσεων/ Συνολικά Έξοδα.....	182
Πίνακας 48: Δείκτης Κάλυψης κόστους προσωπικού: Αμοιβές και Έξοδα Προσωπικού / Τακτικά Έσοδα	184
Πίνακας 49: Δείκτης ΚΑΠ προς Λειτουργικές Δαπάνες.....	185
Πίνακας 50: Δείκτης Κυκλοφορούν Ενεργητικό προς Σύνολο Ενεργητικού.....	190
Πίνακας 51: Δείκτης Πάγιο Ενεργητικό προς Σύνολο Ενεργητικού.....	191
Πίνακας 52: Δείκτης Κεφάλαιο Κίνησης προς Κυκλοφορούν Ενεργητικό	192
Πίνακας 53: Δείκτης Σύνολο Υποχρεώσεων προς Σύνολο Ενεργητικού.....	193
Πίνακας 54: Λίστα Μακροπρόθεσμων Υποχρεώσεων, Δανείων Τραπεζών Δήμου Ευρώτα.....	196
Πίνακας 55: Δείκτης Ίδια Κεφάλαια προς Σύνολο Υποχρεώσεων	196
Πίνακας 56: Δείκτης Ίδια Κεφάλαια προς Πάγιο Ενεργητικό	197
Πίνακας 57: Δείκτης Χρηματοοικονομικής Μόχλευσης.....	198
Πίνακας 58: Δείκτης Κυκλοφορούν Ενεργητικό προς Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις	199
Πίνακας 59: Δείκτης Χρηματικά Διαθέσιμα προς Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις.	200
Πίνακας 60: Δείκτης Καθαρά Αποτελέσματα Εκμεταλλεύσεως προς Πωλήσεις αποθεμάτων και υπηρεσιών	202
Πίνακας 61: Δείκτης Καθαρά Αποτελέσματα Εκμεταλλεύσεως προς Ίδια Κεφάλαια	202
Πίνακας 62: Δείκτης Μικτά Αποτελέσματα προς Πωλήσεις αποθεμάτων και υπηρεσιών	203
Πίνακας 63: Αριθμοδείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Απαιτήσεων.....	205
Πίνακας 64: Αριθμοδείκτης Μέσης Διάρκειας Είσπραξης Απαιτήσεων	205
Πίνακας 65: Αριθμοδείκτης Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις ανά Κάτοικο.....	206
Πίνακας 66: Αριθμοδείκτης Συνολικής Αποπληρωμής Χρέους ανά Κάτοικο.....	206

Πίνακας 67: Αριθμοδείκτης Σύνολο Ενεργητικού ανά Κάτοικο.....	207
Πίνακας 68: Αριθμοδείκτης Σύνολο Πάγιου Ενεργητικού ανά Κάτοικο.....	208
Πίνακας 69: Εξόδων Εγκατάστασης και Ενσώματων Ακινήτοποιήσεων Δήμου Ευρώτα την 31/12/2013 Πηγή: Προσάρτημα Ισολογισμού (ΑΔΑ: 7Ε3ΟΩΡΛ-ΦΟΤ).....	210
Πίνακας 70: Αποσβέσεις Παγίων Δήμου Ευρώτα την 31/12/2013 Πηγή: Προσάρτημα Ισολογισμού (ΑΔΑ: 7Ε3ΟΩΡΛ-ΦΟΤ).....	211
Πίνακας 71: Τίτλοι Πάγιας Επένδυσης Δήμου Ευρώτα την 31/12/2013 Πηγή: Προσάρτημα Ισολογισμού (ΑΔΑ: 7Ε3ΟΩΡΛ-ΦΟΤ).....	211
Πίνακας 72: Αριθμοδείκτης Σύνολο Ίδια Κεφάλαια ανά Κάτοικο	212
Πίνακας 73: Συνοπτική απεικόνιση Αριθμοδεικτών με βάση την εκτέλεση των Προϋπολογισμών- Απολογισμών Δήμου Ευρώτα για τα έτη 2011-2015.	213
Πίνακας 74: Συνοπτική απεικόνιση Αριθμοδεικτών με βάση τις Οικονομικές Καταστάσεις Δήμου Ευρώτα για τα έτη 2011-2013.....	215

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

1.1 Εισαγωγή

Σκοπός της έρευνάς μας είναι οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης που διανύει η χώρα μας στην οικονομική λειτουργία των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) Α΄ Βαθμού με μελέτη περίπτωσης το Δήμο Ευρώτα. Η εργασία *απαρτίζεται* από το θεωρητικό και το πρακτικό μέρος. Στο θεωρητικό της μέρος, παρατίθενται:

- το ισχύον θεσμικό πλαίσιο που διέπει την οικονομική λειτουργία των Πρωτοβάθμιων Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ Α΄ Βαθμού) που συντελέστηκε κυρίως με την μεταρρύθμιση που επέφερε η εφαρμογή του Ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης- Πρόγραμμα ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ».
- τα βασικά χαρακτηριστικά της Οικονομικής κρίσης που διανύει η χώρα μας, καθώς και οι επιπτώσεις αυτής κυρίως στην οικονομική λειτουργία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α΄ Βαθμού.

Στο πρακτικό μέρος της εργασίας παρουσιάζεται ως μελέτη περίπτωσης ο Δήμος Ευρώτα, όπου με έρευνα ποσοτική και ποιοτική επιδιώκουμε την εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με ερωτήματα όπως:

- Έχει επηρεάσει η οικονομική κρίση τις λειτουργίες και τις οικονομικές υπηρεσίες του Δήμου Ευρώτα ως οργανισμού και πως;
- Έχει επιδράσεις η οικονομική κρίση στο προσωπικό του Δήμου και κυρίως σε αυτό των Οικονομικών του Υπηρεσιών και ποιες;
- Επηρεάζει η οικονομική κρίση τη ζωή των πολιτών του Δήμου Ευρώτα και την σχέση μεταξύ Δήμου και πολιτών;
- Διατηρεί την αυτονομία του ο Δήμος Ευρώτα εν μέσω οικονομικής κρίσης;
- Σε ποιες δομές και έσοδα στηρίζεται ο Δήμος Ευρώτα;
- Ανέλαβε ο Δήμος δράσεις κοινωνικής πολιτικής προς ικανοποίηση των αναδυόμενων αναγκών των πολιτών του;
- Μείωσε ή αύξησε την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους πολίτες του ο Δήμος;

- Αξιοποίησε κοινοτικά κονδύλια ο Δήμος Ευρώτα, ως λύση στην έλλειψη των οικονομικών πόρων;
- Είναι λειτουργικός και βιώσιμος ο Δήμος Ευρώτα;
- Ποια προβλήματα αντιμετωπίζει ο Δήμος Ευρώτα και ποιες οι προτεινόμενες λύσεις;

Για την διεξαγωγή της έρευνάς μας, τη συλλογή υλικού και την εξαγωγή αποτελεσμάτων, χρησιμοποιήθηκαν: 1. Συλλογή και καταγραφή δεδομένων που αφορούν στον Δήμο Ευρώτα με στοιχεία όπως περιβαλλοντικά, δημογραφικά, διοικητικά, κοινωνικά και απασχόλησης με πρωτογενείς πηγές πληροφόρησης, όπως αποφάσεις και έγγραφα από Δημόσιους Οργανισμούς και Φορείς. 2. Ανάλυση των χρηματοοικονομικών στοιχείων του Δήμου Ευρώτα 3. Ερωτηματολόγιο (questionnaire) με κλειστού τύπου ερωτήσεις (closed questions) και στατιστική ανάλυση των δεδομένων με το SPSS Statistics 19.0 στατιστικό πακέτο. 4. Δομημένες (structured) συνεντεύξεις (interview) από α) το Δήμαρχο Δήμου Ευρώτα β) τον Αρχηγό της Μείζονος Αντιπολίτευσης Δήμου Ευρώτα γ) τον Προϊστάμενο Διεύθυνσης Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών Δήμου Ευρώτα.

Ο θεσμός της Διοικητικής Μεταρρύθμισης με το «Πρόγραμμα ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ» σε συνδυασμό με την παρατεταμένη οικονομική κρίση που διανύει η χώρα μας έχουν επιπτώσεις στους πολίτες και στην οικονομική λειτουργία των Δήμων και η μελέτη περίπτωσης Δήμου Ευρώτα που ερευνήσαμε, ακολουθεί το γενικό αυτό κανόνα. Αναλύοντας τις πηγές πληροφόρησης που χρησιμοποιήσαμε στην έρευνα μας, καθώς και τα αποτελέσματα της στατιστικής ανάλυσης, προκύπτει ότι η οικονομική κρίση έχει επιπτώσεις στην οικονομική λειτουργία του Δήμου Ευρώτα και στις συνθήκες ζωής και το εισόδημα των πολιτών αυτού.

Σχετικά με τη σημασία της έρευνας: Για την διεξαγωγή της συγκεκριμένης μελέτης χρησιμοποιήσαμε περισσότερες από μία τεχνικές συλλογής δεδομένων με στόχο την βαθύτερη ανάλυση, την αποφυγή μεροληψίας και την αντικειμενικότητα στην ερμηνεία της υπάρχουσας κατάστασης στο Δήμο Ευρώτα κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης που βιώνουμε καθώς και της «πορείας» αυτού διαχρονικά. Θεωρούμε ότι τα αποτελέσματα της έρευνας βασίζονται σε επιστημονικό τρόπο προσέγγισης. Αρχικά, η εκπονούσα την παρούσα ικανοποίησε προσωπική επιθυμία για τέτοιου είδους προσέγγιση, λόγω του ότι τυγχάνει δημότης στον εξεταζόμενο δήμο και επί πλέον κατά το παρελθόν τον επάνδρωσε ως δημοτικός υπάλληλος.

Αναζητώντας στη βιβλιογραφία, δεν βρέθηκε ανάλογη μελέτη για το Δήμο Ευρώτα, ενώ υπάρχουν μελέτες για τις επιπτώσεις της κρίσης σε άλλους δήμους της χώρας. Θεωρούμε ότι η παρούσα προσφέρει θετικά και μπορεί να αποτελέσει χρήσιμο εργαλείο και στα διοικητικά όργανα του Δήμου Ευρώτα και για το προσωπικό των Οικονομικών Υπηρεσιών του, όπου έχουν τη δυνατότητα να μελετήσουν τα αποτελέσματα και ακόμα με βάση τη μελέτη αυτή, διαχρονικά να συνεχίσουν να παρακολουθούν τα διάφορα στοιχεία, δημογραφικά, απασχόλησης, ανεργίας και τα οικονομικά δεδομένα αναλύοντας τους δείκτες που χρησιμοποιήσαμε και να αξιολογούν την οικονομική κατάσταση και την πορεία του Δήμου. Επίσης, μελλοντικός ερευνητής, διεξάγοντας έρευνα σε Δήμους της Περιφερειακής Ενότητας Λακωνίας ή και της Περιφέρειας Πελοποννήσου ή σε δήμους της ίδιας κατηγορίας (μικρούς αγροτικούς), μπορεί να συγκρίνει τα αποτελέσματά του με την παρούσα και να εξάγει αξιοποιήσιμα συμπεράσματα για διαδημοτικές και άλλες συνεργασίες. Επί προσθέτως, υπάρχει η δυνατότητα να ερευνηθούν εκτενέστερα θέματα σχετικά με τις εργασιακές συνθήκες και το εργασιακό άγχος του προσωπικού της οικονομικής υπηρεσίας του Δήμου και να ερευνηθούν θέματα σχετικά με τις επιπτώσεις της κρίσης στους οικονομικούς μετανάστες και πρόσφυγες που ζουν στην περιοχή του Δήμου Ευρώτα, διότι η δική μας έρευνα δεν έχει συμπεριλάβει αυτές τις κατηγορίες πολιτών. Επί πλέον σε βάθος χρόνου μπορεί να επαναληφθεί η έρευνα με το ερωτηματολόγιο στους πολίτες του Δήμου Ευρώτα και διαχρονικά αυτό να παράγει αποτελέσματα. Ακόμα και στην περίπτωση που η μελέτη δεν αξιοποιηθεί με δυναμικό τρόπο, αισιοδοξούμε ότι συμβάλλει στην ανταλλαγή τεκμηριωμένων απόψεων που άπτονται με τις επιπτώσεις της κρίσης στην Τοπική Αυτοδιοίκηση.

1.2 Το Πρόγραμμα « ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ » (Ν. 3852/2010)

Η συγκρότηση ενός κράτους βασισμένου στις αρχές της λαϊκής συμμετοχής και της αποκέντρωσης αποτέλεσε διακηρυκτική αρχή της Επανάστασης του 1821. Ο Ελληνισμός μετέφερε μακρά αυτοδιοικητική παράδοση από την περίοδο της Τουρκοκρατίας, όταν τα τοπικά συμβούλια κι οι δημογέροντες διαχειρίζονταν το μεγαλύτερο μέρος των ζητημάτων της καθημερινής ζωής. Η πρώτη διοικητική διαίρεση της ελεύθερης Ελλάδας με το Ι΄ Ψήφισμα του Καποδίστρια (1828), όπου για λόγους ισχυροποίησης της κεντρικής εξουσίας ήταν συγκεντρωτική και δεν προέβλεπε αυτοδιοικητικούς θεσμούς.

Οι πρώτοι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.), συστάθηκαν μετά την εγκαθίδρυση της μοναρχίας του Όθωνα. Κοινό σημείο των βασικών νομοθεσιών που θεσπίστηκαν στα πρώτα δεκατρία χρόνια της βασιλείας του (1833 – 1845) σχετικά με τη διοικητική οργάνωση, ήταν η διοικητική διαίρεση της χώρας σε νομούς, επαρχίες και δήμους όπου η δημοτική διοίκηση λειτουργούσε υπό τον ασφυκτικό έλεγχο της κυβέρνησης, ο δήμαρχος ήταν επιλογή του βασιλιά και η λαϊκή συμμετοχή στα δημοτικά συμβούλια ήταν περιορισμένη. Στο ίδιο πνεύμα κινήθηκαν αργότερα και οι διοικητικές μεταρρυθμίσεις των κυβερνήσεων Θεοτόκη (1899) και Μαυρομιχάλη (1909).

Το «σημείο – τομή» για την Αυτοδιοίκηση και η αρχή των σύγχρονων πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α. επήλθε με το νόμο ΔΝΖ΄/1912 του Ελευθερίου Βενιζέλου, που παραχωρούσε πλήρη αυτοδιοίκηση στους Δήμους (αστικές περιοχές ή πρωτεύουσες νομών) και τις Κοινότητες (αγροτικές περιοχές). Η βασική λογική του σχήματος αυτού παρέμεινε ως τη δεκαετία του '90 παρά τις όποιες αλλαγές στο τρόπο διοίκησης που ήταν συνυφασμένες με την ταραχώδη πολιτική ιστορία της χώρας.

Η μεγαλύτερη διοικητική μεταρρύθμιση στην Αυτοδιοίκηση από την εποχή του Ελευθερίου Βενιζέλου επήλθε το 1997 επί κυβέρνησης Κώστα Σημίτη με το σχέδιο « ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ» Ν. 2539/1997 όπου δημιουργήθηκαν μέσω συνενώσεων 910 Δήμοι, 124 Κοινότητες και 13 Περιφέρειες.

Η σημερινή μορφή των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) Α΄ Βαθμού είναι αποτέλεσμα του Ν. 3852/2010 (ΦΕΚ 87/Τεύχος Α΄/07-06-2010) « Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ» από την κυβέρνηση Γεώργιου Παπανδρέου, όπου επήλθε περαιτέρω συνένωση στους Πρωτοβάθμιους Ο.Τ.Α., καταργήθηκαν οι νομαρχιακές

αυτοδιοικήσεις και αντικαταστάθηκαν από τις Περιφέρειες ως Β' (δεύτερος) βαθμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Σύμφωνα με την Έκθεση Αξιολόγησης Συνεπειών Ρυθμίσεων για τη Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης (2010), η προηγούμενη μεταρρύθμιση στους ΟΤΑ ήταν το πρόγραμμα «Καποδίστριας» (Ν. 2539/97). Λόγω έλλειψης οικονομικής αυτοτέλειας και αδυναμίας απορρόφησης πόρων για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των δημοτών, οδήγησε στην επόμενη μεταρρύθμιση, **το πρόγραμμα «Καλλικράτης» (Ν.3852/2010)**, όπως ονομάστηκε το πρόγραμμα **«Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης»**. Η μεταρρύθμιση αφορά:

- στην οργανωτική αναδιάταξη και στις τρεις βαθμίδες διοίκησης (ΟΤΑ α', β' βαθμού και Αποκεντρωμένη Διοίκηση),
- στο συνδυασμό αναδιάρθρωσης με αποκέντρωση αρμοδιοτήτων και ορθολογική αναδιανομή του προσωπικού,
- σε συνδυασμό στοιχείων τριών σχολών (συμμετοχικής, παραδοσιακής, Νέου Δημόσιου Μάνατζμεντ), σε επαγγελματικό σύστημα εποπτείας (αποπολιτικοποίηση),
- σε θέσπιση σημαντικών θεσμών διαφάνειας, - συμμετοχής και εξυπηρέτησης του πολίτη.

Η εφαρμογή του Προγράμματος « Καλλικράτης » άλλαξε ριζικά το θεσμό της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και τη διοικητική διάρθρωση της Ελλάδας. Σύμφωνα με το πρόγραμμα, οι δήμοι και περιφέρειες συμμετέχουν ισότιμα, ως εταίροι στο σχεδιασμό και συντονισμό της ευρωπαϊκής πολιτικής, όπως ορίζεται στη Λευκή Βίβλο για την Πολυεπίπεδη Διακυβέρνηση την οποία υιοθέτησε η Ολομέλεια της Επιτροπής Περιφερειών (2009).

Σύμφωνα με το πρόγραμμα «Καλλικράτης», οι αρμοδιότητες των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) συνίστανται στην διαμόρφωση πολιτικών που στοχεύουν στην οικονομική και κοινωνικοπολιτιστική ανάπτυξη τους και στη λήψη αποφάσεων για την εφαρμογή τους. Το νομοθετικό πλαίσιο που ορίζει τις αρμοδιότητες των δήμων είναι το άρθρο 75 του Ν. 3463/2006, ενώ το άρθρο 79 του ίδιου νόμου ορίζει τις ρυθμιστικές αρχές. Οι αρμοδιότητες των δήμων, όπως ορίζονται, στοχεύουν στη διεκπεραίωση τοπικών και κρατικών υποθέσεων στα όρια της εδαφικής τους περιφέρειας. Όσον αφορά στις τοπικές και κρατικές υποθέσεις, οι δήμοι είναι αρμόδιοι

για μια σειρά ενεργειών, για τις οποίες το κράτος έχει θεσπίσει κανονιστικά και δημοσιονομικά μέτρα, με τα οποία οι ΟΤΑ εξασφαλίζουν την οικονομική στήριξη και αυτοτέλεια, αλλά και τη διαφάνεια. Επιπλέον, εκτός από την στήριξη από την κεντρική διοίκηση είναι συνταγματικά κατοχυρωμένη η είσπραξη τοπικών εσόδων από τους ΟΤΑ.

Οι βασικές αρμοδιότητες αναπτυξιακού και προγραμματικού χαρακτήρα ορίζουν την εισήγηση θεμάτων για το περιβάλλον και την ανάπτυξη των δήμων και την αντιμετώπιση τοπικών ζητημάτων από τις Επιτροπές Ποιότητας Ζωής και Διαβούλευσης (άρθρα 73 & 76 του Ν. 3852/2010), αλλά και τον προγραμματισμό για αναπτυξιακές δραστηριότητες που στοχεύουν στην ευημερία των δημοτών (άρθρο 94 του Ν. 3852/2010). Η διάρθρωση επιχειρηματικών σχεδίων πραγματοποιείται με τη μορφή προγραμματισμού σε ετήσια βάση και με τη μορφή δεικτών παρακολούθησης, ελέγχου και αξιολόγησης. Το σύστημα διασφάλισης της νομιμότητας και εγγύησης του δημοσίου συμφέροντος συνίσταται σε νέα συστήματα εποπτείας από το Ελεγκτικό Συνέδριο και ανάρτηση όλων των αποφάσεων στο διαδίκτυο. Η διαχείριση πόρων, μέσω μετατάξεων προσωπικού και της Εκπόνησης Νέων Πρότυπων Οργανισμών Οργάνωσης των ΟΤΑ, στελεχώνει τις υπηρεσίες και τις νέες αυτοδιοικητες μονάδες με ορθολογικές και αξιοκρατικές μεθόδους. Τέλος, η λειτουργία ηλεκτρονικών ΟΤΑ και Αποκεντρωμένης Διοίκησης στοχεύει στην χρήση τεχνολογιών διαχείρισης δεδομένων, τη διαφάνεια και την προσβασιμότητα από τους πολίτες, ώστε το γραφειοκρατικό μοντέλο να αντικατασταθεί με ένα νέο, πιο ευέλικτο και αποτελεσματικό.

Όσον αφορά στη δομή, η Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση θεμελιώνεται, ο αριθμός των δήμων μειώνεται, γίνεται αποκέντρωση της Κρατικής Διοίκησης, οι Περιφέρειες και οι δήμοι στηρίζονται οικονομικά και λειτουργούν αυτοτελώς. Η αποκέντρωση των υπηρεσιών και αρμοδιοτήτων κοστολογείται, υπολογίζοντας με ακρίβεια το κόστος λειτουργίας, τις υποδομές και τον απαιτούμενο εξοπλισμό, αλλά και το συνολικό κόστος που προκύπτει από την άσκηση της εκάστοτε αρμοδιότητας από τους ΟΤΑ, ενώ όπως ορίζεται από το άρθρο 102 του Συντάγματος οι δήμοι έχουν διοικητική (εκτελούν αποφάσεις στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους ελεύθερα με δικά τους όργανα) και οικονομική αυτοτέλεια (έχουν οικονομική ανεξαρτησία, δικά τους περιουσία και έσοδα, τα οποία διαχειρίζονται και διαθέτουν κατά τη βούλησή τους, καθορίζουν τις δαπάνες τους, επιβάλλουν δημόσια βάρη, συντάσσουν δικούς τους προϋπολογισμούς-απολογισμούς, ασκούν το δικό τους δημοσιονομικό έλεγχο). Το κράτος περιορίζεται

στο να μεριμνά, ταυτόχρονα με τη μεταβίβαση αρμοδιοτήτων, για την εξασφάλιση των αναγκαίων πόρων για να μπορούν οι ΟΤΑ να εκπληρώνουν την αποστολή τους, διαφορετικά η μεταβίβαση αυτών κρίνεται μη νόμιμη.

Για την αξιολόγηση του προγράμματος, είναι απαραίτητο να εξεταστούν κατά πόσο οι στόχοι του υλοποιήθηκαν.

Όσον αφορά στους κρατικούς στόχους, το πρόγραμμα στόχευε:

- στη λειτουργία οικονομικά και λειτουργικά αυτοτελών ΟΤΑ που θα αξιοποιούσαν την αποκεντρωτική πρακτική για να διεκπεραιώνουν τις επιταγές της ΕΕ,
- τη μείωση των δαπανών, την ανάπτυξη της χώρας μέσα από τη συμμετοχή των δημοτών και την τοπική ανάπτυξη,
- την αύξηση τη αποτελεσματικότητας του κράτους, μέσα από τις Περιφέρειες και τους Δήμους και
- την ανάκτηση της εμπιστοσύνης των πολιτών στο θεσμό της Αυτοδιοίκησης.

Όσον αφορά στους πολίτες, το πρόγραμμα «Καλλικράτης» στοχεύει:

- στην εξυπηρέτησή τους και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής τους και της καθημερινότητάς τους, μέσα από ποιοτικές υπηρεσίες υψηλού επιπέδου, διάχυση της πληροφορίας, και προώθηση της συμμετοχικής δραστηριότητάς τους.

1.2.1 Προβλήματα από την εφαρμογή του προγράμματος «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ»

Καθώς οι στόχοι αυτοί δεν έχουν ολοκληρωθεί, τα ζητήματα που προκύπτουν από την εφαρμογή του προγράμματος «Καλλικράτης» είναι ποικίλα. Έχοντας χρονικά συμπέσει με μια περίοδο που τα δημοσιονομικά της Ελλάδας και των ΟΤΑ επηρεάζονται από την χρηματοπιστωτική κρίση, το πρόγραμμα «Καλλικράτης» φαίνεται πως δεν κατάφερε να επιτύχει τους στόχους του. Θετικά στοιχεία του προγράμματος είναι ο εξορθολογισμός στην οργανωτική δομή και η διαχείριση του κόστους. Οι ΟΤΑ διαχρονικά δημιουργούσαν πρωτογενές δημοσιονομικό έλλειμμα που το 2010 ανήλθε στο ύψος των -550 εκατομμυρίων ευρώ. Η μείωση των δαπανών επήλθε με την αναγκαστική επιβολή των μνημονικών μέτρων, όπου σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat **από το 2011** που ξεκίνησε η εφαρμογή του « Καλλικράτη » **οι ΟΤΑ παράγουν διαρκώς πρωτογενές πλεόνασμα** : Το 2011: 490 εκατ. ευρώ, το 2012: 690 εκατ. ευρώ και το 2013: 770 εκατ. ευρώ.

([www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE/BUCKET/A0701/Other/A0701_sel03_TB AN 00 2014 06 P EN.xls](http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE/BUCKET/A0701/Other/A0701_sel03_TB_AN_00_2014_06_P_EN.xls))

Τα έσοδα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, τον Ιανουάριο 2015 ήταν 510 εκατομμύρια ευρώ και ειδικότερα ποσό 400 εκατομμύρια αφορούσε στους Δήμους, 61 εκατομμύρια στις Περιφέρειες και 49 εκατομμύρια στα Νομικά Πρόσωπα των ΟΤΑ. Αντίστοιχα, οι δαπάνες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης κατά το ίδιο χρονικό διάστημα, ήταν 313 εκατ. ευρώ, που αφορούσαν 246 εκατ. στους Δήμους, 30 εκατ. στις Περιφέρειες και 37 εκατ. στα Νομικά Πρόσωπα των ΟΤΑ. (www.aftodioikisi.gr/04-04-2015)

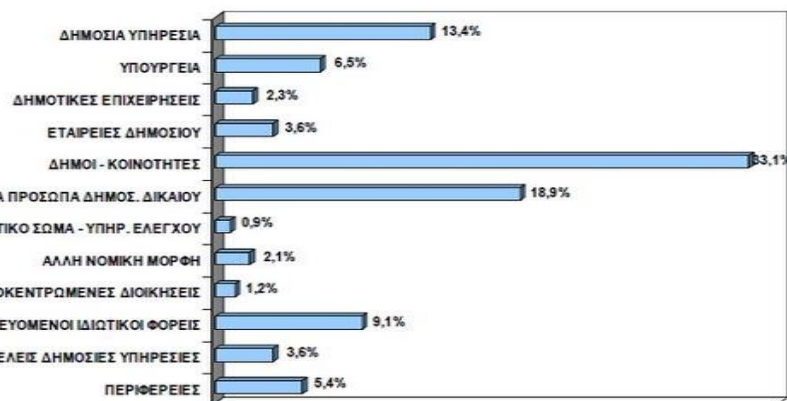
Επιτεύχθηκε επίσης, σημαντική **διαχρονική μείωση και των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων** της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, όπου τον Ιανουάριο του 2015 έφτασαν τα 259.000.000 ευρώ, από 280.000.000 (Δεκέμβριος 2014), 428.000.000 (Δεκέμβριος 2013), 1.176.000.000 (Δεκέμβριος 2012) και 1.191.000.000 (Δεκέμβριος 2011).

Επί πλέον η διαφάνεια και η απορρόφηση κοινοτικών κονδυλίων αποτέλεσαν τα θετικά αποτελέσματα του προγράμματος. Επίσης σύμφωνα με διατάξεις νόμων (άρθρα 107 - 112 Ν. 3852/201 και Ν.4019/2011) «...έχουμε περιπτώσεις ΟΤΑ που δοκιμάζουν ένα διευρυμένο φάσμα συνεργασιών με συλλόγους ή αστικές μη κερδοσκοπικές εταιρείες, οι οποίες, ως ενδιάμεσοι φορείς μεταξύ δήμων και ενδιαφερομένων χρηστών, εξασφαλίζουν τη συνέχεια ενός προγράμματος ή μιας λειτουργίας σε τοπικό επίπεδο. Μάλιστα, ορισμένοι ΟΤΑ αξιοποιούν μια νέα δυνατότητα με τη δημιουργία κοινωνικής συνεταιριστικής επιχείρησης (Νόμος 4019/2011), στον τομέα της κοινωνικής οικονομίας και επιχειρηματικότητας..» (Γ. Ιωαννίδης Δρ. Παντείου Πανεπιστημίου- Διευθυντής ΟΤΑ (2014) .

Ωστόσο, σύμφωνα με τις ετήσιες εκθέσεις του Συνηγόρου του Πολίτη (2013 & 2014), τα λειτουργικά και οργανωτικά προβλήματα που ενέκυψαν από τη διοικητική μεταρρύθμιση στους ΟΤΑ είναι πολλά περισσότερα. Η προχειρότητα και οι συνοπτικές διαδικασίες που ακολουθήθηκαν δεν επέτρεψαν στις τοπικές κοινωνίες να συναινέσουν, ενώ δεν ελήφθησαν υπόψη τα προβλήματα που δημιουργήθηκαν εξαιτίας της συνένωσης κάποιων ΟΤΑ. Συγχρόνως, απαιτούνταν συνεχώς τροποποιήσεις, ενώ προέκυπταν φαινόμενα πολυνομίας (έως το 2013 θεσπίστηκαν 20 νόμοι που τροποποιούσαν διατάξεις του Ν.3852/2010, εκδόθηκαν 6 Προεδρικά Διατάγματα με άμεση επίδραση στους ΟΤΑ, 7 Πράξεις Υπουργικού Συμβουλίου, 200 Κοινές Υπουργικές Αποφάσεις, 217 Υπουργικές Αποφάσεις, 560 Εγκύκλιοι) και καθυστερήσεων. Επιπλέον, δεν προβλέφθηκε υποστήριξη, πέραν από αυτή των

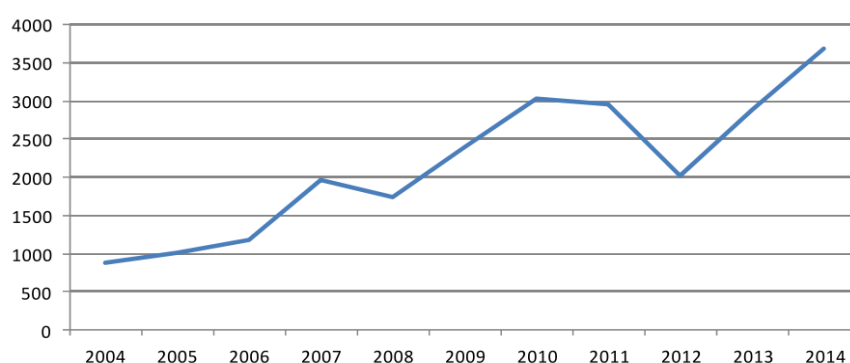
αιρετών τοπικών συμβουλίων, ενώ οι δήμοι ανέλαβαν στην ουσία επικαλύψεις αρμοδιοτήτων και μάλιστα χωρίς προηγούμενη κοστολόγηση και μεταφορά πόρων, υποδομών και εξοπλισμού. Καθώς τα όρια μεταξύ διοίκησης και αυτοδιοίκησης δεν ήταν ξεκάθαρα, δημιουργούνταν προβλήματα πρακτικής φύσεως.

Η αποτελεσματικότερη λειτουργία και παροχή των υπηρεσιών είναι αμφίβολη, με αποτέλεσμα οι πολίτες να συνεχίζουν να απευθύνονται στους αιρετούς, ενισχύοντας το καθεστώς των πελατειακών σχέσεων και τη διαφθορά. Σύμφωνα με την Έτήσια Έκθεση 2014 του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης (2015), τα φαινόμενα κακοδιοίκησης και μη τήρησης των νόμιμων διαδικασιών, διαφθοράς και ασυδοσίας πολλών αιρετών εξακολουθούν να υφίστανται. Στο παρακάτω γράφημα της Έκθεσης φαίνεται το ποσοστό υποθέσεων που υποβλήθηκαν σε έλεγχο σε σχέση με τη νομική μορφή των ελεγχθέντων.

Γράφημα 1: ποσοστό υποθέσεων που υποβλήθηκαν σε έλεγχο σε σχέση με τη νομική μορφή των ελεγχθέντων.

Στη μελέτη «Πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση: τα οικονομικά της, η εκχώρηση αρμοδιοτήτων της και οι επιπτώσεις στο ανθρώπινο δυναμικό και στα δημόσια αγαθά» (2014), αναφέρεται πως, σύμφωνα με τα ευρήματα ερευνών της Eurostat, το επίπεδο εμπιστοσύνης των Ελλήνων προς την Τοπική Αυτοδιοίκηση, και ιδιαίτερα προς την κεντρική κυβέρνηση, είναι χαμηλό. Σύμφωνα με την Ετήσια Έκθεση 2014 του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης (2015), οι καταγγελίες που υποβάλλονται στο Σώμα Επιθεωρητών - Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης κατά τη δεκαετία 2004-2014, όχι μόνο αυξήθηκαν, άλλα διατηρούν αυξητική τάση.

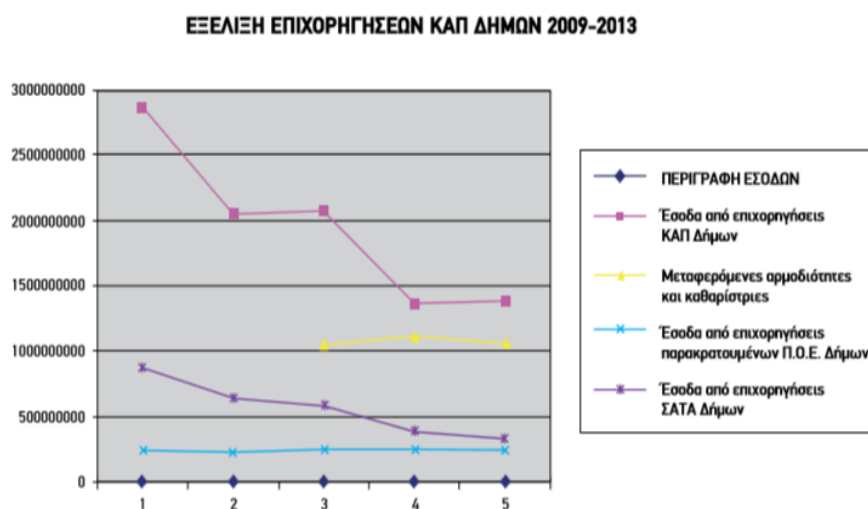

Γράφημα 2: Υποβληθείσες καταγγελίες στο Σώμα Επιθεωρητών - Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης κατά τη δεκαετία 2004-2014

Ο συγκεντρωτισμός και η έλλειψη δημοκρατικών διαδικασιών διατηρήθηκαν λόγω αδυναμίας της αυτοτελούς λειτουργίας των ΟΤΑ, και επιπλέον δεν έγινε γνωστό το οικονομικό όφελος που προβλεπόταν από τη συνένωση των δήμων. Ο αυστηρός δημοσιονομικός έλεγχος, λόγω της κρίσης, έπληξε πρωτίστως τους ΟΤΑ, καθώς τα δημοτικά τέλη έμειναν στάσιμα ή υπαναχώρησαν και **τα τακτικά έσοδα της αυτοδιοίκησης μειώθηκαν κατά 60% από το 2010**. Ενώ οι Δήμοι με τη μεταρρύθμιση, ενισχύθηκαν με 220 νέες αρμοδιότητες (πολεοδομίας, πρόνοιας, παιδείας- πολιτισμού- αθλητισμού, προστασίας και δημόσιας υγείας, εμπορίου, γεωργίας- κτηνοτροφίας και αλιείας κ.α.) η ΣΑΤΑ 2009 ήταν 1.107 εκατ. Ευρώ, ΣΑΤΑ 2014: 180 εκατ. Ευρώ και ΣΑΤΑ έως 8^ο/2015: 130 εκατ. Ευρώ. Η πορεία των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων για την κάλυψη των λειτουργικών εξόδων των ΟΤΑ α' βαθμού, ενδεικτικά έχει ως εξής: ΚΑΠ 1^ο- 7^ο /2014: 2.454 εκατ. ευρώ, ΚΑΠ 1^ο- 7^ο/2015: 1.787 εκατ. ευρώ.

Όπως φαίνεται στο παρακάτω διάγραμμα της μελέτης «Πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση: τα οικονομικά της, η εκχώρηση αρμοδιοτήτων της και οι επιπτώσεις

στο ανθρώπινο δυναμικό και στα δημόσια αγαθά» (2014), οι περικοπές των κρατικών επιχορηγήσεων είναι μεγάλες και η οικονομική κατάσταση των δήμων δυσχερής. Οι βασικές λειτουργικές δαπάνες δεν μπορούν να καλυφθούν λόγω της μείωσης των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων (ΚΑΠ) και οι υποδομές είναι αδύνατο να συντηρηθούν με τη μείωση της Συλλογικής Απόφασης Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΣΑΤΑ). Δράσεις κοινωνικής πολιτικής υλοποιούνται μόνο μέσω συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων ενταγμένων στο ΕΣΠΑ, ενώ απειλείται η ποιότητα των παρεχόμενων

Γράφημα 3

υπηρεσιών και των κοινωνικών προγραμμάτων.

Οι κοινωνικές ανάγκες των δημοτών έφεραν μείωση εσόδων, αφού οι ευάλωτες ομάδες αδυνατούσαν να ανταποκριθούν στις εισφορές, ενώ ταυτόχρονα υπήρξε αύξηση των δαπανών για κοινωνική προστασία. Η ελλιπής αστυνόμευση με την κατάργηση της Δημοτικής Αστυνομίας δημιούργησε περαιτέρω προβλήματα και η κατάργηση του θεσμού σχολικών φυλάκων αύξησε τις δαπάνες για τη φύλαξη των σχολικών κτιρίων. Η κινητικότητα και οι περικοπές μισθών επηρέασαν τους εργαζομένους στους ΟΤΑ, καθώς ικανά στελέχη οδηγήθηκαν στην έξοδο, ενώ οι εργαζόμενοι έχασαν τα κίνητρά τους και αποθαρρύνθηκαν λόγω έλλειψης προοπτικών καριέρας. Τέλος διάφορες διαδικασίες και μεταρρυθμιστικές αποφάσεις, όπως η αξιολόγηση του προσωπικού έμειναν ημιτελείς ή εγκαταλείφθηκαν.

Προκειμένου να διατυπώσει την διοικητική παθολογία μακριά από υποκειμενικές κρίσεις και εκτιμήσεις, ο Καρκατσούλης (2014) αναφέρεται στην λειτουργική αξιολόγηση της δημόσιας διοίκησης που πραγματοποιήθηκε με τη συνεργασία Ελλήνων και ξένων ειδικών, κατά τους πρώτους έξι μήνες του 2011, υπό

την αιγίδα του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ). Σε αυτή την αξιολόγηση αναφέρεται ότι οι ελληνικές συνθήκες παρουσιάζουν απόκλιση από τη ΝΔΔ, κυρίως λόγω της διατήρησης του καθεστώτος των πελατειακών σχέσεων, αλλά και άλλων προβλημάτων, όπως προαναφέρθηκαν.

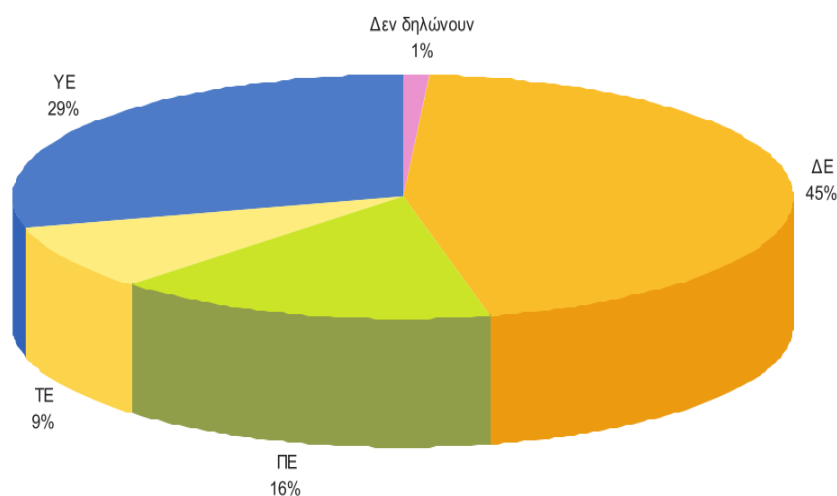
Σύμφωνα με τον Καρκατσούλη (2014), η πολυνομία, εξαιτίας της εφαρμογής πολλών ρυθμίσεων, οδηγεί σε απώλεια χρόνου, σε ζητήματα απόδοσης δικαιοσύνης και λειτουργίας των θεσμών και επιπτώσεις στην οικονομία. Οι πολλές αρμοδιότητες συνθέτουν ένα ανομοιογενές πλαίσιο, στο οποίο κινούνται οι διοικητικές διαδικασίες, όπου όμως, ευδοκιμεί η γραφειοκρατία σε βάρος της αποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης και της ελληνικής οικονομίας. Οι δομές που απαιτούνται για τις αρμοδιότητες και διαδικασίες, είναι επίσης πολλές και επικαλύπτουν η μία την άλλη, δημιουργώντας σύγχυση. Οι κτιριακές υποδομές είναι ανεπαρκείς και κάποιες παραβιάζουν τις αρχές της χωροταξίας ή της ασφάλειας. Επιπλέον, ο προϋπολογισμός παρουσιάζει παρόμοια χαρακτηριστικά με αυτά του διοικητικού συστήματος, λόγω έλλειψης σύγχρονων εργαλείων και μεθόδων.

Το ανθρώπινο δυναμικό αποτελείται από περισσότερους υπάλληλους συγκριτικά με τις ανάγκες, και μάλιστα χωρίς τα απαραίτητα προσόντα, γεγονός που αποδεικνύει την επικράτηση των πελατειακών σχέσεων και της μη ορθολογικής αξιοποίησης του ανθρώπινου δυναμικού (Καρκατσούλης, 2014). Η ποιότητα, όμως, των παρεχόμενων υπηρεσιών εξαρτάται και από τις γνώσεις και δεξιότητες των εργαζομένων. Ενώ καλούνται να διεκπεραιώσουν καθήκοντα που απαιτούν εξειδικευμένες γνώσεις, ειδικά σε οικονομικές υπηρεσίες όπως αυτές που σχετίζονται με τον προϋπολογισμό, τον έλεγχο και την αποστολή οικονομικών στοιχείων σε βάσεις δεδομένων του Παρατηρητηρίου κλπ., το προσωπικό δεν διαθέτει τα απαραίτητα προσόντα.

Σε ό,τι αφορά στη στελέχωση των υπηρεσιών ΟΤΑ και την αξιοκρατία που επεδίωκε το «Πρόγραμμα Καλλικράτης» παραθέτουμε τα κατωτέρω στοιχεία από τη μελέτη Κοινωνικού Πολυκέντρου της ΑΔΕΔΥ με θέμα «Πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση: τα οικονομικά της, η εκχώρηση αρμοδιοτήτων της και οι επιπτώσεις στο ανθρώπινο δυναμικό και στα δημόσια αγαθά» (2014): Το 2010 το προσωπικό των ΟΤΑ και των Νομικών τους Προσώπων ήταν 77.581 άτομα. Το 2011 με τις μεταφορές προσωπικού διαμορφώθηκε σε 89.111 άτομα. Από τα στοιχεία Μητρώου Μισθοδοτούμενων Ελληνικού Δημοσίου, το προσωπικό των Δήμων μειώθηκε κατά 10.768 (-12%) μέχρι το 2013. Το 2014 αποχώρησαν 9.611 άτομα και προσλήφθηκαν 721. Προβλέπεται

αρνητικό ισοζύγιο κατά 2.895 άτομα έως το 2018. Οι δαπάνες μισθοδοσίας των Δήμων μειώθηκαν κατά 28% λόγω περικοπών και ενιαίου μισθολογίου. Το 2010 ήταν 2.180 εκ. ευρώ, το 2011 2.115 εκ. ευρώ, το 2012 1.717 εκ. και το 2013 1.571 εκ. ευρώ.

Όπως φαίνεται στο παρακάτω γράφημα, οι εργαζόμενοι στους ΟΤΑ που έχουν Πανεπιστημιακή ή Τεχνολογική Εκπαίδευση αποτελούν μόλις το 1/4 του πληθυσμού των εργαζομένων, καθώς σχεδόν οι μισοί (45%) είναι απόφοιτοι της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και πάνω από το 1/4 των εργαζομένων (29%) δηλώνουν ότι έχουν ολοκληρώσει την υποχρεωτική εκπαίδευση (Σκολαρίκος, 2013).

Γράφημα 4: Επίπεδο εκπαίδευσης εργαζομένων στους ΟΤΑ

Η ποιότητα των υπηρεσιών που παρέχονται από τους ΟΤΑ, καθοριστικά εξαρτάται από τις γνώσεις και τις δεξιότητες που κατέχουν οι εργαζόμενοι. Το χαμηλό ποσοστό ειδίκευσης έχει ως αποτέλεσμα την ανάθεση εκπόνησης μελετών, επιχειρησιακών προγραμμάτων και άλλων εξειδικευμένων εργασιών σε εξωτερικούς συνεργάτες, γεγονός που συμβάλλει στην αύξηση του κόστους λειτουργίας των ΟΤΑ.

Η αύξηση αρμοδιοτήτων στους δήμους δεν συνοδεύτηκε από την αντίστοιχη απαιτούμενη αύξηση οικονομικών πόρων. Παρόλο που οι δήμοι που δημιουργήθηκαν είναι οι πολυπληθέστεροι στην ΕΕ, το ποσοστό χρηματοδότησης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι μικρότερο από το 3% των δημοσίων δαπανών, τη στιγμή που οι αντίστοιχοι ευρωπαϊκοί δήμοι λαμβάνουν διψήφια ποσοστά. Ο Γιάννης Μπουτάρης (2015) Δήμαρχος Θεσσαλονίκης χαρακτηριστικά έχει εκφραστεί ως εξής για το θέμα: << ... Ο Καλλικράτης δημιούργησε γιγαντιαίους δήμους, οι πολυπληθέστεροι στην Ευρωπαϊκή Ένωση, οι οποίοι όμως στηρίζονται σε γυάλινα πόδια, κινδυνεύοντας πλέον με κατάρρευση από μέρα σε μέρα...>>. Η υπερστελέχωση των δήμων, που είναι

το αποτέλεσμα πολυετών πελατειακών σχέσεων, οι οποίες συνεχίζονται με την ανάμειξη των αιρετών, και εξαιτίας της ανοχής της κεντρικής διοίκησης, αποκαλύπτει προβλήματα, όπως ανεπαρκές προσωπικό ή αδυναμία ανταπόκρισης των εργαζομένων στις απαιτήσεις των θέσεων (Μπουτάρης, 2015).

Επί προσθέτως, σύμφωνα με την Εθνική Στρατηγική για τη Διοικητική Μεταρρύθμιση 2014 – 2016 του Υπουργείου Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, από τα τέλη 2009 έως το Μάρτιο του 2014, αναδύθηκαν προβλήματα στο σύστημα λήψης αποφάσεων και στις δομές εφαρμογής και εποπτείας των εφαρμογών των πολιτικών, λόγω της κρίσης. Οι αποσπασματικές παρεμβάσεις, οι αλληλοαναιρούμενες ενέργειες και οι επικαλύψεις εξαιτίας της αδυναμίας σχεδιασμού και εφαρμογής πολιτικών, η έλλειψη συντονισμού, η μη ορθολογική κατανομή του ανθρώπινου δυναμικού, το ρυθμιστικό πλαίσιο που οδηγεί σε πολυνομία ή κακονομία, η στασιμότητα στην ηλεκτρονική διακυβέρνηση και η απουσία εξελιγμένων εργαλείων, τεχνικών και μεθόδων διοίκησης αποτελούν τα βασικά ζητήματα στο πεδίο της διοικητικής μεταρρύθμισης.

1.3 Η παροχή κοινωνικών υπηρεσιών στην τοπική αυτοδιοίκηση: η περίπτωση της Ελλάδας

Ο ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης στον σχεδιασμό και στην υλοποίηση της κοινωνικής πολιτικής έχει ενισχυθεί σημαντικά με τη μεταρρύθμιση του Καλλικράτη (Νόμος 3852/2010) (Ακρίνοπούλου et al, 2012). Είναι χαρακτηριστικό, ότι πριν από την θέσπιση και την εφαρμογή του Καλλικράτη, στο προγενέστερο καθεστώς (Σχέδιο Καποδίστριας /Νόμος 2539/1997), η άσκηση κοινωνικής πολιτικής εκ μέρους των Ο.Τ.Α., αντιμετώπιζε σημαντικά γραφειοκρατικά εμπόδια, ενώ όταν εφαρμοζόταν, αυτό γινόταν σε περιορισμένο επίπεδο (Ι.Τ.Α., 2006).

Μέσα σε αυτό το νέο αυτοδιοικητικό πλαίσιο, η άσκηση κοινωνικής και χωροταξικής πολιτικής έχει υποστεί μετασχηματισμούς που μπορούν να φέρουν εγγύτερα τους αιρετούς με τον πληθυσμό, δίχως τη γραφειοκρατική παρέμβαση του κεντρικού κράτους. Στην περίπτωση των δήμων η μεταβίβαση αρμοδιοτήτων περιλαμβάνει μεταξύ άλλων και αρμοδιότητες που συνδέονται με την κοινωνική προστασία και την αλληλεγγύη (Skamnakis, 2011). Η συγκεκριμένη μεταβίβαση συνδέει και με τυπικούς γραφειοκρατικούς όρους τη λειτουργία των δήμων με την άσκηση κοινωνικής πολιτικής. Η εξέλιξη αυτή έρχεται να ολοκληρώσει τη λειτουργία

των δήμων καθώς όπως είναι γνωστό, η δραστηριοποίηση τους στοχεύει και στην κάλυψη και στη θεραπεία των αναγκών του πληθυσμού. Ωστόσο, είναι αναγκαίο να τονιστεί ότι η υλοποίηση του Καλλικράτη αναχαιτίστηκε σημαντικά από την σοβούσα οικονομική και δημοσιονομική κρίση (Konstantinidis, 2011).

Η οικονομική κρίση και η υποχώρηση της κρατικής χρηματοδότησης προς τους Ο.Τ.Α. ανέκοψε την αποδοτική εφαρμογή της μεταρρύθμισης (Πολύκεντρο ΑΔΕΔΥ, 2014). Λόγω αυτού του ασφυκτικού πλαισίου δημιουργήθηκαν σημαντικές αντιστάσεις από σημαντικές μερίδες του πληθυσμού απέναντι στον Καλλικράτη. Η βασική αιτία αυτών των αντιστάσεων ήταν η αδυναμία της τοπικής αυτοδιοίκησης να καλύψει, έστω και σε μερικό επίπεδο, ανάγκες του πληθυσμού που συνδέονται με την κοινωνική πολιτική (Ιωαννίδης, 2014). Με άλλα λόγια, δημιουργήθηκε ένα σημαντικό κενό μεταξύ της ζήτησης και της προσφοράς υπηρεσιών κοινωνικής πολιτικής. Το κενό αυτό μπορεί να καλυφθεί, πέραν των τυπικών γραφειοκρατικών παρεμβάσεων, και μέσω άτυπων μορφών κοινωνικής δραστηριοποίησης.

Όπως έχει ευρέως υποστηριχθεί από προγενέστερες έρευνες (Narayan, 2000; Beugelsdijketal, 2005; Pihkalaetal, 2007) το κοινωνικό κεφάλαιο μπορεί να λειτουργήσει παρεμβατικά, δημιουργώντας συνθήκες εμπιστοσύνης και αμοιβαιότητας ανάμεσα στους τοπικούς δρώντες. Η ανατροφοδοτούμενη εμπιστοσύνη και η συνεκτική αμοιβαιότητα θέτουν τις βάσεις για κοινωνική δικτύωση, η οποία επεκτείνεται και πέραν των τοπικών και περιφερειακών οικισμών.

Σε αντίθετη περίπτωση, το χαμηλό κοινωνικό κεφάλαιο σηματοδοτεί την πρόσδεση σε οπισθοδρομικές στάσεις και αντιλήψεις που οικοδομούν τον τοπικισμό και την άρνηση συμμετοχής σε συνεργατικές στρατηγικές. Ως αποτέλεσμα εδραιώνονται αρνητικές συνθήκες που δυσχεραίνουν την αποτελεσματική άσκηση κοινωνικής πολιτικής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

2.1 Ορισμός οικονομικής κρίσης

Η Οικονομική κρίση ως έννοια χαρακτηρίζει μια οικονομία όπου η δραστηριότητά της μειώνεται διαρκώς και αισθητά. Η οικονομική δραστηριότητα αφορά σε όλα τα μακροοικονομικά μεγέθη της οικονομίας, όπως οι επενδύσεις, η απασχόληση, οι τιμές, το εθνικό προϊόν (Κούφαρης Κ., 2010).

Η οικονομική κρίση αποτελεί τη μία από τις δύο φάσεις των οικονομικών διακυμάνσεων και συγκεκριμένα τη φάση της καθόδου, όταν δηλαδή η οικονομική δραστηριότητα βρίσκεται σε μια συνεχή συρρίκνωση (European Commission, 2009).

Οι οικονομικές διακυμάνσεις ορίζονται ως οι διαδοχικές αυξομειώσεις της οικονομικής δραστηριότητας μέσα σε μια οικονομία. Λέγονται αλλιώς και κυκλικές διακυμάνσεις ή οικονομικοί κύκλοι. Οι Άγγλοι αποδίδουν το φαινόμενο με τον όρο «business cycles», ακριβώς για να τονίσουν την ιδιαίτερη βαρύτητα των επενδύσεων στην εξέλιξη του οικονομικού κύκλου. Από πολύχρονες στατιστικές παρατηρήσεις διαπιστώθηκε ότι οι οικονομικοί κύκλοι διαρκούν περίπου από 7 έως 11 χρόνια (European Commission, 2009).

Χαρακτηριστικά της οικονομικής κρίσης είναι οι αρνητικές επιπτώσεις στην οικονομική και κοινωνική ζωή καθώς μειώνεται η ευημερία των πολιτών λόγω της μείωσης και απώλειας των εισοδημάτων τους με αποτέλεσμα μεγάλα τμήματα του πληθυσμού να οδηγούνται στη φτώχεια. Οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης διαφέρουν και στο εσωτερικό των χωρών, έτσι ώστε κατηγορίες του ανθρώπινου δυναμικού μιας χώρας να υφίστανται περισσότερο δυσμενείς επιπτώσεις (για παράδειγμα οι εργάτες χειρωνακτικών εργασιών και άτομα χαμηλού εκπαιδευτικού επιπέδου) σε σχέση με άλλες (π.χ. άτομα υψηλής εκπαίδευσης) (Stiglitz J., 2006).

2.2 Η οικονομική κρίση που διανύουμε στην Ελλάδα

Το 2007 στις Η.Π.Α. ξεκίνησε μια χρηματοπιστωτική κρίση με επίκεντρο τις πιστωτικές επισφάλειες και την αδυναμία εξυπηρέτησης των στεγαστικών δανείων. Η εξάπλωση της χρηματοπιστωτικής κρίσης και η μετεξέλιξή της σε οικονομική κρίση έγινε σε πολύ μικρό χρονικό διάστημα σχεδόν σε όλες τις χώρες, με δραματικές συνέπειες στο τραπεζικό σύστημα, τις επιχειρήσεις, τα νοικοκυριά και τα άτομα. Οι

επιπτώσεις αυτής της οικονομικής κρίσης ήταν επίσης άμεσες και στην οικονομία της Ελλάδας και κατ' επέκταση και στη κοινωνία. Το πρόσωπο της κρίσης που διανύουμε, η έκταση και η έντασή της, διαφέρει από χώρα σε χώρα, ανάλογα τη δομή της οικονομικής διάρθρωσης που έχει και σε ορισμένες χώρες έλαβε τη μορφή κρίσης δημόσιου χρέους.

Η Ελληνική οικονομία λειτουργεί εντός της Ευρωζώνης. Αυτό σημαίνει ότι η μεν νομισματική της πολιτική ασκείται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, η δε δημοσιονομική της πολιτική καθορίζεται από τα πλαίσια του προγράμματος « Σταθερότητας και Ανάπτυξης» και τους « Γενικούς Προσανατολισμούς της Οικονομικής Πολιτικής ». Σημαίνει επίσης ότι η Ελληνική Οικονομία είναι πλέον μια ανοικτή οικονομία και δέχεται επιδράσεις από όλες τις διεθνείς εξελίξεις. Κατά συνέπεια η Ελληνική οικονομία επηρεάζεται από όλες τις αβεβαιότητες που κυριαρχούν στη παγκόσμια οικονομία (*Διαργκόβας Παναγιώτης, 2016*)

Κοινό χαρακτηριστικό των διαύλων μετάδοσης της οικονομικής κρίσης είναι α) στην αγορά εργασίας, όπου η πτώση της ζήτησης αγαθών και υπηρεσιών οδήγησε σε απώλεια θέσεων εργασίας και σε αυστηρότερους εργασιακούς όρους, επιφέροντας πτώση του οικογενειακού εισοδήματος β) στη χρηματοπιστωτική αγορά, όπου πολίτες υπέστησαν απώλεια εισοδήματος λόγω μείωσης των περιουσιακών τους στοιχείων και της μειωμένης πρόσβασης σε τραπεζικές πιστώσεις γ) στο δημόσιο τομέα, όπου η ραγδαία επιδείνωση των δημόσιων οικονομικών, ώθησε σε επιθετικά προγράμματα λιτότητας και στη λήψη μέτρων με τη μορφή ψηλότερης φορολογίας και χαμηλότερες δημόσιες δαπάνες. (*UNICEF - «Τα παιδιά της ύφεσης- Οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στην ευημερία των παιδιών στις αναπτυγμένες χώρες» 2012, σελ. 18*).

Η οικονομική κρίση στην Ελλάδα έφερε στην επιφάνεια τις σωρευμένες διαρθρωτικές ανισορροπίες, τα σοβαρά και παραγωγικά ελλείμματα της ελληνικής οικονομίας, τα οποία διογκώθηκαν έπειτα από τις επιλογές και την αδράνεια ετών της οικονομικής πολιτικής.

Η οικονομική κρίση στην Ελλάδα προϋπήρχε και επιδεινώνεται ποσοτικά και ποιοτικά από τη διεθνή οικονομική κρίση. Η οικονομική κρίση στην Ελλάδα είναι σοβαρότερη από αυτή στις άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης γιατί πλήττονται σε βάθος οι τρεις βασικές διαστάσεις της ελληνικής οικονομίας. Έτσι, η κρίση στην Ελλάδα είναι: α) οικονομική (μηδενική ή αρνητική αύξηση του ΑΕΠ, μείωση των επενδύσεων, μείωση βιομηχανικής παραγωγής, μείωση εξαγωγών, μείωση κύκλου εργασιών, μείωση ζήτησης, μείωση μισθών, μείωση απασχόλησης, αύξηση των

απολύσεων, αύξηση της ανεργίας), β) δημοσιονομική (αύξηση των δημοσίων ελλειμμάτων, αύξηση δημοσίου χρέους, κατάρρευση των δημοσίων εσόδων και των οικονομικών των ασφαλιστικών ταμείων) και γ) κοινωνική (αύξηση ιδιωτικών δαπανών υγείας, υποχρηματοδότηση του συστήματος κοινωνικής προστασίας, μείωση συντάξεων και κοινωνικών παροχών, δυσχέρειες Ταμείων και Νοσοκομείων να εκπληρώσουν έγκαιρα τις υποχρεώσεις τους προς τους ασφαλισμένους – συνταξιούχους και προς τους προμηθευτές, κ.ά.).

Η κατάσταση της ελληνικής οικονομίας κρίνεται πολύ σοβαρή εξαιτίας του διογκωμένου δημόσιου ελλείμματος και δημόσιου χρέους, της τεχνολογικής καθίζησης της παραγωγικής βάσης, τη μείωση των εξαγωγών και το κλείσιμο μεγάλου αριθμού μικρομεσαίων επιχειρήσεων που είναι η ραχοκοκαλιά της ελληνικής οικονομίας. Τα αποτελέσματα αυτής της κατάστασης είναι η υψηλή ανεργία, οι μαζικές απολύσεις και διαθεσιμότητες των εργαζομένων στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, οι ευέλικτες μορφές απασχόλησης και η εκ περιτροπής εργασίας, η μείωση των συντάξεων με αποτέλεσμα την αποδόμηση του Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης στη χώρα μας (*Μέμος Κωνσταντίνος, 2015, « Η Οικονομική Κρίση στην Ελλάδα και οι επιπτώσεις στο σύστημα Κοινωνικής Ασφάλισης »*).

Πέρα από τις γενεσιουργές αιτίες της οικονομικής κρίσης στη χώρα μας (με κύριες την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση και τη σταδιακή απώλεια της δημοσιονομικής πειθαρχίας με το αυξανόμενο δημοσιονομικό έλλειμμα ως ποσοστό του ΑΕΠ), υπήρχαν και σοβαρές συστημικές αιτίες με κύρια χαρακτηριστικά την κακή διακυβέρνηση, το υπερτροφικό πελατειακό κράτος, τη διόγκωση του δημόσιου τομέα, τη διαπλοκή, τη διαφθορά (*Τράπεζα της Ελλάδας, 08-06-2012 « Η Οικονομική Κρίση στην Ελλάδα: Αίτια και Επιπτώσεις »*).

Συνοπτικά, τα χαρακτηριστικά του ιστορικού της Ελληνικής κρίσης είναι η διαπίστωση του υψηλού δημοσιονομικού ελλείμματος της χώρας το φθινόπωρο του 2009, όπου το έλλειμμα εκείνου του έτους έφτασε στο επίπεδο του 15,8% του ΑΕΠ. Αυτή η αποκάλυψη έπληξε την αξιοπιστία της χώρας. Το γεγονός αυτό σε συνδυασμό με το υψηλό δημόσιο χρέος της χώρας μας, 300 δισεκατομμύρια ή 129% του ΑΕΠ στο τέλος του 2009, την χαμηλή ανταγωνιστικότητα της χώρας, με έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών 14,7% το 2008, ενώ την ίδια χρονική περίοδο η παγκόσμια οικονομία κλονιζόταν από τη χρηματοοικονομική κρίση, είχε αποτέλεσμα την απομάκρυνση των ήδη ασταθών και ανήσυχων χρηματοοικονομικών αγορών. Με τη κρίση να βρίσκεται σε εξέλιξη, η πιστοληπτική ικανότητα της Ελλάδας επιδεινώθηκε

σταδιακά, υπήρξε αδυναμία πρόσβασης στους πόρους των χρηματοπιστωτικών αγορών, με αποτέλεσμα η Ελληνική κυβέρνηση να υποβάλει επίσημα αίτημα βοήθειας και από το 2010 μέχρι σήμερα έχουν υπογραφεί συμφωνίες διάσωσης με την Ελλάδα, τα κράτη- μέλη της Ευρωζώνης και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ). Οι συμφωνίες συνοδεύονται από αυστηρές προϋποθέσεις με τη μορφή εκτεταμένων προγραμμάτων πολιτικών (Μνημόνια), εφαρμογή των οποίων επιτηρείται αυστηρά από τους θεσμούς που συμμετέχουν ως προς την αποτελεσματικότητά τους.

Στόχος των προγραμμάτων είναι η εξάλειψη του ελλείμματος και η επίτευξη ενός βιώσιμου πρωτογενούς πλεονάσματος προκειμένου να διασφαλιστεί η βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών και τελικά του δημόσιου χρέους. Λόγω του εξαιρετικά μεγάλου μεγέθους του δημοσιονομικού ελλείμματος αυτό σήμανε την εφαρμογή σκληρής δημοσιονομικής λιτότητας. Απαιτούν ένα ευρύ σύνολο μέτρων για αύξηση των εσόδων και μείωση των δαπανών και πρωτογενή πλεονάσματα. Ταυτόχρονα, προϋποθέτουν ένα πλήθος μειζόνων διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, από την επαναξιολόγηση και τον ανασχεδιασμό ολόκληρης της λειτουργικής διάρθρωσης και του συστήματος αμοιβών του δημόσιου τομέα και την αναμόρφωση του υγειονομικού και του συνταξιοδοτικού συστήματος, μέχρι καιρικές παρεμβάσεις στον ιδιωτικό τομέα, όπως τη συνολική μεταρρύθμιση των κλειστών επαγγελματιών και της αγοράς εργασίας.

Τα πράγματα ωστόσο δεν εξελίχθηκαν όπως προβλεπόταν. Την ίδια στιγμή η επιθετικότητα της δημοσιονομικής προσαρμογής οδήγησε την ελληνική οικονομία σε βαθιά ύφεση η οποία με τη σειρά της υπονόμει τις προσπάθειες δημοσιονομικής εξυγίανσης της κυβέρνησης καθώς τα φορολογικά έσοδα μειώθηκαν ενώ αυξήθηκαν οι δαπάνες της κοινωνικής πρόνοιας, ιδιαίτερα όσες αφορούσαν τα επιδόματα ανεργίας. Το ελληνικό τραπεζικό σύστημα αποκομμένο από τη διεθνή διατραπεζική αγορά και έχοντας απωλέσει καταθέσεις ύψους περίπου 80 δισεκατομμυρίων ευρώ την περίοδο 2010-2012 ήταν ανίκανο να παράσχει ρευστότητα στην οικονομία. Αυτό ενέτεινε τις πιέσεις στις στερημένες από ρευστό επιχειρήσεις, επιδεινώνοντας περαιτέρω την κατάσταση της εγχώριας οικονομίας.

Στα τέλη του 2013, παρότι υπήρξε πρόοδος στο δημοσιονομικό τομέα, με το δημοσιονομικό έλλειμμα να έχει μειωθεί κατά περισσότερο από 10 ποσοστιαίες μονάδες μέσα σε μια τετραετία φτάνοντας στο 2,1% του ΑΕΠ στα τέλη του 2013, οι αρνητικές οικονομικές επιπτώσεις αυτού του μείγματος πολιτικής είναι πρωτόγνωρες. Η οικονομική δραστηριότητα έχει καταρρεύσει με αποτέλεσμα συνολικές απώλειες

περίπου 25% του ΑΕΠ από το 2008. Η μείωση του εισοδήματος συνοδεύτηκε από μια πρωτόγνωρη έξαρση της ανεργίας, η οποία στα τέλη του 2013 έφτασε το 27,3%, ενώ λόγω της παρατεινόμενης ύφεσης η μακροπρόθεσμη ανεργία έφτασε το 67,5%. Η εξέλιξη αυτή είναι ιδιαίτερα ανησυχητική καθώς εγείρει τον κίνδυνο η διαρθρωτική ανεργία στην Ελλάδα να σταθεροποιηθεί τα επόμενα χρόνια σε μη αποδεκτά επίπεδα, οδηγώντας σημαντικό μέρος του πληθυσμού μόνιμως εκτός της αγοράς εργασίας. Η κατάσταση που επικρατεί έχει σημαντικά επακόλουθα για τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό στην Ελλάδα κατά τη διάρκεια της κρίσης και απειλεί να αλλοιώσει προς το χειρότερο και σε μόνιμη βάση το κοινωνικό-οικονομικό προφίλ της χώρας (*Έκθεση για το Κοινωνικό προφίλ της Ελλάδας, σε σχέση με τη φτώχεια, τον κοινωνικό αποκλεισμό και την ανισότητα, πριν και μετά από την εκδήλωση της κρίσης, - Παρατηρητήριο για την κρίση ELIAMEP, Δεκέμβρης 2014*)

Τι πραγματικά ισχύει στην Ελληνική κοινωνία στο διάστημα της οικονομικής κρίσης που βιώνουμε;

Η Έκθεση του Ινστιτούτου της ΓΣΕΕ για την Οικονομία και την Απασχόληση το 2016, παρέχει δυσοίωνες εκτιμήσεις, σε ό,τι αφορά τα μεγέθη της φτώχειας. Το σύνολο των αλλαγών στην αγορά εργασίας, όπως αναφέρεται στην περίληψη της Έκθεσης, έχει άμεση και αρνητική επίδραση στα μεγέθη της φτώχειας, της υλικής αποστέρησης και της κοινωνικής ανισότητας

Τα στατιστικά στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ και του ΟΟΣΑ καταγράφουν αύξηση του ποσοστού της φτώχειας στο ένα τρίτο του πληθυσμού από την εμφάνιση της κρίσης, με δεδομένο ότι στερείται 4 από τα 9 βασικά καταναλωτικά αγαθά στα οποία περιλαμβάνονται :1) Πληρωμή παγίων όπως δόση δανείου ,λογαριασμοί ΔΕΗ ,φυσικό αέριο ,δόσεις καρτών ή δόσεις αγοράς κύριας κατοικίας κλπ.2) Διατροφή που περιλαμβάνει κάθε δεύτερη ημέρα κοτόπουλο, κρέας ή λαχανικά ίσης θρεπτικής αξίας. 3) Έκτακτες αλλά απαραίτητες ανάγκες αξίας περίπου 540€.4) Τηλέφωνο (περιλαμβάνεται και το κινητό). 5) Έγχρωμη τηλεόραση. 6) Πλυντήριο ρούχων. 7) Ικανοποιητική Θέρμανση. 8) Διακοπές για μία εβδομάδα. 9) ΙΧ αυτοκίνητο.

Από τα ανωτέρω είναι προφανές ότι η θέση των πολιτών και της Ελληνικής οικονομίας είναι σε δεινή κατάσταση και ο κοινωνικός ιστός της χώρας κινδυνεύει να αποδυναμωθεί. Επομένως η καταπολέμηση της φτώχειας και της ανισότητας πρέπει να αποτελούν επιτακτικές προτεραιότητες πολιτικής.

Κατά την παρουσίαση της Έρευνας του ΟΟΣΑ για την Ελληνική οικονομία « Economic Survey of Greece 2016 », ο Γενικός Γραμματέας του ΟΟΣΑ, κ. Angel

Gurgía, δήλωσε: «Η Ελλάδα έχει υποστεί μια επώδυνη προσαρμογή και οι οικονομικές και κοινωνικές προοπτικές της παρουσιάζουν ακόμη προκλήσεις. Ως εκ τούτου, η χώρα χρειάζεται να επανεμφανίσει θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης προκειμένου να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις αυτές. Οι μεταρρυθμίσεις έχουν αρχίσει να αποφέρουν καρπούς, είναι πλέον αναγκαία η βελτίωση της εφαρμογής, η ενίσχυση της εθνικής «κυριότητας» των μεταρρυθμίσεων και η επικέντρωση των προσπαθειών τόσο στην κοινωνική ευημερία όσο και στην ανταγωνιστικότητα. Ο ΟΟΣΑ θα συνεχίσει να στέκεται στο πλευρό της Ελληνικής Κυβέρνησης για την παροχή τεχνογνωσίας και στήριξης, ώστε να βοηθήσει την Ελλάδα να προωθήσει μια πιο βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη».

Από την αναθεωρημένη Ετήσια Έκθεση της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής για τις συνθήκες διαβίωσης στην Ελλάδα 2015: διαπιστώνεται ότι 3.885.000 άνθρωποι στην Ελλάδα βρίσκονται σε κίνδυνο φτώχειας ή στερούνται υλικών αγαθών ή ζουν σε νοικοκυριά με χαμηλή ένταση εργασίας. Ποσοστό 39,5% του πληθυσμού δεν μπορεί να πληρώσει λογαριασμούς ενώ κάνοντας εκπτώσεις ακόμη και στη διατροφή.

Ποσοστό 42,7% του πληθυσμού βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας με το εισόδημά του να είναι χαμηλότερο από το κατώφλι της φτώχειας. Στην έναρξη της οικονομικής κρίσης, το 2009 το ποσοστό αυτό ήταν μόλις 16,4% οπότε και άρχισε να αυξάνεται σταδιακά.

Το ποσοστό των ατόμων που δεν μπορούν να ανταποκριθούν οικονομικά ή ακόμη και στερούνται λόγω οικονομικής αδυναμίας βασικά αγαθά (φαγητό, θέρμανση, πληρωμή λογαριασμών κ.α.) ανέρχεται στο 39,5% του πληθυσμού έναντι 23% το 2009. Μια τρομαχτική αύξηση της τάξεως του 160,4% στα χρόνια που κλιμακώθηκαν οι πολιτικές λιτότητας μέσα από τα προγράμματα των Μνημονίων.

Η κρίση είχε σημαντικό αντίκτυπο στη φτώχεια, στον κοινωνικό αποκλεισμό και στην ανισότητα στην Ελλάδα:

- Μετά από σειρά ετών κατά τα οποία σημειωνόταν διαρκώς αύξηση, τόσο το μέσο όσο και το διάμεσο εισόδημα μειώθηκαν σημαντικά το 2010, το 2011 και το 2012, το ποσοστό φτώχειας αυξήθηκε σε σχετικούς όρους σε 23,1% το 2012. Αυτό αντιπροσωπεύει μια αύξηση της τάξης του 15% από το 2008.
- Οι περισσότεροι από τους νέους φτωχούς βρίσκονταν κάτω από το κατώτερο κατώφλι (40%), ενώ το χάσμα φτώχειας αυξήθηκε σημαντικά μεταξύ 2010 και

2012. Τα ευρήματα αυτά υποδεικνύουν ότι κατά τη διάρκεια της κρίσης αυξήθηκε το βάθος της φτώχειας, δηλαδή οι φτωχοί έγιναν φτωχότεροι.

- Χρησιμοποιώντας τους δείκτες FGT και Sen διαπιστώνουμε όχι μόνον ότι οι φτωχοί έγιναν φτωχότεροι αλλά και ότι κατά τη διάρκεια της κρίσης αυξήθηκε και η ανισότητα μεταξύ των φτωχών.
- Η κατανάλωση μειώθηκε σημαντικά για όλες τις κατηγορίες κατά τα πρώτα χρόνια της κρίσης.
- Η εισοδηματική ανισότητα αυξήθηκε στην Ελλάδα κατά τη διάρκεια της κρίσης. Το αποτέλεσμα είναι η θέση της χώρας σε σύγκριση με άλλα ευρωπαϊκά κράτη να έχει επιδεινωθεί περαιτέρω και ως προς αυτό το θέμα.

(Εκθεση για το Κοινωνικό Προφίλ της Ελλάδας σε σχέση με τη Φτώχεια, το Κοινωνικό Αποκλεισμό και την Ανισότητα πριν και μετά την εκδήλωση της Κρίσης-Παρατηρητήριο για τη Κρίση-ELIAMEP, 2014)

2.3 Οι συνέπειες των μνημονίων

2.3.1 Εισαγωγή

Η ελληνική οικονομία μετά τα μνημόνια βρίσκεται σε ένα μηδενικό σημείο εκκίνησης. Έχει δηλαδή καταφέρει να μετατρέψει όλα τα ελλείματά σε επίπεδα αισθητά καλύτερα σε σχέση με αυτά που ήταν και πριν από την κρίση. Έτσι μείωσε το έλλειμα της Γενικής κυβέρνησης κατά 12 περίπου ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με το 2009, σχεδόν μηδένισε το έλλειμμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών και δημιούργησε σημαντικό πρωτογενές πλεόνασμα. Δηλαδή πέτυχε τόσο τη δημοσιονομική σταθεροποίηση όσο και τη σταθεροποίηση στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών. Επίσης, η ελληνική οικονομία δεν είναι η χώρα με τα μεγαλύτερα ελλείμματα στην Ευρωζώνη. Κατέχει την 11η θέση αναφορικά με το ύψος του πρωτογενούς πλεονάσματος, την τρίτη θέση αναφορικά με το πρωτογενές πλεόνασμα, την πέμπτη θέση στο έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης και την έκτη θέση αναφορικά με το σύνολο του ιδιωτικού και δημοσίου χρέους.

Η δημοσιονομική σταθεροποίηση έχει συμβάλει στη μείωση της αβεβαιότητας και τη βελτίωση επιχειρηματικού κλίματος και έχει εδραιώσει τη θέση της στην ευρωζώνη. Όμως, η πρόοδος που επιτεύχθηκε στον πρώτο στόχο του προγράμματος δημοσιονομικής προσαρμογής, δηλαδή στη δημοσιονομική σταθεροποίηση, δεν ακολουθήθηκε –παρά τις προσπάθειες– και στον δεύτερο στόχο, στις **διαρθρωτικές**

μεταρρυθμίσεις, δηλαδή στις ριζικές αλλαγές στον τρόπο λειτουργίας του κράτους, στο νομικό πλαίσιο και στη γραφειοκρατία, στο επιχειρηματικό περιβάλλον, στην αγορά, στην υγεία, στο ασφαλιστικό, στη δικαιοσύνη, στους θεσμούς της Δημοκρατίας, στην πάταξη της διαφθοράς και στην παιδεία. Δεν έχει επέλθει, δηλαδή, μια δομική αλλαγή στην ελληνική οικονομία σε σχέση με την κατάσταση που ήταν πριν από την κρίση.

2.3.2 Η Βασική φιλοσοφία των μνημονίων

Τα μνημόνια που υπέγραψε η ελληνική κυβέρνηση με την τρόικα βασίζονται σε τρεις πυλώνες. Ο ένας πυλώνας αφορά τη δημοσιονομική προσαρμογή, ο δεύτερος τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις και ο τρίτος την εσωτερική υποτίμηση. Με τον όρο δημοσιονομική προσαρμογή εννοούμε ουσιαστικά τη προσπάθεια μείωσης των δημοσιονομικών ανισορροπιών, κυρίως δηλαδή των δημοσίων ελλειμμάτων και του χρέους. Η δημοσιονομική προσαρμογή συνοδεύεται συνήθως με μειώσεις μισθών, περικοπές δαπανών και αύξηση της φορολογίας, δηλαδή λιτότητα. Με τη δημοσιονομική προσαρμογή αποκαθίσταται η εμπιστοσύνη των αγορών, μειώνεται το κόστος του δανεισμού και ανοίγει ο δρόμος για την ανάπτυξη. Όμως αυτή παίρνει χρόνο. Το άμεσο αποτέλεσμα είναι η ύφεση και η ανεργία.

Οι μεταρρυθμίσεις στοχεύουν πρωτίστως (αν και όχι μόνο) στο να βελτιώσουν την οικονομική αποτελεσματικότητα (*economic efficiency*), δηλαδή να επιφέρουν καλύτερη χρήση των διαθέσιμων πόρων και με τον τρόπο αυτό αύξηση του πλούτου. Οι μεταρρυθμίσεις αποδίδουν κατά κανόνα μακροχρόνια. Στοχεύουν στην ανάπτυξη. Σε πολλούς - πολιτικούς, υπουργούς, δημόσιους υπάλληλους, συνδικαλιστές και πολίτες - δεν έχει γίνει κατανοητό πως οι περισσότερες μεταρρυθμίσεις στοχεύουν ευθέως στην ανάπτυξη. Ούτε ότι όταν μιλάμε για ανάπτυξη εννοούμε κυρίως αλλαγή των συστημάτων κινήτρων και αντικινήτρων, των κανόνων του παιγνιδιού και των θεσμών που τις εφαρμόζουν.

Τέλος, η εσωτερική υποτίμηση στοχεύει στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας μέσω κυρίως της μείωσης του μοναδιαίου κόστους εργασίας. Μολονότι στοχεύει στην ανάπτυξη, δεν μπορεί να αποφύγει το άμεσο κόστος της επιδείνωσης της ύφεσης λόγω μείωσης της αγοραστικής δύναμης.

Τους λόγους για τους οποίους η Ελλάδα δεν κατάφερε να ακολουθήσει την πορεία εξόδου από τα μνημόνια, όπως συνέβη με άλλες χώρες όπως η Πορτογαλία, η Ιρλανδία και η Κύπρος που μπήκαν μετά από τη χώρα μας σε αυτά και βγήκαν

νωρίτερα στις αγορές, εντοπίζει ο Επικεφαλής του Γραφείου Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή, Καθηγητής Παναγιώτης Λιαργκόβας, όπως ακολουθούν παρακάτω:

α) οι αρχικές συνθήκες της οικονομίας, όπου η κρίση μας βρήκε απροετοίμαστους, τα προβλήματα ήταν πολλαπλά και η χώρα μας παρουσίαζε δίδυμα ελλείμματα (στον κρατικό και εξωτερικό τομέα) με υψηλό χρέος. Όλες τις προηγούμενες δεκαετίες αναβάλαμε τις λύσεις των προβλημάτων. Η δημόσια διοίκηση ήταν αδύναμη, οι θεσμοί ανίσχυροι και δεν λειτουργούσαν αποτελεσματικά, ενώ ο κρατικοδίαιτος ιδιωτικός τομέας είχε απαξιωθεί.

β) Το μίγμα της δημοσιονομικής προσαρμογής και στα τρία μνημόνια βασίστηκε κατά κύριο λόγο στην αύξηση της φορολογίας και λιγότερο στη μείωση των δαπανών. Η αύξηση της φορολογίας αποθαρρύνει την ανάπτυξη, αλλοιώνει τα κίνητρα των ατόμων, αυξάνει τη φοροδιαφυγή, διώχνει επιχειρήσεις και δυναμικά στοιχεία από τη χώρα, οι συνεχείς φορολογικές αυξήσεις εξαντλούν τη φοροδοτική ικανότητα ακόμα και των συνεπών φορολογούμενων.

γ) Τα περισσότερα διαρθρωτικά μέτρα δεν εφαρμόστηκαν όπως έπρεπε: Δεν υπήρξε συνολικό στρατηγικό σχέδιο μεταρρυθμίσεων, δεν υπήρξε συγκεκριμένη χρονική ακολουθία στις μεταρρυθμίσεις, δεν υπήρξε συνέχεια και συνέργεια και το κυριότερο, δεν εφαρμόστηκαν πλήρως πολλές μεταρρυθμίσεις.

δ) Η υποτίμηση των επιπτώσεων της αβεβαιότητας στη γενική κατεύθυνση της οικονομικής πολιτικής και σε επιμέρους περιοχές της (όπως μεταρρυθμίσεις, αποκρατικοποιήσεις κ.ά.) Την αβεβαιότητα τροφοδοτούν οι συνεχείς διαπραγματεύσεις και αναζητήσεις «ισοδυνάμων» για να γίνουν τροποποιήσεις, οι ασάφειες σε φορολογικά ζητήματα (φορολόγηση μισθώματος ακινήτων, ΦΠΑ στην εκπαίδευση, ΕΝΦΙΑ), οι ανασχεδιασμοί στο ασφαλιστικό, οι ασάφειες στην κατεύθυνση των ιδιωτικοποιήσεων, των εργασιακών ρυθμίσεων κ.ά. Την αβεβαιότητα τροφοδοτεί και η απουσία ενστερνισμού του προγράμματος από τις ελληνικές αρχές, καθώς η οικονομική του φιλοσοφία (που έρχεται σε σύγκρουση με παραδοσιακές αντιλήψεις για το ρόλο του κράτους και της αγοράς) συχνά αμφισβητείται στην πράξη.

ε) Η μη δίκαια κατανομή του βάρους της δημοσιονομικής προσαρμογής (και στα τρία προγράμματα). Έπληξε περισσότερο τις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες (π.χ. τους νέους, τους ηλικιωμένους, τις γυναίκες, τους φτωχούς). Το αποτέλεσμα ήταν να διογκωθούν οι εισοδηματικές ανισότητες, δηλαδή το χάσμα ανάμεσα στους πλουσιότερους και τους φτωχότερους, όπως δείχνουν όλοι οι σχετικοί δείκτες (π.χ.

δείκτης Gini). Όμως, είναι κοινά αποδεκτό στην διεθνή ακαδημαϊκή κοινότητα, ότι η διόγκωση των ανισοτήτων εξουδετερώνει και το ύψος αλλά και την βιωσιμότητα της ανάπτυξης, την οποία επιδιώκει η ίδια η δημοσιονομική εξυγίανση. (<http://news.in.gr/economy/article/?aid=1500136159>)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

3.1 Οικονομική βιωσιμότητα των ΟΤΑ α' βαθμού, Οικονομική αυτοτέλεια και Κατανομή δημοσίων πόρων

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι μία μορφή οργάνωσης, ένας θεσμός διοικητικός και πολιτικός. Με το ρόλο της αυτό προγραμματίζει δράσεις, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, με κύριο στόχο την ικανοποίηση των ενδιαφερόντων και την κάλυψη των αναγκών των πολιτών για την οικονομική, κοινωνική, πολιτιστική και πολιτισμική ανάπτυξη (Τριανταφυλλοπούλου Αθ.,2006).

Ουσιαστική Τοπική Αυτοδιοίκηση, υπάρχει όταν η διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια και βιωσιμότητα, η σύνταξη μελετών, η εκτέλεση έργων, ο χωροταξικός σχεδιασμός, καθώς η παροχή σημαντικών υπηρεσιών στους πολίτες πραγματοποιείται με τον αποκλειστικό έλεγχο του Δήμου. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση έχει τη δυνατότητα και την υποχρέωση να κατευθύνει το πρόγραμμα δράσης της, έτσι ώστε να ενισχύεται η ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας.

Η οργανωτική αναδιάρθρωση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης αποτελεί αναμφισβήτητα ένα ώριμο θεσμικό αίτημα, με πολλές παραμέτρους και προεκτάσεις. Πρώτον γιατί αποτελεί προϋπόθεση και ταυτόχρονα αφετηρία για να επιχειρηθούν δραστικές αλλαγές στην δομή και την λειτουργία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, προκειμένου να μπορέσει να ανταποκριθεί στις προκλήσεις της νέας εποχής, αλλά και γιατί βρίσκεται στο επίκεντρο μιας ευρύτερης αναδιάταξης του εθνικού κράτους, το οποίο οφείλει να ανανεώσει το θεσμικό του πλαίσιο και τη διοικητική του ικανότητα, για να μπορέσει να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις αλλά και τους κινδύνους που προκύπτουν από τα νέα διεθνή δεδομένα, που κυριαρχούνται από το φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης και από τις προσπάθειες δημιουργίας υπερεθνικών θεσμών και διαδικασιών στα πλαίσια της ευρωπαϊκής ενοποίησης.

Η έλλειψη συγκεκριμένης στρατηγικής οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στην ανυπαρξία πληροφοριών για την οικονομική οργάνωση των πόλεων, τις παραγωγικές τους εξειδικεύσεις, το επίπεδο ανάπτυξης τους και το επίπεδο του κοινωνικού και οικονομικού τους εξοπλισμού (Πετράκος και Οικονόμου, 1999, Παυλέας και Πετράκος 2005)

Στόχος είναι η οργανωτική αναδιάρθρωση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης να μην αντιμετωπισθεί αποσπασματικά και αποκομμένα από τον γενικό προβληματισμό για τον ριζικό μετασχηματισμό του πολιτικού και διοικητικού μας, αλλά να μελετηθεί από ένα ευρύτερο πρίσμα. Και αυτό γιατί μια προσεκτική και αποτελεσματική αποκέντρωση πόρων, αρμοδιοτήτων και αναπτυξιακών σχεδιασμών σε αναβαθμισμένους ΟΤΑ με έμφαση στις αρχές της εγγύτητας προς τον πολίτη και της δημοκρατικής νομιμοποίησης των αποφάσεων αλλά και λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες των μεγάλων πολεοδομικών συγκροτημάτων και των νησιών- αποτελεί, ταυτόχρονα, μια από τις σημαντικότερες άμυνες του εθνικού κράτους απέναντι στην συρρίκνωση της εθνικής κυριαρχίας.

Η σχέση της κεντρικής διοίκησης και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρέπει να είναι αμφίδρομη και θα πρέπει συνεχώς να αναθεωρείται και να προσαρμόζεται στις νέες απαιτήσεις και ανάγκες (Τάτσος Ν., 2004).

Μια πετυχημένη και προγραμματισμένη λειτουργία των ΟΤΑ πρέπει να προϋποθέτει επιτελική διοίκηση έτσι ώστε να επιτυγχάνονται οικονομίες κλίμακας και να αποφεύγονται ή να μειώνονται οι άστοχες και μη λειτουργικές δαπάνες (Πετράκος Γ.- Ψυχάρης Γ., 2004).

Σκοπός είναι να διερευνηθούν οι οικονομικές διαστάσεις της αποκέντρωσης και της τοπικής αυτοδιοίκησης στην πράξη, έτσι ώστε να εντοπισθούν οι βασικές αδυναμίες, οι ελλείψεις και τα προβλήματα, που εμποδίζουν την περαιτέρω τοπική ανάπτυξη και βιωσιμότητα, για να μπορέσουν έτσι να προταθούν πολιτικές ενίσχυσης της, μετατρέποντας την σε μοχλό ανάπτυξης ολόκληρης της χώρας.

Θα πρέπει να γίνει μία σύνδεση μεταξύ των επιστημονικών συμπερασμάτων που προκύπτουν για τη συμβολή της Τ.Α. στην άσκηση της σύγχρονης κοινωνικής πολιτικής και τα πραγματικά συμπεράσματα σχετικά με τον σχεδιασμό, την οργάνωση, την υλοποίηση, την αξιολόγηση και τη συνέχεια των δρώμενων κοινωνικής πολιτικής, έτσι ώστε να επιτευχθεί μία σωστή και ολοκληρωμένη κοινωνική ανάπτυξη.

Οι λέξεις κλειδιά που θα πρέπει να χαρακτηρίζουν τις μελλοντικές προσπάθειες εκσυγχρονισμού των ΟΤΑ είναι: ολοκλήρωση, σύνθεση, ενοποίηση, συμβατότητα, διαλειτουργικότητα, συνέργεια, συντονισμός και ευθυγράμμιση.

3.3 Οι στρατηγικές ανάπτυξης των ΟΤΑ α' βαθμού

Οι βασικές στρατηγικές ανάπτυξης των ΟΤΑ α' βαθμού, που αποτελούν μια ισορροπημένη προσέγγιση στην δημοσιονομική υγεία των δήμων (Honadle, Costa and Cigler, 2004) είναι οι εξής:

1. Αύξηση της οικονομικής αποτελεσματικότητας
2. Διεύρυνση της φορολογικής βάσης
3. Μείωση της ζήτησης για υπηρεσίες
4. Μεταφορά του κόστους σε μη κάτοικους
5. Εξασφάλιση νέων πηγών εσόδων
6. Αύξηση της ελαστικότητας των δαπανών
7. Βελτίωση της διαχείρισης των υπαρχόντων πόρων
8. Διαφοροποίηση των πηγών εσόδων

Αύξηση της οικονομικής αποτελεσματικότητας, σημαίνει να μη γίνεται σπατάλη των περιορισμένων πόρων των δήμων. Σε πολύ μικρούς δήμους μια προσέγγιση για την αύξηση της οικονομικής αποτελεσματικότητας είναι η ενίσχυση του εθελοντισμού για ορισμένες δραστηριότητες του δήμου ώστε από τη μια να γίνει εξοικονόμηση χρημάτων και από την άλλη να γίνει προσφορά υψηλότερης ποιότητας υπηρεσιών και διοίκησης.

Η διεύρυνση της φορολογικής βάσης των δημοτικών φόρων είναι ένα επιχείρημα για τους δήμους που ασχολούνται με την τοπική οικονομική ανάπτυξη και την οικιστική ανάπτυξη των περιοχών τους (Pagano, 2003). Με την δημιουργία θέσεων απασχόλησης, την αύξηση της φορολογικής βάσης του φόρου ακίνητης περιουσίας και την διεύρυνση των πωλήσεων από τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον εκάστοτε ΟΤΑ, οι ΟΤΑ μπορούν να αυξήσουν τα δημοτικά φορολογικά τους έσοδα. Ένας άλλος τρόπος με τον οποίο οι ΟΤΑ επιχειρούν να αυξήσουν την φορολογική τους βάση είναι μέσω της στρατηγικής επένδυσης των πόρων τους. Σε κάθε περίπτωση πάντως οι δήμοι θα πρέπει να εξετάζουν προσεχτικά τα οικονομικά οφέλη τέτοιου είδους επενδύσεων αλλά και η χρονική στιγμή μιας τέτοιας απόφασης παίζει σημαντικό ρόλο.

Οι δήμοι θα μπορούσαν να μειώσουν τη ζήτηση κάποιων δημοτικών υπηρεσιών ώστε να αποφύγουν και κάποιες δαπάνες.

Η μεταφορά του κόστους σε μη μόνιμους κάτοικους του δήμου είναι μια στρατηγική η οποία έχει αποδειχθεί ότι είναι πολύ δημοφιλής για τους ψηφοφόρους

(Honadle, Costa and Cigler, 2004). Μια τέτοια στρατηγική αφορά τους τουριστικούς δήμους οι οποίοι θα μπορούσαν να χρεώσουν τους μη μόνιμους κατοίκους τους για τις επιπλέον υπηρεσίες ύδρευσης και αποχέτευσης, ειδικά σε δήμους με ελλείψεις νερού, την αστυνόμευση κτλ.

Η εξασφάλιση νέων πηγών εσόδων. Μια στρατηγική για να γίνει δημοσιονομικά πιο βιώσιμος ένας δήμος είναι η εξασφάλιση νέων πηγών εσόδων. Ένας δήμος θα μπορούσε να συνεργαστεί με γειτονικούς δήμους για την αύξηση των εσόδων του ή για τη μείωση των δαπανών του από την αξιοποίηση οικονομικών κλίμακας.

Η αύξηση της ελαστικότητας των δαπανών έχει να κάνει κυρίως με τις δαπάνες μισθοδοσίας οι οποίες είναι ανελαστικές δαπάνες. Γι' αυτό το λόγο στη διεθνή εμπειρία παρατηρείται για ορισμένες υπηρεσίες και σε πολύ μικρούς δήμους ή κοινότητες αντί να γίνονται προσλήψεις μόνιμου προσωπικού, να προχωρούν σε διαδημοτικές συνεργασίες.

Βελτίωση της διαχείρισης των υπάρχοντων δημοτικών πόρων. Αυτό δεν σημαίνει τίποτα άλλο από το ότι οι δήμοι θα πρέπει να βελτιώσουν τους φόρο εισπρακτικούς μηχανισμούς τους για τους υπάρχοντες φόρους. Επίσης μια δημοτική αρχή θα μπορούσε να μειώσει την συχνότητα παροχής κάποιων υπηρεσιών της, εκεί που κρίνει σκόπιμο.

Διαφοροποίηση των πηγών εσόδων. Ένας δήμος ο οποίος εξαρτάται από μια ή ελάχιστες πηγές εσόδων καθίσταται τρωτός στις επιδράσεις που μπορεί να επηρεάσουν τη συγκεκριμένη ροή εσόδων. Γι' αυτό ένα στοιχείο μιας αξιόπιστης στρατηγικής για την βελτίωση της δημοσιονομικής υγείας των δήμων είναι να λάβουν υπόψη τους ή να βρουν και εναλλακτικές πηγές εσόδων. Φυσικά αυτό θα πρέπει να γίνει με βάση τις εκάστοτε τοπικές συνθήκες και ευκαιρίες. *(Παπαδανιήλ Βασιλική- Γεώργιος Πετράκος, 2012, Οικονομική βιωσιμότητα των ΟΤΑ α' βαθμού, Οικονομική αυτοτέλεια και Κατανομή δημοσίων πόρων http://www.citybranding.gr/2012/10/blog-post_25.html)*

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ

4.1 Θεσμικό πλαίσιο των οικονομικών των Ο.Τ.Α. και η οικονομική λειτουργία τους.

1. Το θεσμικό πλαίσιο του ρόλου και της λειτουργίας της Πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης καθώς και της οικονομικής της διοίκησης και διαχείρισης, ορίζεται από το Σύνταγμα της Ελλάδος και τη νομοθεσία- νομολογία του Ελληνικού Κράτους. Κυρίως από τα κατωτέρω:

- Άρθρο 102 Συντάγματος της Ελλάδος, περί οικονομικής και διοικητικής αυτοτέλειας των Δήμων.
- Νόμος 3463/ 2006 (ΦΕΚ 114/ Τ. Α΄/ 08-06-2006) << Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων >> όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
- Νόμος 3852/2010 (ΦΕΚ 87/ Τ. Α΄/ 07-06.2010) << Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης >> όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
- Νόμος 4013/2011 (ΦΕΚ 204/ Τ. Α΄/15-09-2011) << Σύσταση ενιαίας ανεξάρτητης αρχής δημοσίων συμβάσεων και κεντρικού ηλεκτρονικού μητρώου δημοσίων συμβάσεων και άλλες διατάξεις >>
- Νόμος 4129/2013 (ΦΕΚ 52/ Τ. Α΄/28-02-2013) << Κύρωση του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο >> όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
- Άρθρο 4 Ν. 4111/2013 (ΦΕΚ 18/ Τ. Α΄/ 25-01-2013) << Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης >> όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
- Νόμος 3584/ 2007 (ΦΕΚ 143/ Τ. Α΄/ 28-07-2007) << Κύρωση του Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων >> όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
- Το Β.Δ. 17.5/15.6.1959 (ΦΕΚ 114/59 Τεύχος Α΄) << Περί οικονομικής διοικήσεως και λογιστικού των Δήμων και Κοινοτήτων >>.
- Το Β.Δ. 24.9/20-10-1958 (ΦΕΚ 171/Τ. Α΄/1958) << Περί Κωδικοποιήσεως εις ενιαίον κείμενον Νόμου των ισχυουσών διατάξεων περί των Προσόδων των Δήμων και Κοινοτήτων >> όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

- Το Π.Δ. 315/1999 (ΦΕΚ 302/Τεύχος Α'/30-12-1999) «Περί ορισμού του περιεχομένου και του χρόνου ενάρξεως της εφαρμογής του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου Δήμων και Κοινοτήτων (Ο.Τ.Α. Α' Βαθμού)».
- Το Ν.Δ. 356/1974 (ΦΕΚ 90/ Τ. Α' / 05-04-1974) << Περί Κώδικος Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων>> όπως τροποποιήθηκε και ισχύει σε ό,τι αφορά στην είσπραξη των εσόδων των δήμων και κοινοτήτων.
- Η Υ.Α. 18183/02-04-2007 (ΦΕΚ 534/Τ. Β' /13-04-2002) όπως αυτή τροποποιήθηκε από την 5694/03-02-2011 στην οποία καθορίστηκε η δομή και το περιεχόμενο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των ΟΤΑ.
- Το Π.Δ. 185/2007 (ΦΕΚ 221/Τ. Α' /2007) «Όργανα και διαδικασίες κατάρτισης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ΟΤΑ α' βαθμού» όπως αυτό τροποποιήθηκε με το Π.Δ. 89/2011 (ΦΕΚ 213/Τ. Α' /29-09-2011) «Τροποποίηση του υπ' αριθμ. 185/2007 (ΦΕΚ -221^{Α'}) Προεδρικού Διατάγματος» με το οποίο καθορίστηκε η διαδικασία κατάρτισης των επιχειρησιακών προγραμμάτων.
- Η υπ' αρ. 41179/23-10-2014 (ΦΕΚ Β/2970/04-11-2014) Απόφασή του ο Υπουργός Εσωτερικών «Περιεχόμενο, δομή και τρόπος υποβολής των Πενταετών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) α' βαθμού για τη δημοτική περίοδο 2014-2019», σε εφαρμογή της παρ. 1 του άρθρου 266 του Ν. 3852/2010 (ΦΕΚ Α/87/-7-06-2010) όπως αναδιατυπώθηκε με την παρ. 10 του άρθρου 18 του Ν. 3870/2010 (ΦΕΚ Α'/138/09-08-2010) και τροποποιήθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 79 του Ν. 4172/2013 (ΦΕΚ Α'/167/23-07-2013), με την οποία καθορίστηκε το περιεχόμενο, η δομή και ο τρόπος υποβολής των πενταετών επιχειρησιακών προγραμμάτων των ΟΤΑ Α' βαθμού για την περίοδο 2014-2019.
- Νόμος 4172/2013 (ΦΕΚ 167/Τ. Α' / 23-07-2013) << Φορολογία εισοδήματος, επείγοντα μέτρα εφαρμογής του ν. 4046/2012, του ν. 4093/2012 και του ν. 4127/2013 και άλλες διατάξεις >> με τον οποίο τροποποιούνται οι διαδικασίες κατάρτισης, ψήφισης και έγκρισης των Προϋπολογισμών των Δήμων και των Νομικών Προσώπων αυτών.
- Νόμος 4270/2014 (ΦΕΚ 143/Τεύχος Α' /28-06-2014 « Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) και δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις»

- Νόμος 4354/2015 (ΦΕΚ 176/Τεύχος Α'/16-12-2015) << Διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων δανείων, μισθολογικές ρυθμίσεις και άλλες επείγουσες διατάξεις εφαρμογής της συμφωνίας δημοσιονομικών στόχων και διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων>>, όπου αφορά κυρίως σε μισθολογικές διατάξεις
- Νόμος 4412/2016 (ΦΕΚ 147/Τεύχος Α'/08-08-2016) << Δημόσιες συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2015/25/ΕΕ) >>.
- Η Κ.Υ.Α. αριθμ. οικ. 23976/ 22.7.2016 << Παροχή οδηγιών για την κατάρτιση του προϋπολογισμού των Δήμων, οικονομικού έτους 2017 - τροποποίηση της υπ' αριθμ. 7028/2004 (Β' 253) απόφασης>>.

Οι **Δήμοι** σύμφωνα με το Ν. 3871/2010 έχουν ενταχθεί στους **φορείς της Γενικής Κυβέρνησης** και εφαρμόζουν τις γενικές και βασικές αρχές για τη διαχείριση των οικονομικών της Γενικής Κυβέρνησης που επιτάσσει το άρθρο 33 και της δημοσιονομικής θέσης του άρθρου 35, τους κανόνες του δημοσιονομικού σχεδιασμού του άρθρου 34, του χρέους του άρθρου 36, της πορείας προσαρμογής του άρθρου 37 και τις γενικές αρχές κατάρτισης Π/Υ του άρθρου 49 του Ν. 4270/2014.

2. Η οικονομική διαχείριση των ΟΤΑ είναι κατοχυρωμένη από την παρ. 2 του άρθρου 102 του Συντάγματος όπου επιτάσσει **οικονομική αυτοτέλεια** στους ΟΤΑ. Με την παρ. 5 του ίδιου άρθρου ορίζεται ότι το Κράτος λαμβάνει τα νομοθετικά, κανονιστικά και δημοσιονομικά μέτρα που απαιτούνται για την εξασφάλιση της οικονομικής αυτοτέλειας και των πόρων που είναι αναγκαίοι για την εκπλήρωση της αποστολής και την άσκηση των αρμοδιοτήτων των Ο.Τ.Α. με ταυτόχρονη διασφάλιση της διαφάνειας κατά την διαχείριση των πόρων αυτών. Επίσης ότι με νόμο ορίζονται τα σχετικά με την απόδοση και κατανομή μεταξύ των Ο.Τ.Α. των φόρων ή τελών που καθορίζονται υπέρ αυτών και εισπράττονται από το Κράτος. Κάθε μεταβίβαση αρμοδιοτήτων από κεντρικά ή περιφερειακά όργανα του Κράτους προς την Τ.Α. συνεπάγεται και τη μεταφορά των αντίστοιχων πόρων.
(<http://www.ypes.gr/el/Ministry/Actions/DiethEuroThemOTA/DomLeitAutodTopPerifDhmocr/>)

Η οικονομική διαχείριση των Δήμων διεξάγεται μέσα από ένα **ενιαίο ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα**, (στο οποίο συνυπάρχουν - συλλειτουργούν το απλογραφικό Οικονομικό σύστημα των ΟΤΑ και το Διπλογραφικό) μέσω του οποίου διασφαλίζεται

το ισχύον θεσμικό πλαίσιο στη διαχείριση των Ο.Τ.Α. και η πληροφόρηση στη Διοίκηση και σε Κεντρικούς Φορείς (ΥΠ.ΕΣ., Υπουργείο Οικονομικών). Το ενιαίο κύκλωμα αυτό αποτελείται από λειτουργικές ενότητες- υποσυστήματα που ακολουθούν:

- Λογιστικό σύστημα (Γενική Λογιστική, Αναλυτική Λογιστική, Λογαριασμοί Τάξεως, ανάπτυξη κωδικοποίησης με το Κλαδικό Λογιστικό Σχέδιο)
- Διαχείριση Προϋπολογισμού (κατάρτιση, έγκριση, αναμορφώσεις, παρακολούθηση της εκτέλεσης)
- Διαχείριση Εσόδων- Πελατών (διαδικασία βεβαίωσης και εισπράξης εσόδων, διαχείριση χρεωστών)
- Διαχείριση Δαπανών, Έργων και Προμηθειών (εκθέσεις ανάληψης δαπανών, διάθεση πιστώσεων, εκκαθάριση, εντάλματα, κρατήσεις, παρακολούθηση έργων, προμηθευτές)
- Διαχείριση Αποθηκών (διαχείριση αποθεμάτων και αγορών με ποσότητες και αξίες)
- Διαχείριση Ταμείου (βεβαιώσεις καταλόγων, εισπράξεις, πληρωμές)
- Διαχείριση Παγίων (τήρηση Μητρώου Παγίων)
- Διαχείριση Χρεογράφων (διαχείριση αξιόγραφων- επιταγών)
(<http://www.ypes.gr/diplografiko/prodia931.htm>)

Ο Προϋπολογισμός των Δήμων, είναι η διοικητική πράξη με την οποία προσδιορίζονται τα έσοδα και καθορίζονται τα έξοδα για ένα οικονομικό έτος και αποτελεί τη βάση της οικονομικής τους λειτουργίας. Οι γενικές αρχές κατάρτισης των Προϋπολογισμών των Δήμων ορίζονται κυρίως από τις διατάξεις του Ν. 4270/14 και συνοπτικά έχουν ως εξής:

Αρχή της ετήσιας διάρκειας: Αφορά στον ορισμό του οικονομικού έτους την 01/01 και λήξη 31/12 του ίδιου ημερολογιακού έτους. Η αρχή αυτή επιτρέπει α) την προετοιμασία των προϋπολογισμών εντός του Μ.Π.Δ.Σ., β) την εκτέλεση συμπληρωματικού ή προσωρινού προϋπολογισμού και γ) την ανάληψη και τον έλεγχο πολυετών δεσμεύσεων ή δεσμεύσεων που συνεχίζουν στο επόμενο έτος (σύμφωνα με το άρθρο 49 Ν. 4270/14).

Αρχές της ενότητας και της καθολικότητας: Αφορά στην εγγραφή του συνόλου των εσόδων και εξόδων σε ένα ενιαίο προϋπολογισμό. Σύμφωνα με τις διατάξεις της ΚΥΑ οικ. 23976/22.07.2016 (ΦΕΚ 2311/26.07.2016 τεύχος Β') και την εγκύκλιο ΥΠΕΣ

41/39937/13-11-2015 (περιπτ. Β.1.1) για την πραγματοποίηση βεβαίωση εσόδου ή την ενταλματοποίηση δαπάνης, ορίζεται υποχρεωτική η απαρέγκλιτη τήρηση του Κωδικολογίου του Προϋπολογισμού και η όποια απόκλιση από αυτό είναι λόγος αποπομπής κατά τον έλεγχο νομιμότητας αυτού. Κατά την αρχή της καθολικότητας ορίζεται η απαγόρευση υπέρβασης των εγκεκριμένων πιστώσεων του προϋπολογισμού εξόδων κατά την ανάληψη ή την εκτέλεση των δαπανών.

Με την Πράξη 82/2016 Ελ. Συν. Κλιμ. Τμ. 7, οι Δήμοι οφείλουν κατά τη σύνταξη του προϋπολογισμού να τηρούν και τις γενικές δημοσιονομικές αρχές διαχείρισης των οικονομικών της Γενικής Κυβέρνησης (άρθρ. 33 του Ν. 4270/2014, όπως την:

Αρχή της υπευθυνότητας και της λογοδοσίας: Οι λειτουργοί και οι υπάλληλοι που έχουν αρμοδιότητα στην άσκηση δημόσιας διαχείρισης, είναι υπεύθυνοι για την διασφάλιση της σταθερότητας και της βιωσιμότητας των οικονομικών της Γενικής Κυβέρνησης.

Αρχή της διαφάνειας: Οι διαχειριστές πόρων της Γενικής Κυβέρνησης υποχρεούνται στη διασφάλιση της έγκαιρης πληροφόρησης σε ότι αφορά στη διαχείριση της δημοσιονομικής πολιτικής με σκοπό την άσκηση του δημόσιου ελέγχου αυτής και της οικονομικής κατάστασης του Δημοσίου. Με διατάξεις των άρθρων 226 Ν. 3852/10 και 2 Ν. 3861/10 η συνοπτική κατάσταση του προϋπολογισμού αναρτάται υποχρεωτικά στην επίσημη ιστοσελίδα του Δήμου αλλά και στη «ΔΙΑΥΓΕΙΑ» και δημοσιεύεται σε μία (1) τουλάχιστον τοπική εφημερίδα στα όρια που εδρεύει ο κάθε Δήμος.

Αρχή της ειλικρίνειας: Οι οικονομικές και δημοσιονομικές προβλέψεις του προϋπολογισμού πρέπει να στηρίζονται σε όσο το δυνατό πραγματικά στοιχεία και ακριβή στο μέτρο του εφικτού καθώς και να λαμβάνονται υπόψη όλα τα ενδεχόμενα και οι κίνδυνοι που μπορεί να επιφέρουν επιπτώσεις δημοσιονομικές.

Σύμφωνα με το άρθρο 155β του Ν. 3463/2006: «1. Στον προϋπολογισμό γράφονται όλα τα έσοδα και οι δαπάνες των Δήμων και των Κοινοτήτων. 2. Ο τύπος του προϋπολογισμού των Δήμων και Κοινοτήτων καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομίας και Οικονομικών.»

Αρχή της ισοσκελίσης: Σύμφωνα με την Κ.Υ.Α. αριθμ. οικ. 23976/ 22.7.2016 << Παροχή οδηγιών για την κατάρτιση του προϋπολογισμού των Δήμων, οικονομικού

έτους 2017 - τροποποίηση της υπ' αριθμ. 7028/2004 (Β' 253) απόφασης\>> οι ΟΤΑ οφείλουν να έχουν ισοσκελισμένη τουλάχιστον ή πλεονασματική θέση στους προϋπολογισμούς που συντάσσουν, σύμφωνα με διατάξεις άρθρων του Ν. 4270/2014. Εγγράφονται σε ετήσια βάση, όλα τα έσοδα που αναμένεται να εισπραχθούν και οι δαπάνες που μπορούν να χρηματοδοτηθούν από αυτά, αλλά και οι προβλέψεις μη εισπραχθείς εισπρακτέων βεβαιωθέντων κατά τα παρελθόντα οικονομικά έτη και το αποθεματικό. Σε περίπτωση που διαπιστωθεί ότι έχουν αναληφθεί υποχρεώσεις και πραγματοποιηθεί δαπάνες καθ' υπέρβαση των εγγεγραμμένων πιστώσεων του προϋπολογισμού, τα ποσά που αναλογούν στο ύψος αυτών, καταλογίζονται σε βάρος των οργάνων που ενέκριναν ή συνέπραξαν στην εκτέλεση της δαπάνης (άρθρο 66 παρ. 5 του Ν. 4270/2014 και άρθρο 10 του Π.Δ. 113/2010). Επίσης, οι Δήμοι επιβάλλεται να ασκήσουν περιοριστική πολιτική δαπανών, τις οποίες πρέπει να συγκρατήσουν στα χαμηλότερα δυνατά επίπεδα (αφορούν κυρίως σε δαπάνες: υπερωριακής απασχόλησης, υπηρεσιακών μετακινήσεων, προμηθειών, τηλεφωνικών συνδιαλέξεων, κατανάλωσης ηλεκτρικού ρεύματος, προαιρετικές επιχορηγήσεις φορέων). Σε ότι αφορά στις υπηρεσίες ανταποδοτικού χαρακτήρα (ύδρευση – άρδευση, καθαριότητα και ηλεκτροφωτισμό) ορίζεται ότι στο σκέλος των δαπανών «θα πρέπει να γίνονται με γνώμονα το κόστος παροχής της υπηρεσίας σε συνδυασμό με το ύψος των εσόδων που αναμένεται να εισπραχθούν του έτους. Αν εκτιμηθεί ότι τα εισπραττόμενα έσοδα του έτους δεν θα καλύψουν τη δαπάνη της ανταποδοτικής υπηρεσίας, θα πρέπει να ισοσκελιστεί αυτό με αύξηση του ύψους των αντίστοιχων τελών. Σύμφωνα με την αρχή της ανταποδοτικότητας, στον προσδιορισμό του ύψους των επιβαλλόμενων ανταποδοτικών τελών, επιβάλλεται τα ανταποδοτικά έσοδα να καλύπτουν αποκλειστικά το σύνολο των δαπανών της αντίστοιχης υπηρεσίας και να μην δημιουργούνται ελλείμματα ούτε να υποκρύπτεται φορολογία.

Ο Προϋπολογισμός/ Απολογισμός σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο διαιρείται σε δύο μέρη. Το μέρος Ι περιλαμβάνει τα Έσοδα και το μέρος ΙΙ τα Έξοδα με το Αποθεματικό. Στις καταστάσεις αυτές αποτυπώνονται οι οικονομικές δραστηριότητες και οι συναλλαγές του Δήμου, οπότε η ανάλυσή τους παρέχει σημαντικά στοιχεία για τις προτεραιότητες και λειτουργίες του Δήμου.

Τα Έσοδα ταξινομούνται σε ομάδες με κριτήριο την προέλευσή τους, οι οποίες με κωδικοποίηση υποδιαιρούνται σε κατηγορίες και είδος εσόδων:

Ο Τακτικά έσοδα που προέρχονται από:

- θεσμοθετημένους πόρους

- εισοδήματα κινητής και ακίνητης περιουσίας
- ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα
- φόρους, τέλη, δικαιώματα και εισφορές
- τοπικά δυνητικά τέλη και εισφορές.

1 Έκτακτα έσοδα

- επιχορηγήσεις για κάλυψη λειτουργικών δαπανών,
- επιχορηγήσεις για επενδύσεις
- δωρεές- κληρονομίες- κληροδοσίες
- προσαυξήσεις – πρόστιμα- παράβολα
- λοιπά έκτακτα έσοδα

2 Έσοδα παρελθόντων ετών (Π.Ο.Ε.) που βεβαιώνονται για πρώτη φορά.

3 Έσοδα δανείων και απαιτήσεων από Π.Ο.Ε. (εισπρακτέα υπόλοιπα βεβαιωθέντα κατά το παρελθόν).

4 Εισπράξεις υπέρ του Δημοσίου ή τρίτων και επιστροφές χρημάτων

5 Χρηματικό Υπόλοιπο Προηγούμενης Χρήσης.

Σε ό,τι αφορά στα **Έσοδα** και την εγγραφή τους στον προϋπολογισμό, υπολογίζονται με συγκεκριμένη μεθοδολογία, ταξινομημένα σε Ομάδα Εσόδων I και II, όπου η Ομάδα Εσόδων I υπολογίζεται με βάση τα διαχειριστικά αποτελέσματα της εκτέλεσης των προϋπολογισμών των προηγούμενων ετών, οπότε κατ' αυτό τον τρόπο ορίζεται ανώτατο όριο εγγραφής εσόδων στη συγκεκριμένη ομάδα. Επίσης, είναι υποχρεωτικό στην Ομάδα Εσόδων II, για την εγγραφή των εισπρακτέων υπόλοιπων των βεβαιωθέντων κατά το παρελθόν, να γίνεται πρόβλεψη μη είσπραξης αυτών (που αποτυπώνεται στον σκέλος των εξόδων με την μορφή επισφάλειας)) ανάλογα με το βαθμό εισπραξιμότητας των εσόδων κατά τα προηγούμενα έτη.

Τα Έξοδα ταξινομούνται με κωδικοποίηση ανά υπηρεσία σε Κεφάλαια που διαιρούνται και υποδιαιρούνται ανά κατηγορία εξόδων. Οι υπηρεσίες και οι κατηγορίες εξόδων έχουν ως εξής:

Ανά Υπηρεσία κατάταξη δαπανών:

00 Γενικές Υπηρεσίες

10 Οικονομικές Διοικητικές Υπηρεσίες

15 Υπηρεσίες Πολιτισμού Αθλητισμού Κοινωνικής Πολιτικής

20 Υπηρεσίες Καθαριότητας και Ηλεκτροφωτισμού

25 Υπηρεσίες Ύδρευσης Άρδευσης Αποχέτευσης

30 Υπηρεσίες Τεχνικών Έργων

- 35 Υπηρεσίες Πράσινου
- 40 Υπηρεσίες Πολεοδομίας
- 45 Υπηρεσίες Νεκροταφείων
- 50 Υπηρεσίες Δημοτικής Αστυνομίας
- 70 Λοιπές Υπηρεσίες
- 80 Πληρωμές Π.Ο.Ε. και Λοιπές Αποδόσεις και Προβλέψεις

Ανά Κατηγορία Εξόδων

- 6 Έξοδα Χρήσης
- 7 Επενδύσεις
- 8 Πληρωμές Π.Ο.Ε. και Λοιπές Αποδόσεις και Προβλέψεις
- 9 Αποθεματικό

Οι δαπάνες των Δήμων διακρίνονται σε υποχρεωτικές και προαιρετικές. Οι υποχρεωτικές δαπάνες (άρθρο 158 Ν.3463/06 όπως αυτό ισχύει) εγγράφονται κατά προτεραιότητα στον προϋπολογισμό. Επίσης κατά προτεραιότητα εγγράφονται και οι συνεχιζόμενες δαπάνες, δηλαδή αυτές που αναλήφθηκαν, δεσμεύθηκαν οι πιστώσεις και δεν εκτελέστηκαν κατά το προηγούμενο έτος. Το ίδιο ισχύει για: α) τις πολυετείς δαπάνες, δηλαδή αυτές που βαρύνουν τμηματικά επόμενα έτη, β) τις οφειλές των Παρελθόντων Οικονομικών Ετών, των υποχρεώσεων δηλαδή που δεν εξοφλήθηκαν κατά τα προηγούμενα έτη.

Τα **βήματα κατάρτισης των Προϋπολογισμών** των Δήμων έχουν ως εξής:

- Η Οικονομική Επιτροπή έχει την ευθύνη της κατάρτισης Σχεδίου του Προϋπολογισμού. Κατ' ελάχιστο απαιτείται η ύπαρξη (προσχεδίου) *Τεχνικού Προγράμματος*, όπου το περιεχόμενο του προσδιορίζεται με γνώμονα τη δυνατότητα χρηματοδότησης των έργων (και το οριστικό Τεχνικό Πρόγραμμα ψηφίζεται εντός της προθεσμίας ψήφισης του Προϋπολογισμού και πριν τη ψήφιση αυτού).
- Σύμφωνα με το άρθρο 76 παρ. 3 Ν. 3852/2010, σε Δήμους άνω των 10.000 κατοίκων συνεδριάζει η Δημοτική Επιτροπή Διαβούλευσης πριν τη σύνταξη του προσχεδίου του προϋπολογισμού.
- Σύμφωνα με το άρθρο 63δ, την παρ. 4ν άρθρ. 266 του Ν. 3852/2010 και την παρ. 4 άρθρ. 77 Ν. 4172/2013, η Εκτελεστική Επιτροπή συγκεντρώνει και αξιολογεί τις προτάσεις των υπηρεσιών του δήμου στο πλαίσιο της προετοιμασίας για την κατάρτιση του προϋπολογισμού και του ετήσιου

προγράμματος Δράσης (το οποίο σε παράρτημά του περιλαμβάνει και το τεχνικό πρόγραμμα) και εισηγείται το προσχέδιο του προϋπολογισμού προς την Οικονομική Επιτροπή.

- Σύμφωνα με την παρ. 5 άρθρ. 77 Ν. 4172/2013, η Οικονομική Επιτροπή εκδίδει Απόφαση περί κατάρτισης Σχεδίου Προϋπολογισμού και Αιτιολογικής Έκθεσης αυτού.
- Σύμφωνα με την παρ. 5 άρθρ. 77 Ν. 4172/2013, έως την 5η Σεπτεμβρίου, γίνεται η ενσωμάτωση του σχεδίου του προϋπολογισμού στην ηλεκτρονική βάση δεδομένων που τηρείται στο Υπουργείο Εσωτερικών. Με τις υπ' αρ. 31810/10.09.2015, 34540/02.10.2015 20/27423/05.09.2016 Εγκυκλίους ΥΠ.ΕΣ.ΔΑ., παρέχονται οδηγίες σχετικά με την προθεσμία και την ενσωμάτωση των σχεδίων των προϋπολογισμών στη βάση δεδομένων του Υπουργείου Εσωτερικών.
- Το Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας των ΟΤΑ ελέγχει το σχέδιο του προϋπολογισμού.
- Έκδοση Γνώμης του Παρατηρητηρίου Οικονομικής Αυτοτέλειας των ΟΤΑ επί του Σχεδίου Προϋπολογισμού, όπου γνωμοδοτεί για α) την ρεαλιστικότητα ή μη του υποβαλλόμενου σχεδίου προϋπολογισμού β) την τήρηση ή την παράβαση των οδηγιών κατάρτισης του προϋπολογισμού (κατά τα οριζόμενα στη σχετική Κ.Υ.Α.), γ) την τήρηση ή όχι της προβλεπόμενης προθεσμίας της ενσωμάτωσης του σχεδίου του προϋπολογισμού στη βάση δεδομένων του ΥΠ.ΕΣ. Η Γνώμη δεν είναι δεσμευτική, είναι απλή και όχι σύμφωνη. (κατά τις υπ' αρ. ΥΠ.ΕΣ. Εγκ. 22/ οικ. 46703/20.11.2013, ΥΠ.ΕΣ. Εγκ. 53/οικ. 45226/20.11.2014 και ΥΠ.ΕΣ.ΔΑ. Εγκ. 41/39937/13.11.2015).
- Έκδοση οδηγιών του Υπουργείου Εσωτερικών σχετικών με το υποβαλλόμενο Σχέδιο Προϋπολογισμού.
- Σύμφωνα με τις υπ' αρ. ΥΠ.ΕΣ. Εγκ. 22/ οικ. 46703/20.11.2013, ΥΠ.ΕΣ. Εγκ. 53/οικ. 45226/20.11.2014 και ΥΠ.ΕΣ.ΔΑ. Εγκ. 41/39937/13.11.2015, σε περίπτωση που διαπιστωθούν *παρεκκλίσεις*, απαιτείται νέα Απόφαση Οικονομικής Επιτροπής όπου αναπροσαρμόζεται το Σχέδιο του Προϋπολογισμού και υποχρεωτικά συνοδεύεται από τη Γνώμη του Παρατηρητηρίου, τις οδηγίες του Υπουργείου Εσωτερικών, την νέα Αιτιολογική Έκθεση.

- Σύμφωνα με την παρ. 5 άρθρ. 77 Ν. 4172/2013, η Γνώμη του Παρατηρητηρίου, οι οδηγίες του Υπουργείου Εσωτερικών, η Αιτιολογική Έκθεση με τις τυχόν προσαρμογές επί του Σχεδίου του Προϋπολογισμού και η Απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής επί του θέματος αυτού, υποβάλλονται στο Δημοτικό Συμβούλιο. Εάν δεν καταρτιστεί το Σχέδιο του Προϋπολογισμού, κατά παρέκκλιση όλης της ανωτέρω διαδικασίας ή και της τήρησης των προθεσμιών, το ίδιο το Δημοτικό Συμβούλιο υποχρεούται στην κατάρτιση και ψήφιση του Προϋπολογισμού βάσει του τελευταίου διαμορφωμένου σχεδίου, λαμβάνοντας υπόψη της γνώμης του Παρατηρητηρίου και των οδηγιών του Υπουργείου Εσωτερικών.
- Σύμφωνα με το άρθρ. 4 Ν. 4111/2013 και τα άρθρ. 266 και 267 Ν. 3852/2010, λαμβάνεται Απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου έως την 15^η Νοεμβρίου περί ψήφισης του Προϋπολογισμού και Ολοκληρωμένου Πλαισίου Δράσης (Στοχοθεσία σε μηνιαία βάση) σε ειδική συνεδρίαση ή και διακριτές συνεδριάσεις για το σκοπό αυτό. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρ. 165 Ν. 3463/2006 και της παρ. 6 του άρθρ. 77 Ν. 4172/2013, απαιτείται εισήγηση της Οικονομικής υπηρεσίας με παροχή χρηματοοικονομικών δεικτών. Τα κοινά στοιχεία του Προϋπολογισμού και του Ολοκληρωμένου Πλαισίου Δράσης απαιτείται να ταυτίζονται.
- Αποστολή της Απόφασης Δημοτικού Συμβουλίου περί Έγκρισης του Προϋπολογισμού και του Ολοκληρωμένου Προγράμματος Δράσης άμα της λήψης τους, στον Ελεγκτή Νομιμότητας (ή στην οικεία Αποκεντρωμένη Διοίκηση έως την εφαρμογή του θεσμού) για τη διενέργεια ελέγχου νομιμότητας και επικύρωσης τους. Η απόφαση συνοδεύεται από πλήθος απαιτούμενων δικαιολογητικών εγγράφων, με σκοπό την ορθή κρίση περί της σύννομης κατάρτισης και ψήφισης του Προϋπολογισμού. Η διενέργεια ελέγχου αφορά στη νομιμότητα των πιστώσεων στο σκέλος των δαπανών και στο σκέλος των εσόδων. Σε περιπτώσεις που δεν έχουν εγγραφεί υποχρεωτικές δαπάνες ή τα έσοδα που επιβάλλονται από το νόμο, έχουν εγγραφεί δαπάνες που δεν προβλέπονται από διάταξη νόμου, ή αν δεν έχει εγγραφεί το σωστό ύψος των εσόδων σύμφωνα με τις αποδόσεις του προηγούμενου οικονομικού έτους ή αν αυτά υπερβαίνουν το ανώτατο επιτρεπόμενο όριο, ο Ελεγκτής

Νομιμότητας καλεί το Δημοτικό Συμβούλιο σε αναμόρφωση του προϋπολογισμού σε τακτή προθεσμία.

- Εγκριτική Απόφαση επικύρωσης του Προϋπολογισμού από τον Ελεγκτή Νομιμότητας (ή την Αποκεντρωμένη Διοίκηση). Σύμφωνα με την αρ. Πράξης 97/2014 Ελ. Συν. Κλιμ. Τμ.7, μετά τη διαπιστωτική πράξη έγκρισης από την εποπτεύουσα αρχή, ο Προϋπολογισμός θεωρείται οριστικά εγκεκριμένος και καθίσταται άμεσα εκτελεστός, έστω και αν στη σχετική εγκριτική απόφαση διατυπώνονται ειδικότερες παρατηρήσεις ως προς επιμέρους εγγραφές του.
- Ενσωμάτωση του επικυρωμένου Προϋπολογισμού στην ηλεκτρονική βάση δεδομένων του Υπουργείου Εσωτερικών.
- Σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 5 του άρθρ. 159 Ν. 3463/2006, της παρ. 6 του άρθρ. 266 Ν. 3852/10 και των άρθρ. 3 και 3 Ν. 3861/2010, η Συνοπτική Οικονομική Κατάσταση Προϋπολογισμού (Περίληψη) **δημοσιεύεται** σε εφημερίδα και στην επίσημη ιστοσελίδα του Δήμου. Υποχρεωτική ανάρτηση της Περίληψης και των Προϋπολογιστικών Πινάκων στο <<Πρόγραμμα ΔΙΑΥΓΕΙΑ>> προκειμένου να είναι νόμιμη η εκτέλεσή του. Η δημοσίευση γίνεται αμελλητί και εφόσον αυτό δεν είναι εφικτό για τεχνικούς λόγους γίνεται το αργότερο εντός δέκα (10) ημερών μετά το πέρας κάθε ημερολογιακού μήνα.
- *Διαβίβαση* ενός επικυρωμένου αντιγράφου των προϋπολογιστικών πινάκων, στην οικεία *Υπηρεσία του Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου*, (με τον ΑΔΑ ανάρτησης στη ΔΙΑΥΓΕΙΑ), σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή, για την άσκηση του προληπτικού ελέγχου.
- Σύμφωνα με τη παρ. 9 του άρθρ. 266 Ν. 3852/2010, μετά την έγκριση- ψήφιση του προϋπολογισμού, εισηγείται ο Υπεύθυνος των Οικονομικών υπηρεσιών προς την Οικονομική Επιτροπή την Κατάρτιση Τριμηνιαίας Έκθεσης Εσόδων- Εξόδων του Προϋπολογισμού.
- Σύμφωνα με την παρ. 1β άρθρ. 72 και την παρ. 9 άρθρ. 266 Ν. 3852/2010 εντός τριάντα (30) ημερών από τη λήξη κάθε τριμήνου, υποβάλλεται από την Οικονομική Επιτροπή προς το Δημοτικό Συμβούλιο η Τριμηνιαία Έκθεση Εσόδων – Εξόδων για έγκριση.
- Σύμφωνα με τις ανωτέρω διατάξεις, η Έκθεση και η εκτέλεση του προϋπολογισμού δημοσιεύεται στην επίσημη ιστοσελίδα του Δήμου. Με τις επιταγές της Εγκ. ΥΠ.ΕΣ.ΔΑ. ΔΗΔ/Φ. 40/17742/05-06-2015 οι Δήμοι

υποχρεούνται να αναρτούν στοιχεία της εκτέλεσης του προϋπολογισμού τους στο <<Πρόγραμμα ΔΙΑΥΓΕΙΑ>>, στην ιστοσελίδα του δήμου και πρέπει υπάρχει σε αυτή αρχείο με τις καταστάσεις που απεικονίζουν την πορεία εκτέλεσης του Προϋπολογισμού τους. (<http://www.dimosnet.gr>)

Για τον Απολογισμό – Ισολογισμό των Δήμων, με τις παρ.1, 2, 3, 4 και 5 του άρθρου 163 του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα (Ν. 3463/06), ορίζονται τα εξής:

- «1. Έως το τέλος Μαΐου, ο ενεργών την ταμειακή υπηρεσία του Δήμου υποβάλλει δια μέσου του δημάρχου στη δημορχιακή επιτροπή (οικονομική μετά τον «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗ») λογαριασμό της διαχείρισης του οικονομικού έτους που έληξε. Τα στοιχεία που περιλαμβάνει ο λογαριασμός της διαχείρισης ορίζονται με το προεδρικό διάταγμα της παρ. 2 του άρθρου 175. Ο λογαριασμός υποβάλλεται ενιαίος, ανεξάρτητα από τις μεταβολές που έχουν τυχόν γίνει, ως προς τα πρόσωπα εκείνων που ενεργούν την ταμειακή υπηρεσία.
- 2. Μέσα σε δύο (2) μήνες αφότου παρέλαβε τα ανωτέρω στοιχεία, η οικονομική επιτροπή (με την παρ. 1γ του άρθρου 72 του Ν.3852/10) τα προελέγχει και το αργότερο πέντε (5) ημέρες μετά τη λήξη του διμήνου, υποβάλλει τον απολογισμό και προκειμένου για Δήμους που εφαρμόζουν το κλαδικό λογιστικό σχέδιο Δήμων και Κοινοτήτων, τον ισολογισμό και τα αποτελέσματα χρήσεως, μαζί με έκθεσή της στο δημοτικό συμβούλιο.
- 3. Ο ισολογισμός και τα αποτελέσματα χρήσεως, πριν την υποβολή τους στο δημοτικό συμβούλιο, **ελέγχονται από έναν ορκωτό ελεγκτή - λογιστή**. Οι Δήμοι που εφαρμόζουν το κλαδικό λογιστικό σχέδιο υποχρεούνται, για τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων κάθε οικονομικού έτους, **να ορίζουν τον ορκωτό ελεγκτή - λογιστή και τον αναπληρωτή του μέχρι το τέλος Οκτωβρίου του έτους αυτού**. Ο ορκωτός ελεγκτής - λογιστής, για τον έλεγχο των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων (ισολογισμού, λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσεως, πίνακα διαθέσεως αποτελεσμάτων και προσαρτήματος) του Δήμου, εφαρμόζει τις αρχές και τους κανόνες ελεγκτικής που ακολουθεί το Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών - Λογιστών, οι οποίες συμφωνούν με τις βασικές αρχές των διεθνών ελεγκτικών προτύπων. Στο χορηγούμενο πιστοποιητικό ελέγχου του, ο ορκωτός ελεγκτής - λογιστής αναφέρει εάν ο Δήμος εφάρμοσε ορθά το κλαδικό λογιστικό σχέδιο Δήμων

και Κοινοτήτων και εάν τηρήθηκαν οι διατάξεις του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα και των αντίστοιχων κανονιστικών ρυθμίσεων οι οποίες αφορούν το οικονομικό, λογιστικό και διαχειριστικό σύστημα των Δήμων. Περιλαμβάνει επίσης και όλες τις παρατηρήσεις που αφορούν σε σημαντικές ανεπάρκειες που έχουν ουσιώδη επίδραση στην ακρίβεια ή ορθότητα κονδυλίων του ισολογισμού ή των αποτελεσμάτων χρήσεως. Εκτός από το πιστοποιητικό ελέγχου, ο ορκωτός ελεγκτής - λογιστής υποχρεούται να καταρτίζει και **έκθεση ελέγχου**, στην οποία θα περιλαμβάνει τα όσα προέκυψαν από τον έλεγχό του, παραθέτοντας, επιπροσθέτως και τις αναγκαίες υποδείξεις του για κάθε θέμα. Η έκθεση ελέγχου υποβάλλεται από τον ορκωτό ελεγκτή - λογιστή στο δημοτικό συμβούλιο και στον Γενικό Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας.

- **4. Το συμβούλιο** (Δημοτικό) μέσα σε προθεσμία δύο (2) μηνών αφότου παρέλαβε τον απολογισμό ή και τον ισολογισμό και τα αποτελέσματα χρήσεως και την έκθεση της δημορχιακής επιτροπής αποφασίζει με πράξη του για **την έγκριση του απολογισμού** ή και του ισολογισμού και διατυπώνει τις παρατηρήσεις του σχετικά με αυτόν, σε ειδική για αυτόν το σκοπό συνεδρίαση, στην οποία παρίσταται και ο διευθυντής των οικονομικών υπηρεσιών του Δήμου.
- Στους Δήμους που εφαρμόζουν κλαδικό λογιστικό σχέδιο, στην ανωτέρω ειδική συνεδρίαση καλείται και **παρίσταται και ο ορκωτός** ελεγκτής - λογιστής ή ο αναπληρωτής του, ο οποίος συνέταξε το πιστοποιητικό ελέγχου. Η απουσία του ορκωτού ελεγκτή - λογιστή ή του αναπληρωτή του δεν επηρεάζει τη λήψη απόφασης του συμβουλίου, υπό τον όρο ότι αποδεικνύεται η εμπρόθεσμη πρόσκλησή του στην ειδική συνεδρίαση. Ο δήμαρχος με έγγραφό του κοινοποιεί την απουσία του ορκωτού ελεγκτή - λογιστή από τη συνεδρίαση στο Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών, το συμβούλιο δε, έχει δικαίωμα να αποκλείσει τον ορκωτό ελεγκτή - λογιστή που δεν προσήλθε, από επόμενο έλεγχο στο Δήμο.
- **5.** Ο απολογισμός ή και ο ισολογισμός με το πιστοποιητικό και την έκθεση ελέγχου του ορκωτού ελεγκτή - λογιστή, μαζί με όλα τα δικαιολογητικά που ορίζονται στο άρθρο 24 του ν. 3202/2003 (ΦΕΚ 284 Α') όπως ισχύει, **υποβάλλονται για έλεγχο στο Ελεγκτικό Συνέδριο**, μέσα σε έναν (1) μήνα αφότου εκδόθηκε η πράξη του δημοτικού συμβουλίου που προβλέπει η

προηγούμενη παράγραφος και η υποβολή του ανακοινώνεται στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας. Σε περίπτωση μη υποβολής του απολογισμού ή και του ισολογισμού στο Ελεγκτικό Συνέδριο, επιβάλλονται σε βάρος των υπαιτίων οι κυρώσεις του άρθρου 45 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του Ν. 4129/13 και παράλληλα διενεργείται έκτακτος γενικευμένος έλεγχος στη διαχείριση του Δήμου, μετά από απόφαση του Προέδρου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, που εκδίδεται είτε αυτεπάγγελτα είτε μετά από αίτηση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας»

- Με τις διατάξεις των άρθρων 2 και 6 του Ν. 3548/07 επιβάλλεται η δημοσίευση των προϋπολογισμών, απολογισμών, ισολογισμών και λοιπών οικονομικών στοιχείων των Ο.Τ.Α. Α' βαθμού σε τοπική εφημερίδα ή αν δεν υφίσταται τέτοια σε εφημερίδα που έχει την έδρα της εντός των ορίων του νομού στον οποίο εδρεύει ο δήμος.

3. Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα: Στο πλαίσιο της διαδικασίας εκσυγχρονισμού της οργάνωσης και λειτουργίας των Δήμων, θεσμοθετήθηκε η υποχρέωση εκπόνησης Πενταετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος (Ε.Π.), με στόχο την εισαγωγή μόνιμων διαδικασιών προγραμματισμού, παρακολούθησης και αξιολόγησης της δράσης των Ο.Τ.Α. Α' βαθμού, την ενίσχυση της διαφάνειας και την καλύτερη διαχείριση του ανθρώπινου και υλικού δυναμικού των δήμων. Το Ε.Π. πενταετούς διάρκειας περιγράφει τον στρατηγικό επιχειρησιακό και οικονομικό προγραμματισμό του δήμου σε βάθος πενταετίας. Ο προγραμματισμός αυτός απαιτεί διαδημοτική και διαβαθμιδική συνεργασία, ενεργοποιεί όλες τις υπηρεσίες και τα νομικά πρόσωπα του δήμου και τίθεται σε διαβούλευση στη τοπική κοινωνία. (<http://www.ypes.gr/el/Ministry/Actions/DiethEuroThemOTA/DomLeitAutodTopPerifDhmocr/>)

4. Οι ευθύνες του Προϊσταμένου Οικονομικών Υπηρεσιών: Με διατάξεις νόμων, κυρίως του άρθρου 25 του Ν. 4270/2014 καθορίζονται οι υποχρεώσεις και οι ευθύνες του Προϊσταμένου των Οικονομικών Υπηρεσιών (Π.Ο.Υ.) των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, καθορίζονται οι υποχρεώσεις και οι ευθύνες του προϊσταμένου οικονομικών υπηρεσιών των δήμων καθώς και οι αναβαθμισμένες αρμοδιότητες αυτών. Οι **αρμοδιότητες** τους, ασκούνται σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον οικείο Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας (ΟΕΥ). Ευθύνονται για τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση του Δήμου και εποπτεύουν την ομαλή λειτουργία των Οικονομικών

Υπηρεσιών, την κατάρτιση και την εκτέλεση του Προϋπολογισμού και τη λογιστική αποτύπωση των δραστηριοτήτων αυτού. Ουσιαστικά έχουν πλέον την κύρια ευθύνη για την τήρηση της νομοθεσίας που αφορά τα οικονομικά των Ο.Τ.Α. καθώς και όλων των υποχρεώσεων που επιβάλλονται από την τήρηση του Δημόσιου Λογιστικού και από το Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής (Δημοσιονομικούς κανόνες και Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας Ο.Τ.Α.).

Ειδικότερα μεριμνούν για:

- Την παροχή έγκαιρων και αξιόπιστων στοιχείων Προϋπολογισμού του Δήμου στους εποπτεύοντες και ελεγκτικούς φορείς (ΥΠ.ΕΣ., Γ.Λ.Κ., Υπουργό Οικονομικών
- Την πιστή τήρηση των στόχων, των ανωτάτων ορίων του Προϋπολογισμού, τη μη συσσώρευση ληξιπρόθεσμων οφειλών και την Ανάληψη Υποχρεώσεων από τον Δήμο, ώστε να διενεργούνται δαπάνες μόνον εφόσον υπάρχει αντίστοιχη πίστωση στον οικείο Προϋπολογισμό.
- Την παροχή υποστήριξης και τις εισηγήσεις στα όργανα διοίκησης του Δήμου με σκοπό τη βέλτιστη κατανομή των πόρων του Δήμου και των τυχόν εποπτευόμενων Φορέων.
- Τη συμμόρφωση με τις υποχρεωτικές Οδηγίες και Εγκυκλίους που εκδίδει το Υπουργείο Οικονομικών και το ΓΛΚ.
- Την είσπραξη των εσόδων του Δήμου.
- Τη σύσταση και την εφαρμογή εσωτερικών δικλίδων στη δημοσιονομική διαχείριση, αναφορικά με τις δαπάνες, όσο και με τα έσοδα.
- Τη σύνταξη των Οικονομικών Καταστάσεων του Δήμου.

Από τις θεσμοθετημένες αρμοδιότητες του Προϊσταμένου Οικονομικών, προκύπτουν οι ευθύνες αυτού σχετικά με:

- Την εφαρμογή των οδηγιών και των Υπουργικών Αποφάσεων οικονομικής διαχείρισης που εκδίδονται σε ότι αφορά στην προετοιμασία του ετήσιου Προϋπολογισμού του Δήμου, την παρακολούθηση της εκτέλεσης αυτού σε μηνιαία βάση, την κατάρτιση προβλέψεων για τις μηνιαίες ταμειακές ανάγκες και την άμεση ενημέρωση των οργάνων διοίκησης με προτάσεις για διορθωτικές ενέργειες στη περίπτωση αποκλίσεων στην εκτέλεση του προϋπολογισμού.

- Την διενέργεια και τήρηση όλων των δημοσιονομικών δεσμεύσεων για την ορθή τήρηση του Μητρώου Δεσμεύσεων και τη διαβίβαση σε μηνιαία βάση των σχετικών στοιχείων στη Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών του ΥΠ.ΕΣ.(άρθρο 66 Ν. 4270/2014 και άρθρο 4 Π.Δ. 80/2016).
- Την άρνηση εκτέλεσης εντολής όταν η δαπάνη υπερβαίνει τα όρια του Προϋπολογισμού ή δεν είναι νόμιμη (άρθρο 26 Ν. 4270/2014 και άρθρο 32 Ν. 3584/2014) με την τήρηση συγκεκριμένης διαδικασίας (Υπ. οικ. 2/27840/0026/04-04-2017) για την ενημέρωση των ελεγκτικών αρχών. Κάθε απόφαση ανάληψης δαπάνης καθ' υπέρβαση των εγγεγραμμένων πιστώσεων του προϋπολογισμού, είναι αυτοδίκαια και απόλυτα άκυρη και ο διατάκτης και ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών ευθύνεται ατομικά, αλληλέγγυα και εις ολόκληρο για τη ζημιά του φορέα (παρ. 5 άρθρου 66 Ν. 4270/2014) και καταλογίζεται εις βάρος τους υποχρεωτικά η σχετική ζημιά (άρθρο 11 Π.Δ. 80/2016, άρθρο 152 Ν. 4270/2014).
- Την παροχή εγγυήσεων αμερόληπτης κρίσης κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων του (άρθρο 26 Ν. 4270/2014) όπου η παραβίαση αυτής συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα και επισύρει πειθαρχική ποινή (άρθρα 107,108 και 113 Ν. 3584/2007).
- Αστική ευθύνη έναντι του Δήμου για κάθε ζημιά που προξένησε από δόλο ή βαριά αμέλεια (άρθρο 44 Ν. 3584/2007, παρ.4 άρθρου 11 Π.Δ. 80/2016).

5. Έλεγχοι νομιμότητας πράξεων Ο.Τ.Α.: Το άρθρο 102 παρ. 4 του Συντάγματος ορίζει ότι το Κράτος ασκεί στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης εποπτεία που συνίσταται αποκλειστικά σε έλεγχο νομιμότητας και δεν επιτρέπεται η παρεμπόδιση της πρωτοβουλίας και της ελεύθερης δράσης τους. Ο έλεγχος νομιμότητας ασκείται όπως νόμος ορίζει. Κατά τα άρθρα 215 και 216 του Ν. 3852/2010 η Αυτοτελής Υπηρεσία Ο.Τ.Α. με προϊστάμενο που φέρει το τίτλο «Ελεγκτής Νομιμότητας», είναι αρμόδια για τον έλεγχο νομιμότητας των πράξεων των Ο.Τ.Α και για τον πειθαρχικό έλεγχο των αιρετών.

Αρμοδιότητα για **Οικονομικούς και διαχειριστικούς ελέγχους στους Ο.Τ.Α.** έχουν:

- Η Οικονομική Επιθεώρηση του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών (άρθρο 168 Ν. 3463/2006).

- Η Γενική Διεύθυνση Δημοσιονομικών Ελέγχων (Γ.Δ.Δ.Ε.) του Υπουργείου Οικονομικών (άρθρο 1 και 3 Ν. 3492/2006).
- Το Ελεγκτικό Συνέδριο (κυρίως άρθρα 276, 277 Ν. 3852/2010): όπου ο αρμόδιος Επίτροπος του Ελεγκτικού Συνεδρίου διεξάγει α) προληπτικό έλεγχο δαπανών, εσόδων των δήμων και των νομικών τους προσώπων και των νομίμως βεβαιωθέντων χρεών, οφειλών ή προστίμων σε βάρος τρίτων καθώς και προσυμβατικό έλεγχο δημοσίων συμβάσεων. Σε περίπτωση διαπίστωσης αδράνειας είσπραξης των ανωτέρω, οφειλόμενη σε δόλο ή βαριά αμέλεια των αιρετών ή των αρμόδιων υπαλλήλων, ενεργοποιείται η προβλεπόμενη διαδικασία για τον καταλογισμό τούτων με το ποσό της ζημιάς που προξένησαν. Ο προληπτικός έλεγχος, με διατάξεις νόμων καταργείται από 01/01/2019 (παρ. 10 άρθρου 10 Ν. 4337/2015) β) κατασταλτικό έλεγχο υποχρεωτικά στους λογαριασμούς των δήμων, ο οποίος είναι ετήσιος τακτικός και δειγματοληπτικός, εκτός εάν από αυτόν προκύψουν λόγοι που επιβάλλουν τη γενίκευση του κατασταλτικού ελέγχου. Διενεργείται μετά το τέλος κάθε οικονομικής χρήσης ή είναι έκτακτος γενικός ή ειδικός ή θεματικός και συνίσταται στον έλεγχο νομιμότητας και κανονικότητας της διαχείρισης. Η έκθεση των αποτελεσμάτων του διενεργηθέντος ελέγχου διαβιβάζεται στους Υπουργούς Εσωτερικών, Οικονομικών καθώς και στην Επιτροπή Διαφάνειας και Θεσμών της Βουλής. Με το άρθρο 46 του Ν. 4456/2017 το Ελεγκτικό Συνέδριο δύναται να διενεργεί **στοχευμένους ελέγχους** είτε σε συγκεκριμένους φορείς είτε σε συγκεκριμένες κατηγορίες δαπανών, **σε οποιοδήποτε στάδιο** της διαδικασίας πραγματοποίησης των δαπανών.

4.2 Οι κρατικές επιχορηγήσεις στους Δήμους

Οι Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι (Κ.Α.Π.) των Δήμων, θεσμοθετημένοι με το Ν. 1828/1989, είναι πόροι που αποδίδονται ετήσια από το Κράτος στους Δήμους. Η κατανομή των Κ.Α.Π. στους Δήμους γίνεται κατόπιν πρότασης της Κ.Ε.Δ.Ε. βάσει των δημογραφικών, γεωμορφολογικών, διοικητικών, οικονομικών, κοινωνικών, περιβαλλοντικών και πολιτιστικών χαρακτηριστικών τους. Με το Ν. 3852/2010 παρ. 1 του άρθρου 259, όπως τροποποιήθηκε από την παρ. 6 του άρθρου 13 του Ν. 4223/2013 και το Π.Δ. 170/14 οι Κ.Α.Π. επανακαθορίστηκαν και προέρχονται από τις παρακάτω πηγές εσόδων του Κρατικού Προϋπολογισμού:

- 1) Ποσοστό 19,5% των συνολικών ετήσιων εισπράξεων από το Φόρο Εισοδήματος Φυσικών και Νομικών Προσώπων (Φ.Ε.Φ.Ν.Π.)
- 2) Ποσοστό 11,3% των συνολικών εισπράξεων του Ενιαίου Φόρου Ιδιοκτησίας Ακινήτων (ΕΝ.Φ.Ι.Α.)
- 3) Ποσοστό 12% των συνολικών ετήσιων εισπράξεων του Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.)

Οι Κ.Α.Π. αποτελούνται από επιχορηγήσεις που χρηματοδοτούν κατά τα 2/3 των εσόδων λειτουργικές δαπάνες των δήμων και από επιχορηγήσεις κατά το 1/3 εσόδων, που χρηματοδοτούν επενδυτικές δαπάνες των Δήμων και ονομάζονται Συλλογική Απόφαση Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΣΑΤΑ).

Από το 2000 και μετά παρατηρήθηκε καταστρατήγηση του νόμου, εκ μέρους του κεντρικού κράτους που αφορούσε στην κάλυψη του κόστους των μεταφερόμενων αρμοδιοτήτων στους Ο.Τ.Α.. Ενώ, το άρθρο 102, παρ. 5 του Συντάγματος είναι ρητό και κατηγορηματικό, παρατηρήθηκε μεγάλη απόκλιση στη χρηματοδότηση τους δηλαδή οι πόροι που μεταφέρονταν στην Τ.Α. δεν αντιπροσώπευαν το πραγματικό κόστος άσκησης των μεταφερόμενων αρμοδιοτήτων. Επίσης ο Ευρωπαϊκός Χάρτης Τοπικής Αυτονομίας (άρθρο 9 παρ. 2) προβλέπει ότι πρέπει να καλύπτεται το κόστος των πρόσθετων αρμοδιοτήτων των Ο.Τ.Α. Από την εξέλιξη των βασικών κρατικών επιχορηγήσεων διαπιστώνεται ότι την περίοδο 2009-2012 υπάρχει σημαντικότερη μείωση που προσεγγίζει το 55%, οι ΚΑΠ του 2014 αποτελούν το 47,5% των ΚΑΠ του 2009, η ΣΑΤΑ του 2014 αποτελεί το ένα πέμπτο της ΣΑΤΑ του 2009 (21,2%) και το σύνολο των δύο βασικών επιχορηγήσεων αποτελούσε το 2014 το 41,4% αυτών του 2009. (Εκθεση Κοινωνικού Πολυκέντρου ΑΔΕΔΥ, 2014)

4.3 Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας των Ο.Τ.Α.

Με το Ν.4093/12 εγκρίθηκε το Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής (Δ.Π.Δ.Σ.) 2013-2016 και τα επείγοντα μέτρα εφαρμογής του, η σύνταξη του οποίου είχε προβλεφθεί με το Ν.3871/10, με στόχο την απεικόνιση της δημοσιονομικής στρατηγικής της Γενικής Κυβέρνησης, στους φορείς της οποίας εντάσσονται και οι Ο.Τ.Α. Η παρακολούθηση του ΜΠΔΣ διεξάγεται, μεταξύ άλλων, με τη θεσμοθέτηση μηχανισμών παρακολούθησης των οικονομικών στοιχείων και μεγεθών των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης.

Στο πλαίσιο αυτό συγκροτήθηκε στο Υπουργείο Εσωτερικών το «Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας των Ο.Τ.Α.», ως μηχανισμός παροχής οδηγιών και παρακολούθησης της κατάρτισης, υποβολής και εκτέλεσης ρεαλιστικών και ισοσκελισμένων προϋπολογισμών και απολογισμών των Ο.Τ.Α.

Το θεσμικό πλαίσιο του Παρατηρητηρίου έχει τροποποιηθεί, μέχρις σήμερα, με το άρθρο 4 παρ.8 του Ν.4111/13 (Α'18) και με το άρθρο 2 παρ.4 του Ν.4172/12. Οι λεπτομέρειες των αρμοδιοτήτων του εξειδικεύονται στην Κ.Υ.Α. 7261/2013 (450 Β') των Υπουργών Οικονομικών και Εσωτερικών, όπως έχει τροποποιηθεί με την Κ.Υ.Α. 30040/2013.

Σύμφωνα με το άρθρο 27 του Ν. 4270/2014 το **Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας των ΟΤΑ** είναι αρμόδιο για την αξιολόγηση και τη διατύπωση γνώμης επί των σχεδίων των προϋπολογισμών, τη συνεχή παρακολούθηση και τη διασφάλιση της ορθής εκτέλεσης σε μηνιαία βάση του προϋπολογισμού των φορέων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, καθώς και τη συμμόρφωσή τους με τους δημοσιονομικούς κανόνες, τους στόχους και τα όρια των πιστώσεων, σύμφωνα με το εκάστοτε ισχύον Μ.Π.Δ.Σ. και το Ολοκληρωμένο Πλαίσιο Δράσης. *(ΦΕΚ 143/Α/28-06-2014 ο νόμος υπ' αριθμόν 4270/14 με θέμα: "Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) & δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις)*

Το Παρατηρητήριο, μέσω της παρακολούθησης του Ολοκληρωμένου Πλαισίου Δράσης των Ο.Τ.Α. έχει την ικανότητα πρόσβασης στον κρίσιμο δημοσιονομικό όγκο πληροφοριών των οικονομικών στοιχείων των Ο.Τ.Α., όπως αυτές αντλούνται από τον Κόμβο Διαλειτουργικότητας, (απλήρωτες υποχρεώσεις, ισοζύγιο, καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια αποφασιστεί με Κοινή Απόφαση των καθ' ύλην αρμόδιων Υπουργών), προκειμένου να ελέγχει την ορθή εκτέλεση του προϋπολογισμού τους.

4.4 Συμπεράσματα

Με την εφαρμογή του προγράμματος «Καλλικράτης», συστάθηκαν 325 νέοι Δήμοι, των οποίων τα πληθυσμιακά, οικιστικά, διοικητικά, οικονομικά κ.λπ. μεγέθη είναι πλέον πολύ μεγαλύτερα από αυτά των 1.034 Ο.Τ.Α. που προέκυψαν από το πρόγραμμα «Καποδίστριας». Επιπλέον μέσω των αρμοδιοτήτων που μεταφέρθηκαν το 2011, των συγχωνεύσεων των θυγατρικών τους νομικών προσώπων δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου, των νέων Ο.Ε.Υ. και των επιχειρησιακών τους προγραμμάτων, οι Δήμοι έχουν μετατραπεί πλέον σε πολιτικούς, διοικητικούς και αναπτυξιακούς τοπικούς θεσμούς με διευρυμένες λειτουργίες, μεγάλες υπηρεσίες και πολλές νέες δραστηριότητες.

Στο πλαίσιο αυτό, οι Δήμοι έχουν να αντιμετωπίσουν δύο σημαντικά προβλήματα:

1. Πως θα εξασφαλίσουν την παροχή υπηρεσιών και την κατασκευή / συντήρηση των υποδομών που συνδέονται με την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους, κάτω από τις πιεστικές ανάγκες και την αυξημένη ζήτηση που προκαλεί η κοινωνικο - οικονομική κρίση και μάλιστα σε ορίζοντα τουλάχιστον πενταετίας;
2. Πως θα αξιοποιήσουν όλες τις δυνατές πηγές χρηματοδότησης με στόχο την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους;

Η τοπική αυτοδιοίκηση τα τελευταία τέσσερα χρόνια αντιμετωπίζει:

- 1) Μία πρωτοφανή περικοπή των κρατικών επιχορηγήσεων, που φθάνει το 60%.
- 2) Τον περιορισμό και τη στασιμότητα αρχικά, αλλά τώρα πια την πτώση, πολλών ιδίων εσόδων της (δημοτικοί φόροι, τέλη, δικαιώματα, εισφορές) λόγω της οικονομικής κρίσης, αλλά και της κοινωνικής πολιτικής που ασκεί προς τους οικονομικά αδύναμους δημότες και τις τοπικές επιχειρήσεις.
- 3) Τις περιορισμένες δυνατότητες του ΕΣΠΑ, να συμβάλει στην προώθηση των τοπικών επενδύσεων και στην αναβάθμιση των υποδομών. Επιπλέον ο δανεισμός για χρηματοδότηση των τοπικών αναπτυξιακών πρωτοβουλιών και υποδομών έχει ουσιαστικά εκμηδενιστεί και έχει περιοριστεί στην αναχρηματοδότηση των οικονομικών της οφειλών.
- 4) Τις αυξημένες ανάγκες σε πόρους, προσωπικό και υποστήριξη που συνεπάγεται η υλοποίηση της μεταρρύθμισης του «Καλλικράτη».
- 5) Την συνεχή αποψίλωση του προσωπικού λόγω συνταξιοδοτήσεων και εφεδρείας / διαθεσιμότητας, ενώ οι συμβάσεις έργου / Ι.Δ.Ο.Χ. έχουν μειωθεί δραστικά.

6) Το αυξημένο διαχειριστικό κόστος που επιβάλλουν οι νέοι δημοσιονομικοί κανόνες και διαδικασίες και οι νέες δομές οικονομικού ελέγχου που έχουν θεσπιστεί (Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας των Ο.Τ.Α.).

7) Τις αυξημένες ανάγκες χρηματοδότησης και στελέχωσης των κοινωνικών δομών (παιδικοί σταθμοί, Κ.Δ.Α.Π., βοήθεια στο σπίτι, κ.α.) και των κοινωνικών πρωτοβουλιών (συσσίτια, κοινωνικά παντοπωλεία, ιατρεία, φαρμακεία, κ.α.) μπροστά στην ζήτηση υπηρεσιών που προκαλεί η κοινωνικο-οικονομική κρίση.

Με τις περικοπές των επιχορηγήσεων η οικονομική κατάσταση των Δήμων οδηγείται μαθηματικά σε αδιέξοδο αφού:

- Με την μείωση των ΚΑΠ, πολλοί δήμοι αδυνατούν να καλύψουν τις βασικές λειτουργικές τους δαπάνες (μισθοδοσία και γενικά λειτουργικά έξοδα). Ουσιαστικά το σύστημα κατανομής των ΚΑΠ έχει εξουδετερωθεί και καλύπτεται πλέον μόνο το κριτήριο του ελαχίστου κόστους λειτουργίας (τμήμα της μισθοδοσίας και των λειτουργικών εξόδων).

- Η μείωση της ΣΑΤΑ στα επίπεδα προ του 2000 δεν μπορεί να καλύψει ούτε τις αναγκαίες συντηρήσεις των υποδομών ενώ στο νέο ΕΣΠΑ 2014 - 2020 θα είναι μειωμένο το μερίδιο των υποδομών, ειδικά των τοπικών.

- Η κοινωνική πολιτική των Ο.Τ.Α., λόγω μείωσης των εσόδων, εξαρτάται σχεδόν αποκλειστικά από την συγχρηματοδότηση μέσω του ΕΣΠΑ, οι κανόνες του οποίου πολλές φορές επιβάλλουν λύσεις ευκαιριακές και χωρίς έλεγχο από πλευράς τους π.χ. Μ.Κ.Ο., κοινωφελής εργασία κ.α.

- Δημιουργείται σημαντικός κίνδυνος υποβάθμισης των παρεχόμενων υπηρεσιών των Ο.Τ.Α. και ιδίως των κοινωνικών προγραμμάτων

Αυτή η απελπιστική οικονομική κατάσταση, σε συνδυασμό με τη μείωση του προσωπικού (συνταξιοδοτήσεις, απολύσεις, διαθεσιμότητες, απαγόρευση των προσλήψεων) δημιουργούν πρόσφορο έδαφος για:

- 1) Να αποσυρθούν οι Δήμοι από δραστηριότητες που δεν μπορούν πλέον να χρηματοδοτήσουν π.χ. Βοήθεια στο σπίτι, Κ.Δ.Α.Π., αθλητικά και πολιτιστικά προγράμματα, με προφανείς δυσμενείς επιπτώσεις στις τοπικές κοινωνίες. Εναλλακτικά να μειώσουν την ποσότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών ή και να υποβαθμίσουν την ποιότητά τους. Ορισμένοι βέβαια θα επιχειρήσουν να αυξήσουν την οικονομική συνεισφορά των κατοίκων στα προγράμματα αυτά, αλλά η συνεχιζόμενη κοινωνικο-οικονομική κρίση θα οδηγήσει πολλούς πολίτες σε αδυναμία καταβολής της.

2) Να ελαχιστοποιήσουν τη συντήρηση των υποδομών με δυσμενείς επιπτώσεις στην οικονομική κατάσταση της περιοχής τους και δυσχεραίνοντας τις όποιες προοπτικές ανάκαμψης.

3) Να εκχωρήσουν αρμοδιότητες, όχι για να ασκηθούν πιο αποτελεσματικά, αλλά γιατί αδυνατούν να ανταπεξέλθουν στην άσκηση τους π.χ. καθαριότητα. Στο πλαίσιο αυτό η επανασυγκέντρωση αρμοδιοτήτων που προωθείται από τμήματα της κεντρικής διοίκησης θα συναντήσει ελάχιστες αντιστάσεις.

4) Να παραχωρήσουν περιουσιακά τους στοιχεία, τα οποία αδυνατούν να αξιοποιήσουν π.χ. ακίνητα, φυσικοί πόροι.

Στις δύο τελευταίες περιπτώσεις είναι σαφές ότι οι εκχωρήσεις και οι παραχωρήσεις δεν πρόκειται να γίνουν με όρους αμοιβαίου συμφέροντος, αλλά θα επιβληθούν όροι που μακροπρόθεσμα δεν πρόκειται να ωφελήσουν τόσο τους Δήμους όσο και τις τοπικές κοινωνίες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: ΔΗΜΟΣ ΕΥΡΩΤΑ

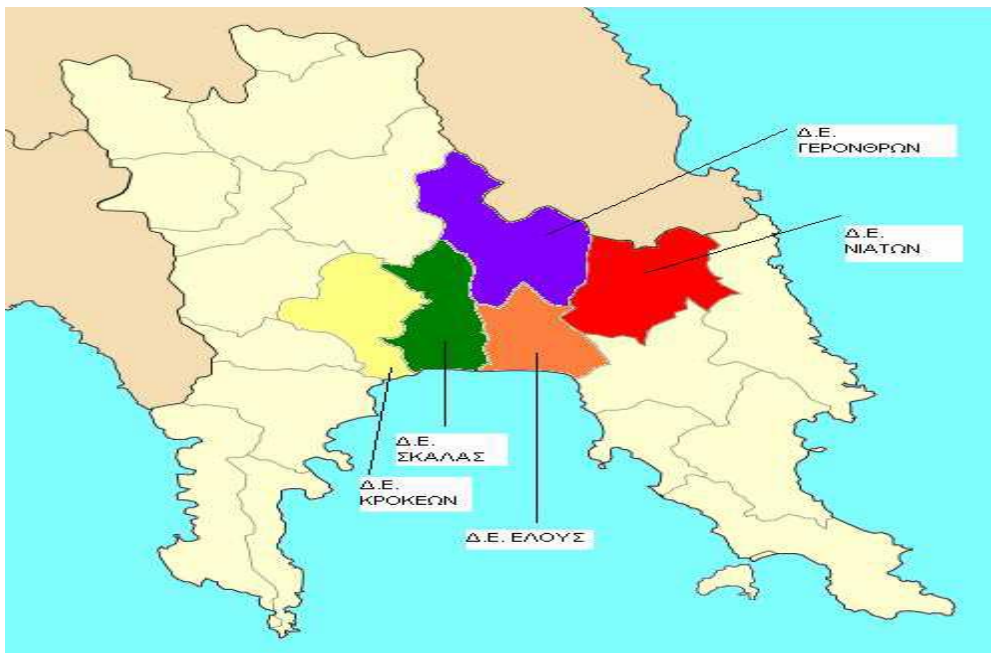
5.1 Γεωγραφικά και διοικητικά χαρακτηριστικά Δήμου Ευρώτα

Ο Δήμος Ευρώτα με έδρα τη Σκάλα, ανήκει διοικητικά στη Περιφερειακή Ενότητα Λακωνίας της Περιφέρειας Πελοποννήσου. Συστάθηκε με την εφαρμογή του άρθρου 1 του Νόμου 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης» (ΦΕΚ 87/Τεύχος Α΄/07-06-2010) και προέκυψε από την συνένωση πέντε (5) << Καποδιστριακών>> όμορων Δήμων, των Σκάλας, Έλους, Κροκεών, Νιάτων και Γερωνθρών. Η έδρα του Δήμου Ευρώτα απέχει 41,5 χιλιόμετρα από την Σπάρτη που είναι πρωτεύουσα του Νομού Λακωνίας και 254 χιλιόμετρα από την πρωτεύουσα της χώρας την Αθήνα. Ο Δήμος Ευρώτα συνορεύει με τους Δήμο Ανατολικής Μάνης (νοτιοδυτικά), Δήμο Μονεμβασίας (νοτιοανατολικά), Δήμο Σπάρτης (βορειοδυτικά) και βρέχεται από το Λακωνικό Κόλπο (νότια) με μήκος ακτών 17 τετραγωνικά χιλιόμετρα.

Η έκταση του Δήμου Ευρώτα είναι **865,73** τετραγωνικά χιλιόμετρα.. Ο μόνιμος **πληθυσμός** του Δήμου Ευρώτα κατά την τελευταία απογραφή της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας Ελλάδας (Ε.Σ.Υ.Ε.) έτους 2011 ανέρχεται σε **17.891** κατοίκους (Αρ. Απόφ. Ελληνικής Στατιστικής Αρχής ΓΠ-191 Τροποποίηση της Απόφασης 11247/28-12-2012 «Αποτελέσματα της Απογραφής Πληθυσμού – Κατοικιών 2011 που αφορούν στο Μόνιμο Πληθυσμό της Χώρας» ΦΕΚ 698/ Τ. Β΄/20-03-2014 σελ. 298).

Εικόνα 1: Χάρτης Θέση του Δήμου Ευρώτα στην Πελοπόννησο

Εικόνα 2: Δημοτικές Ενότητες του Δήμου Ευρώτα Ν.3852/2010 «Πρόγραμμα Καλλικράτης»

Η διοικητική διαίρεση του Δήμου Ευρώτα περιλαμβάνει πέντε (5) Δημοτικές Ενότητες, δύο (2) Δημοτικές Κοινότητες και είκοσι τρεις (23) Τοπικές Κοινότητες:

ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ	ΤΟΠΙΚΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ
ΣΚΑΛΑΣ	ΣΚΑΛΑΣ	ΣΤΕΦΑΝΙΑ ΒΡΟΝΤΑΜΑ ΓΡΑΜΜΟΥΣΑΣ ΛΕΗΜΟΝΑ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ
ΕΛΟΥΣ	ΒΛΑΧΙΩΤΗ	ΓΛΥΚΟΒΡΥΣΗΣ ΑΣΤΕΡΙΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΗ ΜΥΡΤΙΑΣ ΓΟΥΒΩΝ ΕΛΟΥΣ
ΚΡΟΚΕΩΝ		ΚΡΟΚΕΩΝ ΔΑΦΝΙΟΥ ΒΑΣΙΛΑΚΙΟΥ ΛΑΓΙΟΥ
ΝΙΑΤΩΝ		ΝΙΑΤΩΝ ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΖΑΡΑΚΑ ΑΠΙΔΕΑΣ ΚΡΕΜΑΣΤΗΣ
ΓΕΡΟΝΘΡΩΝ		ΓΕΡΑΚΙΟΥ ΚΑΡΙΤΣΑΣ ΑΛΕΠΟΧΩΡΙΟΥ ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ

Πίνακας 1: Παρουσίαση Δημοτικών Ενότητων και Κοινοτήτων Δήμου Ευρώτα

5.2 Περιβαλλοντικά στοιχεία

Από το σύνολο των εικοσιπέντε (25) κοινοτήτων του Δήμου Ευρώτα, οι δέκα οκτώ (18) χαρακτηρίζονται ως πεδινές, οι 6 ως ημιορεινές και μία χαρακτηρίζεται ως ορεινή κοινότητα. Βάσει της επιφάνειάς του, το 52% είναι πεδινό, το 40% χαρακτηρίζεται ως ημιορεινό και το 8% ορεινή έκταση. Δυτικά και ανατολικά του Δήμου Ευρώτα διέρχονται οι οροσειρές του Ταΰγετου και του Πάρνωνα με τμήματα δάσους από έλατα, πεύκα και δρυς.

Ο ποταμός Ευρώτας, διαρρέει το Δήμο Ευρώτα σχηματίζοντας μια εύφορη κοιλάδα και εκβάλλει στο Λακωνικό Κόλπο. Έχει μήκος περίπου 90 km και χρήζει τεράστιας περιβαλλοντικής σημασίας, λόγω του ότι αρδεύει μεγάλο μέρος καλλιεργήσιμων εκτάσεων και το σχηματιζόμενο **Δέλτα του** έκτασης 1.800 στρεμμάτων, αποτελεί **σπάνιο βιότοπο** συμπεριλαμβανόμενο στον Ευρωπαϊκό κατάλογο βιότοπων - υγρότοπων (αλμυρού και υφάλμυρου νερού) του Corine (Corine Biotopes) και έχει χαρακτηριστεί περιοχή της Ελλάδας Σημαντική για τα Πουλιά (Important Bird Area). Επίσης έχει ενταχθεί στο οικολογικό δίκτυο ειδικών ζωνών προστασίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης «**Natura 2000**».

Οι παρεμβάσεις του ανθρώπινου παράγοντα, (αποστραγγίσεις, επιχωματώσεις) αλλοιώνουν το τοπίο, αφαιρούν μεγάλο μέρος του βιότοπου και καταπονούν το υπάρχον οικοσύστημα. Στην εγκεκριμένη Α΄ Φάση του Επιχειρησιακού Προγράμματος Δήμου Ευρώτα 2015-2019 με την αρ. 168/2016 Απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου (ΑΔΑ: 6ΡΠΩΩΡΛ-ΒΕΟ) έχουν καταγραφεί στην Ανάλυση SWOT(όπου αξιολογούνται για τον προσδιορισμό μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής, τα Δυνατά και Αδύνατα σημεία του Δήμου, οι Ευκαιρίες και οι Απειλές αυτού) του Δήμου Ευρώτα, μεταξύ των Αδύνατων σημείων αυτού, η **αδυναμία διαχείρισης των υδάτινων πόρων** που διαθέτει, καθώς και ο **ανεξέλεγκτος πολλαπλασιασμός των καλλιεργούμενων και των αρδευόμενων εκτάσεων**.

Μεγάλο ποσοστό της χλωρίδας και της πανίδας της περιοχής περιλαμβάνεται στην οδηγία 92/43 του ΕΟΚ για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων και της άγριας ζωής. Χαρακτηριστικό προστατευόμενο είδος που φιλοξενείται στις ακτές του Δήμου Ευρώτα είναι η θαλάσσια χελώνα *caretta - caretta*.

Σε ότι αφορά στα **κλιματολογικά δεδομένα** ανήκει στην **Α΄ Κλιματική ζώνη και στην παραλιακή ζώνη της Πελοποννήσου**(καθαρά μεσογειακό κλίμα με ζεστά καλοκαίρια και ήπιους χειμώνες) και σύμφωνα με τη μελέτη «Κλίμα και Δασική

Βλάβση της Ελλάδας» που εκπονήθηκε από το Εθνικό Αστεροσκοπείο Αθηνών (Μάρκος Α. Γκουβάς, Νικόλαος Κ. Σακελλαρίου), οι περιοχές του Δήμου Ευρώτα με την εφαρμογή της μεθόδου κατάταξης κατά Thornthwaite (βάση στοιχείων της εξατμισοδιαπνοής) κατατάσσονται:

Δ. Ε ΣΚΑΛΑΣ, Δ.Ε. ΕΛΟΥΣ, Δ.Ε. ΚΡΟΚΕΩΝ & Δ.Ε. ΓΕΡΟΝΘΡΩΝ : Dd_{B3}'b'₄. Ημίξηρο (δείκτης υγρασίας $-66,7 < I_m < -33,3$) με καθόλου ή μηδαμινό πλεόνασμα νερού (δείκτης ξηρότητας I_a : μεγαλύτερο από 33,3%), μεσόθερμα (με δείκτη θερμικής αποτελεσματικότητας I_{θ} : $85,5 \text{ cm} < I_{\theta} < 99,7 \text{ cm}$) , με δείκτη θερινής συγκέντρωσης C_{θ} : 48 μέχρι 51,9 %)

ΔΕ ΝΙΑΤΩΝ : Όσον αφορά την περιοχή της Τ.Κ Κρεμαστής κατατάσσεται σαν B'_{2S2}B₁b'₄. Υγρό (δείκτης υγρασίας $20 < I_m < 40$) με μεγάλο έλλειμμα νερού κατά το θέρος (δείκτης ξηρότητας I_a : πάνω από 20 %), μεσόθερμα (με δείκτη θερμικής αποτελεσματικότητας I_{θ} : $71,2 \text{ cm} < I_{\theta} < 85,5 \text{ cm}$), με δείκτη θερινής συγκέντρωσης C_{θ} : 48 μέχρι 51,9 %). Η ευρύτερη περιοχή της Δ.Ε. Νιάτων κατατάσσεται σαν B'_{2d}C₁b'₄ ξηρό (δείκτης υγρασίας $-33,3 < I_m < 0$) με καθόλου ή μηδαμινό πλεόνασμα νερού κατά το χειμώνα (δείκτης υγρασίας I_h : $0\% < I_h < 16,7\%$), μεσόθερμα (με δείκτη θερμικής αποτελεσματικότητας I_{θ} : $71,2 \text{ cm} < I_{\theta} < 85,5 \text{ cm}$), με δείκτη θερινής συγκέντρωσης C_{θ} : 48 μέχρι 51,9 %). («Σχέδιο δράσης – Μνημόνιο ενεργειών Δήμου Ευρώτα για την αντιμετώπιση κινδύνων από την εκδήλωση πλημμυρικών φαινομένων» - Δ/ση Περιβάλλοντος- Υπ. Δόμησης και Τεχνικών Υπηρεσιών Δήμου Ευρώτα- Οκτώβρης 2015, σελ. 10).

Φαινόμενα φυσικών καταστροφών, (όπως αυτές ορίζονται από στην Υ.Α. 1299/2003 «ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ»), που εκδηλώθηκαν με ισχυρούς ανεμοστρόβιλους και πλημμύρες, στις 21 Σεπτεμβρίου 2015 έπληξαν την περιοχή της Σκάλας και του Έλους και στις 07 Σεπτεμβρίου 2016 τις περιοχές Σκάλας, Βλαχιώτη και Γλυκόβρυσης, με τραγικές συνέπειες στην ζωή ενός δημότη, σε κύριες κατοικίες και κτίρια επιχειρήσεων, στην τοπική παραγωγή και οικονομία. Ο Δήμος Ευρώτα μέσα σε αυτή τη χρονική περίοδο χαρακτηρίστηκε δύο (2) φορές ως **πληγείσα περιοχή και σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης** με αποφάσεις του Περιφερειάρχη Πελοποννήσου, του Γενικού Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας (Αρ. Απόφ. 6348/08-09-2016 ΑΔΑ ΩΓ7Φ465ΦΘΕ-Ξ9Δ) και του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών (ΠΟΛ. 1127/14-09-2016 ΦΕΚ 2970/Τεύχος Β/ 16-09-2016) **με εξάμηνη διάρκεια έως και 07/03/2017, η οποία με την αρ. 1761/02-03-2017 Απόφαση Υπουργείου Εσωτερικών παρατείνεται έως και την 07/09/2017**. Η κήρυξη του Δήμου Ευρώτα σε κατάσταση

έκτακτης ανάγκης, συνεπάγεται συγκεκριμένη κρατική μέριμνα, καθώς ενεργοποιούνται μηχανισμοί για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση της δυσχερούς κατάστασης. Ο υπηρεσίες του Δήμου και ειδικότερα ο Δήμαρχος με την αρμοδιότητα που του παρέχει το ισχύον νομικό πλαίσιο (όπως Ν. 3013/2002–ΦΕΚ 102/Α΄/2002, Ν.3852/2010-ΦΕΚ 87/ Τ. Α΄/ 07-06.2010) εμπλέκονται και δρομολογούν άμεσα δράσεις και ενέργειες που αφορούν στην αντιμετώπιση των έκτακτων αναγκών και στη διαχείριση των συνεπειών από τα εν λόγω φαινόμενα.

5.3 Δημογραφικά στοιχεία

Ο μόνιμος πληθυσμός του Δήμου Ευρώτα, βάσει των δημοσιοποιημένων στοιχείων της απογραφής 2011 της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας, ανέρχεται σε **17.891 κατοίκους**. Σε σχέση με προηγούμενες απογραφές πληθυσμού παρατηρείται **πτωτική τάση** αυτού, ειδικά στην τελευταία δεκαετία περίπου κατά 7,5 ποσοστιαίες μονάδες. Ο Δήμος Ευρώτα είναι **αραιοκατοικημένος** και η πυκνότητα του πληθυσμού έχει υπολογιστεί περίπου σε 27,5 κατοίκους ανά km². Σε σχέση με τον συνολικό πληθυσμό της Περιφερειακής Ενότητας Νομού Λακωνίας (στην οποία ανήκει ο Δήμος Ευρώτα) που ανέρχεται βάσει της ίδιας πηγής σε 89.138 κατοίκους, ο πληθυσμός του Δήμου Ευρώτα αντιστοιχεί σε ποσοστό στο 20% αυτού του πληθυσμού.

Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία της απογραφής 2011 της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας η **σύνθεση του πληθυσμού του Δήμου Ευρώτα κατά υπηκοότητα** έχει ως ακολούθως:

ΤΟΠΟΣ ΔΙΑΜΟΝΗΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΓΕΝΙΚΟ	ΕΛΛΑΔΑ	ΞΕΝΕΣ ΧΩΡΕΣ ΣΥΝΟΛΟ	ΑΠΟ ΑΥΤΕΣ: Α. Ε.Ε.	Β. ΛΟΙΠΕΣ ΧΩΡΕΣ Ή ΧΩΡΙΣ ΥΠΗΚΟΟΤΗΤΑ
ΔΗΜΟΣ ΕΥΡΩΤΑ	17.891	15.291	2.600	1.285	1.315
ΠΟΣΟΣΤΑ	100%	85,47%	14,53%	7,18%	7,35%

Πίνακας 2: Σύνθεση πληθυσμού Δήμου Ευρώτα κατά υπηκοότητα

Από τα ανωτέρω στοιχεία προκύπτει ότι ένα σημαντικό μέρος του πληθυσμού το 14,53% προέρχεται από ξένες χώρες και αφορά σε μετανάστες οικονομικούς από χώρες της Ε.Ε. και από λοιπές χώρες ή πρόσφυγες ή χωρίς δηλωμένη υπηκοότητα κατά την απογραφή. Οι ανωτέρω απασχολούνται ως ανειδίκευτοι εργάτες και οι

περισσότεροι ζουν στην περιοχή της Σκάλας και του Έλους σε αμφίβολες συνθήκες διαβίωσης και υγιεινής και με διαπιστωμένη την παραβίαση θεμελιωδών ατομικών τους δικαιωμάτων.

ΣΥΝΘΕΣΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ (ΦΥΛΟ, ΗΛΙΚΙΑ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ)

Η σύνθεση του μόνιμου πληθυσμού του Δήμου Ευρώτα ανά φύλο είναι: άνδρες 9.516 ποσοστό 53,19% και γυναίκες 8.375 ποσοστό 46,81%. Η **σύνθεση του ίδιου πληθυσμού κατά φύλο και επίπεδο εκπαίδευσης**, βάσει των δημοσιοποιημένων στοιχείων της απογραφής 2011 της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας των στοιχείων, κατανέμεται ως ακολούθως:

ΦΥΛΟ	ΣΥΝΟΛΟ	ΑΕΙ-ΜΕΤΑΠ ΔΙΑΔΑΚΤ	ΙΕΚ-ΜΕΤΑ ΛΥΚΕΙ ΑΚΗ-ΚΟΛΛΕ ΓΙΑ	ΛΥΚΕΙΟ	ΓΥΜΝΑΣΙΟ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ	ΕΓΚΑΤΕ ΛΗΨΑΝ ΔΗΜΟΤΙΚΟ / ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΟΥΝ	ΜΗ ΚΑΤΑ ΤΑΞΗ (γεν/ση 1/1/05)
ΑΝΔΡΕΣ	9.516	572	145	1.654	1.847	3.435	1.350	513
ΓΥΝΑΙΚΕΣ	8.375	584	191	1.510	1.140	2.839	1.628	483
ΣΥΝΟΛΟ	17.891	1.156	336	3.164	2.987	6.274	2.978	996
ΠΟΣΟΣΤΑ	100%	6,46%	1,87%	17,68%	16,70%	35,07%	16,65%	5,57%

Πίνακας 3: Μόνιμος πληθυσμός Δήμου Ευρώτα κατά φύλο και επίπεδο εκπαίδευσης

Συμπερασματικά, από τα ανωτέρω στοιχεία προκύπτει ότι **το μορφωτικό επίπεδο των πολιτών του Δήμου Ευρώτα είναι μέσο προς χαμηλό** με ένα σημαντικό ποσοστό **16,65% (2.978) αναλφάβητων** και ανθρώπων που δεν ολοκλήρωσαν τη βασική πρωτοβάθμια εκπαίδευση (δημοτικό σχολείο) και με **το μεγαλύτερο ποσοστό 35,07% (6.274) των πολιτών να είναι απόφοιτοι δημοτικού**. Αυτά τα ποσοστά όμως προσεγγίζουν στο επίπεδο εκπαίδευσης του πληθυσμού της Περιφερειακής Ενότητας του Νομού Λακωνίας στην οποία ανήκει και Δήμος Ευρώτα, όπου σε 89.138 μόνιμο πληθυσμό, οι 13.737 σε ποσοστό 14,92% είναι αναλφάβητοι ή δεν ολοκλήρωσαν το δημοτικό σχολείο και οι 27.322 σε ποσοστό 14,92% είναι απόφοιτοι δημοτικού σχολείου.

Στην εγκεκριμένη Α΄ Φάση του Επιχειρησιακού Προγράμματος Δήμου Ευρώτα 2015-2019 με την αρ. 168/2016 Απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου (ΑΔΑ: 6ΡΠΩΩΡΛ-ΒΕΟ) έχουν καταγραφεί στην Ανάλυση SWOT του Δήμου (όπου αξιολογούνται για

τον προσδιορισμό μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής, τα Δυνατά και Αδύνατα σημεία του Δήμου, οι Ευκαιρίες και οι Απειλές αυτού), **μεταξύ των Απειλών** (σελίδα 94 από 174), καταγράφονται, το **υψηλό ποσοστό γήρανσης του πληθυσμού και το υψηλό ποσοστό του εξαρτώμενου πληθυσμού του Δήμου Ευρώτα**. Σύμφωνα με την ίδια πηγή, παρότι ηλικία από 15 έως 64 ετών αντιστοιχεί σε 11.496 κατοίκους, ποσοστό 64,26%, **οι δημογραφικές προοπτικές του Δήμου Ευρώτα δεν είναι ευοίωνες καθώς οι δημογραφικοί δείκτες φανερώνουν τάσεις γήρανσης του πληθυσμού**, και έχουν ως εξής: στο σύνολο του πληθυσμού, ο Δείκτης νεανικότητας (ηλικίες μέχρι 14 ετών) είναι 13,84%, κατά πολύ κατώτερος του Δείκτη γήρανσης (ηλικίες άνω των 65 ετών) είναι 21,33% και του Δείκτη εξάρτησης που είναι 54,27% (σχέση μη εξαρτώμενων και εξαρτώμενων - μη παραγωγικά άτομα μέχρι 14 ετών και οι άνω των 65 ετών) επί του συνολικού πληθυσμού.

5.4 Οικονομική εξέλιξη της περιοχής και απασχόληση

Από τα στοιχεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας (ΕΣΥΕ) από την απογραφή πληθυσμού το 2011, για τη **σχέση μεταξύ οικονομικά ενεργού και μη ενεργού πληθυσμού του Δήμου Ευρώτα** παρατηρείται ότι από το συνολικό πληθυσμό του Δήμου Ευρώτα, **ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός είναι 7.998 κάτοικοι και ο μη ενεργός πληθυσμός είναι οι 9.893 κάτοικοι**. Συγκεκριμένα το 2011:

A. Σύνολο οικονομικά ενεργού πληθυσμού:	7.998 κάτοικοι, από αυτούς:
1. Απασχολούμενοι στον πρωτογενή τομέα:	4.494 κάτοικοι
2. Απασχολούμενοι στο Δευτερογενή τομέα:	607 κάτοικοι
3. Απασχολούμενοι στον Τριτογενή Τομέα:	2.091 κάτοικοι
4. Σύνολο απασχολούμενων (1+2+3):	7.192 κάτοικοι
5. Άνεργοι:	806 κάτοικοι
Σύνολο οικονομικά ενεργού πληθυσμού (4+5) :	7.998 κάτοικοι
B. Σύνολο μη ενεργού οικονομικά πληθυσμού:	9.893 κάτοικοι
Γενικό σύνολο πληθυσμού (A+B) :	17.891 κάτοικοι

Πίνακας 4: Ενεργός και μη ενεργός οικονομικά πληθυσμός Δήμου Ευρώτα

Διαπιστώνεται ότι το επίπεδο του οικονομικά ενεργού πληθυσμού σε ποσοστά είναι στο 44,70% και του μη ενεργού οικονομικά πληθυσμού στο 55,30%. Από τον ενεργό οικονομικά πληθυσμό σε ποσοστά το 62,48% απασχολείται στον Πρωτογενή Τομέα. Αυτό το πολύ υψηλό ποσοστό της απασχόλησης στο συγκεκριμένο τομέα, προσδίδει στο Δήμο Ευρώτα το χαρακτήρα του αγροτικού δήμου και μεγάλη εξάρτηση των κατοίκων από τον πρωτογενή τομέα.

Ο Πρωτογενής Τομέας στο Δήμο Ευρώτα απαρτίζεται κυρίως από αγροτική και κτηνοτροφική παραγωγή. Η γεωργική γη που χρησιμοποιείται στο Δήμο Ευρώτα για αγροτική καλλιέργεια <<...είναι 246.377 στρέμματα (σε ποσοστό το 28,80% της συνολικής του έκτασης) και απαρτίζεται κυρίως από δενδρώδεις καλλιέργειες α) ελαιόδενδρων που παράγουν ελαιόλαδο και βρώσιμες ελιές που αποτελούν τα κυριότερα προϊόντα παραγωγής του τόπου και το 30% της συνολικής ελαιοπαραγωγής του νομού Λακωνίας β) εσπεριδοειδών κυρίως πορτοκαλιών και μανταρινιών γ) εκτάσεις οπωροκηπευτικών και σιτηρών και μικρότερες εκτάσεις αμπελιών.

Γράφημα 5: Ποσοστά καλλιεργειών στο Δήμο Ευρώτα / Πηγή: Α΄ Φάση του Επιχειρησιακού Προγράμματος Δήμου Ευρώτα 2015-2019 /ΑΔΣ 168/2016

Ο τομέας της κτηνοτροφίας αποτελεί τη δεύτερη σημαντική περιοχή δραστηριότητας του πρωτογενούς τομέα. Βοσκότοποι δημοτικοί και ιδιωτικοί καταλαμβάνουν έκταση 590.000 στρεμμάτων. Η κτηνοτροφική γη αποτελεί το 65,6% της έκτασης του Δήμου Ευρώτα, ποσοστό σχεδόν ίσο με το αντίστοιχο του

νομού και αρκετά μεγαλύτερο του συνόλου της χώρας (40%). Εκτρέφονται κυρίως αιγοπρόβατα και πουλερικά και σε μικρότερη έκταση κουνέλια, κυσέλες, ιπποειδή, χοίροι και βοοειδή.>>. (Α΄ Φάση του Επιχειρησιακού Προγράμματος Δήμου Ευρώτα 2015-2019, σελ.24 από 175/ΑΔΣ 168/2016

Στον **Δευτερογενή Τομέα** απασχολείται σε ποσοστά, το 8,44% του ενεργού πληθυσμού και αφορά κυρίως σε **βιοτεχνική δραστηριότητα μεταποίησης πρωτογενούς παραγωγής**, σε ελαιοτριβεία και γαλακτοκομικές επιχειρήσεις.

Στον **Τριτογενή Τομέα** απασχολείται σε ποσοστά το 29,08% του ενεργού πληθυσμού. Αφορά σε απασχολούμενους σε **επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών, εμπορικές και τουριστικές επιχειρήσεις**.

Η ανεργία στο Δήμο Ευρώτα σε ποσοστά του οικονομικά ενεργού πληθυσμού **ανέρχεται στο 11,21%** όπου θεωρείται ως **υψηλό ποσοστό** και έχει καταγραφεί μεταξύ των **Αδύνατων σημείων στην Ανάλυση SWOT του Δήμου** (όπου αξιολογούνται για τον προσδιορισμό μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής, τα Δυνατά και Αδύνατα σημεία του Δήμου, οι Ευκαιρίες και οι Απειλές αυτού), στην εγκεκριμένη Α΄ Φάση του Επιχειρησιακού Προγράμματος Δήμου Ευρώτα 2015-2019 με την αρ. 168/2016 Απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου (ΑΔΑ: 6ΡΠΩΩΡΛ-ΒΕΟ) στη σελίδα 93 από 174.

Το μέσο ετήσιο ποσοστό ανεργίας στο Νομό Λακωνίας σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Εταιρείας (Πίνακας 1ο τρίμηνο 2004- 4ο τρίμηνο 2016) έχει ως εξής: έτος 2011 ποσοστό 10,8%, έτος 2012 ποσοστό 15,1%, έτος 2013 ποσοστό 14,7%, έτος 2014 ποσοστό 12,8%, έτος 2015 ποσοστό 11,5% και 2016 ποσοστό 13,1% και το μέσο ετήσιο ποσοστό ανεργίας στην Περιφέρεια Πελοποννήσου έχει ως εξής: έτος 2011 ποσοστό 16,9% έτος 2012 ποσοστό 23,3%, έτος 2013 ποσοστό 21,0%, έτος 2014 ποσοστό 21,2%, έτος 2015 ποσοστό 18,0% και 2016 ποσοστό 20,3% ενώ το ποσοστό ανεργίας στο σύνολο της χώρας έχει ως εξής: έτος 2011 ποσοστό 17,9%, έτος 2012 ποσοστό 24,4%, έτος 2013 ποσοστό 27,5%, έτος 2014 ποσοστό 26,5%, έτος 2015 ποσοστό 24,9% και 2016 ποσοστό 23,5%. (<https://www.statistics.gr/statistics/-/publication/SJO01/->). Παρατηρείται ότι το μέσο ποσοστό ανεργίας στο Νομό Λακωνίας διαχρονικά από το 2011 έως και το 2016 βρίσκεται σε πολύ χαμηλότερα επίπεδα από το γενικό μέσο όρο της χώρας και αυτόν της Περιφέρειας Πελοποννήσου.

Με ηλεκτρονική υποβολή (e-mail) την 21/12/2016 υποβάλλαμε **αίτημα προς την Υπηρεσία Στατιστικής της Γενικής Δ/σης Υποστήριξης του Οργανισμού**

Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ), αιτούμενοι την παροχή στατιστικών στοιχείων για την διάρθρωση της απασχόλησης και της ανεργίας στο Δήμο Ευρώτα από το 2011 έως και σήμερα, προς χρήση στο ερευνητικό μας έργο. Συγκεκριμένα και στο βαθμό που ήταν εφικτό, θεωρούσαμε απαραίτητα για τη μέτρηση της επίδρασης της οικονομικής κρίσης στην περιοχή του Δήμου Ευρώτα. τα κατωτέρω στοιχεία:

- Σύνολο **εγγεγραμμένων ανέργων** στο Δήμο Ευρώτα (ανά φύλο, ηλικία, εκπαίδευση, υπηκοότητα) περισσότερο ή ίσο με 12 μήνες, λιγότερο από 12 μήνες, ανά έτος: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.
- Σύνολο **επιδοτούμενων ανέργων** στο Δήμο Ευρώτα, με κατηγορίες: κοινοί και λοιπές κατηγορίες, εποχικοί τουριστικών επαγγελμάτων, ανά έτος : 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.
- Σύνολο **καταγραμμένων Ειδικών κοινωνικών ομάδων** στο Δήμο Ευρώτα (όπως: άτομα με αναπηρία, απεξαρτημένα, αποφυλακισμένα, νεαρά παραβατικά άτομα που βρίσκονται σε κοινωνικό αποκλεισμό, άλλες κατά περίπτωση ευπαθείς ομάδες), για τα έτη: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.
- Σύνολο **απασχολούμενων** στο Δήμο Ευρώτα (με στοιχεία όπως: αναγγελίες πρόσληψης, καταγγελίες συμβάσεων αορίστου χρόνου, λήξεις συμβάσεων ορισμένου χρόνου, καταγγελίες και λήξεις συμβάσεων, οικειοθελείς αποχωρήσεις), ανά έτος: 2011, 2012, 2013, 2013, 2014, 2015, 2016.

Από τα **στοιχεία** που μας παρείχε (με ηλεκτρονική αποστολή στις 23/12/2016 και στις 16/01/2017) ο Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ) μετά το ανωτέρω αίτημα μας, προκύπτουν τα κατωτέρω:

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ (ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2011)

	ΔΕΛΤ ΑΝΕΡΓ ≥12μην	ΔΕΛΤ ΛΟΙΠΩΝ ≥12μην	ΔΕΛΤ ΑΝΕΡΓ <12 μην	ΛΟΙΠΩΝ <12μην	ΕΤΑ ΚΟΙΝΟΙ & ΛΟΙΠΟΙ	ΕΤΑ Εποχικοί Τουριστ. \Επαγγ.	ΕΤΑ Δικ/χοι Που Συνεχιζ.	ΕΤΑ ΝΕΕΣ ΑΙΤΗΣ
ΓΥΝΑΙΚ	103	15	153	25	57	4	58	7
ΑΝΤΡΕΣ	36	6	128	38	50	2	49	25
ΣΥΝΟΛΑ	139	21	281	63	107	6	107	32

Πίνακας 5: Σύνολο εγγεγραμμένων ανέργων Δήμου Ευρώτα Νοέμβριος 2011 /Πηγή: ΟΑΕΔ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ (ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2013)

	ΔΕΛΤ ΑΝΕΡΓ >=12μην	ΔΕΛΤ ΛΟΙΠΩΝ >=12μην	ΔΕΛΤ ΑΝΕΡΓ <12 μην	ΛΟΙΠΩΝ <12μην	ΕΤΑ ΚΟΙΝΟΙ & ΛΟΙΠΟΙ	ΕΤΑ Εποχικοί Τουριστ. \\Επαγγ.	ΕΤΑ Δικ/χοι Που Συνεχιζ.	ΕΤΑ ΝΕΕΣ ΑΙΤΗΣ
ΓΥΝΑΙΚ	143	29	168	13	26	6	28	12
ΑΝΤΡΕΣ	71	20	134	16	19	2	19	11
ΣΥΝΟΛΑ	214	49	302	29	45	8	47	23

Πίνακας 6: Σύνολο εγγεγραμμένων ανέργων Δήμου Ευρώτα Νοέμβριος 2013 /Πηγή: ΟΑΕΔ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ (ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2016)

	ΔΕΛΤ ΑΝΕΡΓ >=12μην	ΔΕΛΤ ΛΟΙΠΩΝ >=12μην	ΔΕΛΤ ΑΝΕΡΓ <12 μην	ΛΟΙΠΩΝ <12μην	ΕΤΑ ΚΟΙΝΟΙ & ΛΟΙΠΟΙ	ΕΤΑ Εποχικοί Τουριστ. \\Επαγγ.	ΕΤΑ Δικ/χοι Που Συνεχιζ.	ΕΤΑ ΝΕΕΣ ΑΙΤΗΣ
ΓΥΝΑΙΚ	180	2	181	20	29	12	31	20
ΑΝΤΡΕΣ	99	1	110	15	15	5	13	17
ΣΥΝΟΛΑ	279	3	291	35	44	17	44	37

Πίνακας 7: Σύνολο εγγεγραμμένων ανέργων Δήμου Ευρώτα Νοέμβριος 2016 /Πηγή: ΟΑΕΔ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΙΔΙΚΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ 2011- 2016

ΕΚΟ	2011	2012	2013	2014	2015	2016
ΑΤΟΜΑ (ΑΜΕΑ) ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ	8	8	10	9	7	9
ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΟΥΝΤΕΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ	5	5	4	7	6	9
ΛΟΙΠΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΩΝ ΑΝΕΡΓΩΝ ΠΟΥ ΑΠΕΙΛΟΥΝΤΑΙ ΜΕ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	4	2	2	2	2	2
ΛΟΙΠΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΑΝΕΡΓΩΝ ΣΕ ΠΕΡΙΟΧΕΣ Ή ΚΛΑΔΟΥΣ ΥΨΗΛΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ						1
ΣΥΝΟΛΟ	17	15	16	18	15	21

Πίνακας 8: Στοιχεία Ειδικών Κοινωνικών Ομάδων Δήμου Ευρώτα 2011-2016 /Πηγή: ΟΑΕΔ

Συμπερασματικά, σχετικά με τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στο Δήμο Ευρώτα, από τα στοιχεία που μας παρείχε ο ΟΑΕΔ προκύπτουν τα σύνολα των εγγεγραμμένων ανέργων Δήμου Ευρώτα με βάση τα δελτία ανέργων, που έχουν ως εξής: έτος 2011: άνεργοι ≥ 12 μήνες 160 (42 άνδρες + 118 γυναίκες) εγγεγραμμένοι, άνεργοι < 12 μήνες 244 (166 άνδρες + 178 γυναίκες) εγγεγραμμένοι, έτος 2013: άνεργοι ≥ 12 μήνες 263 (91 άνδρες + 172 γυναίκες) εγγεγραμμένοι, άνεργοι < 12 μήνες 331 (150 άνδρες + 181 γυναίκες) εγγεγραμμένοι, έτος 2016: άνεργοι ≥ 12 μήνες 282 (100 άνδρες + 182 γυναίκες) εγγεγραμμένοι, άνεργοι < 12 μήνες 326 (125 άνδρες + 201 γυναίκες) εγγεγραμμένοι. Παρατηρείται ότι στο Δήμο Ευρώτα διαχρονικά από το 2011 η ανεργία καταγράφει ένα σημαντικό ποσοστό αυξάνεται και πλήττει σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό τις γυναίκες, αλλά τα ποσοστά της ανεργίας είναι πολύ χαμηλότερα από τα αντίστοιχα του συνόλου της χώρας

Με την **αρ. πρωτ. 4084/20-12-2016 Επιμελητηρίου Ν. Λακωνίας**, αιτηθήκαμε για τον ερευνητικό σκοπό μας, την **παροχή συγκεντρωτικών στοιχείων σχετικά με την εξέλιξη και τη διάρθρωση των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στο Δήμο Ευρώτα τα έτη από 2011 έως και 2015** καθώς και τις

διακοπές που συντελέστηκαν κατά τα έτη αυτά. Ανταποκρινόμενο στο αίτημά μας (με ηλεκτρονική αλληλογραφία) το διοικητικό προσωπικό του Επιμελητηρίου Ν. Λακωνίας, μας παρέιχε τα κατωτέρω:

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2011 -2015

1. ΔΙΑΚΟΠΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ 2011 - 2015

<i>Έτος</i>	<i>Εμπορικές</i>	<i>Μεταποίηση</i>	<i>Υπηρεσιών</i>	<i>Εξαγωγικές</i>	<i>Σύνολο</i>
2011	20	9	22	1	52
2012	22	14	27	0	63
2013	16	13	15	1	45
2014	7	10	18	0	35
2015	8	5	10	1	24

Πίνακας 9: Διακοπές επιχειρήσεων Δήμου Ευρώτα 2011 – 2015 Πηγή: Επιμελητήριο Ν. Λακωνίας

2. ΕΝΕΡΓΕΣ ΣΕ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ 2011 – 2015

<i>Ημερομηνία</i>	<i>Εμπορικές</i>	<i>Μεταποίηση</i>	<i>Υπηρεσιών</i>	<i>Εξαγωγικές</i>	<i>Σύνολο</i>
Έως 31/12/2011	447	333	581	34	1.394
Έως 31/12/2012	449	332	592	35	1.408
Έως 31/12/2013	445	334	596	35	1.410
Έως 31/12/2014	449	328	599	37	1.413
Έως 31/12/2015	446	321	596	38	1.401

Πίνακας 10: Ενεργές σε ημερομηνία επιχειρήσεις Δήμου Ευρώτα 2011 - 2015. Πηγή: Επιμελητήριο Ν. Λακωνίας

Αναλύοντας τα παρεχόμενα προς εμάς στοιχεία από το Επιμελητήριο Λακωνίας, καταλήγουμε στα ακόλουθα συμπεράσματα:

Δεν έχουμε την <<εικόνα>> των αγροτικών επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στο Δήμο Ευρώτα, καθώς δεν υπάρχει από το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, υποχρέωση οι κατ' επάγγελμα αγρότες να εγγράφονται στο Εμπορικό Επιμελητήριο.

Η οικονομική κρίση που διανύει η χώρα μας έχει επιπτώσεις στην επιχειρηματικότητα στο Δήμο Ευρώτα. Από το 2011 έως και το 2015 στο Δήμο Ευρώτα διατηρείται σχεδόν σταθερός ο αριθμός των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον εμπορικό, τον μεταποιητικό, τον τομέα υπηρεσιών και στον εξαγωγικό τομέα,

αλλά παράλληλα ανά έτος από το 2011 έως και το 2015, μέρος επιχειρήσεων δήλωσε διακοπή δραστηριότητας στο Επιμελητήριο Λακωνίας.

Επί του συνόλου των ενεργών επιχειρήσεων ανά έτος, σε ποσοστά ανά επιχειρηματικό τομέα, ο εμπορικός αντιπροσωπεύει το 32% περίπου, ο των υπηρεσιών το 41,5% περίπου, της μεταποίησης το 23,5% περίπου και ο εξαγωγικός τομέας το 3% περίπου.

Παρατηρούνται διακοπές δραστηριότητας επιχειρήσεων από το έτος 2011 έως και το 2015, σε ποσοστό που κυμαίνεται ανά έτος περίπου, στο 3,5% επί του συνόλου του εμπορικού τομέα, στο 4,5% του τομέα παροχής υπηρεσιών, στο 4% του τομέα μεταποίησης και στο 2,8% του εξαγωγικού τομέα, προφανώς ως αποτέλεσμα των επιπτώσεων της οικονομικής κρίσης

Δεν μας δόθηκαν στοιχεία νεοεισερχόμενων επιχειρήσεων στους ανωτέρω κλάδους κατά τα εξεταζόμενα έτη (από το 2011 έως και το 2015), οπότε δεν μπορούμε να εξάγουμε ασφαλή αποτελέσματα για την εξέλιξη της επιχειρηματικότητας στο Δήμο Ευρώτα κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης που διανύουμε.

5.5 Δράσεις κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης Δήμου Ευρώτα

Το άρθρο 75 του Ν. 3852/2010 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει ορίζει κατά τομείς τις αρμοδιότητες που ασκούν οι Δήμοι προς όφελος μέρους ή όλων των πολιτών της εδαφικής τους περιφέρειας. Στα πλαίσια αυτών των αρμοδιοτήτων στην παράγραφο Ι. ε) περιλαμβάνεται ο τομέας της Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης. Κατ' εντολή της ανωτέρω διάταξης οι Δήμοι καλούνται να εφαρμόσουν κοινωνικές πολιτικές και να συμμετέχουν σε δράσεις που αποσκοπούν κυρίως: α) στην υποστήριξη και κοινωνική φροντίδα της βρεφικής, παιδικής ηλικίας και της τρίτης ηλικίας, β) στη μέριμνα, υποστήριξη και φροντίδα ευπαθών κοινωνικών ομάδων με παροχή υποστηρικτικών υπηρεσιών και υπηρεσιών υγείας, γ) στη μέριμνα για τη στήριξη των οικονομικά αδύνατων δημοτών, των άστεγων και των κατοίκων που αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα διαβίωσης, παρέχοντας στέγη, είδη διαβίωσης και χρηματικά βοηθήματα, δ) στην οργάνωση και προώθηση προγραμμάτων για την ένταξη ειδικών κοινωνικών ομάδων, (όπως οι αθίγγανοι, οι πρόσφυγες, οι μετανάστες, οι παλιννοστούντες), στην οικονομική και πολιτιστική ζωή των τοπικών κοινωνιών ε) στην προώθηση και ανάπτυξη του εθελοντισμού, εθελοντικών οργανώσεων και ομάδων στ) στην υλοποίηση τακτικών και έκτακτων προγραμμάτων κοινωνικών και υγείας το κόστος των οποίων μπορεί να βαρύνει το κρατικό προϋπολογισμό ή να

χρηματοδοτούνται από πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ζ) στην έκδοση αποφάσεων παροχής κοινωνικής προστασίας και στη χορήγηση αδειών λειτουργίας παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών.

Ο Δήμος Ευρώτα με βάση το ανωτέρω θεσμικό πλαίσιο, την πολιτική βούληση της Δημοτικής Αρχής, τη λειτουργία των υπηρεσιών του και με τη συμμετοχή των οργανισμών που έχει ιδρύσει, της Κοινωφελούς Επιχείρησης << ΕΥΡΩΤΕΙΟΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑ>> και του Ν.Π.Δ.Δ. << ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ΒΡΕΤΤΡΑΚΟΣ>>, υλοποιεί **Κοινωνικά Προγράμματα και εφαρμόζει τη Στρατηγική του για την ανάπτυξη της Κοινωνικής Πολιτικής με χρονική συνέχεια παρεχόμενων υπηρεσιών, στο χωρικό επίπεδο δράσης του.**

Συγκεκριμένα έχει τις ακόλουθες Δομές και υλοποιεί Προγράμματα στο τομέα της Κοινωνικής Πολιτικής και Αλληλεγγύης:

- **Ίδρυση και λειτουργία Κοινωνικού Παντοπωλείου** σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 Ν. 4071/2012 (ΦΕΚ 85/11-04-2012). Με την αρ. 12/21-01-2013 ΑΔΣ Δήμου Ευρώτα με θέμα << Απόφαση σχετικά με την ίδρυση Κοινωνικού Παντοπωλείου>>, το Δημοτικό Συμβούλιο ομόφωνα αποφάσισε την ίδρυση και λειτουργία του βάσει κανονισμού λειτουργίας, στην έδρα του Δήμου τη Σκάλα, **εκτιμώντας ότι οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στο Δήμο Ευρώτα επιβάλλουν την αναγκαιότητα αυτή με σκοπό την δωρεάν διανομή τροφίμων σε πολίτες αδύνατους και άπορους.** Με την αρ. πρωτ. 1160/26-01-2017 αίτησή μας προς το Δήμο Ευρώτα, αιτηθήκαμε για τον ερευνητικό μας σκοπό, από το Αυτοτελές Τμήμα Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας και Πολιτισμού του Δήμου, την παροχή στοιχείων (αριθμητικά, συνολικά και στο βαθμό που αυτό ήταν εφικτό με κατανομή βάση φύλου, ηλικίας, αριθμού μελών οικογενειών, Δημοτική Ενότητα και Εθνικότητα), με τους **ωφελομένους και δικαιούχους των υπηρεσιών που παρέχει το Κοινωνικό Παντοπωλείο του Δήμου, για τα έτη που υλοποιείται το πρόγραμμα μέχρι και σήμερα.** Ο Δήμος Ευρώτα ανταποκρινόμενος στο ανωτέρω αίτημα με το υπ' αρ. 1160/06-02-2017 απαντητικό του έγγραφο, μας παρείχε τα στοιχεία που ακολουθούν:

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΠΑΝΤΟΠΩΛΕΙΟΥ ΔΗΜΟΥ:

Δικαιούχοι: 113 Από αυτούς Άνδρες: 58 Γυναίκες: 75

Κατανομή ανά Δημοτική Ενότητα (Δ.Ε.) Δήμου Ευρώτα:

Δ.Ε. Σκάλας:	47
Δ.Ε. Έλους:	36
Δ.Ε. Νιάτων:	14
Δ.Ε. Γερονθρών:	3
Δ.Ε. Κροκεών:	3
Ελληνικής Εθνικότητας:	99
Βουλγαρική Εθνικότητα:	4

- Συμμετοχή στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα I «Επισιτιστικής και Βασικής Υλικής Συνδρομής που συγχρηματοδοτείται από το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας για τους Απόρους (TEBA/FEAD).** Ο Δήμος Ευρώτα, ως εταίρος της Κοινωνικός Σύμπραξης Περιφερειακής Ενότητας Λακωνίας, με επικεφαλής εταίρο (Δικαιούχο) την Περιφερειακή Ενότητα Λακωνίας, συμμετέχει και υλοποιεί το ανωτέρω πρόγραμμα. Το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας για τους Απόρους (Τ.Ε.Β.Α.) υποστηρίζει δράσεις που αφορούν αρχικά στη Διανομή Τροφίμων και Βασικής Υλικής Συνδρομής προς τους συνανθρώπους μας που έχουν ανάγκη. Οι δράσεις που υλοποιούνται στο πλαίσιο του TEBA προάγουν την κοινωνική συνοχή και συνεισφέρουν στον στόχο της εξάλειψης της φτώχειας και συγκεκριμένα στη μείωση του αριθμού των ατόμων που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού και ανακούφιση των κοινωνικών ομάδων που πλήττονται από τις συνέπειες της οικονομικής κρίσης. Με την **αρ. πρωτ. 1160/26-01-2017 αίτησή μας προς το Δήμο Ευρώτα**, αιτηθήκαμε για τον ερευνητικό μας σκοπό, από το Αυτοτελές Τμήμα Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας και Πολιτισμού του Δήμου, την παροχή στοιχείων (αριθμητικά, συνολικά και στο βαθμό που αυτό ήταν εφικτό με κατανομή βάση φύλου, ηλικίας, αριθμού μελών οικογενειών, Δημοτική Ενότητα και Εθνικότητα), με τους ωφελούμενους και δικαιούχους του **Προγράμματος I «Επισιτιστικής και Βασικής Υλικής Συνδρομής(TEBA)** στο Δήμο Ευρώτα για τα έτη που υλοποιείται το πρόγραμμα μέχρι και σήμερα. Ο Δήμος Ευρώτα ανταποκρινόμενος στο ανωτέρω αίτημα με το υπ' αρ. 1160/06-02-2017 απαντητικό του έγγραφο, μας παρείχε τα στοιχεία που ακολουθούν:

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ I ΕΠΙΣΙΤΙΣΤΙΚΗΣ & ΒΑΣΙΚΗΣ ΥΛΙΚΗΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ (Στοιχεία έτους 2015)

Δικαιούχοι: 516

Κατανομή κατά φύλο: Άνδρες: 241 και Γυναίκες: 275

Μ.Ο. Ηλικίας: 30,3

Βρέφη (έτος γέννησης 2013): 7

Βρέφη (έτος γέννησης 2014): 5

Βρέφη (έτος γέννησης 2015): 5

- Καταβολή χρηματικών βοηθημάτων σε άπορους δημότες** (άρθρο 202 παρ. 2 Ν. 3463/06 και άρθρο 72 παρ. 1 Ν.3852/10) του Δήμου Ευρώτα, όπου σε εξαιρετικές περιπτώσεις και για την αντιμετώπιση έκτακτης και σοβαρής ανάγκης επιτρέπεται με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, μετά από αίτημα των οικονομικά αδύνατων πολιτών και πολύτεκνων να χορηγούνται σε αυτούς χρηματικά βοηθήματα. Από τα δημοσιοποιημένα Απολογιστικά στοιχεία Εσόδων - Εξόδων Δήμου Ευρώτα κατά τα έτη 2011, 2012, 2013, 2014 και 2015, προκύπτει ότι στους Κωδικούς Αριθμούς Εξόδων Κ.Α. 00-6733.001 <<Καταβολή χρηματικών βοηθημάτων σε άπορους δημότες>> και Κ.Α. 15-6473.0011 <<Βοηθήματα ένδειας και αντιμετώπιση άμεσων βιοτικών αναγκών λόγω φυσικών καταστροφών για την υλοποίηση από τους Δήμους αποκλειστικά και μόνο του προγράμματος κοινωνικής προστασίας που προβλέπεται>> έχουν εγκριθεί με Αποφάσεις Δημοτικού Συμβουλίου, το έτος 2011 ποσά 15.000,00 ευρώ, το έτος 2012 ποσά 15.000,00 ευρώ, το έτος 2013 ποσά 15.000,00 ευρώ, το έτος 2014 ποσά 15.000,00 ευρώ και το έτος 2015 ποσά 11.000,00 ευρώ. Συνολικά έχουν ενταλματοποιηθεί και πληρωθεί σε δικαιούχους από το έτος 2011 έως και 2015, ποσά συνολικής αξίας 15.986,00 ευρώ. Σύμφωνα με το υπ' αρ. 1160/06-02-2017 απαντητικό του έγγραφο του Δήμου Ευρώτα, το 2016 δεν υπήρξε αίτηση για τη χορήγηση χρηματικού βοηθήματος για την αντιμετώπιση έκτακτης και σοβαρής ανάγκης πολιτών κατά το έτος αυτό. Με το υπ' αρ. 1160/06-02-2017 απαντητικό του έγγραφο ο Δήμος Ευρώτα, μας παρείχε τα στοιχεία που ακολουθούν:

ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ ΕΚΤΑΚΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ

Σύνολο δικαιούχων: 19 Κατανομή κατά φύλο: Άνδρες: 9 και Γυναίκες: 10

Κατανομή δικαιούχων ανά Δ.Ε.

Δ.Ε. Σκάλας: 9

Δ.Ε. Έλους: 3

Δ.Ε. Νιάτων: 3

Δ.Ε. Γερωνθρών: 2

Δ.Ε. Κροκεών: 1

Δήμος Ελαφονήσου: 1

Εθνότητας : Ελληνικής 18 και Βουλγαρικής: 1

Συμπερασματικά, πολίτες οικονομικά αδύνατοι με προβλήματα που οξύνονται από τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης, για να αντιμετωπίσουν έκτακτες και σοβαρές τους ανάγκες, καταφεύγουν στις κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου, ο οποίος με τα συλλογικά του όργανα, εκτιμώντας τα αιτήματά αυτά, ανταποκρίνεται κατά περίπτωση.

- **Υλοποίηση Προγράμματος «ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ».**

Μέσω του Νομικού Προσώπου Δημοσίου Δικαίου Κοινωνικής Προστασίας, Αλληλεγγύης και Αθλητισμού με την επωνυμία «ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ΒΡΕΤΤΑΚΟΣ» (ΦΕΚ 2060/ Τ. Β' / 15-09-2011), ο Δήμος υλοποιεί το κοινωνικό Πρόγραμμα «ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ». Με την **αίτησή μας, αρ. πρωτ. 32/25-01-2017 Ν.Π.Δ.Δ. Κοινωνικής Προστασίας, Αλληλεγγύης και Αθλητισμού <<ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ΒΡΕΤΤΑΚΟΣ>>** που υποβάλλαμε στο φορέα αυτό, **αιτηθήκαμε** για τον ερευνητικό μας σκοπό, την **έγκριση παροχής στοιχείων** (αριθμητικά, συνολικά και στο βαθμό που αυτό ήταν εφικτό με κατανομή βάση φύλου, ηλικίας, αριθμού μελών οικογενειών, Δημοτική Ενότητα και Εθνικότητα), σχετικά: α) Με το Πρόγραμμα των Παιδικών Σταθμών ανά Δημοτική Ενότητα του Δήμου Ευρώτα και αφορά στους Δικαιούχους και ωφελούμενους αυτού από το έτος 2011 έως και σήμερα. β) Με το Πρόγραμμα Βοήθεια στο Σπίτι του Δήμου Ευρώτα που υλοποιείται από το φορέα σας και αφορά στους Δικαιούχους και ωφελούμενους αυτού, από το έτος 2011 έως και σήμερα. Από την απάντηση του Φορέα στο αίτημά μας, σε ό,τι αφορά στο **Πρόγραμμα << Βοήθεια στο Σπίτι>>, σχετικά με τη λειτουργία του κατ' έτος και τους ωφελούμενους αυτού,** προκύπτουν τα κατωτέρω:

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ << ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ >> ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ

ΕΤΟΣ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΑΝΔΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ
-------------	--------------------	---------------	-----------------

	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ << ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ >>		
2011	228	84	144
2012	231	85	146
2013	267	89	178
2014	267	87	180
2015	271	89	182
2016	263	70	193
2017	259	70	189

Πίνακας 11: Ωφελούμενοι προγράμματος "Βοήθεια στο σπίτι" Δήμου Ευρώτα

Από τα στοιχεία των Απολογιστικών Πινάκων Εσόδων οικ. Ετών 2011, 2012, 2013, 2014 και 2015 του Ν.Π.Δ.Δ. Κοινωνικής Προστασίας, Αλληλεγγύης και Αθλητισμού <<ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ΒΡΕΤΤΑΚΟΣ>> που μας παρείχε ο Φορέας, έχουν βεβαιωθεί και εισπραχθεί χρηματοδοτήσεις από την Πολιτεία και έχουν διατεθεί για τις ανάγκες λειτουργίας του Προγράμματος <<ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ >> τα ακόλουθα ποσά ανά Κ.Α. Εσόδων:

Στους ακόλουθους Κ.Α. Εσόδων με περιγραφή: << Έκτακτα ειδικευμένα έσοδα για κάλυψη λειτουργικών αναγκών του Προγράμματος ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ >> κατά έτος, τα ακόλουθα ποσά σε ευρώ:

Κ.Α	2012	2013	2014	2015	2016	ΣΥΝΟΛΟ
1212.002	66.012,02	86.958,24	164.569,25			317.539,51
2212.001		93.425,06	31.513,94	25.723,00		150.662,00
1219.002				183.809,31		183.809,31
1212.005					199.444,88	199.444,88
ΣΥΝΟΛΑ	66.012,02	180.383,30	196.083,19	209.532,31	199.444,88	851.455,70

Πίνακας 12: Απολογιστικά στοιχεία Εσόδων για την υλοποίηση του Προγράμματος << ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ >> Δήμου Ευρώτα κατ' έτος.

Συμπερασματικά: Το Πρόγραμμα << ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ >> που υλοποιεί ο Δήμος Ευρώτα αφορά σε ένα **σημαντικό πρόγραμμα κοινωνικού χαρακτήρα**, στη παροχή πρωτοβάθμιας φροντίδας και απευθύνεται σε άτομα τρίτης ηλικίας που αδυνατούν να αυτοεξυπηρετηθούν, σε άτομα με κινητικά προβλήματα και

δυσλειτουργίες (ΑΜΕΑ) με προτεραιότητα στα μοναχικά και οικονομικά αδύνατα άτομα, με σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας ζωής τους, παρέχοντας κατ' οίκον, οικογενειακή βοήθεια, υποστήριξη νοσηλευτική, συμβουλευτική και ψυχολογική από ειδικευμένο προσωπικό (κοινωνικούς λειτουργούς, νοσηλεύτριες, εργατικό προσωπικό). Η διαχείριση των πόρων (Τακτικού Προϋπολογισμού Κράτους ή ΕΣΠΑ συγκεκριμένα από πόρους ΠΕΠ, σύμφωνα με τον Ν. 4199/2013) και οι διαδικασίες υλοποίησης του Προγράμματος καθορίζονται σε Προγραμματική Σύμβαση που υπογράφεται μεταξύ της Πολιτείας και της Ελληνικής Εταιρείας Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α.Ε. (Ε.Ε.Τ.Α.Α.) η οποία λειτουργεί ως Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης, αφού της έχει εκχωρηθεί το Πρόγραμμα και ελέγχει και χρηματοδοτεί τους Φορείς που συμμετέχουν σε αυτό. **Η λειτουργία του Προγράμματος << ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ>> έχει εγκριθεί μέχρι και 31/12/2017 για το Δήμο Ευρώτα μέσω του Ν.Π.Δ.Δ. που το υλοποιεί. Την τελευταία επταετία (από το έτος 2011 έως και σήμερα), σταθερά λειτουργεί το Πρόγραμμα, με οργανωμένη δομή και ειδικευμένο προσωπικό, με εξυπηρετούμενα και ωφελούμενα άτομα (ηλικιωμένους, ανασφάλιστους, οικονομική αδύνατους, ΑΜΕΑ) 255 τον αριθμό κατά μέσο όρο ανά έτος και συνολική χρηματοδότηση έως και το 2016 ποσού 851.455,70 ευρώ.**

- **Υλοποίηση Προγράμματος «ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΖΩΗΣ» (αφορά τους Παιδικούς Σταθμούς και τα ΚΔΑΠ (Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης).**

Από την απάντηση στο αίτημά μας, **αρ. πρωτ. 32/25-01-2017 Ν.Π.Δ.Δ. Κοινωνικής Προστασίας, Αλληλεγγύης και Αθλητισμού << ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ΒΡΕΤΤΑΚΟΣ>>** σχετικά με τη λειτουργία του εν λόγω προγράμματος Παιδικών Σταθμών ανά Δημοτική Ενότητα του Δήμου Ευρώτα και αφορά στους Δικαιούχους και ωφελούμενους αυτού **από το έτος 2011 έως και 2017**, προκύπτει ότι **στο Δήμο Ευρώτα ανά Δημοτική Ενότητα αυτού, λειτουργούν οι κατωτέρω παιδικοί σταθμοί:**

ΠΑΙΔΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ ΑΝΑ ΔΗΜ. ΕΝΟΤΗΤΑ

ΠΑΙΔΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΣΚΑΛΑΣ (Δ.Ε. ΣΚΑΛΑΣ)

ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΑ ΤΕΚΝΑ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΑ ΜΕ ΕΣΠΑ
2011-2012	42	0
2012-2013	41	0
2013-2014	44	12
2014-2015	45	12
2015-2016	35	16
2016-2017	44	31

Πίνακας 13: Παιδικοί Σταθμοί Δήμου Ευρώτα ανά Δημοτική Ενότητα (Δ.Ε. ΣΚΑΛΑΣ)

ΠΑΙΔΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΒΛΑΧΙΩΤΗ (Δ.Ε. ΕΛΟΥΣ)

ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΑ ΤΕΚΝΑ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΑ ΜΕ ΕΣΠΑ
2011-2012	30	0
2012-2013	37	19
2013-2014	41	18
2014-2015	30	16
2015-2016	44	10
2016-2017	29	8

Πίνακας 14: Παιδικοί Σταθμοί Δήμου Ευρώτα ανά Δημοτική Ενότητα (Δ.Ε. ΕΛΟΥΣ, ΒΛΑΧΙΩΤΗ)

ΠΑΙΔΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΑΓ. ΙΩΑΝΝΗ (Δ.Ε. ΕΛΟΥΣ)

ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΑ ΤΕΚΝΑ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΑ ΜΕ ΕΣΠΑ
2014 (Λειτουργία 1^{ος}/2014)	20	2
2014-2015	26	13
2015-2016	25	11
2016-2017	27	11

Πίνακας 15: Παιδικοί Σταθμοί Δήμου Ευρώτα ανά Δημοτική Ενότητα (Δ.Ε. ΕΛΟΥΣ, ΑΓ. ΙΩΑΝΝΗ)

ΠΑΙΔΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΚΡΟΚΕΩΝ (Δ.Ε. ΚΡΟΚΕΩΝ)

ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΑ ΤΕΚΝΑ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΑ ΜΕ ΕΣΠΑ
2011-2012	11	
2012-2013	13	5
2013-2014	13	1
2014-2015	15	2
2015-2016	14	3
2016-2017	12	3

Πίνακας 16: Παιδικόι Σταθμοί Δήμου Ευρώτα ανά Δημοτική Ενότητα (Δ.Ε. ΚΡΟΚΕΩΝ)

Από τα στοιχεία των Απολογιστικών Πινάκων Εσόδων οικ. Ετών 2011, 2012, 2013, 2014 και 2015 του Ν.Π.Δ.Δ. Κοινωνικής Προστασίας, Αλληλεγγύης και Αθλητισμού <<ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ΒΡΕΤΤΑΚΟΣ>> που μας παρείχε ο Φορέας, έχουν βεβαιωθεί και εισπραχθεί χρηματοδοτήσεις από την Πολιτεία και έχουν διατεθεί για τις ανάγκες λειτουργίας του Προγράμματος <<ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΖΩΗΣ >> τα ακόλουθα ποσά ανά Κ.Α. Εσόδων:

Στους κατωτέρω Κ.Α. Εσόδων με περιγραφή: << Έκτακτα ειδικευμένα έσοδα για την υλοποίηση πράξεων στο πλαίσιο του Προγράμματος <<ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΖΩΗΣ >> κατά έτος, τα ακόλουθα ποσά σε ευρώ:

ΑΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΣΟΔΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Κ.Α ΕΣΟΔΩΝ	2012	2013	2014	2015	2016	ΣΥΝΟΛΟ
1212.003	0,00	105.882,98	81.900,00	118.645,46	90.826,31	397.254,75
ΣΥΝΟΛΟ	0,00	105.882,98	81.900,00	118.645,46	90.826,31	397.254,75

Πίνακας 17: Απολογιστικά στοιχεία Εσόδων για την υλοποίηση του Προγράμματος <<ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΖΩΗΣ>> Δήμου Ευρώτα κατ' έτος.

Συμπερασματικά: Από την σύσταση του Δήμου Ευρώτα μέχρι και σήμερα, στις Δημοτικές Ενότητες Σκάλας, Έλους και Κροκεών, λειτουργούν οι δομές των Δημοτικών Παιδικών Σταθμών. Ο Δήμος για τη δράση αυτή συμμετέχει και υλοποιεί το Χρηματοδοτούμενο Πρόγραμμα << Εναρμόνιση Οικογενειακής και Επαγγελματικής ζωής>> το οποίο εντάσσεται στα 13 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ) 2014-2020 και στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα <<Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση>> (ΕΠ ΑΝΑΔΕΔΒΜ) 2014 – 2020 και τα αντίστοιχα αυτών κατά τα προηγούμενα έτη, μέσω Προγραμματικών Συμβάσεων που συνάπτει με τον ενδιαμέσο διαχειριστή την Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε., με αποτέλεσμα, χωρίς να επιβαρύνει τους πολίτες, να προσφέρει σε οικογένειες (χαμηλών εισοδηματικών κριτηρίων) με παιδιά, πολλαπλά οφέλη (στήριξη των ωφελούμενων για τη διασφάλιση στις γυναίκες, (όπου είναι οι άμεσα ωφελούμενες μέσω «εντολής τοποθέτησης» ή «voucher» του τέκνου τους), της ισότιμης πρόσβασης τους στην εργασία, μέσω της παροχής ποιοτικών υπηρεσιών φροντίδας και φιλοξενίας των τέκνων τους στους σταθμούς).Συνολικά από το ανωτέρω Πρόγραμμα από το έτη 2011 έως και 2016, έχει ωφεληθεί ο αρμόδιος Φορέας του Δήμου που το υλοποιεί με το ποσό των 397.254,75 ευρώ. Παράλληλα για το ίδιο διάστημα ο Δήμος Ευρώτα από τους θεσμοθετημένους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους (ΚΑΠ) που εισπράττει για την κάλυψη των γενικών του αναγκών (άρθρο 25 Ν. 1828/1989) έχει αποδώσει στο Ν.Π.Δ.Δ. του για την κάλυψη των αναγκών των παιδικών σταθμών, το συνολικό ποσό των 1.390.569,42 ευρώ.

- **Εφαρμογή του μέτρου των Μειωμένων Ανταποδοτικών Τελών (Κοινωνικό Τιμολόγιο).** Στην παρ. 3 του άρθρου 202 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (Ν. 3463/06) ορίζονται τα εξής: << Με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του αριθμού των μελών του, είναι δυνατή η μείωση δημοτικών φόρων ή τελών μέχρι το πενήντα τοις εκατό (50%), ή η απαλλαγή από αυτούς για τους άπορους, τα άτομα με αναπηρίες, τυφλούς και πολυτέκνους, όπως η ιδιότητά τους οριοθετείται αντίστοιχα από την κείμενη νομοθεσία.>>. Ο Δήμος Ευρώτα κατ' εφαρμογή της ανωτέρω διάταξης, με αποφάσεις κατ' έτος του Δημοτικού Συμβουλίου του, εφαρμόζει το κοινωνικό μέτρο των Μειωμένων Ανταποδοτικών Τελών, εκτιμώντας ότι, το κόστος της μείωσης των δημοτικών τελών για άπορους, άτομα με αναπηρίες και πολυτέκνους, δύναται να αντισταθμιστεί με την ορθή απεικόνιση των τετραγωνικών μέτρων των

ακινήτων επί των οποίων εφαρμόζονται οι συντελεστές των τελών καθαριότητας και ηλεκτροφωτισμού, η οποία θα έχει ως αποτέλεσμα ο Δήμος να εισπράττει πολύ **περισσότερα** έσοδα και θα συμβάλλει στη δικαιότερη κατανομή των βαρών μεταξύ των δημοτών και σε ό,τι αφορά στα ανταποδοτικά τέλη ύδρευσης, άρδευσης και αποχέτευσης στην **περιστολή των δαπανών** της υπηρεσίας και στην **ορθολογική της διαχείριση** με γνώμονα πάντα την εύρυθμη, ορθή και αποδοτική της λειτουργία.

- **Χορήγηση Πιστοποιητικών Οικονομικής Αδυναμίας** από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Δήμου Ευρώτα, για να τυγχάνουν οι πολίτες τις προβλεπόμενες ευεργετικές διατάξεις της νομοθεσίας για τους οικονομικά αδύναμους. Η πιστοποίηση γίνεται από την Κοινωνική Υπηρεσία του Δήμου βάσει των διατάξεων του Ν.Δ. 57/1973.
- **Χορήγηση Επιδομάτων Πρόνοιας** σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.Δ. 57/1973 (ΦΕΚ 149 Α'), της σχετικής ισχύουσας νομοθεσίας, καθώς και των οικείων κανονιστικών ρυθμίσεων (άρθρο 94 παρ.3Β αριθ.17 Ν.3852/2010) σε τυφλούς, κωφάλαλους, ανασφάλιστους, παραπληγικούς, τετραπληγικούς και ακρωτηριασμένους, διανοητικά καθυστερημένους, ανίκανους προς εργασία, υποφέροντες από εγκεφαλική παράλυση, απροστάτευτους ανηλίκους, υποφέροντες από αιμολυτική αναιμία και βαριά ανάπηρους, καθώς και σε άτομα δικαιούμενα παροχής κοινωνικής προστασίας. *(ΥΠΕΣ Εγκύκλ.61/30-10-2010 με θέμα « άσκηση πρόσθετων αρμοδιοτήτων από τους δήμους από την 1^η Ιανουαρίου 2011 του Προγράμματος Καλλικράτης»)*. Διαχειριστική αρχή των Προνοιακών Επιδομάτων που δικαιούνται πολίτες του Δήμου Ευρώτα είναι ο Δήμος Σπάρτης όπου μέσω των υπηρεσιών του υλοποιείται το πρόγραμμα και εκτελείται η καταβολή των επιδομάτων στους δικαιούχους. Με την **αίτησή μας, αρ. πρωτ. 217/04-01-2017 Δήμου Σπάρτης- Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής και Υγείας** που υποβάλλαμε στο Φορέα αυτό, **αιτηθήκαμε** για τον ερευνητικό μας σκοπό, την **έγκριση παροχής στοιχείων** (αριθμητικά, συνολικά και στο βαθμό που αυτό ήταν εφικτό με κατανομή βάση φύλου, ηλικίας, αριθμού μελών οικογενειών, Δημοτική Ενότητα και Εθνικότητα), σχετικά με τα **χορηγούμενα Προνοιακά Επιδόματα** (αναπηρίας, απροστάτευτων τέκνων, ομογενών, στεγαστικής συνδρομής συνταξιούχων υπερηλίκων ΟΓΑ και λοιπών επιδομάτων) που **αφορούν δικαιούχους και**

ωφελούμενους του Δήμου Ευρώτα για τα έτη από το 2011 έως και το 2016.
Από την **απάντηση του Φορέα στο αίτημά μας**, παραχωρήθηκαν συγκεντρωτικά στοιχεία ανά Δ.Ε. Δήμου Ευρώτα και ανά κατηγορία χορηγούμενου Προνοιακού Επιδόματος για τα έτη 2012 έως και 2016, από τα οποία προκύπτουν τα κατωτέρω:

ΕΠΙΔΟΜΑΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΑΝΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ ΕΤΩΝ 2012 - 2016

ΕΠΙΔΟΜΑΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΑΝΑ Δ.Ε. ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ (6ο Διμήνουα έτος) ΕΤΗ 2012-2013-2014-2015-2016	ΩΦΕΛ	ΕΤΟΣ 2012	ΩΦΕΛ	ΕΤΟΣ 2013	ΩΦΕΛ	ΕΤΟΣ 2014	ΩΦΕΛ	ΕΤΟΣ 2015	ΩΦΕΛ	ΕΤΟΣ 2016	ΣΥΝΟΛΟ	ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΕ ΠΟΣΟΣΤΑ ΑΝΑ Δ.Ε.
ΔΕ ΒΛΑΧΙΩΤΗ	32	23.202,04	34	23.110,31	32	23.290,08	30	23.444,00	32	22.904,89	115.951,32	37,26%
ΔΕ ΚΡΟΚΕΩΝ	4	1.802,04	4	1.802,04	3	1.714,00	4	2.768,00	4	2.768,00	10.854,08	3,49%
ΔΕ ΣΚΑΛΑΣ	41	22.908,61	26	20.656,04	26	31.196,04	25	19.436,60	23	18.450,00	112.647,29	36,20%
ΔΕ ΓΕΡΟΝΘΡΩΝ			1	651,60	1	724,00	1	724,00	0	0,00	2.099,60	0,67%
ΔΕ ΝΙΑΤΩΝ	18	13.564,00	18	13.564,00	21	13.999,81	19	14.618,00	18	13.894,00	69.639,81	22,38%
ΣΥΝΟΛΑ (6ου διμήνου αναετος)	95	61.476,69	83	59.783,99	83	70.923,93	79	60.990,60	77	58.016,89	311.192,10	100%
ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΝΟΛΑ (ΑΝΑΓΩΓΗ ΣΕ ΕΤΟΣ)		368.860,14		358.703,94		425.543,58		365.943,60		348.101,34	1.867.152,60	

Πίνακας 18: Επιδόματα Κοινωνικής Πρόνοιας ανά Δημοτική Ενότητα Δήμου Ευρώτα ετών 2012 - 2016

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΡΟΝΟΙΑΚΩΝ ΕΠΙΔΟΜΑΤΩΝ ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ (ΕΤΗ 2012 – 2016) ΣΕ ΠΟΣΤΟΣΤΑ

ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΤΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ (ΑΝΑ ΔΙΜΗΝΟ)	ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΟΛΑ ΚΑΤΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ (ΜΕ ΑΝΑΓΩΓΗ)		ΔΗΜΟΣ ΕΥΡΩΤΑ ΠΟΣΟΣΤΑ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΡΟΝΟΙΑΚΟΥ ΕΠΙΔΟΜΑΤΟΣ ΚΑΤΑ ΤΑ ΕΤΗ 2012, 2013, 2014, 2015, 2016
126.638,10	759.828,60	40,70%	ΕΠΙΔΟΜΑ ΒΑΡΙΑΣ ΝΟΗΤΙΚΗΣ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗΣ
102.115,20	612.691,20	32,81%	ΕΠΙΔΟΜΑ ΤΥΦΛΟΤΗΤΑΣ
18.480,00	110.880,00	5,94%	ΕΠΙΔΟΜΑ ΚΙΝΗΣΗΣ (ΠΑΡΑΠΛΗΓΙΚΟΙ/ΤΕΤΡΑΠΛ/ΑΚΡΩΤ)
34.536,00	207.216,00	11,09%	ΕΠΙΔΟΜΑ ΑΙΜΑΤΟΛΟΓΙΚΩΝ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ
26.821,20	160.927,20	8,62%	ΕΠΙΔΟΜΑ ΚΩΦΑΛΛΩΝ
2.601,60	15.609,60	0,83%	ΕΠΙΔΟΜΑ ΑΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΩΝ ΤΕΚΝΩΝ
311.192,10	1.867.152,60	100%	

Πίνακας 19: Κατηγορίες προνοιακών επιδομάτων Δήμου Ευρώτα (ΕΤΗ 2012 - 2016) σε ποσοστά.

- **Συγκέντρωση δικαιολογητικών για την χορήγηση και καταβολή του ενιαίου επιδόματος στήριξης τέκνων**, κατ' εφαρμογή της παρ. 1 του άρθρου 1 της ΚΥΑ που ορίζει ως αρμόδια όργανα της συγκέντρωσης των απαιτούμενων δικαιολογητικών τους κατά τόπους ανταποκριτές του ΟΓΑ ή και υπαλλήλους του Δήμου που ορίζονται για το σκοπό αυτό από το Δήμαρχο.)
- **Προώθηση και ανάπτυξη του Εθελοντισμού και της Κοινωνικής Αλληλεγγύης.** <<..Ο Εθελοντισμός, ως διαρκής πράξη ανιδιοτελούς προσφοράς και στάσης ζωής προάγει αξίες και διαμορφώνει συνειδήσεις, με στόχο την κοινωνική αλληλεγγύη και τη συνοχή στις ιδιαίτερα κρίσιμες συνθήκες, που βιώνουμε ως χώρα και κοινωνία. Οι θεσμοθετημένες δομές των Εθελοντών αιμοδοτών και της πολιτικής προστασίας, με τον Εθελοντικό Πυροσβεστικό Σταθμό στη Μυρτιά ,σε συνδυασμό με τις πολλές και σε πολλά επίπεδα εθελοντικές δράσεις σ' όλες τις Δημοτικές και Τοπικές Κοινότητες είναι έμπρακτη απόδειξη, ότι **ο Εθελοντισμός έχει ρίζες στον Δήμο Ευρώτα...**>>. (<< *Μήνυμα Δημάρχου Ευρώτα για την Παγκόσμια Ημέρα Εθελοντισμού την 05/12/2016*>>, ανασύρθηκε την 06/02/2017). Με την Αρ.40607/Φ. 101.4/2013 Απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Εσωτερικών, Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη με θέμα: <<**Ίδρυση Εθελοντικού Πυροσβεστικού Σταθμού Β' Τάξης στην Τοπική Κοινότητα Μυρτιάς Δήμου Ευρώτα** Περιφερειακής Ενότητας Λακωνίας της Περιφέρειας Πελοποννήσου >> που δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 2632/Τεύχος Β' / 17-10-2013, ιδρύθηκε και λειτουργεί με θεσμοθετημένη μορφή εθελοντικός πυροσβεστικός σταθμός στο Δήμο Ευρώτα σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ.2 του άρθρου 29 Ν. 4029/2011. **Ο Δήμος Ευρώτα** με τα αρμόδια όργανά του, αφού διαπίστωσε την αναγκαιότητα ίδρυσης του Σταθμού με στόχο την πρόληψη και την πυροπροστασία της ζωτικής δασικής περιαστικής περιοχής Ταυγέτου και Πάρνωνα που κατέχει, καθώς και δράσεις βοήθειας των συμπολιτών και πολιτικής τους προστασίας, **καλύπτει με εγγεγραμμένες πιστώσεις στον Ετήσιο Προϋπολογισμό Εξόδων του**, τις δαπάνες του ατομικού προστατευτικού εξοπλισμού των νέων εθελοντών που τον πλαισιώνουν, των κτιριακών εγκαταστάσεων που στεγάζεται αυτός, τον μηχανολογικό και λοιπό εξοπλισμό που απαιτείται για την εύρυθμη λειτουργία του και **τις δαπάνες**

λειτουργίας των πυροσβεστικών οχημάτων που έχει παραχωρήσει ο Δήμος για το σκοπό αυτό. Ενδεικτικά για το έτος 2013 εγκρίθηκαν δαπάνες ύψους 18.600,00 ευρώ από το Προϋπολογισμό Εξόδων του Δήμου Ευρώτα για τον ανωτέρω σκοπό. Στα πλαίσια της φιλίας μεταξύ του Δήμου Ευρώτα και του Γερμανικού Δήμου Haldensleben παραχωρήθηκε δωρεάν και έγινε αποδεκτή από το Δημοτικό Συμβούλιο η δωρεά ενός πυροσβεστικού οχήματος για τις ανάγκες του Εθελοντικού Πυροσβεστικού Σταθμού της Μυρτιάς.

Με θεσμοθετημένη μορφή επίσης, λειτουργεί **Εθελοντική Ομάδα Αιμοδοσίας** με την επωνυμία << **ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΡΕΜΜΥΔΑΣ**>> στη Σκάλα Λακωνίας που πλαισιώνεται από εθελοντές αιμοδότες και χρηματοδοτούνται οι δαπάνες της από τον Προϋπολογισμό Εξόδων του Δήμου. Η Ομάδα έχει συγκεντρώνει πάνω από **4.000 φιάλες αίμα** στις αιμοληψίες που διεξάγονται με την υποστήριξη του νοσηλευτικού και ιατρικού προσωπικού του Γενικού Νοσοκομείου Σπάρτης. Παράλληλα λειτουργούν εθελοντικές ομάδες αιμοδοτών σε όλες τις Δημοτικές Ενότητες του Δήμου Ευρώτα και η Τράπεζα αίματος που έχει δημιουργηθεί, παρέχει αίμα σε δημότες που χρήζουν ανάγκης λόγω ασθενειών (παιδιά με μεσογειακή αναιμία, τροχαία, εγχειρήσεις) και έκτακτων περιστάσεων. <<...Στις κρίσιμες συνθήκες που ζούμε η αξία του ανθρωπισμού μέσα από την ύψιστη προσφορά αίματος αποδεικνύει ότι η κοινωνική αλληλεγγύη σηματοδοτεί το μέλλον και την προοπτική μας στο Δήμο Ευρώτα...>> (48^η Εθελοντική Αιμοδοσία στο Δήμο Ευρώτα 23/01/2017, www.Lakonikanea.gr ανασύρθηκε 06/02/2017).

- Μέσω της Κοινοφελούς Επιχείρησης με την επωνυμία << **ΕΥΡΩΤΕΙΟΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ**>> του Δήμου Ευρώτα (ΦΕΚ 2389/Τ. Β' / 27-10-2011) που στους ιδρυτικούς σκοπούς της περιλαμβάνεται η κοινωνική αλληλεγγύη, **παρέχεται στους πολίτες συμβουλευτική στήριξη σε θέματα κοινωνικά, υγείας, προληπτικής ιατρικής, οικογένειας και νέας γενιάς, με διάθεση ιδίων πόρων του Δήμου και αξιοποίηση χρηματοδοτούμενων Εθνικών και Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, στα πλαίσια της προάσπισης της δημόσιας υγείας και της κοινωνικής μέριμνας.**
- Συμμετοχή του Δήμου Ευρώτα διαχρονικά, στα **Προγράμματα Κοινοφελούς Εργασίας** που προωθούνται από το Υπουργείο Εργασίας και τον Οργανισμό

Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού, με σκοπό την άμεση αντιμετώπιση της ανεργίας των πολιτών που πλήττονται εξαιτίας της οικονομικής κρίσης και της μακράς ύφεσης της οικονομίας μας, την βελτίωση της οικονομικής κατάστασης των ανέργων και την επανασύνδεσή τους με την αγορά εργασίας.

Συμπερασματικά: Ο Δήμος Ευρώτα στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων που παρέχουν τα άρθρα 75 και 94 του Ν. 3852/2010 και εντός του επιτρεπτού θεσμικού πλαισίου που διέπει τους Δήμους, ασκεί Κοινωνική Πολιτική, συμμετέχει και υλοποιεί δράσεις στην κατεύθυνση της Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης σε τοπικό επίπεδο, όπου από το 2011 και μετά λόγω της οικονομικής κρίσης που διανύει η χώρα, καταφεύγουν αδύνατοι οικονομικά πολίτες και υπάρχει αύξηση της ζήτησης για κοινωνική προστασία. Ο Δήμος Ευρώτα αναπτύσσει Κοινωνική Πολιτική σε Τοπικό επίπεδο υλοποιώντας συγχρηματοδοτούμενα Προγράμματα και εφαρμόζει Δομές και μέτρα, δαπανώντας έξοδα και από ίδιους πόρους, με σκοπό την στήριξη της τοπικής κοινωνίας, προσπαθώντας να δημιουργήσει ένα σταθερό <<δίκτυ>> κοινωνικής ασφάλειας για τους πολίτες που βρίσκονται σε ανάγκη και αποτελούν ευάλωτες ομάδες, παρέχοντας τους άμεση ηθική και υλική βοήθεια. Παράλληλα με τις θεσμοθετημένες δομές στο Δήμο για την κάλυψη κοινωνικών αναγκών, διαπιστώνεται συμμετοχή του Εθελοντικού τομέα των πολιτών, οι οποίοι αναλαμβάνουν δραστηριότητες και παρέχουν αφιλοκερδώς υπηρεσίες προς όφελος της τοπικής κοινωνίας.

5.6 Υποδομές Δήμου Ευρώτα

ΑΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ

Ο Δήμος Ευρώτα κατέχει ένα σημαντικό «χαρτοφυλάκιο» ακίνητης περιουσίας με στόχο την εξασφάλιση και την αναβάθμιση της αξιοπρεπούς ποιότητας ζωής και ευημερίας των κατοίκων του Δήμου. Σύμφωνα με το άρθρο 178 του Ν. 3463/2006 «Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων» η ακίνητη περιουσία των δήμων προστατεύεται σύμφωνα με τις διατάξεις της νομοθεσίας περί προστασίας της ακίνητης περιουσίας του Δημοσίου όπως κάθε φορά ισχύουν. Επίσης οι δήμοι οφείλουν να διατηρούν, να προστατεύουν και να διαχειρίζονται την κάθε είδους περιουσία τους με τρόπο επιμελή και αποδοτικό. Οι κατηγορίες ακινήτων που απαρτίζουν την ακίνητη περιουσία του Δήμου Ευρώτα είναι γήπεδα- οικόπεδα- αγροί, κτίρια και εγκαταστάσεις, οδοί- οδοστρώματα-πεζοδρόμια κοινής χρήσης, πλατείες- πάρκα-

παιδότοποι, δίκτυα ύδρευσης- άρδευσης- αποχέτευσης, αθλητικές εγκαταστάσεις, μηχανήματα και μηχανολογικός εξοπλισμός, μεταφορικά μέσα, έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός, ακινητοποιήσεις υπό εκτέλεση και λοιπές μόνιμες εγκαταστάσεις κοινής χρήσης. Με την σύσταση του Δήμου Ευρώτα κατ' εφαρμογή των διατάξεων του Ν. 3852/2010 περιήλθαν στην κατοχή του με απογραφή έναρξης (σύμφωνα με τα οριζόμενα στην Υ.Α. με αρ. πρωτ. 7445/27-12-2010 που καθόριζε την διαδικασία απογραφής) τα πάσης φύσεως περιουσιακά στοιχεία των τέως δήμων που συνενώθηκαν και απετέλεσαν το νέο Δήμο. Η ακίνητη περιουσία καταγράφεται λεπτομερώς (ως άρθρο 183 Ν. 3463/2006) και αποτυπώνεται λογιστικά για κάθε ακίνητο ξεχωριστά. Το σύνολο της ακίνητης περιουσίας που αποτυπώνεται στις Οικονομικές Καταστάσεις του εγκεκριμένου Ισολογισμού του Δήμου Ευρώτα με την ΑΔΣ αρ. 202/2015 (ΑΔΑ: 7Ε3ΟΩΡΛ-ΦΟΤ) την 31/12/2013 έχει ως εξής:

ΑΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ ΤΗΝ 31/12/2013 ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	ΑΞΙΑ ΚΤΗΣΗΣ	ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ	ΑΝΑΠΟΣΒΕΣΤΗ ΑΞΙΑ
Β. ΕΞΟΛΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ			
4.Λοιπά Έξοδα Εγκαταστάσεως	<u>375.349,21</u>	<u>299.512,34</u>	<u>75.836,87</u>
Γ. ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ			
II. ΕΝΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ			
1.Γήπεδα - Οικόπεδα	9.137.022,81	0,00	9.137.022,81
1 α. Πλατείες- Πάρκα- Παιδότοποι Κοινής Χρήσης	2.932.698,41	2.047.815,82	884.882,59
1.β. Οδοί- Οδοστρώματα κοινής χρήσεως	20.341.720,60	11.994.646,90	8.347.073,70
1.γ. Πεζοδρόμια κοινής χρήσεως	1.368.9113,18	666.045,52	702.867,66
2.Ορυχεία, Μεταλλεία, Λατομεία, Αγροί	1.332.563,12	0,00	1.332.563,12
3.Κτίρια και Τεχνικά έργα	19.733.190,22	6.545.737,61	13.187.452,61
3.α. Κτιριακές εγκατ/σεις κοινής χρήσεως	258.961,84	229.413,88	29.547,96
3.β. Εγκ/σεις ηλεκτροφωτισμού κοινής χρήσεως	1.687.034,38	1.250.400,68	436.633,70
3.γ. Λοιπές μόνιμες εγκαταστάσεις κοινής χρήσεως	632.984,18	260.777,64	372.206,54
4.Μηχανήματα – Τεχνικές εγκαταστάσεις	463.586,80	316.590,44	146.996,36
5.Μεταφορικά μέσα	2.367.399,81	2.135.599,77	231.800,04
6.Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός	1.937.755,19	1.397.097,27	540.657,92
7.Ακινήτοποιήσεις υπό εκτέλεση	<u>5.117.896,45</u>	<u>0,00</u>	<u>5.117.896,45</u>
ΣΥΝΟΛΟ ΑΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΩΝ (ΓII)	<u>67.311.726,99</u>	<u>26.844.125,53</u>	<u>40.467.601,46</u>
III. Τίτλοι πάγιας επένδυσης και άλλες μακροπρόθεσμες χρηματοοικονομικές απαιτήσεις			
1.Τίτλοι πάγιας επένδυσης			<u>1.608.001,80</u>
ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΓΙΟΥ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (ΓII +ΓIII)			<u>42.075.603,26</u>

Πίνακας 20: Ακίνητη περιουσία την 31/12/2013 από τον Ισολογισμό του Δήμου Ευρώτα

Ο Δήμος Ευρώτα μετά τον Ν. 3852/2010 και δυνάμει του άρθρου 283 του ίδιου νόμου, έγινε καθολικός διάδοχος όλων των υποχρεώσεων και δικαιωμάτων των δήμων που συνενώθηκαν υπό τη νέα του «Καλλικρατική» μορφή. Κατ' αυτό τον τρόπο περιήλθαν στην ιδιοκτησία του **Κληροδοτήματα** (κεφάλαια αυτοτελούς διαχείρισης χωρίς νομική προσωπικότητα) αλλά και **Κληρονομίες υπέρ κοινωφελούς ή ειδικού σκοπού** που είχαν καταληφθεί σε αυτούς κατά τα προηγούμενα έτη. Τα εν λόγω Κληροδοτήματα, ουδέποτε είχαν αξιοποιηθεί, δεν είχαν καταγραφεί, δεν είχαν υποβληθεί προϋπολογισμοί, απολογισμοί, ισολογισμοί και λοιπά οικονομικά στοιχεία από τις υπόχρεες διοικήσεις τους (Τοπικά Συμβούλια και ειδικότερες επιτροπές). Δυνάμει των διατάξεων του Α.Ν. . 2039/1939, και του Ν. 4182/2013 (ΦΕΚ 185/Α' /10-09-2013) ο οποίος πλέον διέπει τα Κληροδοτήματα, ο Δήμος Ευρώτα και συγκεκριμένα η Οικονομική Επιτροπή αυτού είναι υπόχρεοι για την οργάνωση – διαχείριση και διαφανή λειτουργία αυτών, καθώς και για τον τρόπο επίτευξης του σκοπού που αυτά διατέθηκαν. Συνοπτικά τα Κληροδοτήματα αυτά είναι: Το «Κληροδοτήμα Παπαδάκου Αχιλλέα», το «Ίδρυμα Νικολάου Παπαμιχαλόπουλου», το «Κληροδοτήμα Λεωνίδα Γορανίτη», το «Κληροδοτήμα Ιατρίδου Κλεοπάτρα», το «Κληροδοτήμα Θεοδορομπεάκου Μαίρη», το «Κληροδοτήμα Στρατάκη Κωνσταντίνου», το «Κληροδοτήμα Παναγάκη Κωνσταντίνου», το «Κληροδοτήμα NICKPAPPAS», το «Κληροδοτήμα Παπαμιχαλοπούλου Δημητρίου», το «Κληροδοτήμα Τζοβάνη ή Κοσπέτου Παναγιώτη», το «Κληροδοτήμα Φουστούκου Βασιλική», το «Κληροδοτήμα Τζάκα Παναγιώτα», το «Κληροδοτήμα Μιχελάκου Βασίλειου», το «Κληροδοτήμα Καραμίχα Χριστίνα», το «Κληροδοτήμα Κωνσταντίνου Δημητρίου», το «Κληροδοτήμα Χελιώτη», το «Κληροδοτήμα Βέρδου Αναστασία». Η καταλλειπόμενες περιουσίες των ανωτέρω, αφορούν σε σημαντικό αριθμό ακινήτων όπως, γη (οικόπεδα - αγροί) και κτιρίων, καθώς και σε κινητή περιουσία όπως χρήματα σε λογαριασμούς καταθέσεων και μετοχές. Επειδή προέκυψαν αναρίθμητα νομικά θέματα σχετικά με τη διαχείρισή σχεδόν του κάθε ενός από τα Κληροδοτήματα και σχετικά με τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα του Δήμου Ευρώτα επ' αυτών, η Οικονομική Επιτροπή με αποφάσεις της από το 2013 (με δεδομένη την μη ύπαρξη νομικής υπηρεσίας στο Δήμο), έκρινε την απόλυτη αναγκαιότητα παροχής εξειδικευμένων νομικών γνωμοδοτήσεων και ανέθεσε τις υποθέσεις αυτές σε νομικούς εξωτερικούς συνεργάτες, προκειμένου τα συλλογικά όργανα του Δήμου να ανταποκριθούν στη βούληση των διαθετών και στις επιταγές της έννομης τάξης και η οικονομική υπηρεσία του Δήμου με στοιχεία ασφαλή ως προς την

ορθότητά τους να συντάξει τους προϋπολογισμούς, τους απολογισμούς και όλα τα οικονομικά στοιχεία που υποχρεούται για τα κληροδοτήματα και τις κληρονομίες.

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΓΕΙΑΣ

Σε όλες τις Κοινότητες του Δήμου Ευρώτα παρέχονται υπηρεσίες Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας στους πολίτες, με την απρόσκοπτη λειτουργία αγροτικών ιατρείων. Επιπλέον στη Δημοτική Κοινότητα Βλαχιώτη λειτουργεί Κέντρο Υγείας για την κάλυψη των άμεσων ιατρικών αναγκών των πολιτών του Δήμου Ευρώτα. Η έκδοση βιβλιαρίων ανασφάλιστων έχει καταργηθεί από 04/04/2016. Συνεχίζεται η διαδικασία για τη δωρεάν χορήγηση φαρμάτων. Κατά το 2016 έγιναν εικοσιπέντε (25) αιτήσεις στις Κοινωνικές Υπηρεσίες του Δήμου Ευρώτα

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Οι υποδομές ανά Δημοτική Ενότητα του Δήμου Ευρώτα για την παροχή Προσχολικής και Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης έχουν ως εξής:

ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

α/α	ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ	α/α	ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ
	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ		ΣΚΑΛΑΣ
1	1 ^ο Νηπιαγωγείο Σκάλας	1	1 ^ο Δημοτικό Σχολείο Σκάλας
2	2 ^ο Νηπιαγωγείο Σκάλας	2	2 ^ο Δημοτικό Σχολείο Σκάλας
3	3 ^ο Νηπιαγωγείο Σκάλας	3	Δημοτικό Σχολείο Βρονταμά
4	Νηπιαγωγείο Βρονταμά		
	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ		ΕΛΟΥΣ
5	Νηπιαγωγείο Βλαχιώτη	4	Δημοτικό Σχολείο Γλυκόβρυσης
6	Νηπιαγωγείο Έλους	5	Δημοτικό Σχολείο Βλαχιώτη
7	Νηπιαγωγείο Μυρτιάς		
8	Νηπιαγωγείο Γλυκόβρυσης		
	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ		ΚΡΟΚΕΩΝ
9	Νηπιαγωγείο Κροκεών	6	Δημοτικό Σχολείο Κροκεών
10	Νηπιαγωγείο Δαφνίου	7	Δημοτικό Σχολείο Δαφνίου
	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ		ΝΙΑΤΩΝ
11	Νηπιαγωγείο Αγίου Δημητρίου	8	Δημοτικό Σχολείο Αγίου Δημητρίου
12	Νηπιαγωγείο Απιδέας		
13	Νηπιαγωγείο Νιάτων		
	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ		ΓΕΡΟΝΘΡΩΝ
14	Νηπιαγωγείο Γερακίου	9	Δημοτικό Σχολείο Γερακίου

Πίνακας 21: Υποδομές Προσχολικής και Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Δήμου Ευρώτα

ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

α/α	ΓΥΜΝΑΣΙΑ	α/α	ΛΥΚΕΙΑ - ΕΠΑΛ
	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ		ΣΚΑΛΑΣ
1	Γυμνάσιο Σκάλας	1	Λύκειο Σκάλας
	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ		ΕΛΟΥΣ
2	Γυμνάσιο Βλαχιώτη	2	Λύκειο Βλαχιώτη
		3	ΕΠΑΛ Ελους
	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ		ΚΡΟΚΕΩΝ
3	Γυμνάσιο Κροκεών	3	Λύκειο Κροκεών
	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ		ΓΕΡΟΝΘΡΩΝ
	Γυμνάσιο Γερονθρών	3	Λύκειο Γερονθρών

Πίνακας 22: Υποδομές Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Δήμου Ευρώτα

ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Ικανοποιητικές είναι οι υποδομές του Δήμου Ευρώτα που αφορούν στον Αθλητισμό. Λειτουργούν τρία (3) Δημοτικά Στάδια,στη Δημοτική Κοινότητα Σκάλας, στη Δημοτική Κοινότητα Βλαχιώτη και στην Τοπική Κοινότητα Κροκεών τα οποία χρηματοδοτούνται άμεσα από τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους (ΚΑΠ) για την κάλυψη των λειτουργικών αναγκών των ανωτέρω χώρων άθλησης. Οι τακτικές αυτές επιχορηγήσεις από τους ΚΑΠ για τον ανωτέρω σκοπό έχουν ως εξής: συνολικό ποσό 56.382,91 ευρώ για το έτος 2013, ποσό 34.541,29 για το έτος 2014, ποσό 39.954,69 ευρώ για το έτος 2015 και το ποσό των 44.152,79 ευρώ για το έτος 2016. Επίσης η Δημοτική Κοινότητα Βλαχιώτη διαθέτει Κλειστό Γυμναστήριο με εγκαταστάσεις σύγχρονες και σε κάθε Τοπική Κοινότητα χωρικής αρμοδιότητας Δήμου Ευρώτα λειτουργούν αθλητικά γήπεδα. Συνολικά ο Δήμος Ευρώτα διαθέτει οκτώ (8) γήπεδα ποδοσφαίρου, επτά (7) μπάσκετ, δύο (2) γήπεδα βόλεϊ και δύο (2) τένις.

Ο Δήμος Ευρώτα μέσω του **Ν.Π.Δ.Δ. Κοινωνικής Προστασίας, Αλληλεγγύης και Αθλητισμού <<ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ΒΡΕΤΤΑΚΟΣ>>** συμμετέχει στο συγχρηματοδοτούμενο από τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού και υλοποιεί κατ' έτος το <<Πρόγραμμα Άθλησης για Όλους>> που απευθύνεται σε πολίτες κάθε ηλικίας.

ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ – ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ

Ο Δήμος Ευρώτα διαθέτει ιστορική, πολιτισμική, πολιτιστική και πνευματική κληρονομιά. Η ιστορία του διαπερνά όλες τις εποχές και ευρήματα και επισκέψιμα μνημεία από την Προϊστορική εποχή μέχρι την Νεότερη και Σύγχρονη ιστορία διασώθηκαν στο πέρασμα του χρόνου και σε συνδυασμό με την κουλτούρα της τοπικής κοινωνίας, αποτελούν Πλεονέκτημα και Ταυτότητα του Δήμου Ευρώτα, τα οποία κάτω από κατάλληλες συνθήκες μπορούν να αποτελέσουν αξιόλογο τουριστικό προϊόν για το Δήμο.

Ενδεικτικά αναφέρουμε στοιχεία πολιτισμού όπως:

Το «Αρχαίο Έλος» και την Αρχαία Ακραία στη Δ.Ε. Έλους , την << Πλάκα των Διοσκύρων>> και το Αρχαίο λατομείο του «Κροκεάτη Λίθου» (στην Τ.Κ. Κροκεών), την «Καστροπολιτεία του Λυκοβουνού» στην Τ.Κ. Δαφνίου, το επισκέψιμο «Κάστρο Γερακίου», τον «Ιερό Ναό του Αγίου Γεωργίου» στην Δ.Κ. Σκάλας που χρονολογείται από τα τέλη του 10^{ου} αιώνα μ.Χ., το «Παλαιομονάστηρο» στην Τ.Κ. Βρονταμά , την «Παραλία της Μαντηλούς» στη Δ.Ε. Κροκεών που συνδέεται με τη μυθολογία καθώς ο θρύλος λέει ότι από αυτή ο Πάρης φυγάδευσε την Ωραία Ελένη στη Τροία, το «Δάσος Βασιλακίου» στην Τ.Κ. Βασιλακίου Δ.Ε. Κροκεών, το «Δάσος της Κρεμαστής» στην Τ.Κ. Κρεμαστής, τον Ποταμό «Βασιλοπόταμος» που πηγάζει από το κέντρο της Δ.Κ. Σκάλας και εκβάλλει στον Ευρώτα, τις Παραλίες του Δήμου Ευρώτα όπου τμήματα των ακτών του Δήμου Ευρώτα έχουν χαρακτηριστεί βιότοποι αναπαραγωγής της θαλάσσιας χελώνας «CarettaCaretta».

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ ΣΤΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ ΚΑΙ ΤΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Οι προοπτικές και τα προβλήματα της Περιφέρειας Πελοποννήσου έχουν άμεση επίδραση στην πορεία και το μέλλον του Δήμου Ευρώτα, εφόσον αυτός διοικητικά ανήκει στην Περιφέρεια αυτή.

Η Περιφέρεια Πελοποννήσου έχει προετοιμαστεί κατάλληλα ώστε να δοθούν νέες προοπτικές για την έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, καθώς και την στοχοθέτηση της επίτευξης οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής για την περίοδο 2014 – 2020 με το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Σύμφωνου Εταιρικής Σχέσης (ΣΕΣ) του νέου ΕΣΠΑ. Η επίτευξη του στρατηγικού αυτού στόχου πραγματοποιείται μέσω της αποτελεσματικής και αποδοτικής αξιοποίησης των διατιθέμενων πόρων από όλα τα διαρθρωτικά ταμεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, που θα συγχρηματοδοτήσουν το ΣΕΣ κατά την περίοδο 2014 – 2020. Η δύσκολη οικονομική συγκυρία επιβάλλει σε όλους του Δήμους να αναζητήσουν εναλλακτικές ή συμπληρωματικές λύσεις χρηματοδότησης. Το ΕΣΠΑ της περιόδου 2014- 2020 αποτελεί μία τέτοια λύση. Το νέο ΕΣΠΑ είναι άκρως ανταγωνιστικό και έχει πολύ σύνθετες τεχνικές, επιστημονικές και διοικητικές απαιτήσεις. Αυτό συνεπάγεται ανάγκες προσαρμογής των Δήμων αλλά και υποστήριξής τους, για να μπορέσουν να ανταποκριθούν στις νέες απαιτήσεις. Για μία μεγάλη κατηγορία όμως Δήμων και κυρίως τους μικρούς, ορεινούς και νησιωτικούς Δήμους, που δεν διαθέτουν το κατάλληλο τεχνικό και επιστημονικό προσωπικό, υπάρχει πολύ μεγάλος κίνδυνος ουσιαστικού αποκλεισμού τους από το ΕΣΠΑ, εφόσον δεν γίνει η κατάλληλη προετοιμασία. Για τη νέα Προγραμματική Περίοδο 2014 - 2020 η αρχιτεκτονική του νέου ΕΣΠΑ αποτελείται από 7 Τομεακά Προγράμματα και 13 Περιφερειακά Προγράμματα (ΠΕΠ). (*ΕΣΠΑ 2014 -2020 και Τοπική Αυτοδιοίκηση, Εκδόσεις ΕΕΤΑΑ, Δεκέμβρης 2015*).

Τα 13 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ), ένα για κάθε μια από τις ελληνικές Περιφέρειες, έχουν συνολικό προϋπολογισμό 5.278.614.122 ευρώ (περιλαμβάνονται οι εκχωρήσεις που αναφέρονται παραπάνω). Οι Περιφέρειες θα διαχειριστούν το 35 % των πόρων του νέου ΕΣΠΑ. Επιπλέον, τα Τομεακά Ε.Π. που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ, για εθνικής εμβέλειας και σκοπιμότητας κατηγορίες δράσεων και έργων, που χωροθετούνται στη Περιφέρεια Πελοποννήσου, ή /και την επηρεάζουν άμεσα, αναμένεται να αποδώσουν σημαντικά

αναπτυξιακά αποτελέσματα στη Περιφέρεια Πελοποννήσου και θα πρέπει να συμβάλλουν σε σημαντικό βαθμό στην συνολική Αναπτυξιακή Στρατηγική της Περιφέρειας.

Ο συνολικός Προϋπολογισμός Δημόσιας Δαπάνης των ΠΕΠ Πελοποννήσου είναι: 270.342.339 ευρώ, εκ των οποίων το ποσό των 216.273.871 ευρώ είναι η συμμετοχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης και 54.068.468 ευρώ είναι η Εθνική συμμετοχή (www.espa.gr/el/pages/staticOPPeloponnisos.aspx). Λαμβάνοντας υπόψη τα βασικά αναπτυξιακά χαρακτηριστικά της Περιφέρειας Πελοποννήσου σε συνδυασμό με τη θέση της και τη λειτουργία της στο Εθνικό και Ευρωπαϊκό περιβάλλον, στο πλαίσιο της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020», με την ολοκλήρωση της εκπόνησης της έξυπνης εξειδίκευσης, προσδιορίστηκαν οι βασικές αναπτυξιακές προτεραιότητες της Περιφέρειας Πελοποννήσου. Βασικοί τομείς στους οποίους επικεντρώνεται η στρατηγική του προγράμματος είναι η ανταγωνιστικότητα και επιχειρηματικότητα, η καταπολέμηση της φτώχειας, η κοινωνική ένταξη και συνοχή, η ενίσχυση της απασχόλησης, η προστασία και ανάδειξη του περιβάλλοντος καθώς και η ολοκλήρωση των υποδομών προσπελασιμότητας και μεταφορών.

Ο ΔΗΜΟΣ ΕΥΡΩΤΑ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΩΝ – ΣΧΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΔΕΛΦΟΠΟΙΗΣΕΩΝ

Στα πλαίσια των διατάξεων του άρθρου 220 του Ν.3463/2006 και των όμοιων των άρθρων 96, 101, 202 και 203 του Ν. 3852/2010, εντάσσονται στις αρμοδιότητες των δήμων συνεργασίες με Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης της αλλοδαπής, συμμετοχή τους σε ευρωπαϊκά και διεθνή δίκτυα πόλεων, αδελφοποιήσεις πόλεων, συμμετοχή σε ευρωπαϊκά και διεθνή προγράμματα, σε Ευρωπαϊκούς Ομίλους Εδαφικής Συνεργασίας καθώς και πολιτιστικές και αθλητικές εκδηλώσεις και συμφωνίες για την αντιμετώπιση θεμάτων κοινού ενδιαφέροντος (Έγγρ. ΥΠ.ΕΣ. Αρ. Πρωτ. 143/01-10-2014 με θέμα: « Διεθνείς Συνεργασίες ΟΤΑ α΄ και β΄ βαθμού»). Σύμφωνα με τα ανωτέρω, ο Δήμος Ευρώτα με ομόφωνες αποφάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου του έχει προχωρήσει σε **Αδελφοποιήσεις** με Πόλεις Ευρωπαϊκές. Συγκεκριμένα, ως Καποδιστριακός Δήμος Σκάλας το 2008 προχώρησε στην α΄ φάση της Αδελφοποίησης με το Δήμο Ρορονο της Βουλγαρίας και ολοκληρώθηκε με τη β΄ φάση το 2011 από το Δήμο Ευρώτα. Ως Δήμος Ευρώτα προχώρησε σε Αδελφοποίηση με το Δήμο Calimanesti της Ρουμανίας και με το Δήμο Carannori της Ιταλίας. Κίνητρα

που ώθησαν στις Αδελφοποιήσεις του Δήμου Ευρώτα με αλλοδαπούς δήμους αποτέλεσαν η αμοιβαία – κοινή θέληση να συνεργαστούν οι δήμοι ώστε να αναδειχθεί ο αναντικατάστατος ρόλος των τοπικών κοινωνιών στη διαδικασία της παγκοσμιοποίησης και της ανθρώπινης δραστηριότητας, με κοινές πρωτοβουλίες σε πολιτιστικό, οικονομικό και κοινωνικό επίπεδο. Επί πλέον η ανταλλαγή ιδεών, η άντληση πολιτιστικών – πολιτισμικών στοιχείων και ο αμοιβαίος εμπλουτισμός των Αδελφοποιημένων πόλεων από τα ιστορικά στοιχεία της καθεμιάς, σε συνάρτηση με τα ήθη, τα έθιμα και τις τοπικές παραδόσεις, εκτιμήθηκε ότι μπορούν να δώσουν την ευκαιρία στο Δήμο Ευρώτα να υιοθετήσει καινούργιες πολιτιστικές δραστηριότητες. Ταυτόχρονα εκτιμήθηκε ότι μέσω της Αδελφοποίησης των Δήμων, θα δοθεί η ευκαιρία – δυνατότητα προώθησης των αγροτικών προϊόντων της ευρύτερης περιοχής του Ευρώτα, γεγονός, αν μη τι άλλο, μείζονος σημασίας για τον αγροτικό κόσμο του Δήμου μας. (<http://www.Eurotas.gov.gr/el/eksipiretisi/deltiatipoua/701-adelfopoihsh-kalimanesti>).

Στην κατεύθυνση της ενίσχυσης της **εξωστρέφειας** του Δήμου Ευρώτα, της ενδυνάμωσης της επικοινωνίας με την Ευρώπη και της οικονομίας του Δήμου, με πρωτοβουλίες της Δημοτικής Αρχής και ομόφωνες αποφάσεις των συλλογικών του οργάνων, ο Δήμος Ευρώτα υλοποιεί πάμπολλες δράσεις, συνέδρια και συνεργασίες με συνδιοργανωτές Φορείς Εθνικούς, Ευρωπαϊκούς και Διεθνείς, στους τομείς του αθλητισμού, του πολιτισμού και της αλληλεγγύης. Ενδεικτικά αναφέρουμε δράσεις:

- << Πανελλήνιο Συνέδριο Αγρότισσας >> 11 Νοεμβρίου 2011.
- << 5^ο Παγκόσμιο Πρωτάθλημα Παγκρατίου Αθλήματος >> 16-18 Νοεμβρίου 2012.
- « Κοινή Αγροτική Πολιτική Ενάντια στην Κρίση >> Συνέδριο 01-06 Μαρτίου 2013 στο Κλειστό Στάδιο Βλαχιώτη.
- << 27^ο Πανελλήνιο Πρωτάθλημα Μπάσκετ Νεανίδων >> 20-24 Ιουνίου 2013
- Άμεση συνεργασία και κοινές δράσεις με την Ελληνογερμανική Ένωση, μέσω χρηματοδοτούμενων προγραμμάτων για ανταλλαγή μαθητών στα πλαίσια του “Europeansforpeace” και στην ειδίκευση νέων αγροτών με πρακτική άσκηση σε γεωργικούς τομείς και στη Γερμανική Γεωργική Σχολή Biberach.
- << Δήμος Ευρώτα: Ευρωπαϊκή Πόλη του Αθλητισμού 2017 >>. Ανακήρυξη στις Βρυξέλλες 18-17 Νοεμβρίου 2016. Πρόκειται για κορυφαία διάκριση του Δήμου Ευρώτα, όπου εκπροσωπώντας την χώρα μας, με μοναδική συμμετοχή

υποψηφιότητας από την Ελλάδα μεταξύ πολλών Ευρωπαϊκών Πόλεων, στο θεσμό που διοργανώνεται από ACESEUROPE (www.Aceseurope.eu)

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ

Τα βασικά χρηματοδοτικά εργαλεία της περιόδου 2014 – 2020 που έχει τη δυνατότητα να αξιοποιήσει ο Δήμος Ευρώτα για την χρηματοδότηση των προτεραιοτήτων της αναπτυξιακής του στρατηγικής, σύμφωνα με την Αρ. ΑΔΣ. 168/2016 << Απόφαση σχετικά με έγκριση της Α΄ Φάσης του Επιχειρησιακού Προγράμματος Δήμου Ευρώτα 2014-2019>>, ΑΔΑ: 6ΡΠΩΩΡΛ-ΒΕΟ είναι:

-Χρηματοδότηση μέσω ΕΣΠΑ 2014- 2020 και το ΠΕΠ Πελοποννήσου 2014 – 2020:

- Το Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) **περιόδου 2014 – 2020** με βάση τους άξονες Εθνικής Αναπτυξιακής Στρατηγικής και τους 11 θεματικούς στόχους της νέας Πολιτικής Συνοχής, διακρίνεται σε επτά Τομεακά και δεκατρία **Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα**, μεταξύ αυτών το **Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου 2014- 2020**. Με τις δράσεις και τους Άξονες Προτεραιότητας (Α.Π.) του ΕΣΠΑ 2014 -2020 επιδιώκεται ένα αναπτυξιακό όραμα για την αναγέννηση της ελληνικής οικονομίας. Κύριες προτεραιότητες είναι η αύξηση των παραγωγικών επενδύσεων, ανάπτυξη – εκσυγχρονισμός- συμπλήρωση υποδομών για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη και την απασχόληση με υποστήριξη, ανάπτυξη και αξιοποίηση ικανοτήτων ανθρώπινου δυναμικού – ενεργό κοινωνική ενσωμάτωση, μείωση της ανεργίας, αύξηση της ολικής παραγωγικότητας, βελτίωση της ανταγωνιστικότητας- ελκυστικότητας – εξωστρέφειας και ποιοτική επιχειρηματικότητα με αιχμή την καινοτομία, προστασία/ ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος και βελτίωση της ποιότητας ζωής, μείωση των κοινωνικών, οικονομικών και χωρικών ανισοτήτων και άμεσο και ορατό εκσυγχρονισμό του κράτους με την προώθηση των απαραίτητων διαρθρωτικών αλλαγών σε όλους τους τομείς. Οι Άξονες Προτεραιότητας σε συσχέτιση με τους Γενικούς Στόχους (Γ.Σ.) αναλύονται σε επί μέρους Επενδυτικές Δράσεις (Ε.Δ.) στις οποίες δύναται να συμμετάσχει ο Δήμος Ευρώτα.

-Χρηματοδότηση από Ανταγωνιστικά Προγράμματα της ΕΕ όπως:

- **Το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα LEADER 2014 - 2020**, το οποίο ως συνέχεια του προηγούμενου θα συνεχίσει στη φιλοσοφία ανάδειξης των πλεονεκτημάτων κάθε τόπου με επιδότηση φορέων και επιχειρήσεων που επενδύουν σε δράσεις με τοπικά χαρακτηριστικά, καινοτόμες ιδέες και σε τομείς που ενισχύουν την απασχόληση. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει περιοχές με πληθυσμό μέχρι 150.000 κατοίκους.
- **Το Πρόγραμμα Διαπεριφερειακής Συνεργασίας INTERREG EUROPE 2014- 2020** που στοχεύει στην υποστήριξη των ευρωπαϊκών περιφερειών για την εφαρμογή πολιτικών και προγραμμάτων (ανταλλαγή εμπειριών, γνώσεων, καλών πρακτικών μεταξύ φορέων από διάφορες περιφέρειες, ενίσχυση έρευνας, ανταγωνιστικότητας Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων) στο Πλαίσιο των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων για την ανάπτυξη και την απασχόληση και στο Πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας.
- **Το Πρόγραμμα Διακρατικής Συνεργασίας Μεσογειακού Χώρου MED 2014 – 2020** το οποίο εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των στόχων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) όπως ορίζονται στη « Στρατηγική 2020» και των στρατηγικών της αειφόρου ανάπτυξης στη Μεσόγειο (με άξονες που αφορούν την καινοτομία, τη διαχείριση της ενέργειας και ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, την προστασία και προώθηση φυσικών και πολιτιστικών πόρων, διατήρηση της βιοποικιλότητας και οικοσυστημάτων καθώς και υποστήριξη κοινών τρόπων ανταπόκρισης σε κοινές προκλήσεις).
- **Το Πρόγραμμα για την Αειφόρο Αστική Ανάπτυξη URBACT III** που συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και από τα κράτη μέλη της ΕΕ με στόχο την ανταλλαγή καλών πρακτικών και την προώθηση της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης για την αντιμετώπιση των προκλήσεων των αστικών κέντρων.
- Το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Αδριατικής – Ιονίου « **ADRION**» 2014 – 2020 στο οποίο συμμετέχουν τρίτες χώρες (Αλβανία, Βοσνία – Ερζεγοβίνη, Μαυροβούνιο, Σερβία) σε συνεργασία με κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ελλάδα, Κροατία, Ιταλία, Σλοβενία) με στόχο την προώθηση της βιώσιμης οικονομικής και κοινωνικής ευημερίας της Αδριατικής και του Ιονίου για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, της ελκυστικότητας διατηρώντας υγιή και ισορροπημένα τα θαλάσσια και παράκτια οικοσυστήματα.

- **Το Πρόγραμμα Διασυνοριακής Συνεργασίας Μεσογειακής Λεκάνης ENI** (που συμμετέχουν 13 χώρες μεταξύ των οποίων η Ελλάδα).
- **Το Πρόγραμμα Cosme 2014 -2020** στα πλαίσια της ΕΕ για την ανταγωνιστικότητα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και την βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος.
- **Το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Erasmus + περιόδου 2014 – 2020**, για την εκπαίδευση, τη κατάρτιση, τη νεολαία και τον αθλητισμό.
- Το Ευρωπαϊκό **Πρόγραμμα ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ 2020** με στόχο την οικοδόμηση μιας κοινωνίας και μιας οικονομίας βασισμένης στην καινοτομία, την έρευνα και τη βιώσιμη ανάπτυξη. Το πρόγραμμα στηρίζει την εφαρμογή της Στρατηγικής Ευρώπη 2020 και την λειτουργία του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας (ERA).
- **Το κοινοτικό «Πρόγραμμα LIFE για το Περιβάλλον και τη Δράση για το Κλίμα»** για τη στήριξη περιβαλλοντικών έργων με σκοπό την βιώσιμη ανάπτυξη που υλοποιούνται από δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς, την περίοδο 2014-2020.
- **Το πρόγραμμα για την Απασχόληση και την Κοινωνική Καινοτομία (EaSI)** είναι ένα χρηματοδοτικό μέσο, το οποίο διαχειρίζεται άμεσα η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και από τους κύριους στόχους του είναι ο εκσυγχρονισμός της νομοθεσίας της ΕΕ, ο συντονισμός των δράσεων σε τομείς απασχόλησης, κοινωνικών υποθέσεων και της κοινωνικής ένταξης.
- **Ο Μηχανισμός Πολιτικής Προστασίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης** που έχει ως αρμοδιότητα δράσεις ανθρωπιστικής βοήθειας και το συντονισμό της πολιτικής προστασίας σε όλη την ΕΕ για την αντιμετώπιση των καταστροφών.
- **Το Πρόγραμμα Δημιουργική Ευρώπη** διασφαλίζει και προωθεί την πολιτιστική και γλωσσική πολυμορφία και ενισχύει την ανταγωνιστικότητα του πολιτιστικού και του δημιουργικού τομέα.
- **Το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Υγεία για Ανάπτυξη** που υποστηρίζει τους στόχους της στρατηγικής υγείας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στόχοι του είναι να συμπληρώνει, να στηρίζει και να προσθέτει αξία στις πολιτικές των κρατών μελών που στοχεύουν στη βελτίωση της υγείας των πολιτών της Ένωσης και στη μείωση των ανισοτήτων στον τομέα της υγείας.

- Το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα «Ευρώπη για τους Πολίτες, 2014-2020», που χρηματοδοτεί αδελφοποιήσεις πόλεων και δίκτυα πόλεων με σκοπό την προώθηση της κοινής ιστορίας και των αξιών της Ευρώπης.
 - **Το Ταμείο για το Ασύλο, Μετανάστευσης και Ένταξης για το 2014- 2020**
το Ο γενικός στόχος του Ταμείου είναι να συμβάλει στην αποτελεσματική διαχείριση των μεταναστευτικών ροών και στην υλοποίηση, ενδυνάμωση και ανάπτυξη της κοινής πολιτικής στα θέματα ασύλου, επικουρικής προστασίας και προσωρινής προστασίας καθώς και την κοινή μεταναστευτική πολιτική, ενώ παράλληλα θα υπάρχει πλήρης σεβασμός προς τα δικαιώματα και αρχές που έχουν κατοχυρωθεί με βάση τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- **Λοιπά χρηματοδοτικά προγράμματα για τους ΟΤΑ:** αφορά σε χρηματοδοτικά προϊόντα που δημιούργησε η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) για τους ΟΤΑ στην Ελλάδα. Τα προγράμματα αυτά χρηματοδοτούν απευθείας μεγάλους δήμους, ενώ για την κάλυψη χρηματοδοτικών αναγκών μικρότερων δήμων εκτός της ΕΤΕπ μπορεί να συμμετέχουν το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων (ΤΠΔ), άλλοι πιστωτικοί οργανισμοί καθώς και πόροι της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Τα έργα που χρηματοδοτούνται αφορούν σε τομείς υποδομών (δρόμων, μεταφορών, δημόσιων κτιρίων, εκπαίδευσης, τουρισμού) καθώς και έργα σχετικά με την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς, με την περιβαλλοντική αναβάθμιση και ενεργειακή αποδοτικότητα.
- **Το Πρόγραμμα «JESSICA»**,είναι πρωτοβουλία που αναδείχθηκε από την Κομισιόν και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, έχει ως στόχο να χρησιμοποιηθεί ένα μέρος των διαρθρωτικών πόρων προκειμένου να γίνουν αποδοτικές επενδύσεις σε σχέδια αειφόρου, αστικής ανάπτυξης. Αυτές οι επενδύσεις μπορούν να πάρουν τη μορφή είτε ιδίων κεφαλαίων, είτε δανείων, είτε εγγυήσεων.
 - **Το πρόγραμμα «ELENA»** αποτελεί ένα χρηματοδοτικό εργαλείο που στοχεύει στον ενεργειακό τομέα που συμπληρώνει την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και το ΤΠΔ και προσπαθεί μέσα από τεχνική βοήθεια να βοηθήσει τους δήμους να υλοποιήσουν προγράμματα ενεργειακής αποδοτικότητας και ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Ο Δήμος Ευρώτα εν μέσω της οικονομικής κρίσης από το 2011 και μετά, **αξιοποιώντας χρηματοδοτούμενα Επιχειρησιακά Προγράμματα** του ΕΠΠΕΡΑΑ (όπως το «Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη 2007-2013»), Τοπικά Προγράμματα LEADER στα πλαίσια του άξονα «Αγροτική Ανάπτυξη της Ελλάδας 2007-2013», το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Δυτική Ελλάδα- Πελοπόννησος Ιόνιοι Νήσοι» και άλλα Προγράμματα τα οποία χρηματοδοτούνται με Εθνική και Κοινοτική συνδρομή από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και άλλες Ευρωπαϊκές πηγές χρηματοδότησης, κατάφερε να εντάξει έργα σε αυτά και να υλοποιήσει υποδομές που συμβάλλουν στην αστική ανάπτυξη της περιοχής του. Με τον τρόπο αυτό αναβαθμίζει την ποιότητα ζωής των δημοτών με σεβασμό στο περιβάλλον, χωρίς να επιβαρύνονται οι πολίτες του Δήμου με το κόστος κατασκευής των έργων. Ενδεικτικά αυτών είναι τα κατωτέρω έργα:

- « Αντικατάσταση – Επέκταση Δικτύων Ύδρευσης Τοπικών και Δημοτικών Κοινοτήτων Δήμου Ευρώτα » ένταξη στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Δυτική Ελλάδα- Πελοπόννησος- Ιόνιοι Νήσοι» με κωδικό MIS 357285 και συνολική επιλέξιμη δημόσια δαπάνη 3.600.000,00 ευρώ (Απόφαση ένταξης 48/2012 Περιφερειάρχη Πελοποννήσου).
- « Κατασκευή έργων Αποχέτευσης και Επεξεργασίας Λυμάτων Σκάλας Λακωνίας » ένταξη στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα << Περιβάλλον- Αειφόρος Ανάπτυξη 2007-2013 >> του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΚΑ) με κωδικό MIS300800 και συνολική επιλέξιμη δημόσια δαπάνη 12.587.820,00 ευρώ (Απόφαση Οικ. 175296/2011 Ειδικού Γραμματέα Υδάτων).
- « Κατασκευή Δικτύου Αποχέτευσης Δ.Δ. Βλαχιώτη » ένταξη στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα << Περιβάλλον – Αειφόρος Ανάπτυξη 2007-2013 >>, με κωδικό MIS 33431 και συνολική επιλέξιμη δημόσια δαπάνη ποσού 6.341.463,41 ευρώ (Απόφαση Οικ. 11673/2012 Ειδικού Γραμματέα Υδάτων).
- « Βελτίωση Αγροτικής Οδοποιίας Δ.Ε. Σκάλας Δήμου Ευρώτα » ένταξη στο Τοπικό Πρόγραμμα Προσέγγισης LEADER της ΟΤΔ «Αναπτυξιακή Πάρωνα Αναπτυξιακή Ανώνυμη Εταιρεία ΟΤΑ», στο πλαίσιο του Άξονα 4 του Προγράμματος <<Αγροτική Ανάπτυξη της Ελλάδας 2007-2013 (ΠΑΑ) >> – Μέτρο 411 – Υπομέτρο L321 – Δράση L321-1, με κωδικό ΟΠΣΑΑ 187091 και συνολική επιλέξιμη δημόσια δαπάνη ποσού 500.000,00 ευρώ (Απόφαση Αρ.

18360/16-9-2014 Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων/ΕΥΕ ΠΑΑ Ανταγωνιστικότητα/ Μονάδα Β6).

- « Προμήθεια Τσιμεντένιων Καθισμάτων για το Επιδαύριο Θέατρο Βλαχιώτη του Δήμου Ευρώτα » ένταξη στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα << Αγροτική Ανάπτυξη της Ελλάδας 2007- 2013 >> Άξονας Προτεραιότητας 4 « Προσέγγιση LEADER » στο Μέτρο 41 « Στρατηγικές Τοπικής Ανάπτυξης », ΥπομέτροL 321- Δράση 2 του Τοπικού Προγράμματος Προσέγγισης της ΟΤΔ «Αναπτυξιακή Πάρωνα Αναπτυξιακή Ανώνυμη Εταιρεία ΟΤΑ», Αριθμός ΣΑΕ082/08280000, με κωδικό ΟΠΣΑΑ 179651 και συνολική επιλέξιμη δαπάνη ποσού 119.851,20 ευρώ.
- « Βιοκλιματικές Αναπλάσεις Πλατειών Δήμου Ευρώτα – Ανάπλαση χώρου Πλατείας Πηγών Σκάλας » ένταξη στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα << Δυτικά Ελλάδα- Πελοπόννησος- Ιόνιοι Νήσοι >> Άξονας Προτεραιότητας 08 «Αειφόρος Ανάπτυξη και βελτίωση της ποιότητας ζωής στην Περιφέρεια Πελοποννήσου», με κωδικό MIS (ΟΠΣ) 456702 και συνολική επιλέξιμη δαπάνη ποσού 1.905.000,00 ευρώ (Απόφαση Αρ. 1957/23-10-2013 Υπουργού Εσωτερικών ΑΔΑ: ΒΛΛΤΝ-4ΘΑ). Το έργο ολοκληρώθηκε και εγκαινιάστηκε τον Ιανουάριο 2015 και ουσιαστικά αποτελεί την πρώτη «Πράσινη» Πλατεία τουλάχιστον της Πελοποννήσου όπου πληροί τα κριτήρια πρωτοτυπίας και αποτελεσματικότητας στους στόχους για βιώσιμη ενέργεια και μείωση του διοξειδίου του άνθρακα έως το 2020. Υποψηφιότητα για Βραβείο Αειφορίας κατέθεσε ο Δήμος Ευρώτα για το συγκεκριμένο έργο. Η υποψηφιότητα κατατέθηκε για την κατηγορία «PublicSector» στον διαγωνισμό που πραγματοποιείται στο πλαίσιο της Εβδομάδας Αειφόρου Ενέργειας (Sustainable Energy Week), που διοργανώνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις Βρυξέλλες από τις 14 έως τις 16 Ιουνίου 2017.

5.7 Ο Δήμος Ευρώτα ως οργανισμός

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

1. Το θεσμικό πλαίσιο του ρόλου και της λειτουργίας του Δήμου Ευρώτα καθώς και της οικονομικής του διοίκησης και διαχείρισης, ορίζεται από το Σύνταγμα της Ελλάδος και τη νομοθεσία- νομολογία του Ελληνικού Κράτους. Επίσης το προεκλογικό πρόγραμμα της Δημοτικής Αρχής κάθε Δήμου αποτελεί δέσμευση και άτυπη εντολή για την ανάπτυξη του Στρατηγικού Σχεδιασμού της επόμενης πενταετίας. Συγκεκριμένα για το Δήμο Ευρώτα ως στόχους είχε την ευημερία των πολιτών και την αναγέννηση του Δήμου Ευρώτα με υλοποίηση τεχνικών έργων ενταγμένων σε χρηματοδοτούμενα προγράμματα και οραματιζόταν ένα Δήμο ισχυρό, εξωστρεφή που θα αναδείξει το φυσικό του πλούτο και τα τοπικά του προϊόντα, θα γίνει ένας από τους βασικούς αγροτουριστικούς προορισμούς της χώρας με άμιλλα, αλληλεγγύη, προσφορά, αξιοπρέπεια και κυρίως σεβασμό απέναντι στο πολίτη και το περιβάλλον.

Σύμφωνα με τα ανωτέρω ο **Δήμος Ευρώτα** στα πλαίσια της διοικητικής και οικονομικής του αυτοτέλειας και των περιορισμών καθώς και του ελέγχου - λογοδοσίας που θέτει η νομοτέλεια του Κράτους, ασκεί **αρμοδιότητες** στους τομείς ανάπτυξης, περιβάλλοντος, ποιότητας ζωής και εύρυθμης λειτουργίας, κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης, παιδείας πολιτισμού και αθλητισμού, πολιτικής προστασίας, αγροτικής ανάπτυξης – κτηνοτροφίας – αλιείας, ασκεί αρμοδιότητες κρατικού χαρακτήρα (δημοτολόγια, ληξιαρχεία, τήρηση υποχρεώσεων εκλογικής νομοθεσίας, τήρηση διατάξεων που αφορούν άδειες γάμων, πολεοδομίας και λειτουργίας επιχειρήσεων), έχει οικονομική ανεξαρτησία και μπορεί να έχει δική του περιουσία και τα έσοδα τα οποία να διαθέτει και να διαχειρίζεται κατά τη δική του βούληση, να καθορίζει τις δαπάνες και τα έξοδά του, να επιβάλλει δημόσια βάρη, να συντάσσει δικό του προϋπολογισμό και απολογισμό και να ασκεί δημοσιονομικό έλεγχο. Το Κράτος περιορίζεται στο να μεριμνά για την εξασφάλιση των αναγκαίων πόρων ώστε να μπορεί ο Δήμος να εκπληρώνει την αποστολή του.

ΑΠΟΣΤΟΛΗ – ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΟΡΑΜΑ – ΑΞΙΕΣ ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ

Με την υπ' αρ. 168/08-06-2016 Απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου με θέμα: « Σχετικά με την έγκριση της Α΄ Φάσης του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Ευρώτα 2014- 2019 » (ΑΔΑ: 6ΡΠΩΩΡΛ-ΒΕΟ) εγκρίθηκε η **Α΄ Φάση του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Ευρώτα**, το οποίο εκπονήθηκε κατ' εντολή των διατάξεων της Υ.Α. 41179/23-10-2014- ΦΕΚ 2970/Τεύχος Β΄/04-11-2014 σχετικά με το μεσοπρόθεσμο προγραμματισμό των Δήμων. Σύμφωνα με αυτό προκύπτουν τα κατωτέρω:

«Αποστολή του Δήμου Ευρώτα είναι η διακυβέρνηση των τοπικών υποθέσεων και η παροχή δημόσιων αγαθών και υπηρεσιών για την ικανοποίηση αναγκών των κατοίκων και των τοπικών φορέων, με απώτερο σκοπό τη βιώσιμη κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη της περιοχής του»

Το **όραμα (mission statement)** του Δήμου Ευρώτα διατυπώνεται ως εξής: **«Όραμα του Δήμου Ευρώτα είναι να μπορέσει να αποτελέσει έναν από τους βασικούς αγροτουριστικούς προορισμούς της χώρας, μέσα από την ανάδειξη του φυσικού πλούτου και των τοπικών προϊόντων του Δήμου με σκοπό την ευημερία των πολιτών με σεβασμό στον άνθρωπο και στο περιβάλλον ».**

Οι Α ξ ί ε ς (values) Δήμου Ευρώτα αφορούν στις κατευθυντήριες αρχές που τον καθοδηγούν για την επίτευξη του οράματός του και στις συγκεκριμένες πολιτικές που θα ακολουθήσει ο Δήμος καθώς και οι στρατηγικές και τις δράσεις έχει διατυπώσει στα πλαίσια του Επιχειρησιακού του Προγράμματος. Αυτές διατυπώνονται ως εξής:

- Σεβασμός στον Πολίτη/ Δημότη
- Σεβασμός και Προστασία του Περιβάλλοντος
- Σεβασμός και Προστασία της Πολιτιστικής Κληρονομιάς.
- Προώθηση της ενεργού συμμετοχής των πολιτών
- Κοινωνική δικαιοσύνη και αλληλεγγύη
- Πολιτισμική ποικιλομορφία
- Ανταπόκριση στις ανάγκες και στα αιτήματα των πολιτών
- Διαφάνεια και χρηστή διοίκηση
- Ισόρροπη ανάπτυξη των δημοτικών και τοπικών κοινοτήτων
- Υιοθέτηση ολοκληρωμένων παρεμβάσεων
- Ανάπτυξη σχέσεων συνεργασίας με τοπικούς φορείς και ΟΤΑ α΄ και β΄ βαθμού
- Ισότιμη εξυπηρέτηση όλων των κατοίκων χωρίς διακρίσεις

Η στρατηγική και οι πολιτικές για να πετύχει το όραμά του ο Δήμος αφορούν: στην προώθηση της οικονομικής, κοινωνικής και πολιτιστικής ανάπτυξης της περιοχής του Δήμου Ευρώτα με **επίκεντρο τον αγροτουριστικό τομέα και τη σύνδεσή του με μεταποιητική (δευτερογενή) δραστηριότητα, με γνώμονα της ενίσχυση της εξωστρέφειας. Εργαλείο της αναπτυξιακής στρατηγικής θα αποτελέσει η ανάδειξη και προστασία του φυσικού πλούτου και των τοπικών προϊόντων με σκοπό την ευημερία των πολιτών για τη συγκράτηση του ενεργού πληθυσμού και επαναπατριsmού του.**

Η αναπτυξιακή αυτή πολιτική προσεγγίζεται μέσω των καθορισμένων **Στρατηγικών Στόχων:**

1. Ενίσχυση της συνοχής και βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής
2. Ανάδειξη και προστασία περιβάλλοντος και αξιοποίηση φυσικών πόρων
3. Ανάδειξη τοπικής ταυτότητας
4. Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού και τόνωση κοινωνικής συνοχής
5. Βελτίωση ανταγωνιστικότητας τοπικής επιχειρηματικότητας με ενσωμάτωση καινοτομίας και εξωστρέφειας
6. Προώθηση συμμετοχικότητας και δικτύων συνεργασίας

Οι αναπτυξιακές προτεραιότητες, δηλαδή οι γενικές κατευθύνσεις της Δημοτικής Αρχής, εκφράζονται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Ευρώτα με την μορφή αξόνων, σε σχέση πάντα με τις καθορισμένες αναπτυξιακές εθνικές και περιφερειακές προτεραιότητες. Αυτές. Οι άξονες αυτοί είναι τέσσερις:

Άξονας 1^{ος} «Περιβάλλον και ποιότητα ζωής»

Άξονας 2^{ος} «Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός»,

Άξονας 3^{ος} «Τοπική Οικονομία και Απασχόληση»

Άξονας 4^{ος} «Βελτίωση Διοικητικής Ικανότητας του Δήμου»

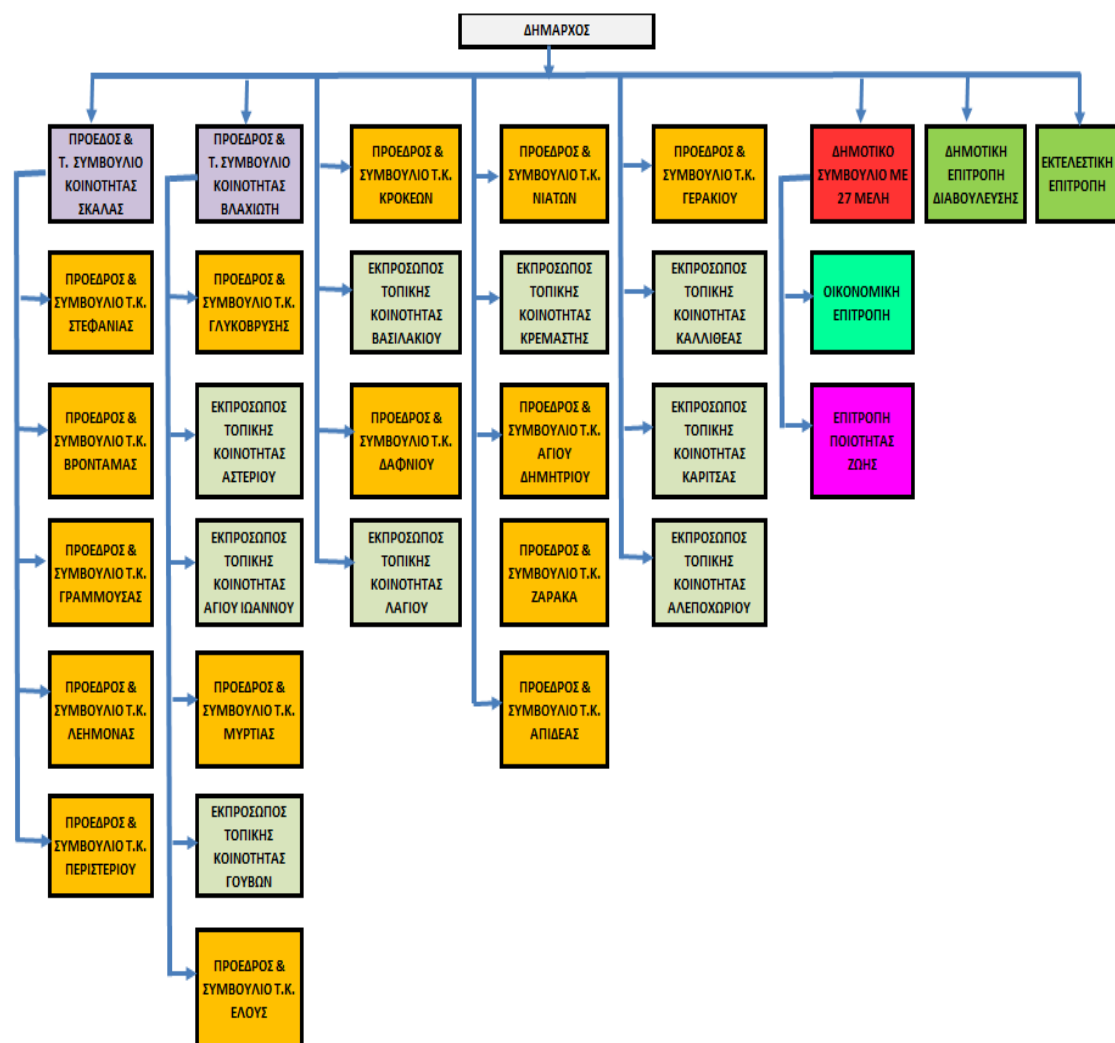
όπου για κάθε έναν από αυτούς εξειδικεύονται Μέτρα και Στόχοι στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Ευρώτα. (*Οδηγός Κατάρτισης Επιχειρησιακού Προγράμματος Δήμου – ΕΕΤΑΑ- 2011*).

5.8 Εσωτερική οργάνωση Δήμου Ευρώτα

ΟΡΓΑΝΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

Ο Ν. 3463/2006 (ΦΕΚ 114/Τ. Α'08-06-2006) «Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων», ο Ν. 3852/2010 (ΦΕΚ 87/ Τ. Α' 07-06.2010) «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης» όπως αυτοί τροποποιήθηκαν και ισχύουν καθορίζουν τα όργανα διοίκησης των Δήμων και το θεσμικό πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους.

Διαγραμματικά τα όργανα διοίκησης του Δήμου Ευρώτα έχουν ως εξής:

Εικόνα 3: Διαγραμματική απεικόνιση οργάνων διοίκησης Δήμου Ευρώτα

Το Δημοτικό Συμβούλιο Δήμου Ευρώτα, σύμφωνα με τα πληθυσμιακά κριτήρια που θέτει το θεσμικό πλαίσιο, απαρτίζεται από είκοσι επτά (27) μέλη. Η κατανομή των Δημοτικών Συμβούλων σε αυτό ανά φύλο και Δημοτική Ενότητα στο Δήμο Ευρώτα έχει ως εξής:

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ

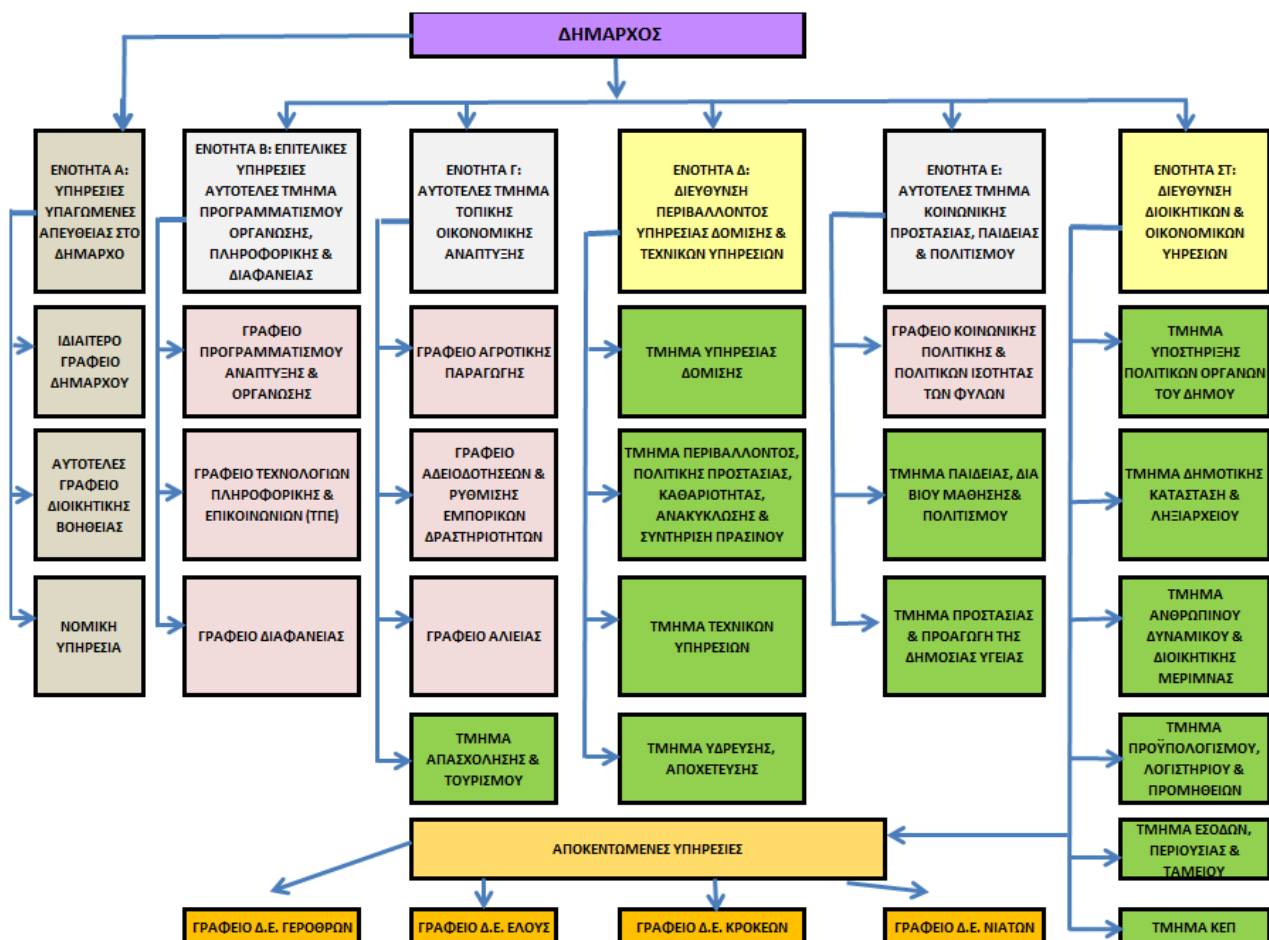
ΦΥΛΟ	Δ.Ε. ΣΚΑΛΑΣ	Δ.Ε. ΕΛΟΥΣ	Δ.Ε. ΝΙΑΤΩΝ	Δ.Ε. ΚΡΟΚΕΩΝ	Δ.Ε. ΓΕΡΟΝΘΡΩΝ	ΣΥΝΟΛΑ	ΠΟΣΟΣΤΑ %
ΑΝΔΡΕΣ	7	6	2	3	1	19	70,37
ΓΥΝΑΙΚ	2	3	1	0	2	8	29,63
ΣΥΝΟΛΟ	9	9	3	3	3	27	100

Πίνακας 23: Κατανομή Δημοτικών Συμβούλων Δήμου Ευρώτα ανά Φύλο και Δημοτική Ενότητα.

Συμπερασματικά, το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Ευρώτα εκπροσωπείται από εκλεγμένους αιρετούς από όλες τις Δημοτικές Ενότητες, ανά φύλο σε ποσοστά 70,37% άνδρες και 19,63% γυναίκες. Η κατανομή των Τοπικών Συμβούλων του Δήμου Ευρώτα ανά φύλο σε ποσοστά είναι 83,33% άνδρες και 16,67% γυναίκες. **Επί γενικού συνόλου ογδόντα οκτώ (88) αιρετών (συμπεριλαμβανομένου και του Δημάρχου) στο Δήμο Ευρώτα, υπάρχει εκπροσώπηση ανά φύλο σε ποσοστά 81,82% σε άνδρες και 18,18% σε γυναίκες.**

5.9 Οργανόγραμμα υπηρεσιών Δήμου Ευρώτα

Σύμφωνα με τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας του Δήμου Ευρώτα που δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ 2162/ Τεύχος Β΄/27-09-2011 όπως αυτός τροποποιήθηκε και ισχύει με την υπ' αρ. 23794/1496/06-04-2015 Απόφαση Γ.Γ. Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου «Έγκριση της αριθμ. 45/2014 Απόφασης Δημοτικού Συμβουλίου Δήμου Ευρώτα Ν. Λακωνίας με την οποία τροποποιείται ο **Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας του Δήμου**» και δημοσιεύθηκε στο **ΦΕΚ 864/Τεύχος Β΄/21-04-2015**, οι κεντρικές και οι αποκεντρωμένες υπηρεσίες του Δήμου Ευρώτα περιλαμβάνουν τις κατωτέρω οργανικές μονάδες όπως απεικονίζονται διαγραμματικά κατωτέρω:

Εικόνα 4: Οργανόγραμμα Υπηρεσιών Δήμου Ευρώτα

Το προσωπικό του Δήμου Ευρώτα ανά κατηγορία και κλάδο έχει ως εξής:

ΚΛΑΔΟΣ ΠΕ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΘΕΣΕΩΝ
	Υπάρχον Προσωπικό
ΠΕ ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗΣ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ	9
ΠΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ	1
ΠΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ	1
ΠΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΩΝ	4
ΠΕ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ - ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ	1
ΠΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ (Κοινωνιολόγος)	1
ΠΕ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	3
ΠΕ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ- ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	1
ΠΕ ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΩΝ - ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	1
ΠΕ ΓΕΩΠΟΝΩΝ	5
ΠΕ ΚΤΗΝΙΑΤΡΩΝ	1
Σύνολο θέσεων ΠΕ	28

Πίνακας 24: Προσωπικό Δήμου Ευρώτα ανά Κατηγορία και Κλάδο

Στην κατηγορία
Τεχνολογικής

Εκπαίδευσης υπάγονται οι εξής κλάδοι και προβλέπονται αντίστοιχα οι παρακάτω θέσεις σε υπάρχον αλλά και νέο προσωπικό:

ΚΛΑΔΟΣ ΤΕ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΘΕΣΕΩΝ
	Υπάρχον Προσωπικό
ΤΕ ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗΣ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ	1
ΤΕ ΤΟΠΟΓΡΑΦΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	1
ΤΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ	2
ΤΕ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΜΟΝΑΔΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	1
Σύνολο θέσεων ΤΕ	5

Πίνακας 25: Προσωπικό Τεχνολογικής Εκπαίδευσης Δήμου Ευρώτα

Στην κατηγορία

Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

υπάγονται οι εξής κλάδοι και προβλέπονται αντίστοιχα οι παρακάτω θέσεις σε υπάρχον αλλά και νέο προσωπικό:

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΘΕΣΕΩΝ

ΚΛΑΔΟΣ ΔΕ	Υπάρχον Προσωπικό
ΔΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ	11
ΔΕ ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΩΝ	2
ΔΕ ΧΕΙΡΙΣΤΩΝ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ ΕΡΓΩΝ	3
ΔΕ ΟΔΗΓΩΝ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ	5
ΔΕ ΤΕΧΝΙΤΩΝ Υδραυλικών	1
Σύνολο θέσεων ΔΕ	22

Πίνακας 26: Προσωπικό Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Δήμου Ευρώτα

Στην κατηγορία Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης υπάρχουν οι εξής κλάδοι και προβλέπονται αντίστοιχα οι παρακάτω θέσεις σε υπάρχον αλλά και νέο προσωπικό:

ΚΛΑΔΟΣ ΥΕ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΘΕΣΕΩΝ
	Υπάρχον Προσωπικό
ΥΕ ΚΛΗΤΗΡΩΝ- ΘΥΡΩΡΩΝ	1
ΥΕ ΕΡΓΑΤΩΝ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ	3
ΥΕ ΕΡΓΑΤΩΝ Συνεργείων	2
ΥΕ ΕΡΓΑΤΩΝ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ (κτιρίων)	1
ΥΕ ΕΡΓΑΤΩΝ ΥΔΡΕΥΣΗΣ	1
ΥΕ ΕΡΓΑΤΩΝ (Συνοδός Απορριματοφόρου)	2
Σύνολο θέσεων ΥΕ	10

Πίνακας 27: Προσωπικό Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης Δήμου Ευρώτα

Προσωρινές θέσεις με σχέση εργασίας δημοσίου δικαίου

ΚΛΑΔΟΣ ΔΕ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΘΕΣΕΩΝ	
	Υπάρχον Προσωπικό	
ΔΕ Ελεγκτών εσόδων - εξόδων	2	
Σύνολο θέσεων ΔΕ	2	

Πίνακας 28: Προσωρινές θέσεις με σχέση εργασίας δημοσίου δικαίου

Οι θέσεις αυτές κενούμενες με οποιοδήποτε τρόπο καταργούνται

Θέσεις με Σχέση Εργασίας Ι. Δ. Α. Χ

Προβλέπονται οι παρακάτω θέσεις που καλύπτονται από προσωπικό με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου (ΙΔΑΧ) και οι οποίες είναι προσωποπαγείς. Οι θέσεις αυτές καταργούνται όταν κενωθούν με οποιονδήποτε τρόπο.

Ειδικότητες	ΑΡΙΘΜΟΣ ΘΕΣΕΩΝ ΥΠΑΡΧΟΝΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ
ΠΕ Οικονομικού	1
ΥΕ 16 ΕΡΓΑΤΩΝ ΥΔΡΕΥΣΗΣ	1
ΥΕ 16 ΕΡΓΑΤΩΝ ΥΔΡΟΝΟΜΕΩΝ	1
ΥΕ ΚΑΘΑΡΙΣΤΡΙΩΝ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ	6
Σύνολο προσωποπαγών θέσεων ΙΔΑΧ	9

Πίνακας 29: Θέσεις εργασίας με σχέση εργασίας ΙΔΑΧ

Πέντε (5) από τις Καθαρίστριες

Σχολείων με σχέση εργασίας ΙΔΑΧ

εργάζονται με πλήρη απασχόληση και μια (1) με μερική απασχόληση (2 ώρες).

Θέσεις με Σχέση Εργασίας Ι.Α.Ο.Χ.

Προβλέπονται τριάντα πέντε (35) θέσεις προσωπικού με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου, διαφόρων ειδικοτήτων, για την αντιμετώπιση εποχικών ή άλλων περιοδικών ή πρόσκαιρων αναγκών καθώς και για κάλυψη αναγκών ανταποδοτικού χαρακτήρα, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

Θέσεις Ειδικού Προσωπικού

Στον Δήμο Ευρώτα υπάρχουν τρεις (3) θέσεις **Ειδικών Συνεργατών**.

Η κατανομή προσωπικού ανά επίπεδο εκπαίδευσης στο Δήμο Ευρώτα έχει ως εξής:

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΜΟΝΙΜΟΙ	ΙΔΑΧ	ΙΔΟΧ	ΕΙΔΙΚΟ ΠΡ	ΣΥΝΟΛΟ	%
Π.Ε.	28	1		3	32	27,58
Τ.Ε.	5				5	4,31
Δ.Ε.	24				24	20,69
Υ.Ε	12	8	35		55	47,42
ΣΥΝΟΛΟ	69	9	35	3	116	100
ΠΟΣΟΣΤΑ%	59,48	7,76	30,18	2,58	100	

Πίνακας 30: Κατανομή προσωπικού Δήμου Ευρώτα ανά επίπεδο εκπαίδευσης

Το μόνιμο προσωπικό, σύμφωνα με τον εγκεκριμένο Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας που στελεχώνει το Δήμο Ευρώτα **αποτελείται από 69 άτομα**. Μέχρι και τον 9^ο /2015 **αποχώρησαν** από το Δήμο δύο (2) υπάλληλοι κατηγορίας ΔΕ Διοικητικών και ένας (1) ΠΕ Οικονομικού – Λογιστικού λόγω συνταξιοδότησης και από την ταμειακή υπηρεσία ένας (1) ΔΕ Ελεγκτών Εσόδων - Εξόδων και δύο (2) υπάλληλοι ΠΕ Οικονομικού και ένας ΤΕ Οικονομικού – Λογιστικού λόγω μετατάξεων σε άλλες υπηρεσίες του Δημόσιου Τομέα, οπότε **εκκρεμεί νέα τροποποίηση του Ο.Ε.Υ. του Δήμου με κατάργηση των θέσεων αυτών σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις του Ν. 4024/2011**. Ο αριθμός του εργατικού δυναμικού είναι κατά πολύ μικρότερος από τον αναγκαίο αριθμό προσωπικού όπως περιγραφόταν στον εγκεκριμένο ΟΕΥ του Δήμου Ευρώτα στο ΦΕΚ 2162/Τεύχος Β' /27-09-2011 όπου με διατάξεις νόμων υποχρεωτικά τροποποιήθηκε με κατάργηση των κενών προβλεπόμενων θέσεων εργασίας. Τα προγράμματα Κοινωνικού χαρακτήρα με τον αριθμό θέσεων εργαζομένων που αναλογεί στο Δήμο, καλύπτουν τρέχουσες ανάγκες και

υποκαθιστούν σε μεγάλο βαθμό διάφορες κατηγορίες μόνιμου και έκτακτου προσωπικού.

Είναι χαρακτηριστικό ότι σύμφωνα με την **Μελέτη Στελέχωσης και την Αξιολόγηση του Δήμου Ευρώτα σε προσωπικό** με σκοπό την κινητικότητα (Αρ. Πρωτ. 2271/16-12-2013), που εκπονήθηκε από το Υπουργείο Εσωτερικών τον Δεκέμβριο 2013 στα πλαίσια του Νόμου 4093/2012, καταγράφηκε **σοβαρή έλλειψη προσωπικού, συγκεκριμένα τριάντα ενός (31) υπαλλήλων** και σύμφωνα με τα κριτήρια μέτρησης και τους δείκτες που τέθηκαν (τον πληθυσμό, τους εργαζόμενους, την οικονομική ευρωστία και τις ιδιαιτερότητες του δήμου καθώς και το κόστος μισθοδοσίας) τελικό ελλείπον προσωπικό είκοσι τέσσερις (24) άτομα. Βέβαια μέχρι σήμερα **δεν στελεχώθηκε ο Δήμος Ευρώτα με το αναγκαίο προσωπικό για την εύρυθμη στοιχειώδη λειτουργία των υπηρεσιών του, αντιθέτως δε, ανά έτος μειώνεται το εργατικό δυναμικό που καλύπτει πάγιες και διαρκείς ανάγκες λόγω αποχωρήσεων. Αυτή η κατάσταση αναμφισβήτητα επηρεάζει την ικανότητα του Δήμου να παρέχει υπηρεσίες και να καλύπτει τις ανάγκες των πολιτών του.**

Η αποχώρηση από τις υπηρεσίες του Δήμου στελεχών έμπειρων λόγω συνταξιοδότησης και με δεδομένη την απαγόρευση νέων προσλήψεων, σίγουρα μείωσε το κόστος των υπηρεσιών του έμμισθου προσωπικού αλλά θεωρούμε ότι έχει επιπτώσεις στην λειτουργία των υπηρεσιών με επιδείνωση των εργασιακών σχέσεων στο υπάρχον προσωπικό (λόγω επιπλέον φόρτου εργασίας) και πιθανό να αύξησε τις δαπάνες για ανάθεση εξειδικευμένων υπηρεσιών σε εξωτερικούς συνεργάτες.

5.10 Νομικά πρόσωπα Δήμου Ευρώτα

Η εφαρμογή της διοικητικής μεταρρύθμισης στους ΟΤΑ με το Ν.3852/2010 επέβαλε τη συνένωση περίπου 6.000 νομικών προσώπων και δημοτικών επιχειρήσεων των Δήμων σε λιγότερο από 2.000 με γνώμονα κυρίως τον περιορισμό των λειτουργικών δαπανών τους. Κατ' εφαρμογή των διατάξεων αυτών, στο Δήμο Ευρώτα από το 2011 και μετά έχουν συσταθεί και λειτουργούν τα κατωτέρω νομικά πρόσωπα σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις νόμων:

1. Το Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου Κοινωνικής Προστασίας, Αλληλεγγύης και Αθλητισμού Δήμου Ευρώτα «ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ΒΡΕΤΤΑΚΟΣ» (ΦΕΚ 2060/ Τεύχος Β' / 15-09-2011).
2. Η Δημοτική Κοινωφελής Επιχείρηση Δήμου Ευρώτα «ΕΥΡΩΤΕΙΟΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑ» (ΦΕΚ 2389/Τεύχος Β' /2-10-2011)
3. Η Σχολική Επιτροπή με την επωνυμία Νομικό Πρόσωπό Δημοσίου Δικαίου Σχολική Επιτροπή Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης « ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗΣ» (ΦΕΚ 1813/Τεύχος Β' /11-08-2011)
4. Η Σχολική Επιτροπή με την επωνυμία Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου Σχολική Επιτροπή Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης «Ι.Ν. ΘΕΟΔΩΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ» (ΦΕΚ 1813/Τεύχος Β' /11-08-2011)

5.11 Χρηματοοικονομικά αποτελέσματα Δήμου Ευρώτα

Για την χρηματοοικονομική ανάλυση του Δήμου Ευρώτα, βασιστήκαμε στα στοιχεία α) των Προϋπολογισμών – Απολογισμών του Δήμου για τα έτη 2011, 2012, 2013, 2014, 2015 που εξάγονται από τη λειτουργία του Δημόσιου Λογιστικού των Δήμων και β) των Οικονομικών Καταστάσεων του Δήμου που εξάγονται από τη λειτουργία του Διπλογραφικού Συστήματος Λειτουργίας των Δήμων και συγκεκριμένα, των Ισολογισμών Χρήσης, των Αποτελεσμάτων Χρήσης και του Λογαριασμού Εκμετάλλευσης του Δήμου Ευρώτα, που έχουν δημοσιευθεί και εγκριθεί με Αποφάσεις Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου, για τα οικονομικά έτη 2011, 2012 και 2013, με τις υπ' αρ. ΑΔΣ 122/2014 (ΑΔΑ ΒΙΦ5ΩΡΛ-ΟΗ3) για το έτος 2011, ΑΔΣ 289/2014 (ΑΔΑ: 6ΗΔΜΩΡΛ-ΔΤΑ) για το έτος 2012 και την αρ. ΑΔΣ 202/2015 (ΑΔΑ: 7Ε3ΟΩΡΛ-ΦΟΤ) για το έτος 2013. Αντικείμενο της χρηματοοικονομικής ανάλυσης των ανωτέρω στοιχείων είναι η μελέτη των σχέσεων των οικονομικών στοιχείων που υπάρχουν σε αυτές τις καταστάσεις στην δεδομένη χρονική στιγμή που έχουν συνταχθεί καθώς και η διαχρονική μελέτη αυτών, δηλαδή η μέτρηση της προηγούμενης επίδοσης ανά έτος και της παρούσας κατάστασης αυτού. Σκοπός μας είναι η άντληση πληροφοριών για την ετήσια οικονομική δραστηριότητα του Δήμου, ο προσδιορισμός και η αξιολόγηση της πραγματικής κατάστασης και της αποδοτικότητας του Δήμου Ευρώτα. Συγκεκριμένα επιδιώκουμε την εξαγωγή συμπερασμάτων για τη δομή του ενεργητικού του, τη σύνθεση των δαπανών και εσόδων του, τη διαχρονική εξέλιξη του κύκλου εργασιών και την αξιολόγηση του οργανισμού ως προς την ικανότητα του να δημιουργεί πλεονάσματα, να ανταποκρίνεται στις τρέχουσες και μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις δηλαδή τη ρευστότητα και τη φερεγγυότητα αυτού.

Βέβαια ο Δήμος Ευρώτα ως Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης, κατατάσσεται στους Μη Κερδοσκοπικούς οργανισμούς και δημόσιους οργανισμούς, όπου η έννοια του κέρδους δεν υφίσταται αλλά αντίστοιχα ισχύει η έννοια του πλεονάσματος για υλοποίηση κοινωφελών έργων, κοινωνικών υπηρεσιών και αναπτυξιακών στόχων. Αυτό συμβαίνει γιατί ο χαρακτήρας του είναι κοινωνικός, με σκοπό την ικανοποίηση των αναγκών των πολιτών με τον πλέον αποδοτικότερο και οικονομικότερο τρόπο.

Ακολουθεί:

A). από την τήρηση του Δημόσιου Λογιστικού και την εκτέλεση της λειτουργίας του προϋπολογισμού,

1. Η Συνοπτική Οικονομική Κατάσταση **Απολογισμών Εσόδων – Εξόδων Οικονομικών Ετών 2011 -2012 – 2013– 2014 – 2015** που έχουν εγκριθεί με Αποφάσεις Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Ευρώτα και έχουν αναρτηθεί στην ηλεκτρονική βάση δεδομένων του Υπουργείου Εσωτερικών με την επωνυμία «Οικονομικά των Ο.Τ.Α.».

2. Πίνακες που παρέχουν οικονομικά στοιχεία σχετικά με την εξέλιξη της διάρθρωσης των Πληρωθέντων Δαπανών ανά κατηγορία εξόδων και των Εισπραχθέντων Εσόδων ανά κατηγορία εσόδων, με Κωδικούς Αριθμούς (ως μονοψήφια ή διψήφια ανάπτυξη) των εκτελεσθέντων Προϋπολογισμών του Δήμου Ευρώτα για τα Οικονομικά Έτη 2011 έως και 2015. Παρέχονται στοιχεία σε απόλυτους αριθμούς και σε ποσοστά επί τοις εκατό (%).

B). από την εφαρμογή του Διπλογραφικού Λογιστικού Συστήματος, **οι Ισολογισμοί και τα Αποτελέσματα Χρήσης του Δήμου Ευρώτα**, που έχουν δημοσιευθεί και εγκριθεί με Αποφάσεις Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου, **για τα οικονομικά έτη 2011, 2012 και 2013**, με τις υπ' αρ. ΑΔΣ 122/2014 (ΑΔΑ ΒΙΦ5ΩΡΛ-ΟΗ3) για το έτος 2011, ΑΔΣ 289/2014 (ΑΔΑ: 6ΗΔΜΩΡΛ-ΔΤΑ) για το έτος 2012 και την αρ. ΑΔΣ 202/2015 (ΑΔΑ: 7Ε3ΟΩΡΛ-ΦΟΤ) για το έτος 2013.

Α1. ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΣΟΔΩΝ – ΕΞΟΔΩΝ ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ**ΕΤΩΝ 2011, 2012, 2013, 2014, 2015 (ΣΕ ΤΑΜΕΙΑΚΗ ΒΑΣΗ)**

Κωδ.	ΕΙΣΠΡΑΧΘΕΝΤΑ ΕΣΟΔΑ	2011	2012	2013	2014	2015
0	ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	6.156.117,16	5.462.407,92	5.688.326,66	5.233.783,99	5.423.021,14
1	ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ	1.838.751,04	2.606.601,85	3.569.977,39	9.760.161,04	6.725.752,65
2	ΕΣΟΔΑ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΤΩΝ (Π.Ο.Ε.)	392.896,74	1.392.644,26	829.008,04	474.608,97	306.293,91
3	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ Π.Ο.Ε.	170.084,01	470.231,57	602.288,22	459.662,66	760.749,63
4	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΥΠΕΡ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ	955.504,29	964.096,23	967.069,60	1.018.604,57	882.725,98
5	ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗΣ ΧΡΗΣΗΣ	4.455.767,66	3.495.090,93	5.641.662,90	5.574.330,11	5.289.418,09
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ	13.969.120,90	14.391.072,76	17.298.332,81	22.521.151,34	19.387.961,40

Πίνακας 31: Απολογισμός Εσόδων Δήμου Ευρώτα σε ταμειακή βάση ετών 2011-2015

	ΠΛΗΡΩΘΕΝΤΑ ΕΞΟΔΑ	2011	2012	2013	2014	2015
6	ΕΞΟΔΑ ΧΡΗΣΗΣ					
60	ΑΜΟΙΒΕΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	2.193.698,96	1.911.889,33	1.808.673,31	1.752.546,17	1.675.773,66
61-62	ΑΜΟΙΒΕΣ & ΠΑΡΟΧΕΣ ΤΡΙΤΩΝ	2.033.712,84	2.111.479,44	2.432.108,24	2.394.222,03	2.445.258,66
63-64	ΛΟΙΠΑ ΓΕΝΙΚΑ ΕΞΟΔΑ	668.644,71	714.309,89	351.404,52	254.473,38	713.118,43
65	ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΠΙΣΤΗΣ	49.839,67	49.839,67	45.446,25	45.446,25	45.480,42
66	ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ- ΑΝΑΛΩΣΕΙΣ ΥΛΙΚΩΝ	379.361,66	564.593,29	619.882,80	480.360,32	312.283,00
67-68	ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΙΣ ΣΕ ΤΡΙΤΟΥΣ	1.086.940,48	658.288,56	1.115.256,96	851.218,07	737.799,28
7	ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ					
71	ΑΓΟΡΕΣ	235.891,96	413.252,95	425.493,70	358.177,12	210.061,15
73	ΕΡΓΑ	1.618.267,75	694.267,74	2.394.238,95	9.239.468,53	5.395.306,01
74	ΜΕΛΕΤΕΣ	99.934,37	73.373,01	51.896,60	27.907,88	37.023,00
75	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
8	ΠΛΗΡΩΜΕΣ Π.Ο.Ε. ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ & ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ					
81	ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΓΙΑ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ Π.Ο.Ε.	1.168.451,11	610.427,75	1.225.944,12	594.523,16	819.576,06
82-85	ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ & ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	939.286,46	947.688,23	1.262.871,49	1.233.390,34	833.235,17
9	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΟΔΩΝ	10.474.029,97	8.749.409,86	11.733.216,94	17.231.733,25	13.224.914,84

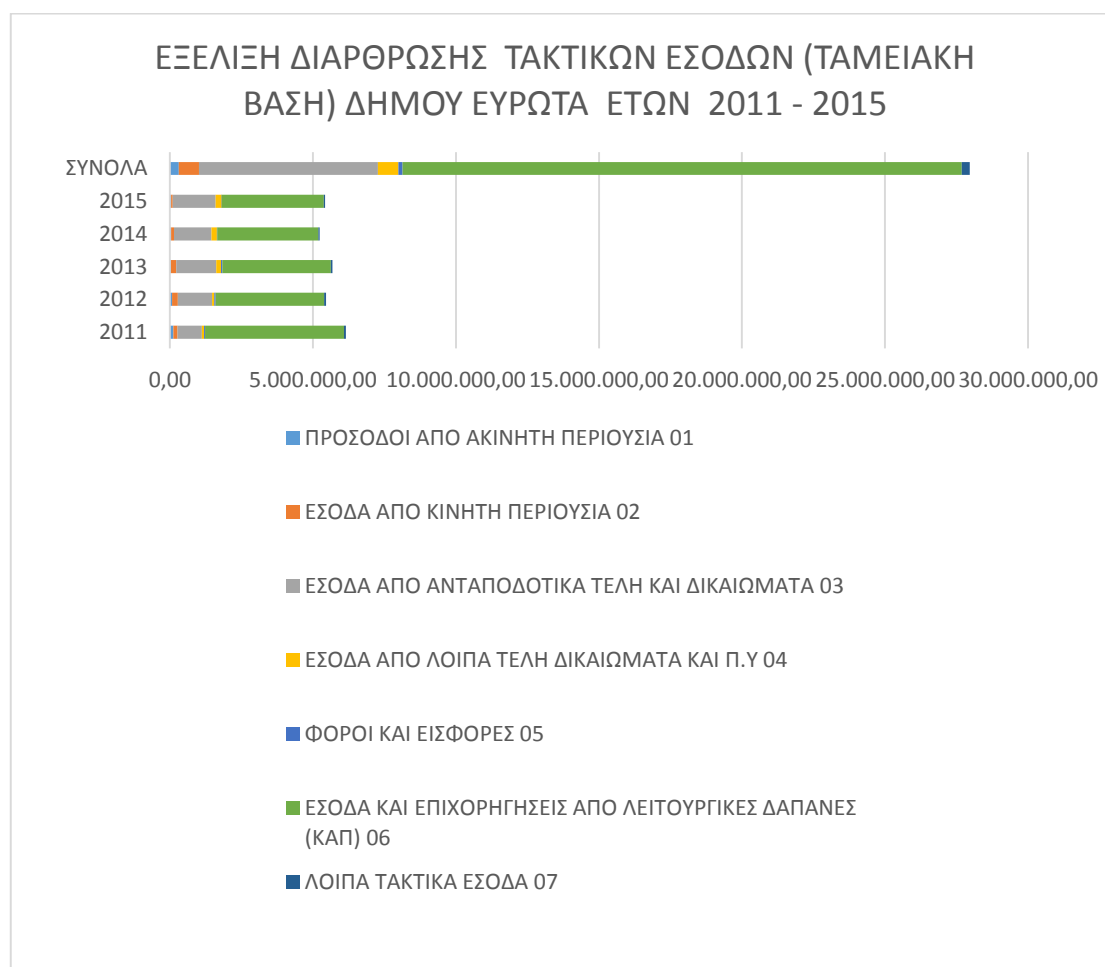
Πίνακας 32: Απολογισμός Εξόδων Δήμου Ευρώτα σε ταμειακή βάση ετών 2011-2015

Α2. ΕΞΕΛΙΞΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ ΕΣΟΔΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΔΩΝ ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ

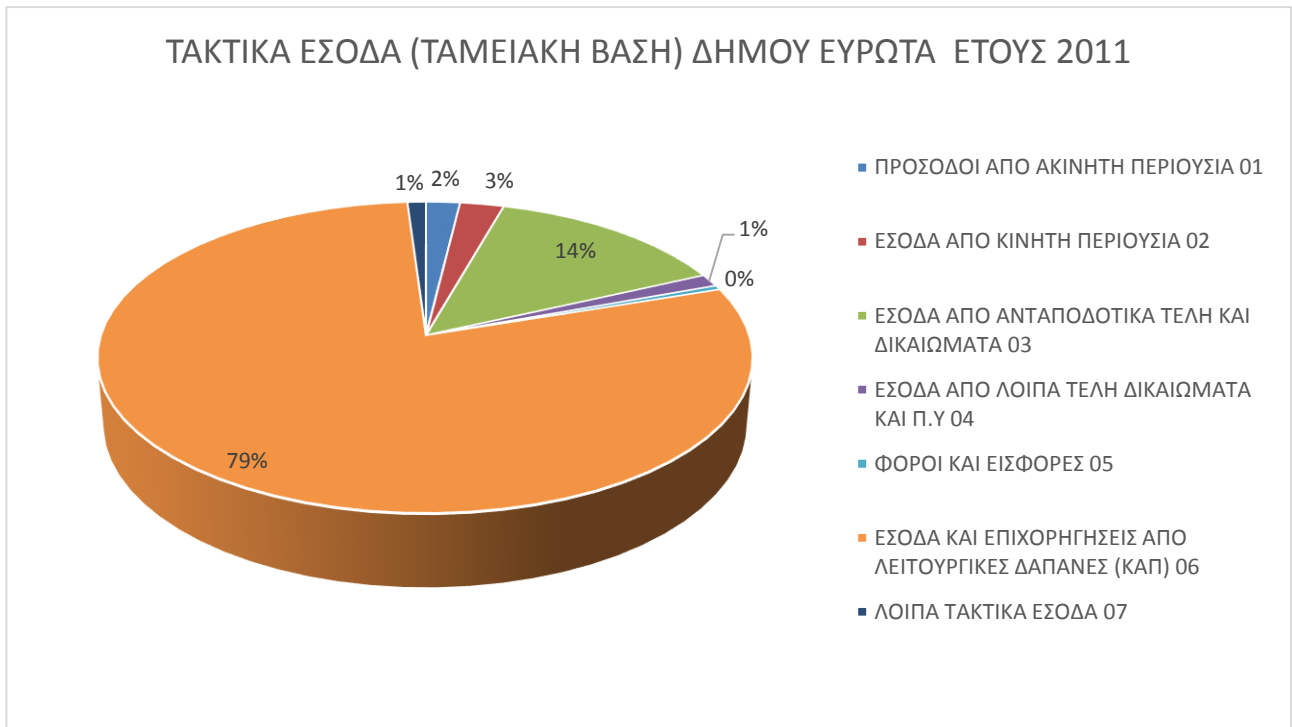
ΕΞΕΛΙΞΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ ΤΑΚΤΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ (ΤΑΜΕΙΑΚΗ ΒΑΣΗ) ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ ΕΤΩΝ 2011 - 2015

ΕΤΗ	ΠΡΟΣΟΔΟΙ ΑΠΟ ΑΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ 01	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ 02	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΑ ΤΕΛΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ 03	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΛΟΙΠΑ ΤΕΛΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ Π.Υ 04	ΦΟΡΟΙ ΚΑΙ ΕΙΣΦΟΡΕΣ 05	ΕΣΟΔΑ ΚΑΙ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ (ΚΑΠ) 06	ΛΟΙΠΑ ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ 07	ΣΥΝΟΛΑ
2011	117.842,62	152.204,87	847.706,25	79.834,52	28.162,00	4.866.014,60	64.352,30	6.156.117,16
2012	77.058,70	201.604,06	1.202.621,64	74.888,34	40.280,19	3.800.742,39	65.212,60	5.462.407,92
2013	38.033,90	185.971,35	1.394.806,22	165.123,49	54.669,76	3.788.596,04	61.125,90	5.688.326,66
2014	38.710,79	109.057,97	1.303.423,67	195.122,79	10.801,98	3.531.396,79	45.270,00	5.233.783,99
2015	44.251,98	56.886,42	1.497.285,89	209.635,97	3.965,19	3.571.615,69	39.380,00	5.423.021,14
ΣΥΝΟΛΑ	315.897,99	705.724,67	6.245.843,67	724.605,11	137.879,12	19.558.365,51	275.340,80	27.963.656,87

Πίνακας 33: Εξέλιξη διάρθρωσης Τακτικών Εσόδων (σε Ταμειακή βάση) Δήμου Ευρώτα ετών 2011-2015

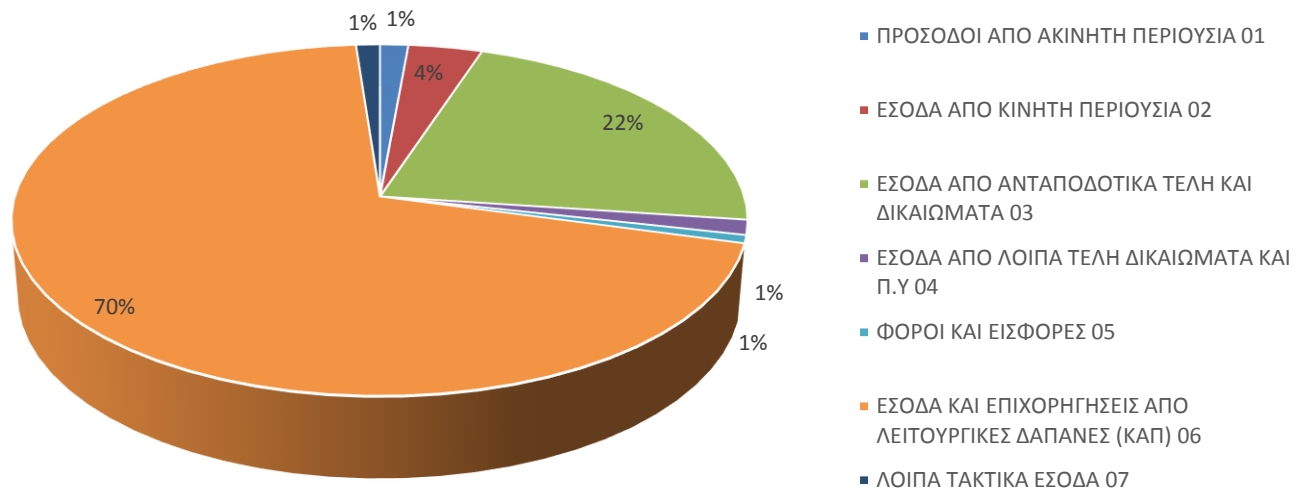

Γράφημα 6: ΕΞΕΛΙΞΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ ΤΑΚΤΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ (ΤΑΜΕΙΑΚΗ ΒΑΣΗ) ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ

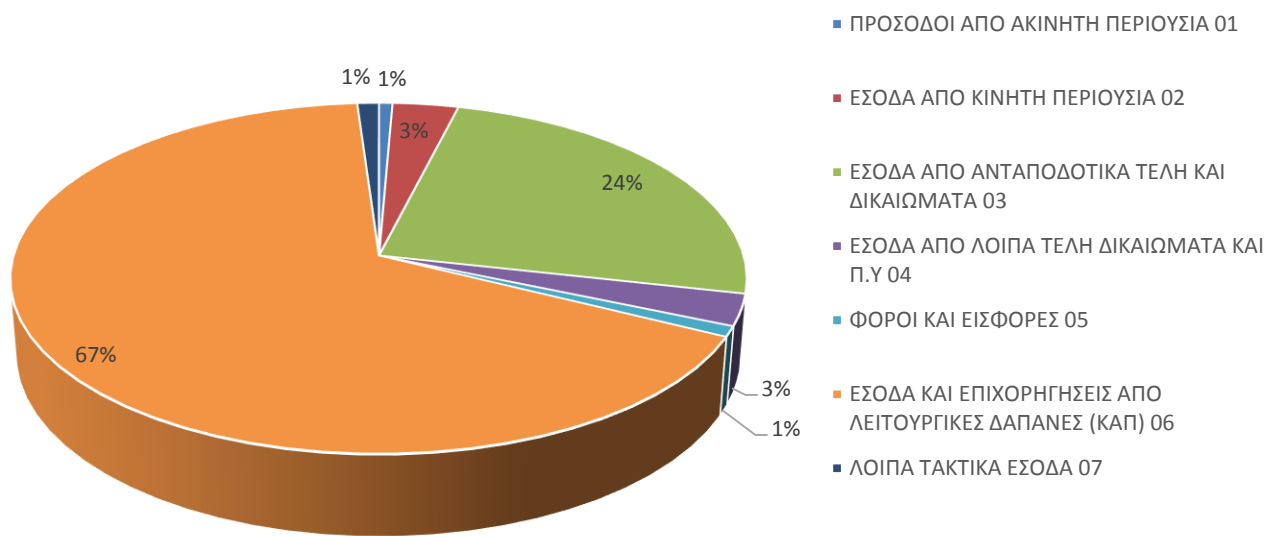
Γράφημα 7: ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΑΚΤΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ (ΤΑΜΕΙΑΚΗ ΒΑΣΗ) ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ ΕΤΟΥΣ 2011

ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ (ΤΑΜΕΙΑΚΗ ΒΑΣΗ) ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ ΕΤΟΥΣ 2012

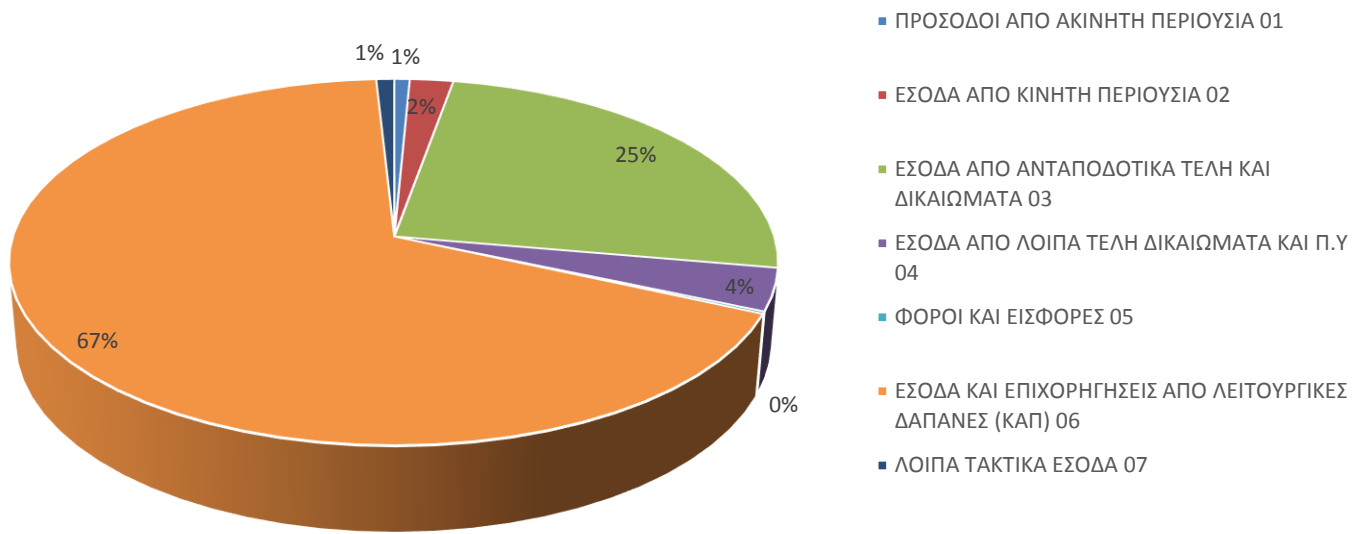
Γράφημα 8: ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΑΚΤΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ (ΤΑΜΕΙΑΚΗ ΒΑΣΗ) ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ ΕΤΟΥΣ 2012

ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ (ΤΑΜΕΙΑΚΗ ΒΑΣΗ) ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ ΕΤΟΥΣ 2013

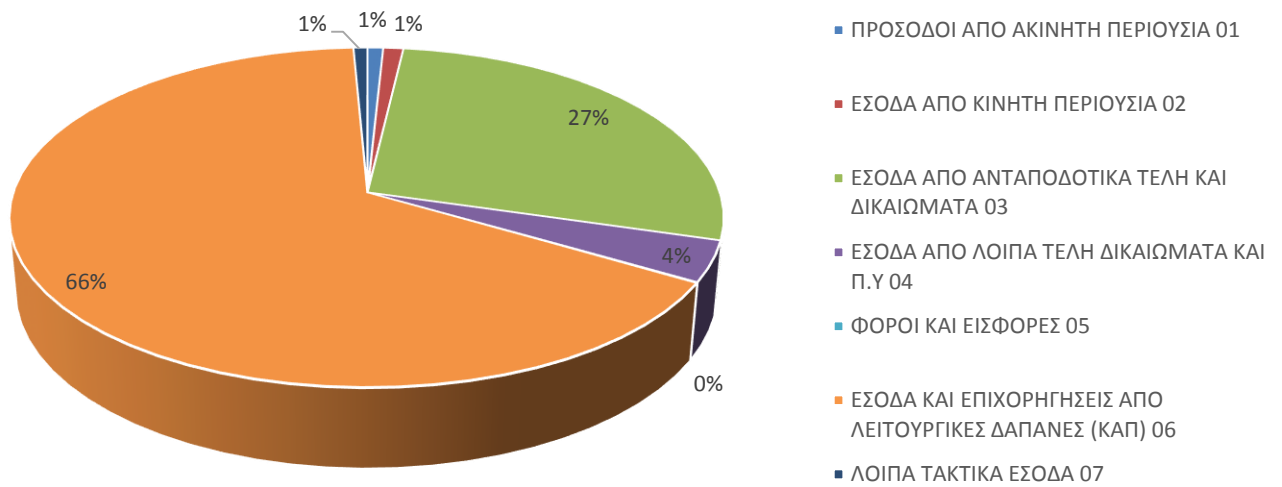
Γράφημα 9: ΔΙΑΦΘΡΩΣΗ ΤΑΚΤΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ (ΤΑΜΕΙΑΚΗ ΒΑΣΗ) ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ ΕΤΟΥΣ 2013

ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ (ΤΑΜΕΙΑΚΗ ΒΑΣΗ) ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ ΕΤΟΥΣ 2014

Γράφημα 10: ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΑΚΤΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ (ΤΑΜΕΙΑΚΗ ΒΑΣΗ) ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ ΕΤΟΥΣ 2014

ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ (ΤΑΜΕΙΑΚΗ ΒΑΣΗ) ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ ΕΤΟΥΣ 2015

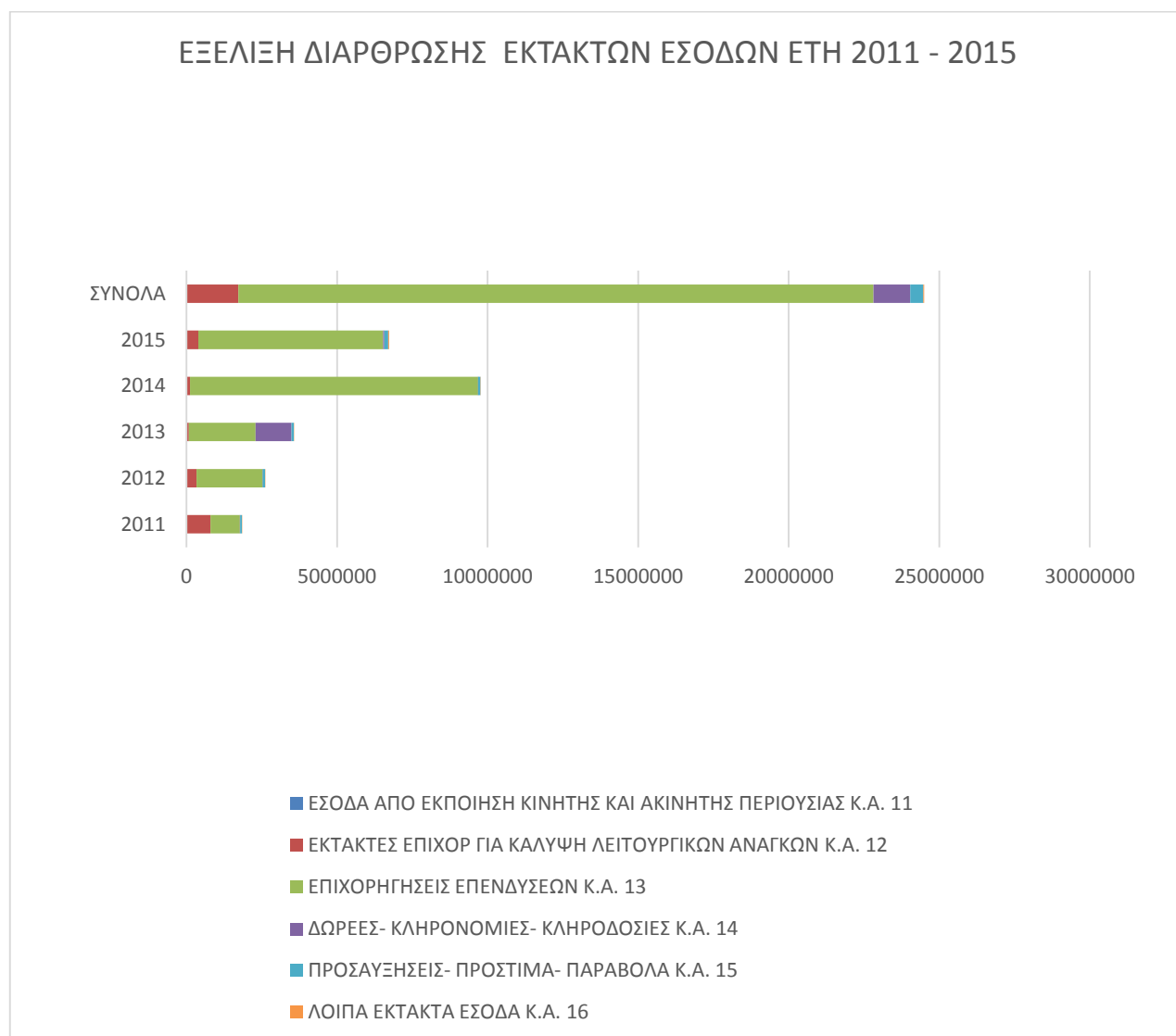

Γράφημα 11: ΔΙΑΦΘΡΩΣΗ ΤΑΚΤΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ (ΤΑΜΕΙΑΚΗ ΒΑΣΗ) ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ ΕΤΟΥΣ 2015

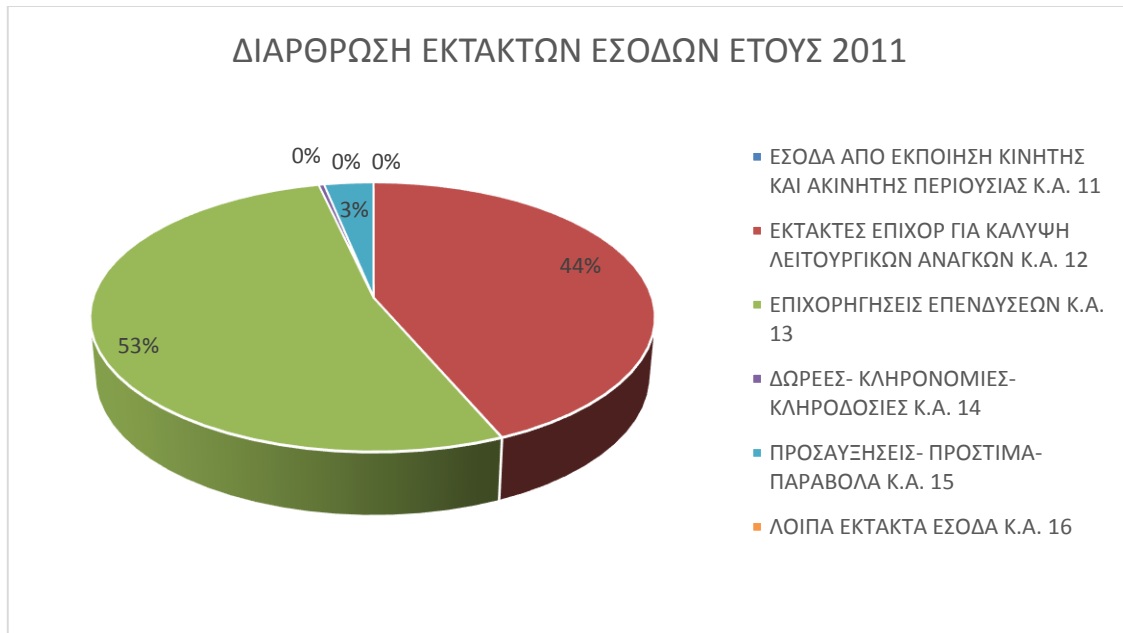
ΕΞΕΛΙΞΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΕΤΗ 2011 - 2015

ΕΤΗ	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΕΚΠΟΙΗΣΗ ΚΙΝΗΤΗΣ ΚΑΙ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ Κ.Α. 11	ΕΚΤΑΚΤΕΣ ΕΠΙΧΟΡ ΓΙΑ ΚΑΛΥΨΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ Κ.Α. 12	ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ Κ.Α. 13	ΔΩΡΕΕΣ-ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΕΣ-ΚΛΗΡΟΔΟΣΙΕΣ Κ.Α. 14	ΠΡΟΣΑΥΞΗΣΕΙΣ-ΠΡΟΣΤΙΜΑ-ΠΑΡΑΒΟΛΑ Κ.Α. 15	ΛΟΙΠΑ ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ Κ.Α. 16	ΣΥΝΟΛΑ
2011	0,00	800.289,36	972.447,06	6.497,95	59.292,87	223,80	1.838.751,04
2012	0,00	334.046,86	2.192.802,85	2.000,00	77.306,98	445,16	2.606.601,85
2013	0,12	76.712,39	2.221.962,49	1.183.401,98	84.157,44	3.742,97	3.569.977,39
2014	0,00	114.775,56	9.564.227,63	529,89	80.454,09	173,87	9.760.161,04
2015	5.653,24	387.332,35	6.141.144,79	35.999,30	131.195,97	24.427,00	6.725.752,65
ΣΥΝΟΛΑ	5.653,36	1.713.156,52	21.092.584,82	1.228.429,12	432.407,35	29.012,80	24.501.243,97

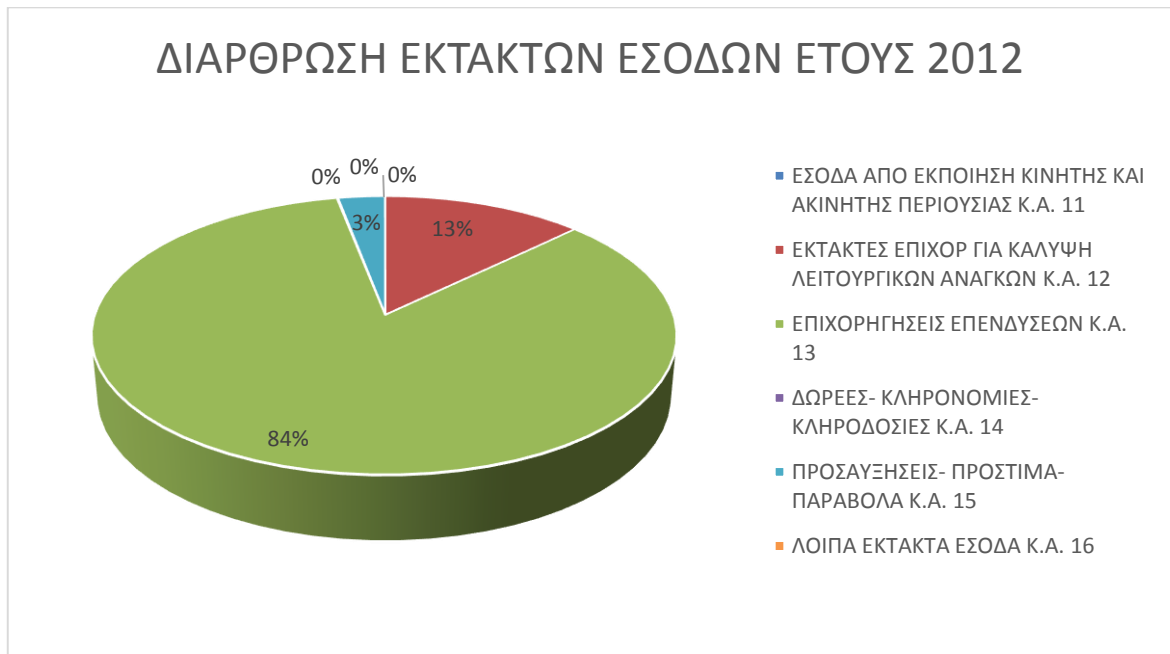
Πίνακας 34: Εξέλιξη διάρθρωσης Έκτακτων Εσόδων (σε Ταμειακή βάση) Δήμου Ευρώτα ετών 2011-2015

Γράφημα 12: ΕΞΕΛΙΞΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΕΤΗ 2011 - 2015

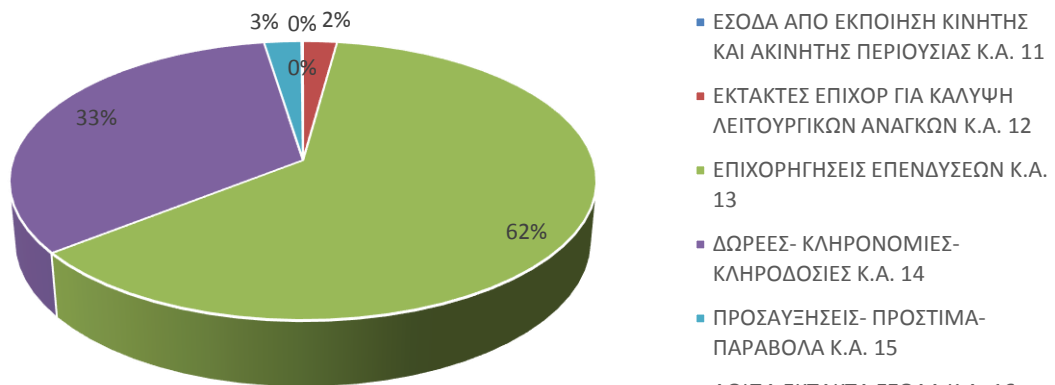

Γράφημα 13: ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΕΤΟΥΣ 2011

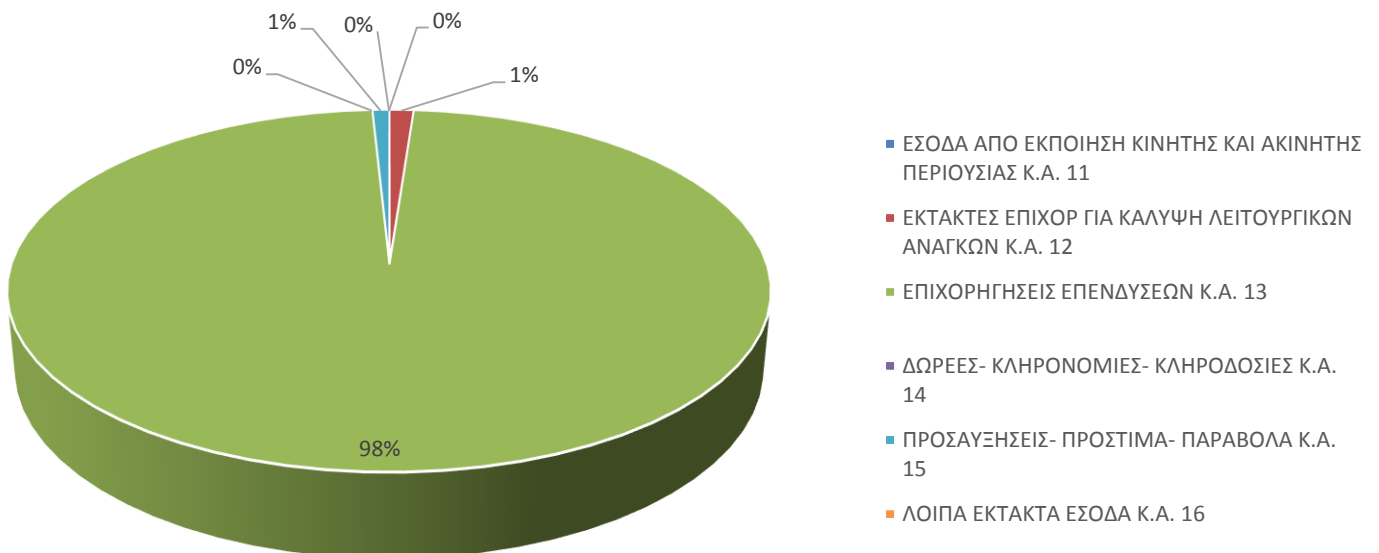
Γράφημα 14: ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΕΤΟΥΣ 2012

ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΕΤΟΥΣ 2013

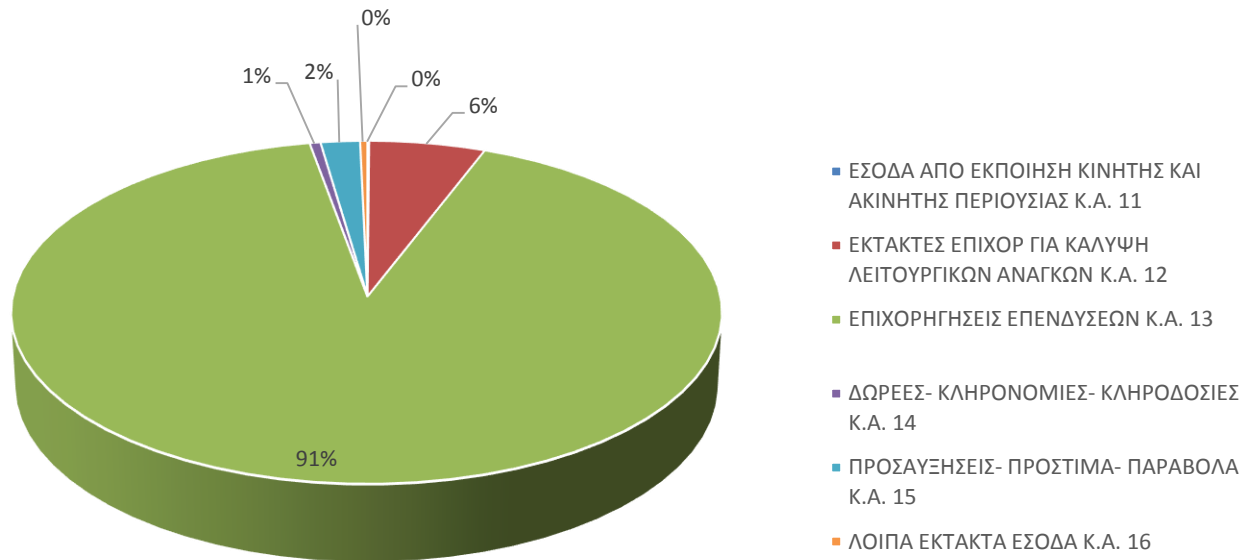
Γράφημα 15: ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΕΤΟΥΣ 2013

ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΕΤΟΥΣ 2014

Γράφημα 16: ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΕΤΟΥΣ 2014

ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΕΤΟΥΣ 2015

Γράφημα 17: ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΕΤΟΥΣ 2015

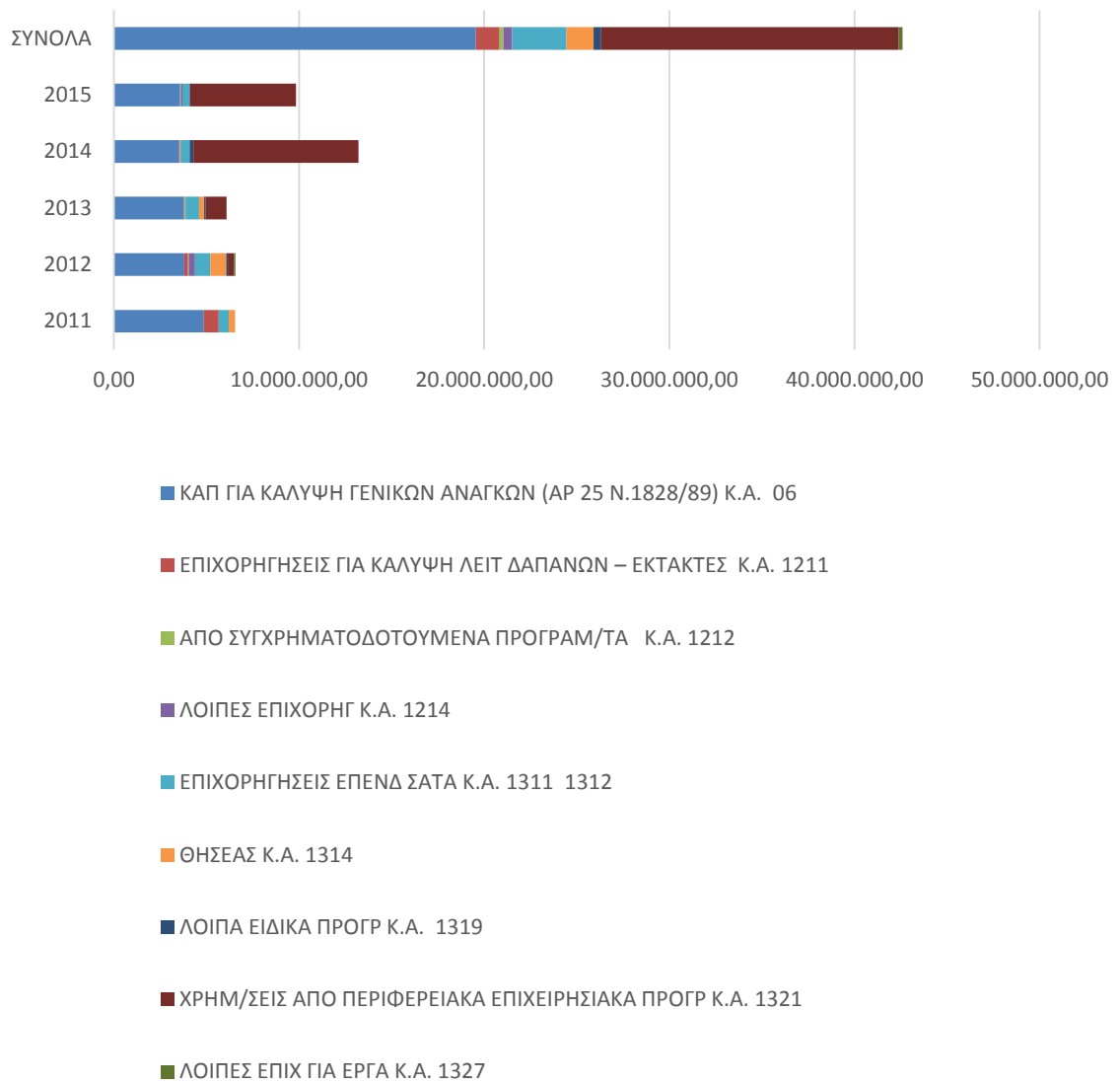
ΕΞΕΛΙΞΗ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΩΝ ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ (2011-2015)

(ΚΑΠ, ΣΑΤΑ, ΕΠΙΧ ΕΠΕΝΔ)

ΕΤΗ	ΚΑΠ ΓΙΑ ΚΑΛΥΨΗ ΓΕΝΙΚΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ (ΑΡ 25 Ν.1828/89) Κ.Α. 06	ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΚΑΛΥΨΗ ΛΕΙΤ ΔΑΠΑΝΩΝ – ΕΚΤΑΚΤΕΣ Κ.Α. 1211	ΑΠΟ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝ Α ΠΡΟΓΡΑΜ/ΤΑ Κ.Α. 1212	ΛΟΙΠΕΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓ Κ.Α. 1214	ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΕΠΕΝΔ ΣΑΤΑ Κ.Α. 1311 1312	ΘΗΣΕΑΣ Κ.Α. 1314	ΛΟΙΠΑ ΕΙΔΙΚΑ ΠΡΟΓΡ Κ.Α. 1319	ΧΡΗΜ/ΣΕΙΣ ΑΠΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡ Κ.Α. 1321	ΛΟΙΠΕΣ ΕΠΙΧ ΓΙΑ ΕΡΓΑ Κ.Α. 1327	ΣΥΝΟΛΑ
2011	4.866.014,60	800.289,36			541.554,00	333.580,13		0,00	97.312,93	6.638.751,02
2012	3.800.742,39	197.504,46	44.500,00	334.046,86	844.389,88	842.250,04	90.400,00	318.450,00	97.312,93	6.569.596,56
2013	3.788.596,04	7.281,55	48.601,44	20.829,40	729.760,00	278.871,73	90.400,00	1.122.930,76	0,00	6.087.270,92
2014	3.531.396,79	22.830,00	63.277,76	28.667,80	437.910,00	0,00	206.175,04	8.920.142,59	0,00	13.210.399,98
2015	3.571.615,69	251.369,71	35.562,64	90.400,00	394.850,00	0,00	26.518,80	5.719.775,99		10.090.092,83
ΣΥΝΟΛΑ	19.558.365,51	1.279.275,08	191.941,84	473.944,06	2.948.463,88	1.454.701,90	413.493,84	16.081.299,34	194.625,86	42.596.111,31

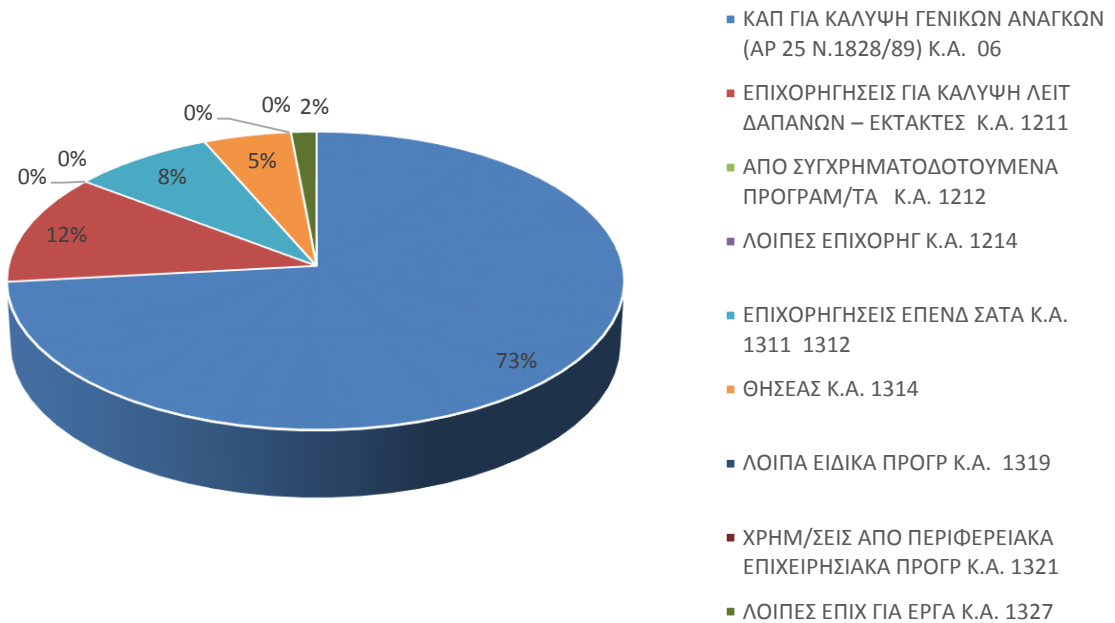
Πίνακας 35: Εξέλιξη Επιχορηγήσεων Δήμου Ευρώτα (σε Ταμειακή βάση) ετών 2011-2015

ΕΞΕΛΙΞΗ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΩΝ ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ (2011-2015)

Γράφημα 18: ΕΞΕΛΙΞΗ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΩΝ ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ (2011-2015)

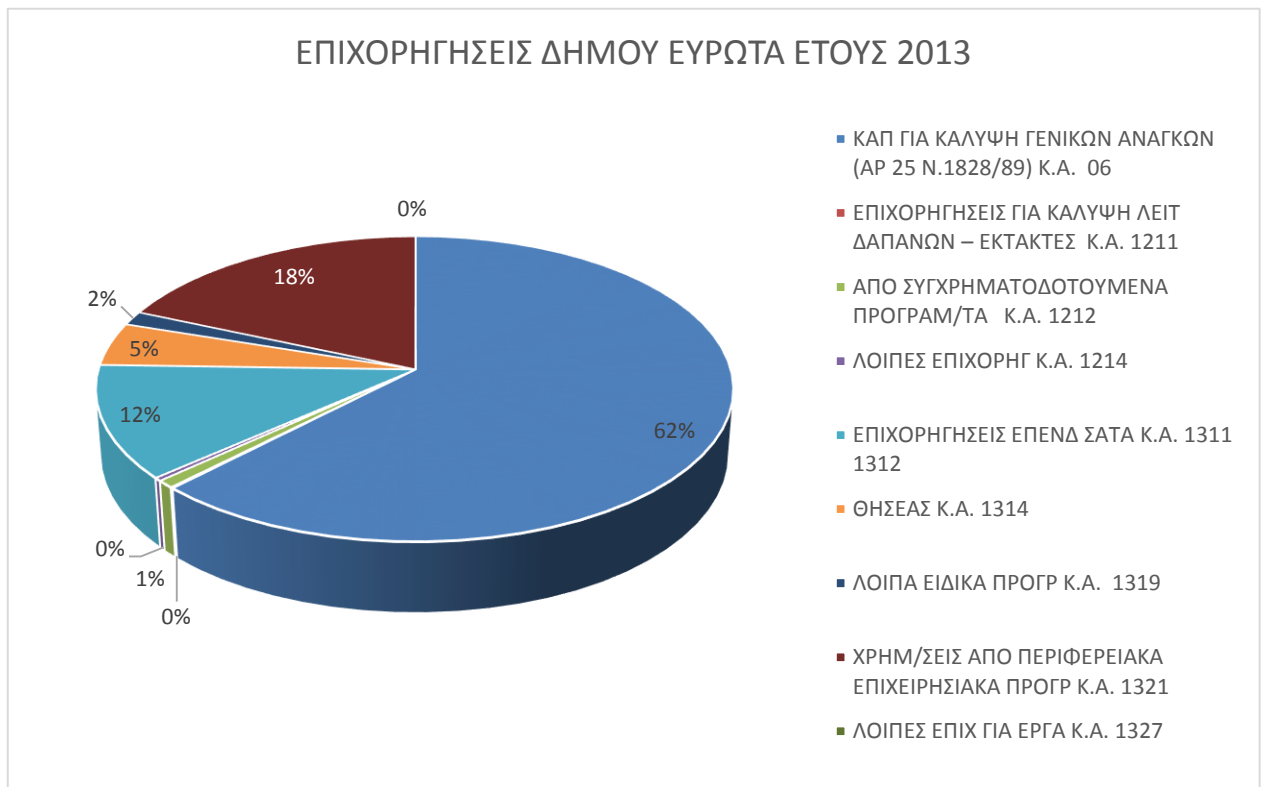
ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ ΕΤΟΥΣ 2011

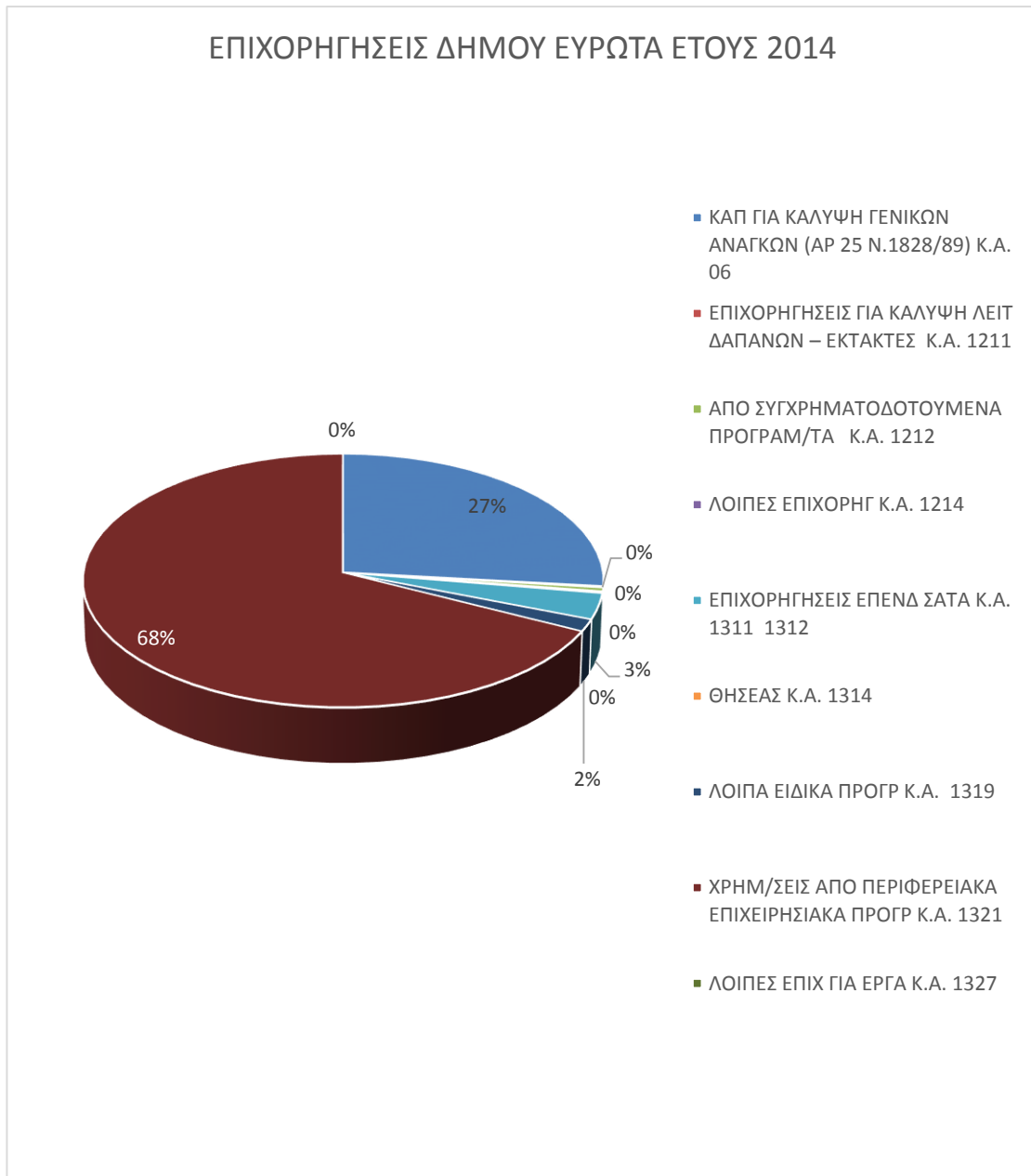
Γράφημα 19: ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ ΕΤΟΥΣ 2011

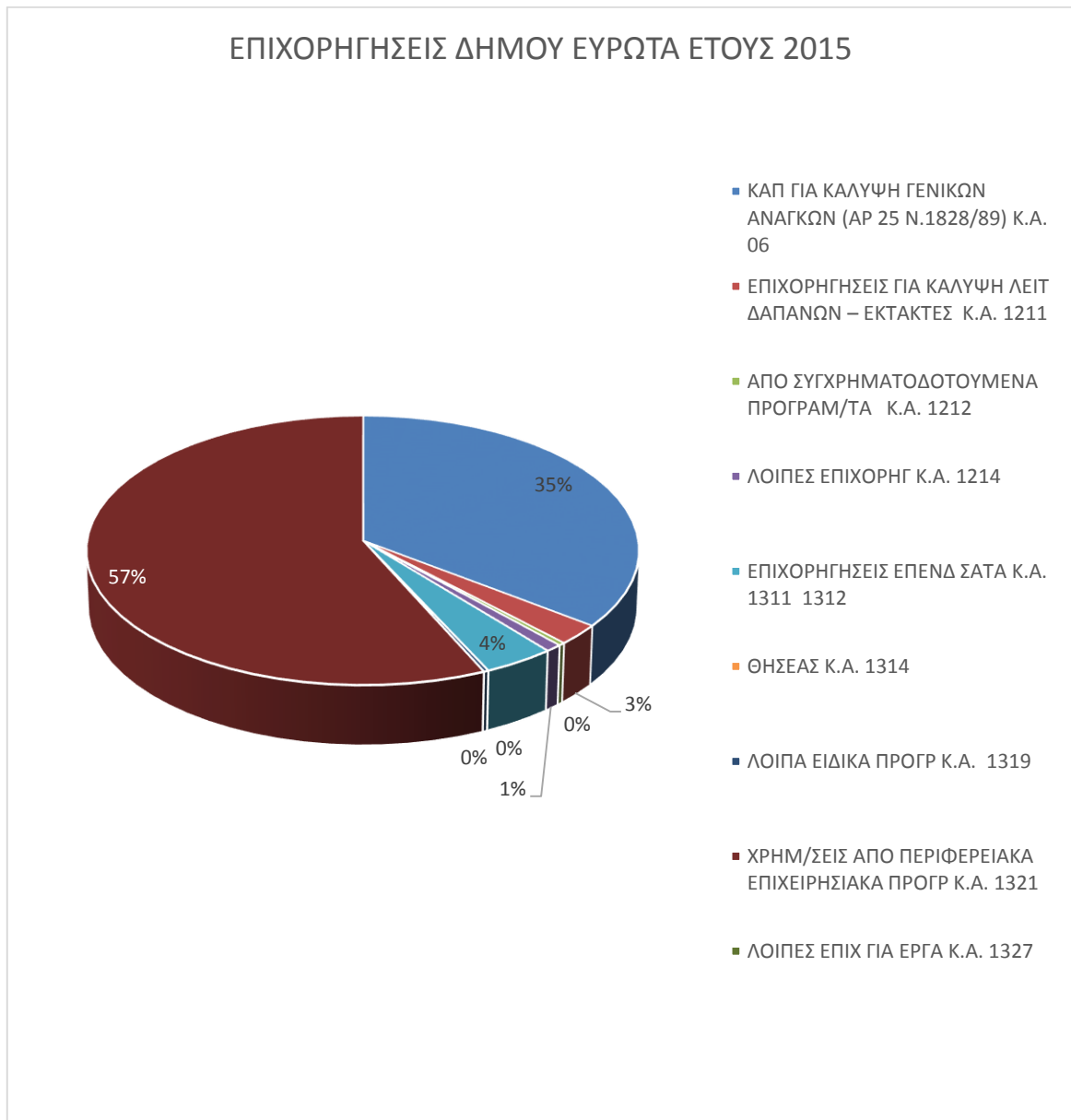
Γράφημα 20: ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ ΕΤΟΥΣ 2012

Γράφημα 21: ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ ΕΤΟΥΣ 2013

Γράφημα 22: ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ ΕΤΟΥΣ 2014

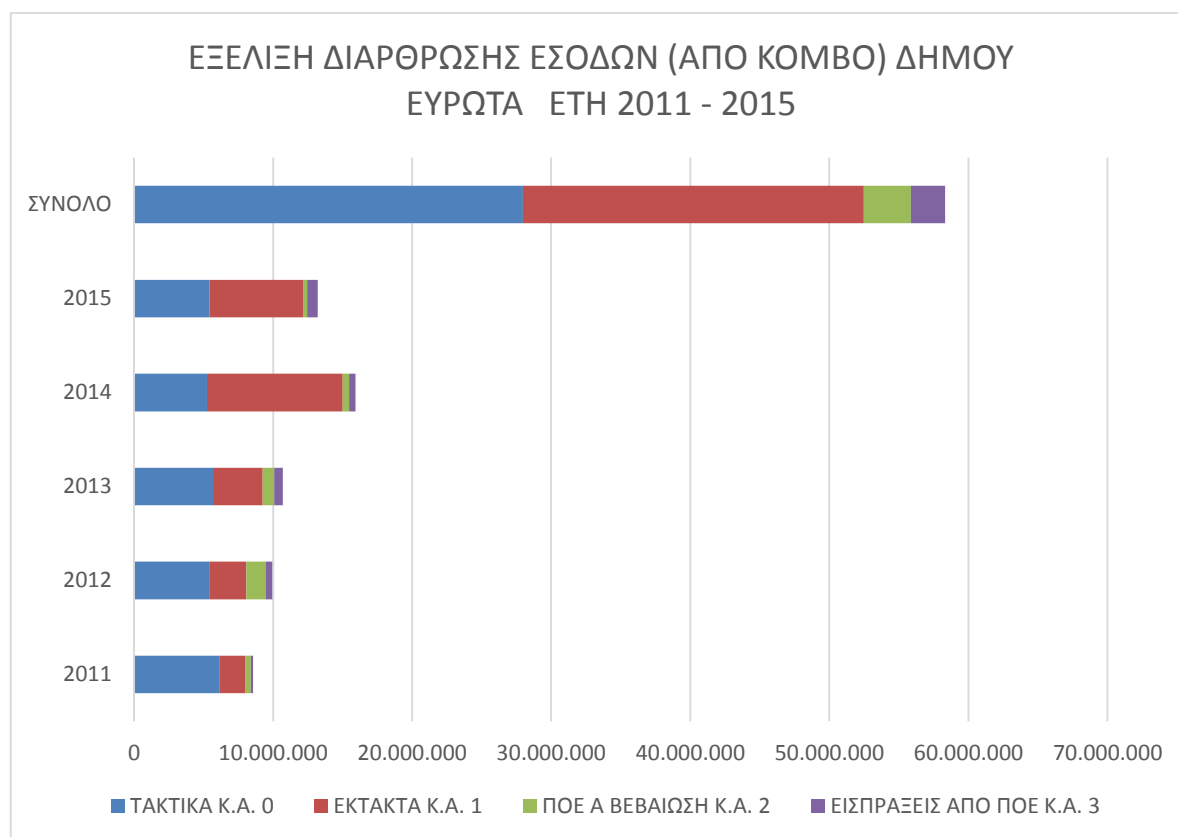
Γράφημα 23: ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ ΕΤΟΥΣ 2015

ΕΞΕΛΙΞΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ ΕΣΟΔΩΝ (ΑΠΟ ΚΟΜΒΟ) ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ ΕΤΗ 2011 - 2015

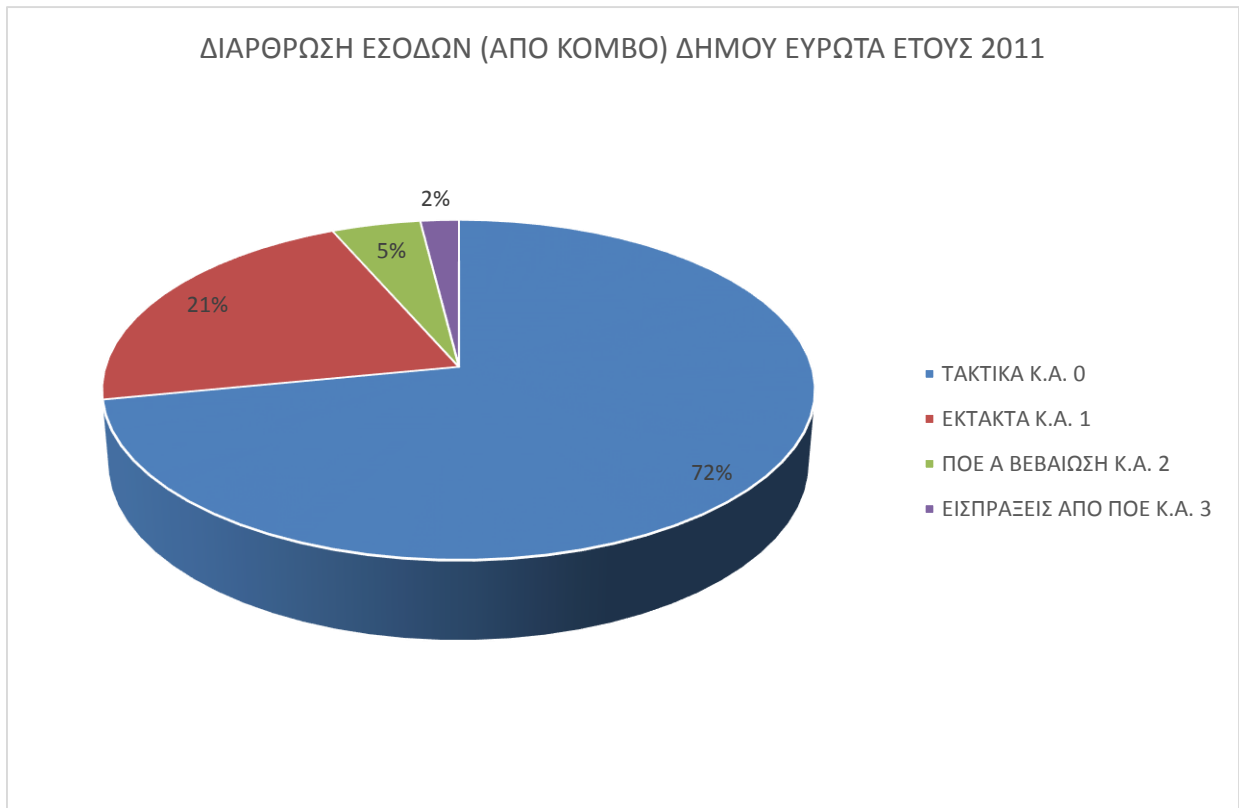
(ΤΑΚΤΙΚΑ, ΕΚΤΑΚΤΑ, ΠΟΕ ΠΟΥ ΒΕΒΑΙΩΝΟΝΤΑΙ Α ΦΟΡΑ, ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟ ΠΟΕ)

ΕΤΗ	ΤΑΚΤΙΚΑ Κ.Α. 0	ΕΚΤΑΚΤΑ Κ.Α. 1	ΠΟΕ Α ΒΕΒΑΙΩΣΗ Κ.Α. 2	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟ ΠΟΕ Κ.Α. 3	ΣΥΝΟΛΟ
2011	6.156.114	1.838.748	392.896	170.084	8.557.842
2012	5.462.405	2.606.600	1.392.643	470.232	9.931.880
2013	5.688.323	3.569.974	829.007	602.288	10.689.592
2014	5.233.779	9.760.158	474.608	459.662	15.928.207
2015	5.423.021	6.725.752	306.294	760.750	13.215.817
ΣΥΝΟΛΟ	27.963.642	24.501.232	3.395.448	2.463.016	58.323.338

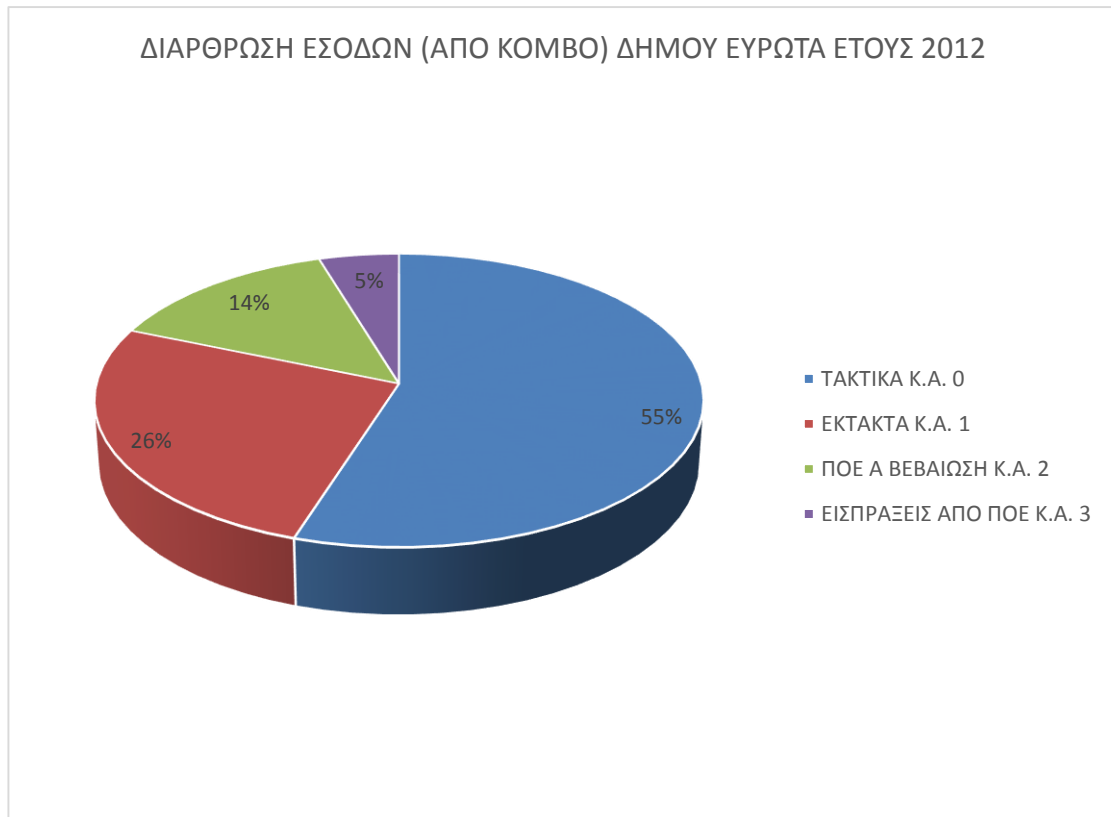
Πίνακας 36: Εξέλιξη διάρθρωσης Εσόδων Δήμου Ευρώτα (σε Ταμειακή βάση) ετών 2011-2015

Γράφημα 24: Εξέλιξη διάρθρωσης εσόδων (από κόμβο) Δήμου Ευρώτα ΕΤΗ 2011 - 2015

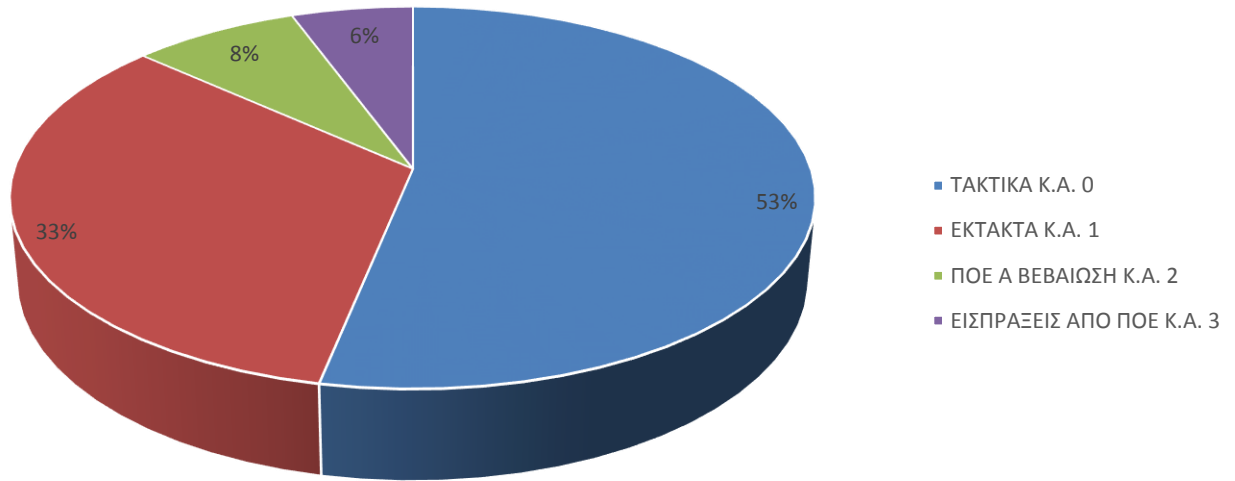

Γράφημα 25: ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΕΣΟΔΩΝ (ΑΠΟ ΚΟΜΒΟ) ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ ΕΤΟΥΣ 2011

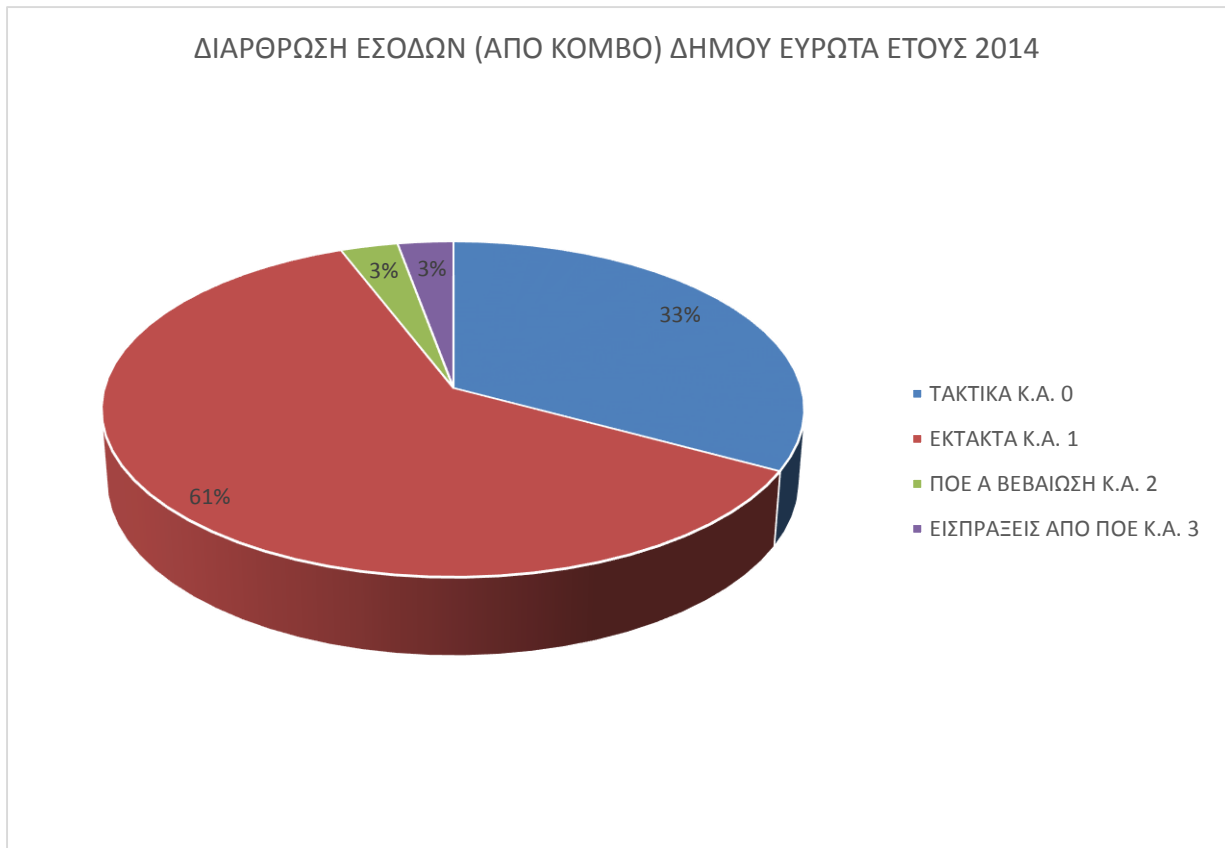

Γράφημα 26: ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΕΣΟΔΩΝ (ΑΠΟ ΚΟΜΒΟ) ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ ΕΤΟΥΣ 2012

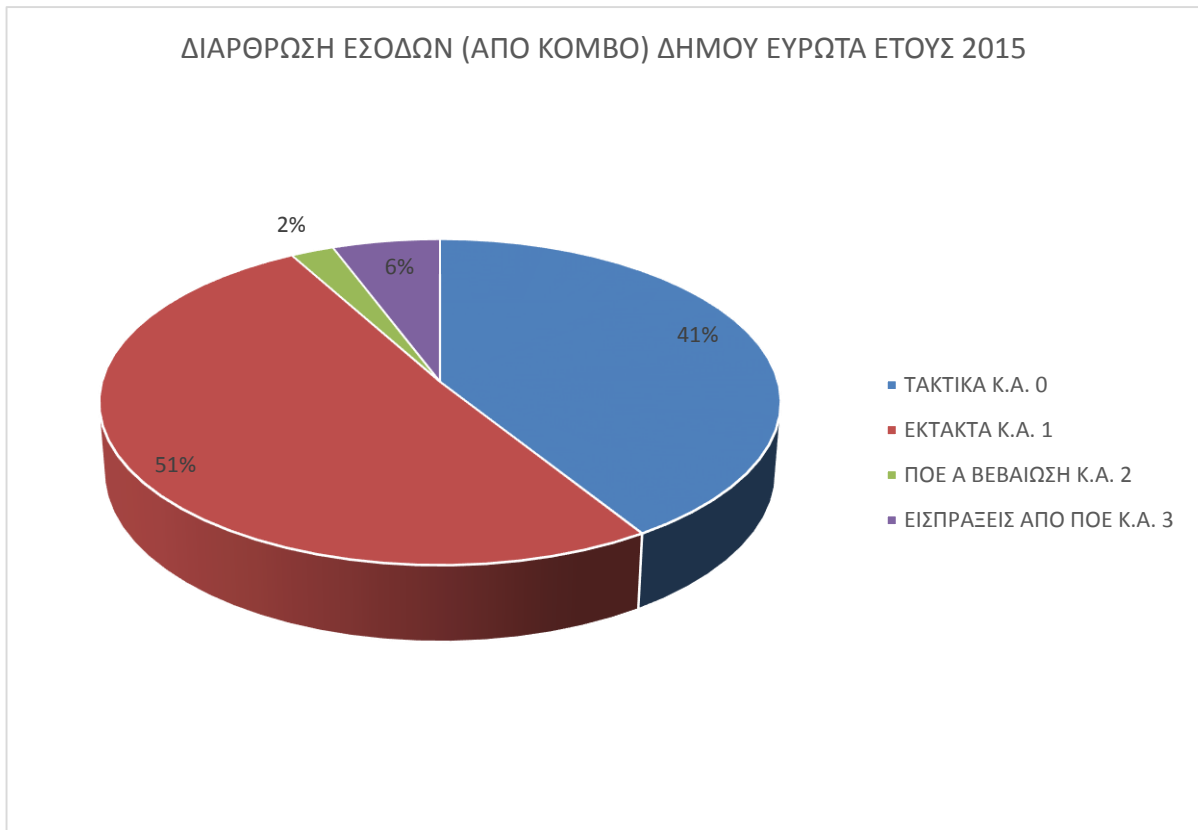
ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΕΣΟΔΩΝ (ΑΠΟ ΚΟΜΒΟ) ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ ΕΤΟΥΣ 2013

Γράφημα 27: ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΕΣΟΔΩΝ (ΑΠΟ ΚΟΜΒΟ) ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ ΕΤΟΥΣ 2013

Γράφημα 28: ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΕΣΟΔΩΝ (ΑΠΟ ΚΟΜΒΟ) ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ ΕΤΟΥΣ 2014

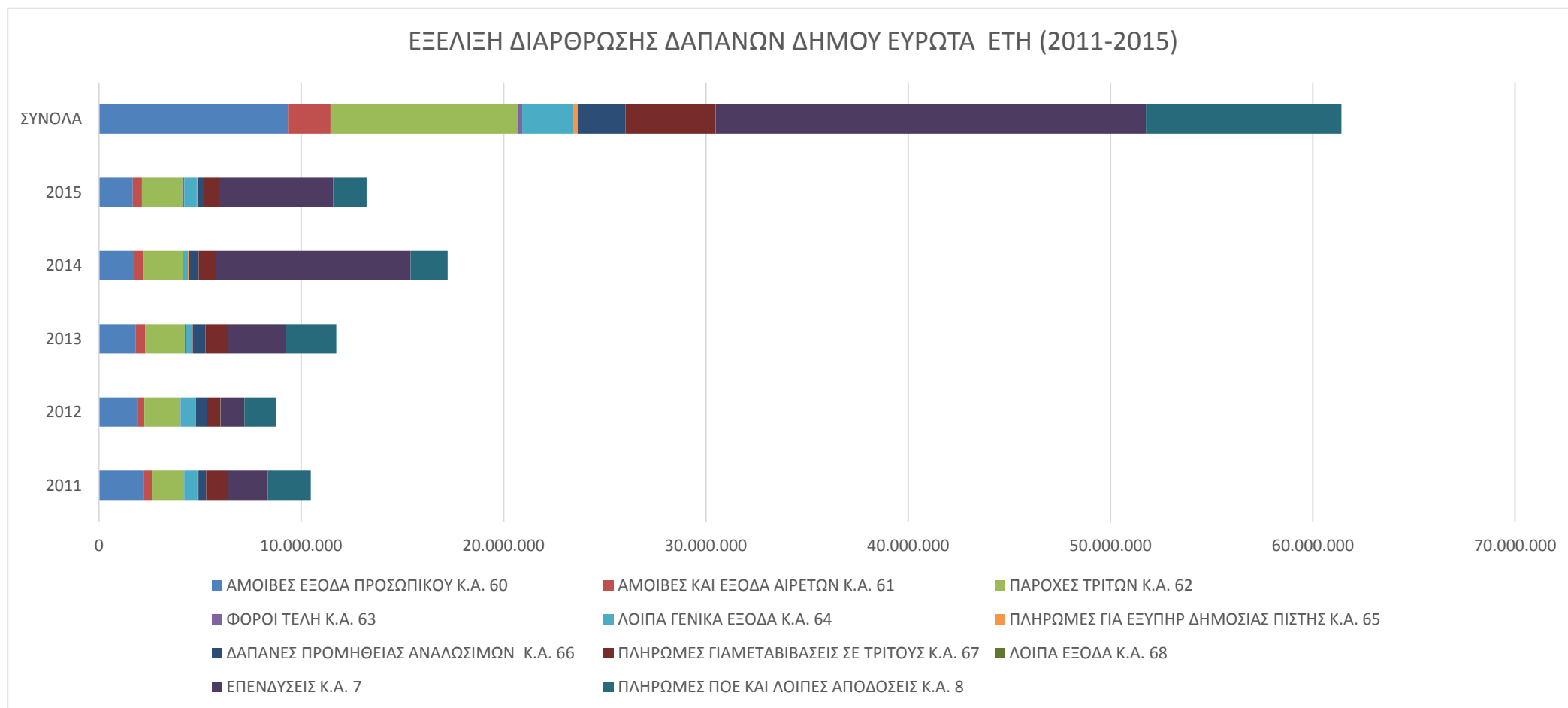

Γράφημα 29: ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΕΣΟΔΩΝ (ΑΠΟ ΚΟΜΒΟ) ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ ΕΤΟΥΣ 2015

ΕΞΕΛΙΞΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ ΔΑΠΑΝΩΝ ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ ΕΤΗ (2011-2015)

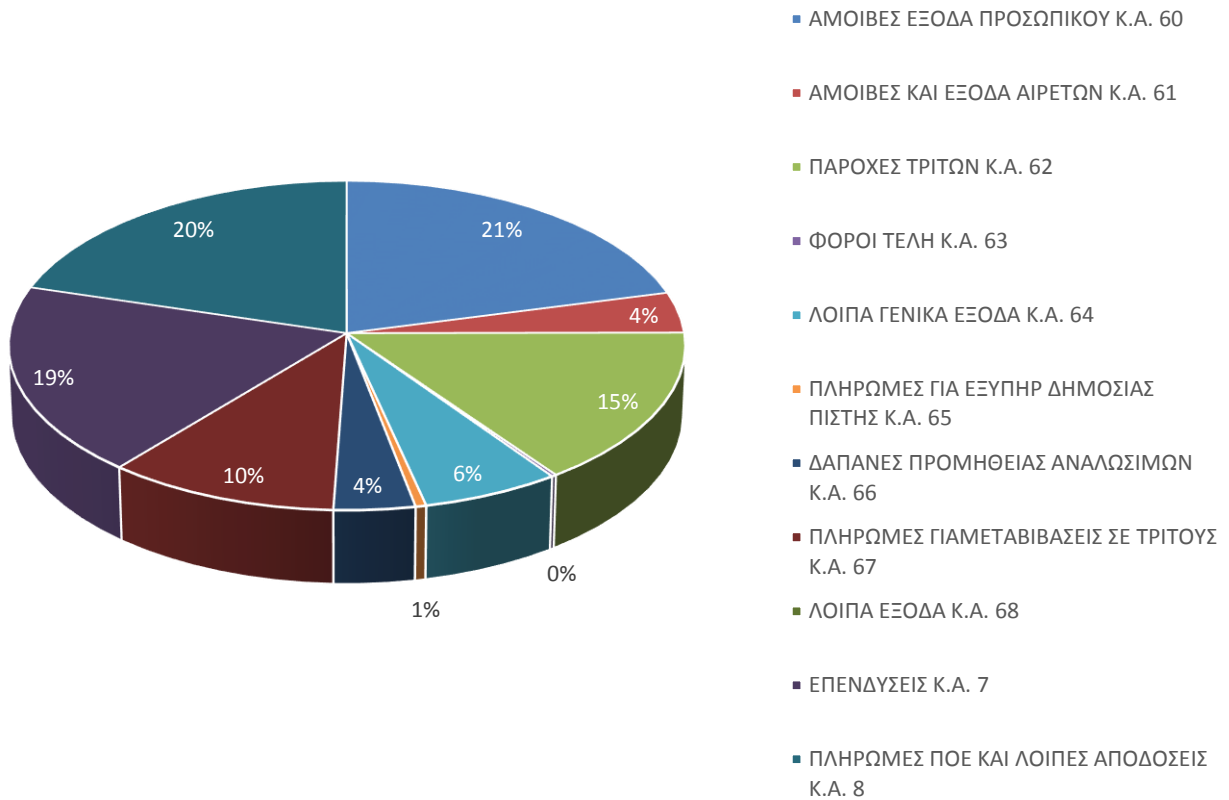
ΕΤΗ	ΑΜΟΙΒΕΣ ΕΞΟΔΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚ ΟΥ Κ.Α. 60	ΑΜΟΙΒΕΣ ΚΑΙ ΕΞΟΔΑ ΑΙΡΕΤΩΝ Κ.Α. 61	ΠΑΡΟΧΕΣ ΤΡΙΤΩΝ Κ.Α. 62	ΦΟΡΟΙ ΤΕΛΗ Κ.Α. 63	ΛΟΙΠΑ ΓΕΝΙΚΑ ΕΞΟΔΑ Κ.Α. 64	ΠΛΗΡΩ ΜΕΣ ΓΙΑ ΕΞΥΠΗΡ ΔΗΜΟΣΙ ΑΣ ΠΙΣΤΗΣ Κ.Α. 65	ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕ ΙΑΣ ΑΝΑΛΩΣΙ ΜΩΝ Κ.Α. 66	ΠΛΗΡΩ ΜΕΣ ΓΙΑ ΜΕΤ ΑΒΙΒΑΣΕ ΙΣ ΣΕ ΤΡΙΤΟΥΣ Κ.Α. 67	ΛΟΙΠ Α ΕΞΟΔ Α Κ.Α. 68	ΕΠΕΝΔΥ ΣΕΙΣ Κ.Α. 7	ΠΛΗΡΩ ΜΕΣ ΠΟΕ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΟΛΟΣ ΕΙΣ Κ.Α. 8	ΣΥΝΟΛΑ
2011	2.193.699	419.040	1.587.673	21.968	646.676	49.839	379.363	1.086.940		1.954.094	2.134.737	10.474.029
2012	1.911.889	329.394	1.782.085	14.368	699.942	49.840	564.593	653.069	5.220	1.180.894	1.558.115	8.749.409
2013	1.808.667	473.266	1.958.886	42.736	308.666	45.446	619.882	1.109.978	5.277	2.871.627	2.488.769	11.733.200
2014	1.752.540	431.669	1.962.552	13.342	241.130	45.446	480.360	850.919	297	9.625.552	1.827.912	17.231.719
2015	1.675.774	449.670	1.995.589	100.951	612.167	45.480	312.283	735.777	2.022	5.642.390	1.652.811	13.224.914
ΣΥΝ ΟΛΑ	9.342.569	2.103.039	9.286.785	193.365	2.508.581	236.051	2.356.481	4.436.683	12.816	21.274.557	9.662.344	61.413.271

Πίνακας 37: Εξέλιξη διάρθρωσης Εξόδων Δήμου Ευρώτα (σε Ταμειακή βάση) ετών 2011-2015

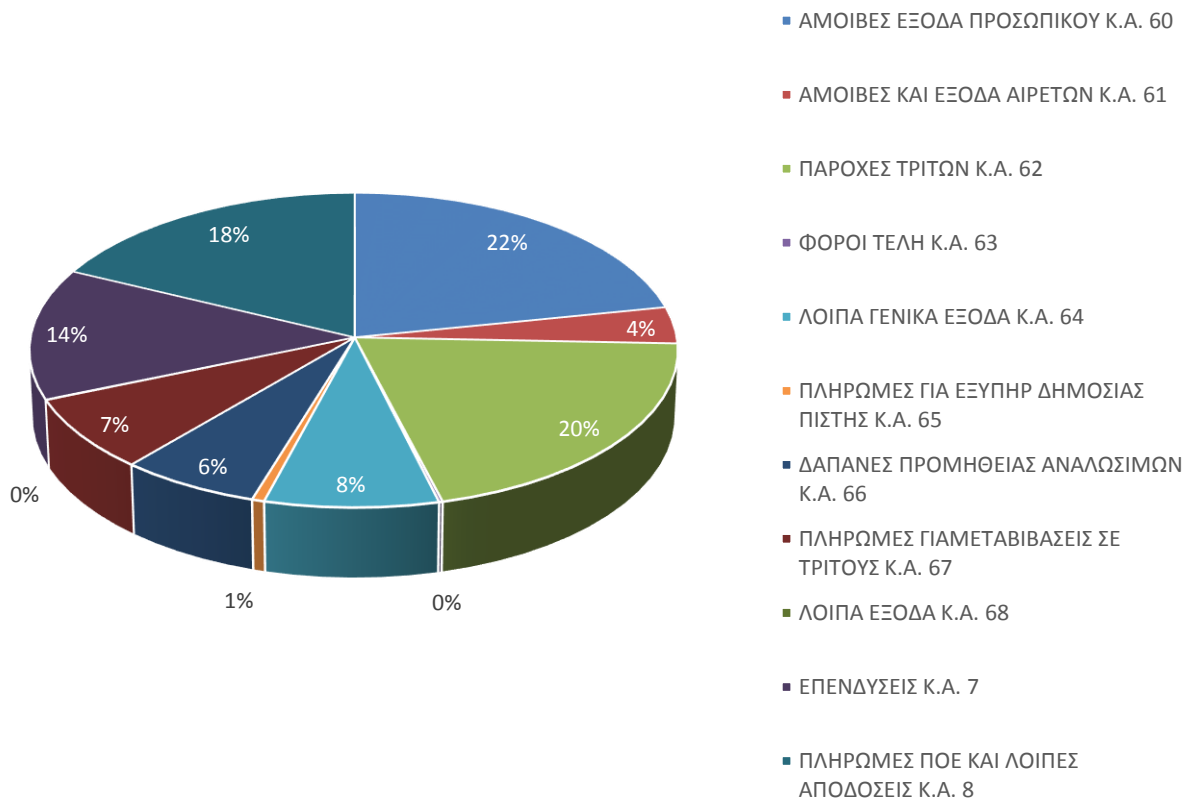
Γράφημα 30: ΕΞΕΛΙΞΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ ΔΑΠΑΝΩΝ ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ ΕΤΗ (2011-2015)

ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ ΕΤΟΥΣ 2011

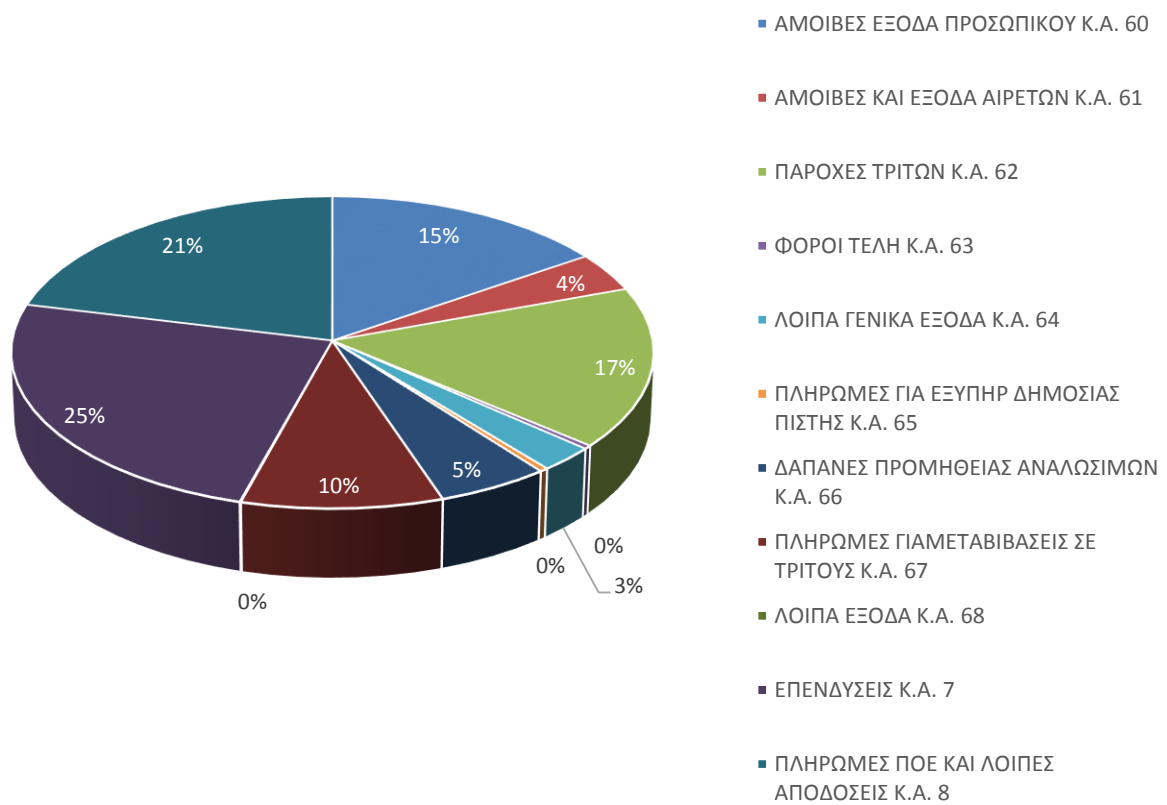
Γράφημα 31: ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ ΕΤΟΥΣ 2011

ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ ΕΤΟΥΣ 2012

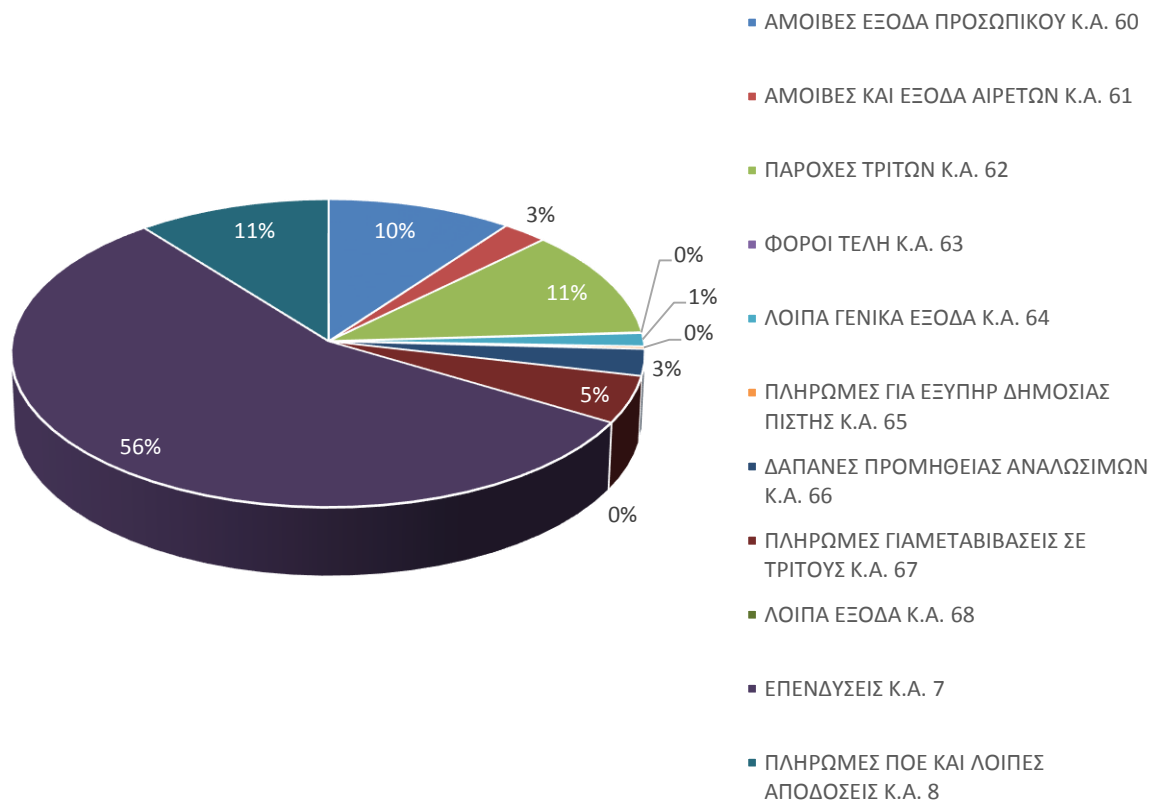
Γράφημα 32: ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ ΕΤΟΥΣ 2012

ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ ΕΤΟΥΣ 2013

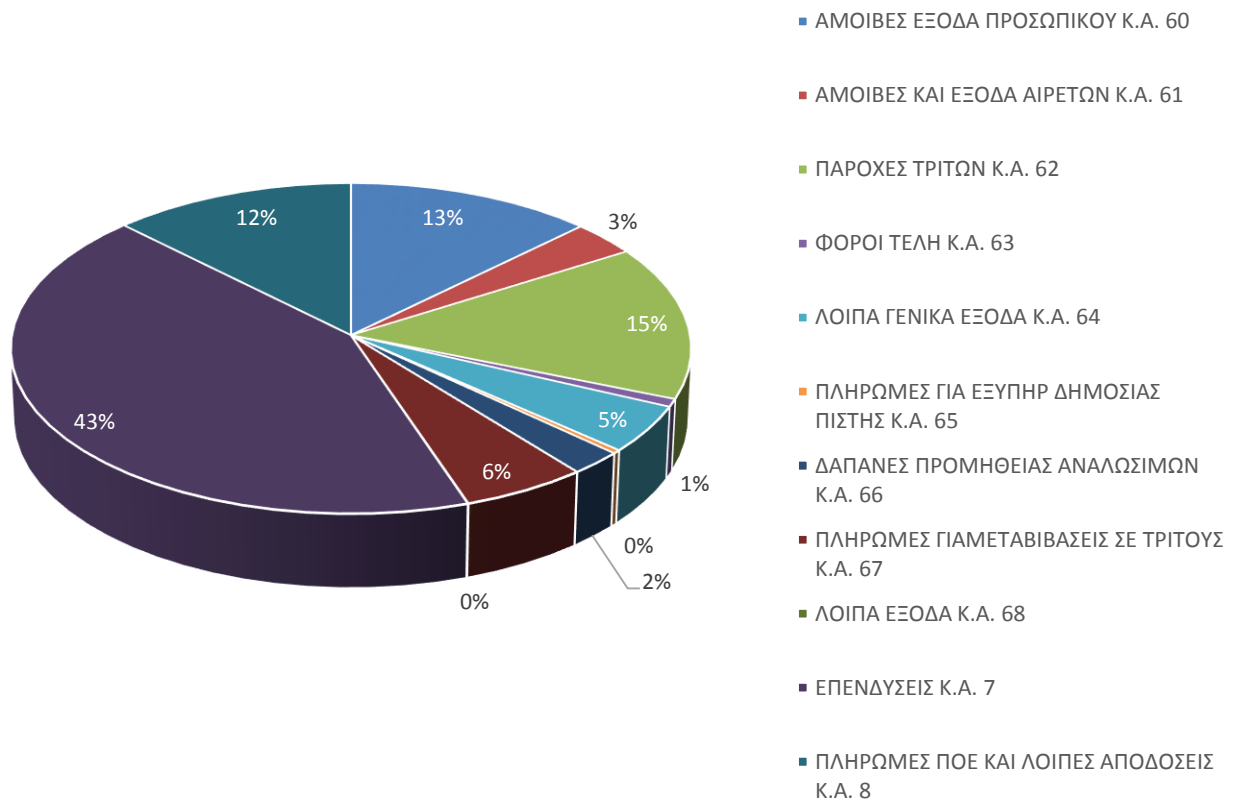
Γράφημα 33: ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ ΕΤΟΥΣ 2013

ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ ΕΤΟΥΣ 2014

Γράφημα 34: ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ ΕΤΟΥΣ 2014

ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ ΕΤΟΥΣ 2015

Γράφημα 35: ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ ΕΤΟΥΣ 2015

Β. ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΙ ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ ΕΤΩΝ 2011 - 2012 - 2013

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	2011	2012	2013
Β. ΕΞΟΔΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ			
	62.127,71	98.032,17	75.836,87
Γ. ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ			
II. Ενσώματες ακινητοποιήσεις			
1. Γήπεδα - Οικόπεδα	9.137.022,81	9.137.022,81	9.137.022,81
1α. Πλατείες-Πάρκα -Παιδότοποι κοινής χρήσεως	1.146.064,52	963.910,99	884.882,59
1β. Οδοί-Οδοστρώματα κοινής χρήσεως	9.488.386,54	8.136.472,17	8.347.073,70
1γ. Πεζοδρόμια κοινής χρήσεως	496.007,97	418.400,94	702.867,66
2. Ορυχεία, Μεταλλεία, Λατομεία, Αγροί, Φυτείες, Δάση Αγροί	1.332.563,12	1.332.563,12	1.332.563,12
3. Κτίρια και τεχνικά έργα	14.141.076,26	13.254.598,81	13.187.452,61
3α. Κτιριακές εγκατ/σεις κοινής χρήσεως	71.836,44	51.119,49	29.547,96
3β. Εγκαταστάσεις Ηλεκτροφωτισμού κοινής χρήσεως	675.342,63	554.015,97	436.633,70
3γ. Λοιπες εγκαταστάσεις κοινής χρήσεως	298.135,89	258.929,76	372.206,54
4. Μηχ/τα-Τεχν. Εγκ/σεις και λοιπός μηχ/κός εξοπλισμός	167.004,46	127.925,50	146.996,36
5. Μεταφορικά μέσα	490.163,08	324.044,64	231.800,04
6. Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός	377.024,43	434.216,34	540.657,92
7. Ακινητοποιήσεις υπό εκτέλεση και προκαταβολές	5.126.357,02	5.851.197,61	5.117.896,45
Σύνολο ακινητοποιήσεων (ΓII)	42.946.985,17	40.844.418,15	40.467.601,46
III. Τίτλοι πάγιας επένδυσης και άλλες μακροπρόθεσμες χρηματοοικονομικές απαιτήσεις			
1. Τίτλοι πάγιας επένδυσης	1.609.589,17	1.609.589,17	1.726.329,17
Μείον: Οφειλόμενες δόσεις			
Μείον: Προβλέψεις για υποτίμηση	65.214,20	65.214,25	118.327,37
	1.544.374,25	1.544.374,92	1.608.001,80
Σύνολο πάγιου ενεργητικού (ΓII+ΓIII)	44.491.360,09	42.388.793,07	42.075.603,26
Δ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ			
II. Απαιτήσεις			
1. Απαιτήσεις από πώληση αγαθών και υπηρεσιών	1.611.655,83	1.611.071,35	1.597.356,97
4. Μείον: Προβλέψεις	277.349,15	-11.499,83	-160.000,00
		1.599.571,35	1.437.356,97
5. Χρεώστες διάφοροι	240.257,46	278.747,65	374.229,15
	1.574.564,14	1.878.319,17	1.811.586,12
IV. Διαθέσιμα			
1. Ταμείο	383,64	0,00	287,83
3. Καταθέσεις όψεως και προθεσμίας	3.519.307,29	5.725.896,91	5.577.708,39
	3.519.690,93	5.725.896,91	5.577.996,22
Σύνολο κυκλοφορούντος ενεργητικού (ΔII+ΔIV)	5.094.255,07	7.604.216,08	7.389.582,34
Ε. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ			
2. Έσοδα χρήσεως εισπρακτέα	836,53	800.332,97	386.606,92
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (Β+Γ+Δ+Ε)	49.648.579,40	50.891.374,29	49.927.629,39
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΙ			
2. Χρεωστικοί λογαριασμοί Δημόσιου Λογιστικού	20.770.924,40	43.894.821,28	48.696.215,52

ΠΑΘΗΤΙΚΟ	2011	2012	2013
A. ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ			
I. Κεφάλαιο	27.488.285,72	27.488.285,72	27.488.285,72
II. Διαφορές αναπροσαρμογής και επιχορηγήσεις επενδύσεων - δωρεές παγίων			
1. Διαφορές από αναπροσαρμογή αξίας τίτλων	1.722,00	1.722,00	1.722,00
3. Δωρεές Παγίων	1.221.028,53	1.112.262,19	1.036.624,46
4. Επιχορηγήσεις επενδύσεων	<u>18.851.521,51</u>	<u>19.668.989,82</u>	<u>19.408.097,18</u>
	20.074.272,04	20.782.974,01	20.446.443,64
IV. Αποτελέσματα εις νέο			
Υπόλοιπο πλεονάσματος/ελλείμματος χρήσεως εις νέο	805.160,08	-202.863,95	481.110,99
Υπόλοιπο πλεονασμάτων προηγούμενων χρήσεων	<u>0,00</u>	<u>805.160,08</u>	<u>602.296,13</u>
	805.160,08	602.296,13	1.083.407,12
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων (ΑΙ+ΑΙΙ+ΑΙV)	48.367.717,84	48.873.555,86	49.018.136,48
Γ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ			
I. Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις			
2. Δάνεια τραπεζών	<u>180.369,10</u>	<u>145.564,63</u>	<u>108.706,69</u>
	180.369,10	145.564,63	108.706,69
II. Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις			
1. Προμηθευτές	569.483,88	1.276.289,80	380.033,03
2α. Επιταγές πληρωτέες	24.600,00	82.697,45	44.944,75
5. Υποχρεώσεις από φόρους-τέλη	6.031,63	7.874,76	36.210,77
6. Ασφαλιστικοί οργανισμοί	13.766,68	12.025,89	2.005,24
7. Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις πληρωτέες στην επόμενη χρήση	37.014,07	34.804,47	36.857,94
8. Πιστωτές διάφοροι	<u>282.859,80</u>	<u>183.721,19</u>	<u>77.875,65</u>
	<u>933.756,06</u>	<u>1.597.413,56</u>	<u>577.927,38</u>
Σύνολο υποχρεώσεων (ΓΙ+ΓΙΙ)	1.114.125,16	1.742.978,19	686.634,07
Δ. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ			
1. Έσοδα επόμενων χρήσεων	166.736,40	257.702,96	166.920,78
2. Έξοδα χρήσεως δουλευμένα	<u>0,00</u>	<u>17.137,28</u>	<u>55.938,06</u>
	166.736,40	274.840,24	222.858,84
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ (Α+Γ+Δ)	49.648.579,40	50.891.374,29	49.927.629,39
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ			
2. Πιστωτικοί λογαριασμοί Δημόσιου Λογιστικού	20.770.924,40	43.894.821,28	48.696.215,52

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ

I. Αποτελέσματα εκμεταλλεύσεως	2011	2012	2013
1. Έσοδα από πώληση αγαθών και υπηρεσιών	1.646.442,63	2.369.317,27	2.328.521,70
2. Έσοδα από φόρους-εισφορές-πρόστιμα-προσαυξήσεις	108.324,87	154.205,44	179.583,79
3. Τακτικές επιχορηγήσεις από Κρατικό Προϋπολογισμό	4.885.624,60	4.056.502,13	3.862.969,98
Σύνολο	6.640.392,10	6.580.024,84	6.371.075,47
Μείον: Κόστος αγαθών και υπηρεσιών	<u>7.853.572,78</u>	<u>8.135.375,04</u>	<u>-7.672.418,80</u>
Μικτά αποτελέσματα (έλλειμμα) εκμεταλλεύσεως	-1.213.180,68	-1.555.350,20	-1.301.343,33

Πλέον: Άλλα έσοδα (επιχορηγήσεις-ενοίκια)	851.517,27	196.960,57	1.615.254,08
Σύνολο	-361.663,41	-1.358.389,63	313.910,75
Μείον: 1. Έξοδα διοικητικής λειτουργίας	-1.963.393,19	-2.033.843,76	-1.918.104,70
3. Έξοδα λειτουργίας δημοσίων σχέσεων	<u>-34.848,73</u>	<u>-11.875,38</u>	<u>-120.076,13</u>
	<u>-1.998.241,92</u>	<u>-2.045.719,14</u>	<u>-2.038.180,83</u>
Μερικά αποτελέσματα (έλλειμμα) εκμεταλλεύσεως	-2.359.905,33	-3.404.108,77	-1.724.270,08
Πλέον: 4. Πιστωτικοί τόκοι και συναφή έσοδα	152.204,87	201.604,06	185.971,35
Μείον: 2. Προβλέψεις υποτιμήσεως τίτλων και χρεογράφων	0,00	0,00	-53.113,12
3. Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα	<u>-24.812,83</u>	<u>-21.153,72</u>	<u>-17.650,66</u>
Ολικά αποτελέσματα (έλλειμμα) εκμεταλλεύσεως	-2.232.513,29	-3.223.658,43	-1.609.062,51
II. ΠΛΕΟΝ: Έκτακτα αποτελέσματα			
1. Έκτακτα και ανόργανα έσοδα	2.223.103,00	2.197.308,50	2.018.712,84
3. Έσοδα προηγούμενων χρήσεων	962.603,40	829.889,15	674.596,39
4. Έσοδα από προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων	<u>0,00</u>	<u>265.849,32</u>	<u>11.499,83</u>
	3.185.706,40	3.293.046,97	2.704.809,06
Μείον:			
1. Έκτακτα και ανόργανα έξοδα		-5.220,00	-6.847,89
2. Έκτακτες ζημίες	-4.619,40	-265.849,32	-45.054,45
3. Έξοδα προηγούμενων χρήσεων	-143.413,63	-1.183,17	-402.733,22
4. Προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>	<u>-160.000,00</u>
	<u>-148.033,03</u>	<u>-272.252,49</u>	<u>-614.635,56</u>
	<u>3.037.673,37</u>	<u>3.020.794,48</u>	<u>2.090.173,50</u>
Οργανικά και έκτακτα αποτελέσματα (πλεόνασμα/ έλλειμμα)	805.160,08	-202.863,95	481.110,99
Μείον: Σύνολο αποσβέσεων παγίων στοιχείων	3.286.010,71	3.234.264,13	2.926.046,96
Μείον : Οι από αυτές ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος	-3.286.010,71	-3.234.264,13	-2.926.046,96
ΚΑΘΑΡΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ (πλεόνασμα/ έλλειμμα) ΧΡΗΣΕΩΣ	805.160,08	-202.863,95	481.110,99

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΘΕΣΕΩΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	2011	2012	2013
Καθαρά αποτελέσματα (πλεόνασμα/ έλλειμμα) χρήσεως	805.160,08	-202.863,95	481.110,99
(+) Υπόλοιπο αποτελεσμάτων (πλεονασμάτων) προηγούμενων χρήσεων	<u>0,00</u>	<u>805.160,08</u>	<u>602.296,13</u>
Πλεόνασμα εις νέον	805.160,08	602.296,13	1.083.407,12

Πίνακας 38: Ισολογισμοί Δήμου Ευρώτα ετών 2011 - 2013

5.12 Ανάλυση αριθμοδεικτών

Με την **κατάρτιση Αριθμοδεικτών** επιχειρούμε να παρουσιάσουμε μια ολοκληρωμένη εικόνα της οικονομικής κατάστασης του Δήμου Ευρώτα με περισσότερο ασφαλή συμπεράσματα για την πορεία του οργανισμού. Στην παρ. 2 του άρθρου 165 του Ν. 3463/2006 και την παρ. 7 άρθρ. 267 του Ν. 3852/2010, έχουν θεσπιστεί για την αξιολόγηση της οικονομικής διαχείρισης των Ο.Τ.Α., οι αριθμοδείκτες ως συνοδευτικά στοιχεία του Προϋπολογισμού, Απολογισμού και Ισολογισμού. Οι οικονομικοί δείκτες των Ο.Τ.Α. υπολογίζονται λαμβάνοντας τα οικονομικά μεγέθη τους από το Δημόσιο Λογιστικό των Ο.Τ.Α. από τις Οικονομικές Καταστάσεις (Ισολογισμό, Αποτελέσματα Χρήσης), τα λογιστικά και στατιστικά στοιχεία των Ο.Τ.Α. (Καραγιάνης, 2002). Για τις ανάγκες αξιολόγησης των οικονομικών στοιχείων των Ο.Τ.Α. και καθ' επιταγή του ανωτέρω θεσμικού πλαισίου, καθορίστηκαν οι αριθμοδείκτες και ο τρόπος που εξάγονται αυτοί, με το άρθρο 6 της Αρ. Απόφασης 74712/2010 Υπουργείου Εσωτερικών Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (ΦΕΚ. 2043/Τεύχος Β'/30-12-2010) με θέμα: « Καθορισμός του τύπου, του περιεχομένου των στοιχείων, του χρόνου και του τρόπου ενημέρωσης της βάσης δεδομένων « Οικονομικά στοιχεία δήμων», των αριθμοδεικτών αξιολόγησης καθώς και κάθε άλλης αναγκαίας λεπτομέρειας ». Σύμφωνα με τα ανωτέρω, για το σκοπό της μελέτης μας, **εξάγουμε Αριθμοδείκτες:**

I) με βάση τους Προϋπολογισμούς – Απολογισμούς του Δήμου Ευρώτα για τα οικονομικά έτη της πενταετίας από το 2011 έως και το 2015 και

II) Αριθμοδείκτες με βάση τις εγκεκριμένες με Αποφάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου, Οικονομικές Καταστάσεις του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου των Δήμων, που εφαρμόζει ο Δήμος Ευρώτα για τα οικονομικά έτη 2011, 2012 και 2013.

I. ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟΥΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥΣ-ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥΣ ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ ΕΤΩΝ 2011- 2015

1. ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΔΟΜΗΣ ΕΣΟΔΩΝ/ ΕΞΟΔΩΝ: Αφορούν στην ποσοστιαία συμμετοχή κάθε κατηγορίας και υποκατηγορίας Εσόδων και Εξόδων στα συνολικά Έσοδα/ Έξοδα, καθώς και ανά υπηρεσία. Σε αυτή την κατηγορία επιλέξαμε τους κατωτέρω:

1.α. Δείκτης Αυτονομίας: Τακτικά Έσοδα προς Συνολικά Έσοδα. Αφορά στο ποσοστό συμμετοχής των Τακτικών εισπραχθέντων Εσόδων κατά την εκτέλεση του Προϋπολογισμού ως προς τα Συνολικά εισπραχθέντα Έσοδα του Προϋπολογισμού. Στα Τακτικά Έσοδα περιλαμβάνονται ο Κωδικός Αριθμός Εσόδων 0: « Τακτικά Έσοδα» με διψήφιους κωδικούς εσόδων τους: 01 « Πρόσοδοι από ακίνητη περιουσία», 02 « Έσοδα από κινητή περιουσία», 03 «Έσοδα από ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα», 04 «Έσοδα από λοιπά τέλη δικαιώματα και παροχή υπηρεσιών», 05 « Φόροι και εισφορές», 06 «Έσοδα από επιχορηγήσει; Για λειτουργικές δαπάνες», 07 « Λοιπά τακτικά Έσοδα», Επίσης περιλαμβάνονται οι Κωδικοί Εσόδων 21: « Έσοδα από ΠΟΕ Τακτικά» και Κ.Α. Εσόδων 321: « Εισπρακτέα υπόλοιπα από βεβαιωθέντα κατά τα παρελθόντα οικονομικά έτη Τακτικά Έσοδα». Στα Συνολικά Έσοδα περιέχονται οι κατηγορίες Κωδικών Αριθμών Εσόδων του Προϋπολογισμού: Κ.Α. 0 « Τακτικά Έσοδα», Κ.Α. 1 «Εκτακτα Έσοδα», Κ.Α. 2 «Έσοδα ΠΟΕ», Κ.Α. 3 « Εισπράξεις από δάνεια και απαιτήσεις από ΠΟΕ», Κ.Α. 4: «Εισπράξεις υπέρ του δημοσίου και τρίτων» και Κ.Α. 5: «Χρηματικό υπόλοιπο». Η μεγάλη τιμή του δείκτη, δηλώνει μεγάλη αυτονομία του Δήμου και ανεξαρτησία από άλλες πηγές εσόδων όπως οι επιχορηγήσεις για επενδυτικούς σκοπούς.

ΕΤΗ	2011	2012	2013	2014	2015
ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	6.711.452,91	6.658.970,53	7.113.723,11	6.096.190,39	6.466.080,06
ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	13.969.120,90	14.391.072,76	17.298.332,81	22.521.151,34	19.387.961,40
ΕΤΗ	2011	2012	2013	2014	2015
ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΥΤΟΝΟΜΙΑΣ	0,48	0,46	0,41	0,27	0,33
ΤΑΣΗ	100	95,83	85,42	56,25	68,75

Πίνακας 39: Δείκτης Τακτικά Έσοδα προς Συνολικά Έσοδα

Τα συνολικά εισπραχθέντα Τακτικά Έσοδα του Δήμου Ευρώτα αποτελούν το 48% των συνολικών εισπραχθέντων Εσόδων το έτος 2011, το 46% το έτος 2012, το 41% το έτος 2013, το 27% το έτος 2014 και το 33% το έτος 2015. **Τα αποτελέσματα αυτά οδηγούν στο συμπέρασμα της μικρής αυτονομίας του Δήμου από άλλες πηγές εσόδων πλην των Τακτικών του εσόδων, με φθίνουσα τάση από το 2011 έως και το 2014.** Στο γεγονός αυτό έχουν συντελέσει και οι τακτικές κρατικές επιχορηγήσεις για την κάλυψη των λειτουργικών αναγκών των Δήμων που αποδίδονται μειωμένες από το 2011 και μετά.

1.β. Δείκτης Ανεξαρτησίας: Ίδια Έσοδα προς Συνολικά Έσοδα. Ο Δείκτης πληροφορεί για τη συμμετοχή των εισπραχθέντων Ίδιων Εσόδων στα Συνολικά Έσοδα του Προϋπολογισμού. Τα Ίδια Έσοδα των Δήμων απεικονίζονται στους Κωδικούς Αριθμούς Εσόδων του Προϋπολογισμού τους:

Κ.Α. Εσόδων 01: «Πρόσοδοι από Ακίνητη Περιουσία»

Κ.Α. Εσόδων 02: «Έσοδα από Κινητή Περιουσία »

Κ.Α. Εσόδων 03: « Έσοδα από Ανταποδοτικά Τέλη και Δικαιώματα »

Κ.Α. Εσόδων 04: «Έσοδα από Λοιπά Τέλη Δικαιώματα και Παροχή Υπηρεσιών»

Κ.Α. Εσόδων 05: «Φόροι και Εισφορές» εκτός του Κ.Α. Εσόδων 0512 « Φόρος Ζύθου» που αποδίδεται ως επιχορήγηση από την Κεντρική Διοίκηση.

Κ.Α. Εσόδων 07: «Λοιπά Τακτικά Έσοδα»

Κ.Α. Εσόδων 14: « Δωρεές- Κληρονομίες- Κληροδοσίες»

Κ.Α. Εσόδων 15: « Προσαυξήσεις- Πρόστιμα- Παράβολα »

Κ.Α. 16: «Λοιπά έκτακτα έσοδα»

Κ.Α. Εσόδων 21: «Έσοδα ΠΟΕ Τακτικά»

Κ.Α. Εσόδων 22: «Έσοδα ΠΟΕ Έκτακτα»

Κ.Α. Εσόδων 32: «Εισπρακτέα Υπόλοιπα από βεβαιωθέντα Έσοδα κατά τα Παρελθόντα Οικονομικά Έτη». Για την εξαγωγή του συγκεκριμένου δείκτη δεν συμμετέχουν στο προσδιορισμό των Ίδιων Εσόδων οι κρατικές επιχορηγήσεις και οι αποδόσεις για λειτουργικούς και επενδυτικούς σκοπούς.

ΕΤΗ	2011	2012	2013	2014	2015
Κ.Α. 01: «Πρόσοδοι από Ακίνητη Περιουσία»	117.842,62	77.058,70	38.033,90	38.710,79	44.251,98
Κ.Α. 02: «Έσοδα από Κινητή Περιουσία »	152.204,87	201.604,06	185.971,35	109.057,97	56.886,42
Κ.Α. 03: «Έσοδα από Ανταποδοτικά Τέλη και Δικαιώματα »	847.706,25	1.202.621,64	1.394.806,22	1.303.423,67	1.497.285,89
Κ.Α. Εσόδων 04: «Έσοδα από Λοιπά Τέλη Δικαιώματα και Παροχή Υπηρεσιών »	79.834,52	74.888,34	165.123,49	195.122,79	209.635,97
Κ.Α. 05: «Φόροι και Εισφορές» εκτός Κ.Α.: 0512	0,00	25.408,19	22.836,76	3.611,98	3.965,19
Κ.Α. 07: «Λοιπά Τακτικά Έσοδα»	64.352,30	65.212,60	61.125,90	45.270,00	3.600,00
Κ.Α. 14: « Δωρεές-Κληρονομίες-Κληροδοσίες»	6.497,95	2.000,00	1.183.401,98	529,89	35.999,30
Κ.Α. 15: « Προσαυξήσεις-Πρόστιμα-Παράβολα »	59.292,87	77.306,98	84.157,44	80.454,09	131.195,97
Κ.Α. 16: «Λοιπά έκτακτα έσοδα»	223,80	445,16	3.742,97	173,87	24.427,00

Κ.Α. 21: «Έσοδα ΠΟΕ Τακτικά»	392.896,74	731.647,74	828.209,06	406.879,07	304.325,40
Κ.Α. 22: «Έσοδα ΠΟΕ Έκτακτα»	0,00	1.531,52	798,98	357.742,84	1.968,51
Κ.Α. 32: «Εισπρακτέα Υπόλοιπα από βεβαιωθέντα Έσοδα κατά τα ΠΟΕ»	170.084,01	464.914,87	475.957,36	455.527,33	760.749,63
ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΙΔΙΑ ΕΣΟΔΑ	1.890.935,93	2.924.639,80	4.444.165,41	2.996.504,29	3.074.291,26
ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	13.969.120,90	14.391.072,76	17.298.332,81	22.521.151,34	19.387.961,40
ΕΤΗ	2011	2012	2013	2014	2015
ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ	0,14	0,20	0,26	0,13	0,16
ΤΑΣΗ	100	142,86	185,71	92,86	114,29

Πίνακας 40: Δείκτης Ανεξαρτησίας: Ίδια Έσοδα προς Συνολικά Έσοδα

Οι τιμές του Δείκτη Ανεξαρτησίας είναι 0,14 το έτος 2011, 0,20 το έτος 2012, 0,13 το έτος 2014 και 0,16 το έτος 2015. Οι χαμηλές τιμές του Δείκτη Ανεξαρτησίας στο Δήμο Ευρώτα κατά την εξεταζόμενη πενταετία, οδηγούν στο συμπέρασμα ότι, **ο Δήμος Ευρώτα για την αποτελεσματική εκτέλεση της αποστολής του, δεν αρκούν τα Ίδια Έσοδα που εισπράττει και εξαρτάται άμεσα από τις άλλες πηγές εσόδων, όπως Επιχορηγήσεις τακτικές και έκτακτες για την κάλυψη των λειτουργικών και επενδυτικών του αναγκών.**

1.γ. Δείκτης Εξάρτησης: Σύνολο Επιχορηγήσεων προς Συνολικά Έσοδα.

Δείκτης πληροφορεί για τη συμμετοχή των εισπραχθέντων Επιχορηγήσεων τακτικών και έκτακτων στα Συνολικά Έσοδα του Προϋπολογισμού του Δήμου. Στην κατηγορία των Επιχορηγήσεων στον Προϋπολογισμό των Δήμων, συμπεριλαμβάνονται οι κατωτέρω Κ.Α. Εσόδων 06: «ΚΑΠ για την κάλυψη γενικών αναγκών (αρθ.25 Ν. 1828/89)», Κ.Α. Εσόδων 1211: «Επιχορηγήσεις έκτακτες για κάλυψη λειτουργικών δαπανών», Κ.Α. Εσόδων 1212: «Επιχορηγήσεις από Συγχρηματοδοτούμενα Προγράμματα», οι Κ.Α. Εσόδων 1214: «Λοιπές Επιχορηγήσεις», οι Κ.Α. Εσόδων 1311 και 1312 «Επιχορηγήσεις από θεσμοθετημένους πόρους για επενδυτικές δαπάνες» και αφορά στους ΚΑΠ από το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων (ΣΑΤΑ) και για επισκευή συντήρηση Σχολικών κτιρίων, οι Κ.Α. Εσόδων 1314: «Επιχορηγήσεις

από το Πρόγραμμα ΘΗΣΕΑΣ (άρθρ. 6-12 Ν.3274/2004)», οι Κ.Α. Εσόδων 1319: « Λοιπά ειδικά Προγράμματα», οι Κ.Α. Εσόδων 1321: « Χρηματοδοτήσεις από Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα» και οι Κ.Α. Εσόδων 1327: « Λοιπές Επιχορηγήσεις για Έργα».

ΕΤΗ	2011	2012	2013	2014	2015
ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΩΝ	6.638.751,02	6.569.596,56	6.087.270,92	13.210.399,98	10.090.092,83
ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	13.969.120,90	14.391.072,76	17.298.332,81	22.521.151,34	19.387.961,40
ΕΤΗ	2011	2012	2013	2014	2015
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΞΑΡΤΗΣΗΣ	0,48	0,46	0,35	0,59	0,52
ΤΑΣΗ	100	95,83	72,95	122,92	108,33

Πίνακας 41: Δείκτης Εξάρτησης: Σύνολο Επιχορηγήσεων προς Συνολικά Έσοδα.

Η συμμετοχή των εισπραχθέντων συνολικών Επιχορηγήσεων που έχει λάβει ο Δήμος Ευρώτα στο σύνολο των συνολικών Εσόδων του έχει τις κατωτέρω τιμές: τιμή 0,48 για το έτος 2011, τιμή 0,46 για το έτος 2012, τιμή 0,35 για το έτος 2013, τιμή 0,59 για το έτος 2014 και τιμή 0,52 για το έτος 2015. **Η τιμή του Δείκτη Εξάρτησης ανά έτος είναι υψηλή, με τάση αυξανόμενη, γεγονός που φανερώνει την εξάρτηση του Δήμου Ευρώτα από τις Επιχορηγήσεις. Επίσης δηλώνει την ικανότητα του Δήμου Ευρώτα να εντάσσεται σε χρηματοδοτούμενα προγράμματα και να απορροφά πόρους εθνικούς και ευρωπαϊκούς.**

1.δ. Δείκτης Λειτουργικών Δαπανών: Έξοδα χρήσης προς Συνολικά Έσοδα. Ο Δείκτης πληροφορεί για το ποσοστό που δαπανά ο Δήμος από το γενικό σύνολο των Εσόδων του για την κάλυψη των λειτουργικών Εξόδων χρήσης. Η κατηγορία των Εξόδων χρήσεως στον Προϋπολογισμό των Δήμων, απεικονίζεται με τον μονοψήφιο Κωδικό Αριθμό Εξόδων 6 « Έξοδα Χρήσης» στον οποίο αθροίζονται κωδικοί αριθμοί σε αναλυτικότερη μορφή. Δεν συμμετέχουν για την εξαγωγή του συγκεκριμένου Δείκτη οι Κωδικοί Αριθμοί Εξόδων: 7 «Επενδύσεις», 8 «Πληρωμές ΠΟΕ και Αποδόσεις» και 9 «Αποθεματικό».

ΕΤΗ	2011	2012	2013	2014	2015
ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΟΔΩΝ ΧΡΗΣΗΣ	6.385.198,00	6.010.400,00	6.372.804,00	5.778.255,00	5.929.713,00
ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	13.969.120,90	14.391.072,76	17.298.332,81	22.521.151,34	19.387.961,40
ΕΤΗ	2011	2012	2013	2014	2015
ΔΕΙΚΤΗΣ					
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ	0,46	0,42	0,37	0,26	0,31
ΔΑΠΑΝΩΝ					
ΤΑΣΗ	100	91,30	80,43	56,52	67,39

Πίνακας 42: Δείκτης Λειτουργικών Δαπανών: Σύνολο Εξόδων Χρήσης προς Συνολικά Έσοδα.

Από τα συνολικά εισπραχθέντα Έσοδα του Δήμου Ευρώτα δεσμεύεται αναλογικά ανά έτος και κατευθύνεται στην κάλυψη του κόστους των λειτουργικών Εξόδων του Δήμου, το έτος 2011 ποσοστό 46% των συνολικών Εσόδων, το έτος 2012 ποσοστό 42%, το 2013 ποσοστό 37%, το 2014 ποσοστό 26% και το 2015 ποσοστό 31%. **Ο Δήμος από τα συνολικά του Έσοδα ανά έτος έχει την δυνατότητα και υπερκαλύπτει τα λειτουργικά του Έξοδα, τα οποία παρουσιάζουν σταθερότητα για την εξεταζόμενη πενταετία με ελαφρά μειωτική τάση, με αποτέλεσμα να μπορεί να διοχετεύει σε υποδομές το μεγάλο μέρος του υπόλοιπου των συνολικών του Εσόδων.**

2. ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΕΣΟΔΩΝ / ΕΞΟΔΩΝ ΑΝΑ ΚΑΤΟΙΚΟ

2.α) Δείκτης Συνολικά Έσοδα εισπραχθέντα ανά κάτοικο: Αφορά στο μέσο κατά κεφαλή έσοδο ανά κάτοικο. Ο πληθυσμός του Δήμου Ευρώτα, προσδιορίστηκε σε 17.891 κατοίκους βάση της επίσημης Απογραφής πληθυσμού το 2011 από την ΕΣΤΑΤ.

ΕΤΗ	2011	2012	2013	2014	2015
ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	13.969.120,90	14.391.072,76	17.298.332,81	22.521.151,34	19.387.961,40
ΚΑΤΟΙΚΟΙ	17.891	17.891	17.891	17.891	17.891
ΕΤΗ	2011	2012	2013	2014	2015
ΔΕΙΚΤΗΣ	780,79	804,37	966,87	1.258,80	1.083,67
ΤΑΣΗ	100	103,02	123,83	161,22	138,79

Πίνακας 43: Δείκτης Συνολικά Έσοδα ανά Κάτοικο

Το μέσο κατά κεφαλή Έσοδο εκάστου Κατοίκου του Δήμου Ευρώτα παρουσιάζεται αυξανόμενο ανά έτος και σε σχέση με το έτος βάσης το 2011 με δείκτη 780,79 ευρώ ανά κάτοικο, με τιμή δείκτη 804,37 και με αυξημένα ποσοστά 3,02% το 2012, με τιμή δείκτη 966,87 και αύξηση του ποσοστού κατά 23,83% το έτος 2013, με τιμή δείκτη 1.258,80 και αύξηση του ποσοστού κατά 61,22% το έτος 2014 σε σχέση με το έτος βάσης και με τιμή δείκτη 1.083,67 και αύξηση ποσοστού κατά 38,79% το 2015 σε σχέση με το έτος βάσης, με παρατηρούμενη ελαφρά μείωση σε σχέση με τις τιμές του προηγούμενου έτους. Το γεγονός αυτό αποδεικνύει **αυξητική τάση των συνολικών εισπραττόμενων Εσόδων του Δήμου ανά έτος. Η αύξηση των Συνολικών Εσόδων του Δήμου ανά κάτοικο, κυρίως από το 2013 έως και το 2015 οφείλεται στα εισπραττόμενα Έκτακτα Έσοδα από Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα στα οποία έχουν ενταχθεί έργα του Δήμου και σε λοιπές Επιχορηγήσεις για Επενδύσεις και Έργα.**

2.β) Δείκτης Συνολικά Ίδια Τακτικά Έσοδα ανά Κάτοικο: Ως Ίδια Τακτικά Έσοδα θεωρούμε τα Έσοδα που βεβαιώνονται και εισπράττονται από τους πολίτες του Δήμου Ευρώτα και αξιοποιούνται σε δημοτικό επίπεδο, αφού επιστρέφουν ως ανταποδοτικές και λοιπές υπηρεσίες και έργα στους πολίτες. Απεικονίζονται στους Κωδικούς Αριθμούς Εσόδων του Προϋπολογισμού:

Κ.Α. Εσόδων 01: «Πρόσοδοι από Ακίνητη Περιουσία»

Κ.Α. Εσόδων 02: «Έσοδα από Κινητή Περιουσία »

Κ.Α. Εσόδων 03: «Έσοδα από Ανταποδοτικά Τέλη και Δικαιώματα »

Κ.Α. Εσόδων 04: «Έσοδα από Λοιπά Τέλη Δικαιώματα και Παροχή Υπηρεσιών
»

Κ.Α. Εσόδων 05: «Φόροι και Εισφορές» εκτός του Κ.Α. Εσόδων 0512 « Φόρος Ζύθου» που αποδίδεται ως επιχορήγηση από την Κεντρική Διοίκηση.

Κ.Α. Εσόδων 07: «Λοιπά Τακτικά Έσοδα»

Κ.Α. Εσόδων 21: « Έσοδα ΠΟΕ Τακτικά»

Κ.Α. Εσόδων 321: «Εισπρακτέα Υπόλοιπα από βεβαιωθέντα κατά τα Παρελθόντα Οικονομικά Έτη Τακτικά Έσοδα»

ΕΤΗ	2011	2012	2013	2014	2015
Κ.Α. 01: «Πρόσοδοι από Ακίνητη Περιουσία»	117.842,62	77.058,70	38.033,90	38.710,79	44.251,98
Κ.Α. 02: « Έσοδα από Κινητή Περιουσία »	152.204,87	201.604,06	185.971,35	109.057,97	56.886,42
Κ.Α. 03: « Έσοδα από Ανταποδοτικά Τέλη και Δικαιώματα »	847.706,25	1.202.621,64	1.394.806,22	1.303.423,67	1.497.285,89
Κ.Α. Εσόδων 04: «Έσοδα από Λοιπά Τέλη Δικαιώματα και	79.834,52	74.888,34	165.123,49	195.122,79	209.635,97

Παροχή Υπηρεσιών »					
Κ.Α. 05: «Φόροι και Εισφορές» εκτός Κ.Α.: 0512	0,00	25.408,19	22.836,76	3.611,98	3.965,19
Κ.Α. 07: «Λοιπά Τακτικά Έσοδα»	64.352,30	65.212,60	61.125,90	45.270,00	39.380,00
Κ.Α. 21: « Έσοδα ΠΟΕ Τακτικά»	392.896,74	731.647,74	828.209,06	406.879,07	304.325,40
Κ.Α. 321: «Εισπρακτέα Υπόλοιπα από βεβαιωθέντα κατά ΠΟΕ Τακτικά Έσοδα»	162.439,01	464.914,87	597.187,39	455.527,33	738.733,52
ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΙΔΙΑ ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	1.817.276,31	2.843.356,14	3.293.294,07	2.557.603,60	2.894.464,37
ΚΑΤΟΙΚΟΙ	17.891	17.891	17.891	17.891	17.891
ΕΤΗ	2011	2012	2013	2014	2015
ΔΕΙΚΤΗΣ	101,79	158,93	184,08	142,95	161,78
ΤΑΣΗ	100	156,14	180,84	140,44	158,94

Πίνακας 44: Δείκτης Συνολικά Ίδια Τακτικά Έσοδα ανά Κάτοικο

Από το Δείκτη Συνολικά Ίδια Τακτικά Έσοδα ανά Κάτοικο, **εξάγουμε συμπεράσματα για την πορεία είσπραξης Τακτικών Ίδιων Εσόδων στο Δήμο Ευρώτα με βάση το πληθυσμιακό κριτήριο**. Παρατηρούμε ότι η **πορεία των εσόδων είναι αυξανόμενη** σε σχέση με το έτος βάσης το 2011 που ο δείκτης έχει τιμή 101,79 ευρώ ίδιων τακτικών εσόδων ανά κάτοικο, το 2012 με τιμή 158,93 ευρώ και αύξηση 58,93%, το 2013 με τιμή 180,84 ευρώ και ποσοστό αύξησης 79,05%, το 2014 με τιμή 140,44 ευρώ και ποσοστό 38,94% και το 2015 με τιμή του δείκτη 161,78 και ποσοστό 58,94% σε σχέση με το

2011. Σε σχέση με τον Δείκτη Συνολικά Έσοδα ανά κάτοικο, οι τιμές του Δείκτη των Ίδιων Εσόδων παρουσιάζονται ιδιαίτερα χαμηλές, γεγονός που οδηγεί στο συμπέρασμα της εξάρτησης του Δήμου Ευρώτα από τις επιχορηγήσεις και της μη αυτονομίας αυτού.

2.γ) Δείκτης Ανταποδοτικά Έσοδα ανά Κάτοικο: Ο Δείκτης αφορά στα εισπραττόμενα έσοδα από την επιβολή των Τελών Ανταποδοτικού χαρακτήρα σύμφωνα με το άρθρο 25 του Ν. 1828/1989 ανά Κάτοικο. Στο Δήμο Ευρώτα με κανονιστικές αποφάσεις επιβάλλονται Τέλη Καθαριότητας και Ηλεκτροφωτισμού, Τέλη Ύδρευσης- Άρδευσης – Αποχέτευσης και Τέλη Νεκροταφείων. Το Ανταποδοτικό Τέλος διακρίνεται από το φόρο κατά το ότι αποτελεί μεν και αυτό όπως ο φόρος, αναγκαστική οικονομική παροχή, καταβάλλεται όμως, έναντι ειδικώς παρεχόμενης Δημόσιας Υπηρεσίας, προς την οποία μάλιστα τελεί σε σχέση αντιστοιχίας, καθώς αποσκοπεί στην κάλυψη του κόστους παροχής της. Η δημόσια δε αυτή υπηρεσία, χάριν της οποίας επιβάλλεται το ανταποδοτικό τέλος, παρέχεται μεν **χάριν δημοσίου σκοπού**, εξυπηρετούνται όμως με αυτήν ταυτοχρόνως και όποιοι τη χρησιμοποιούν, που φέρουν και το βάρος των δαπανών της. Πρόκειται δηλαδή, για μονομερώς επιβαλλόμενες χρηματικές υποχρεώσεις, διακρινόμενες από τους φόρους, κατά το ότι η καταβολή αυτών, συνδέεται με την παροχή ειδικής ωφέλειας. Λόγω δε ακριβώς του δημόσιου χαρακτήρα της ειδικής αντιπαροχής, η υποχρέωση καταβολής του ανταποδοτικού τέλους δεν προϋποθέτει κατ' ανάγκην την πραγματική χρησιμοποίηση της υπηρεσίας, ούτε την ακριβή αντιστοιχία μεταξύ εσόδων – εξόδων, δεδομένου ότι αρκεί απλώς η δυνατότητα (ετοιμότητα) παροχής της υπηρεσίας και η κατ' αρχήν κάλυψη των δαπανών της από το τέλος που καταβάλλουν οι χρήστες της. (ΥΠ.ΕΣ. Εγκ. 1/03-01-2007 Αρ. πρωτ. 605 Θέμα: «Επιβολή ανταποδοτικών τελών από τους Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού»). Τα εισπραττόμενα έσοδα από τα ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα απεικονίζονται στους Κωδικούς Αριθμούς Εσόδων του Προϋπολογισμού, Κ.Α. Εσόδων 03 << Έσοδα από ανταποδοτικά Τέλη και Δικαιώματα >>, και στους Κ.Α. Εσόδων 211 << Τακτικά έσοδα Παρελθόντων Οικονομικών Ετών που βεβαιώνονται και εισπράττονται για πρώτη φορά >> και Κ.Α. Εσόδων 321 << Εισπραττόμενα υπόλοιπα από βεβαιωθέντα κατά τα παρελθόντα οικονομικά

έτη τακτικά έσοδα >>, με διακριτούς σε ανάλυση κωδικούς εσόδων με περιγραφή του συγκεκριμένου τέλους και δικαιώματος που αφορούν.

ΕΤΗ	2011	2012	2013	2014	2015
Κ.Α. 03: « Έσοδα από Ανταποδοτικά Τέλη και Δικαιώματα »	847.706,25	1.202.621,64	1.394.806,22	1.303.423,67	1.497.285,89
Κ.Α. 041 «Έσοδα νεκροταφείων (άρθρο 4 Α.Ν. 582/1968, άρθρο 3 Ν. 547/1977).	16.655,00	9.870,00	14.400,00	10.243,57	17.250,00
Κ.Α. 2111: «Τακτικά έσοδα από τέλη καθαριότητας και ηλεκτροφωτισμού ΠΟΕ	105.088,24	309.011,49	143.899,58	161.253,15	73.059,58
Κ.Α. 2112 <<Τακτικά έσοδα από τέλη και δικαιώματα ύδρευσης ΠΟΕ»	247.211,13	368.111,14	294.106,78	177.689,94	178.137,69
Κ.Α. 2113 «Τακτικά έσοδα από τέλη και δικαιώματα άρδευσης ΠΟΕ»	0,00	31.622,72	7.025,88	0,00	0,00
Κ.Α. 2114 «Έσοδα από Τέλη αποχέτευσης ΠΟΕ»	21.769,97	12.578,39	10.575,08	3.473,99	4.685,54
Κ.Α. 2119.0003 «Τέλος συντήρησης νεκροταφείων και ιερών ναών.»	170,00	9.720,00	10.110,00	8.394,57	25.572,66
Κ.Α. 3212 « Τέλη και δικαιώματα ύδρευσης »	124.276,63	400.953,33	459.447,06	357.237,29	579.390,53
Κ.Α. 3213: «Τέλη και δικαιώματα άρδευσης.»	7.267,75	3.778,44	45.616,44	27.730,24	54.012,39
Κ.Α. 3214 «Τέλη και δικαιώματα αποχέτευσης»	7.940,26	16.755,33	6.772,34	9.254,19	12.437,04

Κ.Α. 3219.0006 «Τέλη νεκροταφείων»	2.590,00	8.883,86	5.655,73	2.802,14	8.062,51
ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	1.380.675,23	2.373.906,34	2.392.415,11	2.058.700,61	2.449.893,83
ΚΑΤΟΙΚΟΙ	17.891	17.891	17.891	17.891	17.891
ΕΤΗ	2011	2012	2013	2014	2015
ΔΕΙΚΤΗΣ	77,17	132,69	133,72	115,07	136,93
ΤΑΣΗ	100	171,95	173,28	149,11	177,44

Πίνακας 45: Δείκτης Ανταποδοτικά Έσοδα ανά Κάτοικο

Από το Δείκτη Ανταποδοτικά Έσοδα ανά Κάτοικο, εξάγουμε συμπεράσματα για την πορεία εισπραξής των Ανταποδοτικών Εσόδων στο Δήμο Ευρώτα από την εκτέλεση των Ετήσιων Προϋπολογισμών του, με βάση το πληθυσμιακό κριτήριο. Παρατηρούμε ότι η πορεία των ανταποδοτικών εσόδων ανά κάτοικο είναι αυξανόμενη σε σχέση με το έτος βάσης το 2011 που ο δείκτης έχει τιμή 77,17 ευρώ, το 2012 με τιμή 132,69 ευρώ και αύξηση 171,95%, το 2013 με τιμή 133,72 ευρώ και ποσοστό αύξησης 173,28%, το 2014 με τιμή 115,07 ευρώ και ποσοστό 149,11% και το 2015 με τιμή του δείκτη 136,93 ευρώ και ποσοστό 177,44% σε σχέση με το 2011. Ο δείκτης παρουσιάζει αύξουσα πορεία στη πενταετία 2011-2015 με μικρή κάμψη το έτος 2014. Στο γεγονός ότι η Οικονομική Υπηρεσία, εφάρμοσε από το 2012 τις διατάξεις του ΚΕΔΕ περί αναγκαστικής εισπραξής των ληξιπρόθεσμων οφειλών προς τον Δήμο, εκτιμούμε ότι οφείλεται η πορεία των τιμών του ανωτέρω δείκτη, λαμβάνοντας επί πλέον υπόψη μας ότι ο ετήσιος καθορισμός των ανταποδοτικών τελών έχει παραμείνει σχεδόν σταθερός στην εξεταζόμενη πενταετία.

2.δ. Δείκτης Συνολικά Έξοδα ανά Κάτοικο: Αφορά στο μέσο κατά κεφαλή Έξοδο ανά Κάτοικο. Ο πληθυσμός του Δήμου Ευρώτα, προσδιορίστηκε σε 17.891 κατοίκους βάση της επίσημης Απογραφής πληθυσμού το 2011 από την ΕΣΤΑΤ.

ΕΤΗ	2011	2012	2013	2014	2015
ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΞΟΔΑ	10.474.029,97	8.749.409,86	11.733.216,94	17.231.733,25	13.224.914,84
ΚΑΤΟΙΚΟΙ	17.891	17.891	17.891	17.891	17.891
ΕΤΗ	2011	2012	2013	2014	2015
ΔΕΙΚΤΗΣ	585,44	489,04	655,82	963,15	739,19
ΤΑΣΗ	100	83,53	112,02	164,52	126,26

Πίνακας 46: Δείκτης Συνολικά Έξοδα ανά Κάτοικο

Το μέσο κατά κεφαλή Έξοδο εκάστου Κατοίκου του Δήμου Ευρώτα παρουσιάζεται αυξανόμενο ανά έτος και σε σχέση με το έτος βάσης το 2011 με τιμές στο δείκτη 585,44 ευρώ ανά κάτοικο, με τιμή 489,04 ευρώ το 2012 και με μειωμένο ποσοστό κατά 16,47% το έτος 2013 με τιμή του δείκτη 655,82 και αυξημένο ποσοστό κατά 12,02% σε σχέση με το 2011, το έτος 2014 με τιμή δείκτη 963,15 ευρώ και ποσοστό αυξημένο κατά 64,52% σε σχέση με το έτος βάσης και το έτος 2015 με τιμή δείκτη 739,19 ευρώ και ποσοστό αύξησης 26,26% σε σχέση με το έτος 2011. Το γεγονός της **αυξητικής τάσης ανά έτος, των Συνολικών πληρωθέντων Εξόδων Δήμου ανά κάτοικο, από το 2013 έως και το 2015, οφείλεται κατά κύριο λόγο στις πληρωμές των Επενδυτικών Δαπανών των Έργων που υλοποιούνται στο Δήμο και έχουν ενταχθεί σε χρηματοδοτούμενα Επιχειρησιακά Προγράμματα.**

3. ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΣΥΣΧΕΤΙΣΗΣ ΕΣΟΔΩΝ – ΕΞΟΔΩΝ:

3.α Δείκτης Σύνολο Επιχορηγήσεων/ Συνολικά Έξοδα

ΕΤΗ	2011	2012	2013	2014	2015
ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΩΝ	6.638.751,02	6.569.596,56	6.087.270,92	13.210.399,98	10.090.092,83
ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΞΟΔΑ	10.474.029	8.749.409	11.733.200	17.231.719	13.224.914
ΕΤΗ	2011	2012	2013	2014	2015
ΔΕΙΚΤΗΣ	0,63	0,75	0,52	0,77	0,76
ΤΑΣΗ	100	119,05	82,54	122,22	120,63

Πίνακας 47: Δείκτης Σύνολο Επιχορηγήσεων/ Συνολικά Έξοδα

Ο Δείκτης Σύνολο Επιχορηγήσεων / Συνολικά Έξοδα, ανήκει στην κατηγορία αριθμοδεικτών συσχέτισης Εσόδων – Εξόδων και **αφορά στην συμμετοχή των εισπραχθεισών Επιχορηγήσεων Τακτικών και Έκτακτων στη Συνολική δαπάνη των πληρωθέντων Εξόδων του Δήμου**. Η υψηλή τιμή του δείκτη ως ποσοστό, φανερώνει τη **χαμηλή συμμετοχή των ίδιων εσόδων στην κάλυψη του κόστους των εξόδων και την εξάρτηση του Δήμου από τις επιχορηγήσεις**. Στην κατηγορία των Επιχορηγήσεων συμπεριλαμβάνονται οι κατωτέρω Κ.Α. Εσόδων 06: « ΚΑΠ για την κάλυψη γενικών αναγκών (αρθ.25 Ν. 1828/89)», Κ.Α. Εσόδων 1211: « Επιχορηγήσεις έκτακτες για κάλυψη λειτουργικών δαπανών», Κ.Α. Εσόδων 1212: « Επιχορηγήσεις από Συγχρηματοδοτούμενα Προγράμματα», οι Κ.Α. Εσόδων 1214: « Λοιπές Επιχορηγήσεις», οι Κ.Α. Εσόδων 1311 και 1312 « Επιχορηγήσεις από θεσμοθετημένους πόρους για επενδυτικές δαπάνες» και αφορά στους ΚΑΠ από το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων (ΣΑΤΑ) και για επισκευή συντήρηση Σχολικών κτιρίων, οι Κ.Α. Εσόδων 1314: «Επιχορηγήσεις από το Πρόγραμμα ΘΗΣΕΑΣ (άρθρ. 6-12 Ν.3274/2004)», οι Κ.Α. Εσόδων 1319: « Λοιπά ειδικά Προγράμματα», οι Κ.Α. Εσόδων 1321: « Χρηματοδοτήσεις από Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα» και οι Κ.Α. Εσόδων 1327: « Λοιπές Επιχορηγήσεις για Έργα». **Ο δείκτης παρουσιάζει συμμετοχή των επιχορηγήσεων στα συνολικά έξοδα κατά 63% το 2011, κατά 75% το 2012, κατά 52% το 2013, κατά 77% το 2014 και κατά 76% το 2015. Η τάση είναι**

αυξητική σε σχέση με το έτος βάσης το 2011, γεγονός που παραπέμπει στην αδυναμία του Δήμου να λειτουργήσει και να ασκήσει τις αρμοδιότητές του από έσοδα ίδιων πόρων, εάν δεν επιχορηγηθεί από το εξωτερικό περιβάλλον όπως κρατικές επιχορηγήσεις ή ένταξη σε Ευρωπαϊκά χρηματοδοτούμενα Προγράμματα.

3.β. Δείκτης Κάλυψης κόστους προσωπικού: Αμοιβές και Έξοδα Προσωπικού / Τακτικά Έσοδα.

Ο Δείκτης παρέχει πληροφόρηση για το ποσοστό δέσμευσης των Τακτικών Εσόδων με σκοπό την κάλυψη του λειτουργικού κόστους του προσωπικού. Στην κατηγορία Αμοιβές και Έξοδα Προσωπικού, περιλαμβάνονται οι Κωδικού Αριθμοί του Προϋπολογισμού Εξόδων: 60 «Αμοιβές και Έξοδα προσωπικού» και ο Κ.Α. Εξόδων 8111: «Αμοιβές και έξοδα προσωπικού (ΠΟΕ)». Στις κατηγορίες αυτές συμπεριλαμβάνονται εκτός από τις αποδοχές τακτικού και έκτακτου προσωπικού, οι εργοδοτικές ασφαλιστικές εισφορές, οι παρεπόμενες παροχές και έξοδα προσωπικού, οι δαπάνες πρόσληψης, εκπαίδευσης και επιμόρφωσης του προσωπικού. Στην κατηγορία του Προϋπολογισμού Τακτικά Έσοδα περιλαμβάνονται ο Κωδικός Αριθμός Εσόδων 0: «Τακτικά Έσοδα» με διψήφιους κωδικούς εσόδων τους: 01 «Πρόσοδοι από ακίνητη περιουσία», 02 «Έσοδα από κινητή περιουσία», 03 «Έσοδα από ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα», 04 «Έσοδα από λοιπά τέλη δικαιώματα και παροχή υπηρεσιών», 05 «Φόροι και εισφορές», 06 «Έσοδα από επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες», 07 «Λοιπά τακτικά Έσοδα». Επίσης περιλαμβάνονται οι Κωδικοί Εσόδων 21: «Έσοδα από ΠΟΕ Τακτικά» και Κ.Α. Εσόδων 321: «Εισπρακτέα υπόλοιπα από βεβαιωθέντα κατά τα παρελθόντα οικονομικά έτη Τακτικά Έσοδα».

ΕΤΗ	2011	2012	2013	2014	2015
ΣΥΝΟΛΟ ΑΜΟΙΒΕΣ & ΕΞΟΔΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	2.214.096	1.955.388	1.815.508	1.757.772	1.683.693
ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	6.711.452,91	6.658.970,53	7.113.723,11	6.096.190,39	6.466.080,06
ΕΤΗ	2011	2012	2013	2014	2015
ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΑΛΥΨΗΣ ΚΟΣΤΟΥΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	0,33	0,29	0,26	0,29	0,26
ΤΑΣΗ	100	87,88	78,79	87,88	78,79

Πίνακας 48: Δείκτης Κάλυψης κόστους προσωπικού: Αμοιβές και Έξοδα Προσωπικού / Τακτικά Έσοδα

Ο δείκτης Κάλυψης κόστους προσωπικού στο Δήμο Ευρώτα, φανερώνει ότι από το σύνολο των εισπραχθέντων Τακτικών Εσόδων για το έτος 2011 ποσοστό 33% εξυπηρετεί το κόστος των αμοιβών και των εξόδων προσωπικού, το 2012 ποσοστό 29%, το 2013 ποσοστό 26%, το 2014 ποσοστό 29% και το έτος 2015 ποσοστό 26%. Εκτιμούμε ότι η τιμές του δείκτη αποδεικνύουν την ικανότητα κάλυψης του λειτουργικού κόστους της μισθοδοσίας του προσωπικού του Δήμου κατά την εξεταζόμενη πενταετία και επί πλέον την δυνατότητα αυτού να διοχετεύσει το εναπομείναν υπόλοιπο των Τακτικών Εσόδων για την κάλυψη των λοιπών λειτουργικών του εξόδων.

4. Δείκτης Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων προς Λειτουργικές Δαπάνες.

ΕΤΗ	2011	2012	2013	2014	2015
ΚΑΠ ΓΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	5.666.303,96	3.998.246,85	3.538.678,34	3.554.226,79	3.822.985,40
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΧΡΗΣΗΣ	6.412.198,32	6.010.400,18	6.372.772,08	5.778.266,22	5.929.713,45
ΕΤΗ	2011	2012	2013	2014	2015
ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΑΠ / ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΧΡΗΣΗΣ	0,88	0,67	0,56	0,62	0,64
ΤΑΣΗ	100	76,14	63,64	70,45	72,73

Πίνακας 49: Δείκτης ΚΑΠ προς Λειτουργικές Δαπάνες

Ο Αριθμοδείκτης πληροφορεί για **το ποσοστό συμμετοχής των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων (ΚΑΠ)** των Δήμων για την κάλυψη λειτουργικών και λοιπών δαπανών με προτεραιότητα αυτών της κάλυψης της μισθοδοσίας του προσωπικού, που κατανέμονται από το Υπουργείο Εσωτερικών βάσει των διατάξεων των άρθρων 1, 6 και 259 του Ν. 3852/2010 (ΦΕΚ 87^{Α'}) καθώς και των άρθρων 12 και 14 του Ν. 2880/2001 (ΦΕΚ 9^{Α'}), **στο σταθερό λειτουργικό κόστος της χρήσης. Οι ΚΑΠ** αποτελούν σημαντικό Τακτικό Έσοδο των ΟΤΑ, προέρχονται από θεσμοθετημένες πηγές φορολογικών εσόδων, συνδέονται άμεσα με την είσπραξη εσόδων από το Κράτος και αποδίδονται στους ΟΤΑ σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 102 του Συντάγματος. Η δημοσιονομική συγκυρία των τελευταίων χρόνων είχε ως αποτέλεσμα την είσοδο της χώρας μας σε παρατεταμένη ύφεση και συνεχή μείωση των εσόδων του Κράτους, μέρος των οποίων συνιστούν οι ΚΑΠ. (<http://www.esdi.gr/nex/images/stories/pdf/epimorfosi/2017/kouloumbini.pdf> “Τρόποι βελτίωσης της οικονομικής κατάστασης των Δήμων και των επιχειρήσεων αυτών).

Σύμφωνα με την Επιτροπή Οικονομικών της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας (ΚΕΔΕ) και την Έκθεση με θέμα « Ανελαστικό (σταθερό) κόστος λειτουργίας Δήμων» που εκπονήθηκε το 2012 από την ΕΕΤΑΑ: «Οι Λειτουργικές Δαπάνες άπτονται με την άσκηση των αρμοδιοτήτων των Δήμων όπως αυτές ορίζονται στον Ν.2852/2010 «Πρόγραμμα ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ» και συνιστούν το **σταθερό λειτουργικό τους κόστος**, αφορούν δε στις **«Λειτουργικές δαπάνες χρήσης» του κεφαλαίου 6 του νέου τύπου προϋπολογισμού των ΟΤΑ**. Στο σταθερό λειτουργικό κόστος εντάσσονται: α. το Λειτουργικό κόστος (αμοιβές και έξοδα προσωπικού, αμοιβές και έξοδα αιρετών, αμοιβές τρίτων, παροχές τρίτων, λοιπά γενικά έξοδα, οι προμήθειες αναλωσίμων και υλικά συντήρησης, οι υποχρεωτικές εισφορές σε συνδέσμους και λοιπές εισφορές, οι προαιρετικές μεταβιβάσεις σε τρίτους και για προγραμματικές συμβάσεις, οι υποχρεωτικές μεταβιβάσεις στα ΝΠΔΔ των Δήμων, όπως αποδόσεις σε σχολικές επιτροπές, παιδικούς σταθμούς, αθλητικούς οργανισμούς) β. τα Χρηματοοικονομικά έξοδα- Τοκοχρεωλύσια (πληρωμές για τη δημόσια πίστη) και γ. οι Μεταβιβαστικές πληρωμές Υπουργείων προς τους Δήμους και συγκεκριμένα τα προνοιακά επιδόματα και οι μεταφορές των μαθητών. Από το άθροισμα των ανωτέρω α. και β. διαμορφώνεται το ανελαστικό κόστος λειτουργίας των Δήμων.

Ο υψηλή τιμή του δείκτη, φανερώνει τη μεγάλη συμμετοχή των ΚΑΠ στην κάλυψη των λειτουργικών δαπανών του Δήμου δηλαδή την εξάρτηση του από την συγκεκριμένη κρατική επιχορήγηση. Ο δείκτης ΚΑΠ/ Λειτουργικές δαπάνες χρήσης για το Δήμο Ευρώτα, παρουσιάζει **συμμετοχή των επιχορηγήσεων από τους ΚΑΠ στις λειτουργικές δαπάνες χρήσης, κατά 88% το 2011, κατά 67% το 2012, κατά 56% το 2013, κατά 62% το 2014 και κατά 64% το 2015. Η τάση είναι μειωτική σε σχέση με το έτος βάσης το 2011, γεγονός που φανερώνει την δραματική μείωση των αποδιδόμενων από το Κράτος ΚΑΠ προς το Δήμο σε ποσοστά από 23,86% το 2012 μέχρι και 36,36% το 2013 ενώ οι λειτουργικές δαπάνες του Δήμου κατά μέσο όρο παραμένουν σταθερές. Επομένως τα Ίδια Έσοδα του Δήμου (κωδικοί αριθμοί εσόδων νέου τύπου προϋπολογισμού: 01 «πρόσοδοι από ακίνητη περιουσία», 02 « πρόσοδοι από κινητή περιουσία», 03 «έσοδα από τέλη και**

δικαιώματα», 04 « έσοδα από λοιπά τέλη και δικαιώματα», 05 « φόροι και εισφορές», 07 « λοιπά τακτικά έσοδα», 17 « πρόστιμα και προσαυξήσεις», 21 « έσοδα από ΠΟΕ τακτικά» και 32 « εισπρακτέα υπόλοιπα ΠΟΕ» **καλύπτουν το υπόλοιπο του σταθερού λειτουργικού κόστους ανά έτος στο Δήμο Ευρώτα.**

II. ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ (ΕΤΩΝ 2011, 2012, 2013)

Για την αξιολόγηση της οικονομικής θέσης και της πραγματικής κατάστασης ως προς το βαθμό της δομής, της οικονομικής διάρθρωσης, της αποδοτικότητας, της αποτελεσματικότητας, της φερεγγυότητας και της βιωσιμότητας του Δήμου Ευρώτα για τις διαχειριστικές χρήσεις των οικονομικών ετών 2011, 2012 και 2013, επιλέξαμε και τη χρήση των Αριθμοδεικτών με βάση το Κλαδικό Λογιστικό Σχέδιο των Δήμων.

Οι Αριθμοδείκτες Αξιολόγησης της οικονομικής κατάστασης των Δήμων, καταγράφονται στο άρθρο 6 της Αρ. Απόφασης 74712/10 Υπουργείου Εσωτερικών και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (ΦΕΚ 2043/Τεύχος Β' / 30-12- 2010) και υπολογίζονται με ποσά από τα εγγεγραμμένα κονδύλια στις εγκεκριμένες ετήσιες Οικονομικές Καταστάσεις του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου που έχει καταρτίσει ο κάθε Δήμος. Επιλέξαμε ως πιο αντιπροσωπευτικές τις κατωτέρω κατηγορίες αριθμοδεικτών:

A. ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΔΟΜΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ: Οι Αριθμοδείκτες Δομής των Οικονομικών Καταστάσεων του Δήμου Ευρώτα για τις εξεταζόμενες διαχειριστικές Χρήσεις, πληροφορούν για την ποσοστιαία συμμετοχή κάθε λογαριασμού στο σκέλος του Ενεργητικού, του Παθητικού που απεικονίζονται στον Ισολογισμό εκάστου έτους και στα Αποτελέσματα Χρήσης αυτών.

B. ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΔΟΜΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΚΑΙ ΜΟΧΛΕΥΣΗΣ: Οι Αριθμοδείκτες της κατηγορίας αυτής αφορούν στη Κεφαλαιακή Διάρθρωση και Φερεγγυότητα της οικονομικής μονάδας δηλαδή την ικανότητα της μονάδας να ανταποκρίνεται στις μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις της (Νιάρχος Ν., 2002). Πληροφορούν για το βαθμό που το Ενεργητικό του έχει χρηματοδοτηθεί από ξένα κεφάλαια. Επίσης ονομάζονται Δείκτες Δανειακής Επιβάρυνσης.

Γ. ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ: Οι Αριθμοδείκτες Ρευστότητας (Liquidity ratios) προσδιορίζουν την βραχυχρόνια οικονομική κατάσταση του οργανισμού και μετρούν την ικανότητα πληρωμής των Βραχυπρόθεσμων Υποχρεώσεων (προμηθευτές, πληρωτέοι φόροι, βραχυπρόθεσμα δάνεια, προκαταβολές πελατών κ.α.) με στοιχεία του Κυκλοφορούντος Ενεργητικού (διαθέσιμα, αποθέματα, απαιτήσεις) (Παπαδόπουλος, 1986). Η ικανότητα του οργανισμού για αποπληρωμή των υποχρεώσεών του εξαρτάται από το μέγεθος του

Κεφαλαίου Κίνησης (Κυκλοφορούν Ενεργητικό συν Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις). Μέσω των δεικτών ρευστότητας πληροφορούμαστε για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση του οργανισμού, την ύπαρξη διαθέσιμων, για το αν μπορεί να ανταποκριθεί στις καθημερινές απαιτήσεις, για το αν είναι σε θέση να εξοφλεί τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις του και για το αν διαθέτει επαρκή Κεφάλαια Κίνησης.

Δ. ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ: Οι Αριθμοδείκτες Αποδοτικότητας (Profitability ratios) προσδιορίζουν την αποδοτικότητα της οικονομικής μονάδας ως προς την δυναμικότητα των κερδών της, την ικανότητα της διοίκησης της καθώς και το βαθμό επιτυχίας ή αποτυχίας της μονάδας σε δεδομένη χρονική στιγμή (Νιάρχος Ν.,2002).

Ε. ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΤΑΧΥΤΗΤΑΣ: Οι Αριθμοδείκτες Κυκλοφοριακής Ταχύτητας μετρούν το βαθμό αποτελεσματικότητας της χρησιμοποίησης όλων των κατηγοριών των περιουσιακών στοιχείων της οικονομικής μονάδας. Αποκαλούνται και Αριθμοδείκτες Δραστηριότητας (Activity ratios) ή Διαχείρισης Περιουσίας ή Λειτουργικής Αποτελεσματικότητας (Παπαδόπουλος, 1986)

ΣΤ. ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΑΝΑ ΚΑΤΟΙΚΟ: Οι Αριθμοδείκτες ανά Κάτοικο, εκτιμούν την οικονομική κατάσταση των Οργανισμών και πληροφορούν για το βαθμό που αυτοί ανταποκρίνονται στην κοινωνική τους αποστολή για την ικανοποίηση των τωρινών και μελλοντικών αναγκών των πολιτών και συγκεκριμένα στην περίπτωση των δήμων στον πληθυσμό της χωρικής τους αρμοδιότητας.

Αναλυτικότερα, με βάση τους Ισολογισμούς, τα Αποτελέσματα Χρήσης και τα λοιπά οικονομικά στοιχεία (όπως τα Προσαρτήματα των Ισολογισμών, οι Εκθέσεις Ελέγχου των Ορκωτών Ελεγκτών- Λογιστών, οι εισηγήσεις των αρμόδιων υπηρεσιών και οι αποφάσεις έγκρισης των συλλογικών οργάνων), για το Δήμο Ευρώτα κατά τα έτη 2011, 2012 και 2013 επιλέξαμε τους κατωτέρω Αριθμοδείκτες:

A. ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΔΟΜΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

A.1. Δείκτης «Κυκλοφορούν» Ενεργητικό προς Σύνολο Ενεργητικού:

$$\text{A.1. } \frac{\text{«Κυκλοφορούν» ενεργητικό}}{\text{Σύνολο ενεργητικού}} = (\%)$$

Ο αριθμοδείκτης αυτός, σε συνδυασμό με τον αριθμοδείκτη **Πάγιο Ενεργητικό/ Σύνολο Ενεργητικού**, απεικονίζει την **αναλογία των κεφαλαίων που έχουν διατεθεί σε αυτές τις κατηγορίες δεσμεύσεώς τους**. Το άριστο σημείο μεταξύ Κυκλοφορούντος Ενεργητικού και Πάγιου Ενεργητικού εξαρτάται από τον τομέα δραστηριότητας της οικονομικής μονάδας. Στο λογαριασμό «Κυκλοφορούν» Ενεργητικό αθροίζονται τα υπόλοιπα των λογαριασμών των Αποθεμάτων, των Απαιτήσεων και των Διαθεσίμων. Οι θεσμοθετημένοι τομείς άσκησης αρμοδιοτήτων των δήμων επιβάλλουν τη δέσμευση σημαντικών κεφαλαίων σε Πάγιο Ενεργητικό δηλαδή σε υποδομές, πάγιες εγκαταστάσεις κοινής χρήσεως, όπως ενδεικτικά σε Κτιριακές Εγκαταστάσεις, Τεχνικά Έργα, Οδοί, Μηχανολογικό Εξοπλισμό, Δίκτυα Υδροαρδευτικά και Μεταφορικά Μέσα. Άρα είναι επόμενο **οι Δήμοι να χαρακτηρίζονται ως οικονομικές μονάδες εντάσεως Πάγιου Κεφαλαίου**. Τα ανωτέρω επιβεβαιώνουν για το Δήμο Ευρώτα οι χαμηλές τιμές του δείκτη Κυκλοφορούν Ενεργητικό προς Σύνολο Ενεργητικού, όπου το 2011 η τιμή του δείκτη είναι 0,10, για το έτος 2012 η τιμή είναι 0,15 και για το έτος 2013 η τιμή του δείκτη είναι 0,15. Επίσης, οι τιμές του δείκτη Πάγιο Ενεργητικό προς Σύνολο Ενεργητικού παρουσιάζονται διαχρονικά, κατά το εξεταζόμενο διάστημα με πολύ υψηλές τιμές και συγκεκριμένα, το 2011 η τιμή είναι 0,90, το 2012 είναι 0,83 και το έτος 2013 η τιμή του δείκτη είναι 0,84.

ΕΤΗ	2011	2012	2013
ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	5.094.255,07	7.604.216,08	7.389.582,34
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	49.648.579,40	50.891.374,29	49.927.629,39
ΕΤΗ	2011	2012	2013
ΔΕΙΚΤΗΣ	0,10	0,15	0,15
ΤΑΣΗ	100	150,00	150,00

Πίνακας 50: Δείκτης Κυκλοφορούν Ενεργητικό προς Σύνολο Ενεργητικού

ΕΤΗ	2011	2012	2013
ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	44.491.360,09	42.388.793,07	42.075.603,26
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	49.648.579,40	50.891.374,29	49.927.629,39
ΕΤΗ	2011	2012	2013
ΔΕΙΚΤΗΣ	0,90	0,83	0,84
ΤΑΣΗ	100	92,22	93,33

Πίνακας 51: Δείκτης Πάγιο Ενεργητικό προς Σύνολο Ενεργητικού

Α.2. Δείκτης Κεφάλαιο Κίνησης προς Κυκλοφορούν Ενεργητικό:

Α.5. <u>Κεφάλαιο κινήσεως</u> «Κυκλοφορούν» ενεργητικό	= (%)
---	-------

Ο Αριθμοδείκτης αυτός πληροφορεί για την πηγή προέλευσης του «Κυκλοφορούντος» Ενεργητικού. Για το αν χρηματοδοτείται αυτό από Διαρκή Κεφάλαια ή από Βραχυπρόθεσμα Δανειακά Κεφάλαια. Διαρκή Κεφάλαια είναι το άθροισμα των κονδυλίων των Ίδιων Κεφαλαίων συν τις Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις του Παθητικού του Ισολογισμού. Το Κεφάλαιο Κίνησης έχει την έννοια του καθαρού «Κυκλοφορούντος» Ενεργητικού και προσδιορίζεται όταν από το άθροισμα του Κυκλοφορούντος Ενεργητικού (αποθέματα, απαιτήσεις, χρεόγραφα και διαθέσιμα) αφαιρεθούν οι Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις του Παθητικού του Ισολογισμού. Κατά την αξιολόγηση της οικονομικής μονάδας με τον εν λόγω δείκτη, ακολουθούνται οι αρχές, ότι όταν η τιμή του ισούται με τη μονάδα (1), το σύνολο του Παθητικού αποτελείται από Διαρκή Κεφάλαια. Όταν ο δείκτης είναι ίσος με μηδέν (0), το Κεφάλαιο Κίνησης είναι ανύπαρκτο . Όταν η τιμή του δείκτη είναι μικρότερη από το μηδέν (0), μέρος των ακινητοποιήσεων χρηματοδοτείται από βραχυπρόθεσμα δανειακά κεφάλαια. Από την κατάρτιση του δείκτη **στο Δήμο Ευρώτα**, διαπιστώνεται ότι η τιμή του το 2011 είναι 0,82, το 2012 0,79 και το 2013 η τιμή του δείκτη είναι 0,92. Άρα επειδή πλησιάζει την μονάδα (1), **διαχρονικά το Κυκλοφορούν Ενεργητικό χρηματοδοτείται από τα πλεονάσματα των Διαρκών Κεφαλαίων (Ίδια Κεφάλαια και Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις) και δεν εξαρτώνται οι Ακινητοποιήσεις του Δήμου από Βραχυπρόθεσμα Δανειακά Κεφάλαια.**

ΕΤΗ	2011	2012	2013
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΚΙΝΗΣΗΣ	4.160.499,01	6.006.802,52	6.811.654,96
ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	5.094.255,07	7.604.216,08	7.389.582,34
ΕΤΗ	2011	2012	2013
ΔΕΙΚΤΗΣ	0,82	0,79	0,92
ΤΑΣΗ	100	96,34	112,20

Πίνακας 52: Δείκτης Κεφάλαιο Κίνησης προς Κυκλοφορούν Ενεργητικό

B. ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΔΟΜΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΚΑΙ ΜΟΧΛΕΥΣΗΣ

B. 1. Δείκτης Δανειακής Διάρθρωσης:

B.1.	$\frac{\text{Σύνολο Υποχρεώσεων}}{\text{Σύνολο ενεργητικού}}$	= (%)
------	---	-------

Ο Αριθμοδείκτης πληροφορεί για το ποσοστό του ενεργητικού που χρηματοδοτήθηκε από Ξένα Κεφάλαια. Δείκτης με τιμή 1 αποκαλύπτει ότι όλα τα περιουσιακά στοιχεία χρηματοδοτήθηκαν με ξένα κεφάλαια. Το σύνολο των υποχρεώσεων αποτελούν οι Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις και οι Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις. Στις Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις περιλαμβάνονται, χρέη πληρωτέα μέσα σε ένα έτος, όπως οφειλές σε προμηθευτές, πιστωτές, υποχρεώσεις φορολογικές και ασφαλιστικές του οργανισμού, δεδουλευμένα έξοδα, όπως τόκοι δανείων πληρωτέοι και άλλα έξοδα που οφείλονται. Επίσης στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις συμμετέχει το τμήμα των μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων που πρέπει να εξοφληθεί εντός της επόμενης διαχειριστικής χρήσης. Στις μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις περιλαμβάνονται χρέη πληρωτέα μετά την επόμενη διαχειριστική χρήση, όπως μακροπρόθεσμα γραμμάτια πληρωτέα και ομολογίες πληρωτέες. Με τιμή 0,5 του δείκτη αποκαλύπτεται ότι τα μισά περιουσιακά στοιχεία του οργανισμού έχουν χρηματοδοτηθεί από ξένα κεφάλαια. Όσο μεγαλύτερος είναι ο δείκτης τόσο μεγαλύτερη η πίεση καταβολής τόκων και αποπληρωμής κεφαλαίου. Ο δείκτης πληροφορεί για την μακροπρόθεσμη φερεγγυότητα του οργανισμού και τη σχέση ξένων προς ίδια κεφάλαια. Από τα στοιχεία των Ισολογισμών του Δήμου Ευρώτα για τις εξεταζόμενες χρήσεις, διαπιστώνεται ότι ο συγκεκριμένος δείκτης έχει πολύ

χαμηλές τιμές, κυμαίνεται από 0,03 έως 0,01. Μακροχρόνια η ικανότητα πληρωμής του χρέους βελτιώνεται και επομένως δεν εξαρτάται ο Δήμος Ευρώτα από ξένα κεφάλαια και έχει την ικανότητα της εξασφάλισης των πιστωτών του και της αποπληρωμής των τοκοχρεωλυτικών υποχρεώσεών του. Τα περιουσιακά στοιχεία του Δήμου Ευρώτα χρηματοδοτούνται από τα Ίδια Κεφάλαιά του.

ΕΤΗ	2011	2012	2013
ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ	1.114.125,16	1.742.978,19	686.634,07
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	49.648.579,40	50.891.374,29	49.927.629,39
ΕΤΗ	2011	2012	2013
ΔΕΙΚΤΗΣ	0,02	0,03	0,01
ΤΑΣΗ	100	150,00	50,00

Πίνακας 53: Δείκτης Σύνολο Υποχρεώσεων προς Σύνολο Ενεργητικού

B.2. Δείκτης Οικονομικής Αυτάρκειας:

$$B.2. \frac{\text{Ίδια κεφάλαια}}{\text{Σύνολο υποχρεώσεων}} = (\%)$$

Ο Αριθμοδείκτης απεικονίζει το βαθμό της οικονομικής αυτάρκειας της οικονομικής μονάδας. Ως Κεφάλαιο στην ομάδα 4 του Λογιστικού Σχεδίου παρακολουθείται η συνολική περιουσία του Δήμου εκφρασμένη σε αξία. Το Κεφάλαιο στους Δήμους έχει δημιουργηθεί μέσα από τη μακρόχρονη δραστηριότητά τους. Μέσα από αυτή τη δραστηριότητα έχει αποκτηθεί μια μικρή ή μεγάλη περιουσία η οποία στο Ενεργητικό αποτυπώνεται σε κτίρια, εγκαταστάσεις, διαμορφωμένους κοινόχρηστους χώρους, απορριματοφόρα και άλλα περιουσιακά στοιχεία. Η αποτίμηση αυτής της περιουσίας, των απαιτήσεων και των υποχρεώσεων θα προσδιορίσουν το Κεφάλαιο του Δήμου μέσα από τη μαθηματική ταυτότητα: Πάγιο Ενεργητικό + Κυκλοφορούν Ενεργητικό – Υποχρεώσεις = Καθαρή θέση (Σ. Καραγιάνης, «Το οικονομικό διαχειριστικό λογιστικό σύστημα των δήμων», Εκδόσεις Γ.Μ. Καραναστάση 2002, σελ. 421). Στο λογαριασμό Α. Ίδια Κεφάλαια στο παθητικό του Ισολογισμού, αθροίζονται οι λογαριασμοί I. Κεφάλαιο, II. Διαφορές αναπροσαρμογής- Επιχορηγήσεις Επενδύσεων, III. Αποθεματικά Κεφάλαια και IV.

Αποτελέσματα εις νέο. Το Σύνολο Υποχρεώσεων αποτελείται από το άθροισμα των κονδυλίων Γ.(I) «Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις» και κονδυλίων Γ(II) «Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις» του παθητικού του ισολογισμού. Στους εξεταζόμενους Ισολογισμούς του Δήμου Ευρώτα, στο κονδύλι Γ(I) Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις περιλαμβάνονται τα Δάνεια Τραπεζών που λήγουν μετά τη λήξη της επόμενης του κάθε ισολογισμού χρήσεως. Στο κονδύλι Γ(II) Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις περιλαμβάνονται οι υποχρεώσεις του Δήμου που λήγουν μέσα στην επόμενη του κάθε Ισολογισμού χρήση. Εδώ απεικονίζονται τα υπόλοιπα των λογαριασμών των προμηθευτών, των πιστωτών, των υποχρεώσεων από φόρους, τέλη, ασφαλιστικούς οργανισμούς, των μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων που πληρώνονται στην επόμενη χρήση και των επιταγών πληρωτέων. **Η λίστα δανείων** (που καταγράφεται στα Προσαρτήματα των Οικονομικών Καταστάσεων) κατά τα έτη 2011, 2012 και 2013, των Μακροπρόθεσμων Υποχρεώσεων που αφορά στις υποχρεώσεις από δάνεια τραπεζών του έχει λάβει διαχρονικά ο Δήμος Ευρώτα, έχει ως κατωτέρω:

ΔΗΜΟΣ ΕΥΡΩΤΑ

ΛΙΣΤΑ ΔΑΝΕΙΩΝ 31/12/2011

Α/Α ΔΑΝΕΙΟΥ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΥ	ΠΟΣΟ	ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ 31-12-2011	ΕΤΗΣΙΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	ΕΤΗΣΙΟ ΧΡΕΩΛΥΣΙΟ	ΤΟΚΟΣ	ΕΤΗΣΙΟ ΤΟΚΟΧΡΕΩΛΥΣΙΟ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ	ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ
01	05/11699/00/01	125.475,31	112.752,21		12.723,10	7.403,04	20.126,14	5,90%	ΤΠΔ τέως Δ.Σκάλας/ (1999-2018) αρ. ετήσιων δόσεων 20 ποσού 205.429,20 ευρώ (από 1/11 υπόλοιπο 8 δόσεις σε Δήμο Ευρώτα)
02	05/12394/00/05	8.066,17	4.148,65		3.917,52	475,90	4.393,42	5,90%	ΤΠΔ τέως Δ.Γερονθρών/ έναρξη σε Δήμο Ευρώτα 01/01/2011 αρ. ετήσιων δόσεων 2) Αρχικό δάνειο 05/12071/00/01 ποσού 21.536,00 ευρώ 01/01/2005 αρ. δόσεων 8 ετήσιες
03	05/12394/00/06	73.602,97	60.519,98		13.082,99	4.342,58	17.425,57	5,90%	ΤΠΔ τέως Δ. Γερονθρών/(έναρξη 01/01/2011 σε Δήμο Ευρώτα αρ. ετήσιων δόσεων 5) Αρχικό κεφάλαιο 112.850,00 ευρώ συμβ. 05/12071/00/02 από 01/01/2006 αρ. ετήσιων δόσεων 10
04	05/12394/00/01	15.498,56	13.927,02		1.571,54	914,42	2.485,96	5,90%	ΤΠΔ τέως Δ. Νιάτων/ (έναρξη 01/01/2011 αρ. ετήσιων δόσεων 8)
05	05/12394/00/02	4.482,36	3.838,14		644,22	264,46	908,68	5,90%	ΤΠΔ τέως Δ. Νιάτων/(έναρξη 01/01/2011 αρ. ετήσιων δόσεων 6
06	05/12394/00/03	25.209,70	22.197,17		3.012,53	1.487,37	4.499,90	5,90%	ΤΠΔ τέως Δ. Νιάτων/(έναρξη 01/01/2011 αρ. ετήσιων δόσεων 7)
ΣΥΝΟΛΑ		252.335,07	217.383,17		34.951,90	14.887,77	49.839,67		

ΛΙΣΤΑ ΔΑΝΕΙΩΝ 31/12/2012

Α/Α ΔΑΝΕΙΟΥ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΥ	ΠΟΣΟ	ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ 31-12-2012	ΕΤΗΣΙΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	ΕΤΗΣΙΟ ΧΡΕΩΛΥΣΙΟ	ΤΟΚΟΣ	ΕΤΗΣΙΟ ΤΟΚΟΧΡΕΩΛΥΣΙΟ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ	ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ
01	05/11699/00/01	125.475,31	99.278,45		13.473,76	6.652,38	20.126,14	5,90%	ΤΠΔ τέως Δ.Σκάλας/
02	05/12394/00/05	8.066,17	0,00		4.148,65	244,77	4.393,42	5,90%	ΤΠΔ τέως Δ.Γερονθρών/

03	05/12394/00/06	73.602,97	46.665,09		13.854,89	3.570,68	17.425,57	5,90%	ΤΠΔ τέως Δ. Γερονθρών/
04	05/12394/00/01	15.498,56	12.262,75		1.664,27	821,69	2.485,96	5,90%	ΤΠΔ τέως Δ. Νιάτων/
05	05/12394/00/02	4.482,36	3.155,91		682,23	226,45	908,68	5,90%	ΤΠΔ τέως Δ. Νιάτων/
06	05/12394/00/03	25.209,70	19.006,90		3.190,27	1.309,63	4.499,90	5,90%	ΤΠΔ τέως Δ. Νιάτων/
		252.335,07	180.369,10		37.014,07	12.825,60	49.839,67		

ΛΙΣΤΑ ΔΑΝΕΙΩΝ 31/12/2013									
Α/Α ΔΑΝΕΙΟΥ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΥ	ΠΟΣΟ	ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ 31-12-2013	ΕΤΗΣΙΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	ΕΤΗΣΙΟ ΧΡΕΩΛΥΣΙΟ	ΤΟΚΟΣ	ΕΤΗΣΙΟ ΤΟΚΟΧΡΕΩΛΥΣΙΟ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ	ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ
01	05/11699/00/01	125.475,31	85.009,74		14.268,71	5.857,43	20.126,14	5,90%	ΤΠΔ τέως Δ. Σκάλας/
02	05/12394/00/05	8.066,17	0,00		0,00	0,00	0,00	0,00%	ΤΠΔ τέως Δ. Γερονθρών/ ολοκληρώθηκε 31/12/2012
03	05/12394/00/06	73.602,97	31.992,76		14.672,33	2.753,24	17.425,57	5,90%	ΤΠΔ τέως Δ. Γερονθρών/
04	05/12394/00/01	15.498,56	10.500,29		1.762,46	732,50	2.485,96	5,90%	ΤΠΔ τέως Δ. Νιάτων/
05	05/12394/00/02	4.482,36	2.433,43		722,48	186,20	908,68	5,90%	ΤΠΔ τέως Δ. Νιάτων/
06	05/12394/00/03	25.209,70	15.628,41		3.378,49	1.121,41	4.499,90	5,90%	ΤΠΔ τέως Δ. Νιάτων/
		252.335,07	145.564,63		34.804,47	10.650,78	45.446,25		

Πίνακας 54: Λίστα Μακροπρόθεσμων Υποχρεώσεων, Δανείων Τραπεζών Δήμου Ευρώτα

Παρατηρούμε ότι το για το Δήμο Ευρώτα, το ύψος των δανειακών κεφαλαίων, διαχρονικά είναι πολύ χαμηλό και τα τοκοχρεολύσια ανά έτος πληρώνονται χωρίς καθυστερήσεις, οπότε δεν ενέχονται κίνδυνοι εξυπηρέτησης των δανείων αυτών ούτε για το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων ως δανειοδότη, ούτε για το Δήμο Ευρώτα ως δανειολήπτη.

Σύμφωνα με τα ανωτέρω, για το Δήμο Ευρώτα ο Δείκτης Ίδια Κεφάλαια προς Σύνολο Υποχρεώσεων, καταρτίζεται ως εξής:

ΕΤΗ	2011	2012	2013
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	48.367.717,84	48.873.555,86	49.018.136,48
ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ	1.114.125,16	1.742.978,19	686.634,07
ΕΤΗ	2011	2012	2013
ΔΕΙΚΤΗΣ	43,41	28,04	71,39
ΤΑΣΗ	100	150,00	50,00

Πίνακας 55: Δείκτης Ίδια Κεφάλαια προς Σύνολο Υποχρεώσεων

Οι τιμές του ανωτέρω Αριθμοδείκτη Ίδια Κεφάλαια προς Σύνολο Υποχρεώσεων, είναι πολύ υψηλές, για το έτος 2011 είναι 43,41 για το έτος 2012 είναι 28,04 και για το έτος 2013 η τιμή είναι 71,39. Τα Ίδια Κεφάλαια διαχρονικά υπερκαλύπτουν το Σύνολο των Υποχρεώσεων προς τρίτους, με αυξητική τάση, γεγονός που προσδίδει στο Δήμο Ευρώτα το χαρακτήρα της φερεγγυότητας ως οικονομική μονάδα.

Β.3. Δείκτης Ίδια Κεφάλαια προς Πάγιο Ενεργητικό:

Α.3. <u>Ίδια κεφάλαια</u> = (%)			
<u>Πάγιο ενεργητικό</u>			
ΕΤΗ	2011	2012	2013
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	48.367.717,84	48.873.555,86	49.018.136,48
ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	44.491.360,09	42.388.793,07	42.075.603,26
ΕΤΗ	2011	2012	2013
ΔΕΙΚΤΗΣ	1,09	1,15	1,17
ΤΑΣΗ	100	105,50	107,34

Πίνακας 56: Δείκτης Ίδια Κεφάλαια προς Πάγιο Ενεργητικό

Ο Δείκτης απεικονίζει το βαθμό χρηματοδότησης των Ακινήτοποιήσεων της οικονομικής μονάδας από τα Ίδια Κεφάλαιά της. Τα Ίδια Κεφάλαια χαρακτηρίζονται διαχρονικά από σταθερότητα, οι τιμές του δείκτη είναι μεγαλύτερες της μονάδας (1) κατά εξεταζόμενο έτος με αυξητική τάση διαχρονικά, γεγονός που συνεπάγεται ασφάλεια για τον τρόπο αυτό χρηματοδότησης του Πάγιου Ενεργητικού του οργανισμού.

B.4. Αριθμοδείκτης Χρηματοοικονομικής Μόχλευσης:

B.4.	$\frac{\text{Μ.Ο. Ενεργητικού}}{\text{Μ.Ο. Ίδιων Κεφαλαίων}}$	= (%)
------	---	-------

ΕΤΗ	2011	2012	2013
Μ.Ο. ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	49.648.579,40	50.269.976,85	50.409.501,84
Μ.Ο. ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	48.367.717,84	48.620.636,85	48.945.846,17
ΕΤΗ	2011	2012	2013
ΔΕΙΚΤΗΣ	1,03	1,03	1,03
ΤΑΣΗ	100	100,72	100,33

Πίνακας 57: Δείκτης Χρηματοοικονομικής Μόχλευσης

Ο Αριθμοδείκτης Χρηματοοικονομικής Μόχλευσης πληροφορεί για την επίπτωση της δανειακής χρηματοδότησης στην απόδοση των Ίδιων Κεφαλαίων. Στο Δήμο Ευρώτα οι τιμές του συγκεκριμένου δείκτη κατά τα εξεταζόμενα έτη, διαχρονικά παραμένουν σταθερές (τιμή 1,03 ανά έτος), επομένως σταθερά διαχρονικά το Σύνολο Ενεργητικού του Δήμου Ευρώτα δεν χρηματοδοτείται από δάνεια αλλά από τα Ίδια Κεφάλαιά του.

Γ. ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ**Γ.1. Δείκτης Γενικής Ρευστότητας:**

Γ.1.	$\frac{\text{«Κυκλοφορούν» Ενεργητικό}}{\text{Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις}}$	= (%)
------	---	-------

Ο Δείκτης Κυκλοφορούν Ενεργητικό (διαθέσιμα + απαιτήσεις + αποθέματα) προς Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις: απεικονίζει την Γενική Ρευστότητα του οργανισμού και μετράει την ικανότητα πληρωμής των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων αυτού με το Κυκλοφορούν Ενεργητικό. Γενικά ένας υψηλότερος δείκτης γενικής ρευστότητας αποδεικνύει μια ισχυρότερη οικονομική θέση της οικονομικής μονάδας. Απεικονίζει την ικανότητα της να εξοφλήσει από τα άμεσα ρευστοποιήσιμα στοιχεία που διαθέτει (απαιτήσεις και διαθέσιμα) τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της. Ο συγκεκριμένος δείκτης είναι σε υψηλά επίπεδα στο Δήμο Ευρώτα για τα εξεταζόμενα έτη, με τιμές 5,46 το έτος 2011, 4,76 το έτος

2012 και τιμή 12,79 το έτος 2013, γεγονός που αποδεικνύει την **ικανότητά του να εξοφλεί τις τρέχουσες ή ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις του με τη χρήση των διαθέσιμων ή των λοιπών κυκλοφοριακών στοιχείων του**. Τίθεται βέβαια θέμα, κατά πόσο μπορεί άμεσα να εισπράξει τις απαιτήσεις από οφειλές δημοτών του, λόγω της οικονομικής κρίσης και της αδυναμίας τους να ανταποκριθούν στις οφειλές τους έναντι του Δήμου.

ΕΤΗ	2011	2012	2013
ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	5.094.255,07	7.604.216,08	7.389.582,34
ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	933.756,06	1.597.413,56	577.927,38
ΕΤΗ	2011	2012	2013
ΔΕΙΚΤΗΣ	5,46	4,76	12,79
ΤΑΣΗ	100	87,18	234,25

Πίνακας 58: Δείκτης Κυκλοφορούν Ενεργητικό προς Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις

Επί πλέον για τον προσδιορισμό της βραχυχρόνιας οικονομικής κατάστασης του οργανισμού να καλύπτει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις του με τα χρηματικά του διαθέσιμα, χρησιμοποιείται ο Δείκτης Ταμειακής Ρευστότητας.

Γ.2. Δείκτης Ταμειακής Ρευστότητας:

Γ.2.	$\frac{\text{Χρηματικά Διαθέσιμα}}{\text{Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις}} = (\%)$
------	---

Ο δείκτης πληροφορεί πόσες φορές τα Χρηματικά Διαθέσιμα στοιχεία της οικονομικής μονάδας καλύπτουν τις Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις. Για το Δήμο Ευρώτα ο δείκτης είναι υψηλός κατά τα τρία εξεταζόμενα έτη, με τιμές ικανοποιητικές όπως, 3,77 το έτος 2011, 3,58 το 2012 και 9,65 το έτος 2013, γεγονός που φανερώνει την **ικανότητά του άμεσα, με μετρητά και καταθέσεις σε λογαριασμούς όψεως που διαθέτει, να μπορεί να ανταποκριθεί στις τρέχουσες και ληξιπρόθεσμες Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις του**.

ΕΤΗ	2011	2012	2013
ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ	3.519.690,93	5.725.896,91	5.577.996,22
ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	933.756,06	1.597.413,56	577.927,38
ΕΤΗ	2011	2012	2013
ΔΕΙΚΤΗΣ	3,77	3,58	9,65
ΤΑΣΗ	100	94,96	255,97

Πίνακας 59: Δείκτης Χρηματικά Διαθέσιμα προς Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις

Με τους ανωτέρω Δείκτες Ρευστότητας πληροφορούμαστε για την ικανοποιητική βραχυχρόνια οικονομική κατάσταση του Δήμου Ευρώτα και την ικανότητά ανταπόκρισης στις καθημερινές απαιτήσεις και πληρωμές των Βραχυπρόθεσμων Υποχρεώσεων (προμηθευτές, πληρωτέοι φόροι, βραχυπρόθεσμα δάνεια, προκαταβολές πελατών κ.α.) με στοιχεία του Κυκλοφορούντος Ενεργητικού (διαθέσιμα, αποθέματα, απαιτήσεις).

Δ.ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΔΟΣΕΩΣ ΚΑΙ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Δ.1. Δείκτης Καθαρά Αποτελέσματα Εκμετάλλευσης προς Πωλήσεις αποθεμάτων και υπηρεσιών:

Δ.1. <u>Καθαρά αποτελέσματα εκμεταλλεύσεως</u> <u>Πωλήσεις αποθεμάτων και υπηρεσιών</u> = (%)

Ο ανωτέρω αριθμοδείκτης απεικονίζει την απόδοση της οικονομικής μονάδας, χωρίς το συνυπολογισμό των έκτακτων και ανόργανων αποτελεσμάτων των λογαριασμών της ομάδας 8. Ως Καθαρά αποτελέσματα εκμεταλλεύσεως, ορίζεται το υπόλοιπο του λογαριασμού 80 του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου, το οποίο απεικονίζεται και στην Κατάσταση του Λογαριασμού Εκμετάλλευσης (πλεόνασμα ή έλλειμμα εκμετάλλευσης). Στο Λογαριασμό Πωλήσεις αποθεμάτων και υπηρεσιών, αθροίζονται οι λογαριασμοί 70 «πωλήσεις εμπορευμάτων», 71 « πωλήσεις προϊόντων», 72 « έσοδα από φόρους-εισφορές- πρόστιμα- προσαυξήσεις », 73 « Παροχή Υπηρεσιών », 74 «επιχορηγήσεις» και 75 «έσοδα παρεπόμενων ασχολιών και έσοδα από δωρεές». Τα υπόλοιπα των λογαριασμών 74 και 75 απεικονίζονται ως « Άλλα έσοδα εκμετάλλευσης» στην Κατάσταση Λογαριασμού Αποτελεσμάτων Χρήσεως. **Ο Δείκτης αφορά στην αποδοτικότητα των πωλήσεων και την κερδοφορία του οργανισμού και φανερώνει το ποσοστό του Καθαρού Κέρδους ανά μοναδιαία αξία πώλησης «προϊόντος».** Λόγω της φύσης του οργανισμού η έννοια του Κέρδους είναι άνευ σημασίας. Στα Αποτελέσματα υπάρχουν οι όροι του «Πλεονάσματος» και του «Ελλείμματος», με την έννοια της αποταμίευσης ή όχι για την παροχή κοινωνικού έργου και υπηρεσιών στις μέλλουσες γενιές. Λόγω των Αποτελεσμάτων, όπου οι χρήσεις 2011 και 2013 παρουσιάζουν χαμηλό πλεόνασμα, ενώ το 2012 παρουσιάζει έλλειμμα, ο δείκτης παρουσιάζει ελάχιστες τιμές όπως, τιμή 0,11 το έτος 2011, τιμή -0,03 το έτος 2012 και τιμή 0,06 το έτος 2013.

ΕΤΗ	2011	2012	2013
ΚΑΘΑΡΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΣ	805.160,08	-202.863,95	481.110,99
ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	7.491.909,37	6.776.985,41	7.986.329,55
ΕΤΗ	2011	2012	2013
ΔΕΙΚΤΗΣ	0,11	-0,03	0,06
ΤΑΣΗ	100	-27,27	54,55

Πίνακας 60: Δείκτης Καθαρά Αποτελέσματα Εκμεταλλεύσεως προς Πωλήσεις αποθεμάτων και υπηρεσιών

Δ.2. Δείκτης Καθαρά αποτελέσματα γρήσεως προ φόρων προς Ίδια Κεφάλαια:

Δ.2.	<u>Καθαρά αποτελέσματα γρήσεως προ φόρων</u>	= (%)
	Ίδια Κεφάλαια	

Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει την αποδοτικότητα των Ιδίων Κεφαλαίων της οικονομικής μονάδας. Παρουσιάζει τα καθαρά αποτελέσματα του οργανισμού ανά μονάδα επενδυμένου κεφαλαίου. Για τον προσδιορισμό του δείκτη οι τιμές στα Ίδια Κεφάλαια λαμβάνονται ως μέσος όρος, (δηλαδή αξία αρχής χρήσης+ αξία τέλους χρήσης/2). Λόγω της φύσης του οργανισμού ο δείκτης παρουσιάζει ελάχιστες τιμές, όπως τιμή 0,02 το έτος 2011, τιμή 0,00 το έτος 2012 και τιμή 0,01 το έτος 2013.

ΕΤΗ	2011	2012	2013
ΚΑΘΑΡΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΣ	805.160,08	-202.863,95	481.110,99
Μ.Ο. ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	48.367.717,84	48.620.636,85	48.945.846,17
ΕΤΗ	2011	2012	2013
ΔΕΙΚΤΗΣ	0,02	0,00	0,01
ΤΑΣΗ	100	0,00	50,00

Πίνακας 61: Δείκτης Καθαρά Αποτελέσματα Εκμεταλλεύσεως προς Ίδια Κεφάλαια

Δ.3. Δείκτης Μικτά Αποτελέσματα προς Πωλήσεις αποθεμάτων και υπηρεσιών:

B.3.	<u>Μικτά αποτελέσματα</u>	= (%)
	Πωλήσεις αποθεμάτων και υπηρεσιών	

Ο αριθμοδείκτης απεικονίζει το ποσοστιαίο περιθώριο του Μικτού Κέρδους της βασικής δραστηριότητας της οικονομικής μονάδας. Φανερώνει το ποσό που μένει στον οργανισμό από την πώληση ή παροχή υπηρεσιών μιας μονάδας προϊόντος πριν την αφαίρεση των λοιπών λειτουργικών εξόδων. Η υψηλή τιμή του δείκτη δείχνει ικανοποιητική πορεία στην κερδοφορία της οικονομικής μονάδας. Οι τιμές του συγκεκριμένου δείκτη στον Δήμο Ευρώτα είναι αρνητικές για τα εξεταζόμενα έτη, το 2011 η τιμή του δείκτη είναι -16,00 το έτος 2012 η τιμή είναι -23,00 και το 2013 η τιμή είναι -16,00. Αυτό συμβαίνει διότι τα μικτά αποτελέσματα εκμεταλλεύσεως του Δήμου Ευρώτα όπως αυτά καταγράφονται στην Κατάσταση Λογαριασμού Αποτελεσμάτων Χρήσης για τα εξεταζόμενα έτη, παρουσιάζουν έλλειμμα και όχι πλεόνασμα. **Οι αρνητικές τιμές του δείκτη μας οδηγούν στην εκτίμηση ότι το κόστος των αγαθών και υπηρεσιών που παρέχει ο Οργανισμός υπερέρχει των Τακτικών του Εσόδων, επομένως δεν υπάρχει το περιθώριο της αυτοχρηματοδότησης δαπανών της μονάδας όπως να μπορεί να καλύψει τους τόκους των δανειακών και ίδιων κεφαλαίων της, να χρηματοδοτήσει νέες επενδύσεις αναγκαίες για την συνέχεια των δραστηριοτήτων της ή να πληρώνει τυχόν αναλογούντες φόρους.**

ΕΤΗ	2011	2012	2013
ΜΙΚΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	-1.213.180,68	-1.555.350,20	-1.301.343,33
ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	7.491.909,37	6.776.985,41	7.986.329,55
ΕΤΗ	2011	2012	2013
ΔΕΙΚΤΗΣ	-16,00	-23,00	-16,00
ΤΑΣΗ	100	143,75	100

Πίνακας 62: Δείκτης Μικτά Αποτελέσματα προς Πωλήσεις αποθεμάτων και υπηρεσιών

Σύμφωνα με το έγγραφο Αρ. πρωτ. ΔΙΠΑ /οικ.2813/23-01-2008 Τμήμα Ερευνών και Μετρήσεων Αποδοτικότητας- ΥΠ.ΕΣ. με θέμα << Καθορισμός Δεικτών Μέτρησης Αποτελεσματικότητας και Αποδοτικότητας >> που έχει αναρτηθεί στην ηλεκτρονική ιστοσελίδα www.gspa.gr, αποτελεσματικότητα θεωρείται η επίτευξη

συγκεκριμένων και προκαθορισμένων στόχων και αποδοτικότητα η μεγιστοποίηση των αποτελεσμάτων από τις δράσεις της Διοίκησης με δεδομένους πόρους. Επομένως **αποδοτικότητα είναι η ικανότητα να επιτυγχάνει στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό τους στόχους αυτούς με το μικρότερο δυνατό κόστος.** Ως γενικοί δείκτες μέτρησης της αποδοτικότητας από το νομοθέτη ορίζονται, ο χρόνος ανταπόκρισης στα αιτήματα των πολιτών, το ποσοστό ικανοποίησης των παραπόνων που υποβάλλονται, η εφαρμογή νέων τεχνολογιών, το κόστος διαχείρισης και η ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών. **Επειδή οι δήμοι έχουν ως αποστολή να παρέχουν τοπικά δημόσια αγαθά, να παράγουν κοινωνικό έργο και κοινωνική ευημερία, οι ανωτέρω χρηματοοικονομικοί δείκτες που αφορούν σε μέτρηση της κερδοφορίας, θεωρούμε ότι δεν έχουν ιδιαίτερο νόημα και σημασία για τον προσδιορισμό της οικονομικής του θέσης.**

E. ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΤΑΧΥΤΗΤΑΣ

E.1. Αριθμοδείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Απαιτήσεων

Ο Αριθμοδείκτης πληροφορεί για την ικανότητα είσπραξης των Απαιτήσεων του οργανισμού από τις υπηρεσίες που παρέχει (καθαριότητας, ηλεκτροφωτισμού, ύδρευσης, κ.α.). Φανερώνει πόσες φορές μετατράπηκαν οι πωλήσεις σε χρηματικά διαθέσιμα εντός της διαχειριστικής χρήσης. Ο μέσος όρος των Απαιτήσεων υπολογίζεται διαιρώντας δια δύο (2) το άθροισμα της απογραφής έναρξης και τέλους του συγκεκριμένου λογαριασμού ($M.O. \text{ Απαιτήσεων} = \frac{\text{Απογραφή Αρχής Απαιτήσεων} + \text{Απογραφή Τέλους Απαιτήσεων}}{2}$). Για το Δήμο Ευρώτα ο συγκεκριμένος δείκτης πληροφορεί ότι οι Απαιτήσεις του έχουν εισπραχθεί το 2011 4,98 φορές, το 2012 έχουν εισπραχθεί 4,11 και το 2013 έχουν εισπραχθεί 4,43 φορές.

ΕΤΗ	2011	2012	2013
ΠΩΛΗΣΕΙΣ	6.640.392,10	6.580.024,84	6.371.075,47
Μ.Ο. ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ	1.334.306,68	1.599.571,35	1.437.356,97
ΕΤΗ	2011	2012	2013
ΔΕΙΚΤΗΣ	4,98	4,11	4,43
ΤΑΣΗ	100	82,66	89,07

Πίνακας 63: Αριθμοδείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Απαιτήσεων

Ε.2. Αριθμοδείκτης Μέσης Διάρκειας Είσπραξης Απαιτήσεων

Ο Αριθμοδείκτης πληροφορεί για το χρονικό διάστημα σε ημέρες μέσα σε μια διαχειριστική χρήση που μεσολαβεί, για την είσπραξη των Απαιτήσεων του οργανισμού. Ο δείκτης για το Δήμο Ευρώτα, δείχνει ότι το 2011 μεσολαβούν 73,29 ημέρες για να εισπραχθούν οι Απαιτήσεις, το 2012 μεσολαβούν 88,81 ημέρες και το 2013 μεσολαβούν 82,39 ημέρες. Εκτιμούμε ότι ο δείκτης είναι υψηλός ως προς τις τιμές του, λόγω της πιστοληπτικής πολιτικής του Δήμου όπου εκδίδονται λογαριασμοί τελών ανά τρίμηνο με περιθώριο εξόφλησης αυτών χρονικού διαστήματος ενός μηνός και επί προσθέτως λόγω της οικονομικής κρίσης, αρκετοί δημότες αδυνατούν να εξοφλήσουν τους λογαριασμούς που τους αναλογούν.

ΕΤΗ	2011	2012	2013
ΗΜΕΡΕΣ ΕΤΟΥΣ	365	365	365
ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΤΑΧΥΤΗΤΑΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ	4,98	4,11	4,43
ΕΤΗ	2011	2012	2013
ΔΕΙΚΤΗΣ	73,29	88,81	82,39
ΤΑΣΗ	100	121,18	112,42

Πίνακας 64: Αριθμοδείκτης Μέσης Διάρκειας Είσπραξης Απαιτήσεων

ΣΤ. ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΑΝΑ ΚΑΤΟΙΚΟ**ΣΤ.1. Αριθμοδείκτης Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις ανά Κάτοικο**

ΕΤΗ	2011	2012	2013
ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	180.369,10	145.564,63	108.706,69
ΚΑΤΟΙΚΟΙ	17.891	17.891	17.891
ΕΤΗ	2011	2012	2013
ΔΕΙΚΤΗΣ	9,99	8,06	6,03
ΤΑΣΗ	100	80,70	60,27

Πίνακας 65: Αριθμοδείκτης Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις ανά Κάτοικο

Ο Αριθμοδείκτης πληροφορεί για το κατά κεφαλή ποσό των Μακροπρόθεσμων Υποχρεώσεων με το οποίο επιβαρύνεται ο κάθε πολίτης. Σύμφωνα με τα δάνεια που έλαβαν για επενδυτικούς σκοπούς κατά το παρελθόν οι τέως Καποδιστριακοί Δήμοι και αποπληρώνονται από το Δήμο Ευρώτα, οι Μακροπρόθεσμες δανειακές Υποχρεώσεις αυτού, αντιστοιχούν ανά κάτοικο σε ποσά 9,99 ευρώ το 2011, ποσό 8,06 για το 2012 και ποσό 6,03 το έτος 2013. Το δανειακό χρέος είναι χαμηλό και διαχρονικά μειώνεται.

ΣΤ. 2. Αριθμοδείκτης Συνολικής Αποπληρωμής Χρέους ανά Κάτοικο

ΕΤΗ	2011	2012	2013
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΠΟΠΛΗΡΩΜΗ ΧΡΕΟΥΣ	217.383,17	180.369,10	145.564,63
ΚΑΤΟΙΚΟΙ	17.891	17.891	17.891
ΕΤΗ	2011	2012	2013
ΔΕΙΚΤΗΣ	12,15	10,08	8,14
ΤΑΣΗ	100	82,96	67,00

Πίνακας 66: Αριθμοδείκτης Συνολικής Αποπληρωμής Χρέους ανά Κάτοικο

Ο Αριθμοδείκτης πληροφορεί για το κατά κεφαλή ποσό με το οποίο επιβαρύνεται ο κάθε δημότη από το σύνολο του Μακροπρόθεσμου Χρέους συμπεριλαμβανομένων και των εξόδων εξυπηρέτησης αυτού, δηλαδή του συνόλου των

τοκοχρεωλύσιων υποχρεώσεων ανά έτος. Στους δημότες του Δήμου Ευρώτα αντιστοιχούν ποσά 12,15 ευρώ το 2011, ποσό 10,08 για το 2012 και ποσό 8,14 το έτος 2013. Διαχρονικά ο Δήμος Ευρώτα χαρακτηρίζεται από χαμηλές δανειακές υποχρεώσεις και έξοδα εξυπηρέτησή τους, όπου αποπληρώνονται ετήσια σε έντεκα μηνιαίες δόσεις και παρακρατούνται απευθείας από την τακτική επιχορήγηση των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων για κάλυψη λειτουργικών δαπανών που λαμβάνει που αποδίδονται στο Δήμο από το Υπουργείο Εσωτερικών. Το χαμηλό μέγεθος του χρέους απαλλάσσει τους δημότες από το κίνδυνο της χρεοκοπίας του Δήμου Ευρώτα και παρέχει δανειοληπτική ικανότητα σε μελλοντικά αιτήματα τηρουμένων των διατάξεων του άρθρου 264 του Ν. 3852/2010 όπως αυτό ισχύει για την εξυπηρέτηση της δημόσιας πίστης του Δήμου..

ΣΤ.3. Αριθμοδείκτης Σύνολο Ενεργητικού ανά Κάτοικο

ΕΤΗ	2011	2012	2013
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	49.648.579,40	50.891.374,29	49.927.629,39
ΚΑΤΟΙΚΟΙ	17.891	17.891	17.891
ΕΤΗ	2011	2012	2013
ΔΕΙΚΤΗΣ	2.750,61	2.819,47	2.766,07
ΤΑΣΗ	100	102,50	100,56

Πίνακας 67: Αριθμοδείκτης Σύνολο Ενεργητικού ανά Κάτοικο

Ο Αριθμοδείκτης Σύνολο Ενεργητικού ανά Κάτοικο πληροφορεί για το ποσό που αναλογεί σε κάθε δημότη από το σύνολο των οικονομικών πόρων που ανήκουν στον Δήμο και είναι αποτιμημένοι σε χρηματική αξία. Αφορά στο σύνολο των περιουσιακών στοιχείων που κατέχει ο Δήμος όπως τα Έξοδα ίδρυσης και Εγκαταστάσεως, το Πάγιο Ενεργητικό, το Κυκλοφορούν Ενεργητικό και οι Μεταβατικού Λογαριασμοί (όπως τα Έσοδα Χρήσης Εισπρακτέα). Το Ενεργητικό στις οικονομικές καταστάσεις του Ισολογισμού ισούται με το Παθητικό, το οποίο όμως ισούται με τα Ίδια Κεφάλαια προστιθεμένων των Υποχρεώσεων. Επειδή για την εξεταζόμενη περίοδο το σύνολο των υποχρεώσεων αντιστοιχεί κατά μέσο όρο στο πολύ χαμηλό ποσοστό 2,68% του συνόλου του Παθητικού και το υπόλοιπο αφορά σε Κεφάλαιο, συμπεραίνουμε ότι από το σύνολο του Ενεργητικού υπάρχουν προσδοκίες για μετρήσιμα οικονομικά οφέλη από την εκμετάλλευσή αυτού, για τους δημότες και

συγκεκριμένα από αυτά αναλογούν το 2011 ποσά 2.750,61, το 2012 ποσά 2.819,47 και το 2013 ποσά 2.766,07 ευρώ ανά δημότη.

ΣΤ.4. Αριθμοδείκτης Σύνολο Πάγιου Ενεργητικού ανά Κάτοικο

ΕΤΗ	2011	2012	2013
ΠΑΓΙΟΥ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	44.491.360,09	42.388.793,07	42.075.603,26
ΚΑΤΟΙΚΟΙ	17.891	17.891	17.891
ΕΤΗ	2011	2012	2013
ΔΕΙΚΤΗΣ	2.464,90	2.348,41	2.331,06
ΤΑΣΗ	100	95,27	94,57

Πίνακας 68: Αριθμοδείκτης Σύνολο Πάγιου Ενεργητικού ανά Κάτοικο

Ο Αριθμοδείκτης Σύνολο Πάγιου Ενεργητικού ανά Κάτοικο μας πληροφορεί για το Σύνολο του Πάγιου Ενεργητικού που αποτελείται από το άθροισμα των κονδυλίων του Ενεργητικού του Ισολογισμού: Β. «Εξόδων Εγκατάστασης» και Γ. «Πάγιο Ενεργητικό» II. «Ενσώματες Ακινητοποιήσεις» (οικόπεδα, κτίρια, εξοπλισμός, μηχανήματα, δίκτυα, μεταφορικά μέσα, οδούς, πάρκα, πλατείες, κ.α.) και III. «Τίτλοι Πάγιας Επένδυσης και Συμμετοχές» ανά Κάτοικο. **Ο Δείκτης αφορά στο σύνολο των ακινητοποιήσεων και υποδομών που έχουν αποκτηθεί και αποτελούν το παραγωγικό δυναμικό του Δήμου μέσω του οποίου θα επιτυγχάνεται η ευημερία στους δημότες και το ποσό που αφιερώνεται ανά Κάτοικο από την κατηγορία αυτή.** Ο Δείκτης το 2011 έχει τιμή 2.464,90 ευρώ, το 2012 έχει τιμή 2.348,41 και το 2013 έχει τιμή 2.331,06 ευρώ ανά κάτοικο. Παρατηρείται για το εξεταζόμενο διάστημα, διαχρονικά σταθερός και υψηλός ο Δείκτης Σύνολο Πάγιου Ενεργητικού ανά Κάτοικο. Ο Δήμος Ευρώτα αποτελεί ένα Οργανισμό με αξιόλογες υποδομές πάγιας περιουσίας που αναλογούν ανά Κάτοικό του.

Ο δε βαθμός Παγιοποίησης της Περιουσίας που κατέχει αυτός την 31/12/2013, (ισούται με το πηλίκο του Συνόλου του Πάγιου Ενεργητικού προς το Σύνολο του Ενεργητικού, δηλαδή $42.075.603,26 / 49.927.629,39 = 0,81$), μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι ο Δήμος Ευρώτα υπερεπενδύει σε υποδομές πάγιων εγκαταστάσεων, με σκοπό την εξυπηρέτηση του δημόσιου συμφέροντος και την παροχή υπηρεσιών στο κοινωνικό σύνολο μέσω αυτών των υποδομών. Συγκεκριμένα και αναλυτικά, ο πίνακας Εξόδων Εγκατάστασης και Πάγιου Ενεργητικού του Δήμου Ευρώτα την

31/12/2013 σύμφωνα με τον εγκεκριμένο Ισολογισμό αυτού, στην Απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου Δήμου Ευρώτα Αρ. 202/2015 ΑΔΑ: 7Ε3ΟΩΡΛ-ΦΟΤ, έχει ως εξής:

ΔΗΜΟΣ ΕΥΡΩΤΑ ΑΞΙΕΣ ΚΤΗΣΕΩΣ

	Υπόλοιπο 31.12.2012	Προσθήκες χρήσης 2013	Μειώσεις χρήσης 2013	Σύνολο 31/12/2013
Β. ΕΞΟΔΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ				
Λοιπά έξοδα εγκαταστάσεως	364.898,95	10.450,26	0,00	375.349,21
Γ. ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ				
II. Ενσώματες ακινητοποιήσεις				
Γήπεδα – Οικόπεδα	9.137.022,81	0,00	0,00	9.137.022,81
Πλατείες - Πάρκα - Παιδότοποι Κοινής Χρήσης	2.830.031,02	102.667,39	0,00	2.932.698,41
Οδοί-Οδοστρώματα κοινής χρήσεως	18.695.453,57	1.646.267,03	0,00	20.341.720,60
Πεζοδρόμια κοινής χρήσεως	970.772,91	398.140,27	0,00	1.368.913,18
Ορυχεία, Μεταλλεία, Λατομεία, Αγροί	1.332.563,12	0,00	0,00	1.332.563,12
Κτίρια και τεχνικά έργα	19.039.350,35	693.839,87	0,00	19.733.190,22
Κτιριακές εγκατ/σεις κοινής χρήσεως	258.961,84	0,00	0,00	258.961,84
Εγκ/σεις ηλεκτροφωτισμού κοινής χρήσεως	1.687.034,38	0,00	0,00	1.687.034,38
Λοιπές μόνιμες εγκ/σεις κοινής χρήσεως	472.515,65	160.468,53	0,00	632.984,18
Μηχανήματα-τεχνικές εγκ/σεις	418.435,00	45.151,80	0,00	463.586,80
Μεταφορικά μέσα	2.367.399,81	0,00	0,00	2.367.399,81
Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός	1.734.404,21	203.350,98	0,00	1.937.755,19
Ακινητοποιήσεις υπό εκτέλεση	5.851.197,61	2.270.167,99	3.003.469,15	5.117.896,45
ΣΥΝΟΛΟ	65.160.041,23	5.530.504,12	3.003.469,15	67.687.076,20

Πίνακας 69: Εξόδων Εγκατάστασης και Ενσώματων Ακινήτοποιήσεων Δήμου Ευρώτα την 31/12/2013 Πηγή: Προσάρτημα Ισολογισμού (ΑΔΑ: 7Ε3ΟΩΡΑ-ΦΟΤ)

ΔΗΜΟΣ ΕΥΡΩΤΑ Α Π Ο Σ Β Ε Σ Ε Ι Σ

	Υπόλοιπο 31.12.2012	Αποσβέσεις χρήσης 2013	Υπόλοιπο 31.12.2013	Αναπόσβεστη Αξία 31/12/2013
Β.ΕΞΟΔΑ ΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ				
Λοιπά έξοδα εγκαταστάσεως	266.866,78	32.645,56	299.512,34	75.836,87
Γ. ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ				
II. Ενσώματες ακινητοποιήσεις				
Γήπεδα – Οικόπεδα	0,00	0,00	0,00	9.137.022,81
Πλατείες - Πάρκα - Παιδότοποι Κοινής Χρήσης	1.866.120,03	181.695,79	2.047.815,82	884.882,59
Οδοί-Οδοστρώματα κοινής χρήσεως	10.558.981,40	1.435.665,50	11.994.646,90	8.347.073,70
Πεζοδρόμια κοινής χρήσεως	552.371,97	113.673,55	666.045,52	702.867,66
Ορυχεία, Μεταλλεία, Λατομεία, Αγροί	0,00	0,00	0,00	1.332.563,12
Κτίρια και τεχνικά έργα	5.784.751,54	760.986,07	6.545.737,61	13.187.452,61
Κτιριακές εγκατ/σεις κοινής χρήσεως	207.842,35	21.571,53	229.413,88	29.547,96
Εγκ/σεις ηλεκτροφωτισμού κοινής χρήσεως	1.133.018,41	117.382,27	1.250.400,68	436.633,70
Λοιπές μόνιμες εγκ/σεις κοινής χρήσεως	213.585,89	47.191,75	260.777,64	372.206,54
Μηχανήματα-τεχνικές εγκ/σεις	290.509,50	26.080,94	316.590,44	146.996,36
Μεταφορικά μέσα	2.043.355,17	92.244,60	2.135.599,77	231.800,04
Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός	1.300.187,87	96.909,40	1.397.097,27	540.657,92

Ακίνητοποιήσεις υπό εκτέλεση	0,00	0,00	0,00	5.117.896,45
ΣΥΝΟΛΟ	24.217.590,91	2.926.046,96	27.143.637,87	40.543.438,33

Στην κατηγορία του Πάγιου Ενεργητικού Γ. ΙΙΙ. «Τίτλοι Πάγιας Επένδυσης και Πίνακας 70: Αποσβέσεις Παγίων Δήμου Ευρώτα την 31/12/2013 Πηγή: Προσάρτημα Ισολογισμού (ΑΔΑ: 7Ε3ΟΩΡΑ-ΦΟΤ)

Συμμετοχές» την 31/12/2013, σύμφωνα με το Προσάρτημα Ισολογισμού της 31/12/2013 (Απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου Δήμου Ευρώτα Αρ. 202/2015 ΑΔΑ: 7Ε3ΟΩΡΑ-ΦΟΤ), περιλαμβάνονται οι συμμετοχές σε Τίτλους Πάγιας Επένδυσης του Δήμου Ευρώτας τις παρακάτω επιχειρήσεις: Αναπτυξιακή Πάρνωνα – Ταυγέτου Α.Ε., ΑΝ.ΕΛ. Α.Ε., Δ.Ε.Υ.Α. Σκάλας, Κοινωφελής Δημοτική Επιχείρηση Δήμου Σκάλας Κοινωφελής Δημοτική Επιχείρηση Δήμου Έλους, Δημοτική Επιχείρηση Ανάπτυξης – Τουρισμού Γερονθρών. Η αξία των συμμετοχών αυτών αναλύεται στον Πίνακα των κατεχόμενων Τίτλων Πάγιας Επένδυσης με την αρχική αξία κτήσεώς τους και την αξία αποτιμήσεώς τους στο τέλος της χρήσεως 31/12/2013 ως κατωτέρω:

ΔΗΜΟΣ ΕΥΡΩΤΑ ΤΙΤΛΟΙ ΠΑΓΙΑΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ

<u>ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ</u>	<u>Αξία κτήσεως</u> <u>31.12.2013</u>	<u>Αξία</u> <u>Αποτίμησης</u>	<u>Διαφορά</u> <u>αποτιμήσεως</u>
Α.Α.Μ.Κ.Ε.Μ.Κ.Ο.ΔΗΜΟΥ ΚΡΟΚΕΩΝ	180,00	180,00	0
Αναπτυξιακή Πάρνωνα Α.Ε. ΟΤΑ	73.526,42	63.774,51	9.751,91
"Πάρνωνα - Ταυγέτου " Αναπτυξιακή Α.Ε. ΟΤΑ	39.645,50	0	39.645,50
ΑΝ.ΕΛ. Α.Ε.	7.904,20	2.785,30	5.118,90
Δ.Ε.Υ.Α. ΣΚΑΛΑΣ	919.457,51	919.457,51	0
Κοινωφελής Δημοτική Επιχείρηση Δήμου Σκάλας	28.450,00	28.450,00	0
Κοινωφελής Δημοτική Επιχείρηση Δήμου Έλους	200.000,01	200.000,01	0
Δημοτική Επιχείρηση Ανάπτυξης Τουρισμού Δήμου Γερονθρών	340.425,53	340.425,53	0
Μετοχές κληροδοτήματος	116.740,00	52.928,94	63.811,06
Σύνολο	<u>1.726.329,17</u>	<u>1.608.001,80</u>	<u>118.327,37</u>

Πίνακας 71: Τίτλοι Πάγιας Επένδυσης Δήμου Ευρώτα την 31/12/2013 Πηγή: Προσάρτημα Ισολογισμού (ΑΔΑ: 7Ε3ΟΩΡΑ-ΦΟΤ)

ΣΤ.5. Αριθμοδείκτης Σύνολο Ίδια Κεφάλαια ανά Κάτοικο

ΕΤΗ	2011	2012	2013
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	48.367.717,84	48.873.555,86	49.018.136,48
ΚΑΤΟΙΚΟΙ	17.891	17.891	17.891
ΕΤΗ	2011	2012	2013
ΔΕΙΚΤΗΣ	2.679,65	2.707,68	2.715,69
ΤΑΣΗ	100	101,05	101,34

Πίνακας 72:Αριθμοδείκτης Σύνολο Ίδια Κεφάλαια ανά Κάτοικο

Ο Αριθμοδείκτης Σύνολο Ίδιων Κεφαλαίων ανά Κάτοικο πληροφορεί για το ποσό που αντιστοιχεί σε κάθε δημότη από το συγκεντρωθέντα Ίδια Κεφάλαια του Δήμου. Το Κεφάλαιο στους Δήμους **έχει δημιουργηθεί μέσα από τη μακρόχρονη δραστηριότητά τους**. Μέσα από αυτή τη δραστηριότητα έχει αποκτηθεί μια μικρή ή μεγάλη περιουσία η οποία προκύπτει όταν από το σύνολο του Ενεργητικού (πάγιο ενεργητικό, όπως κτίρια, εγκαταστάσεις, διαμορφωμένους κοινόχρηστους χώρους, απορριμματοφόρα και κυκλοφορούν ενεργητικό) αφαιρέσουμε τις Υποχρεώσεις. Ο Δείκτης το 2011 έχει τιμή 2.679,65 ευρώ, το 2012 έχει τιμή 2.707,68 και το 2013 έχει τιμή 2.715,69 ευρώ ανά κάτοικο. Παρατηρείται διαχρονικά αύξηση της δημοτικής περιουσίας και του ποσού που αναλογεί σε κάθε δημότη από την υλοποίηση των πολιτικών της εκάστοτε δημοτικής αρχής.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΩΝ**I. ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟΥΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥΣ – ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥΣ ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ ΕΤΩΝ 2011 - 2015**

A/A	ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ	ΤΥΠΟΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	2011	2012	2013	2014	2015
I	ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΒΑΣΗ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΩΝ-ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΩΝ						
I.1	ΔΟΜΗΣ ΕΣΟΔΩΝ ΕΞΟΔΩΝ						
I.1.α	Αυτονομίας	Τακτικά Έσοδα/Συνολικά Έσοδα	0,48	0,46	0,41	0,27	0,33
I.1.β	Ανεξαρτησίας	Ίδια Έσοδα/ Συνολικά Έσοδα	0,14	0,20	0,26	0,13	0,16
I.1.γ	Εξάρτησης	Σύνολο Επιχορηγήσεων/Σύνολο Εσόδων	0,48	0,46	0,35	0,59	0,52
I.1.δ	Λειτουργικών Δαπανών	Έξοδα Χρήσεως/ Σύνολο Εσόδων	0,46	0,42	0,37	0,26	0,31
I.1.2.	ΕΣΟΔΩΝ –ΕΞΟΔΩΝ ΑΝΑ ΚΑΤΟΙΚΟ						
I.2.α	Σύνολο Εσόδων Εισπρακτέων/ Κάτοικο	Σύνολο Εσόδων Εισπρακτέων/ Κάτοικο	780,79	804,37	966,87	1.258,80	1.083,67
I.2.β	Σύνολο Ίδιων Εσόδων/ Κάτοικο	Σύνολο Ίδιων Εσόδων/ Κάτοικο	101,79	158,93	184,08	142,95	161,78
I.2.γ	Ανταποδοτικά Έσοδα/ Κάτοικο	Ανταποδοτικά Έσοδα/ Κάτοικο	77,17	132,69	133,72	115,07	136,93
I.2.δ	Σύνολο Εξόδων/ Κάτοικο	Σύνολο Εξόδων/ Κάτοικο	585,44	489,04	655,82	963,15	739,19
I.1.3	ΣΥΣΧΕΤΙΣΗΣ ΕΣΟΔΩΝ -ΕΞΟΔΩΝ						
I.3.α	Σύνολο Επιχορηγήσεων/ Σύνολο Εξόδων	Σύνολο Επιχορηγήσεων/ Σύνολο Εξόδων	0,63	0,75	0,52	0,77	0,76
I.3.β	Κάλυψης Κόστους προσωπικού	Αμοιβές και Έξοδα προσωπικού/ Τακτικά Έσοδα	0,33	0,29	0,26	0,29	0,26
I.4.	Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι/ Λειτουργικές Δαπάνες	ΚΑΠ για λειτουργικές δαπάνες/ Σύνολο Εξόδων Χρήσης	0,89	0,67	0,56	0,62	0,64

Πίνακας 73:Συνοπτική απεικόνιση Αριθμοδεικτών με βάση την εκτέλεση των Προϋπολογισμών-Απολογισμών Δήμου Ευρώτα για τα έτη 2011-2015.

II. ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΔΗΜΟΥ
ΕΥΡΩΤΑ ΕΤΩΝ 2011- 2013

A/A	ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ	ΤΥΠΟΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	2011	2012	2013
II	ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ				
II.A.	ΔΟΜΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤ/ΣΕΩΝ				
II.A.1.	Κυκλοφορούν Ενεργητικό /Σύνολο Ενεργητικού	Κυκλοφορούν Ενεργητικό /Σύνολο Ενεργητικού	0,10	0,15	0,15
II.A.2.	Πάγιο Ενεργητικό/Σύνολο Ενεργητικού	Πάγιο Ενεργητικό/Σύνολο Ενεργητικού	0,90	0,83	0,84
II.B.	ΔΟΜΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗΣ & ΜΟΧΛΕΥΣΗΣ				
II.B.1	Σύνολο Υποχρεώσεων/ Σύνολο Ενεργητικού	Σύνολο Υποχρεώσεων/ Σύνολο Ενεργητικού	0,02	0,03	0,01
II.B.2	Οικονομικής Αυτάρκειας	Ίδια Κεφάλαια/ Σύνολο Υποχρεώσεων	43,41	28,04	71,39
II.B.3	Ίδια Κεφάλαια/Πάγιο Ενεργητικό	Ίδια Κεφάλαια/Πάγιο Ενεργητικό	1,09	1,15	1,17
II.B.4	Χρηματοοικονομικής Μόχλευσης	Μ.Ο. Ενεργητικού/ Μ.Ο. Ίδιων Κεφαλαίων	1,03	1,03	1,03
II.Γ.	ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ				
II.Γ.1	Γενικής Ρευστότητας	Κυκλοφορούν Ενεργητικό/Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις	5,46	4,76	12,79
II.Γ.2	Ταμειακής Ρευστότητας	Χρηματικά Διαθέσιμα/Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις	3,77	3,58	9,65
II.Δ.	ΑΠΟΔΟΣΗΣ & ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ				
II.Δ.1	Καθαρά Αποτελ/τα Εκμετάλλευσης/ Πωλήσεις αποθεμάτων και υπηρεσιών	Καθαρά Αποτελ/τα Εκμετάλλευσης/ Πωλήσεις αποθεμάτων και υπηρεσιών	0,11	-0,03	0,06

Π.Δ.2	Καθαρά Αποτ/τα Χρήσης προ φόρων/ Ίδια Κεφάλαια	Καθαρά Αποτ/τα Χρήσης προ φόρων/ Ίδια Κεφάλαια	0,02	0,00	0,01
Π.Δ.3	Μικτά Αποτελέσματα / Πωλήσεις αποθεμάτων και υπηρεσιών	Μικτά Αποτελέσματα / Πωλήσεις αποθεμάτων και υπηρεσιών	-16,00	-23,00	-16,00
Π.Ε.	ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΤΑΧΥΤΗΤΑΣ				
Π.Ε.1	Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Απαιτήσεων	Πωλήσεις/Μ.Ο. Απαιτήσεων	4,98	4,11	4,43
Π.Ε.2	Μέσης Διάρκειας Εισπρακτέων Απαιτήσεων	Ημέρες έτους/ Δείκτη Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Απαιτήσεων	73,29	88,81	82,39
Π.Ε.3	Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Λογαριασμών Πληρωτέων	Κόστος Πωληθέντων/Μ.Ο. Λογαριασμών Πληρωτέων	7,05	6,43	7,05
Π.Ε.4	Μέσης Διάρκειας Λογαριασμών Πληρωτέων	Ημέρες έτους/ Δείκτη Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Λογαριασμών Πληρωτέων	51,78	56,78	51,74
Π.ΣΤ	ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΑΝΑ ΚΑΤΟΙΚΟ				
Π.ΣΤ.1	Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις ανά Κάτοικο	Σύνολο Μακροπρόθεσμων Υποχρεώσεων/ Κάτοικοι	9,99	8,06	6,03
Π.ΣΤ.2	Συνολική Αποπληρωμή Χρέους ανά Κάτοικο	Συνολική Αποπληρωμή Χρέους / Κάτοικοι	12,15	10,08	8,14
Π.ΣΤ.3	Σύνολο Ενεργητικού ανά Κάτοικο	Σύνολο Ενεργητικού / Κάτοικοι	2.750,61	2.819,47	2.766,07
Π.ΣΤ.4	Σύνολο Πάγιου Ενεργητικού ανά Κάτοικο	Σύνολο Πάγιου Ενεργητικού /Κάτοικο	2.464,90	2.348,41	2.331,06
Π.ΣΤ.5	Σύνολο Ίδιων Κεφαλαίων ανά Κάτοικο	Σύνολο Ίδιων Κεφαλαίων/ Κάτοικο	2.679,65	2.707,68	2.715,69

Πίνακας 74: Συνοπτική απεικόνιση Αριθμοδεικτών με βάση τις Οικονομικές Καταστάσεις Δήμου Ευρώτα για τα έτη 2011-2013

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

6.1 Σκοπός

Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι να διερευνηθούν οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στο Δήμο Ευρώτα, στην οικονομική λειτουργία του και στη ζωή των δημοτών αυτού. Σε ό, τι αφορά την έρευνα στους πολίτες του Δήμου Ευρώτα ερευνάται η επίδραση της οικονομικής κρίσης στην οικονομική κατάσταση των πολιτών και συγκεκριμένα στο εισόδημά τους (μηνιαίο ατομικό και οικογενειακό). Επίσης ερευνάται η διάχυση και η γνώση των δράσεων κοινωνικής προστασίας και η διάχυσή τους στην τοπική κοινωνία. Ακόμα η ικανοποίηση των πολιτών από τις δράσεις του Δήμου και το πώς αυτές θα ήταν αποτελεσματικότερες. Επιπλέον ερευνάται αν οι αναπτυξιακές προτεραιότητες που έχει θέσει ο Δήμος ανταποκρίνονται σε αυτές που θέτουν και οι πολίτες.

6.2 Το δείγμα της μελέτης

Για την πραγματοποίηση της μελέτης, χρησιμοποιήθηκε δείγμα ευκολίας κατοίκων. Αποφασίστηκε ο πληθυσμός που θα αποτελέσει το δείγμα της συγκεκριμένης έρευνας να είναι κάτοικοι του Δήμου Ευρώτα. Συνολικά μοιράστηκαν 250 ερωτηματολόγια σε πολίτες όλων των δημοτικών ενοτήτων, εκ των οποίων επεστράφησαν 246 συμπληρωμένα ερωτηματολόγια.

6.3 Εργαλείο συλλογής

Για τη διεξαγωγή της μελέτης με έρευνα στους πολίτες, επιλέχτηκε ένα ερωτηματολόγιο το οποίο ως ερευνητικό μέσο, μπορεί να βοηθήσει στην ταχεία συγκέντρωση δεδομένων και να διευκολύνει την οργάνωση και ανάλυση τους (Cohen & Manion, 1997). Ακόμα, το ερωτηματολόγιο είναι ένα έντυπο στο οποίο υπάρχει ένα εύρος διαφόρων ερωτήσεων που είναι τοποθετημένες με κατάλληλη σειρά και όπου τα άτομα χρειάζεται να δώσουν γραπτές απαντήσεις (Ζαφειρίου, 2003). Το ερωτηματολόγιο (βλ παράρτημα) αποτελείται από 23 ερωτήσεις κλειστού τύπου. Από αυτές οι 10 ερωτήσεις διερευνούσαν τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των συμμετεχόντων, όπως φύλο, ηλικία, οικογενειακή κατάσταση, επίπεδο εκπαίδευσης, επαγγελματική κατάσταση και εισόδημα. Οι υπόλοιπες ερωτήσεις ήταν σχετικές με το υπό διερεύνηση θέμα.

Επίσης, για την διεξαγωγή της έρευνάς μας, κρίθηκε ότι απαιτείται η χρήση διαφορετικών ερευνητικών εργαλείων παραδεκτών από τα οριζόμενα στις βασικές

αρχές της μεθοδολογίας της επιστημονικής έρευνας (Παππάς Θ., «Η μεθοδολογία της επιστημονικής έρευνας στις ανθρωπιστικές επιστήμες», Εκδόσεις Καρδαμίτσα, 2016) και περισσότερες από μία τεχνικές συλλογής δεδομένων με στόχο την βαθύτερη ανάλυση, την αποφυγή μεροληψίας και την αντικειμενικότητα στην ερμηνεία της υπάρχουσας κατάστασης στο Δήμο Ευρώτα κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης που βιώνουμε καθώς και της πρόβλεψης της μελλοντικής πορείας αυτού.

Ως πηγές πληροφοριών για την διεξαγωγή της έρευνας και τη συλλογή υλικού χρησιμοποιήθηκαν: 1. Συλλογή και καταγραφή δεδομένων που αφορούν στον Δήμο Ευρώτα με στοιχεία περιβαλλοντικά, δημογραφικά, κοινωνικά και απασχόλησης από Οργανισμούς Δημόσιους και Φορείς. 2. Ανάλυση των οικονομικών στοιχείων του Δήμου Ευρώτα 3. Ερωτηματολόγιο (questionnaire) με κλειστού τύπου ερωτήσεις (closed questions) 4. Δομημένες (structured) συνεντεύξεις (interview) από συγκεκριμένους Αιρετούς και Υπάλληλο του Δήμου Ευρώτα. Συγκεκριμένα:

- Συλλογή και καταγραφή δεδομένων και στοιχείων περιβαλλοντικών, δημογραφικών, κοινωνικών και απασχόλησης του Δήμου Ευρώτα από δημοσιοποιημένες αποφάσεις και έγγραφα, καθώς και από τις απαντήσεις αιτημάτων που τέθηκαν σε Οργανισμούς Δημόσιους και Φορείς όπως ο Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού, το Εμπορικό Επιμελητήριο Λακωνίας, οι Κοινωνικές και Οικονομικές Υπηρεσίες των Δήμων Ευρώτα και Σπάρτης.
- Ανάλυση των δεδομένων των εγκεκριμένων από τα αρμόδια συλλογικά όργανα και δημοσιευμένων Οικονομικών Καταστάσεων (Ισολογισμών, Αποτελεσμάτων Χρήσεως) Δήμου Ευρώτα ετών 2011 έως και 2013 και των Απολογιστικών στοιχείων της εκτέλεσης των Προϋπολογισμών Δήμου Ευρώτα ετών 2011 έως και 2015.
- Ερωτηματολόγιο με κοινές ερωτήσεις κλειστού τύπου που απευθυνόταν στους πολίτες του Δήμου Ευρώτα
- Συνεντεύξεις δομημένες από τον Δήμαρχο Δήμου Ευρώτα και τον Αρχηγό της Μείζονος Αντιπολίτευσης του Δήμου Ευρώτα και Τέως Δημάρχου
- Συνέντευξη από τον Προϊστάμενο Διεύθυνσης των Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών του Δήμου Ευρώτα).

6.4 Δεοντολογικά θέματα

Οι πληροφορίες που συλλέχθηκαν από τα ερωτηματολόγια των πολιτών, χρησιμοποιήθηκαν μόνο για τους σκοπούς της μελέτης. Οι συμμετέχοντες κλήθηκαν να συμμετάσχουν στην έρευνα εθελοντικά, ενημερώθηκαν για το σκοπό της μελέτης και τη διαδικασία στην οποία θα λάμβαναν μέρος, καθώς και για το χρόνο που θα έπρεπε να αφιερώσουν. Επιπλέον, ενημερώθηκαν για τη διατήρηση του προσωπικού απορρήτου, που είναι πολύ σημαντικό στοιχείο, ώστε να εξασφαλιστεί ένα επίπεδο άνεσης για περισσότερο ακριβείς απαντήσεις. Σε όλα τα στάδια της μελέτης διαφυλάχθηκε η ανωνυμία των συμμετεχόντων.

6.5 Διαδικασία συλλογής δεδομένων

Η έρευνα στους πολίτες πραγματοποιήθηκε κατόπιν αποδοχής του περιεχομένου του ερωτηματολογίου από τον Επιβλέποντα Καθηγητή, από τον Ιανουάριο έως και το Φεβρουάριο 2017 σε όλες τις Δημοτικές και Τοπικές Κοινότητες (συνολικά 25) της περιφέρειας του Δήμου Ευρώτα. Το δείγμα αποτελούνταν από 250 πολίτες του Δήμου, άνδρες και γυναίκες. Τα ερωτηματολόγια διανεμήθηκαν ιδιόχειρα από την ερευνήτρια σε πολυσύχναστους ιδιωτικούς και δημόσιους χώρους του Δήμου. Η έρευνα στηρίχθηκε σε αυτό-συμπλήρωση, η οποία απαιτούσε περίπου 10 λεπτά για την ολοκλήρωσή της και ολοκληρώθηκε υπό την εποπτεία του ερευνητή, μέθοδος που εξασφαλίζει τα πλεονεκτήματα τόσο της προσωπικής συνέντευξης, όσο και της αυτό-συμπλήρωσης. Έτσι, εξασφαλίστηκε η καλύτερη ποιότητα συλλογής δεδομένων, διότι ο ερευνητής είχε τη δυνατότητα να παρακινεί τους ερωτώμενους, να αποσαφηνίζει τις ερωτήσεις και να εξηγεί κάθε ερώτηση, ελαχιστοποιώντας τον αριθμό των απουσιών τιμών. Ακολουθήθηκε η ίδια σειρά συμπλήρωσης των ερωτηματολογίων σε όλα τα άτομα.

6.6 Στατιστική ανάλυση

Για τη στατιστική ανάλυση των δεδομένων χρησιμοποιήθηκε η περιγραφική στατιστική. Η ανάλυση των δεδομένων πραγματοποιήθηκε με το στατιστικό πακέτο SPSS Statistics 19.0, με τη βοήθεια του οποίου ερμηνεύτηκαν τα αποτελέσματα που προέκυψαν από το σύνολο των ερωτηματολογίων που επεστράφησαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

7.1 Αποτελέσματα ερωτηματολογίου

Η ανάλυση των αποτελεσμάτων της έρευνας ξεκινά με την παράθεση των δημογραφικών χαρακτηριστικών του δείγματος.

Αρχικά, στον Πίνακα 1 παρουσιάζεται το φύλο των συμμετεχόντων. Στην έρευνα συμμετείχαν 246 άτομα εκ των οποίων το 50,8% είναι άνδρες και το υπόλοιπο 49,2% γυναίκες.

Πίνακας 1

Φύλο

Φύλο	Συχνότητα n	Ποσοστό %
Άνδρας	125	50,8
Γυναίκα	121	49,2

Όσον αφορά την ηλικία των συμμετεχόντων η πλειοψηφία έχει ηλικίες που κυμαίνονται μεταξύ 36-45 ετών με 23,2% και ακολουθούν όσοι έχουν ηλικίες μεταξύ 56-65 ετών με 22,8% (Πίνακας 2). Η μέση ηλικία του δείγματος είναι 47,5 έτη ($\pm 15,5$) με μικρότερη ηλικία εμφάνισης τα 19 έτη και μεγαλύτερη τα 90 έτη.

Πίνακας 2

Ηλικία

Ηλικία	Συχνότητα n	Ποσοστό %
Μέχρι 25 ετών	17	6,9
26-35 ετών	46	18,7
36-45 ετών	57	23,2
46-55 ετών	41	16,7
56-65 ετών	56	22,8
Πάνω από 65 ετών	29	11,8

Μέση τιμή: 47,5

Τυπική απόκλιση: 15,5

Min: 19

Max: 90

Όσον αφορά την οικογενειακή κατάσταση των συμμετεχόντων η πλειοψηφία είναι έγγαμοι με 61,8% και ακολουθούν όσοι είναι άγαμοι με 23,2% (Πίνακας 3).

Πίνακας 3

Οικογενειακή κατάσταση

Οικογενειακή κατάσταση	Συχνότητα n	Ποσοστό %
Έγγαμος/η	152	61,8
Άγαμος/η	57	23,2
Διαζευγμένος/η	21	8,5
Χήρος/α	16	6,5

Όσον αφορά το επίπεδο εκπαίδευσης των συμμετεχόντων η πλειοψηφία είναι απόφοιτοι Λυκείου με ποσοστό 35% και ακολουθούν όσοι είναι απόφοιτοι Γυμνασίου με 19% και απόφοιτοι ΑΕΙ/ΤΕΙ με 15,9% (Πίνακας 4).

Πίνακας 4

Επίπεδο εκπαίδευσης

Επίπεδο εκπαίδευσης	Συχνότητα n	Ποσοστό %
Δημοτικό	32	13,0
Γυμνάσιο	49	19,9
Λύκειο	86	35,0
ΙΕΚ	32	13,0
ΑΕΙ/ΤΕΙ	39	15,9
Μεταπτυχιακό	5	2,0
Διδακτορικό	3	1,2

Όσον αφορά την επαγγελματική κατάσταση των συμμετεχόντων η πλειοψηφία είναι αγρότες με ποσοστό 30,1% και ακολουθούν όσοι είναι ελεύθεροι επαγγελματίες με 15,9% και ιδιωτικοί υπάλληλοι με 13,4% (Πίνακας 5).

Πίνακας 5

Επαγγελματική κατάσταση

Επαγγελματική κατάσταση	Συχνότητα n	Ποσοστό %
Δημόσιος υπάλληλος	21	8,5
Ιδιωτικός υπάλληλος	33	13,4
Ελεύθερος επαγγελματίας	39	15,9
Συνταξιούχος	23	9,3
Οικιακά	22	8,9
Άνεργος	31	12,6
Μαθητής/Σπουδαστής	3	1,2
Αγρότης	74	30,1

Όσον αφορά τη σχέση εργασίας όσων εργάζονται παρατηρούμε ότι η πλειοψηφία των συμμετεχόντων εργάζονται με πλήρη απασχόληση με ποσοστό 58,5% (Πίνακας 6).

Πίνακας 6

Σχέση εργασίας

Σχέση εργασίας	Συχνότητα n	Ποσοστό %
Πλήρης απασχόληση	144	58,5
Μερική απασχόληση	28	11,4
Δεν απάντησαν	74	30,1

Όσον αφορά το μηνιαίο ατομικό εισόδημα των συμμετεχόντων η πλειοψηφία δήλωσε ότι κυμαίνεται μεταξύ 0-500 ευρώ με ποσοστό 64,2% και ακολουθούν όσοι λαμβάνουν εισοδήματα μεταξύ 501-1000 ευρώ με 24% (Πίνακας 7).

Πίνακας 7

Μηνιαίο ατομικό εισόδημα

Μηνιαίο ατομικό εισόδημα	Συχνότητα n	Ποσοστό %
0-500 ευρώ	158	64,2
501-1000 ευρώ	59	24,0
1001-1500 ευρώ	12	4,9
1501-2000 ευρώ	10	4,1
Πάνω από 2000 ευρώ	7	2,8

Όσον αφορά το μηνιαίο οικογενειακό εισόδημα των συμμετεχόντων η πλειοψηφία δήλωσε ότι κυμαίνεται μεταξύ 0-1000 ευρώ με ποσοστό 56,1% και ακολουθούν όσοι λαμβάνουν εισοδήματα μεταξύ 1001-1500 ευρώ με 25,6% (Πίνακας 8).

Πίνακας 8

Μηνιαίο οικογενειακό εισόδημα

Μηνιαίο οικογενειακό εισόδημα	Συχνότητα n	Ποσοστό %
0-1000 ευρώ	138	56,1
1001-1500 ευρώ	63	25,6
1501-2000 ευρώ	25	10,2
2001-2500 ευρώ	8	3,3
Πάνω από 2500 ευρώ	12	4,9

Όσον αφορά το μηνιαίο ατομικό εισόδημα των συμμετεχόντων πριν από την κρίση η πλειοψηφία δήλωσε ότι κυμαινόταν μεταξύ 501-1000 ευρώ με ποσοστό 32,9% και ακολουθούν όσοι λάμβαναν εισοδήματα μεταξύ 0-500 ευρώ με 29,7% (Πίνακας 9).

Πίνακας 9

Μηνιαίο ατομικό εισόδημα προ κρίσης

Μηνιαίο ατομικό εισόδημα προ κρίσης	Συχνότητα n	Ποσοστό %
0-500 ευρώ	73	29,7
501-1000 ευρώ	81	32,9
1001-1500 ευρώ	52	21,1
1501-2000 ευρώ	22	8,9
Πάνω από 2000 ευρώ	18	7,3

Όσον αφορά το μηνιαίο οικογενειακό εισόδημα των συμμετεχόντων πριν από την κρίση η πλειοψηφία δήλωσε ότι κυμαινόταν μεταξύ 1501-2000 ευρώ με ποσοστό 35,4% και ακολουθούν όσοι λάμβαναν εισοδήματα μεταξύ 2001-2500 ευρώ με 18,7% (Πίνακας 10).

Πίνακας 10

Μηνιαίο οικογενειακό εισόδημα προ κρίσης

Μηνιαίο οικογενειακό εισόδημα προ κρίσης	Συχνότητα n	Ποσοστό %
0-1000 ευρώ	37	15,0
1001-1500 ευρώ	43	17,5
1501-2000 ευρώ	87	35,4
2001-2500 ευρώ	46	18,7
Πάνω από 2500 ευρώ	33	13,4

Στη συνέχεια της έρευνας οι συμμετέχοντες ρωτήθηκαν σχετικά με ζητήματα που αφορούσαν το δήμο όσο και τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης.

Πιο συγκεκριμένα, ρωτήθηκαν σχετικά με το αν θεωρούν ότι χρειάζεται να απευθυνθούν σε δημόσιες υποδομές για να αντιμετωπίσουν τις επιπτώσεις της κρίσης. Εδώ οι περισσότεροι απάντησαν θετικά με ποσοστό 76,4% (Πίνακας 11).

Πίνακας 11

Θεωρείτε ότι χρειάζεται να απευθυνθείτε σε δημόσιες υποδομές για να αντιμετωπίσετε τις επιπτώσεις της κρίσης;

Θεωρείτε ότι χρειάζεται να απευθυνθείτε σε δημόσιες υποδομές για να αντιμετωπίσετε τις επιπτώσεις της κρίσης;	Συχνότητα n	Ποσοστό %
Ναι	188	76,4
Όχι	58	23,6

Ακολούθως, ρωτήθηκαν αν γνωρίζουν για τις δράσεις του δήμου σχετικά με την αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσης. Εδώ οι περισσότεροι απάντησαν θετικά με ποσοστό 71,1% (Πίνακας 12).

Πίνακας 12

Γνωρίζετε για τις δράσεις του δήμου σχετικά με την αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσης;

Γνωρίζετε για τις δράσεις του δήμου σχετικά με την αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσης;	Συχνότητα n	Ποσοστό %
Ναι	175	71,1
Όχι	71	28,9

Στη συνέχεια, ρωτήθηκαν αν γνωρίζουν για το πρόγραμμα του δήμου σχετικά με την αντιμετώπιση της επισιτιστικής κρίσης. Εδώ οι περισσότεροι απάντησαν θετικά με ποσοστό 82,5% (Πίνακας 13).

Πίνακας 13

Γνωρίζετε για το πρόγραμμα του δήμου σχετικά με την αντιμετώπιση της επισιτιστικής κρίσης;

Γνωρίζετε για το πρόγραμμα του δήμου σχετικά με την αντιμετώπιση της επισιτιστικής κρίσης;	Συχνότητα n	Ποσοστό %
Ναι	203	82,5
Όχι	43	17,5

Έπειτα, ρωτήθηκαν αν γνωρίζουν για το κοινωνικό παντοπωλείο στα πλαίσια του Δήμου. Εδώ οι περισσότεροι απάντησαν θετικά με ποσοστό 69,1% (Πίνακας 14).

Πίνακας 14

Γνωρίζετε για το κοινωνικό παντοπωλείο στα πλαίσια του Δήμου;

Γνωρίζετε για το κοινωνικό παντοπωλείο στα πλαίσια του Δήμου;	Συχνότητα n	Ποσοστό %
Ναι	170	69,1
Όχι	76	30,9

Ακόμα, ρωτήθηκαν αν γνωρίζουν για το επίδομα στήριξης τέκνων. Εδώ και πάλι οι περισσότεροι απάντησαν θετικά με ποσοστό 67,1% (Πίνακας 15).

Πίνακας 15

Γνωρίζετε για το επίδομα στήριξης τέκνων;

Γνωρίζετε για το επίδομα στήριξης τέκνων;	Συχνότητα n	Ποσοστό %
Ναι	165	67,1
Όχι	81	32,9

Ακόμα, ρωτήθηκαν αν γνωρίζουν για τα προγράμματα κοινωνικής εργασίας του Δήμου που σκοπό έχουν την άμεση αντιμετώπιση της ανεργίας. Εδώ και πάλι οι περισσότεροι απάντησαν θετικά με ποσοστό 82,5% (Πίνακας 16).

Πίνακας 16

Γνωρίζετε για τα προγράμματα κοινωνικής εργασίας του Δήμου που σκοπό έχουν την άμεση αντιμετώπιση της ανεργίας;

Γνωρίζετε για τα προγράμματα κοινωνικής εργασίας του Δήμου που σκοπό έχουν την άμεση αντιμετώπιση της ανεργίας;	Συχνότητα n	Ποσοστό %
Ναι	203	82,5
Όχι	43	17,5

Στη συνέχεια, ρωτήθηκαν αν γνωρίζουν για το Πρόγραμμα Βοήθεια στο Σπίτι. Εδώ η συντριπτική πλειοψηφία απάντησε θετικά με ποσοστό 98,4% (Πίνακας 17).

Πίνακας 17

Γνωρίζετε για το Πρόγραμμα Βοήθεια στο Σπίτι;

Γνωρίζετε για το Πρόγραμμα		
Βοήθεια στο Σπίτι;	Συχνότητα n	Ποσοστό %
Ναι	242	98,4
Όχι	4	1,6

Ακολούθως, ρωτήθηκαν αν γνωρίζουν για το Πρόγραμμα Εναρμόνιση της Οικογενειακής και Επαγγελματικής Ζωής (αφορά Παιδικούς Σταθμούς και Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης). Εδώ οι περισσότεροι απάντησαν και πάλι θετικά με ποσοστό 88,2% (Πίνακας 18).

Πίνακας 18

Γνωρίζετε για το Πρόγραμμα Εναρμόνιση της Οικογενειακής και Επαγγελματικής Ζωής (αφορά Παιδικούς Σταθμούς και Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης);

Γνωρίζετε για το Πρόγραμμα		
Εναρμόνιση της Οικογενειακής και Επαγγελματικής Ζωής (αφορά Παιδικούς Σταθμούς και Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης);	Συχνότητα n	Ποσοστό %
Ναι	217	88,2
Όχι	29	11,8

Ακόμα, ρωτήθηκαν αν γνωρίζουν αν ανήκουν στους πολίτες που τυγχάνουν μειωμένων ανταποδοτικών τελών (δημοτικά τέλη). Εδώ η συντριπτική πλειοψηφία των συμμετεχόντων απάντησε αρνητικά με ποσοστό 97,6% (Πίνακας 19).

Πίνακας 19

Ανήκετε στους πολίτες που τυγχάνουν μειωμένων ανταποδοτικών τελών (δημοτικά τέλη);

Ανήκετε στους πολίτες που τυγχάνουν μειωμένων ανταποδοτικών τελών (δημοτικά τέλη);	Συχνότητα n	Ποσοστό %
Ναι	4	1,6
Όχι	240	97,6
Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	2	0,8

Έπειτα, ρωτήθηκαν αν έχουν ασκηθεί σε αυτούς ή στην οικογένειά τους αναγκαστικά μέτρα είσπραξης για ληξιπρόθεσμες οφειλές προς το Δήμο. Εδώ η πλειοψηφία των συμμετεχόντων απάντησε αρνητικά με ποσοστό 81,7% (Πίνακας 20).

Πίνακας 20

Έχουν ασκηθεί σε εσάς ή στην οικογένειά σας αναγκαστικά μέτρα είσπραξης για ληξιπρόθεσμες οφειλές προς το Δήμο ;

Έχουν ασκηθεί σε εσάς ή στην οικογένειά σας αναγκαστικά μέτρα είσπραξης για ληξιπρόθεσμες οφειλές προς το Δήμο ;	Συχνότητα n	Ποσοστό %
Ναι	39	15,9
Όχι	201	81,7
Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	6	2,4

Στη συνέχεια, οι συμμετέχοντες ρωτήθηκαν αν είναι ικανοποιημένοι από τις δράσεις του Δήμου στην κρίση. Εδώ οι περισσότεροι απάντησαν θετικά με ποσοστό 65,4% (Πίνακας 21).

Πίνακας 21

Είστε ικανοποιημένοι από τις δράσεις του Δήμου στην κρίση;

Είστε ικανοποιημένοι από τις δράσεις του Δήμου στην κρίση;	Συχνότητα n	Ποσοστό %
Ναι	161	65,4
Όχι	72	29,3
Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	13	5,3

Ακολούθως η έρευνα ζητούσε από τους συμμετέχοντες να επιλέξουν τι θα έκανε περισσότερο αποτελεσματικές τις υπηρεσίες που παρέχει ο Δήμος. Όπως δείχνει και ο Πίνακας 22 οι περισσότεροι δήλωσαν την παροχή επιπρόσθετων χρηματοδοτήσεων από το κράτος με ποσοστό 32,1% και ακολουθεί η ύπαρξη επαρκούς και εξειδικευμένου προσωπικού με 24,4%.

Πίνακας 22

Τι θα έκανε περισσότερο αποτελεσματικές τις υπηρεσίες που παρέχει ο Δήμος;

Τι θα έκανε περισσότερο αποτελεσματικές τις υπηρεσίες που παρέχει ο Δήμος;	Συχνότητα n	Ποσοστό %
Παροχή επιπρόσθετων χρηματοδοτήσεων από το κράτος	79	32,1
Επαρκές και εξειδικευμένο προσωπικό	60	24,4
Δικαιότερη κατανομή τελών	49	19,9
Πολιτική βούληση αιρετών	44	17,9
Δεν γνωρίζω/ Δεν απαντώ	14	5,7

Η τελευταία ερώτηση της έρευνας ζητούσε τη γνώμη των συμμετεχόντων σχετικά με το πως θα έπρεπε να είναι ιεραρχημένες οι προτεραιότητες του Δήμου. Οι περισσότεροι επέλεξαν σαν πιο σημαντικό την ανάδειξη της «ταυτότητας» του δήμου με ποσοστό 46,3% και ακολουθούν όσοι επέλεξαν τις δράσεις κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης με 28,5% (Πίνακας 23).

Πίνακας 23

Πώς κατά τη γνώμη σας θα έπρεπε να είναι ιεραρχημένες οι προτεραιότητες του Δήμου;

Πώς κατά τη γνώμη σας θα έπρεπε να είναι ιεραρχημένες οι προτεραιότητες του Δήμου;	Συχνότητα n	Ποσοστό %
Δράσεις κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης	70	28,5
Τεχνικά έργα – υποδομές (ύδρευσης-άρδευσης, αποχέτευσης, περιβάλλον-ολοκληρωμένη διαχείριση)	53	21,5
Ανάδειξη της «ταυτότητας» του δήμου	114	46,3
Δεν γνωρίζω/ Δεν απαντώ	9	3,7

Στη συνέχεια της ανάλυσης πραγματοποιήθηκαν έλεγχοι μεταξύ μεταβλητών προκειμένου να διαπιστωθούν πιθανές συσχετίσεις.

Πιο συγκεκριμένα τέθηκαν κάποια ερωτήματα τα οποία στη συνέχεια απαντήθηκαν μέσω των συσχετίσεων των μεταβλητών.

1. Όσοι έχουν χαμηλό εισόδημα (έως 500,00 μηνιαίως) γνωρίζουν ότι ο Δήμος έχει δημόσιες υποδομές για να αντιμετωπίσει τις επιπτώσεις της κρίσης;

Η απάντηση σε αυτή την ερώτηση είναι θετική και μάλιστα προκύπτει στατιστικά σημαντικό αποτέλεσμα ($p=0,000<0,05$). Ειδικότερα το 88,6% των χαμηλοεισοδηματιών γνωρίζει ότι ο Δήμος έχει δημόσιες υποδομές για να αντιμετωπίσει τις επιπτώσεις της κρίσης.

2. Αυτοί που ανήκουν στους πολίτες που τυγχάνουν μειωμένων ανταποδοτικών τελών, είναι ικανοποιημένοι από τις δράσεις του Δήμου στην κρίση;

Η απάντηση σε αυτή την ερώτηση είναι θετική χωρίς όμως να προκύπτει στατιστικά σημαντικό αποτέλεσμα ($p=0,091>0,05$). Ειδικότερα το 50% αυτών που

ανήκουν στους πολίτες που τυγχάνουν μειωμένων ανταποδοτικών τελών, είναι ικανοποιημένοι από τις δράσεις του Δήμου στην κρίση.

3. Σε όσους έχουν ασκηθεί αναγκαστικά μέτρα είσπραξης από το Δήμο για ληξιπρόθεσμες οφειλές, κατά τη γνώμη τους οι προτεραιότητες του Δήμου, θα πρέπει να είναι οι δράσεις κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης;

Όχι, σε όσους έχουν ασκηθεί αναγκαστικά μέτρα είσπραξης από το Δήμο για ληξιπρόθεσμες οφειλές, κατά τη γνώμη τους οι προτεραιότητες του Δήμου, θα πρέπει να είναι η ανάδειξη ταυτότητας του δήμου.

4. Σε όσους έχουν ασκηθεί αναγκαστικά μέτρα είσπραξης από το Δήμο για ληξιπρόθεσμες οφειλές, είναι άνεργοι;

Όχι, σε όσους έχουν ασκηθεί αναγκαστικά μέτρα είσπραξης από το Δήμο για ληξιπρόθεσμες οφειλές οι περισσότεροι είναι αγρότες ή ελεύθεροι επαγγελματίες.

5. Όσοι είναι έγγαμοι γνωρίζουν για το επίδομα στήριξης τέκνων;

Ναι, οι περισσότεροι έγγαμοι γνωρίζουν για το επίδομα στήριξης τέκνων χωρίς όμως να προκύπτει στατιστικά σημαντική διαφορά ($p=0,090>0,05$).

6. Πόσοι από αυτούς που γνωρίζουν για τις δράσεις του δήμου σχετικά με την αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσης, εργάζονται με μερική απασχόληση;

Από αυτούς που γνωρίζουν για τις δράσεις του δήμου σχετικά με την αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσης, το 15,4% εργάζονται με μερική απασχόληση.

7. Όσοι δουλεύουν με πλήρη απασχόληση, ποια είναι η επαγγελματική τους κατάσταση;

Προκύπτει ότι από αυτούς που δουλεύουν με πλήρη απασχόληση το 47,2% είναι αγρότες, το 18,1% ελεύθεροι επαγγελματίες, το 14,6% δημόσιοι υπάλληλοι και το 11,1% ιδιωτικοί υπάλληλοι.

8. Όσοι πιστεύουν ότι η πολιτική βούληση των αιρετών, θα έκανε περισσότερο αποτελεσματικές τις υπηρεσίες που παρέχει ο Δήμος, πόσο ικανοποιημένοι είναι από τις δράσεις του Δήμου στην κρίση;

Από αυτούς που πιστεύουν ότι η πολιτική βούληση των αιρετών, θα έκανε περισσότερο αποτελεσματικές τις υπηρεσίες που παρέχει ο Δήμος, το 54,5% είναι ικανοποιημένοι από τις δράσεις του Δήμου στην κρίση.

9. Πόσοι από τους άνεργους γνωρίζουν, για τα προγράμματα κοινωφελούς εργασίας του Δήμου;

Από τους άνεργους το 96,7% γνωρίζουν για τα προγράμματα κοινωφελούς εργασίας του Δήμου.

10. Πόσοι από τους άνεργους ανήκουν στους πολίτες που τυγχάνουν μειωμένων ανταποδοτικών τελών;

Από τους άνεργους το 3,2% ανήκουν στους πολίτες που τυγχάνουν μειωμένων ανταποδοτικών τελών.

7.2 Αποτελέσματα συνεντεύξεων

Σε ό,τι αφορά στις συνεντεύξεις, σύμφωνα με την υπάρχουσα βιβλιογραφία (Podsakoff et al. 2003) η άντληση πληροφοριών από ένα «ειδικό πληροφοριοδότη» (key informant) επιφέρει ικανοποιητική αντικειμενικότητα στις απαντήσεις. Κατ' αυτό τον τρόπο θεωρήσαμε σημαντική και πολύτιμη την άποψη και τη συμμετοχή του Δημάρχου, του Επικεφαλής της Μείζονος Αντιπολίτευσης (ο οποίος έχει διατελέσει και Δήμαρχος της πόλης κατά το παρελθόν) καθώς και του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης των Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών του Δήμου Ευρώτα, μέσω της παροχής συνεντεύξεων, για την εξαγωγή συμπερασμάτων που θα προσεγγίζουν την αντικειμενικότητα στην έρευνα μας σχετικά με τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στους ΟΤΑ Α΄ βαθμού και ιδιαίτερος στο Δήμο Ευρώτα τον οποίο διοικούν.

Ο Δήμαρχος Δήμου Ευρώτα Γιάννης Γρυπιώτης, την τελευταία 15ετία τελεί εκλεγμένος στο θεσμό της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, μέχρι το 2007 αιρετός σε Νομαρχιακό επίπεδο, από το 2007 έως το 2010 διετέλεσε Δήμαρχος στον «Καποδιστριακό» Δήμο Σκάλας και από το 2011 μέχρι σήμερα εκλέγεται Δήμαρχος στον «Καλλικρατικό» Δήμο Ευρώτα.

Ο Αρχηγός της Μείζονος Αντιπολίτευσης του Δήμου Ευρώτα Παναγιώτης Μαστρογιαννάκος, την τελευταία 15ετία τελεί εκλεγμένος στο θεσμό της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, εκλέχθηκε Δήμαρχος μέχρι και το 2007 στον «Καποδιστριακό» Δήμο Σκάλας και από τότε μέχρι σήμερα ηγείται ως Επί Κεφαλής της Μείζονος Αντιπολίτευσης στο Δήμο του.

Με τη θεσμική τους ιδιότητα οι ανωτέρω Αιρετοί βίωσαν την μετάβαση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης από τον <<Καποδίστρια>> στον <<Καλλικράτη>> και βρίσκονται στη κορυφή της διοικητικής πυραμίδας της Τοπικής Αυτοδιοίκησης πριν την οικονομική κρίση και μέσα στην οικονομική κρίση. Επί πλέον αντιμετωπίζουν

θέματα, λαμβάνουν πρωτοβουλίες και σχεδιάζουν, υλοποιούν και καθοδηγούν την αναπτυξιακή προοπτική της περιοχής τους μέσα στην υπάρχουσα οικονομική κατάσταση.

Οι συνεντεύξεις με τους Αιρετούς προγραμματίστηκαν μετά από προσωπική επαφή που είχαμε και πραγματοποιήθηκαν στο χώρο του Δημαρχείου Σκάλας σε διαφορετικές ημερομηνίες. Η συνέντευξη του Δημάρχου πραγματοποιήθηκε στις 08 Μαρτίου 2017 και η συνέντευξη του Αρχηγού της Μείζονος Αντιπολίτευσης του Δήμου Ευρώτα στις 14 Φεβρουαρίου 2017.

Τα βασικά ερωτήματα που τέθηκαν στους αιρετούς ήταν πέντε (5) και εντός του πλαισίου του βασικού αντικειμένου του ερευνητικού μας σκοπού για τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στην λειτουργία του Δήμου Ευρώτα και στην εξαγωγή συμπερασμάτων για το αν ανταποκρίνεται αυτός στις ανάγκες της Τοπικής κοινωνίας και αν έχει βιωσιμότητα και προοπτική στο μέλλον.

Συνοπτικά τα ερωτήματα που κλήθηκαν να απαντήσουν οι Αιρετοί ήταν:

- Ερώτηση 1^η : Η Διοικητική Μεταρρύθμιση που επήλθε στους ΟΤΑ με την εφαρμογή του «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗ» προωθεί τους στόχους που επιδιώκουν για την Τοπική Ανάπτυξη και ανταποκρίνεται ή όχι στις απαιτήσεις και ανάγκες της Τοπικής κοινωνίας;
- Ερώτηση 2^η : Με δεδομένα τα μέτρα της δημοσιονομικής προσαρμογής που υποχρεούνται να τηρούν οι Δήμοι, ανταποκρίνεται επαρκώς ο Δήμος Ευρώτα στη λειτουργία του ως οργανισμός και στην εκπλήρωση της εκτέλεσης της Αποστολής να ικανοποιεί τις ανάγκες της Τοπικής Κοινωνίας;
- Ερώτηση 3^η : Από ποιες πηγές Εσόδων χρηματοδοτούνται τα έργα υποδομών (Τεχνικά Έργα, Αντικατάσταση Υδροαρδευτικών - Αποχετευτικών Δικτύων, Βιοκλιματικές Αναπλάσεις, Έργα Οδοποιίας και Έργα Ολοκληρωμένη Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων) που υλοποιεί εν μέσω οικονομικής κρίσης ο Δήμος Ευρώτα και αν υπάρχει επιπρόσθετη επιβάρυνση στους πολίτες κατά την εκτέλεση και λειτουργία αυτών;
- Ερώτηση 4^η : Υπάρχουν επιπτώσεις από την οικονομική κρίση στους πολίτες του Δήμου Ευρώτα και ποιες Κοινωνικές δράσεις θεσμοθετημένες ή πρωτοβουλίες αναπτύσσονται ή επιβάλλεται να προχωρήσουν και σε αυτή τη κατεύθυνση;
- Ερώτηση 5^η : Ποιοι είναι οι άξονες για τη βιωσιμότητα και τη Στρατηγική Ανάπτυξη του Δήμου Ευρώτα στην πενταετία που έπεται και εάν έχει πορεία βιωσιμότητας και μέλλοντος ο Δήμος Ευρώτα;

Ο Προϊστάμενος της Διεύθυνσης Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών Δήμου Ευρώτα, Νίκος Ζαφείρης, στα πλαίσια των υπηρεσιακών καθηκόντων που απορρέουν από τη θέση εργασίας του, διοικεί στην υψηλότερη βαθμίδα του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας του Δήμου Ευρώτα με αυξημένες αρμοδιότητες και ως Υπεύθυνος Οικονομικών. Τα ερωτήματα της δομημένης συνέντευξης που τέθηκαν στον Διευθυντή ήταν δύο (2) και εντός του πλαισίου του ερευνητικού μας σκοπού για τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στην οικονομική κυρίως λειτουργία του Δήμου Ευρώτα.

Συνοπτικά τα ερωτήματα που κλήθηκε να απαντήσει ο Προϊστάμενος ήταν:

- Ερώτηση 1^η: Οι μεταβολές που συντελέστηκαν από το 2010 και μετέπειτα στο θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας των ΟΤΑ με το «Πρόγραμμα ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ» καθώς και οι δημοσιονομικοί περιορισμοί που επιβλήθηκαν λόγω της οικονομικής κρίσης στην οικονομική διαχείριση των Δήμων, πως επέδρασαν στο Δήμο Ευρώτα ως οργανική μονάδα;
- Ερώτηση 2^η: Τα μέτρα δημοσιονομικής προσαρμογής που επιβλήθηκαν τα τελευταία χρόνια στο Δημόσιο Τομέα και στους ΟΤΑ Α΄ Βαθμού, ποιες επιπτώσεις επέφεραν στην λειτουργία των Οικονομικών Υπηρεσιών του Δήμου Ευρώτα και στο Ανθρώπινο Δυναμικό από το οποίο στελεχώνονται αυτές;

Η συνέντευξη με τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών Δήμου Ευρώτα προγραμματίστηκε με τηλεφωνική επικοινωνία και πραγματοποιήθηκε στις 07 Απριλίου 2017 στο Δημαρχείο Σκάλας στο γραφείο που στεγάζονται οι Οικονομικές Υπηρεσίες του Δήμου.

Ακολουθούν αναλυτικά τα αποτελέσματα των **συνεντεύξεων**:

Η συνέντευξη με τον Δήμαρχο του Δήμου Ευρώτα

Εισαγωγή: Αξιότιμε Κύριε Δήμαρχε του Δήμου Ευρώτα, Κύριε Γιάννη Γρυπιώτη την τελευταία 15ετία είστε εκλεγμένος στο θεσμό της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, μέχρι το 2007 αιρετός σε Νομαρχιακό επίπεδο, από το 2007 έως το 2010 διατελέσατε Δήμαρχος στον «Καποδιστριακό» Δήμο Σκάλας και από το 2011 μέχρι σήμερα είστε Δήμαρχος στον «Καλλικρατικό» Δήμο Ευρώτα. Βιώσατε με τη θεσμική σας ιδιότητα του Δήμαρχου, τη μετάβαση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης από τον <<Καποδίστρια>> στον <<Καλλικράτη>> και βρίσκεστε στη κορυφή της διοικητικής πυραμίδας της Τοπικής Αυτοδιοίκησης πριν την οικονομική κρίση και μέσα στην οικονομική κρίση. Κληθήκατε να αντιμετωπίσετε θέματα, να λάβετε πρωτοβουλίες και να σχεδιάσετε την αναπτυξιακή προοπτική της περιοχής σας μέσα στην υπάρχουσα οικονομική κατάσταση. Θεωρούμε σημαντική και πολύτιμη τη συμμετοχή σας στη μελέτη που διεξάγουμε για τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στους ΟΤΑ Α΄ βαθμού και ιδιαιτέρως στο Δήμο Ευρώτα τον οποίο διοικείτε. Σας ευχαριστούμε θερμά για το χρόνο που μας αφιερώνετε και για τη συμβολή σας στο ερευνητικό μας έργο.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ 1^{ου} ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΣ:

Κατ' αρχήν σας ευχαριστώ για τη συνέντευξη και εύχομαι να συμβάλλω τα «δέοντα» στο θέμα της μεταπτυχιακής εργασίας σας. Κατ' αρχήν θεωρώ ότι ο ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ σαν εννοιολογία είχε τοποθετηθεί πάρα πολύ σωστά στο θέμα του νομοθετικού πλαισίου, με τη μόνη διαφορά όμως ότι δεν βοήθησε πραγματικά την Τοπική Αυτοδιοίκηση διότι μέσα στο σύνολό του υπήρχαν ειδικότερα προβλήματα, τα οποία παρά το γεγονός ότι η ΚΕΔΕ σε τακτά χρονικά διαστήματα και συνέδρια τα έχει εντοπίσει, δεν έγιναν οι απαραίτητες μεταρρυθμίσεις για να μπορέσει ουσιαστικά να δώσει βασικές λύσεις. Ένα παράδειγμα είναι το πώς εκλέγονται τα μέλη στις διαφοροποιημένες δημοτικές ενότητες. Δηλαδή η άποψή μας είναι ότι ουσιαστικά οι δημοτικές ενότητες, αν θέλουμε να προχωρήσουμε σε ένα ενοποιημένο δήμο με προοπτικές στο μέλλον, θα πρέπει κατά βάση, ουσιαστικά να εκλέγονται στο σύνολό τους ανάλογα με τον τελικό ψήφο και όχι να γίνεται διαχωρισμός σε δημοτικές ενότητες. Ενώ θα μπορούσε το τοπικό χαρακτηριστικό στοιχείο να στηριχθεί με διάφορες μεταρρυθμιστικές τάσεις. Αυτή τη στιγμή όμως, δεν ισχύει αυτό με

αποτέλεσμα σε πολλά πράγματα να ενισχύεται ο τοπικισμός και ουσιαστικά να μη μπορεί να οδηγηθεί ο νέος Καλλικρατικός δήμος σε μεταρρυθμιστικές πολιτικές ενέργειες οι οποίες θα οδηγήσουν σε επίλυση ουσιαστικών ζητημάτων.

Στο δεύτερο θέμα για την οικονομική κρίση, παρά το γεγονός ότι η οικονομική κρίση τους πρώτους που έθιξε ήταν την Τοπική Αυτοδιοίκηση και τους πόρους της, θεωρώ ότι ήδη έχει ανταποκριθεί θετικά, αρκετοί δήμοι στην Ελλάδα παρά το γεγονός της μείωσης των πόρων που αγγίζει το 40% καταφέρνουν να επιβιώνουν και να δημιουργούν προϋποθέσεις. Εκείνο που υπάρχει ως πρόβλημα μέσα στην οικονομική κρίση είναι ότι άνθρωποι οι οποίοι συνταξιοδοτούνται ουσιαστικά δεν μπορούν να αντικατασταθούν γρήγορα και βέβαια το άλλο το ζήτημα το μεγάλο είναι ότι οι περιφερειακοί δήμοι όπως είναι ο Δήμος Ευρώτα που δεν έχει άλλους πόρους στήριξης δηλαδή δεν αποτελεί τουριστικό προορισμό ή δεν έχει άλλες πηγές εσόδων για τους πολίτες του, μαστίζεται ακόμα περισσότερο, με αποτέλεσμα ουσιαστικά να μην μπορεί να οδηγηθεί σε μια σοβαρή διοικητική μεταρρύθμιση και να μπορέσει ουσιαστικά να ανταποκριθεί στις απαραίτητες απαιτήσεις που η τοπική κοινωνία διαθέτει. Σε ένα παράδειγμα θα αναφερθώ και θα πω, είναι ότι ένας αγροτικός δήμος όπως είναι ο δικός μας έχει άπειρα χιλιόμετρα αγροτικού οδικού δικτύου με αποτέλεσμα να μην φτάνουν οι πόροι ουσιαστικά οι οποίοι δίνονται από το Κράτος για να μπορέσουν να συντηρηθούν και μόνο. Αυτό λοιπόν αποτελεί ένα βασικό πρόβλημα στις απαιτήσεις της δικής μας τοπικής κοινωνίας.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ 2^{ου} ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΣ:

Εν μέρει στην προηγούμενη ερώτησή σας είπαμε κάποια πράγματα. Εκείνο που θα πω είναι ότι αφ' ενός το μεγαλύτερο ζήτημα που υπάρχει είναι το πάγωμα των προσλήψεων προσωπικού ιδίως στις ανταποδοτικές υπηρεσίες. Ο πολίτης όταν πληρώνει ανταποδοτικά σημαίνει ότι θέλει να έχει τις απαραίτητες ανταποδοτικές του υπηρεσίες, από την πλευρά της υπηρεσίας που πληρώνει. Συνεπώς εδώ τίθεται ένα ζήτημα διότι εμείς με το πάγωμα των προσλήψεων των ανταποδοτικών υπηρεσιών παρά το γεγονός ότι θα μπορούσαμε είτε με αυξήσεις είτε με έμμεσες ή άμεσες αυξήσεις, με διορθωτικές κινήσεις που μπορούμε να υλοποιήσουμε ουσιαστικά μέσα από τη διαδικασία της βιώσιμης υπηρεσίας, αυτό αποτελεί ένα επιπρόσθετο πρόβλημα

το οποίο ουσιαστικά δεν μπορεί να ικανοποιήσει τις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας. Τώρα οι μειωμένες κρατικές επιχορηγήσεις, νομίζω ότι στάθηκαν προηγουμένως και είπα ότι δεν είναι αυτές οι οποίες ουσιαστικά που αποτέλεσαν το μεγαλύτερο μέρος του προβλήματος, εκείνο που αποτελεί πρόβλημα για την εκτέλεση και ικανοποίηση των αναγκών της τοπικής κοινωνίας είναι οι συναρμοδιότητες τόσο του πρώτου όσο και του δεύτερου βαθμού αυτοδιοίκησης καθώς επίσης και των κυβερνητικών υπηρεσιών τύπου παραδείγματος χάριν Δασαρχείου, Αρχαιολογίας ή και της Αστυνομίας και λοιπές υπηρεσίες. Συνεπώς εδώ τίθεται ένα ζήτημα ουσιαστικά ποια θα ήθελε το Κράτος να είναι η ουσία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης για να έχει όχι θεωρητικά αλλά να έχει πρακτικά πλέον πραγματικά αποτελέσματα στο ζήτημα της πλήρους ικανοποίησης των αναγκών της Τοπικής κοινωνίας. Δηλαδή αν θα έπρεπε πραγματικά μέσα στο οργανόγραμμα ενός δήμου να συμπεριλαμβάνονται υπηρεσίες όπως είναι η Αρχαιολογία, όπως είναι η Δασική Υπηρεσία όπως είναι το Κτηματολόγιο κλπ για να μπορέσει να ικανοποιεί απαραίτητα με υπηρεσίες τους πολίτες του εκάστοτε δήμου.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ 3^{ου} ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΣ:

Μάλιστα. Κατ' αρχήν ένας δήμος σαν το δικό μας που έχει μειωμένους κρατικούς πόρους καθώς επίσης και μειωμένους πόρους για τις επενδύσεις του θα πρέπει ουσιαστικά να βρει άλλους πόρους. Οι άλλοι πόροι έρχονται μέσα από τα Ευρωπαϊκά Προγράμματα. Συνεπώς, ουσιαστικά εκείνο που εμείς προσπαθήσαμε να κάνουμε είναι να απορροφήσουμε ιδιαίτερα κρατικά κονδύλια, όμως το πρόβλημα που αντιμετωπίσαμε και αντιμετωπίζουμε μέχρι σήμερα είναι η έλλειψη αν θέλετε των Τεχνικών υπηρεσιών μας στο θέμα της ενημέρωσης, πληροφόρησης, γιατί οποιοδήποτε Ευρωπαϊκό έργο θέλει ειδικούς όρους και προδιαγραφές. Κατά συνέπεια εκείνο που χρειάζεται είναι η πλήρης ενημέρωση καθώς επίσης, ίσως και η μετεκπαίδευση πολλών από τους ΠΕ Τεχνικούς οι οποίοι θα έπρεπε να ενημερωθούν πλήρως και να μπορούν να παράγουν ουσιαστικό έργο ή οι μελέτες που θα παραλαμβάνουν να έχουν το θεμιτό αποτέλεσμα για να μην προκύπτουν ζητήματα στο μέλλον στο θέμα των Ευρωπαϊκών επιχορηγήσεων τις οποίες έλαβε ο οποιοσδήποτε δήμος. Επομένως δεν υπάρχει κάποια επιβάρυνση πάνω στα έργα, γιατί άλλωστε η επιβάρυνση αυτή είναι ένα ζήτημα, εκείνο που είπα και συνεχίζω να επαναλαμβάνω, έργα που αφορούν την

αγροτική οδοποιία, δεν μπορούν εύκολα να ικανοποιήσουν τους πολίτες, διότι τα ποσά είναι μερικώς αρκούντα, δηλαδή ουσιαστικά μια μελέτη αγροτικής οδοποιίας χιλιομέτρων που ξεπερνούν τα δύο χιλιάδες χιλιόμετρα δεν μπορούν να ικανοποιηθούν μέσα από οποιοδήποτε Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα και συνέπεια αυτού είναι οι ίδιοι οι πολίτες να μην μπορούν να ικανοποιήσουν τις απαραίτητες απαιτήσεις τους.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ 4^{ου} ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΣ:

Εδώ είναι ένα ερώτημα το οποίο πρέπει να το απαντήσω με ειλικρίνεια. Σε ένα αγροτικό δήμο που υπάρχουν αρκετές θέσεις εργασίας σαν εργάτες γης, δεν θεωρώ ότι ουσιαστικά έχει πληγεί ο εργάτης. Εκείνος που έχει πραγματικά πληγεί είναι αυτός ο οποίος έχει τελειώσει ένα Πανεπιστήμιο, ο ΠΕ, ο ΤΕ, όπου πλέον δεν μπορεί να βρει εύκολα εργασία στον τομέα τον οποίο έχει λάβει το πτυχίο του. Συνεπώς η οικονομική κρίση στους ανθρώπους οι οποίοι έχουν Πανεπιστημιακή ή Τεχνολογική μόρφωση υπάρχει ένα ειδικό ζήτημα. Τώρα στους πολίτες οι οποίοι πρακτικά έχουν βιώσει την οικονομική κρίση και είναι εργάτες με δυνατότητα εργασίας, γιατί έχει σημασία, μιλούμε δηλαδή για τους ανθρώπους που ουσιαστικά μπορούν να εργαστούν έχουν και τα όρια ηλικίας τα οποία τους επιτρέπουν να εργάζονται, εδώ θα ήθελα να πω και επιτρέψτε μου να πω ότι δεν υπάρχει ζήτημα οικονομικής κρίσης πραγματικό, εκτός και αν υπάρχουν συνοδά προβλήματα. Σε ό,τι αφορά τους ηλικιωμένους, τους συνταξιούχους επειδή εδώ στην περιοχή μας είναι συνταξιούχοι του ΟΓΑ, είναι δεδομένο ότι χρειάζονται περαιτέρω προνοιακής συμπαράστασης ιδιαίτερα σε ότι αφορά τη φαρμακευτική τους περίθαλψη διότι το ζήτημα τίθεται προς αυτή τη κατεύθυνση. Σε ότι αφορά άλλες ομάδες, τους ΑΜΕΑ ή ανθρώπους οι οποίοι χρήζουν ιδιαίτερης συμπαράστασης από το Κράτος, θεωρώ ότι σε αυτή τη κατεύθυνση είμαστε αρκετά πίσω, θα πρέπει ουσιαστικά οι πρωτοβουλίες που θα αναπτυχθούν για την υποστήριξη αυτών των ατόμων να είναι ιδιαίτερα δυνατές σε αυτή την κατάσταση, με δομές όπως είναι το Κοινωνικό Παντοπωλείο, το Κοινωνικό Φαρμακείο καθώς επίσης και η Δημοτική Ιατρική περίθαλψη η οποία θα πρέπει να συνδράμει προς αυτή τη κατεύθυνση στους πολίτες που έχουν ιδιαίτερα ζητήματα. Και το Βοήθεια στο Σπίτι καθώς και οι Παιδικό Σταθμοί καθώς επίσης και τα Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης επιδοτούμενα από την Ευρωπαϊκή Ένωση που ξεκίνησε ο Δήμος μας να λειτουργεί με ωφελούμενους ανθρώπους μέσω του ΟΑΕΔ. Είναι ζητήματα τα οποία

ουσιαστικά θα πρέπει ο Δήμος μας να προχωρά προς την κατεύθυνση της επίλυσης των ζητημάτων συμπαράστασης των συμπολιτών μας. Επίσης ένα ιδιαίτερο ζήτημα που θα πρέπει να προχωρήσει ο Δήμος είναι η Εθελοντική δράση των πολιτών για να μπορέσει ουσιαστικά να συνδράμει στη συμπαράσταση των δημοτών με συνεργασία και με τους Πολιτιστικούς Συλλόγους και βέβαια ζητήματα που αφορούν τον Εθελοντισμό του Δήμου και των συνεργασιών των Πολιτιστικών Φορέων άπτονται ιδιαίτερα σε θέματα, δεν θα το έλεγα αντιπαράθεσης, αλλά σε ζητήματα που είναι λειτουργικά διότι οι Σύλλογοι δεν έχουν μια πανδημοτική εμφάνιση αλλά έχουν μια τοπική εμφάνιση και έτσι λοιπόν αρκετοί σύλλογοι και πολλές φορές όχι μόνο ένας σε κάθε χωριό αλλά και δύο και τρεις βρίσκονται σε μια διαρκή αντιπαράθεση με αποτέλεσμα να μην συνεργάζονται εθελοντικά με τη Δημοτική Αρχή και το αποτέλεσμα αυτό έχει ως συνέπεια την δυσλειτουργία ενός Δήμου που θα ήθελε να εργαστεί με μια κατεύθυνση προς τις κοινωνικές αυτές θεσμοθετημένες δράσεις.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ 5^{ου} ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΣ:

Θα ξεκινήσω από το τέλος, «η πορεία βιωσιμότητας και το μέλλον του Δήμου Ευρώτα». Ο Δήμος Ευρώτα, με τις πενιχρές, όπως είπα προηγουμένως, οικονομικές Κρατικές επιχορηγήσεις δεν έχει βιωσιμότητα. Όπως επίσης δεν έχει καμία βιωσιμότητα στο ζήτημα των άλλων εισροών προς το ταμείο του, όπως είναι ο Τουρισμός, όπως είναι παραδείγματος χάριν οι δυνατότητες που θα είχε να αναπτυχθούν βιομηχανικές ζώνες για να μπορέσει τουλάχιστον να πάρει μια άλλη πορεία η οποία θα του δίνει το δικαίωμα της εισροής χρήματος από άλλες μορφές και όχι από τους πολίτες. Συνεπώς η βιωσιμότητα του Δήμου Ευρώτα είναι πλήρως συνυφασμένη με την ύπαρξη των πολιτών, είναι πάρα πολύ δύσκολο σε μια οικονομική κρίση ο Δήμος να δημιουργεί προϋποθέσεις αφαίμαξης των πολιτών, με αποτέλεσμα και μιλάμε για ένα αγροτικό δήμο ο οποίος έχει και ένα άλλο επιπρόσθετο πρόβλημα, που είναι η γήρανση, διότι ο δείκτης αυτός αυξάνεται που σημαίνει ότι υπάρχουν πάρα πολύ οικισμοί από τους είκοσι πέντε τους οποίους έχουμε που εκτός από τη μείωση του πληθυσμού υπάρχει μια υπεργήρανση που σημαίνει δηλαδή ότι επιπλέον δυσκολεύουν οι προοπτικές «ανταπόδοσης» των πολιτών στις ανταποδοτικές υπηρεσίες, υπάρχουν τμήματα που είναι απομακρυσμένα και χρήζουν περισσότερο βοήθειας, αλλά που και αυτή ο Δήμος δεν μπορεί να δώσει. Συνεπώς θεωρώ ότι η

βιωσιμότητα ενός Δήμου Περιφερειακού ο οποίος είναι αγροτικός θα έχει ιδανική βιωσιμότητα εάν και εφόσον στηριχθεί αναλόγως από το Κράτος. Αν δεν στηριχθεί υπάρχει ζήτημα. Σε ότι αφορά τη Στρατηγική ανάπτυξης του Δήμου Ευρώτα στη επόμενη πενταετία, πιστεύω ότι θα πρέπει να υπάρξει μια συνεργασία με το παραγωγικό τμήμα των πολιτών του Δήμου, όπως επίσης και με τις επιχειρησιακές δράσεις οι οποίες θα πρέπει να αναπτυχθούν σε επίπεδο Πρωτογενούς Τομέα για να μπορέσει, ουσιαστικά πλέον και όχι θεωρητικά να αναπτυχθούν θέσεις εργασίας, να γίνει μια ανανέωση των νέων ανθρώπων οι οποίοι θα παραμένουν στο τόπο τους έχοντας «ειδικές» εργασίες, όχι μόνο σαν εργάτες αλλά και οι έχοντες Πανεπιστημιακή ή Μεταπτυχιακή μόρφωση, όπου αυτό θα μπορέσει να οδηγήσει σε περαιτέρω ανάπτυξη ένα Δήμο που μπορεί να έχει πάρα πολλά προβλήματα, αλλά έχει τον Πρωτογενή Τομέα. Η Ελλάδα στηρίζεται στον Πρωτογενή Τομέα, εκείνο που λείπει είναι η ουσιαστική μεταρρύθμιση και η άμεση συνεργασία για να σταματήσει πλέον να γίνεται αφαίμαξη του ίδιου του Ελληνικού Κράτους από τις κρυφές οικονομικές συναλλαγές οι οποίες υπάρχουν μεταξύ των επιχειρηματιών καθώς επίσης και των εργατών γης που βρίσκονται στη περιοχή των αγροτικών Δήμων. Συνεπώς για να μπορέσει να έχει ειδική προοπτική βιωσιμότητας στο μέλλον ο Δήμος Ευρώτα, θα πρέπει η Στρατηγική Ανάπτυξη να στηριχθεί στον Πρωτογενή Τομέα, να του δοθούν αρμοδιότητες συγκεκριμένες, να κατευθύνει ουσιαστικά τα Συνεταιριστικά Κινήματα, να ενοποιεί και να δημιουργεί ειδικές δράσεις και δραστηριότητες προς την Ευρωπαϊκή Ένωση ή και προς άλλες αγορές, να κατευθύνει και βεβαίως μέσα από συγκεκριμένες διαβουλεύσεις να υπάρχουν στο τομέα της Εξωστρέφειας γιατί αυτός είναι ο ρόλος του Δήμου, να δηλώνει την Εξωστρέφειά του, να οδηγεί το δημότη του σε διαφορετικές εξελίξεις και να βελτιώνει ουσιαστικά την Ανταγωνιστικότητα σε ότι αφορά στους υπόλοιπους Δήμους που δραστηριοποιούνται στο Πρωτογενή Τομέα.

Συνέντευξη με τον Επικεφαλής της Μείζονος Αντιπολίτευσης του Δήμου Ευρώτα

ΕΙΣΑΓΩΓΗ : Αξιότιμε Κύριε Πρόεδρε της Μείζονος Αντιπολίτευσης του Δήμου Ευρώτα, Κύριε Παναγιώτη Μαστρογιαννάκο, την τελευταία 15ετία είστε εκλεγμένος στο θεσμό της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, διατελέσατε Δήμαρχος μέχρι και το 2007 στον «Καποδιστριακό» Δήμο Σκάλας και από το 2011 μέχρι σήμερα στον ηγείστε ως Επί Κεφαλής της Μείζονος Αντιπολίτευσης στο «Καλλικρατικό» Δήμο Ευρώτα. Βιώσατε με τη θεσμική σας ιδιότητα, τη μετάβαση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης από τον <<Καποδίστρια>> στον <<Καλλικράτη>> και βρίσκεστε με θεσμικό ρόλο στην Τοπική Αυτοδιοίκηση πριν την οικονομική κρίση και μέσα στην οικονομική κρίση. Κληθήκατε να αντιμετωπίσετε θέματα, να λάβετε πρωτοβουλίες και να καθοδηγήσετε την αναπτυξιακή προοπτική της περιοχής σας μέσα στην υπάρχουσα οικονομική κατάσταση. Θεωρούμε σημαντική και πολύτιμη τη συμμετοχή σας στη μελέτη που διεξάγουμε για τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στους ΟΤΑ Α΄ βαθμού και ιδιαιτέρως στο Δήμο Ευρώτα. Ευχαριστούμε θερμά για το χρόνο που μας αφιερώνετε και για τη συμβολή σας στο ερευνητικό μας έργο.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ 1^{ου} ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΣ:

Κυρία Μανάκου η μεταρρύθμιση που ήρθε στην Πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση με το Πρόγραμμα «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ» ήταν πραγματικά εκτεταμένη η αλλαγή σε αυτά που μέχρι τότε γνωρίζαμε και πραγματικά επέφερε εκτεταμένες αλλαγές όπως υλοποιήθηκε έχει βασικές αδυναμίες και σημαντικά λάθη έγιναν γιατί ακριβώς δεν προηγήθηκε ουσιαστικός διάλογος και συνεννόηση με την Αυτοδιοίκηση έτσι ώστε να έχουν το καλλίτερο δυνατό αποτέλεσμα. Δυστυχώς οι αδυναμίες του Προγράμματος ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗ φάνηκαν στη πορεία και ειδικά όταν συνδυάστηκαν και με τη κρίση που ξεκίνησε ταυτόχρονα με την εφαρμογή του Προγράμματος το 2010 η οποία με την πάροδο των χρόνων κορυφώθηκε και είχε σημαντικές και ουσιαστικές επιπτώσεις στη λειτουργία των Δήμων. Ο «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ» επειδή ακριβώς προέρχεται από Δήμο που δημιουργήθηκε αρχικά με εθελούσια συνένωση το 1994 μετεξελίχθηκε με το Πρόγραμμα τότε «ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ» το 1998 χωρίς καμία αλλαγή, παρέμεινε ως είχε, πραγματικά στη περιοχή τη δική μας είχε εδραιωθεί η άποψη ότι πρέπει οι δήμοι να είναι λίγοι, δυνατοί και ισχυροί και καλά οργανωμένοι. Η μετατροπή όμως που επήλθε με το Πρόγραμμα «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ» ήταν πολύ εκτεταμένη, δημιούργησε δήμους με

τεράστια έκταση, ανομοιογενείς δήμους, που πρακτικά τα προβλήματα που αυτή η μεταρρύθμιση έφερε, φάνηκαν στην πορεία των χρόνων. Και τότε εκτιμούσα και σήμερα εκτιμώ ότι οι δήμοι που δημιουργήθηκαν με τον ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗ θα έπρεπε να είναι λίγο περισσότεροι σε αριθμό και μικρότεροι σε έκταση, έτσι ώστε να μπορέσουν να λειτουργήσουν πιο αποτελεσματικά προς όφελος των δημοτών τους. Ο συνδυασμός λοιπόν των προβλημάτων που πρακτικά είχε ο ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ με την οικονομική κρίση που διέρχεται η χώρα μας, δυστυχώς έχουν δημιουργήσει πολλά και σημαντικά προβλήματα. Σε ότι αφορά όμως την πορεία της Διοικητικής Μεταρρύθμισης, θέλω να είμαι ξεκάθαρος, αυτή πρέπει να περνά από ενιαίους σωστά οργανωμένους και λειτουργικούς δήμους. Δίνεται η δυνατότητα να παρέμβει η Κεντρική Διοίκηση, να διορθώσει τα λάθη που έχουν δημιουργηθεί και έτσι να έχουμε πολύ καλλίτερο αποτέλεσμα. Μέχρι τώρα δεν το έχει κάνει. Εκτιμώ ότι δίδεται ο χρόνος και προ των επόμενων Αυτοδιοικητικών εκλογών του 2019, αυτά τα λάθη να διορθωθούν. Είναι μικρής εκτάσεως λάθη και οι παρεμβάσεις που χρειάζονται είναι λίγες και καίριες.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ 2^{ου} ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΣ:

Είναι πολύ σημαντική η ερώτηση που θέτετε, διότι στο πρώτο σκέλος που αφορά τους Προϋπολογισμούς των Δήμων, πραγματικά η παρέμβαση που έγινε ήταν ουσιαστική και για μένα είναι ιδιαίτερα επιθυμητή. Η άποψή μου είναι ότι επιβαλλόταν να έχει γίνει εδώ και πολλά χρόνια η άσκηση πολιτικής νοικοκυρέματος της λειτουργίας των δήμων. Η συνδυαζόμενη με τη κρίση επιβολή σύνταξης ισοσκελισμένων Προϋπολογισμών έχει τελικά θετικό, απόλυτα θετικό αποτέλεσμα. Νοικοκυρεύει τα οικονομικά μας, μας βάζει σε μια σωστή σειρά, προσεγγίζουμε πραγματικά ειλικρινείς προϋπολογισμούς με πραγματικές εγγραφές και όχι με θεωρητικές προσεγγίσεις. Ήταν πολύ μεγάλη και σημαντική η παρέμβαση που έγινε στον τομέα αυτό και ιδιαίτερα επιθυμητή, είμαι ξεκάθαρος σε αυτό που σας λέω. Η οριζόντια πολιτική του περιορίσματος των διορισμών, είχε θετικά και αρνητικά αποτελέσματα. Γενικά βέβαια οι δήμοι της Περιφέρειας, πάντοτε ασκούσαν πολύ προσεκτική πολιτική στο θέμα των διορισμών. Το προσωπικό μας σχεδόν στην πλειονότητά του ήταν το απολύτως απαραίτητο, ποτέ δεν έγιναν αθρόες και ανεξέλεγκτες προσλήψεις, αλλά όμως το οριζόντιο μέτρο του περιορισμού, σε εμάς είχε το χειρότερο δυνατό αποτέλεσμα. Διότι από την αρχή είχαμε μικρούς αριθμούς

εργαζομένων, συγκεκριμένους αριθμούς απαραίτητους για τη λειτουργία μας αλλά το γενικό μέτρο της απαγόρευσης των διορισμών, έφτασε τους περιφερειακούς δήμους να στερούνται κρίσιμου και απαραίτητου προσωπικού. Δεν θα πρέπει να αντιμετωπίζονται οι περιφερειακοί δήμοι με την ίδια ακριβώς λογική που αντιμετωπίζονται και οι κεντρικοί μητροπολιτικοί δήμοι. Και εκεί φαίνεται η διαφορά. Δυστυχώς με τα σημερινά δεδομένα δεν γίνεται καμία διάκριση μεταξύ αυτών των δύο ειδών Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Αυτά που ζούμε τουλάχιστον την τελευταία πενταετία, με πάλι οριζόντια περικοπή των χρηματοδοτήσεων από πλευράς Κεντρικής Διοίκησης, έχει σίγουρα αρνητικές δυνητικές επιπτώσεις, διότι ξεκίνησε ένας νέος θεσμός, ο θεσμός του ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗ, ταυτόχρονα συνδυάστηκε με περικοπή χρηματοδοτήσεων. Επί πρόσθετα σε αυτά ήρθαν πολλαπλές άλλες αρμοδιότητες οι οποίες προστέθηκαν και καταλαβαίνετε ότι αυτές οι αρμοδιότητες δεν μπορούν να ασκηθούν αν δεν υπάρχει και η αντίστοιχη χρηματοδότηση. Και βέβαια διαχρονικά η Κεντρική Διοίκηση με περισσή ευκολία μεταβιβάζει αρμοδιότητες και με αφάνταστη δυσκολία μεταβιβάζει πόρους. Οι πόροι παραμένουν περιορισμένοι, τώρα πλέον είναι τραγικά λίγοι, που εκ των πραγμάτων αναγκάζουν τον Περιφερειακό Καλλικρατικό Δήμο να μη μπορεί να ασκήσει σωστή κοινωνική πολιτική, να μη μπορεί να ασκήσει σωστή αναπτυξιακή πολιτική και έτσι ζούμε σε ένα περιβάλλον τουλάχιστον ασφυκτικό. Όσο και καλή επιθυμία και δυνατή επιθυμία να υπάρχει από όλους μας στο να υποστηριχθούν οι κοινωνικές δομές και να οργανωθούν όπως ακριβώς αξίζουν, ώστε να μπορούν να στηρίξουν τους δημότες μας, αντικειμενικά αυτό δεν μπορεί να γίνει στο ασφυκτικό οικονομικό πλαίσιο που σήμερα βιώνουμε.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ 3^{ου} ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΣ:

Στο ερώτημά σας αυτό θέλω να πω το εξής: ένα από τα μεγάλα ευεργετήματα του Προγράμματος ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ είναι ότι αξιοποιήθηκε καλλίτερα το υπάρχον προσωπικό σε τεχνικό επίπεδο που υπήρχε στους μέχρι τώρα αυτόνομους δήμους. Όλοι αυτοί οι επιστήμονες οι οποίοι συγκεντρώθηκαν σε ποιο σωστά οργανωμένες υπηρεσίες, δόθηκε η δυνατότητα να αξιοποιηθούν πολύ καλλίτερα οι γνώσεις τους και η εμπειρία τους και επί πλέον έτσι όπως είναι οργανωμένο το πρόγραμμα αυτό σαφέστατα δίνει πολύ μεγαλύτερες ευκολίες στους δήμους στο να προσεγγίσουν ευρωπαϊκά προγράμματα, κεντρικά εθνικά προγράμματα χρηματοδοτήσεων. Σίγουρα τώρα τα πράγματα είναι πολύ καλλίτερα στον τομέα αυτό. Έτσι και ο Δήμος Ευρώτα κατάφερε δια μέσω του πολύ έμπειρου και ενσυνείδητου προσωπικού του να υποβάλλει προτάσεις χρηματοδότησης είτε σε ευρωπαϊκά προγράμματα είτε σε εθνικού σχεδιασμού προγράμματα που του έδωσαν την ευκαιρία να βελτιώσει σε σημαντικό βαθμό τις υποδομές. Στοιχείο απόλυτα θετικό που προέκυψε ειδικά μετά την οργάνωση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε επίπεδο ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗ. Έτσι μπορούμε να αξιοποιήσουμε πολύ εύκολα και οργανωμένα χρηματοδοτήσεις και να φέρουμε καλλίτερο αποτέλεσμα από πλευράς υποδομών προς όφελος της διαβίωσης και του επιπέδου ζωής των δημοτών μας. Σίγουρα στα πρώτα στάδια λειτουργίας των νέων υποδομών θα προκύψουν κάποιες αυξημένες επιβαρύνσεις ως προς τους δημότες, διότι δεν επιβαρύνονται κυρίως οι δημότες με το κόστος κατασκευής, επιβαρύνονται με το κόστος λειτουργίας και ξέρετε ότι για κάθε νέα δομή που δημιουργείται, το κόστος λειτουργίας είναι ένα πρόσθετο έξοδο για το δημότη. Μακροπρόθεσμα όμως θα αποβεί σίγουρα προς όφελος των δημοτών, διότι αυτές τις υπηρεσίες που σήμερα θα παρέχει ένα νέο έργο, μια νέα κατασκευή, μια νέα υποδομή στο παρελθόν για να την καρπωθούν πλήρως πολύ περισσότερα έξοδα. Δεύτερον καταλαβαίνουμε όλοι μας ότι οι υποδομές αυτές είναι απαραίτητες όχι μόνο για τη βελτίωση του επιπέδου ζωής των δημοτών αλλά και για την προστασία του περιβάλλοντος της περιοχής μας. Δεν θα μπορούσε πλέον να συνεχίσει ο οποιοσδήποτε δήμος την πάλαι ποτέ λειτουργία του, που σε σημαντικό βαθμό είτε στον τομέα των απορριμμάτων, είτε των οικιακών υγρών αποβλήτων. Σίγουρα θα δημιουργούνται προβλήματα περιβαλλοντικά σημαντικά. Τώρα λοιπόν πειθαρχούμε στην ενιαία πολιτική προστασίας του

περιβάλλοντος, αξιοποιούμε τις χρηματοδοτήσεις με σκοπό να βελτιώσουμε τις υποδομές μας, τομέας απαραίτητος και ωφέλιμος για όλους μας.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ 4^{ου} ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΣ:

Κοιτάζετε συνδυάστηκε η λειτουργία του ενιαίου Καλλικρατικού Δήμου Ευρώτα, όπως σας είπα και προηγουμένως, με την ακραία και ασφυκτική οικονομική κρίση της Ελλάδος. Αυτό σε συνδυασμό με την διαρκώς αυξανόμενη αριθμητικά μερίδα πολιτών που έχει ανάγκη κοινωνικής υποστήριξης, δημιουργεί ένα πλαίσιο ιδιαίτερα κρίσιμο. Από τη μια τα χρήματα είναι πολύ πιο λίγα, από την άλλη οι άνθρωποι που έχουν ανάγκη αυτά τα χρήματα είναι πολύ περισσότεροι. Και δεν μιλώ μόνο για χρήματα αποκλειστικά σαν νόμισμα, αλλά εννοώ και από πλευράς υλικής, από πλευράς ιατρικής φροντίδας μέριμνας και γενικά τομέων που πολύς κόσμος έχει πλέον ανάγκη. Βλέπετε λοιπόν ότι πρέπει να στηρίζουμε τον δημότη και στον τομέα της επιβίωσης και στον τομέα της ιατρικής περιθάλψεως και στον τομέα της κοινωνικής φροντίδας και αυτές οι απαιτήσεις, δυστυχώς, στα σημερινά πλαίσια δεν μπορούν να υποστηριχθούν όπως πραγματικά αξίζει στην αξιοπρέπεια του κάθε πολίτη μας. Αναγκαζόμαστε να κάνουμε περικοπές, αναγκαζόμαστε να προσπαθούμε να συνδυάσουμε τρόπους επίλυσης τέτοιων προβλημάτων και αν θέλετε την προσωπική μου άποψη, σε καμία περίπτωση δεν πιστεύω ότι έχουμε καταφέρει σε ικανοποιητικό επίπεδο να μπορέσουμε να στηρίζουμε τον ιδιαίτερα δοκιμαζόμενο πολίτη της περιοχής μας. Είμαστε μια περιοχή αγροτική, το επίπεδο ζωής συνδυάζεται αποκλειστικά με το αγροτικό εισόδημα και πως αυτό θα διακυμανθεί στη διάρκεια του έτους. Τα τελευταία χρόνια οι εξελίξεις δεν είναι θετικές, οι κοινωνικές ομάδες που χρήζουν υποστήριξης σίγουρα έχουν αυξηθεί. Εκτιμώ ότι δεν πρέπει να συνεχιστεί αυτό, δεν μπορεί να συνεχιστεί για πολύ αυτό, διότι καταλαβαίνετε ότι φτάνουμε πλέον σε επίπεδα ακραίας κοινωνικής κρίσης και αυτή θα είναι πολύ χειρότερη από την οικονομική κρίση που όλοι βιώνουμε.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ 5^{ου} ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΣ:

Θα συμφωνήσω ότι η ΚΕΔΕ έχει εκτιμήσει και έχει δώσει την βαρύτητα που της αναλογεί στην Τοπική Αυτοδιοίκηση. Δεν συμμερίζεται όμως η Κεντρική Διοίκηση αυτή την άποψη και αυτό το αποδεικνύει στην πράξη, διότι ξεκάθαρα τα πράγματα, η Κεντρική Διοίκηση δεν εμπιστεύεται την Αυτοδιοίκηση σε τέτοιο βαθμό που της αξίζει. Η Κεντρική Διοίκηση μέχρι τώρα συνεχίζει να λειτουργεί πάντοτε συγκεντρωτικά. Μεταβιβάζει αρμοδιότητες που θέλει να αποφύγει σε συνδυασμό με στέρηση πόρων. Ουσιαστικά δίνει στην Αυτοδιοίκηση τομείς που η ίδια δεν μπορεί να υποστηρίξει χωρίς όμως ταυτόχρονα να εξασφαλίζει τους ανάλογους πόρους ώστε η Αυτοδιοίκηση να σταθεί στο ύψος των απαιτήσεων. Η προσωπική μου άποψη είναι ότι η ανάπτυξη του τόπου σε μεγάλο, πολύ μεγάλο βαθμό στηρίζεται στην Πρωτοβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση και στη Δευτεροβάθμια αλλά κυρίως στην Πρωτοβάθμια που εμείς μετέχουμε και λειτουργούμε. Οι δυνατότητες της Πρωτοβάθμιας Αυτοδιοίκησης είναι απεριόριστες. Πρέπει να λειτουργήσει όμως μέσα σε ένα θεσμικό πλαίσιο πιο αποτελεσματικό, πιο λειτουργικό και πιο αυτόνομο. Δεν είναι δυνατόν να δίνεις ευθύνες ανάπτυξης σε μια δομή, σε ένα φορέα, τον οποίο από την άλλη πλευρά αποψιλώνεις από πόρους και από νομική ισχύ. Σε ό,τι αφορά στο Δήμο το δικό μας, όπως είπα και προηγουμένως είναι ένας δήμος που βασίζεται στην αγροτική παραγωγή. Κάνει βήματα, συνεχή βήματα προς την πρόοδο ώστε να συνδυάσει την παραγωγή τουλάχιστον με τον τομέα της πρωτοβάθμιας μεταποίησης. Τομέας απαραίτητος για την διαχείριση των αγροτικών προϊόντων. Τι θέλω να σας πω πιο απλά με αυτό που λέω: Δεν φτάνει να παράγει η περιοχή μας πολύ σημαντικά αγροτικά προϊόντα και ποιοτικά προϊόντα και από κει και πέρα να μη μπορεί να τα διαχειριστεί. Ο Δήμος εκτιμά και αυτή είναι η πολιτική που ασκεί, ότι πρέπει να υποστηρίξει τον δεύτερο βαθμό αξιοποίησης των προϊόντων αυτών, που είναι η συσκευασία τους, η μεταποίηση και η αξιοποίηση των υποπροϊόντων προς όφελος των παραγωγών. Ταυτόχρονα οι σημαντικές παρεμβάσεις που γίνονται σε επίπεδο υποδομών βελτιώνουν άμεσα την ποιότητα του περιβάλλοντος και επειδή είμαστε σε μια περιοχή προνομιακή εδαφοκλιματικά, δίνονται οι δυνατότητες αξιοποίησης προς την κατεύθυνση μιας ήπιας τουριστικής ανάπτυξης. Δεν θα ακούστε από μένα ποτέ προτάσεις ακραίας αξιοποίησης τουριστικής, γιατί αυτή η ακραία αξιοποίηση τελικό αποτέλεσμα έχει την υποβάθμιση. Εμείς μπορούμε να κάνουμε παρεμβάσεις ήπιας τουριστικής ανάπτυξης

ώστε να δοθούν κίνητρα παραμονής των νέων ανθρώπων στην περιοχή και σε συνδυασμό και με την αγροτική δραστηριότητα ή την κτηνοτροφική δραστηριότητα η περιοχή να αναβαθμιστεί και πληθυσμιακά, γιατί ας μην κρυβόμαστε πίσω από το δάχτυλό μας και πληθυσμιακά ακόμα η περιοχή μας δοκιμάζεται. Άρα λοιπόν ο Δήμος Ευρώτα έχει ξεκάθαρη προοπτική ανάπτυξης, οι τομείς που έχει την ευχέρεια να αναπτυχθεί περιγράψαμε προηγουμένως εν πολλοίς και σε αυτή την κατεύθυνση κινούμαστε, γνωρίζουμε την ψυχρή πραγματικότητα, γνωρίζουμε ποιες είναι οι δυνατότητές μας αλλά ένας δήμος ο οποίος είχε το προνόμιο να είναι στο πλέον παραγωγικό τμήμα του Νομού Λακωνίας, το πεδινό τμήμα με απόλυτο υδάτινο πλούτο, θα είναι λάθος να μην αξιοποιήσει τις δυνατότητες αυτές προς όφελος και του Νομού γενικότερα και των κατοίκων της περιοχής μας.

Η συνέντευξη με τον Προϊστάμενο Διεύθυνσης Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών του Δήμου Ευρώτα

Εισαγωγή : Κύριε Διευθυντά, Κύριε Νίκο Ζαφείρη, στα πλαίσια των υπηρεσιακών καθηκόντων που απορρέουν από τη θέση εργασίας σας στο Δήμο Ευρώτα, αυτή του Προϊσταμένου Διεύθυνσης των Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών θεωρούμε σημαντική και πολύτιμη τη συμμετοχή σας στη μελέτη που διεξάγουμε για τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στους ΟΤΑ Α΄ βαθμού και ιδιαιτέρως στο Δήμο Ευρώτα. Ευχαριστούμε θερμά για το χρόνο που μας αφιερώνετε και για τη συμβολή σας στο ερευνητικό μας έργο.

ΕΡΩΤΗΣΗ 1η:

Είναι γεγονός ότι από το 2010 έως και σήμερα συντελέστηκαν σημαντικές μεταβολές στο θεσμικό πλαίσιο διοικητικής και οικονομικής λειτουργίας των Ο.Τ.Α. Αναφερόμαστε κυρίως στην εφαρμογή της Νέας Διοικητικής Μεταρρύθμισης με το Πρόγραμμα «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ» και στους δημοσιονομικούς περιορισμούς που εφαρμόστηκαν λόγω της οικονομικής κρίσης σε όλους τους Δημόσιους Φορείς και την επίδρασή τους συγκεκριμένα, στην διαχείριση των οικονομικών των Ο.Τ.Α. Α΄ Βαθμού. Πώς κατά την άποψή σας επέδρασαν οι αλλαγές αυτές στο Δήμο Ευρώτα ως οργανική μονάδα?

ΑΠΑΝΤΗΣΗ:

Η Διοικητική Μεταρρύθμιση με την εφαρμογή του Προγράμματος «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ» έφερε μεγάλες αλλαγές στη διοικητική και οικονομική λειτουργία στην Τοπική Αυτοδιοίκηση. Ο τρόπος που σχεδιάστηκε η Μεταρρύθμιση αυτή σε συνδυασμό με την οικονομική κρίση που βιώνει η χώρα μας την τελευταία επταετία, ανέτρεψε πολλές από τις παραδοχές του Προγράμματος «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ». Γι' αυτό άλλωστε το τελευταίο διάστημα τίθεται θέμα και από την ΚΕΔΕ και από το Υπουργείο Εσωτερικών για την «επαναθεσμοθέτηση» του «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗ».

Σε ότι αφορά στο Δήμο Ευρώτα με την εφαρμογή του «Καλλικράτη»: συστάθηκε ένας μικρός «Καλλικρατικός» Δήμος με πληθυσμό κάτω των 20.000 κατοίκων στον οποίο όμως μεταφέρθηκαν συλλήβδην όλες οι επί πλέον αρμοδιότητες που ορίζει το άρθρο 75 του Ν.3852/2010 και οι αναλογούσες κρατικές επιχορηγήσεις, των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων (ΚΑΠ) και Συλλογικής Απόφασης Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΣΑΤΑ) για τη χρηματοδότηση λειτουργικών δαπανών και για επενδύσεις, συντηρήσεις και επισκευές έργων, αποδίδονται στο Δήμο μειωμένες από το 2011 μέχρι σήμερα.

Θετικά στοιχεία από την Μεταρρύθμιση του «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗ» για το Δήμο Ευρώτα:

- Οι συνενούμενοι δήμοι χαρακτηρίζονταν από χαμηλά επίπεδα δανειακών υποχρεώσεων, λόγω της ορθολογικής διαχείρισης των οικονομικών τους. Στην πορεία της λειτουργίας του ο νέος Δήμος μας, δεν επιβαρύνθηκε με νέα δάνεια και καταφέρνει και εξυπηρετεί τα ήδη υπάρχοντα, τα οποία μειώνονται ανά έτος. Αυτό σε συνδυασμό με τον εξορθολογισμό των δαπανών που επεβλήθη με την σύνταξη των ισοσκελισμένων προϋπολογισμών με βάση τα εισπραχθέντα και πληρωθέντα των προηγούμενων ετών και τη χρηστή διοίκηση που ασκείται κατά την άποψή μας από πλευράς των αιρετών μας, έχει οδηγήσει το Δήμο Ευρώτα στο να εμφανίζει μια «καλή εικόνα» σχετικά με τα οικονομικά του δεδομένα.
- Ο Δήμος Ευρώτα διαθέτει μια τεράστια ακίνητη περιουσία η οποία προέρχεται από Κληροδοτήματα, όπου με κατάλληλη διαχείριση υπάρχουν δυνατότητες αξιοποίησης αυτής προς όφελος της Τοπικής κοινωνίας.
- Αξιοποίησης Ευρωπαϊκών πόρων, μέσω της ένταξης του Δήμου Ευρώτα σε χρηματοδοτούμενα Επιχειρησιακά Προγράμματα, είναι θετικό αλλά

ταυτόχρονα παραπέμπει σε αδυναμία εκτέλεσης επενδυτικών έργων από τα Ίδια Έσοδα του και σε άμεση εξάρτηση του Δήμου Ευρώτα από πόρους έκτακτους.

Αρνητικά στοιχεία:

- Δραματική μείωση των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων για την ικανοποίηση των λειτουργικών δαπανών του Δήμου και για την δημιουργία νέων έργων και την συντήρηση των υποδομών του.
- Σχετικά με το απασχολούμενο προσωπικό: Αξιόλογο ποιοτικά ανθρώπινο δυναμικό αλλά ανεπαρκές αριθμητικά σε σχέση με τις αρμοδιότητες που μεταβίβασε στο Δήμο το νέο θεσμικό πλαίσιο, το οποίο προσωπικό καταβάλλει προσπάθειες στην κατεύθυνση της μεγιστοποίησης της αποτελεσματικότητας των λειτουργιών του Δήμου Ευρώτα και ταυτόχρονα στην αναβάθμιση της ποιότητας των υπηρεσιών που παρέχονται στους πολίτες και στην κάλυψη νέων κοινωνικών αναγκών που αναδύθηκαν εξ αιτίας της οικονομικής κρίσης. Άρα υποχρεώθηκε ο οργανισμός μας, με λιγότερους πόρους, ανθρώπινους και χρηματικούς, να καλύπτει μεγαλύτερη ζήτηση δημοτικών υπηρεσιών.
- Από τη Μελέτη Στελέχωσης και την Αξιολόγηση του Δήμου Ευρώτα σε προσωπικό με σκοπό την κινητικότητα, που εκπονήθηκε από το Υπουργείο Εσωτερικών τον Δεκέμβριο 2013 στα πλαίσια του Νόμου 4093/2012, καταγράφηκε σοβαρή έλλειψη προσωπικού, συγκεκριμένα τριάντα ενός (31) υπαλλήλων και σύμφωνα με τα κριτήρια μέτρησης και τους δείκτες που τέθηκαν (τον πληθυσμό, τους εργαζόμενους, την οικονομική ευρωστία και τις ιδιαιτερότητες του δήμου καθώς και το κόστος μισθοδοσίας) τελικό ελλείπον προσωπικό είκοσι τέσσερις (24) άτομα. Βέβαια μέχρι σήμερα δεν στελεχώθηκε ο Δήμος Ευρώτα με το αναγκαίο προσωπικό για την εύρυθμη στοιχειώδη λειτουργία των υπηρεσιών του, αντιθέτως δε, ανά έτος μειώνεται το εργατικό δυναμικό που καλύπτει πάγιες και διαρκείς ανάγκες λόγω αποχωρήσεων.

ΕΡΩΤΗΣΗ 2^η :

Τα μέτρα δημοσιονομικής προσαρμογής που επιβλήθηκαν τα τελευταία χρόνια στον Δημόσιο Τομέα, έθεσαν σε πρώτο ρόλο και τη διαχείριση των οικονομικών στους ΟΤΑ Α΄ Βαθμού. Ποιες επιπτώσεις επέφεραν στην λειτουργία των Οικονομικών Υπηρεσιών του Δήμου Ευρώτα και στο Ανθρώπινο Δυναμικό με το οποίο στελεχώνονται αυτές?

ΑΠΑΝΤΗΣΗ:

Σε ό,τι αφορά στη λειτουργία της Οικονομικής Υπηρεσίας του Δήμου Ευρώτα και στο Ανθρώπινο Δυναμικό με το οποίο στελεχώνεται, κατά την εκτίμησή μας, διαθέτει τα παρακάτω:

Πλεονεκτήματα:

- Η Οικονομική Υπηρεσία είναι στελεχωμένη με ικανό και έμπειρο προσωπικό, στην πλειοψηφία του Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης, με πρόθεση να παράγει ποιοτικό έργο. Οι υπάλληλοι της Οικονομικής Υπηρεσίας διακρίνονται από το πνεύμα συναδελφικής αλληλεγγύης, προσπαθούν να ανταποκρίνονται ικανοποιητικά στα καθήκοντά τους και έχουν συνειδητοποιήσει την επιτακτική αναγκαιότητα της επιμόρφωσης μέσω των εκπαιδευτικών προγραμμάτων του ΙΝΕΠ όπου και συμμετέχουν σε τακτά χρονικά διαστήματα. Επί πλέον είναι δεκτικοί σε υποστήριξη μέσω Προγραμματικών Συμβάσεων με Κέντρα Ερευνητικά και Πανεπιστημιακά Ιδρύματα για την παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών, όπως για παράδειγμα την αξιολόγηση της οικονομικής λειτουργίας, την κατάρτιση ολοκληρωμένου σχεδίου προσέλκυσης επενδύσεων, τη διαχείριση της ακίνητης περιουσίας, το στρατηγικός σχεδιασμός για την τοπική τουριστική προβολή και ανάπτυξη.
- Υπάρχει βούληση και υποστήριξη από πλευράς της Δημοτικής Αρχής για την βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών.
- Το επίπεδο της υλικοτεχνικής υποδομής και μηχανοργάνωσης είναι ικανοποιητικό καθώς και η υποστήριξη αυτής. Λειτουργεί ολοκληρωμένο λογιστικό και διαχειριστικό σύστημα πληροφόρησης το οποίο συλλέγει, ταξινομεί, και καταγράφει, όλα τα δεδομένα των οικονομικών πράξεων του οργανισμού, το οποίο καλύπτει πλήρως το ισχύον θεσμικό πλαίσιο και παράγει πληροφορίες για τους χρήστες και τη Διοίκηση.

- Ο Δήμος Ευρώτα έχει αποκτήσει από το 2013 Βεβαίωση Διαχειριστικής Επάρκειας Τύπου Α που αφορά τις κατηγορίες με τεχνικό αντικείμενο, η οποία είναι απαραίτητη προϋπόθεση για να δικαιούται να καταθέτει προτάσεις στα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα ΕΣΠΑ.
- Η θέσπιση του θεσμού του Προληπτικού Ελέγχου Νομιμότητας των δαπανών από την Υπηρεσία Επίτροπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου και διατήρησή του μέχρι τώρα, διασφαλίζει τις ενέργειες των υπηρεσιακών στελεχών της Οικονομικής υπηρεσίας μας καθώς και των αρμόδιων αιρετών και αποτρέπει το κίνδυνο καταλογισμού σε βάρος μας δαπανών που ενδεχομένως να κρίνονταν μη νόμιμες κατά τη διαδικασία των κατασταλτικών ελέγχων.

Μειονεκτήματα από τα μέτρα που έχουν εφαρμοστεί τα τελευταία χρόνια:

- Οι συνεχείς μεταφορές αρμοδιοτήτων στο Δήμο και η πολυνομία, με δεδομένο το προσωπικό, αυξάνουν τη δυσκολία συντονισμού των υπηρεσιών και απαιτείται προσεκτικός σχεδιασμός, βελτίωση των διαδικασιών προγραμματισμού, παρακολούθηση και αξιολόγηση των λειτουργιών συμπεριλαμβανομένων και των οικονομικών.
- Λόγω της ύπαρξης διαφορετικών μηχανογραφικών προγραμμάτων μέσω των οποίων ο κάθε τέως δήμος τηρούσε την οικονομική του υπηρεσία και τη διαχείριση των εσόδων του, προέκυψαν προβλήματα κατά τη συνένωση των οικονομικών στοιχείων από απογραφή του κάθε επί μέρους δήμου στον ενιαίο Δήμο Ευρώτα. Χαρακτηριστικά αναφέρουμε ότι υπήρχε δήμος ανάμεσα στους συνεννοούμενους που δεν διέθετε μηχανοργάνωση ούτε αυτοτελή Ταμειακή Υπηρεσία και καλυπτόταν από την τοπική Δημόσια Εφορία.
- Κατά το πρώτο έτος λειτουργίας του Δήμου Ευρώτα, παρατηρήθηκαν καθυστερήσεις στις βεβαιώσεις καταλόγων Εσόδων, ανταποδοτικών και μη, για τους ανωτέρω αντικειμενικούς λόγους, και ως εκ τούτου και στη διαδικασία είσπραξης αυτών.
- Τα μέτρα δημοσιονομικής προσαρμογής για την αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης, που εφαρμόστηκαν και στους Δήμους, επέφεραν αλλαγές εκτός από την οικονομική μας διαχείριση και στην κατάσταση και τις συνθήκες εργασίας των οικονομικών μας στελεχών. Οι αλλαγές αυτές σχετίζονται με τις συνθήκες

απασχόλησης και την οικονομική μας κατάσταση, τα πρόσθετα καθήκοντα που μας ανατέθηκαν καθώς και την αύξηση των ευθυνών που μας επιβλήθηκε. Για παράδειγμα, η Οικονομική Διεύθυνση, όπου κατά την υφιστάμενη δομή της υπηρεσίας στο Δήμο μας αποτελείται από ένα (1) υπάλληλο εκτελεί εργασίες με αρμοδιότητα στην αποτελεσματική τήρηση των οικονομικών λειτουργικών προγραμμάτων, συντάσσει τον ετήσιο Προϋπολογισμό του Δήμου, το Ολοκληρωμένο Πλαίσιο Δράσης (ΟΠΔ) και τα εισηγείται στην Οικονομική Επιτροπή, παρακολουθεί την εκτέλεση του Προϋπολογισμού και εισηγείται τις αναμορφώσεις αυτού στα Συλλογικά όργανα ψήφισης πιστώσεων, τηρεί τη Διπλογραφική μέθοδο λογιστικής απεικόνισης των οικονομικών πράξεων του Δήμου, συντάσσει τις λογιστικές οικονομικές καταστάσεις του Ισολογισμού και Αποτελεσμάτων Χρήσης, μεριμνά για την τήρηση των διαδικασιών σχετικά με την υποβολή των Χρηματικών Ενταλμάτων στην Υπηρεσία Επιτρόπου Ελεγκτικού Συνεδρίου, συντάσσει και αποστέλλει τα μηνιαία οικονομικά στοιχεία στην εφαρμογή του ΥΠ.ΕΣ. για τα Οικονομικά των ΟΤΑ και τις λοιπές Ελεγκτικές και Εποπτεύουσες Αρχές, συνυπογράφει με το Δήμαρχο τις Εκθέσεις Ανάλυσης Δαπάνης, εισηγείται την άσκηση ένδικων και Αναγκαστικών μέτρων είσπραξης κατά οφειλετών του Δήμου, παρακολουθεί και συντονίζει την εφαρμογή των διατάξεων της εκάστοτε κείμενης διαδικασίας που αφορούν στα οικονομικά θέματα χωρίς την συνδρομή Νομικής Υπηρεσίας και άλλες πολλές αρμοδιότητες αυξημένης ευθύνης. Τα αναφερόμενα αποτελούν ένα δείγμα των καθηκόντων μας. Αντίστοιχα το Τμήμα Προϋπολογισμού – Λογιστηρίου και Προμηθειών στελεχώνεται από τέσσερις (4) υπαλλήλους και το Τμήμα Εσόδων- Προσόδων- Δημόσιας Περιουσίας και Ταμείου επίσης από τέσσερις (4) υπαλλήλους. Η απαγόρευση των προσλήψεων προσωπικού, έχει σαν αποτέλεσμα την υποστελέχωση της υπηρεσίας και επίσης να μην υπάρχει σαφής διαχωρισμός εργασιών και διακριτοί ρόλοι στο προσωπικό της υπηρεσίας μας. Οι υπάλληλοι δαπανούν χρόνο, πολλές φορές πέραν του ωραρίου τους προκειμένου να διεκπεραιώσουν τις εργασίες και υπηρεσίες που έχουν επωμιστεί.

- Αυτά όλα συμβαίνουν ενώ έχουν επιδεινωθεί οι οικονομικές μας απολαβές από το 2011 και μετά πλέον του 25% και ταυτόχρονα έχουν αυξηθεί οι πειθαρχικές

ευθύνες και οι καταλογισμοί με την εφαρμογή του νέου Πειθαρχικού Δικαίου για το προσωπικό των Οικονομικών Υπηρεσιών και τους Δημόσιους Υπόλογους. Επί προσθέτως το γεγονός ότι οι Οικονομικοί Διευθυντές και τα στελέχη της Ταμιακής Υπηρεσίας ευθύνονται αποκλειστικά για την επιβολή των αναγκαστικών μέτρων είσπραξης των ανεξόφλητων απαιτήσεων, αυτό μας δημιουργεί κλίμα ψυχολογικής πίεσης, ειδικά όταν εκτελούμε τα καθήκοντα μας σε «μικρές» κοινωνίες που δεν είναι «απρόσωπες» και αναγκάζομαστε με την «υπογραφή» μας να επιβαρύνουμε την ήδη αδύναμη οικονομική κατάσταση των συνδημοτών μας και πολλές φορές να δημιουργούνται επεισόδια και αντιπαραθέσεις με αυτούς εντός και εκτός του εργασιακού μας χώρου. Πρέπει να ομολογήσουμε ότι από το 2012 έως και σήμερα η Υπηρεσία μας έχει προβεί σε αναγκαστικά μέτρα είσπραξης για ληξιπρόθεσμες οφειλές προς το Δήμο, όχι μόνο με κατασχέσεις κινητής περιουσίας εις χείρας τρίτων δηλαδή από καταθετικούς λογαριασμών των τραπεζών, αλλά έχει δρομολογήσει και μέτρα κατάσχεσης κινητής και ακίνητης περιουσίας σύμφωνα με τις διατάξεις του ΚΕΔΕ. Επίσης έχει προβεί σε διαδικασίες δέσμευσης της Φορολογικής και Δημοτικής Ενημερότητας των οφειλετών που έχουν καταστεί ληξιπρόθεσμοι. Τα αναφερόμενα προηγούμενα, προκαλούν εργασιακό άγχος με συνέπειες και στην οικογενειακή και προσωπική μας ζωή. Έχουμε απτά παραδείγματα ικανών και έμπειρων συναδέλφων μας που επέλεξαν την παραίτηση ή την πρόωρη συνταξιοδότηση για όλους αυτούς τους λόγους.

- Επιφορτισμένο το προσωπικό με εργασίες επικουρικές μεν, με αυξημένη υπευθυνότητα δε, παράλληλα με το αντικείμενο του (π.χ. ανταποκριτές ΟΓΑ, τήρηση πρακτικών συλλογικών οργάνων, εξυπηρέτηση γραμματειακή Ν.Π.Δ.Δ., ταμιακή υποστήριξη Ν.Π.Δ.Δ., φωτοαντίγραφα στοιχείων φακέλων αναρτήσεις, δημοσιεύσεις κ.α.) που απαιτούν διάθεση χρόνου εντός και εκτός υπηρεσιακού ωραρίου.
- Με δεδομένες τις αντίξοες οικονομικές συνθήκες που βιώνουμε, όλο το Ανθρώπινο Δυναμικό του Δήμου Ευρώτα προσπαθεί να ανταποκριθεί με συνέπεια και ευθύνη για την επιτυχή εκτέλεση των καθηκόντων του με σκοπό

την αποτελεσματικότητα στις λειτουργίες του Δήμου και την εκπλήρωση των αναγκών της Τοπικής μας κοινωνίας.

Κλείνοντας επιθυμούμε να δηλώσουμε ότι με δεδομένες τις αντίξοες οικονομικές συνθήκες που βιώνουμε, όλο το Ανθρώπινο Δυναμικό του Δήμου Ευρώτα προσπαθεί να ανταποκριθεί με συνέπεια και ευθύνη για την επιτυχή εκτέλεση των καθηκόντων του με σκοπό την αποτελεσματικότητα στις λειτουργίες του Δήμου και την εκπλήρωση των αναγκών της Τοπικής κοινωνίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

8.1 Συμπεράσματα ερωτηματολογίου

- Από την στατιστική ανάλυση της έρευνας που διεξήγαμε με ερωτηματολόγια σε 246 πολίτες του Δήμου Ευρώτα προκύπτουν τα κατωτέρω αποτελέσματα από τους Πίνακες: 1. 2. Ο Μέσος Όρος ηλικίας του δείγματος ήταν 47,5 έτη (η μικρότερη ηλικία 19 έτη και η μεγαλύτερη 90 έτη). Το 50,8% των συμμετεχόντων ήταν άνδρες και το 49,2% γυναίκες. 3. Η οικογενειακή κατάσταση των συμμετεχόντων σε ποσοστό 61,8% (152) ήταν έγγαμοι, σε ποσοστό 23,2% (57) άγαμοι, 8,5% (21) διαζευγμένοι και 6,5% (16) χήροι. 4. Το επίπεδο εκπαίδευσης σε ποσοστό 35,0% (86) ήταν απόφοιτοι Λυκείου, 19,9% (49) απόφοιτοι Γυμνασίου, ποσοστό 15,9% (39) απόφοιτοι ΑΕΙ/ΤΕΙ, 13,0% (32) απόφοιτοι Δημοτικού. 5. Η επαγγελματική κατάσταση των συμμετεχόντων στην πλειοψηφία ήταν αγρότες σε ποσοστό 30,1% (74) και ακολουθούν ελεύθεροι επαγγελματίες σε ποσοστό 15,9% (39), ιδιωτικοί υπάλληλοι σε ποσοστό 13,4% (33) , άνεργοι 12,6% (31), συνταξιούχοι σε ποσοστό 9,3% (23), οικιακά σε ποσοστό 8,9% (22), δημόσιοι υπάλληλοι σε ποσοστό 8,5% (21) και μαθητές/ σπουδαστές σε ποσοστό 1,2% (3). 6. Η σχέση εργασίας των εργαζόμενων συμμετεχόντων στην έρευνα είναι σε ποσοστό 58,5% (144) η πλήρης απασχόληση, σε ποσοστό 11,4% (28) η μερική απασχόληση και σε ποσοστό 30,1% (74) δεν απαντήθηκε η ερώτηση. 7. Το μηνιαίο ατομικό εισόδημα των συμμετεχόντων σε ποσοστό 64,2% (158) κυμαίνεται από 0 – 500 ευρώ, σε ποσοστό 24,0% (59) μεταξύ 501-1000 ευρώ, σε ποσοστό 4,9% (12) μεταξύ 1001- 1500 ευρώ, σε ποσοστό 4,1% (10) μεταξύ 1501- 2000 ευρώ και σε ποσοστό 2,8% (7) το μηνιαίο ατομικό εισόδημα είναι πάνω από 2000 ευρώ. 8. Το μηνιαίο οικογενειακό εισόδημα των συμμετεχόντων στην πλειοψηφία τους σε ποσοστό 56,1% (138) κυμαίνεται μεταξύ 0- 1000 ευρώ και ακολουθούν σε ποσοστό 25,6% (63) με εισόδημα μεταξύ 1001- 1500 ευρώ, σε ποσοστό 10,2% (25) με εισόδημα μεταξύ 1501- 2000 ευρώ, σε ποσοστό 3,3% (8) με εισόδημα μεταξύ 2000- 2500 ευρώ και σε ποσοστό 4,9% (12) με μηνιαίο οικογενειακό εισόδημα πάνω από 2500 ευρώ. 9. Το μηνιαίο ατομικό εισόδημα των συμμετεχόντων προ κρίσης στη πλειοψηφία τους και σε ποσοστό 32,9 % (81) ήταν μεταξύ 1001- 1500 ευρώ, σε ποσοστό

29,7% (73) ήταν μεταξύ 0- 500 ευρώ, σε ποσοστό 21,1% (52) ήταν μεταξύ 1001- 1500 ευρώ, σε ποσοστό 8,9% (22) ήταν μεταξύ 1501- 2000 ευρώ και σε ποσοστό 7,3% (18) ήταν πάνω από 2000 ευρώ. 10. Το μηνιαίο οικογενειακό εισόδημα προ κρίσης των συμμετεχόντων στην πλειοψηφία τους και σε ποσοστό 35,4% (87) ήταν μεταξύ 1501- 2000 ευρώ, σε ποσοστό 18,7% (46) ήταν μεταξύ 2001- 2500 ευρώ, σε ποσοστό 17,5% (43) ήταν μεταξύ 1001- 1500 ευρώ, σε ποσοστό 15,0% (37) ήταν μεταξύ 0- 1000 ευρώ και σε ποσοστό 13,4% (33) ήταν πάνω από 2500 ευρώ. 11. Οι πολίτες στο ερώτημα αν θεωρούν ότι χρειάζεται να απευθύνονται σε δημόσιες υποδομές για να αντιμετωπίσουν τις επιπτώσεις της κρίσης, απάντησαν σε ποσοστό 76,4% (188) ναι και σε ποσοστό 23,6% (58) όχι. 12. Οι πολίτες στο ερώτημα αν γνωρίζουν τις δράσεις του Δήμου για την αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσης απάντησαν θετικά σε ποσοστό 71,1% (175) και αρνητικά σε ποσοστό 28,9% (71). 13. Οι πολίτες στο ερώτημα αν γνωρίζουν το πρόγραμμα του Δήμου για την αντιμετώπιση της επισιτιστικής κρίσης απάντησαν θετικά σε ποσοστό 82,5% (203) και αρνητικά σε ποσοστό 17,5% (43). 14. Οι πολίτες που συμμετείχαν στην έρευνα γνωρίζουν το Κοινωνικό Παντοπωλείο στα πλαίσια του Δήμου σε ποσοστό 69,1% (170) ενώ σε ποσοστό 30,9% (76) απάντησαν αρνητικά. 15. Σχετικά με το ερώτημα για το αν γνωρίζουν για το επίδομα στήριξης τέκνων, απάντησαν θετικά σε ποσοστό 67,1% (165) και αρνητικά σε ποσοστό 32,9% (165). 16. Σχετικά με το ερώτημα για το αν γνωρίζουν για τα προγράμματα κοινωφελούς εργασίας του Δήμου με σκοπό την αντιμετώπιση της ανεργίας, απάντησαν θετικά σε ποσοστό 82,5% (203) και αρνητικά σε ποσοστό 17,5% (43). 17. Σχετικά με το ερώτημα για το αν γνωρίζουν για το Πρόγραμμα Βοήθεια στο Σπίτι, απάντησαν θετικά σε ποσοστό 98,4% (242) και αρνητικά σε ποσοστό 1,6% (4). 18. Σχετικά με το ερώτημα για το αν γνωρίζουν για το Πρόγραμμα Εναρμόνιση της Οικογενειακής και Επαγγελματικής Ζωής, απάντησαν θετικά σε ποσοστό 88,2% (217) και αρνητικά σε ποσοστό 11,8% (29). 19. Οι πολίτες στο ερώτημα αν ανήκουν σε αυτούς που τυγχάνουν μειωμένων δημοτικών τελών, απάντησαν σε ποσοστό 97,6% (240) όχι, σε ποσοστό 1,6% (4) ναι και σε ποσοστό 0,8% (2) δεν γνώριζαν/ δεν απάντησαν. 20. Οι πολίτες στο ερώτημα αν έχουν ασκηθεί σε αυτούς ή σε μέλη της οικογένειά τους αναγκαστικά μέτρα

είσπραξης για ληξιπρόθεσμες οφειλές προς το Δήμο, απάντησαν σε ποσοστό 81,7% (201) όχι, σε ποσοστό 15,9% (39) ναι και σε ποσοστό 2,4% (6) δεν γνώριζαν/ δεν απάντησαν. 21. Οι πολίτες που συμμετείχαν στην έρευνα είναι ικανοποιημένοι από τις δράσεις του Δήμου στην οικονομική κρίση σε ποσοστό 65,4% (161) ενώ σε ποσοστό 29,3% (72) απάντησαν αρνητικά και σε ποσοστό 5,3% (13) δεν γνώριζαν/ δεν απάντησαν. 22. Οι πολίτες στο ερώτημα τι θα έκανε περισσότερο αποτελεσματικές τις παρεχόμενες από το Δήμο υπηρεσίες, απάντησαν σε ποσοστό 32,1% (79) η παροχή πρόσθετων χρηματοδοτήσεων από το κράτος, σε ποσοστό 24,4% (60) το επαρκές και εξειδικευμένο προσωπικό, σε ποσοστό 19,9% (44) η πολιτική βούληση των αιρετών, σε ποσοστό 5,7% (14) δεν γνώριζαν/ δεν απάντησαν. 23. Οι πολίτες στο ερώτημα πως κατά τη γνώμη τους θα έπρεπε να είναι ιεραρχημένες οι προτεραιότητες του Δήμου, απάντησαν σε ποσοστό 46,3% (114) η ανάδειξη της «ταυτότητας» του δήμου, σε ποσοστό 28,5% (70) δράσεις κοινωνικής προστασίας, σε ποσοστό 21,5% (53) τεχνικά έργα- υποδομές (ύδρευσης- άρδευσης- αποχέτευσης, περιβάλλον- ολοκληρωμένη διαχείριση και σε ποσοστό 3,7% (9) δεν γνώριζαν/ δεν απάντησαν. Συμπερασματικά, από την έρευνα προκύπτει ότι:

- α) Η οικονομική κρίση έχει επιπτώσεις στην οικονομική κατάσταση των πολιτών και συγκεκριμένα στο ατομικό και στο οικογενειακό τους εισόδημα. Τα νούμερα εμφανίζουν τη δραματική μείωση του ατομικού μηνιαίου εισοδήματος και την καθήλωση της πλειοψηφίας των συμμετεχόντων στη χαμηλότερη κατηγορία εισοδήματος από 0 - 500 ευρώ όπου πριν τη κρίση βρισκόταν σε ποσοστό το 29,7% (73) και τώρα βρίσκεται σε ποσοστό το 64,2% (158). Την ίδια πορεία ακολουθεί και το οικογενειακό μηνιαίο εισόδημα, όπου καταγράφεται σημαντική πτώση αυτού και η πλειοψηφία των συμμετεχόντων σε ποσοστό 56,1% (138) είναι στη χαμηλότερη κλίμακα από 0-1000 ευρώ ενώ πριν τη κρίση η πλειοψηφία σε ποσοστό 35,4% (87) βρισκόταν στην κλίμακα από 150-2000 ευρώ.
- β) Οι πολίτες του Δήμου Ευρώτα, στη συντριπτική τους πλειοψηφία θεωρούν ότι έχουν υποστεί επιπτώσεις από την κρίση και χρειάζεται να καταφεύγουν σε δημόσιες δομές για να αντιμετωπίσουν τις συνέπειες της κρίσης. Επίσης έχουν γνώση για τις δράσεις και τα προγράμματα του Δήμου που υλοποιούνται στα

πλαίσια της κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης. Αντικείμενο περαιτέρω διερεύνησης θεωρούμε το γεγονός ότι ένα σημαντικό ποσοστό του πληθυσμού 30,9% (76) αγνοούν την ύπαρξη του Κοινωνικού Παντοπωλείου.

- γ) Οι πολίτες του Δήμου Ευρώτα που συμμετείχαν στην έρευνα στη πλειοψηφία τους και σε ποσοστό 65,4% (161) είναι ικανοποιημένοι από τις δράσεις του Δήμου στην κρίση. Επίσης, σε ποσοστό πολιτών 32,1% (79) θεωρούν ότι η αποτελεσματικότητα των υπηρεσιών που παρέχει ο Δήμος έχουν άμεση σχέση με τους αποδιδόμενους πόρους και χρηματοδοτήσεις από το Κράτος και σε ποσοστό 24,4% (60) ότι η αποτελεσματικότητα των παρεχόμενων δημοτικών υπηρεσιών εξαρτάται από την επάρκεια και την εξειδίκευση του προσωπικού που επανδρώνει το Δήμο Ευρώτα.
- δ) Το αποτέλεσμα που προκύπτει σχετικά με το πώς θα έπρεπε να είναι ιεραρχημένες οι προτεραιότητες του Δήμου Ευρώτα, σε ποσοστά είναι: το 46,3% (114) θεωρεί την ανάδειξη της «ταυτότητας» του Δήμου, το 28,5% (70) οι δράσεις κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης, το 21,5% (53) τα τεχνικά έργα – υποδομές (ύδρευσης- άρδευσης- αποχέτευσης, περιβάλλον – ολοκληρωμένη διαχείριση), το 3,7% (9) δεν γνωρίζουν/ δεν απαντούν. Το αποτέλεσμα οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η Δημοτική Αρχή «αφουγκράζεται» τις επιθυμίες των πολιτών και έχει διαβουλευτεί δημόσια τις θέσεις και τους στόχους που έθεσε στην κατάρτιση του Επιχειρησιακού Προγράμματος 2015-2019 για το Δήμο Ευρώτα, διότι αυτοί συμφωνούν και με τα αποτελέσματα της έρευνάς μας.
- Από τη διαδικασία πραγματοποίησης ελέγχου για τη διαπίστωση πιθανών συσχετίσεων μεταξύ των μεταβλητών της ποσοτικής ανάλυσης της έρευνας μας προκύπτει ότι:
 - Το 88,6% των πολιτών με χαμηλό εισόδημα, γνωρίζει ότι ο Δήμος έχει δημόσιες υποδομές για να αντιμετωπίσει τις επιπτώσεις της κρίσης.
 - Το 50% αυτών που ανήκουν στους πολίτες που τυγχάνουν μειωμένων ανταποδοτικών τελών, είναι ικανοποιημένοι από τις δράσεις του Δήμου στην κρίση.

- Σε όσους έχουν ασκηθεί αναγκαστικά μέτρα είσπραξης από το Δήμο για ληξιπρόθεσμες οφειλές, κατά τη γνώμη τους οι προτεραιότητες του Δήμου, θα πρέπει να είναι η ανάδειξη ταυτότητας του δήμου.
- Σε όσους έχουν ασκηθεί αναγκαστικά μέτρα είσπραξης από το Δήμο για ληξιπρόθεσμες οφειλές οι περισσότεροι είναι αγρότες ή ελεύθεροι επαγγελματίες.
- Οι περισσότεροι έγγαμοι γνωρίζουν για το επίδομα στήριξης τέκνων χωρίς όμως να προκύπτει στατιστικά σημαντική διαφορά ($p=0,090>0,05$).
- Από αυτούς που γνωρίζουν για τις δράσεις του δήμου σχετικά με την αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσης, το 15,4% εργάζονται με μερική απασχόληση.
- Από αυτούς που δουλεύουν με πλήρη απασχόληση το 47,2% είναι αγρότες, το 18,1% ελεύθεροι επαγγελματίες, το 14,6% δημόσιοι υπάλληλοι και το 11,1% ιδιωτικοί υπάλληλοι.
- Από αυτούς που πιστεύουν ότι η πολιτική βούληση των αιρετών, θα έκανε περισσότερο αποτελεσματικές τις υπηρεσίες που παρέχει ο Δήμος, το 54,5% είναι ικανοποιημένοι από τις δράσεις του Δήμου στην κρίση.
- Από τους άνεργους το 96,7% γνωρίζουν για τα προγράμματα κοινωφελούς εργασίας του Δήμου.
- Από τους άνεργους το 3,2% ανήκουν στους πολίτες που τυγχάνουν μειωμένων ανταποδοτικών τελών.

8.2 Συμπεράσματα συνεντεύξεων

Στο δεύτερο μέρος της έρευνας πραγματοποιήθηκαν τρεις συνεντεύξεις με φορείς του Δήμου. Η πρώτη συνέντευξη έγινε με τον Δήμαρχο του Δήμου Ευρώτα, η δεύτερη με τον Επικεφαλής της Μείζονος Αντιπολίτευσης του Δήμου και η Τρίτη με τον Προϊστάμενο Διεύθυνσης Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών του Δήμου Ευρώτα.

Τα βασικά ερωτήματα που τέθηκαν στους αιρετούς ήταν πέντε (5) και εντός του πλαισίου του βασικού αντικειμένου του ερευνητικού μας σκοπού για τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στην λειτουργία του Δήμου Ευρώτα και στην εξαγωγή συμπερασμάτων για το αν ανταποκρίνεται αυτός στις ανάγκες της Τοπικής κοινωνίας και αν έχει βιωσιμότητα και προοπτική στο μέλλον (τα οποία αναφέρονται αναλυτικά σε προηγούμενη ενότητα).

Οι απαντήσεις των **αιρετών** στα ανωτέρω συγκλίνουν (όπου οι απόψεις τους διαφέρουν, καταγράφονται διακριτά) και συγκεκριμένα οι τοποθετήσεις τους για το κάθε ερώτημα που τέθηκε σε αυτούς, ακολουθούν κατωτέρω:

Αναφορικά με την 1^η Ερώτηση:

- Ο Δήμαρχος και ο Αρχηγός της Μείζονος Αντιπολίτευσης του Δήμου Ευρώτα συμφωνούν ότι η Διοικητική Μεταρρύθμιση στους ΟΤΑ με το «Πρόγραμμα ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ» επέφερε εκτεταμένες αλλαγές στην οικονομική και την εν γένει λειτουργία των Δήμων.
- Στην περιοχή του Δήμου Ευρώτα είχε εδραιωθεί η άποψη ότι οι δήμοι πρέπει να είναι λίγοι και καλά οργανωμένοι γι' αυτό από 1994 είχαν προχωρήσει σε εθελούσια συνένωση δήμου. Ο «Καλλικράτης» επιβλήθηκε χωρίς κοινωνική συναίνεση και δημιούργησε δήμους ανομοιογενείς με τεράστια έκταση άλλα προβλήματα που αναδύθηκαν στη πορεία.
- Ο συνδυασμός της οικονομικής κρίσης που διέρχεται η χώρα μας με την Διοικητική Μεταρρύθμιση δημιούργησε προβλήματα πρωτίστως στο θεσμό της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.
- Ο Δήμος Ευρώτα μαστίζεται όπως και άλλοι Περιφερειακοί Δήμοι από την περικοπή των Κρατικών πόρων με αποτέλεσμα να αδυνατεί να ανταποκριθεί επαρκώς στις ανάγκες της Τοπικής κοινωνίας του. Η Κεντρική Διοίκηση οφείλει να διορθώσει τα λάθη που προέκυψαν κατά την εφαρμογή της

μεταρρύθμισης για να είναι οι Δήμοι λίγοι, σωστά οργανωμένοι και λειτουργικοί.

- Επί πλέον ο Δήμαρχος έθεσε προβλήματα λειτουργικότητας στο Δήμο Ευρώτα τα οποία προκύπτουν από τις συναρμοδιότητες υπηρεσιών μεταξύ Α΄ και Β΄ Βαθμού Αυτοδιοίκησης και της Πολιτείας. Εκτιμά ότι αρμοδιότητες κρατικού χαρακτήρα όπως Αρχαιολογία, Δασική Υπηρεσία, Κτηματολόγιο, Αστυνομία θα έπρεπε να είναι αρμοδιότητες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης για να αντιμετωπίζονται άμεσα και αποτελεσματικά οι ανάγκες της τοπικής κοινωνίας.

Αναφορικά με την 2^η Ερώτηση:

- Η συνδυαζόμενη με την οικονομική κρίση επιβολή των μέτρων δημοσιονομικής προσαρμογής επέφερε θετικά και αρνητικά αποτελέσματα. Απόλυτα θετικό εκτιμούν οι αιρετοί το μέτρο της υποχρεωτικής σύνταξης ισοσκελισμένων προϋπολογισμών στους Δήμους, όπου συμβάλλει στο νοικοκύρεμα στην οικονομική λειτουργία του δήμου και προσεγγίζει σε αποτύπωση ειλικρινών και πραγματικών εγγραφών στους προϋπολογισμούς.
- Η οριζόντια πολιτική της περιστολής των προσλήψεων και της απαγόρευσης των διορισμών χωρίς διάκριση μεταξύ κεντρικών και περιφερειακών δήμων όπως ο Δήμος Ευρώτα, κρίνεται αρνητικά από τους αιρετούς, διότι είχε ως αποτέλεσμα να στερείται ο Δήμος κρίσιμου και απαραίτητου προσωπικού για την ομαλή λειτουργία των υπηρεσιών του, ακόμα και των ανταποδοτικών.
- Το προσωπικό του Δήμου Ευρώτα και με τη μορφή των Καποδιστριακών δήμων ήταν το απολύτως αναγκαίο και ουδέποτε έγιναν αθρόες και ανεξέλεγκτες προσλήψεις. Όμως η μεταβίβαση πολλαπλών αρμοδιοτήτων στο Δήμο σε συνδυασμό με την περιστολή προσλήψεων και την οριζόντια μείωση και περικοπή των χρηματοδοτήσεων από πλευράς της Κεντρικής Διοίκησης δημιουργούν ασφυκτικό οικονομικό πλαίσιο και με δεδομένους και λιγοστούς τους ίδιους πόρους του Δήμου, οδηγούν τον Περιφερειακό Καλλικρατικό Δήμο Ευρώτα σε κατάσταση όπου δεν μπορεί λειτουργήσει κοινωνικές και άλλες δομές στο βαθμό που απαιτούν οι ανάγκες, ούτε να ασκήσει αναπτυξιακή πολιτική.

Αναφορικά με την 3^η Ερώτηση:

- Ο Δήμος Ευρώτα εν μέσω οικονομικής κρίσης εκτελεί Έργα Αλλαγής και Επέκτασης Υδροαρδευτικών και Αποχετευτικών Δικτύων, Έργα Βιοκλιματικών Αναπλάσεων και άλλα Τεχνικά Έργα βελτίωσης των υποδομών που δρομολογούνται πειθαρχώντας στην ενιαία πολιτική της προστασίας του περιβάλλοντος, τα οποία έχει κρίνει η Δημοτική Αρχή και το Δημοτικό Συμβούλιο απαραίτητα προς όφελος της διαβίωσης των πολιτών και της προστασίας του περιβάλλοντος. Τα έργα αυτά εντάσσονται είτε σε Ευρωπαϊκά είτε σε Εθνικού Σχεδιασμού χρηματοδοτούμενα Προγράμματα με αποτέλεσμα να μην επιφέρουν επιβάρυνση οικονομική στους πολίτες του Δήμου Ευρώτα.
- Ο Δήμαρχος επισημαίνει την αναγκαιότητα εξειδίκευσης του προσωπικού που επανδρώνει την Τεχνική Υπηρεσία του Δήμου Ευρώτα, διότι η ένταξη σε έργα χρηματοδοτούμενα από Ευρωπαϊκά και Κρατικά κονδύλια απαιτεί ειδικούς όρους και προδιαγραφές.
- Η ενημέρωση, η πληροφόρηση και η μετεκπαίδευση ακόμη των ΠΕ Μηχανικών της Τεχνικής Υπηρεσίας διασφαλίζει τις σωστές διαδικασίες, την ορθότητα της σύνταξης των μελετών, την παρακολούθηση της πορείας των έργων, την ορθή παραλαβή των έργων από τις αρμόδιες επιτροπές και την αποφυγή καταλογισμών σε ενδεχόμενους ελέγχους νομιμότητας των διαδικασιών.
- Για την ικανοποίηση των αναγκών των δημοτών του Δήμου Ευρώτα, λόγω της τεράστιας αγροτικής έκτασης και φυσιογνωμίας του, απαιτείται η εκτέλεση εκτεταμένων Έργων Οδοποιίας πολλών χιλιομέτρων, τα οποία αδυνατούν να προγραμματιστούν, λόγω και των περιορισμένων αποδιδόμενων κρατικών χρηματικών πόρων αλλά και της αδυναμίας ένταξης των ανωτέρω έργων σε Ευρωπαϊκά Προγράμματα.
- Ο Αρχηγός της Μείζονος Αντιπολίτευσης θεωρεί ότι η οργάνωση του Δήμου Ευρώτα με τον θεσμό του «Καλλικράτη» σαφέστατα παρέχει σε σχέση με το παρελθόν μεγαλύτερη ευκολία στο δήμο να προσεγγίσει Ευρωπαϊκά και Εθνικά Προγράμματα που χρηματοδοτούνται. Επίσης στην ένταξη του Δήμου σε χρηματοδοτούμενα προγράμματα θεωρεί ότι έχει συμβάλει καθοριστικά το ενσυνείδητο και έμπειρο προσωπικό του Δήμου Ευρώτα.

- Επιπροσθέτως εκτιμά ότι κατά τα πρώτα στάδια λειτουργίας των νέων υποδομών θα προκύψουν κάποιες αυξημένες επιβαρύνσεις ως προς τους δημότες, διότι αυτοί δεν επιβαρύνονται με το κόστος κατασκευής αλλά επιβαρύνονται με το κόστος λειτουργίας και για κάθε νέα δομή που δημιουργείται, το κόστος λειτουργίας είναι ένα πρόσθετο έξοδο για το δημότη. Μακροπρόθεσμα όμως θα αποβεί σίγουρα προς όφελος των δημοτών, διότι αυτές τις υπηρεσίες που σήμερα θα παρέχει ένα νέο έργο, μια νέα κατασκευή, μια νέα υποδομή στο παρελθόν για να την καρπωθούν πλήρως πολύ περισσότερα έξοδα.

Αναφορικά με την 4^η Ερώτηση:

- Κατά τον Δήμαρχο, στον Αγροτικό Δήμο Ευρώτα για ηλικιακά ενεργούς πολίτες υπάρχουν θέσεις εργασίας ως εργάτες γης και για απασχόληση στον Αγροτικό Τομέα. Η οικονομική κρίση πλήττει περισσότερο τους πολίτες του Δήμου Ευρώτα με Πανεπιστημιακή και Τεχνολογική εκπαίδευση. Επίσης πλήττει τους συνταξιούχους αγρότες, άτομα κατηγορίας ΑμεΑ και λοιπές ευάλωτες ομάδες δημοτών που χρήζουν προνοιακής συμπαράστασης, φαρμακευτικής και ιατρικής περίθαλψης και στην κατεύθυνση αυτή ο Δήμος εφαρμόζει δομές όπως το Κοινωνικό Παντοπωλείο, το Πρόγραμμα Βοήθεια στο Σπίτι, δράσεις επιδοτούμενες από Ευρωπαϊκά Προγράμματα όπως των Παιδικών Σταθμών και των Κέντρων Δημιουργικής Απασχόλησης με ωφελούμενους τους ανωτέρω και επίσης ανέργους που έχουν καταγραφεί στον ΟΑΕΔ.
- Στην κατεύθυνση της παροχής Κοινωνικής Πρόνοιας και Αλληλεγγύης προς τους πάσχοντες πολίτες του Δήμου, απαιτείται η ανάληψη περαιτέρω δράσεων από πλευράς του Δήμου και της Πολιτείας προς τους πολίτες για την επίλυση των προβλημάτων που δημιουργεί η οικονομική κρίση.
- Επιδιώκεται στο Δήμο Ευρώτα η ευαισθητοποίηση και η συνδρομή των πολιτών, κοινωνικών Φορέων και Πολιτιστικών Συλλόγων στην κατεύθυνση της συνεργασίας τους με το Δήμο για ανάληψη από κοινού θεσμοθετημένων Εθελοντικών δράσεων και πρωτοβουλιών που θα προσφέρουν συμπαράσταση σε όσους έχουν πληγεί από την οικονομική κρίση. Η κίνηση αυτή προσκρούει

κάποιες φορές στο τοπικιστικό πνεύμα που διακρίνει τους συλλογικούς φορείς όπου οι δράσεις τους δεν διακατέχονται από «Πανδημοτική» αντίληψη.

- Κατά τον Αρχηγό της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης, η περιοχή του Δήμου Ευρώτα είναι αγροτική και το επίπεδο ζωής συνδυάζεται αποκλειστικά με το αγροτικό εισόδημα και πως αυτό θα διακυμανθεί στη διάρκεια του έτους. Τα τελευταία χρόνια οι εξελίξεις δεν είναι θετικές, οι κοινωνικές ομάδες που χρήζουν υποστήριξης σίγουρα έχουν αυξηθεί. Αν συνεχιστεί αυτή η κατάσταση φτάνουμε πλέον σε επίπεδα ακραίας κοινωνικής κρίσης και αυτή θα είναι πολύ χειρότερη από την οικονομική κρίση που όλοι βιώνουμε.
- Ο συνδυασμός της λειτουργίας του Ενιαίου Καλλικρατικού Δήμου Ευρώτα με την ασφυκτική οικονομική κρίση στην Ελλάδα και με την διαρκώς αυξανόμενη αριθμητικά μερίδα πολιτών που έχει ανάγκη κοινωνικής υποστήριξης, δημιουργεί ένα πλαίσιο ιδιαίτερα κρίσιμο. Εκτίμηση ότι λόγω των περιορισμένων χρηματικών πόρων και των περικοπών, συνδυάζονται τρόποι επίλυσης των κοινωνικών προβλημάτων αλλά σε καμία περίπτωση δεν έχουμε καταφέρει σε ικανοποιητικό επίπεδο να μπορέσουμε να στηρίξουμε τον ιδιαίτερα δοκιμαζόμενο πολίτη της περιοχής μας.

Αναφορικά με την 5^η Ερώτηση:

Κατά τον Δήμαρχο,

- ο Δήμος Ευρώτα με την υπάρχουσα μορφή του, ως ένας Δήμος Περιφερειακός χωρίς Τουριστική Ανάπτυξη, χωρίς ανάπτυξη βιομηχανικών ζωνών στη περιοχή του, εάν δεν στηριχθεί αναλόγως από το Κράτος και συνεχιστούν οι πενιχρές οικονομικές Κρατικές επιχορηγήσεις που του αποδίδονται ως κύρια πηγή Εσόδων, δεν έχει βιωσιμότητα.
- Η βιωσιμότητα του Δήμου Ευρώτα είναι συνυφασμένη με την ύπαρξη των πολιτών του. Είναι πολύ δύσκολο μέσα στην οικονομική κρίση να αναζητά εισροή χρημάτων από τους πολίτες για μπορεί να τους παρέχει δημοτικές υπηρεσίες. Επί πλέον οι προοπτικές ανταπόδοσης των πολιτών στις παρεχόμενες δημοτικές υπηρεσίες προσκρούει στο φαινόμενο της μείωσης και της υπεργήρανσης του πληθυσμού όπου έχει καταγραφεί σε πολλές κοινότητες που απαρτίζουν το Δήμο Ευρώτα.

- Η Στρατηγική Ανάπτυξης του Δήμου Ευρώτα την επόμενη πενταετία έχει βασικό άξονα τον Πρωτογενή Τομέα και τις επιχειρηματικές δράσεις που θα αναπτυχθούν σε συνεργασία με το παραγωγικό τμήμα των πολιτών του Δήμου, για να μπορέσει ουσιαστικά πλέον και όχι θεωρητικά να αναπτυχθούν θέσεις εργασίας, να γίνει μια ανανέωση, όπου οι άνθρωποι θα παραμένουν στο τόπο τους έχοντας «ειδικές» εργασίες, όχι μόνο σαν εργάτες αλλά και οι έχοντες Πανεπιστημιακή ή Μεταπτυχιακή μόρφωση. Η Ελλάδα στηρίζεται στον Πρωτογενή Τομέα, εκείνο που λείπει είναι η ουσιαστική μεταρρύθμιση και η άμεση συνεργασία για να σταματήσει πλέον να γίνεται αφαίμαξη του ίδιου του Ελληνικού Κράτους από τις κρυφές οικονομικές συναλλαγές οι οποίες υπάρχουν μεταξύ των επιχειρηματιών καθώς επίσης και των εργατών γης που βρίσκονται στη περιοχή των αγροτικών Δήμων.
- Αναγκαιότητα στήριξης του Δήμου από το Κράτος και να δοθούν αρμοδιότητες συγκεκριμένες, να κατευθύνει ουσιαστικά τα Συνεταιριστικά Κινήματα, να ενοποιεί και να δημιουργεί ειδικές δράσεις και δραστηριότητες προς την Ευρωπαϊκή Ένωση ή και προς άλλες αγορές, να κατευθύνει και βεβαίως μέσα από συγκεκριμένες διαβουλεύσεις να λειτουργεί στο τομέα της Εξωστρέφειας γιατί αυτός είναι ο ρόλος του Δήμου, να δηλώνει την Εξωστρέφειά του, να οδηγεί το δημότη του σε διαφορετικές εξελίξεις και να βελτιώνει ουσιαστικά την Ανταγωνιστικότητα σε ότι αφορά στους υπόλοιπους Δήμους που δραστηριοποιούνται στο Πρωτογενή Τομέα.

Κατά το Αρχηγό της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης:

- Η ΚΕΔΕ ορθά έχει εκτιμήσει και έχει δώσει την βαρύτητα που της αναλογεί στην Τοπική Αυτοδιοίκηση ότι μπορεί να γίνει φορέας και πρωταγωνιστής της ανασυγκρότησης του τόπου, θεσμός και δύναμη της παραγωγικής και αναπτυξιακής πορείας της χώρας. Η Κεντρική Διοίκηση δεν εμπιστεύεται την Αυτοδιοίκηση σε τέτοιο βαθμό που της αξίζει. Ουσιαστικά δίνει στην Αυτοδιοίκηση τομείς που η ίδια δεν μπορεί να υποστηρίξει χωρίς όμως ταυτόχρονα να εξασφαλίζει τους ανάλογους πόρους ώστε η Αυτοδιοίκηση να σταθεί στο ύψος των απαιτήσεων. Μεταβιβάζει αρμοδιότητες που θέλει να αποφύγει σε συνδυασμό με στέρηση πόρων.

- Προσωπική εκτίμηση, ότι η ανάπτυξη του τόπου σε πολύ μεγάλο βαθμό στηρίζεται στην Πρωτοβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση και στη Δευτεροβάθμια αλλά κυρίως στην Πρωτοβάθμια, οι δυνατότητες της Πρωτοβάθμιας Αυτοδιοίκησης είναι απεριόριστες. Αναγκαιότητα λειτουργίας των ΟΤΑ Α΄ Βαθμού μέσα σε ένα θεσμικό πλαίσιο πιο αποτελεσματικό, πιο λειτουργικό και πιο αυτόνομο. Δεν είναι δυνατόν να δίνεις ευθύνες ανάπτυξης σε μια δομή, σε ένα φορέα, τον οποίο από την άλλη πλευρά αποψιλώνεις από πόρους και από νομική ισχύ.
- Ο Δήμος Ευρώτα βασίζεται στην αγροτική παραγωγή. Κάνει βήματα, συνεχή βήματα προς την πρόοδο ώστε να συνδυάσει την παραγωγή τουλάχιστον με τον τομέα της πρωτοβάθμιας μεταποίησης. Τομέας απαραίτητος για την διαχείριση των αγροτικών προϊόντων. Δεν φτάνει να παράγει η περιοχή μας πολύ σημαντικά αγροτικά προϊόντα και ποιοτικά προϊόντα και από κει και πέρα να μη μπορεί να τα διαχειριστεί. Ο Δήμος εκτιμά και αυτή είναι η πολιτική που ασκεί, ότι πρέπει να υποστηρίξει τον δεύτερο βαθμό αξιοποίησης των προϊόντων αυτών, που είναι η συσκευασία τους, η μεταποίηση και η αξιοποίηση των υποπροϊόντων προς όφελος των παραγωγών.
- Ταυτόχρονα οι σημαντικές παρεμβάσεις που γίνονται σε επίπεδο υποδομών βελτιώνουν άμεσα την ποιότητα του περιβάλλοντος και επειδή είμαστε σε μια περιοχή προνομιακή εδαφοκλιματικά, δίνονται οι δυνατότητες αξιοποίησης προς την κατεύθυνση μιας ήπιας τουριστικής ανάπτυξης ώστε να δοθούν κίνητρα παραμονής των νέων ανθρώπων στην περιοχή και σε συνδυασμό και με την αγροτική δραστηριότητα ή την κτηνοτροφική δραστηριότητα η περιοχή να αναβαθμιστεί και πληθυσμιακά, γιατί ας μην κρυβόμαστε πίσω από το δάχτυλό μας και πληθυσμιακά ακόμα η περιοχή μας δοκιμάζεται.
- Άρα λοιπόν ο Δήμος Ευρώτα έχει ξεκάθαρη προοπτική ανάπτυξης, οι τομείς που έχει την ευχέρεια να αναπτυχθεί περιγράψαμε προηγουμένως εν πολλοίς και σε αυτή την κατεύθυνση κινούμαστε, γνωρίζουμε την ψυχρή πραγματικότητα, γνωρίζουμε ποιες είναι οι δυνατότητές μας αλλά ένας δήμος ο οποίος είχε το προνόμιο να είναι στο πλέον παραγωγικό τμήμα του Νομού Λακωνίας, το πεδινό τμήμα με απόλυτο υδάτινο πλούτο, θα είναι λάθος να μην

αξιοποιήσει τις δυνατότητες αυτές προς όφελος και του Νομού γενικότερα και των κατοίκων της περιοχής μας.

Από τις απαντήσεις και τοποθετήσεις στα ερωτήματα (αναγράφονται αναλυτικά σε προηγούμενη ενότητα) που τέθηκαν στον **Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών** Δήμου Ευρώτα στα πλαίσια του ερευνητικού μας σκοπού για τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στην οικονομική κυρίως λειτουργία του Δήμου Ευρώτα, προκύπτουν τα κατωτέρω συμπεράσματα:

Αναφορικά με την 1^η Ερώτηση:

- Η Διοικητική Μεταρρύθμιση με την εφαρμογή του Προγράμματος «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ» έφερε αλλαγές στη διοικητική και οικονομική λειτουργία στην Τοπική Αυτοδιοίκηση. Ο τρόπος που σχεδιάστηκε η Μεταρρύθμιση αυτή σε συνδυασμό με την οικονομική κρίση που βιώνει η χώρα μας την τελευταία επταετία, ανέτρεψε πολλές από τις παραδοχές του Προγράμματος «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ». Γι' αυτό άλλωστε το τελευταίο διάστημα τίθεται θέμα και από την ΚΕΔΕ και από το Υπουργείο Εσωτερικών για την «επαναθεσμοθέτηση» του «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗ». Σε ότι αφορά στο Δήμο Ευρώτα με την εφαρμογή του «Καλλικράτη»:
- συστάθηκε ένας μικρός «Καλλικρατικός» Δήμος με πληθυσμό κάτω των 20.000 κατοίκων στον οποίο όμως μεταφέρθηκαν συλλήβδην όλες οι επί πλέον αρμοδιότητες που ορίζει το άρθρο 75 του Ν.3852/2010 και οι αναλογούσες κρατικές επιχορηγήσεις, των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων (ΚΑΠ) και Συλλογικής Απόφασης Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΣΑΤΑ) για τη χρηματοδότηση λειτουργικών δαπανών και για επενδύσεις, συντηρήσεις και επισκευές έργων, αποδίδονται στο Δήμο μειωμένες από το 2011 μέχρι σήμερα.

Θετικά στοιχεία από την Μεταρρύθμιση του «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗ» για το Δήμο Ευρώτα:

- Οι συνενούμενοι Δήμοι που απετέλεσαν το Δήμο Ευρώτα χαρακτηρίζονταν από χαμηλά επίπεδα δανειακών υποχρεώσεων, λόγω της ορθολογικής διαχείρισης των οικονομικών τους. Στην πορεία της λειτουργίας του ο νέος Δήμος μας, δεν επιβαρύνθηκε με νέα δάνεια και καταφέρνει και εξυπηρετεί τα ήδη υπάρχοντα, τα οποία μειώνονται ανά έτος. Αυτό σε συνδυασμό με τον εξορθολογισμό των δαπανών που επεβλήθη με την σύνταξη των

ισοσκελισμένων προϋπολογισμών με βάση τα εισπραχθέντα και πληρωθέντα των προηγούμενων ετών και τη χρηστή διοίκηση που ασκείται κατά την άποψή μας από πλευράς των αιρετών μας, έχει οδηγήσει το Δήμο Ευρώτα στο να εμφανίζει μια «καλή εικόνα» σχετικά με τα οικονομικά του δεδομένα.

- Ο Δήμος Ευρώτα διαθέτει μια τεράστια ακίνητη περιουσία η οποία προέρχεται από Κληροδοτήματα, όπου με κατάλληλη διαχείριση υπάρχουν δυνατότητες αξιοποίησης αυτής προς όφελος της Τοπικής κοινωνίας.
- Η Αξιοποίηση των Ευρωπαϊκών πόρων, μέσω της ένταξης του Δήμου Ευρώτα σε χρηματοδοτούμενα Επιχειρησιακά Προγράμματα, είναι θετική εξέλιξη αλλά ταυτόχρονα παραπέμπει σε αδυναμία εκτέλεσης επενδυτικών έργων από τα Ίδια Έσοδα του και σε άμεση εξάρτηση του Δήμου Ευρώτα από πόρους έκτακτους.

Αρνητικά στοιχεία:

- Δραματική μείωση των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων για την ικανοποίηση των λειτουργικών δαπανών του Δήμου και για την δημιουργία νέων έργων και την συντήρηση των υποδομών του.
- Σχετικά με το απασχολούμενο προσωπικό: Αξιόλογο ποιοτικά το υπάρχον Ανθρώπινο Δυναμικό αλλά ανεπαρκές αριθμητικά σε σχέση με τις αρμοδιότητες που μεταβίβασε στο Δήμο το νέο θεσμικό πλαίσιο, το οποίο προσωπικό καταβάλει προσπάθειες στην κατεύθυνση της μεγιστοποίησης της αποτελεσματικότητας των λειτουργιών του Δήμου Ευρώτα και ταυτόχρονα στην αναβάθμιση της ποιότητας των υπηρεσιών που παρέχονται στους πολίτες και στην κάλυψη νέων κοινωνικών αναγκών που αναδύθηκαν εξ αιτίας της οικονομικής κρίσης. Άρα υποχρεώθηκε ο Οργανισμός μας, με λιγότερους πόρους, ανθρώπινους και χρηματικούς, να καλύπτει μεγαλύτερη ζήτηση Δημοτικών Υπηρεσιών.
- Από τη Μελέτη Στελέχωσης και την Αξιολόγηση του Δήμου Ευρώτα σε προσωπικό με σκοπό την κινητικότητα, που εκπονήθηκε από το Υπουργείο Εσωτερικών τον Δεκέμβριο 2013 στα πλαίσια του Νόμου 4093/2012, καταγράφηκε σοβαρή έλλειψη προσωπικού, συγκεκριμένα τριάντα ενός (31) υπαλλήλων και σύμφωνα με τα κριτήρια μέτρησης και τους δείκτες που τέθηκαν (τον πληθυσμό, τους εργαζόμενους, την οικονομική ευρωστία και τις

ιδιαιτερότητες του δήμου καθώς και το κόστος μισθοδοσίας) τελικό ελλείπον προσωπικό είκοσι τέσσερις (24) άτομα. Βέβαια μέχρι σήμερα δεν στελεχώθηκε ο Δήμος Ευρώτα με το αναγκαίο προσωπικό για την εύρυθμη στοιχειώδη λειτουργία των υπηρεσιών του, αντιθέτως δε, ανά έτος μειώνεται το εργατικό δυναμικό που καλύπτει πάγιες και διαρκείς ανάγκες λόγω αποχωρήσεων.

Αναφορικά με τη 2^η Ερώτηση:

Στη λειτουργία της Οικονομικής Υπηρεσίας και στο Ανθρώπινο Δυναμικό από το οποίο πλαισιώνεται, ο Δήμος Ευρώτα διαθέτει ως πλεονεκτήματα:

- Η Οικονομική Υπηρεσία είναι στελεχωμένη με ικανό και έμπειρο προσωπικό, στην πλειοψηφία του Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης, με πρόθεση να παράγει ποιοτικό έργο. Οι υπάλληλοι της Οικονομικής Υπηρεσίας διακρίνονται από το πνεύμα συναδελφικής αλληλεγγύης, προσπαθούν να ανταποκρίνονται ικανοποιητικά στα καθήκοντά τους και έχουν συνειδητοποιήσει την επιτακτική αναγκαιότητα της επιμόρφωσης μέσω των εκπαιδευτικών προγραμμάτων του ΙΝΕΠ όπου και συμμετέχουν σε τακτά χρονικά διαστήματα. Επί πλέον είναι δεκτικοί σε υποστήριξη μέσω Προγραμματικών Συμβάσεων με Κέντρα Ερευνητικά και Πανεπιστημιακά Ιδρύματα για την παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών, όπως για παράδειγμα την αξιολόγηση της οικονομικής λειτουργίας, την κατάρτιση ολοκληρωμένου σχεδίου προσέλκυσης επενδύσεων, τη διαχείριση της ακίνητης περιουσίας, το στρατηγικός σχεδιασμός για την τοπική τουριστική προβολή και ανάπτυξη.
- Υπάρχει βούληση και υποστήριξη από πλευράς της Δημοτικής Αρχής για την βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών.
- Το επίπεδο της υλικοτεχνικής υποδομής και μηχανοργάνωσης είναι ικανοποιητικό καθώς και η υποστήριξη αυτής. Λειτουργεί ολοκληρωμένο λογιστικό και διαχειριστικό σύστημα πληροφόρησης το οποίο συλλέγει, ταξινομεί, και καταγράφει, όλα τα δεδομένα των οικονομικών πράξεων του οργανισμού, το οποίο καλύπτει πλήρως το ισχύον θεσμικό πλαίσιο και παράγει πληροφορίες για τους χρήστες και τη Διοίκηση.
- Ο Δήμος Ευρώτα έχει αποκτήσει από το 2013 Βεβαίωση Διαχειριστικής Επάρκειας Τύπου Α που αφορά τις κατηγορίες με τεχνικό αντικείμενο, η οποία

είναι απαραίτητη προϋπόθεση για να δικαιούται να καταθέτει προτάσεις στα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα ΕΣΠΑ.

- Η θέσπιση του θεσμού του Προληπτικού Ελέγχου Νομιμότητας των δαπανών από την Υπηρεσία Επίτροπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου και διατήρησή σου μέχρι τώρα, διασφαλίζει τις ενέργειες των υπηρεσιακών στελεχών της Οικονομικής υπηρεσίας μας καθώς και των αρμόδιων αιρετών και αποτρέπει το κίνδυνο καταλογισμού σε βάρος μας δαπανών που ενδεχομένως να κρίνονταν μη νόμιμες κατά τη διαδικασία των κατασταλτικών ελέγχων.

Μειονεκτήματα από τα μέτρα που έχουν εφαρμοστεί τα τελευταία χρόνια:

- Οι συνεχείς μεταφορές αρμοδιοτήτων στο Δήμο και η πολυνομία, με δεδομένο το προσωπικό, αυξάνουν τη δυσκολία συντονισμού των υπηρεσιών και απαιτείται προσεκτικός σχεδιασμός, βελτίωση των διαδικασιών προγραμματισμού, παρακολούθηση και αξιολόγηση των λειτουργιών συμπεριλαμβανομένων και των οικονομικών.
- Λόγω της ύπαρξης διαφορετικών μηχανογραφικών προγραμμάτων μέσω των οποίων ο κάθε τέως δήμος τηρούσε την οικονομική του υπηρεσία και τη διαχείριση των εσόδων του, προέκυψαν προβλήματα κατά τη συνένωση των οικονομικών στοιχείων από απογραφή του κάθε επί μέρους δήμου στον ενιαίο Δήμο Ευρώτα. Χαρακτηριστικά αναφέρουμε ότι υπήρχε δήμος ανάμεσα στους συνεννοούμενους που δεν διέθετε μηχανοργάνωση ούτε αυτοτελή Ταμειακή Υπηρεσία και καλυπτόταν από την τοπική Δημόσια Εφορία.
- Κατά το πρώτο έτος λειτουργίας του Δήμου Ευρώτα, παρατηρήθηκαν καθυστερήσεις στις βεβαιώσεις καταλόγων Εσόδων, ανταποδοτικών και μη, για τους ανωτέρω αντικειμενικούς λόγους, και ως εκ τούτου και στη διαδικασία είσπραξης αυτών.
- Τα μέτρα δημοσιονομικής προσαρμογής για την αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης, που εφαρμόστηκαν και στους Δήμους, επέφεραν αλλαγές εκτός από την οικονομική μας διαχείριση και στην κατάσταση και τις συνθήκες εργασίας των οικονομικών μας στελεχών. Οι αλλαγές αυτές σχετίζονται με τις συνθήκες απασχόλησης και την οικονομική μας κατάσταση, τα πρόσθετα καθήκοντα που μας ανατέθηκαν καθώς και την αύξηση των ευθυνών που μας επιβλήθηκε. Η απαγόρευση των προσλήψεων προσωπικού, έχει σαν αποτέλεσμα την

υποστελέχωση της υπηρεσίας, όπως για παράδειγμα, η Οικονομική Διεύθυνση να αποτελείται από ένα (1) υπάλληλο, αντίστοιχα το Τμήμα Προϋπολογισμού – Λογιστηρίου και Προμηθειών να στελεχώνεται από τέσσερις (4) υπαλλήλους και το Τμήμα Εσόδων- Προσόδων- Δημόσιας Περιουσίας και Ταμείου επίσης από τέσσερις (4) υπαλλήλους. Ακόμα να μην υπάρχει σαφής διαχωρισμός εργασιών και διακριτοί ρόλοι στο προσωπικό της υπηρεσίας μας. Οι υπάλληλοι δαπανούν χρόνο, πολλές φορές πέραν του ωραρίου τους προκειμένου να διεκπεραιώσουν τις εργασίες και υπηρεσίες που έχουν επωμιστεί.

- Αυτά όλα συμβαίνουν ενώ έχουν επιδεινωθεί οι οικονομικές μας απολαβές από το 2011 και μετά πλέον του 25% και ταυτόχρονα έχουν αυξηθεί οι πειθαρχικές ευθύνες και οι καταλογισμοί με την εφαρμογή του νέου Πειθαρχικού Δικαίου για το προσωπικό των Οικονομικών Υπηρεσιών και τους Δημόσιους Υπόλογους. Επί προσθέτως το γεγονός ότι οι Οικονομικοί Διευθυντές και τα στελέχη της Ταμιακής Υπηρεσίας ευθύνονται αποκλειστικά για την επιβολή των αναγκαστικών μέτρων είσπραξης των ανεξόφλητων απαιτήσεων, αυτό μας δημιουργεί κλίμα ψυχολογικής πίεσης, ειδικά όταν εκτελούμε τα καθήκοντα μας σε «μικρές» κοινωνίες που δεν είναι «απρόσωπες» και αναγκάζομαστε με την «υπογραφή» μας να επιβαρύνουμε την ήδη αδύναμη οικονομική κατάσταση των συνδημοτών μας και πολλές φορές να δημιουργούνται επεισόδια και αντιπαραθέσεις με αυτούς εντός και εκτός του εργασιακού μας χώρου. Πρέπει να ομολογήσουμε ότι από το 2012 έως και σήμερα η Υπηρεσία μας έχει προβεί σε αναγκαστικά μέτρα είσπραξης για ληξιπρόθεσμες οφειλές προς το Δήμο, όχι μόνο με κατασχέσεις κινητής περιουσίας εις χείρας τρίτων δηλαδή από καταθετικούς λογαριασμών των τραπεζών, αλλά έχει δρομολογήσει και μέτρα κατάσχεσης κινητής και ακίνητης περιουσίας σύμφωνα με τις διατάξεις του ΚΕΔΕ. Επίσης έχει προβεί σε διαδικασίες δέσμευσης της Φορολογικής και Δημοτικής Ενημερότητας των οφειλετών που έχουν καταστεί ληξιπρόθεσμοι. Τα αναφερόμενα προηγούμενα, προκαλούν εργασιακό άγχος με συνέπειες και στην οικογενειακή και προσωπική μας ζωή. Έχουμε απτά παραδείγματα ικανών και έμπειρων συναδέλφων μας που επέλεξαν την παραίτηση ή την πρόωγη συνταξιοδότηση για όλους αυτούς τους λόγους.

- Επιφορτισμένο το προσωπικό με εργασίες επικουρικές μεν, με αυξημένη υπευθυνότητα δε, παράλληλα με το αντικείμενο του (π.χ. ανταποκριτές ΟΓΑ, τήρηση πρακτικών συλλογικών οργάνων, εξυπηρέτηση γραμματειακή Ν.Π.Δ.Δ., ταμιακή υποστήριξη Ν.Π.Δ.Δ., φωτοαντίγραφα στοιχείων φακέλων αναρτήσεις, δημοσιεύσεις κ.α.) που απαιτούν διάθεση χρόνου εντός και εκτός υπηρεσιακού ωραρίου.
- Με δεδομένες τις αντίξοες οικονομικές συνθήκες που βιώνουμε, όλο το Ανθρώπινο Δυναμικό του Δήμου Ευρώτα προσπαθεί να ανταποκριθεί με συνέπεια και ευθύνη για την επιτυχή εκτέλεση των καθηκόντων του με σκοπό την αποτελεσματικότητα στις λειτουργίες του Δήμου και την εκπλήρωση των αναγκών της Τοπικής μας κοινωνίας.

8.3 Γενικά συμπεράσματα

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ο θεσμός της Διοικητικής Μεταρρύθμισης με το « Πρόγραμμα ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ» που εφαρμόστηκε στους ΟΤΑ Α΄ Βαθμού σε συνδυασμό με την παρατεταμένη οικονομική κρίση που διανύει η χώρα μας την τελευταία επταετία, έφεραν μεγάλες αλλαγές στη διοικητική και οικονομική λειτουργία των Δήμων και επέφεραν επιπτώσεις στις συνθήκες ζωής των πολιτών.

Αναλύοντας το σύνολο των πηγών πληροφόρησης που είχαμε διαθέσιμες κατά την έρευνα μας σχετικά με τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στη λειτουργία και στις οικονομικές υπηρεσίες του Δήμου Ευρώτα, όπου αυτές κυρίως συνίστανται στα:

1. τα δεδομένα που αφορούν στον Δήμο Ευρώτα με στοιχεία όπως περιβαλλοντικά, δημογραφικά, διοικητικά, κοινωνικά και απασχόλησης με πηγές πληροφόρησης, αποφάσεις και έγγραφα από τον ίδιο το Δήμο, από Δημόσιους Οργανισμούς και άλλους Φορείς
2. την Ανάλυση των χρηματοοικονομικών στοιχείων του Δήμου Ευρώτα με χρήση αριθμοδεικτών
3. τα αποτελέσματα της στατιστικής ανάλυσης με το SPSS Statistics 19.0 στατιστικό πακέτο, των δεδομένων που προέκυψαν από τις απαντήσεις Ερωτηματολογίων με κλειστού τύπου ερωτήσεις προς δείγμα πολιτών του Δήμου Ευρώτα
4. τις Δομημένες (structured) συνεντεύξεις (interview) από α) το Δήμαρχο Δήμου Ευρώτα β) τον Αρχηγό της Μείζονος Αντιπολίτευσης Δήμου Ευρώτα γ) τον Προϊστάμενο Διεύθυνσης Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών Δήμου Ευρώτα

προκύπτουν τα κατωτέρω συμπεράσματα σχετικά με τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στις δομές, τη λειτουργία των οικονομικών υπηρεσιών του Δήμου Ευρώτα, τη βιωσιμότητα και τις συνθήκες διαβίωσης των πολιτών του Δήμου Ευρώτα:

- Σχετικά με τα γεωγραφικά και διοικητικά χαρακτηριστικά, από την εφαρμογή του Προγράμματος « ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ» συστάθηκε ο μικρός πληθυσμιακά Δήμος, ο αγροτικός Δήμος Ευρώτα, με πληθυσμό 17.891

κατοίκους και έκταση 865,73 τετραγωνικά χιλιόμετρα σύμφωνα με την τελευταία απογραφή της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας Ελλάδας (Ε.Σ.Υ.Ε.) έτους 2011. Έδρα του είναι η Σκάλα Λακωνίας. Ανήκει διοικητικά στη Περιφερειακή Ενότητα Νομού Λακωνίας της Περιφέρειας Λακωνίας. Η διοικητική του διαίρεση περιλαμβάνει πέντε (5) Δημοτικές Ενότητες, δύο (2) Δημοτικές Κοινότητες και είκοσι τρεις (23) Τοπικές Κοινότητες.

- Σχετικά με τα **Περιβαλλοντικά στοιχεία του Δήμου**, το 52% της επιφάνειάς του Δήμου Ευρώτα είναι πεδινό, το 40% χαρακτηρίζεται ως ημιορεινό και το 8% είναι ορεινή έκταση. Το Δέλτα του ποταμού Ευρώτα που διαρρέει το Δήμο, έκτασης 1.800 στρεμμάτων, αποτελεί **σπάνιο βιότοπο συμπεριλαμβανόμενο στον Ευρωπαϊκό κατάλογο βιότοπων - υγρότοπων (αλμυρού και υφάλμυρου νερού) του Corine (Corine Biotopes) και έχει χαρακτηριστεί περιοχή της Ελλάδας Σημαντική για τα Πουλιά (Important Bird Area)**. Επίσης έχει ενταχθεί στο οικολογικό δίκτυο ειδικών ζωνών προστασίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης «**Natura 2000**». Μεταξύ των Αδύνατων σημείων που έχουν καταγραφεί στην Ανάλυση SWOT, (στην εγκεκριμένη Α΄ Φάση του Επιχειρησιακού Προγράμματος Δήμου Ευρώτα 2015-2019 με την αρ. 168/2016 Απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου (ΑΔΑ: 6ΡΠΩΩΡΛ-ΒΕΟ), είναι η **αδυναμία διαχείρισης των υδάτινων πόρων** που διαθέτει, καθώς και ο **ανεξέλεγκτος πολλαπλασιασμός** των καλλιεργούμενων και των αρδευόμενων εκτάσεων.
- Σχετικά με **πληθυσμιακά δεδομένα του Δήμου Ευρώτα και τη σύνθεση του πληθυσμού κατά υπηκοότητα**, σύμφωνα με στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ από το γενικό σύνολο του πληθυσμού του 17.891 (100%), ένα σημαντικό μέρος του πληθυσμού ποσοστό 14,53% (2.600) προέρχεται από ξένες χώρες και αφορά σε μετανάστες οικονομικούς από χώρες της Ε.Ε. και από λοιπές χώρες ή πρόσφυγες ή χωρίς δηλωμένη υπηκοότητα κατά την απογραφή. Συγκεκριμένα ποσοστό 85,47% (15.291) είναι Έλληνες και ποσοστό 7,18% (1.285) προέρχονται από χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ενώ ποσοστό 7,35% (1.315) προέρχονται από Λοιπές χώρες ή είναι άνευ υπηκοότητας. Οι ανωτέρω απασχολούνται ως ανειδίκευτοι εργάτες και οι περισσότεροι ζουν στην περιοχή της Σκάλας και του Έλους σε αμφίβολες συνθήκες διαβίωσης και υγιεινής και με καταγγελίες κατά καιρούς για παραβίαση φορολογικών και ασφαλιστικών

υποχρεώσεων από πλευράς των εργοδοτών καθώς και θεμελιωδών ατομικών δικαιωμάτων των εργατών γης.

- Η **σύνθεση του μόνιμου πληθυσμού του Δήμου Ευρώτα, ανά φύλο** έχει ως εξής: οι άνδρες αποτελούν το 53,19% (9.516) και οι γυναίκες το 46,81% (8.375).
- Η **σύνθεση του ίδιου πληθυσμού κατά φύλο και επίπεδο εκπαίδευσης** έχει ως εξής: Οι Πτυχιούχοι ΑΕΙ και Μεταπτυχιακής Εκπαίδευσης αποτελούν ποσοστό 6,46% (1.156), οι απόφοιτοι Μετά- Λυκειακής εκπαίδευσης ποσοστό 1,87% (336), οι απόφοιτοι Λυκείου ποσοστό 17,68% (3.164), οι απόφοιτοι Γυμνασίου ποσοστό 16,70% (2.987), απόφοιτοι πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (Δημοτικό Σχολείο) ποσοστό 35,07% (6.274), αγράμματοι και άτομα που εγκατέλειψαν το Δημοτικό Σχολείο ποσοστό 16,65% (2.978) και χωρίς κατάταξη άτομα (γεννηθέντες από 01/01/2005 και μετά) ποσοστό 5,57% (996). **Το μορφωτικό επίπεδο των πολιτών του Δήμου Ευρώτα είναι μέσο προς χαμηλό** με ένα σημαντικό ποσοστό **16,65% (2.978) αναλφάβητων** και ανθρώπων που δεν ολοκλήρωσαν τη βασική πρωτοβάθμια εκπαίδευση (δημοτικό σχολείο) και με **το μεγαλύτερο ποσοστό 35,07% (6.274) των πολιτών να είναι απόφοιτοι Δημοτικού Σχολείου**. Αυτά τα ποσοστά όμως προσεγγίζουν στο επίπεδο εκπαίδευσης του πληθυσμού της Περιφερειακής Ενότητας του Νομού Λακωνίας στην οποία ανήκει και Δήμος Ευρώτα, όπου σε 89.138 μόνιμο πληθυσμό, οι 13.737 σε ποσοστό 14,92% είναι αναλφάβητοι ή δεν ολοκλήρωσαν το δημοτικό σχολείο και οι 27.322 σε ποσοστό 14,92% είναι απόφοιτοι δημοτικού σχολείου.
- Διαπιστώνεται **υψηλό ποσοστό γήρανσης του πληθυσμού και το υψηλό ποσοστό του εξαρτώμενου πληθυσμού του Δήμου Ευρώτα, τα οποία καταγράφονται ως απειλή** στην Ανάλυση SWOT του Δήμου Ευρώτα (σελίδα 94 από 174), που περιέχεται στην εγκεκριμένη Α΄ Φάση του Επιχειρησιακού Προγράμματος Δήμου Ευρώτα 2015-2019 με την αρ. 168/2016 Απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου (ΑΔΑ: 6ΡΠΩΩΡΛ-ΒΕΟ). Σύμφωνα με την ίδια πηγή, παρότι ηλικία από 15 έως 64 ετών αντιστοιχεί σε 11.496 κατοίκους, ποσοστό 64,26%, **οι δημογραφικές προοπτικές του Δήμου Ευρώτα δεν είναι ευοίωνες καθώς οι δημογραφικοί δείκτες φανερώνουν τάσεις γήρανσης του**

πληθυσμού, και έχουν ως εξής: επί του συνολικού πληθυσμού, ο Δείκτης νεανικότητας (ηλικίες μέχρι 14 ετών) είναι 13,84%, κατά πολύ κατώτερος του Δείκτη γήρανσης (ηλικίες άνω των 65 ετών) που είναι 21,33% και του Δείκτη εξάρτησης που είναι 54,27% (σχέση μη εξαρτώμενων και εξαρτώμενων - μη παραγωγικά άτομα μέχρι 14 ετών και οι άνω των 65 ετών) επί του συνολικού πληθυσμού.

- Σε ό,τι αφορά στο **επίπεδο του Οικονομικά Ενεργού Πληθυσμού από τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ το 2011**, το σύνολό του είναι 7.998 κάτοικοι και σε ποσοστό το 44,70%, και μη ενεργός οικονομικά πληθυσμός σε ποσοστά είναι το 55,30% (9.893). Από τους οικονομικά ενεργούς ποσοστό 89,92% (7.192) είναι απασχολούμενοι και καταγεγραμμένοι άνεργοι επί του συνολικά οικονομικά ενεργού πληθυσμού είναι το 10,08% (806). Από το σύνολο του απασχολούμενου πληθυσμού σε **ποσοστά το 62,48% (4.494) απασχολείται στον Πρωτογενή Τομέα**. Αυτό το πολύ υψηλό ποσοστό της απασχόλησης στο συγκεκριμένο τομέα, **προσδίδει στο Δήμο Ευρώτα το χαρακτήρα του αγροτικού δήμου** και μεγάλη εξάρτηση των κατοίκων από τον Πρωτογενή Τομέα που απαρτίζεται κυρίως από Αγροτική και Κτηνοτροφική παραγωγή. Στον Δευτερογενή Τομέα, σε ποσοστά το 8,44% (607) των απασχολούμενων, απασχολούνται σε δραστηριότητες κυρίως μεταποίησης της Πρωτογενούς παραγωγής (κυρίως γαλακτοκομικές επιχειρήσεις και ελαιοτριβεία). Στον Τριτογενή Τομέα απασχολείται το 26,14% του ενεργού οικονομικά πληθυσμού και αφορά σε απασχολούμενους κυρίως σε επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών, εμπορικές και τουριστικές επιχειρήσεις.
- Σε ό,τι αφορά στην **ανεργία στο Δήμο Ευρώτα**, παρατηρείται από τα παρεχόμενα από τον ΟΑΕΔ στοιχεία, ότι καταγράφει ένα σημαντικό ποσοστό και πλήττει σε μεγαλύτερο βαθμό τις γυναίκες, αλλά σίγουρα κυμαίνεται σε επίπεδα χαμηλότερα από τα αντίστοιχα του συνόλου της χώρας. Τα σύνολα των εγγεγραμμένων ανέργων Δήμου Ευρώτα με βάση τα δελτία ανέργων έχουν ως εξής: **έτος 2011**: άνεργοι ≥ 12 μήνες 160 (42 άνδρες + 118 γυναίκες) εγγεγραμμένοι, άνεργοι < 12 μήνες 244 (166 άνδρες + 178 γυναίκες) εγγεγραμμένοι, **έτος 2013**: άνεργοι ≥ 12 μήνες 263 (91 άνδρες + 172 γυναίκες) εγγεγραμμένοι, άνεργοι < 12 μήνες 331 (150 άνδρες + 181 γυναίκες)

εγγεγραμμένοι, έτος 2016: άνεργοι ≥ 12 μήνες 282 (100 άνδρες + 182 γυναίκες) εγγεγραμμένοι, άνεργοι < 12 μήνες 326 (125 άνδρες + 201 γυναίκες) εγγεγραμμένοι.

- **Το μέσο ετήσιο ποσοστό ανεργίας στο Νομό Λακωνίας** σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Εταιρείας (Πίνακας 1^ο τρίμηνο 2004- 4^ο τρίμηνο 2016) έχει ως εξής: έτος 2011 ποσοστό 10,8%, έτος 2012 ποσοστό 15,1%, έτος 2013 ποσοστό 14,7%, έτος 2014 ποσοστό 12,8%, έτος 2015 ποσοστό 11,5% και 2016 ποσοστό 13,1% και το μέσο ετήσιο ποσοστό ανεργίας στην Περιφέρεια Πελοποννήσου έχει ως εξής: έτος 2011 ποσοστό 16,9% έτος 2012 ποσοστό 23,3%, έτος 2013 ποσοστό 21,0%, έτος 2014 ποσοστό 21,2%, έτος 2015 ποσοστό 18,0% και 2016 ποσοστό 20,3% ενώ το ποσοστό ανεργίας στο σύνολο της χώρας έχει ως εξής: έτος 2011 ποσοστό 17,9%, έτος 2012 ποσοστό 24,4%, έτος 2013 ποσοστό 27,5%, έτος 2014 ποσοστό 26,5%, έτος 2015 ποσοστό 24,9% και 2016 ποσοστό 23,5%. (<https://www.statistics.gr/statistics/-/publication/SJO01/->). Παρατηρείται ότι το μέσο ποσοστό ανεργίας στο Νομό Λακωνίας διαχρονικά από το 2011 έως και το 2016 βρίσκεται σε πολύ χαμηλότερα επίπεδα από το γενικό μέσο όρο της χώρας και αυτόν της Περιφέρειας Πελοποννήσου.
- Σχετικά με την **Επιχειρηματικότητα στο Δήμο Ευρώτα**, αναλύοντας τα παρεχόμενα προς εμάς στοιχεία από το Επιμελητήριο Λακωνίας, συμπεραίνουμε ότι η οικονομική κρίση που διανύει η χώρα μας έχει επιπτώσεις στην επιχειρηματικότητα στο Δήμο Ευρώτα. Από το 2011 έως και το 2015 στο Δήμο Ευρώτα διατηρείται σχεδόν σταθερός ο αριθμός των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον εμπορικό, τον μεταποιητικό, τον τομέα υπηρεσιών και στον εξαγωγικό τομέα, αλλά παράλληλα ανά έτος από το 2011 έως και το 2015, μέρος επιχειρήσεων δήλωσε διακοπή δραστηριότητας στο Επιμελητήριο Λακωνίας.
- Επί του συνόλου των ενεργών επιχειρήσεων ανά έτος (2011: 1.394, 2012: 1.408, 2013: 1.410, 2014: 1.413, 2015: 1.401), σε ποσοστά ανά επιχειρηματικό τομέα, ο εμπορικός αντιπροσωπεύει το 32% περίπου (2011: 447, 2012: 449, 2013: 445, 2014: 449, 2015: 446), ο τομέας των υπηρεσιών το 41,5% περίπου (2011: 581, 2012: 592, 2013: 596, 2014: 599, 2015: 596) , ο τομέας της

μεταποίησης το 23,5% περίπου (2011: 333, 2012: 332, 2013: 334, 2014: 328, 2015: 321) και ο εξαγωγικός τομέας το 3% περίπου (2011: 34, 2012: 35, 2013: 35, 2014: 37, 2015: 38).

- Παρατηρούνται διακοπές δραστηριότητας επιχειρήσεων, προφανώς ως αποτέλεσμα των επιπτώσεων της οικονομικής κρίσης στο Δήμο Ευρώτα, από το έτος 2011 έως και το 2015 σε συνολικό αριθμό 219 επιχειρήσεις (σύνολα διακοπών επιχειρήσεων ανά έτος: 2011: 52, 2012: 63, το 2013: 45, το 2014: 35, το 2015: 24 επιχειρήσεις) σε ποσοστό που κυμαίνεται ανά έτος, περίπου στο 3,5% επί του συνόλου του εμπορικού τομέα (2011: 20, 2012: 22, το 2013: 16, το 2014: 7, το 2015: 8), στο 4,5% του τομέα παροχής υπηρεσιών (2011: 22, 2012: 27, το 2013: 15, το 2014: 18, το 2015: 10), στο 4% του τομέα μεταποίησης (2011: 9, 2012: 14, το 2013: 13, το 2014: 10, το 2015: 5) και στο 2,8% του εξαγωγικού τομέα (2011: 1, 2012: 0, το 2013: 1, το 2014: 0, το 2015: 1).
- Το Εμπορικό Επιμελητήριο Λακωνίας δεν μας παρείχε στοιχεία νεοεισερχόμενων επιχειρήσεων στους ανωτέρω κλάδους κατά τα εξεταζόμενα έτη (2011 έως και το 2015), οπότε δεν μπορούμε να εξάγουμε ασφαλή αποτελέσματα για την εξέλιξη της επιχειρηματικότητας στο Δήμο Ευρώτα κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης που διανύουμε. Επίσης δεν έχουμε την <<εικόνα>> των αγροτικών επιχειρήσεων σε αριθμό, που δραστηριοποιούνται στο Δήμο Ευρώτα, καθώς δεν υπάρχει από το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, υποχρέωση οι κατ' επάγγελμα αγρότες να εγγράφονται στο Εμπορικό Επιμελητήριο.
- Λόγω των επιπτώσεων της οικονομικής κρίσης που διανύει η χώρα μας και των μέτρων που εφαρμόζονται για την οικονομική σταθερότητα, **αδύνατοι οικονομικά πολίτες «καταφεύγουν» στις Κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου και υπάρχει αύξηση της ζήτησης για Κοινωνική Προστασία.** Η οικονομική κρίση πλήττει περισσότερο τους πολίτες του Δήμου Ευρώτα με Πανεπιστημιακή και Τεχνολογική εκπαίδευση. Επίσης πλήττει τους συνταξιούχους αγρότες, άτομα κατηγορίας ΑμεΑ και λοιπές ευάλωτες ομάδες δημοτών που χρήζουν προνοιακής συμπαράστασης. Ο Δήμος Ευρώτα, τα Νομικά του Πρόσωπα, το Ν.Π.Δ.Δ. Κοινωνικής Προστασίας Αλληλεγγύης και

Αθλητισμού «ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ΒΡΕΤΤΑΚΟΣ» και το Ν.Π.Ι.Δ. Κοινοφελή Δημοτική Επιχείρηση Δήμου Ευρώτα «ΕΥΡΩΤΕΙΟΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑ», από τη σύστασή τους και μετά, στα πλαίσια των θεσμικά κατοχυρωμένων αρμοδιοτήτων τους και στο χωρικό επίπεδο δράσης τους, αναπτύσσουν κοινωνική πολιτική και εφαρμόζουν δομές, μέτρα και δράσεις κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης, υλοποιώντας συγχρηματοδοτούμενα Προγράμματα και δαπανώντας έξοδα και από Ίδιους πόρους, με σκοπό την στήριξη της τοπικής κοινωνίας, προσπαθώντας να δημιουργήσει ένα σταθερό <<δίχτυ>> κοινωνικής ασφάλειας για τους πολίτες που βρίσκονται σε ανάγκη, ειδικότερα προς οικονομικά αδύνατους πολίτες, ευπαθείς κοινωνικές ομάδες (όπως γυναίκες, παιδιά, ηλικιωμένοι, άποροι) και ειδικές κοινωνικές ομάδες (όπως αθίγγανοι, πρόσφυγες, μετανάστες), παρέχοντας άμεση ηθική και υλική βοήθεια. Οι κυριότερες δομές και Προγράμματα Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης που υλοποιούνται στο Δήμο Ευρώτα είναι:

- Η ίδρυση και λειτουργία του Κοινωνικού Παντοπωλείου από το 2013, όπου παρέχει δωρεάν διανομή τροφίμων σε οικονομικά αδύνατους και άπορους πολίτες, συνολικά σε 103 ωφελούμενους (58 άνδρες και 45 γυναίκες) που κατανέμονται σε διάφορες Δημοτικές Ενότητες του Δήμου Ευρώτα και ποσοστό 96% είναι Ελληνικής Εθνικότητας και σε ποσοστό 4% Βουλγαρικής Εθνικότητας.
- Συμμετοχή στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα I «Επισιτιστικής και Βασικής Υλικής Συνδρομής» που συγχρηματοδοτείται από το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας για τους Απόρους (TEBA/FEAD). Αφορά σε 516 δικαιούχους (άνδρες : 241 και γυναίκες: 275, με Μ.Ο. ηλικίας 30,3 έτη και με συμμετοχή 17 βρεφών). Το πρόγραμμα υλοποιείται με Επικεφαλής Εταίρο την Περιφερειακή Ενότητα Λακωνίας.
- Υλοποίηση Προγράμματος «Βοήθεια στο Σπίτι». Η λειτουργία του Προγράμματος έχει εγκριθεί μέχρι και 31/12/2017 για το Δήμο Ευρώτα μέσω του Ν.Π.Δ.Δ. που το υλοποιεί. Την τελευταία επταετία (από το έτος 2011 έως και σήμερα), λειτουργεί σταθερά με οργανωμένη δομή και ειδικευμένο προσωπικό, με σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας ζωής (σε άτομα που επιλέγονται με χαμηλά εισοδηματικά κριτήρια) παρέχοντας σε αυτούς

υποστήριξη κατ' οίκον. Τα εξυπηρετούμενα και ωφελούμενα άτομα (ηλικιωμένοι, ανασφάλιστοι, οικονομικά αδύνατοι, ΑΜΕΑ) είναι 255 τον αριθμό κατά μέσο όρο ανά έτος και η συνολική χρηματοδότηση από το 2011 έως και το 2016 ανέρχεται σε ποσό 851.455,70 ευρώ. Η διαχείριση των πόρων (από Τακτικό Προϋπολογισμό και ΕΣΠΑ) καθώς και οι διαδικασίες υλοποίησης του Προγράμματος καθορίζονται σε Προγραμματική Σύμβαση που συνάπτει ο Δήμος με την Ε.Ε.Τ.Α. Α.Ε.

- Καταβολή χρηματικών βοηθημάτων σε άπορους. Πολίτες οικονομικά αδύνατοι με προβλήματα που οξύνονται από τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης, για να αντιμετωπίσουν έκτακτες και σοβαρές τους ανάγκες, καταφεύγουν στο Δήμο Ευρώτα, ο οποίος με τα συλλογικά του όργανα, εκτιμώντας τα αιτήματα, με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου παρέχει κατά περίπτωση οικονομική ενίσχυση σε αδύνατους και άπορους κατά τις διατάξεις των άρθρων 202 Ν. 3463/06 και 72 Ν. 3852/10. Συνολικά από το 2011 έως και το 2015 έχουν αποδοθεί 15.986,00 ευρώ σε 19 συνολικά δικαιούχους (άνδρες: 9 και γυναίκες: 10) δημότες σε διάφορες Δημοτικές Ενότητες του Δήμου Ευρώτα.
- Υλοποίηση Προγράμματος «ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΖΩΗΣ» (αφορά τους Παιδικούς Σταθμούς και τα ΚΔΑΠ (Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης). Από την σύσταση του Δήμου Ευρώτα μέχρι και σήμερα, στις Δημοτικές Ενότητες Σκάλας, Έλους και Κροκεών, λειτουργούν οι δομές των Δημοτικών Παιδικών Σταθμών. Ο Δήμος για τη δράση αυτή συμμετέχει και υλοποιεί το Χρηματοδοτούμενο Πρόγραμμα << Εναρμόνιση Οικογενειακής και Επαγγελματικής ζωής>> το οποίο εντάσσεται στα 13 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ) 2014-2020 και στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα <<Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση>> (ΕΠ ΑΝΑΔΕΔΒΜ) 2014 – 2020 και τα αντίστοιχα αυτών κατά τα προηγούμενα έτη, μέσω Προγραμματικών Συμβάσεων που συνάπτει με τον ενδιάμεσο διαχειριστή την Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε., με αποτέλεσμα, χωρίς να επιβαρύνει τους πολίτες, να προσφέρει σε οικογένειες (χαμηλών εισοδηματικών κριτηρίων) με παιδιά, πολλαπλά οφέλη (στήριξη των ωφελούμενων για τη διασφάλιση στις γυναίκες, (όπου είναι οι άμεσα ωφελούμενες μέσω «εντολής τοποθέτησης» ή «voucher» του τέκνου τους), της

ισότιμης πρόσβασης τους στην εργασία, μέσω της παροχής ποιοτικών υπηρεσιών φροντίδας και φιλοξενίας των τέκνων τους στους σταθμούς). Συνολικά από το ανωτέρω Πρόγραμμα **από τα έτη 2011 έως και 2016, έχει χρηματοδοτηθεί ο αρμόδιος Φορέας του Δήμου που το υλοποιεί με το ποσό των 397.254,75 ευρώ.** Παράλληλα για το ίδιο διάστημα ο Δήμος Ευρώτα από τους θεσμοθετημένους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους (ΚΑΠ) που εισπράττει για την κάλυψη των γενικών του αναγκών (άρθρο 25 Ν. 1828/1989) έχει αποδώσει στο Ν.Π.Δ.Δ. του **για την κάλυψη των αναγκών των παιδικών σταθμών, το συνολικό ποσό των 1.390.569,42 ευρώ.**

- Χορήγηση Επιδομάτων Πρόνοιας σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.Δ. 57/1973. Διαχειριστική αρχή των Προνοιακών Επιδομάτων που δικαιούνται πολίτες (κατηγορίες: τυφλοί, κωφάλαλοι, απροστάτευτα τέκνα, άτομα με νοητική καθυστέρηση, παραπληγικοί και με λοιπά κινητικά προβλήματα) του Δήμου Ευρώτα είναι ο Δήμος Σπάρτης όπου μέσω των Κοινωνικών Υπηρεσιών αυτού, υλοποιείται το Πρόγραμμα και εκτελείται η καταβολή των επιδομάτων στους δικαιούχους. Συνολικά από το έτος 2012 έως και το 2016 έχει αποδοθεί το ποσό του 1.867.152,60 ευρώ (έτος 2012: 368.860,14 ευρώ σε 95 ωφελούμενους, έτος 2013: 358.703,94 ευρώ σε 83 ωφελούμενους, έτος 2014: 425.543,58 ευρώ σε 83 ωφελούμενους, έτος 2015: 365.943,60 ευρώ σε 79 ωφελούμενους και έτος 2016: 348.101,34 ευρώ σε 77 ωφελούμενους). Το συνολικό ποσό ανά κατηγορία προνοιακού επιδόματος σε ποσοστά έχει ως εξής: επιδόματα τυφλότητας ποσοστό 32,81% (612.691,20 ευρώ), κωφάλαλων 8,62% (160.945,20 ευρώ), απροστάτευστων τέκνων 0,83% (15.609,60 ευρώ), ατόμων με βαριά νοητική καθυστέρηση 40,70% (759.828,60 ευρώ), κίνησης: παραπληγικών/ τετραπληγικών /ακρωτηριασμένων ποσοστό 5,94% (110.880,00 ευρώ).
- Εφαρμογή του μέτρου των Μειωμένων Ανταποδοτικών Τελών (Κοινωνικό Τιμολόγιο). Ο Δήμος Ευρώτα κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παρ. 3 του άρθρου 202 Ν. 3463/06, με αποφάσεις κατ' έτος του Δημοτικού Συμβουλίου του, εφαρμόζει το κοινωνικό μέτρο των Μειωμένων Ανταποδοτικών Τελών **μέχρι το πενήντα τοις εκατό (50%), ή η απαλλαγή αυτών για τους άπορους, τα άτομα με αναπηρίες, τυφλούς και πολυτέκνους,** όπως η ιδιότητά τους

οριοθετείται αντίστοιχα από την κείμενη νομοθεσία, εκτιμώντας ότι **το κόστος της μείωσης των δημοτικών τελών** για άπορους, άτομα με αναπηρίες και πολυτέκνους, δύναται να αντισταθμιστεί με την **ορθή απεικόνιση των τετραγωνικών μέτρων των ακινήτων** επί των οποίων εφαρμόζονται οι συντελεστές των Τελών Καθαριότητας και Ηλεκτροφωτισμού, με αποτέλεσμα ο Δήμος να εισπράττει πολύ **περισσότερα** έσοδα και να συμβάλλει στη δικαιότερη κατανομή των βαρών μεταξύ των δημοτών και σε ό,τι αφορά στα ανταποδοτικά Τέλη Ύδρευσης, Άρδευσης και Αποχέτευσης στην **περιστολή των δαπανών** της υπηρεσίας και στην **ορθολογική της διαχείριση** με γνώμονα πάντα την εύρυθμη, ορθή και αποδοτική της λειτουργία.

- Χορήγηση Πιστοποιητικών Οικονομικής Αδυναμίας από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Δήμου Ευρώτα, για να τυγχάνουν οι πολίτες τις προβλεπόμενες ευεργετικές διατάξεις της νομοθεσίας για τους οικονομικά αδύναμους. Η πιστοποίηση γίνεται από την Κοινωνική Υπηρεσία του Δήμου βάσει των διατάξεων του Ν.Δ. 57/1973.
- Συγκέντρωση δικαιολογητικών για την χορήγηση και καταβολή του ενιαίου επιδόματος στήριξης τέκνων, κατ' εφαρμογή της παρ. 1 του άρθρου 1 της ΚΥΑ που ορίζει ως αρμόδια όργανα της συγκέντρωσης των απαιτούμενων δικαιολογητικών τους κατά τόπους ανταποκριτές του ΟΓΑ ή και υπαλλήλους του Δήμου που ορίζονται για το σκοπό αυτό από το Δήμαρχο.)
- Προώθηση και ανάπτυξη του Εθελοντισμού και της Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Ο Εθελοντισμός, ως διαρκής πράξη ανιδιοτελούς προσφοράς και στάσης ζωής προάγει αξίες και διαμορφώνει συνειδήσεις, με στόχο την Κοινωνική Αλληλεγγύη και τη συνοχή στις ιδιαίτερα κρίσιμες συνθήκες, που βιώνουμε ως χώρα και κοινωνία. Οι θεσμοθετημένες δομές των Εθελοντών Αιμοδοτών με την επωνυμία « ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΡΕΜΜΥΔΑΣ » στη Σκάλα Λακωνίας με την Τράπεζα Αίματος που έχουν δημιουργήσει, σε συνδυασμό με τις εθελοντικές ομάδες αιμοδοτών που λειτουργούν σ' όλες τις Δημοτικές και Τοπικές Κοινότητες, καθώς και οι Δράσεις Πολιτικής Προστασίας με τον « Εθελοντικό Πυροσβεστικό Σταθμό Β' Τάξης » στην Τοπική Κοινότητα Μυρτιάς Δήμου Ευρώτα είναι έμπρακτη απόδειξη ότι οι αξίες του ανθρωπισμού, του εθελοντισμού και της κοινωνικής αλληλεγγύης διακρίνουν τους πολίτες του

Δήμου Ευρώτα. **Επιδιώκεται από τη Δημοτική Αρχή η ευαισθητοποίηση και η συνδρομή των πολιτών, των Κοινωνικών Φορέων και των Πολιτιστικών Συλλόγων στην κατεύθυνση της συνεργασίας με το Δήμο για ανάληψη από κοινού θεσμοθετημένων εθελοντικών δράσεων και πρωτοβουλιών που θα προσφέρουν συμπαράσταση** στους πληττόμενους από την οικονομική κρίση πολίτες. Οι δράσεις των συλλογικών φορέων στη κατεύθυνση αυτή, ενίοτε προσκρούουν σε « τοπικιστικές» αντιλήψεις και δεν διακατέχονται από την «πανδημοτική» αντίληψη των πραγμάτων.

- Υπηρεσίες συμβουλευτικής υποστήριξης σε θέματα κοινωνικά, υγείας, προληπτικής ιατρικής, οικογένειας και νέας γενιάς, με διάθεση ίδιων πόρων του Δήμου Ευρώτα και αξιοποίηση χρηματοδοτούμενων Εθνικών και Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, στα πλαίσια της προάσπισης της δημόσιας υγείας και της κοινωνικής μέριμνας, παρέχονται μέσω της Κοινωφελούς Επιχείρησης με την επωνυμία << ΕΥΡΩΤΕΙΟΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ >> του Δήμου Ευρώτα.
- Συμμετοχή του Δήμου Ευρώτα διαχρονικά σε Προγράμματα Κοινωφελούς Εργασίας που προωθούνται από το Υπουργείο Εργασίας και τον Οργανισμό Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού, **με σκοπό την άμεση αντιμετώπιση της ανεργίας των πολιτών** που πλήττονται εξαιτίας της οικονομικής κρίσης και της μακράς ύφεσης της οικονομίας μας, την βελτίωση της οικονομικής κατάστασης των ανέργων και την επανασύνδεσή τους με την αγορά εργασίας.
- **Από Χρηματοοικονομική ανάλυση των Οικονομικών στοιχείων του Δήμου Ευρώτα** (από τη λειτουργία του Διπλογραφικού συστήματος) ετών 2011 έως και 2015, με εργαλεία την κατάρτιση αριθμοδεικτών, πινάκων διάρθρωσης εσόδων – εξόδων, αποφάσεις, έγγραφα και τις συνεντεύξεις, προκύπτουν συμπεράσματα όπως:
- Ο Δείκτης Αυτονομίας: Τακτικά Έσοδα προς Συνολικά Έσοδα πληροφορεί ότι τα συνολικά εισπραχθέντα Τακτικά Έσοδα του Δήμου Ευρώτα αποτελούν το 48% των συνολικών εισπραχθέντων Εσόδων το έτος 2011, το 46% το έτος 2012, το 41% το έτος 2013, το 27% το έτος 2014 και το 33% το έτος 2015. Από το αποτέλεσμα αυτό οδηγεί στο συμπέρασμα της μικρής αυτονομίας του Δήμου από άλλες πηγές εσόδων πλην των Τακτικών του εσόδων, με φθίνουσα τάση από το 2011 έως και το 2014. Στο γεγονός αυτό έχουν συντελέσει οι τακτικές

κρατικές επιχορηγήσεων για την κάλυψη των λειτουργικών αναγκών των Δήμων που στα πλαίσια της δημοσιονομικής προσαρμογής, αποδίδονται μειωμένες από το 2011 και μετά. Η οριζόντια μείωση των Κρατικών Επιχορηγήσεων αδιακρίτως του μεγέθους και της κατηγορίας των Δήμων (Περιφερειακοί, Κεντρικοί), καθώς και οι απαγόρευση των προσλήψεων, πλήττει το Δήμο Ευρώτα και τον υποχρεώνει με λιγότερους πόρους, ανθρώπινους και χρηματικούς να προσπαθεί να καλύψει μεγαλύτερη ζήτηση δημοτικών υπηρεσιών, λόγω των κοινωνικών αναγκών που αναδύθηκαν ως συνέπεια της οικονομικής κρίσης που βιώνουν οι πολίτες.

- Ο Δείκτης Ανεξαρτησίας: Ίδια Έσοδα προς Συνολικά Έσοδα. Παρουσιάζει χαμηλές τιμές (0,14 το έτος 2011, 0,20 το έτος 2012, 0,13 το έτος 2014 και 0,16 το έτος 2015) στο Δήμο Ευρώτα κατά την εξεταζόμενη πενταετία και οδηγεί στο συμπέρασμα ότι **ο Δήμος Ευρώτα για την αποτελεσματική εκτέλεση της αποστολής του, εξαρτάται άμεσα από τις άλλες πηγές εσόδων και δεν αρκούν τα Ίδια Έσοδα που εισπράττει. Άλλες τέτοιες πηγές εσόδων είναι οι τακτικές και έκτακτες Επιχορηγήσεις για την κάλυψη των λειτουργικών και επενδυτικών του αναγκών.**
- Ο Δείκτης Εξάρτησης: Σύνολο Επιχορηγήσεων προς Συνολικά Έσοδα. παρουσιάζει τη ποσοστιαία συμμετοχή των εισπραχθέντων συνολικών Επιχορηγήσεων που έχει λάβει ο Δήμος Ευρώτα στο σύνολο των συνολικών Εσόδων του (έχει τιμές: 0,48 για το έτος 2011, τιμή 0,46 για το έτος 2012, τιμή 0,35 για το έτος 2013, τιμή 0,59 για το έτος 2014 και τιμή 0,52 για το έτος 2015. Η τιμή του Δείκτη Εξάρτησης ανά έτος είναι υψηλή, με τάση αυξανόμενη, γεγονός που φανερώνει **την εξάρτηση του Δήμου Ευρώτα από τις Επιχορηγήσεις. Επίσης δηλώνει την ικανότητα του Δήμου Ευρώτα να εντάσσεται σε χρηματοδοτούμενα Προγράμματα και να απορροφά πόρους Εθνικούς και Ευρωπαϊκούς.**
- Ο Δείκτης Σύνολο Επιχορηγήσεων προς Συνολικά Έξοδα: παρουσιάζει τη συντριπτική συμμετοχή των Επιχορηγήσεων στα Συνολικά Έξοδα. κατά 63% το 2011, κατά 75% το 2012, κατά 52% το 2013, κατά 77% το 2014 και κατά 76% το 2015. Η τάση είναι αυξητική σε σχέση με το έτος βάσης το 2011, γεγονός που παραπέμπει στην αδυναμία του Δήμου Ευρώτα να λειτουργήσει

και να ασκήσει τις αρμοδιότητές του από Έσοδα Ίδιων πόρων, εάν δεν επιχορηγηθεί από το εξωτερικό περιβάλλον όπως Κρατικές Επιχορηγήσεις ή την ένταξή του σε Ευρωπαϊκά χρηματοδοτούμενα Προγράμματα.

- Ο Δείκτης Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων προς Λειτουργικές Δαπάνες φανερώνει τη μεγάλη συμμετοχή των ΚΑΠ στην κάλυψη των λειτουργικών δαπανών του Δήμου Ευρώτα, δηλαδή την εξάρτηση του από την συγκεκριμένη κρατική επιχορήγηση. Ο χρηματοδοτήσεις από τους ΚΑΠ συμμετέχουν στις λειτουργικές δαπάνες χρήσης, κατά 88% το 2011, κατά 67% το 2012, κατά 56% το 2013, κατά 62% το 2014 και κατά 64% το 2015. Η τάση είναι μειωτική σε σχέση με το έτος βάσης το 2011, γεγονός που φανερώνει την δραματική μείωση των αποδιδόμενων από το Κράτος ΚΑΠ προς το Δήμο σε ποσοστά από 23,86% το 2012 μέχρι και 36,36% το 2013 ενώ οι λειτουργικές δαπάνες του Δήμου κατά μέσο όρο παραμένουν σταθερές.
- Ο Δείκτης Δανειακής Διάρθρωσης: Σύνολο Υποχρεώσεων / Σύνολο Ενεργητικού πληροφορεί για την μακροπρόθεσμη φερεγγυότητα του οργανισμού και τη σχέση ξένων προς ίδια κεφάλαια. Από τα στοιχεία των Ισολογισμών του Δήμου Ευρώτα για τις εξεταζόμενες χρήσεις, διαπιστώνεται ότι ο συγκεκριμένος δείκτης έχει πολύ χαμηλές τιμές, κυμαίνεται από 0,03 έως 0,01. Μακροχρόνια η ικανότητα πληρωμής του χρέους βελτιώνεται και επομένως δεν εξαρτάται ο Δήμος Ευρώτα από ξένα κεφάλαια και έχει την ικανότητα της εξασφάλισης των πιστωτών του και της αποπληρωμής των τοκοχρεωλυτικών υποχρεώσεών του. Τα περιουσιακά στοιχεία του Δήμου Ευρώτα χρηματοδοτούνται από τα Ίδια Κεφάλαιά του. Διαχρονικά στο Δήμο Ευρώτα τα δανειακά κεφάλαια είναι πολύ χαμηλά και τα τοκοχρεολύσια ανά έτος πληρώνονται χωρίς καθυστερήσεις, οπότε δεν ενέχονται κίνδυνοι εξυπηρέτησης των δανείων αυτών ούτε για το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων ως δανειοδότη, ούτε για το Δήμο Ευρώτα ως δανειολήπτη. Οι συνενούμενοι Δήμοι που απετέλεσαν το Δήμο Ευρώτα χαρακτηρίζονταν από χαμηλά επίπεδα δανειακών υποχρεώσεων, λόγω της ορθολογικής διαχείρισης των οικονομικών τους. Στην πορεία της λειτουργίας του ο Δήμος Ευρώτα δεν επιβαρύνθηκε με νέα δάνεια και καταφέρνει και εξυπηρετεί τα ήδη υπάρχοντα, τα οποία μειώνονται ανά έτος.

- Οι Αριθμοδείκτες Ρευστότητας μας πληροφορούν για την ικανοποιητική βραχυχρόνια και τρέχουσα οικονομική κατάσταση που παρουσιάζει ο Δήμος Ευρώτα και λόγω της ύπαρξης διαχρονικά επαρκούς Κεφαλαίου Κίνησης (Κυκλοφορούν Ενεργητικό – Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις), την ικανότητα του Οργανισμού να ανταποκρίνεται στις τρέχουσες ή ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις του. Συγκεκριμένα ο Δείκτης Γενικής Ρευστότητας: Κυκλοφορούν Ενεργητικό (διαθέσιμα + απαιτήσεις + αποθέματα) προς Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις: παρουσιάζει τιμές σε υψηλά επίπεδα για τα εξεταζόμενα έτη, όπως 5,46 το έτος 2011, 4,76 το έτος 2012 και τιμή 12,79 το έτος 2013. Τίθεται βέβαια θέμα κατά πόσο μπορεί άμεσα να εισπράξει τις απαιτήσεις από οφειλές δημοτών του, λόγω της οικονομικής κρίσης και της αδυναμίας τους να ανταποκριθούν στις οφειλές τους έναντι του Δήμου. Επίσης ο Δείκτης Ταμειακής Ρευστότητας: (Χρηματικά Διαθέσιμα στοιχεία / Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις) για το Δήμο Ευρώτα είναι υψηλός κατά τα τρία εξεταζόμενα έτη, με τιμές ικανοποιητικές όπως, 3,77 το έτος 2011, 3,58 το 2012 και 9,65 το έτος 2013, γεγονός που φανερώνει την ικανότητά του άμεσα, με μετρητά και καταθέσεις από λογαριασμούς όψεως που διαθέτει ο Δήμος, να μπορεί να ανταποκριθεί στις τρέχουσες και ληξιπρόθεσμες Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις του.
- Οι Αριθμοδείκτες Αποδοτικότητα που αφορούν στην αποδοτικότητα των πωλήσεων και την μέτρηση της κερδοφορίας, παρουσιάζουν ελάχιστες τιμές αλλά θεωρούμε ότι δεν έχουν ιδιαίτερο νόημα και σημασία για τον προσδιορισμό της οικονομικής θέσης του Δήμου Ευρώτα. Λόγω της φύσης του Οργανισμού η έννοια του Κέρδους είναι άνευ σημασίας. Στα Αποτελέσματα υπάρχουν οι όροι του «Πλεονάσματος» και του «Ελλείμματος», με την έννοια της αποταμίευσης ή όχι για την παροχή τοπικών δημόσιων αγαθών, κοινωνικού έργου και υπηρεσιών στους πολίτες και στη μέλλουσα γενιά.
- Οι Αριθμοδείκτες ανά Κάτοικο εκτιμούν το βαθμό που ο Δήμος Ευρώτα, ανταποκρίνεται στη κοινωνική του αποστολή για την ικανοποίηση των τωρινών και μελλοντικών αναγκών του πληθυσμού της χωρικής του αρμοδιότητας. Κατ' αυτό τον τρόπο, από τον Αριθμοδείκτη Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις ανά Κάτοικο, πληροφορούμαστε ότι το δανειακό χρέος είναι χαμηλό όπου

διαχρονικά μειώνεται και οι μακροπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις που αντιστοιχούν σε κάθε πολίτη είναι 9,99 ευρώ το 2011, ποσό 8,06 για το 2012 και ποσό 6,03 το έτος 2013. Επίσης από τον Αριθμοδείκτη Σύνολο Πάγιου Ενεργητικού ανά Κάτοικο, με τιμές το 2011 τιμή 2.464,90 ευρώ, το 2012 τιμή 2.348,41 και το 2013 τιμή 2.331,06 ευρώ, συμπεραίνουμε ότι ο Δήμος Ευρώτα αποτελεί ένα Οργανισμό με αξιόλογες υποδομές πάγιας περιουσίας που αναλογούν ανά Κάτοικό του. Ο Δήμος επενδύει σε υποδομές πάγιων εγκαταστάσεων, με σκοπό την εξυπηρέτηση του δημόσιου συμφέροντος και την παροχή υπηρεσιών στο κοινωνικό σύνολο μέσω αυτών των υποδομών. Επίσης ο Αριθμοδείκτης Σύνολο Ίδια Κεφάλαια ανά Κάτοικο, πληροφορεί για το ποσό που αντιστοιχεί σε κάθε δημότη από τα συγκεντρωθέντα Ίδια Κεφάλαια του Δήμου. Ο Δείκτης το 2011 έχει τιμή 2.679,65 ευρώ, το 2012 έχει τιμή 2.707,68 και το 2013 έχει τιμή 2.715,69 ευρώ ανά κάτοικο. Παρατηρείται διαχρονικά αύξηση της Δημοτικής περιουσίας και του ποσού που αναλογεί σε κάθε δημότη από την υλοποίηση των πολιτικών της εκάστοτε δημοτικής αρχής.

- Η εφαρμογή της Διοικητικής Μεταρρύθμισης στους ΟΤΑ σε συνδυασμό με τα μέτρα δημοσιονομικής προσαρμογής που υποχρεώθηκαν να τηρήσουν οι Δήμοι στην οικονομική τους λειτουργία κυρίως, έχουν επιπτώσεις στο Δήμο Ευρώτα. Η σύνταξη των ισοσκελισμένων και ρεαλιστικών Προϋπολογισμών που επεβλήθη και στο Δήμο Ευρώτα σε συνδυασμό με τον εξορθολογισμό των δαπανών με βάση τα εισπραχθέντα και πληρωθέντα των προηγούμενων ετών καθώς και η χρηστή διοίκηση που ασκείται από πλευράς της Δημοτικής Αρχής και των λοιπών οργάνων με αποφασιστική αρμοδιότητα, έχει οδηγήσει το Δήμο Ευρώτα στο να «νοικοκυρεύει» τα οικονομικά του, να προσεγγίζει σε ισοσκελισμένους, ρεαλιστικούς και πραγματικά ειλικρινείς προϋπολογισμούς. Εμφανίζει μια «καλή εικόνα» σχετικά με τα οικονομικά του δεδομένα. Η εξέλιξη της διάρθρωσης των δαπανών του Δήμου Ευρώτα διαχρονικά από το 2011 έως και το 2015 πληροφορεί για την περιστολή των δαπανών που αφορούν σε αμοιβές και έξοδα προσωπικού σε σημαντικά επίπεδα ανά έτος (το 2011 αντιστοιχούν σε ποσοστά επί του συνόλου των δαπανών 21%, το 2012 σε 22%, το 2013 σε 15%, το 2014 σε 10% και το 2015 σε ποσοστό 13%) γεγονός όμως που παράλληλα διατηρεί και αυξάνει τα ποσοστά συμμετοχής των δαπανών για

παροχές τρίτων στο σύνολο των δαπανών (το 2011 ποσοστό 15%, το 2012 ποσοστό 20%, το 2013 ποσοστό 17%, το 2014 ποσοστό 11% και το 2015 ποσοστό 15%)

- Ο Δήμος Ευρώτα διαθέτει μια τεράστια ακίνητη περιουσία και δυνάμει του άρθρου 283 του Ν. 3852/2010, περιήλθαν στην ιδιοκτησία του και **Κληροδοτήματα** (κεφάλαια αυτοτελούς διαχείρισης χωρίς νομική προσωπικότητα) αλλά και **Κληρονομίες υπέρ κοινωφελούς ή ειδικού σκοπού** που είχαν καταληφθεί κατά τα προηγούμενα έτη, στους συνενούμενους «Καποδιστριακούς» Δήμους που απετέλεσαν το Δήμο Ευρώτα. Τα εν λόγω Κληροδοτήματα και η λοιπή ακίνητη περιουσία που κατέχει ο Δήμος, υπάρχει η **αναγκαιότητα και η δυνατότητα με κατάλληλη διαχείριση να αξιοποιηθούν και να αποφέρουν ίδια έσοδα, προς όφελος της Τοπικής κοινωνίας.**
- Ο Δήμος Ευρώτα στα **πλαίσια της ενίσχυσης της εξωστρέφειας, της αμοιβαίας συνεργασίας μεταξύ τοπικών κοινωνιών, της ανταλλαγής των ιδεών,** των δυνατοτήτων προώθησης των αγροτικών προϊόντων έχει προχωρήσει σε Αδελφοποιήσεις με Πόλεις Ευρωπαϊκές. Επίσης υλοποιεί πάμπολλες δράσεις, συνέδρια και συνεργασίες με συνδιοργανωτές Φορείς Εθνικούς, Ευρωπαϊκούς και Διεθνείς, στους τομείς του αθλητισμού, του πολιτισμού και της αλληλεγγύης. Χαρακτηριστική είναι η **κορυφαία διάκριση του Δήμου Ευρώτα, όπου εκπροσωπώντας την χώρα μας, με μοναδική συμμετοχή υποψηφιότητας από την Ελλάδα μεταξύ πολλών Ευρωπαϊκών Πόλεων ανακηρύχθηκε στις Βρυξέλλες 18-17 Νοεμβρίου 2016 ως << Δήμος Ευρώτα: Ευρωπαϊκή Πόλη του Αθλητισμού 2017 >>.**
- Ο Δήμος Ευρώτα εν μέσω της οικονομικής κρίσης από το 2011 και μετά, **αξιοποιώντας χρηματοδοτούμενα Επιχειρησιακά Προγράμματα** του ΕΠΠΕΡΑΑ (όπως το «Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη 2007- 2013»), Τοπικά Προγράμματα LEADER στα πλαίσια του άξονα «Αγροτική Ανάπτυξη της Ελλάδας 2007-2013», το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Δυτική Ελλάδα- Πελοπόννησος Ιόνιοι Νήσοι» και άλλα Προγράμματα τα οποία χρηματοδοτούνται με Εθνική και Κοινοτική συνδρομή από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και άλλες Ευρωπαϊκές

πηγές χρηματοδότησης, κατάφερε να εντάξει έργα (Αλλαγής Υδροαρδευτικών και Αποχετευτικών Δικτύων, Βιοκλιματικών Αναπλάσεων και άλλα Τεχνικά Έργα) σε αυτά, συνολικού προϋπολογισμού που υπερβαίνει τα εικοσιπέντε (25) εκατομμύρια ευρώ και να υλοποιήσει υποδομές που συμβάλλουν στην αστική ανάπτυξη της περιοχής του. Με τον τρόπο αυτό αναβαθμίζει την ποιότητα ζωής των δημοτών με σεβασμό στο περιβάλλον, χωρίς να επιβαρύνονται οι πολίτες του Δήμου με το κόστος κατασκευής των έργων. Η Αξιοποίηση των Ευρωπαϊκών πόρων είναι θετική εξέλιξη αλλά ταυτόχρονα παραπέμπει σε αδυναμία εκτέλεσης επενδυτικών έργων από τα Ίδια Έσοδα του και σε άμεση εξάρτηση του Δήμου Ευρώτα από πόρους έκτακτους.

- Για την ικανοποίηση των αναγκών των δημοτών του Δήμου Ευρώτα, λόγω της τεράστιας αγροτικής έκτασης και φυσιογνωμίας του, απαιτείται η εκτέλεση εκτεταμένων Έργων Οδοποιίας πολλών χιλιομέτρων, τα οποία αδυνατούν να προγραμματιστούν λόγω και των περιορισμένων αποδιδόμενων κρατικών χρηματικών πόρων αλλά και της αδυναμίας ένταξης των ανωτέρω έργων σε Ευρωπαϊκά Προγράμματα.
- **Οι συνεχείς μεταφορές αρμοδιοτήτων στο Δήμο Ευρώτα και η πολυνομία, με δεδομένο το προσωπικό, αυξάνουν τη δυσκολία συντονισμού των υπηρεσιών και απαιτείται προσεκτικός σχεδιασμός, βελτίωση των διαδικασιών προγραμματισμού, παρακολούθηση και αξιολόγηση των λειτουργιών συμπεριλαμβανομένων και των οικονομικών.**
- Λόγω της ύπαρξης διαφορετικών μηχανογραφικών προγραμμάτων μέσω των οποίων ο κάθε τέως δήμος τηρούσε την οικονομική του υπηρεσία και τη διαχείριση των εσόδων του, προέκυψαν προβλήματα κατά τη συνένωση των οικονομικών στοιχείων από απογραφή του κάθε επί μέρους δήμου στον ενιαίο Δήμο Ευρώτα. Χαρακτηριστικά αναφέρουμε ότι υπήρχε δήμος ανάμεσα στους συνεννοούμενους που δεν διέθετε μηχανοργάνωση ούτε αυτοτελή Ταμειακή Υπηρεσία και καλυπτόταν από την τοπική Δημόσια Εφορία.
- Κατά το πρώτο έτος λειτουργίας του Δήμου Ευρώτα, παρατηρήθηκαν καθυστερήσεις στις βεβαιώσεις καταλόγων Εσόδων, ανταποδοτικών και μη,

για τους ανωτέρω αντικειμενικούς λόγους, και ως εκ τούτου και στη διαδικασία είσπραξης αυτών.

- Τα μέτρα δημοσιονομικής προσαρμογής για την αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης, που εφαρμόστηκαν και στο Δήμο Ευρώτα, επέφεραν αλλαγές εκτός από την οικονομική του διαχείριση και στην κατάσταση και τις συνθήκες εργασίας του προσωπικού που στελεχώνει τις υπηρεσίες του Δήμου και κυρίως τις Οικονομικές Υπηρεσίες. Οι αλλαγές αυτές σχετίζονται με τις συνθήκες απασχόλησης και την οικονομική τους κατάσταση, τα πρόσθετα καθήκοντα που ανατέθηκαν σε αυτούς καθώς και την αύξηση των ευθυνών που επιβλήθηκε.
- Η απαγόρευση των προσλήψεων προσωπικού, έχει σαν αποτέλεσμα την υποστελέχωση των υπηρεσιών του Δήμου Ευρώτα με αποτέλεσμα να φορτίζεται το προσωπικό με εργασίες επικουρικές μεν, με αυξημένη υπευθυνότητα δε, παράλληλα με το κύριο αντικείμενο του (π.χ. ανταποκριτές ΟΓΑ, τήρηση πρακτικών συλλογικών οργάνων, εξυπηρέτηση γραμματειακή Ν.Π.Δ.Δ., ταμιακή υποστήριξη Ν.Π.Δ.Δ., φωτοαντίγραφα στοιχείων φακέλων αναρτήσεις, δημοσιεύσεις κ.α.). Επίσης αυτό οδηγεί στο να μην υπάρχει σαφής διαχωρισμός εργασιών και διακριτοί ρόλοι στο προσωπικό. Οι υπάλληλοι δαπανούν χρόνο, πολλές φορές πέραν του υπηρεσιακού ωραρίου τους προκειμένου να διεκπεραιώσουν τα καθήκοντά τους.
- Από τη Μελέτη Στελέχωσης και την Αξιολόγηση του Δήμου Ευρώτα σε προσωπικό με σκοπό την κινητικότητα που εκπονήθηκε από το Υπουργείο Εσωτερικών τον Δεκέμβριο 2013 στα πλαίσια του Νόμου 4093/2012, καταγράφηκε σοβαρή έλλειψη προσωπικού, συγκεκριμένα τριάντα ενός (31) υπαλλήλων και σύμφωνα με τα κριτήρια μέτρησης και τους δείκτες που τέθηκαν (τον πληθυσμό, τους εργαζόμενους, την οικονομική ευρωστία και τις ιδιαιτερότητες του δήμου καθώς και το κόστος μισθοδοσίας) τελικό ελλείπον προσωπικό είκοσι τέσσερις (24) άτομα. Μέχρι σήμερα δεν στελεχώθηκε ο Δήμος Ευρώτα με το αναγκαίο προσωπικό για την εύρυθμη στοιχειώδη λειτουργία των υπηρεσιών του, αντιθέτως δε, ανά έτος μειώνεται το εργατικό δυναμικό που καλύπτει πάγιες και διαρκείς ανάγκες λόγω αποχωρήσεων.

- **Το υπάρχον προσωπικό** που στελεχώνει την Οικονομική Υπηρεσία (κατά το Προϊστάμενο αυτής) είναι ικανό και έμπειρο, στην πλειοψηφία του Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης, με πρόθεση να παράγει ποιοτικό έργο. Οι υπάλληλοι της Οικονομικής Υπηρεσίας διακρίνονται από το πνεύμα συναδελφικής αλληλεγγύης, προσπαθούν να **ανταποκρίνονται ικανοποιητικά στα καθήκοντά τους** και έχουν συνειδητοποιήσει την **επιτακτική αναγκαιότητα της επιμόρφωσης μέσω των εκπαιδευτικών προγραμμάτων του ΙΝΕΠ** όπου και συμμετέχουν σε τακτά χρονικά διαστήματα. Επί πλέον είναι **δεκτικοί σε υποστήριξη μέσω Προγραμματικών Συμβάσεων με Κέντρα Ερευνητικά και Πανεπιστημιακά Ιδρύματα για την παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών**, όπως για παράδειγμα την αξιολόγηση της οικονομικής λειτουργίας, την κατάρτιση ολοκληρωμένου σχεδίου προσέλκυσης επενδύσεων, τη διαχείριση της ακίνητης περιουσίας, το στρατηγικός σχεδιασμός για την τοπική τουριστική προβολή και ανάπτυξη.
- Κρίνεται από τη Δημοτική Αρχή, επιτακτική η αναγκαιότητα εξειδίκευσης του προσωπικού της Τεχνικής Υπηρεσίας του Δήμου Ευρώτα, διότι η ένταξη σε έργα χρηματοδοτούμενα από Ευρωπαϊκά και Κρατικά κονδύλια απαιτεί ειδικούς όρους και προδιαγραφές. Η ενημέρωση, η πληροφόρηση και η μετεκπαίδευση ακόμη των ΠΕ Μηχανικών της Τεχνικής Υπηρεσίας διασφαλίζει τις σωστές διαδικασίες, την ορθότητα της σύνταξης των μελετών, την παρακολούθηση της πορείας των έργων, την ορθή παραλαβή των έργων από τις αρμόδιες επιτροπές και την αποφυγή καταλογισμών σε ενδεχόμενους ελέγχους νομιμότητας των διαδικασιών.
- Υπάρχει βούληση και υποστήριξη από πλευράς της Δημοτικής Αρχής για την βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών των δημοτικών υπαλλήλων.
- Το **επίπεδο της υλικοτεχνικής υποδομής και μηχανοργάνωσης του Δήμου Ευρώτα είναι ικανοποιητικό καθώς και η υποστήριξη αυτής**. Λειτουργεί ολοκληρωμένο λογιστικό και διαχειριστικό σύστημα πληροφόρησης το οποίο συλλέγει, ταξινομεί, και καταγράφει, όλα τα δεδομένα των οικονομικών πράξεων του οργανισμού, το οποίο καλύπτει πλήρως το ισχύον θεσμικό πλαίσιο και παράγει πληροφορίες για τους χρήστες και τη Διοίκηση.

- **Ο** Δήμος Ευρώτα έχει αποκτήσει από το 2013 Βεβαίωση Διαχειριστικής Επάρκειας Τύπου Α που αφορά τις κατηγορίες με τεχνικό αντικείμενο, η οποία είναι απαραίτητη προϋπόθεση για να δικαιούται να καταθέτει προτάσεις στα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα ΕΣΠΑ.
- Από το έτος 2011 και μετά **επιδεινώθηκαν οι οικονομικές απολαβές των δημοτικών υπαλλήλων και ταυτόχρονα αυξήθηκαν οι πειθαρχικές ευθύνες και οι καταλογισμοί με την εφαρμογή του νέου Πειθαρχικού Δικαίου για το προσωπικό των Οικονομικών Υπηρεσιών και τους Δημόσιους Υπόλογους.** Επί προσθέτως το γεγονός ότι **οι Οικονομικοί Διευθυντές και τα στελέχη της Ταμιακής Υπηρεσίας των Δήμων ευθύνονται αποκλειστικά για την επιβολή των αναγκαστικών μέτρων είσπραξης των ανεξόφλητων απαιτήσεων, δημιουργεί κλίμα ψυχολογικής πίεσης στο προσωπικό της κατηγορίας αυτής του Ο.Ε.Υ. Δήμου Ευρώτα,** ειδικά επειδή αυτοί εκτελούν τα καθήκοντα τους σε «μικρές» κοινωνίες που δεν είναι «απρόσωπες» και **αναγκάζονται με αποφάσεις τους να επιβαρύνουν την ήδη αδύναμη οικονομική κατάσταση των συνδημοτών τους,** με αποτέλεσμα την πρόκληση (κάποιες φορές) επεισοδίων από πλευράς των πολιτών και αντιπαραθέσεων αυτών με τους υπαλλήλους, εντός και εκτός του εργασιακού χώρου.
- Από το 2012 έως και σήμερα, στα πλαίσια των θεσμοθετημένων ευθυνών των Ταμειακών οργάνων και των Οικονομικών Διευθυντών σχετικά με τη μη είσπραξη ή την αμέλεια είσπραξης Δημοτικών Εσόδων, οι Οικονομικές Υπηρεσίες του Δήμου Ευρώτα προβαίνουν σε **εκτέλεση αναγκαστικών μέτρων είσπραξης για ληξιπρόθεσμες οφειλές προς το Δήμο, με εντολές κατάσχεσης κινητής περιουσίας πολιτών (φυσικών και νομικών προσώπων) εις χείρας τρίτων (δηλαδή από τραπεζικούς λογαριασμούς πολιτών), αλλά και σε μέτρα κατάσχεσης κινητής και ακίνητης περιουσίας σύμφωνα με τις διατάξεις του ΚΕΔΕ.** Επίσης προβαίνουν σε διαδικασίες δέσμευσης της Φορολογικής και Δημοτικής Ενημερότητας των οφειλετών που έχουν καταστεί ληξιπρόθεσμοι για οφειλές τους προς το Δήμο Ευρώτα..
- Οι αυξημένες ευθύνες του προσωπικού των Οικονομικών Υπηρεσιών και των Προϊσταμένων αυτών, προκαλούν εργασιακό άγχος με συνέπειες στο εργασιακό περιβάλλον, στην οικογενειακή και προσωπική ζωή αυτών. Για τους

ανωτέρω λόγους, έχουν καταγραφεί στο Δήμο Ευρώτα περιπτώσεις **στελεχών των Οικονομικών Υπηρεσιών όπου παραιτήθηκαν ή επέλεξαν την πρόωρη συνταξιοδότηση.**

- Η θέσπιση του θεσμού του **Προληπτικού Ελέγχου Νομιμότητας των δαπανών από την Υπηρεσία Επίτροπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου και διατήρησή του μέχρι τώρα, διασφαλίζει τις ενέργειες των υπηρεσιακών στελεχών της Οικονομικής υπηρεσίας καθώς και των αρμόδιων Αιρετών και αποτρέπει το κίνδυνο καταλογισμού σε βάρος αυτών, δαπανών που ενδεχομένως να κρίνονταν μη νόμιμες κατά τη διαδικασία των κατασταλτικών ελέγχων.**
- Με δεδομένες τις αντίξοες οικονομικές συνθήκες που βιώνει όλο το Ανθρώπινο Δυναμικό του Δήμου Ευρώτα, (μέσω του Διευθυντή των Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών), δηλώνει την πρόθεσή του να ανταποκριθεί με συνέπεια και ευθύνη για την επιτυχή εκτέλεση των καθηκόντων που απορρέουν από τη θέση του καθενός, με σκοπό την αποτελεσματικότητα στις λειτουργίες του Δήμου και την εκπλήρωση των αναγκών της Τοπικής μας κοινωνίας.
- Από την **στατιστική ανάλυση της έρευνας** που διεξήγαμε με ερωτηματολόγια σε 246 πολίτες του Δήμου Ευρώτα συμπερασματικά, προκύπτουν τα κατωτέρω αποτελέσματα:
 - α) Η οικονομική κρίση έχει επιπτώσεις στην οικονομική κατάσταση των πολιτών και συγκεκριμένα στο ατομικό και στο οικογενειακό τους εισόδημα. Τα νούμερα εμφανίζουν τη δραματική μείωση του ατομικού μηνιαίου εισοδήματος και την καθήλωση της πλειοψηφίας των συμμετεχόντων στη χαμηλότερη κατηγορία εισοδήματος από 0 - 500 ευρώ όπου πριν τη κρίση βρισκόταν σε ποσοστό το 29,7% (73) και τώρα βρίσκεται σε ποσοστό το 64,2% (158). Την ίδια πορεία ακολουθεί και το οικογενειακό μηνιαίο εισόδημα, όπου καταγράφεται σημαντική πτώση αυτού και η πλειοψηφία των συμμετεχόντων σε ποσοστό 56,1% (138) είναι στη χαμηλότερη κλίμακα από 0-1000 ευρώ ενώ πριν τη κρίση η πλειοψηφία σε ποσοστό 35,4% (87) βρισκόταν στην κλίμακα από 150-2000 ευρώ.
 - β) Οι πολίτες του Δήμου Ευρώτα, στη συντριπτική τους πλειοψηφία θεωρούν ότι έχουν υποστεί επιπτώσεις από την κρίση και χρειάζεται να καταφεύγουν σε

δημόσιες δομές για να αντιμετωπίσουν τις συνέπειες της κρίσης. Επίσης έχουν γνώση για τις δράσεις και τα προγράμματα του Δήμου που υλοποιούνται στα πλαίσια της κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης. Αντικείμενο περαιτέρω διερεύνησης θεωρούμε το γεγονός ότι ένα σημαντικό ποσοστό του πληθυσμού 30,9% (76) αγνοούν την ύπαρξη του Κοινωνικού Παντοπωλείου.

- γ) Οι πολίτες του Δήμου Ευρώτα που συμμετείχαν στην έρευνα στη πλειοψηφία τους και σε ποσοστό 65,4% (161) είναι ικανοποιημένοι από τις δράσεις του Δήμου στην κρίση. Επίσης, σε ποσοστό πολιτών 32,1% (79) θεωρούν ότι η αποτελεσματικότητα των υπηρεσιών που παρέχει ο Δήμος έχουν άμεση σχέση με τους αποδιδόμενους πόρους και χρηματοδοτήσεις από το Κράτος και σε ποσοστό 24,4% (60) ότι η αποτελεσματικότητα των παρεχόμενων δημοτικών υπηρεσιών εξαρτάται από την επάρκεια και την εξειδίκευση του προσωπικού που επανδρώνει το Δήμο Ευρώτα.
- δ) Το αποτέλεσμα που προκύπτει σχετικά με το πώς θα έπρεπε να είναι ιεραρχημένες οι προτεραιότητες του Δήμου Ευρώτα, σε ποσοστά είναι: το 46,3% (114) θεωρεί την ανάδειξη της «ταυτότητας» του Δήμου, το 28,5% (70) οι δράσεις κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης, το 21,5% (53) τα τεχνικά έργα – υποδομές (ύδρευσης- άρδευσης- αποχέτευσης, περιβάλλον – ολοκληρωμένη διαχείριση), το 3,7% (9) δεν γνωρίζουν/ δεν απαντούν. Το αποτέλεσμα οδηγεί στο συμπέρασμα ότι **η Δημοτική Αρχή «αφουγκράζεται» τις επιθυμίες των πολιτών και έχει διαβουλευτεί δημόσια τις θέσεις και τους στόχους που έθεσε στην κατάρτιση του Επιχειρησιακού Προγράμματος 2015-2019 για το Δήμο Ευρώτα**, διότι αυτοί συμφωνούν και με τα αποτελέσματα της έρευνάς μας.
- Επίσης **οι δράσεις του Δήμου Ευρώτα για την Κοινωνική Αλληλεγγύη και Προστασία είναι ευρέως γνωστές και διαχέονται στην Τοπική κοινωνία** και πολίτες άνεργοι, με χαμηλό εισόδημα ή που υποαπασχολούνται, στη συντριπτική τους πλειοψηφία τις γνωρίζουν τις κοινωνικές δομές του Δήμου και τις θεωρούν αναγκαίες.
- **Οι άξονες για τη βιωσιμότητα και τη στρατηγική ανάπτυξης του Δήμου Ευρώτα στην πενταετία που έπεται**, σε σχέση πάντα με τις καθορισμένες αναπτυξιακές εθνικές και περιφερειακές προτεραιότητες, αποτυπώνονται στο

Επιχειρησιακό του Πρόγραμμα και αφορούν α) στο «Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής» β) στην «Κοινωνική πολιτική, υγεία, παιδεία, πολιτισμό και αθλητισμό», γ) στην «Τοπική Οικονομία και Απασχόληση» δ) στη « βελτίωση της Διοικητικής Ικανότητας του Δήμου». Αυτοί είναι άρρηκτα συνυφασμένοι με:

1. Ενδογενείς δυναμικούς παράγοντες όπως α) οι σημαντικές παρεμβάσεις που υλοποιούνται στο τομέα των υποδομών όπου βελτιώνουν άμεσα την ποιότητα του περιβάλλοντος και την ελκυστικότητα της περιοχής β) ο προνομιακός εδαφοκλιματικός παράγοντας της περιοχής σε συνδυασμό με το πεδινό τμήμα και τον υδάτινο πλούτο που διαθέτει, όπου απαιτείται με βάση τον Πρωτογενή Τομέα παραγωγής, η αξιοποίηση, η προστασία του φυσικού πλούτου και η ορθολογική διαχείριση αυτών, η ανάδειξη των τοπικών προϊόντων και η ανάπτυξη επιχειρηματικών δράσεων σε τομείς της μεταποίησης στην κατεύθυνση της παραγωγής ποιοτικών αγροτικών προϊόντων και της ήπιας τουριστικής ανάπτυξης ώστε να δοθούν κίνητρα παραμονής και επαναπατρισμού στη περιοχή, νέων, παραγωγικών ηλικιακά ανθρώπων όλων της κατηγοριών της εκπαίδευσης γ) τα όργανα διοίκησης να λειτουργούν, με χρηστό τρόπο, στην βελτίωση της διοικητικής ικανότητας του Δήμου, όπου μέσω αυτής να επιτευχθεί η ανάπτυξη της ικανότητας της οικονομικής οργάνωσης του Δήμου για τη βελτίωση της διαχείρισης των δημοτικών πόρων και την ανεύρεση νέων πηγών εσόδων στη κατεύθυνση της προσέγγισης των συνθηκών οικονομικής αυτοδυναμίας του Δήμου Ευρώτα, καθώς και κοινωνικής και πολιτιστικής ανάπτυξης αυτού. Επίσης μέσω των αρμοδιοτήτων του ο Δήμος άμεσα να προωθεί τη συμμετοχικότητα και δίκτυα συνεργασίας, να υποστηρίζει, να κατευθύνει, να ενοποιεί και να δημιουργεί ειδικές δράσεις και δραστηριότητες προς την Ευρωπαϊκή Ένωση ή και προς άλλες αγορές, αναδεικνύοντας την « τοπική ταυτότητα » και βεβαίως μέσα από συγκεκριμένες δημόσιες διαβουλεύσεις να λειτουργεί στο τομέα της Εξωστρέφειας, να οδηγεί το δημότη του σε διαφορετικές εξελίξεις και να αξιοποιεί τις δυνατότητές του και να βελτιώνει ουσιαστικά την Ανταγωνιστικότητα της περιοχής, με ενσωμάτωση καινοτομίας και εξωστρέφειας, σε σχέση με τους υπόλοιπους Δήμους της ίδιας κατηγορίας που

δραστηριοποιούνται στον Πρωτογενή Τομέα προς όφελος των πολιτών και του Νομού γενικότερα.

2. Εξωγενείς παράγοντες: όπως η διεθνής, η ευρωπαϊκή και η εγχώρια πολιτικοοικονομική κατάσταση, όπου επιβάλλουν στην Πολιτεία (με τρόπο που θα εξασφαλίζεται η δημοκρατία, η διαφάνεια και η λογοδοσία), την αναδιάρθρωση των κανόνων που διέπουν την Τοπική Αυτοδιοίκηση και τον επανακαθορισμό του τρόπου της αποκέντρωσης των πόρων, των μεταβιβαζόμενων αρμοδιοτήτων και της κάλυψης του κόστους λειτουργίας αυτών, με γνώμονα τη δημιουργία οργανωμένων και λειτουργικών Δήμων και την αναπτυξιακή κατεύθυνση αυτών στη βάση της εκπλήρωσης της αποστολής τους, της ποιοτικής εξυπηρέτησης των πολυδιάστατων αναγκών των πολιτών, της κοινωνικής προστασίας και συνοχής.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 1) http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/People_at_risk_of_poverty_or_social_exclusion.
- 2) Κατσίκας, Δ., Καρακίτσιος, Α., Φιλίνης, Κ. & Πετραλιάς, Α.: Έκθεση για το κοινωνικό προφίλ της Ελλάδας σε σχέση με τη φτώχεια, τον κοινωνικό αποκλεισμό και την ανισότητα πριν και μετά από την εκδήλωση της κρίσης, Παρατηρητήριο για την Κρίση, Αθήνα: Δεκέμβριος 2014.
- 3) Κούφαρης Κ., 2010 «Η παγκόσμια οικονομική κρίση και οι χρηματιστηριακές αγορές» Περιοδικό ΧΡΗΜΑ
- 4) Stiglitz J., 2006 «Making globalization work» Norton WW & Co, New York
- 5) European Commission, (2009) , «Economic and Financial Affairs: Economic crisis in Europe: Causes, consequences and responses». European Economy, Brussels. Pp.1-87, Tab. Graph. Bibliogr
- 6) <https://el.wikibooks.org/wiki/> « Οικονομική κρίση. Αιτίες και αποτελέσματα »
- 7) www.unicef.gr/uploads/filemanager/PDF/2014/rc12-GR.pdfUNICEF, «Τα παιδιά της ύφεσης- Οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στην ευημερία των παιδιών στις αναπτυγμένες χώρες» 2012, σελ. 18)
- 8) <http://www.oecd.org/newsroom/greek-tackling-poverty-and-inequality-in-greece-is-crucial-to-recovery-from-crisis.htm>
- 9) Λιαργκόβας Παναγιώτης, 2016, (Exam material for June 2016- Statheropoiitiki politiki) Οικονομικό Τμήμα Πανεπιστημίου Πελοποννήσου ΜΤΠ, μάθημα: « Βασικές Οικονομικές Αρχές και Δημόσιοι Οργανισμοί και Επιχειρήσεις »
- 10) http://www.bankofgreece.gr/BoGDocuments/PRESENTATION_harris_vitas.pdf (Τράπεζα της Ελλάδας, 08-06-2012 « Η Οικονομική Κρίση στην Ελλάδα: Αίτια και Επιπτώσεις »)
- 11) <http://www.neasmyrni.gr/Formes/2015/memos.pdf>, Μέμος Κωνσταντίνος (Δρ. Πάντειου Πανεπιστημίου), 2015, - « Η Οικονομική Κρίση στην Ελλάδα και οι επιπτώσεις στο σύστημα Κοινωνικής Ασφάλισης»
- 12) INE- ΓΣΕΕ « Η Ελληνική Οικονομία και η Απασχόληση - Ετήσια Έκθεση 2015, 03-09-2015»

- 13) Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης (2015). Ετήσια Έκθεση 2014. Ανασύρθηκε από: http://www.gedd.gr/article_data/Linked_files/125/EkthesiGEDD2014.pdf
- 14) ΔήμοςNet: <http://www.dimosnet.gr/>
- 15) Εθνική Στρατηγική για τη Διοικητική Μεταρρύθμιση 2014 – 2016. Υπουργείο Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. Ανασύρθηκε από: http://www.ydmed.gov.gr/wp-content/uploads/20140416_action_plan_gcr.doc
- 16) Έκθεση αξιολόγησης συνεπειών ρυθμίσεων για τη Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης (2010). ΥΠ.ΕΣ. Ανασύρθηκε από: http://www.ypes.gr/UserFiles/f0ff9297-f516-40ff-a70e-eca84e2ec9b9/ekthesi_synepeivn_kallikraths_9_6_2010.pdf
- 17) Ετήσια Έκθεση 2013. Συνήγορος του Πολίτη. Ανασύρθηκε από: <http://www.synigoros.gr/resources/docs/09-pathogenies.pdf>
- 18) Ετήσια Έκθεση 2014. Συνήγορος του Πολίτη. Ανασύρθηκε από: <http://www.synigoros.gr/resources/docs/ee2014-11-dioik-pathogeneies.pdf>
- 19) Καρκατσούλης, Π. (2014). Διοικητική Παθολογία και Διοικητική Μεταρρύθμιση. Ανασύρθηκε από: <http://www.hba.gr/5Ekddosis/UplPDFs/sylltomos14/589-606%20Karkatsoulis%202014.pdf>
- 20) Μπουτάρης, Γ. (2015). Τα γυάλινα πόδια του «Καλλικράτη». Forum Έθνος: <http://www.ethnos.gr/entheta.asp?catid=25862&subid=2&pubid=63739120>
- 21) Νόμος 3852/2010: ΦΕΚ 87/2010 Τεύχος Α΄
- 22) Πατούλης, Γ. (2015). Αυτή είναι η πρότασή μας για τη νέα στρατηγική αντίληψη της Πρωτοβάθμιας Αυτοδιοίκησης για τη μεταρρύθμιση του Κράτους. Παρέμβαση του Προέδρου της Κ.Ε.Δ.Ε. στην ημερίδα επιμόρφωσης αιρετών στα Καμένα Βούρλα, Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας (ΚΕΔΕ): <http://www.kedke.gr/?p=12246>
- 23) Πρόγραμμα Καλλικράτης: <http://www.kallikratis.eu/>
- 24) Πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση: τα οικονομικά της, η εκχώρηση αρμοδιοτήτων της και οι επιπτώσεις στο ανθρώπινο δυναμικό και στα δημόσια αγαθά (2014).

- Μελέτη- Πρακτικά ημερίδας. Αθήνα: Κοινωνικό Πολύκεντρο. Ανασύρθηκε από: http://kpolykentro.gr/wp-content/uploads/2014/06/meleth_TA_5_11.pdf
- 25) Σκολαρίκος, Μ. (2013). Οι Δήμοι σε Αριθμούς. Αθήνα: Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας- Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης ΑΕ. Ανασύρθηκε από: <http://web3.eetaa.gr:8080/ekdoseis/pdf/156.pdf>
- 26) Το Πρόγραμμα Καλλικράτης. Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης: <http://www.ypes.gr/el/regions/programma/>
- 27) Ν. 3463/2006 (ΦΕΚ 114/Α΄/08-06-2015)
- 28) Ν.3852/2010 «Νέα Διοικητική Μεταρρύθμιση- Πρόγραμμα ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ» (ΦΕΚ 87 Α΄/7-6-2010)
- 29) Οδηγός Κατάρτισης Επιχειρησιακού Προγράμματος ΟΤΑ α΄ βαθμού (Ε.Ε.Τ.Α.Α. 2011) <http://www.ypes.gr/el/Ministry/Actions/Business/>
- 30) Απόφαση αρ. 41179/23-10-2014 (ΦΕΚ Β/2970/04-11-2014) Υπουργού Εσωτερικών «Περιεχόμενο, δομή και τρόπος υποβολής των Πενταετών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) α΄ βαθμού για τη δημοτική περίοδο 2014 - 2019» <http://www.ypes.gr/el/Ministry/Actions/Business/>
- 31) Νέα Προγραμματική Περίοδος 2014 – 2020 <https://www.eetaa.gr/>
- 32) Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Ευρώτα περιόδου 2011-2014 www.Eurotas.gov.gr/
- 33) www.Eurotas.gov.gr/
- 34) <http://www.ypes.gr/el/Ministry/Encyclical/>
- 35) www.dimosnet.gr/
- 36) ΑΔΣ Δήμου Ευρώτα 168/2016 (ΑΔΑ: 6ΡΠΩΩΡΛ-ΒΕΟ) <<Απόφαση σχετικά με την έγκριση της Α΄ Φάσης του Επιχειρησιακού Προγράμματος Δήμου Ευρώτα 2015-2019>>
- 37) (www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE/BUCKET/A0701/Other/A0701sel03_TB_AN_00_2014_06_P_EN.xls)
- 38) Akrivopoulou C., Dimitropoulos, G., Koutnatzis S.-I., (2012), The “KallikratisProgram” The Influence of International and European Policies on the Reforms of Greek Local Government - http://www.citybranding.gr/2015/11/blog-post_12.html

- 39) Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης (2006), Κοινωνική Πολιτική και Τοπική Αυτοδιοίκηση, Τελική Έκθεση, Αθήνα - http://www.citybranding.gr/2015/11/blog-post_12.html
- 40) Konstantinidis N., (2011), Redesigning the Architecture of Greek Local Government - http://www.citybranding.gr/2015/11/blog-post_12.html
- 41) (<http://www.ypes.gr/diplografiko/prodia931.htm>)
- 42) (<http://www.ypes.gr/el/Ministry/Actions/DiethEuroThemOTA/DomLeitAutodTopPerifDhmocr/>)
- 43) http://www.ypes.gr/UserFiles/f0ff9297-f516-40ff-a70e-eca84e2ec9b9/ekthesi_synepeivn_kallikraths_9_6_2010.pdf
- 44) (<http://www.Eurotas.gov.gr/el/eksipiretisi/deltiatipoua/701-adelfopoihsh-kalimanesti>).
- 45) Skamnakis C., (2011), Smaller Governments – Less Social Policy? Case study in Greek Local Authorities, rise and fall - http://www.citybranding.gr/2015/11/blog-post_12.html
- 46) (<https://www.statistics.gr/statistics/-/publication/SJO01/->).
- 47) (Παπαδανιήλ Βασιλική- Γεώργιος Πετράκος, 2012, Οικονομική βιωσιμότητα των ΟΤΑ α' βαθμού, Οικονομική αυτοτέλεια και Κατανομή δημοσίων πόρων http://www.citybranding.gr/2012/10/blog-post_25.html)
- 48) (48^η Εθελοντική Αιμοδοσία στο Δήμο Ευρώτα 23/01/2017, www.Lakonikanea.gr ανασύρθηκε 06/02/2017).
- 49) ΕΣΠΑ 2014 -2020 και Τοπική Αυτοδιοίκηση, Εκδόσεις ΕΕΤΑΑ, Δεκέμβρης 2015
- 50) www.Aceseurope.eu
- 51) <http://www.esdi.gr/nex/images/stories/pdf/epimorfosi/2017/kouloumbini.pdf>
«Τρόποι βελτίωσης της οικονομικής κατάστασης των Δήμων και των επιχειρήσεων αυτών» - Ανασύρθηκε 17/04/2017.
- 52) Podsakoff, P., M., Scott, B., MacKenzie, Lee Jeong- Yeon, and Podsakoff, P., N. (2003). Common Method Biases in Behavioral Research: A Critical Review of the Literature and Recommended Remedies. *Journal of Applied Psychology*, 88(5), pp: 879-903
- 53) Παππάς Θ., «Η μεθοδολογία της επιστημονικής έρευνας στις ανθρωπιστικές επιστήμες», Εκδόσεις Καρδαμίτσα, 2016.

- 54) www.espa.gr/el/pages/staticOPPeloponnisos.aspx
- 55) Νιάρχος Ν.: « Χρηματοοικονομική Ανάλυση Λογιστικών Καταστάσεων», Έκτη Έκδοση, Εκδόσεις Σταμούλη, 2002
- 56) Παπαδόπουλος Δ.: «Ανάλυση Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων της Επιχείρησης», Τόμος Β, Εκδόσεις Παρατηρητής, 1986.
- 57) Μήνυμα Δημάρχου Ευρώτα για την Παγκόσμια Ημέρα Εθελοντισμού την 05/12/2016>>, ανασύρθηκε την 06/02/2017
- 58) Καραγιάνης Σ.: Το Οικονομικό Διαχειριστικό Λογιστικό Σύστημα των Δήμων, Εκδόσεις Σταμούλη, 2002
- 59) Έκθεση Κοινωνικού Πολυκέντρου της ΑΔΕΔΥ: «Πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση: τα οικονομικά της, η εκχώρηση αρμοδιοτήτων της και οι επιπτώσεις στο ανθρώπινο δυναμικό και στα δημόσια αγαθά» (2014)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

1. ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΠΟΛΙΤΩΝ ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ

Ονομάζομαι **Βασιλική Μανάκου** και είμαι μεταπτυχιακή φοιτήτρια στο **Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου**, στο τμήμα **Οικονομικών Επιστημών ΜΠΣ** στην **Οργάνωση και Διοίκηση Δημόσιων Υπηρεσιών Δημόσιων Οργανισμών και Επιχειρήσεων**. Η έρευνα αυτή αποτελεί μέρος της **μεταπτυχιακής διπλωματικής** μου εργασίας <<**ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΠΟΥ ΔΙΑΝΥΟΥΜΕ ΣΤΟΥΣ Ο.Τ.Α. Α' ΒΑΘΜΟΥ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥΣ – ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: ΔΗΜΟΣ ΕΥΡΩΤΑ**>>και αφορά τη μέτρηση της επίδρασης της οικονομικής κρίσης στην περιοχή του Δήμου Ευρώτα.

Η μελέτη αυτή έχει λάβει έγκριση για την διεξαγωγή της από τον **Επιβλέποντα Καθηγητή Κο Παναγιώτη Λιαργκόβα** και την αρμόδια **Επιστημονική Επιτροπή του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου** για την τήρηση των κανόνων δεοντολογίας στην διαδικασία συλλογής των δεδομένων.

Η συμμετοχή σας σ' αυτή την έρευνα είναι εθελοντική και θα σας απασχολήσει για περίπου 15 λεπτά μέχρι να ολοκληρωθεί. Είστε ελεύθεροι να υπαναχωρήσετε της συμμετοχής σας, όποια στιγμή το θελήσετε. Για να συμμετέχετε, θα πρέπει να είστε άνω των 18 ετών και να ζείτε στο Δήμο Ευρώτα.

Στις επόμενες σελίδες θα βρείτε μία σειρά από ερωτήσεις. **Δεν υπάρχουν «σωστές» ή «λάθος» απαντήσεις**, αυτό που μας ενδιαφέρει είναι οι ειλικρινείς και αυθόρμητες απαντήσεις σας. Οδηγίες υπάρχουν πριν από κάθε ενότητα.

Το ερωτηματολόγιο αυτό θα χρησιμοποιηθεί για ερευνητικό σκοπό και είναι ανώνυμο. Όλα τα μεμονωμένα αποτελέσματα θα αναφέρονται σαν αποτελέσματα της ομάδας και **κανένα προσωπικό στοιχείο ταυτοποίησης δεν θα αναφερθεί**. Είναι σημαντικό για την επεξεργασία των δεδομένων να απαντάτε σε όλες τις ερωτήσεις. Αν για κάποιες ερωτήσεις δεν σας αντιπροσωπεύουν οι προτεινόμενες απαντήσεις, σημειώστε την απάντηση που προσεγγίζει έστω και λίγο τη δική σας άποψη.

Εάν επιθυμείτε να ενημερωθείτε για το αποτέλεσμα της μελέτης, ή έχετε οποιαδήποτε ερώτηση σχετικά με την έρευνα, παρακαλώ επικοινωνήστε μαζί μου στο mail: **vmanakou@hotmail.com**

Σας ευχαριστώ πολύ για τη συνεργασία σας.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΠΟΛΙΤΩΝ ΔΗΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ

Παρακάτω υπάρχουν κάποιες ερωτήσεις που σας αφορούν. Παρακαλούμε να απαντήσετε σε όλες τις ερωτήσεις με ειλικρίνεια.

1. Φύλο:

- Άνδρας
- Γυναίκα

2. Ποια είναι η ηλικία σας;

.....

3. Οικογενειακή Κατάσταση

- Έγγαμος/η
- Άγαμος/η
- Διαζευγμένος/η
- Χήρος/α

4. Επίπεδο Εκπαίδευσης

- Αναλφάβητος
- Δημοτικό
- Γυμνάσιο
- Λύκειο
- ΙΕΚ
- ΑΕΙ/ ΤΕΙ
- Μεταπτυχιακό
- Διδακτορικό

5. Επαγγελματική Κατάσταση

- Δημόσιος Υπάλληλος
- Ιδιωτικός Υπάλληλος
- Ελεύθερος Επαγγελματίας
- Συνταξιούχος
- Οικιακά
- Άνεργος
- Μαθητής/Σπουδαστής
- Άλλο

6. Σε περίπτωση που εργάζεστε, προσδιορίστε τη σχέση εργασίας σας

- Με πλήρη απασχόληση
- Με μερική απασχόληση

7. Ύψος Μηνιαίου Ατομικού εισοδήματος:

- 0-500 €
- 501-1000 €
- 1001-1500 €
- 1501-2000 €
- Πάνω από 2000 €

8. Ύψος Μηνιαίου Οικογενειακού εισοδήματος:

- 0-1000 €
- 1000-1500 €
- 1501-2000 €
- 2001-2500 €
- Πάνω από 2500 €

9. Ύψος Μηνιαίου Ατομικού εισοδήματος που είχατε πριν τη κρίση

- 0-500 €
- 501-1000 €
- 1001-1500 €
- 1501-2000 €
- Πάνω από 2000 €

10. Ύψος Μηνιαίου Οικογενειακού εισοδήματος που είχατε πριν τη κρίση

- 0-1000 €
- 1000-1500 €
- 1501-2000 €
- 2001-2500 €

- Πάνω από 2500 €
- 11. Θεωρείτε ότι χρειάζεται να απευθυνθείτε σε δημόσιες υποδομές για να αντιμετωπίσετε τις επιπτώσεις της κρίσης;**
- Ναι
 Όχι
- 12. Γνωρίζετε για τις δράσεις του δήμου σχετικά με την αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσης;**
- Ναι
 Όχι
- 13. Γνωρίζετε για το πρόγραμμα του δήμου σχετικά με την αντιμετώπιση της επισιτιστικής κρίσης;**
- Ναι
 Όχι
- 14. Γνωρίζετε για το κοινωνικό παντοπωλείο στα πλαίσια του Δήμου;**
- Ναι
 Όχι
- 15. Γνωρίζετε για το επίδομα στήριξης τέκνων;**
- Ναι
 Όχι
- 16. Γνωρίζετε για τα προγράμματα κοινωφελούς εργασίας του Δήμου που σκοπό έχουν την άμεση αντιμετώπιση της ανεργίας;**
- Ναι
 Όχι
- 17. Γνωρίζετε για το Πρόγραμμα Βοήθεια στο Σπίτι;**
- Ναι
 Όχι
- 18. Γνωρίζετε για το Πρόγραμμα Εναρμόνιση της Οικογενειακής και Επαγγελματικής Ζωής (αφορά Παιδικούς Σταθμούς και Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης);**
- Ναι
 Όχι
- 19. Ανήκετε στους πολίτες που τυγχάνουν μειωμένων ανταποδοτικών τελών (δημοτικά τέλη) ;**

- Ναι
- Όχι
- Δεν γνωρίζω/ Δεν απαντώ

20. Έχουν ασκηθεί σε εσάς ή στην οικογένειά σας αναγκαστικά μέτρα είσπραξης για ληξιπρόθεσμες οφειλές προς το Δήμο ;

- Ναι
- Όχι
- Δεν γνωρίζω/ Δεν απαντώ

21. Είστε ικανοποιημένοι από τις δράσεις του Δήμου στην κρίση;

- Ναι
- Όχι
- Δεν γνωρίζω/ Δεν απαντώ

22. Τι θα έκανε περισσότερο αποτελεσματικές τις υπηρεσίες που παρέχει ο Δήμος; (παρακαλώ επιλέξτε μόνο ένα από τα παρακάτω το οποίο είναι το σημαντικότερο κατά την κρίση σας)

- Παροχή επιπρόσθετων χρηματοδοτήσεων από το κράτος
- Επαρκές και εξειδικευμένο προσωπικό
- Δικαιότερη κατανομή τελών
- Πολιτική βούληση αιρετών
- Δεν γνωρίζω/ Δεν απαντώ

23. Πώς κατά τη γνώμη σας θα έπρεπε να είναι ιεραρχημένες οι προτεραιότητες του Δήμου; (παρακαλώ επιλέξτε μόνο ένα το οποίο είναι το σημαντικότερο κατά την κρίση σας)

- Δράσεις κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης
- Τεχνικά έργα – υποδομές (ύδρευσης-άρδευσης, αποχέτευσης, περιβάλλον-ολοκληρωμένη διαχείριση)
- Ανάδειξη της «ταυτότητας» του δήμου (με δράσεις στήριξης προβολής τοπικής επιχειρηματικότητας, τοπικού τουρισμού, πολιτιστικών στοιχείων κ.α.)
- Δεν γνωρίζω/ Δεν απαντώ

Σας ευχαριστώ πολύ για το χρόνο που αφιερώσατε!

Ερευνήτρια: Βασιλική Μανάκου

Email: ymanakou@hotmail.com